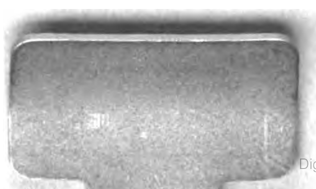

U

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

häft 13, 5-6, 1849,
1845-47.

~~Andra Delen.~~

~~Häft. 3—4.~~

HERR IVAN LEJON-RIDDAREN.

STOCKHOLM, 1849.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

AF

Första	häftet	af	Hr	Ivan	(Texten *)	utkom	år	1845.
Andra	»	»	»	»	(Varianter **) . .	»	»	1847.
Tredje	»	»	»	»	(Inledning, m. m. ***)	»	»	1849.

*) Sid. 1—192.
**) » 193—388 (och Tabell).
***) » I—CCVIII.

HERR IVAN LEJON-RIDDAREN,

EN SVENSK RIMMAD DIKT

IFRÅN 1300-TALET,

TILLHÖRANDE SAGO-KRETSEN

OM KONUNG ARTHUR OCH HANS RUNDA BORD.

Efter Gamla Handskrifter

AF

J. W. LIFFMAN,

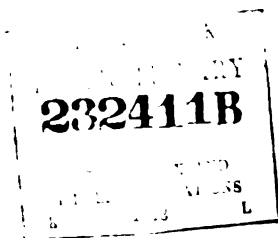
OCH

GEORGE STEPHENS, ESQ.

STOCKHOLM, 1849.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

INNEHÅLL.

INLEDNING.

Den Keltiska bildningen, denna praktfulla mystiskt-symboliska blandning af Druid-lära och folk-diktning, hvilken under århundraden herrskade ifrån den Kimbriska halfön ända ned igenom Gallien, och öfver alla de Brittiska öarne, har genomgått märkeliga öden. Ursprungligen medförd ifrån det gyllne Österlandet och sedermera påverkad af den mägtiga Phœniciska kulturen, stred den först på lif och död med Roms ärelystnad och de öfverallt inbrytande Germaniska stammarne, och skakades sedermera till sitt innersta af Kristendomens allt genomträngande, allt förvandlande tro. Och likväl dog den icke. Den krossades, men hvarje del för sig bibehöll en underbar lifskraft; den syntes försvinna för en tid, men snart uppträdde den åter, iklädd den Frankisk-Normanniska manteln, talande sina öfvermodige besegrares tungomål, och inom några få sekler hade dess rika traditioner ännu en gång uppvuxit till en mägtig literatur, — ett föremål för hela den bildade verldens uppmärksamhet, forskning och beundran. Mycket skönt, mycket egendomligt, mycket förädlande har Europa under den mångfärgade medeltiden härifrån tillegnat sig, och sent skall inflytelsen deraf utdö uti bildningens stora vexel-skola.

Det är en af dessa stora Keltiska förtäljningar, hvad förändringar och tillägg den än har undergått igenom mundtlig öfverlemning eller skriftlig uppfattning, öf-

versättning och bearbetning, hvilken, *i en åldrig och ädel Svensk drägt*, härmedelst lemnas till *den Svenska allmänheten*.

I dess allraförsta, naturligaste uppränning synes SAGAN OM HERR IVAN — i detta fall liknande så många andra forntida berättelser — ytterst hvila på ÖSTERLÄNDSKA MINNEN. Åtminstone är dess hufvud-tanke, *Den Underbara Källan*, (hvilken annars än i dag visas vid Baranton uti Bretagne) *en i Persien urgammal och derstädes ännu fortlefvande Folk-sägen* *). Men i dess nuvarande Europeiska skepnad är denna dikt till sitt ursprung innerligen förbunden med den half-mythiska, half-historiska VÄLSISKA SAGO-KRETSEN OM ARTHUR OCH HANS MÄN. Som vi veta, dog denna sago-konung, enligt folktron, icke af sina sår. På Avalons ö i Elfvalandet lefver han ännu, och skall en dag igenkomma för att åter upprätta, i än större glans, ett kejsare-döme hvars välde sträckte sig "ända från Skandinavien till Hispania-land." Med ett ord, såsom Hjelte var han den Segerrike, äfven efter döden bestämd till sitt folks befriare; såsom Gud eller Half-Gud var han brännpunkten för sina stammars vördnad. Hvar är gränsen för hans rykte? Der sång eller forn-saga finnas, är hans namn på hvarje tunga; och högt på den Keltiska himmelen tindra

*) Se Sketches on the Shores of the Caspian, descriptive and pictorial. By *W. R. Holmes*. — För öfrigt förekomma dylika under-källor uti berättelsen Le Paradis d'Amour (*Le Grand*, Fabliaux, T. II, Par. 1779, ss. 48—60), uti The noble hystory of Kyng Ponthus of Galyce, Lond. 1511, b. 1. (öfversatt ifrån Franskan), samt såsom folk-sägen uti *Vallis*, angående vattnet i sjön Dulyn, invid Snowdon-bergen. (Se The Greal, Welsh Magazine, Lond. 1805.)

ännu hans stjerne-bilder i oförmörkad glans, ty det är *han* som tros styra genom rymderna den silfver-smidda *Karlavagnen*, och den himmelska *Lyran* heter än *Kung Arthurs Harpa!*

Väl kan man utropa, med den Svenska skalden:

ower alla werldina gaar [hans] loff*),

och med den ännu äldre Tyska diktaren:

Wer strebt mit allen Sinnen,
die Tugend zu gewinnen,
dem folget Glück und Ehre.
Artus bezeugt die Lehre,
der gute König hochberühmt:
gesinnt, wie's einem Ritter ziemt,
wusst' er mit Ruhm zu streiten.
Er hat bei seinen Zeiten
gelebt so tadelsohne,
dass er der Ehren Krone
trug und noch wird gepriesen.
So hat sich's wahr erwiesen,
was man in seinem Lande spricht;
er lebe noch, er sterbe nicht.
Er hat den Ruhm erworben,
ist auch sein Leib gestorben,
lebt doch sein Name immerdar **).

---

*) Herr Ivan Lejon-riddaren, rad. 21.

**) Iwein und der arme Heinrich, erzählende Gedichte *Hartmann's von Aue*, aus dem Mittelhochdeutschen übersetzt von *Friedrich Koch*. — Iwein, rad. 1—17. (Das Ritterbuch, Halle 1848, 8:o, I:ter Band, s. 1.) Tyska ur-skriftens text lyder:

Swer an rehte güete
Wendet sîn gemüete,
Dem volget sælde unde êre.

Intet under då att Arthurs namn och bedrifter hafva dragit till sig, *och derigenom bevarat*, så många andra berättelser! Också är den äldsta och enklaste oss bekanta uppteckningen om Lejon-Riddaren *ett Välsiskt äfventyr*. Härifrån härstamma alla de andra bearbetningarne. Kanske användes för en tid *Latinet* såsom öfvergångs-språk, men den äldsta ännu bibehållna öfversättningen är på *Fransk vers:* källan, medelbart eller omedelbart, för alla de andra redaktionerna. Vissa Platttyska språk-egenheter i den Svenska texten tyckas göra troligt, att äfven en *Nederländsk* eller *Platt-tysk öfversättning* fordom funnits. Denna, hvilken troligen noga följt den Franska dikten, och tvifvelsutan var äldre än *Hartmanns* Medel-högtyska qväde, har förmodligen varit originalet för den *Svenska* förtäljningen *).

Des gît gewisse lêre
Künec Artûs der guote,
Der mit rîters muote
Nâch lobe kunde strîten.
Er hât bî sînen zîten
Gelebet alsô schône,
Daz er der êren krône
Dô truoc unt noch sîn name treit.
Des habent die wârheit
Sîne lantliute;
Sî jehent er lebe noch hiute:
Er hât den lop erworben,
Ist im der lîp erstorben,
Sô lebt doch iemer sîn name.

Benecke, s. 9.

*) Äfven Hertig Fredrik af Normandie (den 2:dra i ordningen af de 3:ne "Eufemia-Visorna") är, såsom författaren uttryckligen säger, öfversatt ifrån Tyskan.

henne lot kesar otte gőra
ok vænda aff valsko ij thyȝt maal
gudh nadhe thæs ædhla förstа siæl
nu ær hon annan tiidh giordh til rima

Men då den Nederländska öfversättningen har försvunnit, och en Platt-tysk bearbetning är alldeles obekant, kan denna fråga icke nu afgöras. Från *Hartmanns* bearbetning är den Svenska i alla fall *icke* hämtad; och således måste Le Chevalier au Lion, tills vidare, anses och behandlas såsom den Svenska diktens ur-skrift.

Men vare huru som hälst med denna fråga, säkert är, att den Svenska öfverflyttaren var ingen vanlig rimmare. Man kan väl icke afgifva något *bestämdt* svar angående det poetiska värdet och den konstmessiga framställningen i hans dikt, *jemförd med den Franska texten*, då en *kritisk* upplaga af den sednare icke ännu har lemnat pressen. Likväl kan man tydligt skönja att den Svenska icke är underlägsen *någon enda* af de utländska Romancerna. Dess hållning är öfverallt jemn och episk, vers-byggnaden är nästan alltid lätt och välljudande *); vackra belgjutna skildringar äro icke sällsynta, och på flera ställen visar författaren poetiska gåfvor af en högre art.

Härvid har han visserligen, med berömvärd trohet, i allmänhet följt sin Franska ledsagare i spåren. Likväl saknas ingalunda prof på en fri och sjelfständig uppfattning utaf ämnet. Uteslutningar, omändringar och tillägg före-

nylika innan stuntan tima
aff thyzko ok ij swænska tungæ

Likväl är också Tyska originalet till denna dikt numera försvunnit! — Här kan ock nämnas att äfven Namnlös och Valentin är öfversatt från Platt-tyskan; se Hr *Klemmings* upplaga deraf i Fornskrift-Sällskapets Samlingar.

*) De få undantagen härleda sig utan tvifvel ifrån ändringar eller fel i texten.

komma på hvarje sida, och det hela bär en omisskännelig Svensk prägel. Utan att gå vidare, är t. ex. sjelfva Inledningen, rad. 1—32, Svenska skaldens egendom; och att den är både skön, ädel och kraftfull, lärer väl ingen kunna neka. Dess slut är kanhända en lätt häntydning på den rätts-löshet som så allmänt rådde i Sverige vid den tidpunkt då denna roman öfversattes:

oc alle the ther wider kunno na
om thenne werdug konung artus dagha
waro kempæ starke, thera liiff tordo waga
for ridderskap och frur æræ,
thz ær illæ the æru nw færræ;
fore fruor priis wilæ loff at winnæ,
man kan them nw næplik finnæ!

Ännu ett prof på lif och lyrisk känsla — med ett ord på *den högsta poesi*, i några rader helt och hållet egna för den Skandinaviska dikten. Herr *Ivan* börjar sitt äfventyr, och kommer till en borg der han uppvaktas af en skön och ädel jungfru. Men hvilken färg, hvilket behag, i de lätt flytande verserna!

Tha han væmpter var, han thædhan reedh
krankan vægh ok myrka leedh;
högh bergh ok diwpa dala,
han foor ther ower med mykin kwala.
Thæn vægh var myrk, ok ænkte liws,
ther honom ledde til thet hws
ther han ij the ædhla iomfrw sa
som ij hördhin förra sakt ij fra.
Han kunne thet ey fulsighia hær
aff alle the æro han fik thær,
aff the stolta iomfruo klara
the sina tokt kan væl hewara.

Huath han hafdhe förra aff værldinne leet,
hænna lika hafdhe han aldre seet
til tokt ok æro ij allan stadh.
Man matte væl see thet gudh var gladh
ok blidh for vtan mödha,
tha han leet hona födha.
Gudh hænna æro nw wæl göme,
ok med sina nadher ey förglöme! *)

Mycket kunde ordas, och många upplysningar tilläggas, om denna dikt och deri uppträdande personer. Men det är bättre att hänvisa till andra arbeten, hvilka verkliga forskare i alla fall måste begagna. Isynnerhet borde följande rådfrågas:

Lady Guest, The Mabinogion **).

[*Anonymous*,] Britannia after the Romans; being an attempt to illustratate the Religious and Political Revolutions of that province in the fifth and succeeding centuries. Vol. I, II. London 1836, 1841, 4:o.

San-Marte, Die Arthur-Sage **).

» » Beiträge zur bretonischen und celtisch-germanischen Heldensage **).

Benecke, Iwein **), samt

Wolf, Ueber die alt-französischen Heldengedichte aus dem fränkisch-Karolingischen Sagenkreise. Wien 1833, 8:o.

---

*) Herr Ivan Lejon-Riddaren. Rad. 654—73.
**) De utförliga titlarne förekomma längre fram.

Likväl har jag ansett nödvändigt att utreda vissa förhållanden, mera egna för den Svenska läsaren.

Således, för att ännu mera belysa frågan om Eufemia-Visornas Svenska eller Norska ursprung, meddelas den lilla uppsattsen, (N:o I):

ÖFVERFLYTTADES EUFEMIA-DIKTERNA PÅ SVENSKA ELLER NORSKA?

Emedan de arbeten hvilka innehålla Sagan om *Herr Ivan* på främmande språk för det mesta äro *ganska sällsynta*, bifogas, (N:o II):

PROF PÅ DE UTLÄNDSKA SAGORNA.

Dessa efterföljas, för att ännu närmare skärskåda behandlingen i de särskildta länderna, af (N:o III):

JEMFÖRELSE ÖFVER EGEN-NAMNEN I DE OLIKA TEXTERNA.

Alldenstund den Svenska dikten är tryckt utan någon slags gruppering, afdelning, öfverskrift eller innehålls-förteckning, samt för att kunna sammanhålla dess gång icke mindre med den ursprungliga *Välsiska* berättelsen, än med alla de andra bekanta bearbetningarna, lemnas (N:o IV):

JEMFÖRANDE ÖFVERSIGT AF SAGANS INNEHÅLL.

Vidare, för att påminna om hvarje Svensk handskrifts sjelfständighet i hänseende till språket, meddelas (N:o V) en kort tabell öfver

DE OLIKA HANDSKRIFTERNAS RÄTTSKRIFNING.

Sist, och så långt som det inskränkta förrådet sådant medgifvit, är Sagans fortplantning och utsträckning i den Europeiska vitterheten upplyst medelst (N:o VI) en allmän

LITERATUR-ÖFVERSIGT.

Önskligt hade varit att kunna hänvisa till ännu en VII:de uppsats, nämnligen:

OM DENNA SAGAS VÄRDE, BETYDELSE OCH STÄLLNING SÅSOM EN SJELFSTÄNDIG DEL AF HELA DEN STORA ARTHUR-KRETSEN.

Men en sådan afhandling har ingen ännu författat, och i sjelfva verket fordrade den sin egen bok. Att samla alla bithörande literär-historiska upplysningar, att spåra de olika traditionernas gång och omarbetningar, på vers och prosa, såsom episk dikt eller kortare folk-sång, att följa deras inflytelse och utgreningar från land till land, ifrån en aflägsen forntid ända ned till våra egna dagar, då de åter börja upptagas och behandlas af utmärkte författare *), samt att med säker hand fatta hela denna massa och på en gång ordna och enkelt framställa dess invecklade mångfald, — allt detta är en uppgift som är omöjlig att lösa, utan genom mångåriga mödor och kostsamma forskningar, hvilka ganska få mägta erbjuda. Ty ännu ligga så många af de hithörande äldre och nyare bearbetningarne outgifna, flera tryckta literära källor äro ännu så sällsynta, och grund-tankan i de ursprungligen Keltiska traditionerna härom är ännu så föga utredd, att säkert många år måste försvinna, innan man kan hoppas att fullt beherrska ämnet och öfverskåda detsamma. Men en sådan klar, grundlig och omfattande öfversigt af hela detta ämne är oumbärlig, om vi skola kunna rätt uppfatta sjelfva hufvudbyggnadens liksom hvarje enskildthets ömsesidiga sammanhang. Först då

*) Se, t. ex. La Table Ronde, Poëme, 4:me Ed. Paris 1829, samt *Bulwers* nya dikt King Arthur.

framträda de olika delarnes rätta förhållanden till hvarandra, först då uppkommer den konstmessiga dagern hvari de alla måste skådas.

Visserligen kunde åtminstone ett försök, ehuru jemförelsevis kort och ofullständigt, till en dylik öfverblick här anses på sitt ställe. Den hade, kanhända, varit till verklig nytta både för den vanliga läsaren och för framtida forskare, ty hvarje sådan bearbetning erbjuder *något* eget i uppfattningen och sparar *någon* möda för efterkommande. Men författarens tid och krafter tillåta honom icke, att "vidare vandra och blommor plocka" i dessa grönskande fält. Den hvardagliga förmågan måste ännu för en tid åtnöja sig med att vänta, eller på sin höjd försöka odla någon liten fläck i Sago-drottningens rika, men äfven dunkel-rika, trädgård.

Förf. skattar sig i alla fall lycklig, att han kunnat bidraga *med något litet* till det stora helas utförande. Må denna första upplaga af *den Svenska Sagan om Herr Ivan Lejon-Riddaren* anses såsom åtminstone en skärf, och såsom något tackoffer åt denna drottning *Eufemia* — "then ädela blomma" — hvilken, sjelf dotter af en *Vendisk* furste-ätt, men med *Tysk* bildning, glänste med en då ovanlig vitterhet uti *Norges* hof, der hon, såsom vängåfva åt någon förnäm *Svensk* man, bland annat lät från en *Fransk* trouvère bearbeta denna vackra, ur gamla *Keltiska* berättelser upprunna dikt, som genom denna öfversättning snart blef öfverförd äfven till *Danska* läsare!

Utan tvifvel lät Drottningen verkställa denna försvenskning, hvilket uttryckligen berättas hafva skett år

1303, åt den Svenske hertigen *Erik Magnusson*, som året förut trolofvades med hennes helt unga dotter *Ingeborg* *). *Erik* sjelf, då för tiden Nordens mest praktfulle riddare, och helsad med tillnamnet "then milde", tillvann sig allas uppmärksamhet och de flestas kärlek, samt synes varit ansedd som mönster för en höfvisk ungersven, begåfvad med alla de egenskaper hvilka borde pryda *un preux chevalier*. Men sjelfva tillfället för denna föräring, och de dermed förknippade omständigheter, äro oss obekanta. Nog af, att den var en likaså ädel som ovanlig artighet, och att den drottningliga gåfvan inom kort blef, snart sagdt, en folkbok uti Norden.

Då det således är att förmoda, det ofvannämnde unge Svenska hertig utgjorde närmaste orsaken till detta arbetes föranstaltande, kan det vara på sin plats att afsluta denna utflygt med ett par af Rimkrönikans kraftiga och målande uttryck om denna de skönas gunstling både i Sverige och Norge:

Arla om Morgonen dagen kom/
Marg Hälade stoltz ok from
Tha war i Hertug Erikes rotha/
Bade Riddare ok Riddara notha;

*) Troligen är det denna *Ingeborg*, som har ägt, och förmodligen kunnat läsa, latinska skrifter: "Efter Förteckningen på handskrefna Böckerna uti Upsala Bibliotheque N. 14. in 4:to finnes [en Latinsk] Beskrifning på Canaans land och åtskilliga Latinska Homilier. På Bandet war tecknadt: "Mek ägher een ätla ok wälbyrthäg Fruä Fru Ingeburgh Härtighinnä i Noriä ok Swerigiä ok Halland". Förteckningen är uppsatt af Ärkeb. *Erik Benzelius* och meddelad af *C. J. Benzelius*." — *Lagerbring*, Swea R. Hist., II, s. 837.

Förr wille the Mässa höra /
Sidan loto the sin Örs framföra.
I Hertug Erikes herberge war tha Hofwit /
Hans Tokt gitter ingen man full lofwit
Eller sagt / huru myckin hon war;
Hans milda bierta ok blida answar
Thet fägrade alle hans gärningar swa /
Som Gull och Sölff ther innan sta.

. . . .

Hans Broder Hertug Erik /
War som en Engil i Himmerijk /
Han skipade sik swa /
Hwar Man bad wäl för honom tha;
Han wart tha Riddare aff Konungens hand /
Sedan mange andre aff främmande Land. *)

. . . .

Hertog Erik han hade fäst
Ena Jomfru / then han unte bäst /
The wänasta man wille see /
Konungens Dotter aff Norge.
Jak tror at hon ey äldre war /
Än tha pa sitt sexte aar.
Konung Hakon sände tijt bref /
Ther stodo i fager ord ok geef /
Som Hertug Erik the tijenden fick /
Ok bad honom strax komma til sik /
At han skulle ey länger bijda /
Vthan strax fran thet Hofwet rijda /
Ok til hans thet mästa han matte:

---

*) *Hadorph*, Twå gambla Swenske Rijm-Krönikor, Stockholm 1674, s. 59.

The Bröder skildes at wäl satte.
Konungen foor sina leed/
Ok Hertugen til Norges redh
. . . .
Ok folgde tha alla gerna honom:
Förty honom war Konungens Dotter i wanom/
Swa at han förde en wänan Rotha/
Riddare ok Riddare notha
Til Oxlo til then Stad/
Han giorde som Konungen bad/
Ok hwar man honom ther wäl undfick/
Ok Konungen vth moot honom gick/
Ok undfick them med myckin heder/
Förty han war ther sällan sedder.
Tha styrnade folcket a han/
Ok sade: är thet man/
Then milde Hertug Erik?
Ok huxade manga wid sik/
Gudh hafwer han wäl til werldena skapat.
Tha the hade upa han länge hapat/
Tha bad honom godt hwar man han saa/
Gudh late hans wilja här wäl gaa/
At han främje hwad han wil/
Ther gifwi Gudh honom lycka til!
Tha gick han tijt ther Drotningen war
Med tokt/ som honom til rätta bar:
Hon undfick honom wäl/ som hon wäl kunne/
Med sööt ord ok munne/
The aff hiertans kärlek gingo.
Huru the then ädla Förste undfingo/
Then kärleek far jak ey sagt en tusende deel/
Förty mik räcker ey konsten tel/

Ok liffde the som the hade hokt/
Med heder ok ära ok mycken tokt.

. . . . . . , ...

Nijonde dag Jula han orlof tok/
Som här star skrifwit i thenna bok/
Tocht ok ädla sidh honom aldrig brast.
Konungen sade: thet är mik last/
J wiljen ey wara här Julen all;
Han sade: thet är swa mine fall/
Thet jak gitter här ey länger bijdt/
Jak wil ok gärna see hwad hemma är tijt.
Will tu här ey länger wara/
Tha lati Gudh tik wäl fara/
Ok lati eder ära ok lykka skee/
Ok lato mik skött eder ater see/
Med frögd ok glädi som jak eder an!
Tha gick then ädla wijse man
Til Drotningen ther hon stod;
Tha sade thet ädla rena blod:
Far wäl Son ok Jula Broder.
Han sade/ min ädla söta Moder/
Nu wil jak gifwa ider Gudh i wald/
För idra dygd swa margefald/
The jak hafwer aff ider rönt ok sedt/
Ok myckin glädi i hafwen mik tedt:
Min tiänist är ider ä hwar jak är.
Hon sade til honom: min hiertelig kär/
Förvthan allan falskan sidh/
Swa rönte han tha han torffte wid.
Han hälsade hwar then man han saa/
The Fruer gingo alle at staa
Ä hwar thera i sitt windöga/

Med käran wilja ok godan huga/
Ok sago alla effter honom:
Honom war full godt herberge i wanom;
Alla läste för honom/ ok bade/
At Gudh skulle med sina nade
Sända han wäl til Landa hem.
Thessalund skildes han wid them!
Ok redh swa tädan hem til Landa:
Hwad han sidan hade til handa/
Thet warder ider framdeles sakt/
Til dygd ok äre war all hans ackt *).

. . . .

Tha Hertug Erik til Konungen kom/
Hans Kläde stodo honom höfweliga om
Hans lijff ok alla hans lidhi/
Honom följde tokt ok goda sidhi; **)

Det återstår endast, att tillkännagifva den andel jag haft vid detta arbete.

Mitt åtgörande härvid har egentligen varit inskränkt till att, i möjligaste korthet, söka upplysa den redan tryckta texten. Vid dess läsande böra Anmärkningarne ovilkorligen begagnas. Igenom dem äro talrika i handskriften *A* (efter hvilken ensam texten aftrycktes) öfverhoppade rader återställde till poemet, så att hela diktens längd har vuxit ifrån 5754 till 6288 verser. Förmodligen äro en hel mängd rader ändock bortfallna ur de handskrifter vi nu besitta, så att diktens ursprungliga vers-antal kanske har uppgått till närmare 6500 rader.

---

*) Samma bok, ss. 71—74.

**) Samma bok, s. 78.

Nämnda text (ss. 1—183) är utgifven af Herr rektor J. W. LIFFMAN i Gefle, hvilken äfven utarbetat de följande Olika Läsarter, ända till och med sidan 225, rad. 2376$\frac{1}{8}$, tillika med tabellen: Utdrag ur de Serskilda Handskrifterna till Jemförelse.

För allt annat i boken, (Läsarterna: rad. 2382$\frac{1}{4}$-5754$\frac{1}{12}$, samt hela Inlednings-afdelningen*), sid. I—CCVIII), är undertecknad ansvarig.

GEORGE STEPHENS.

Stockholm, Juli 4, 1849.

*) Någon Orda-Lista förekommer icke, emedan Svenska Forn-Skrift Sällskapets Styrelse, för att undvika onödigt upprepande och stora omkostnader, ansett bäst att svårare ord uti de redan utgifna häftena af Sällskapets Samlingar skola upptagas uti den, i alla fall särdeles vigtiga och innehållsrika, Ord-förklaring till det under utgifning varande Forn-Svenska Legendarium, hvarmed jag för närvarande är sysselsatt.

I.

ÖFVERFLYTTADES EUFEMIA-DIKTERNA PÅ SVENSKA ELLER NORSKA?

(Denna fråga har sist och sakrikast varit vidrörd af Hr *Klemming*, uti inledningen till Flores och Blanzeflor. Här hålla vi oss hufvudsakligen till dikten om *Herr Ivan.*)

Öfverflyttadt ifrån en Fransk romans genom en Norsk drottnings omsorg, blef qvädet om Lejon-Riddaren snart läst och sjunget öfverallt i Skandinavien, och det skall ännu länge fortlefva, en gemensam Nordisk egendom. Drottning *Eufemia* måste varit en varm vän af den romantiska litteraturen. Hon lät öfversätta

IVAN, år 1303,
HERTIG FREDRIK, år 1309,
FLORES och BLANZEFLOR, år 1310—12 *),

och kanske ännu flera dylika, hvilka sedermera försvunnit.

Att drottning Eufemia uppdrog åt någon *Svensk skald* omdiktningen af dessa ryktbara qväden, — förmodligen såsom gåfva eller gengåfva åt någon medlem af Svenska konungahuset, — tyckes vid närmare skärskådande vara mera än troligt, ja nästan alldeles säkert. Isynnerhet tala följande skäl derför:

---

*) "litith för æn hon do". — Hon dog år 1312.

1. *Dikternas egna vittnesbörd.*

Om IVAN heter det:

Eufemia drôtning thet maghin ij tro
læt thæssa bokena vænda swo
aff valske tungo ok a vart maal

Om HERTIG FREDRIK säges:

nu ær hon anna*n* tiidh giordh til rima
nylika inna*n* stu*n*tan tima
aff thyȝko ok ij swænska tu*n*gæ
thȝ forstanda gamble ok vngæ
hona lot vænda a vart maal
eufemia drôtni*n*g

Om FLORES säges, helt kort:

then them loot vænda til rima
eufemia drôtning ij then sama tima
litith fôr æn hon do

Sammanhåller man nu uttrycken på dessa trenne ställen, påminner man sig vidare att vart maal sällan eller aldrig begagnades i annan mening än pa Svænska eller Svænska tunga, under det att Norrmannen vid denna tid nära nog alltid begagnade benämningen Norræna*) om sitt eget språk, — och då *samma drottning Eufemia* har låtit öfversätta dem alla på *samma* vers-art, tyckes det vara klart att

IVANS a vart maal
H. FREDRIKS ij swænska tungæ
a vart maal
och FLORES' til rima

måste hafva samma betydelse, nämnligen, PÅ SVENSKA SPRÅKET.

---

*) Jemför slutet af den Norska prosa-berättelsen om *Herr Ivent*: — er hakon konungr gamle leit snua or franzeisu j norenu.

2. *Deras obehöflighet på Norska.*

Vi veta med säkerhet att romanerna om Herr Ivan samt om Flores och Blanzeflor allaredan funnos *på Norsk prosa.* Om Hertig Fredrik äfven fanns på Norska, kan icke numera bevisas. Men under det att den utländska vitterheten var så rik på ämnen passande till öfversättning, hvarföre skulle man skynda med dessa dikters bearbetning *för andra gången* på samma Norska språk?

3. *De äro obekanta på Norska.*

Men om de verkligen hade blifvit öfversatta på Norska, kunde man vänta att åtminstone *något spår* af dessa trenne dikter skulle finnas. Men icke endast är detta *icke* fallet, utan Norriges hela literatur kan icke uppvisa någon enda roman eller annan dikt ifrån denna tid, författad på samma vers-art, hvarom nu är fråga.

4. *Frånvaron af Norska egenheter.*

Hvarje öfversättning förråder ifrån hvilket språk den är. Således, om dessa dikter endast voro förändringar efter en Norsk ur-skrift, måste språket tillkännagifvit detsamma igenom Norskheter i ord och uppställning. Åtminstone kunde man icke vänta sig andra länders språk-egenheter. Men både Ivan och H. Fredrik hafva *inga Norska* men deremot *flera Tyska* egenheter.

5. *Vers-artens olikhet.*

Utan tvifvel hafva vi förlorat många olika diktningar både på Svenska och Norska, ifrån 14:de århundradet, men om ock det fullständiga utgifvandet af hvad som ännu är qvar, skall sprida nytt ljus öfver många dermed förknippade ämnen, *vet* man likväl nu — att den *Svenska* vers-byggnaden i början på 14:de seklet, *redan* hade aflagt

den äldre orimmade alliterationen, och öfvergått till den allmänna Europeiska formen — de fria, accentuerade och rimmade vers, på hvilka Eufemia-visorna äro skrifna. Någonting sådant *vet man icke* om den *Norska* poesien. Tvertom; allt tyckes bevisa att denna öfvergång skedde i Norrige och på Island först ett helt århundrade sednare, samt äfven då endast såsom undantag.

Vi äro dock för mycket okunniga om de inre förhållandena under denna tid uti de Norska och Svenska hofven, för att kunna veta *hvarföre Eufemia* lät öfverflytta dessa arbeten på Svenska hällre än på Norska; och der de skrifna vittnesbörden tiga, är det fåfängt att hjelpa sig fram med tomma gissningar. Utan tvifvel funnos anledningar och tillfällen nog för ömsesidiga vänskaps-prof emellan de tvenne konunga-husen, hvilka begge, men isynnerhet det Norska, vid denna tid voro utmärkta för ovanlig prakt och vitterhet.

Vi få likväl icke vänta alldeles samma språk uti dessa dikter, som det drottning *Eufemia* läste uti den Svenska öfversättarens gåfvo-exemplar. Den äldsta ännu öfverblifna handskrift hvaruti de finnas, är icke äldre än ungefär ifrån 1430-talet, och är sjelf säkerligen en afskrift af kanske den 10:de eller 20:de afskriften. Och huru man då afskref böcker, veta vi alla. Hvarje kopist var merendels en klerk, och trodde sig hafva både rätt och skyldighet att lemna ifrån sig ett arbete hvaruti alla läsare eller åhörare fullkomligt kunde deltaga, isynnerhet när frågan gällde vanliga skrifter (icke kyrkliga eller lag-arbeten). Derföre utbyttes också äldre ord emot mera lättfattliga, föråldrade ordställningar kastades om, rim-sluten "förbättrades" (d. v. s. gjordes mera *moderna*), och hela verser uteslötos efter behag. På detta sätt uppkommo

alltjemt nya läs-arter, under det likväl texten och berättelsen *i sin helhet* förblef densamma.

Såsom slutsats, och att dömma ifrån *inre* kännetecken, tyckes behandlingen af språket i dessa dikter, *såsom vi nu hafva dem*, härstamma ifrån den stadgade språkform hvilken herrskade under sista fjerdedelen utaf 14:de århundradet, eller ungefär ifrån 1370 till 1400.

Hela denna undersökning vinner intet ljus ifrån den ännu befintliga *äldre Norska prosa-sagan om Herr Ivent*. Denna följer väl troget den Franska dikten, men i en starkt sammandragen form. Likväl öfverflödar den af sköna Nordiska ordalag, och borde utan dröjsmål offentliggöras. Författaren skrifver som en man väl bekant med den Keltisk-Franska literaturen. I synnerhet är ett ställe ganska märkvärdigt, nämnligen raderna 2125—30 uti den Franska texten:

Veaux touz les barons se done.
La dame a mon seignor Y*uein*.
Par la main de son chapelain.
Einseint la dame de lenduc.
La dame qui fu fille au duc.
Lan donez dont len note .1. lai.

hvilka äro återgifna sålunda:

Sídan stod h*er*ra Iv*ent* & festi f*ru*na. & fik h*on* sik h*onu*m Ivald & allt sitt h*er*tuga dæmi þ*at* *er* att hafdi laudun fad*er* h*enn*ar *er* aagætaȝstr v*ar* ein*n* hofdíngí J eingl*en*di. & eru af h*onu*m gíor hi*n* feg*ur*stu bliod *er* syngia valer & bret*ar*. (*Ivents Saga*. bl. 29, verso).

Det var kanhända ifrån denna hittills oanmärkta och numera troligtvis förlorade *Lai de Laudun*, som under-

rättelsen om *Luneta* och hennes *fader* hemtades. — Se *Beneckes* Iwein, s. 429: — "Der Tanhuser nennt Luneten vater *Willebrant*. woher er das weiss?"

Mångfaldiga dylika arbeten hafva, tyvärr! redan försvunnit. Några få äro utan tvifvel ännu obekanta, på aflägsna bibliotheker *). Låtom oss skynda att rädda hvad ännu kan räddas af dessa dyrbarheter!

Deremot kan *möjligheten* af, att Eufemia-romanerna ursprungligen öfversattes på rimmad Norsk vers (ungefär som flera *Rimur*) icke nekas. Såsom stöd härför kan man anföra Norska språkets tillstånd vid 1300-talets början, och dess redan då starka benägenhet för hvad man kan kalla det nya *Unions-språket* **) — ny-

---

*) Så, till exempel, bevaras uti Kongl. Bibliotheket i Stockholm en *Böhmisk* handskrift i 8:vo, på papper, innehållande tvenne Riddare-romaner på vers,

1. Tristan. Afskrifven år 1483, af en Magister *Johan Hebsa.* Fyller 197 sidor.
2. Tandacius och den sköna Floribelle. På 40 sidor.

**) Såsom prof på den stora likhet, hvilken i vissa fall kan råda emellan Forn-Norskan och äldre Svenskan, i synnerhet när poesi är i fråga, behöfs endast att omnämna följande, ur *Wieselgrens* Sveriges Sköna Litteratur, 2:dra Uppl. Bd. I, s. 56:

"En *Messusangs book* ogde Hallenberg. Se De Nom. Visus et Lucis, derur han citerar:

Skapa mit hiarta skiært og hreint
Med skyrum anda liost og leint."

Efter mycket letande och besvär, (då stället icke är uppgifvet), finna vi ändtligen att den omtalte "booken" (se *Hallenberg*, Bd. II, s. 443, 44), alldeles icke är, som Hr W. förmodar, på Svenska, utan *på vanlig Forn-Norska*, samt yttermera att titeln "Messusaungs book" är *Hallenbergs* vanliga förkortning för den af honom i 1:sta bandet utsatta fulla titeln, icke på någon *handskrift* utan på en *tryckt bok*, Messusaungs book, Hoolum 1679 4:to, ett Isländskt lutheranskt, flera gånger tryckt, Graduale, som äfven innehåller några mycket *äldre* hymner.

modiga, förkortade och enklare former och ord-ställningar — i synnerhet hvad angick folk-skrifter (legender och hvardagliga uppsatser), i hvilka man redan saknar den historiska sago-literaturens klassiska språk.

För att häruti komma sanningen närmare, har jag förskaffat mig en öfversättning af de första 30 raderna utaf den här tryckta Ivan, *på Norska Språket*, sådant det var vid början af 1300:talet och på den då för tiden annars allmänna knittel-versen, med särskildt iakttagande af de nyare formerna uti arbeten ämnade för folkbruk eller hof-folkets underhållning. Detta dyrbara bidrag har blifvit mig godhetsfullt meddeladt af H:r *Konrað Gíslason* i Köpenhamn. En annan lärd vän, den numera aflidne M:r *Cleasby*, har lemnat en dylik öfversättning på prosa, till jemförelse med den föregående.

Läser man med uppmärksamhet dessa öfversättningar, och jemförer dem med språk-öfvergångarne i de följande Svenska, Svensk-Norska och Danska texterna, skall man ovillkorligen erkänna, det något kunde sägas äfven om Norges anspråk att hafva varit Eufemia-Visornas hemland. Ett visst dunkel skall utan tvifvel alltid omgifva denna fråga, då föga förhoppning nu återstår att upptäcka något mera betydande af de vittra skatter som vid reformationen så barbariskt förstördes öfver hela Norden, och hvilka ensamma kunnat förklara denna, lika som så många andra omständigheter uti Nordens fordna civila och literära lif.

ORDRÄTT FORN-NORSK ÖFVERSÄTTNING,

AF M:R. CLEASBY.

Í nafni föður ok sonar ok hins helga anda
vil ek taka mèr (til handa) fyrir hendr
forna sögu fram at fœra
þeim til gleði er á vill heyra,
af hinum virðuligstum Konungum tveim
er menn hafa heyrt sagt i frá,
Karlamagnus ok Konungr Artus,
til dygðar ok æru váru þeir fúsir.
Artus var Konungr af Englandi,
hann vann Rómaborg með (sverði ok brandi) vápnum ok eldi,
ok var þar Keisari með mikilli æru;
hann frjálsti England fra hörðum kosti
ok skatti þeim sem Romverjar fyrr görðu,
svá at eingi hann síðan krefja þorði.
Annarr var Konungr Magnus af Franz;
þat vil ek yðr segja fyrir satt,
at fremri váru eingir í þann tíma
fyrir kristni í mót heiðni at stríða.
Báðir þessir herrar er ek segi i frá
hafa þeirra (sína) framferð skipat svá,
um (alla veröld) allan heim gengr þeirra lof
hvargi er þeir stríða með sinni hirð;
Konunga synir sóttu þá heim,
hertogar, jarla, greifar þjónuðu þeim,
riddara synir görðu ok svá,
ok allir þeir er við kunnu ná.
Um þessa virðuga Konungs Artuss daga,
váru kappar sterkir, herrar þorðu lifi sinu at voga
fyrir riddaraskap ok frúa æru,
því er verr, þeir eru nú færri.

ÖFVERSÄTTNING PÅ FORN-NORSK VERS,

AF HERR GÍSLASON.

Í namni faður ok sonar ok heilags anda
vil èk taka mèr hèr til handa
forna sagu fram at føra,
þeim at skemmtan, er á vill høra[1]),
um virðuligstu konunga tvá,
er menn hafa höyrt sagt í frá,
Karlamagnús ok konung Artús,
til dyggðar ok æru-hvárr var fús[2]).
Artús var konungr af Englandi,
han vann Róm með sverði ok brandi,
keisari var með kurt ok æru;
hann frelsti England af harðri kæru
ok skatti, er Rómverjar gjörðu [skipaðu?][3]) forðum,
svá at hann engir krefja þorðu.
Annarr var Karlamagnús af Franz,
þat vil èk segja yðr til sanns,
for kristna mót heiðnum at höyja stríð
var enginn[4]) fremri í þann tíð.
Báðir þessir herrar, èk segir[5]) yðr frá,
hafa sinni framferð skipat svá,
at yfir alla veröld gengr þeira lof,
hvar sem þeir stríddu með sitt hof[6]).
Konunga synir sóktu þá heim,
hertugar ok jarlar þjónaðu þeim,
riddara synir gjörðu ok svá
ok hverr sem (þar) viðr komast[7]) má[8]).
Um virðuligs konungs Artús daga
kempur þorðu lífi at vaga[9])
for riddaraskap ok frúa æri[10]);
því er illa, þeir eru nú færi[11]).

HERR GÍSLASONS ANMÄRKNINGAR.

---

[1]) I Fald Sammenblandingen af *æ* og *öy* allerede var begyndt.

[2]) For *fús;* altsaa med Udeladelse af Nominativflexionen.

[3]) *Skipaðu* (som ikke findes i nogen af de tre Bearbeidelser) vilde restituere Rimbogstaverne.

[4]) En nyere Form (hvoraf ingen er fremgaaet), men som dog allerede findes i det 14 Aarhundrede.

[5]) Overeensstemmende med de nyere nordiske Sprog, for *segi.*

[6]) I Fald ellers dette Ord er saa gammelt i Norden, for *hirð.*

[7]) Eller *komaz, komas.*

[8]) Historisk Imperfectum, for Præsens.

[9]) Forudsat, att dette Ord (som for øvrigt burde hede *vága*) er saa gammelt i Norden.

[10]) *i* for *a* (*æri* for æru), hvilket allerede findes i norske Haandskrr. fra det 13 Aarhundrede, i det mindste i Verbalflexioner.

[11]) En brugelig Form, der er oprindeligere end *færri.*

(COD. A.) SVENSK. 1430—40.

I nampn fadhers oc sons oc thæ*n*s hælga a[nda]
wil iak taka mik til handa
forna saghu fram at fŏra
them til gledhi ther a wil hŏra
aff the w*er*dhogasta kon*un*ga twa
ther ma*n* æ hŏrdhe sakt j fra
karlamagn*us* oc kon*un*g artws
til dyghdh oc æro waro the fws
artws war kon*ung* aff ængland
han van rom mʒ swerdh oc brand
ok war ther keyser mʒ mykle æra
ha*n* frælste ængland aff hardhe kæra
ok skat ther romara fŏrra giordho
swa at ængin ha*n* sidh*an* kreffwia thordho
Annar war kon*ung* M*agnus* aff franʒ
thʒ wil iak idher sighia til sanʒ
at frembr*e* waro ænge j ther*a* (⅄ Y tima) tidha
for cr*is*tna mot hedhna mʒ at st*ri*dha
Badhe the h*er*ra iak sigh*er* j fra
the haffwa ther*a* fra*m*færdh skipath swa
ow*ir* alla w*er*ldina gaar ther*a* loff
æ hwar the st*ri*dha mʒ sit hoff
Kon*un*ga synir the sŏkto ther*a* heem
h*er*toghar iærlar greffwar [thiænte them]
Ridd*ara* synir the gior[do och swa]
[och alle the ther wid*er* ku*n*no na
om the*n*ne w*er*dug kon*un*g artus dagha
waro ke*m*pæ starke h*er*ra [i? thera]' liiff tordo waga
for ridd*er*skap och fru*ar* æræ
thʒ ær illæ the æru nw færræ]

(COD. D.) SVENSK-NORSK. 1450—60.

I Na*m*pn fader sons oc heilagh ande
vil jek megh tage til hande
Forne sagu fra*m* ath føre
them til ske*m*ta*n* so*m* a wiliæ høre
Aff them w*er*dogastæ konu*n*gæ thwa
ther ma*n* haffu*er* hørth ath segiæ i fra
Karlamag*nus* oc konu*n*g artus
til dygdh oc ære wa*re* the fuus
K*onun*g artus war wtaff englandh
ha*n* wan ro*m* mꝫ swærdh oc brandh
Oc war ther kei*ser* mꝫ mykil ære
han frelsede them aff harde kæ*re*
Ok skat then fordo*m* roma*re* giorde
swa ath hono*m* i*n*gen sida*n* kræffuiæ torde
Anner war karlamag*nus* aff frandꝫ
thꝫ wil jek ider segiæ for sandꝫ
Moth heidne me*n* for c*ri*sne at stride
var inge*n* froma*re* i theræ tiidhe
[*fattas*]
[*fattas*]
Offu*er* alle me*n* star thera loff
huar fleste he*r*re søke til hoff
Konu*n*gs søner søke thil them
hertog*er* jarlar g*r*effue thiæne them
Ridda*re* oc swene gøra oc swa
oc alle the som wider ku*n*næ na
Vm the*n*ne w*er*doghe k*onun*g artus daghe
wa*re* kempe starke so*m* liiff torde wage
Fo*re* ridda*re*scap oc fruor ære
thꝫ ær ille ath the æ*re* nw færre

(COD. E.) DANSK. 1450—1500.

J naffn faderss ok søns oc then helliger andæ
Vill iech taghe mek till handhæ.
Forom sagher fram atføræ.
them till glæde ther aa ville horæ.
Aff the verdughe konninger thoo.
ther noger man hørdæ at sighe aff.
Karll magnus oc konningh artus.
till dygdh oc æræ tha vare the fwss.
Artus var konningh aff engelandh.
han vaan rom mʒ swærd oc brand.
han war ther keÿsere mʒ megel æræ.
han frelstæ ok engelandh af horde kæræ.
Then skat ther forwm romere giorde.
oc siden hannum engen kræffue tordæ.
Anner var karll magnus konning af frans.
oc vill iech sige ether thʒ til saanss.
mæt hedne men fore cristne at stride.
oc engen var fromere j the tiidæ.
Bode the herræ iech sigher nw.
the hadde theræ fremferd skepet soa.
Offuer all verden tha gor theris loff.
huar herrær oc førstæ the søgæ hoff.
Konninge sønnær søctæ theræ heem.
hertuge ok kemppe greffue tientæ them.-
Riddere sønner giorde ok soa.
oc alle the ther vetær kunne noa.
J thennæ verduge konning artus dage.
Vare kempe stercke there liff thore voghe.
Foræ ridderskap oc frwær æræ.
thʒ ær illæ the æræ nw færæ.

(COD. F.) DANSK. 1484.

I Naffn fader oc søn oc then hellig andh
Vil iec meg tage here til handh
Fro*mm*e saghe fram ath føre
Th*e*m til skiemten som thꝫ vil høre
Aff the verdugeste konger too
Th*er* man hawer hørd saffd fraa
Koni*n*gh magnus oc koni*n*gh artus
Til dygdh oc ere vare the wijs
Artus var ien koni*n*gh aff engeland
Han wand rom mꝫ swerd oc brand
Ha*n* var keysꝫer th*er* mꝫ ere
Och frelꝫadh engeland aff høghe kiere
Aff th*e*n skath th*er* romere giorde
Var jngen th*er* hanwm krewe tordhe
A*n*nen var karl magn*us* koni*n*g aff frandsꝫ
Thꝫ wil iec seye ed*er* til sandsꝫ
Mod hieden mend for kristen ath stride
Var jngen fro*m*mere i the tide
End bode thesse h*er*rer iec seyer ed*er* fra
The hawe thiere fromhet bewijst saa
Ath ower alle werden gonger th*er*e loff
Hware h*er*rer oc fyrster søge hoff
Koni*n*ge sø*n*ner søkte th*er* hiem
Hertuger oc grewer thiente them
ridder sø*n*ner giorde och saa
och alle the weder ko*m*me moo
j the*n*ne koni*n*gh art*us* hans dage
war sterkke kiemper som liweth torde wowe
for rider skab och for fruer ere
thisse werre the nw ferre ere

II.

PROF PÅ DE UTLÄNDSKA SAGORNA.

HERR KYNON [KALEGREVANS] UTMANAR DEN SVARTE RIDDAREN.

Rad. 382—451 *uti den Svenska dikten.*

Se tabellen: — Utdrag ur de Serskilda Handskrifterna, till Jemförelse.

I.

VÄLSISKA UR-SAGAN.

I Engelsk öfversättning. LADY GUEST, I, ss. 48, 49.

So I journeyed on, until I reached the summit of the steep. And there I found every thing, as the black man had described it to me. And I went up to the tree, and beneath it I saw the fountain, and by its side the marble slab; and the silver bowl fastened by the chain. Then I took the bowl, and cast a bowlful of water upon the slab; and thereupon behold the thunder came, much more violent than the black man had led me to expect; and after the thunder came the shower; and of a truth I tell thee, Kai, that there is neither man nor beast that

could endure that shower, and live. For not one of those hailstones would be stopped either by the flesh, or by the skin, until it had reached the bone. I turned my horse's flank towards the shower, and placed the beak of my shield over his head and neck, while I held the upper part of it over my own head. And thus I withstood the shower. When I looked on the tree, there was not a single leaf upon it, and then the sky became clear; and with that, behold the birds lighted upon the tree, and sang. And truly, Kai, I never heard any melody equal to that, either before or since. And when I was most charmed with listening to the birds, lo, ... a knight on a black horse appeared, clothed in jet black velvet, and with a tabard of black linen about him.

II.

FRANSKA UR-ÖFVERSÄTTNINGEN.

CHRESTIEN DE TROYES. † 1191.

Le Chevalier au Lion, r. 404—77. LADY GUEST, I, s. 139.

Espoir si fu tierce passee.
Et pot estre pres de midi.
Q*ua*nt larbre et la chapele vi.
Bien pres de larbre cest la fins.
Que ce estoit li plus hauz pins.
Q*ue* onques sor *ter*re creust.
Ne cuit conq*ue*s si bien pleust.

Q*ue*

Q*ue* deue i passast une goute.
Aincois coloit p*ar* desus tote.
A larbre ui .1. bacins pe*n*dre.
Del plus fin or qui fust a uendre.
Onques oncor en nule foire.
De la fonteine poez croire.
Q*ue* ele boloit come eue chaude.
Li pe*r*rons est dune esmeraude.
Ausi pe*r*cuz come .1. bohors.
Si ot .1. rubi par dehors.
Plus flamboiant et plus u*er*meil.
Q*ue* nest au matin le soleil.
Q*ua*nt il apert a escient. co*n*rient.
Ja q*ui* re sache a escient.
Ne uos en me*n*tire de mot.
La m*er*ucille [m*er*ueille] en*n*uier me pot.
De la tempeste et de lorage.
Dont je ne me tieig mie a sage.
Q*ue* meintenant se ie poisse.
M*u*lt uolent*ers* me repentisse.
Q*ua*nt ie oi le pe*r*ron crouse.
De leue au bacin arouse.
Mes trop en uierse ce dout.
Car lues nerci le cul deltout.
Q*ue* plus de parz xiiii parz.
Me feroit es euz li esparz.
Et les nues tont [tout] pelle melle.
Jetoient noif et pluie et g*re*lle.
Tant fu li tans pesmes et forz.
Q*ue* .c. fois cuidai estre morz.
Des foudres q*ue*ntormoi chooie*n*t.

Et des arbres qui pecooient.
Sachiez q*ue* mult fui esmaiez.
Tant q*ue* li tens fu enpesiez.
Et tuit li uent se reposere*nt*.
Q*ua*nt deu ne plot uent*er* ne sore*nt*.
Et q*ua*nt ie ui lair cler et pur.
De ioie fui fonz asseur.
Q*ue* ioie sonques ia conui.
Fait oublier m*u*lt *gra*nt en*n*ui.
Desque li tans fu trespassez.
Vi for le pui [pin] tant amassez.
Oisians [Oisiaus] sest q*ue* co*n*tre me nueile [uueile].
Q*ue*l ui [ni] auoit branche ne foeille.
Qui tout ne fust coue*r*t doisians [doisiaus].
Sen estoit li arbres plus bians [biaus].
Et testuit [cestuit] li oisel cha[n]toient.
Si q*ue* mult bie*n* sent*re*cordoient.
Mes duiers [diuers] cha*n*z cha*n*toit chasen*n*s [chascu*n*s].
Conq*ue*s ce q*ue* cha*n*toit li uns.
Alant*re* [Alaut*re*] chanter ui [ni] oi.
De la ioie me resioi.
Sestunent [?] tant q*ue* lorent fait.
Le seruice trestout atr*ai*t.
Q*ue* mes soi si bele ioie.
Ne mes ne cuit q*ue* n*us* hom oie.
Se il ne ua el leu celui
Q*ue* tant me plot et embeli.
Q*ue* ie mi due porfoltenir.
Tant i fu q*ue* joi venir.
Che*ualie*rs ce me fu auis.
Bien cuidai q*ue* il fussent dis.
Tel noise et effroi demenoit.

Vns seus che*ualie*rs qui uenoit.
Quant je le ui tot sol uena*n*t.
Mon cheual restrains me*n*tena*n*t.
Na monter demore ne fis.

III, *a*.

MEDEL-HÖGTYSKA BEARBETNINGEN, (EFTER FRANSKAN).

HARTMAN VON DER AUE. — ? Skr. 1200-4?

Iwein der Riter mit dem Lewen. BENECKE, r. 598—709.

Hin wîste mich der waltman
Einen stîc ze der winstern hant:
Ich vuor des endes unde vant
Der rede eine wârheit
Als er mir hâte geseit,
Unt vant dâ grôz êre.
Man enhœret nimer mêre,
Diu werlt stê kurz ode lanc,
Sô wünneclîchen vogelsanc
Als ich ze der linden vernam,
Dô ich derzuo geriten quam.
    Der ie gewesen wære
Ein tôtriuwesære,
Des herze wære dâ gevreut.
Sî was mit vogelen bestreut
Daz ich der este schîn verlôs

Unde ouch des loubes lützel kôs.
Dâ wâren niender zwêne gelich:
Ir sanc was sô mislich,
Hôch unde nidere.
Die stimme gap in widere
Mit gelîchem galme der walt.
Wie dâ sanc sange galt.
Den brunnen ich dar under sach
Unt swes mir der waltman jach.
Ein smareides was der stein:
ûz iegelîchem orte schein
Ein alsô gelpfer rubîn,
Der morgensterne möhte sîn
Niht schœner, swenner ûf gât
Undin des luftes trüebe lât.
Dô ich daz becke hangen vant,
Dô gedâht ich des zehant,
Sît ich nâch âventiure reit,
Ez wære ein unmanheit,
Ob ich dô daz verbære
Ichn versuochte waz daz wære:
Unt riet mir mîn unwîser muot,
Der mir vil ofte schaden tuot,
Daz ich gôz ûf den stein.
Do erlasch diu sunne, diu ê schein,
Unt zergienc der vogel sanc,
Als ez ein swarz weter twanc.
Diu wolken begunden
In den selben stunden
Von vier enden ûf gân:
Der liehte tac wart getân
Daz ich die linden kûme gesach.

Grôz ungnàde dâ geschach.
Vil schiere dô gesach ich
In allenthalben umbe mich
Wol tûsent tûsent blicke:
Dar nâch sluoc alsô dicke
Ein alsô kreftiger donreslac
Daz ich ûf der erde gelac.
Sich huop ein hagel unde ein regen:
Wan daz mich der gotes segen
Vriste von des weteres nôt,
Ich wære der wîle dicke tôt.
Daz [weter] wart alsô ungemach
Daz der walt nider brach.
Was iender boum dâ sô grôz
Daz er stuont, der wart blôz,
Unt loubes alsô lære
Als er verbrennet wære.
Swaz lebte in dem walde,
Ez entrünne danne balde,
Daz was zehant tôt.
Ich hete von des weteres nôt
Mich des lîbes begeben
Unde enahte niht ûf mîn leben,
Unde wære sunder zwîvel tôt:
Wan der hagel unt diu nôt
In kurzer wîle gelac,
Unt begunde liehten der tac.
Dô diu vreise zergienc
Undez ze wetere gevienc, —
Wær ich gewesen vür wâr
Bî dem brunnen zehen jâr,
Ichn begüzze in nimer mê,

Wandich hetez baz gelâzen ê.
Die vogele kômen widere,
Ez wart von ir gevidere
Diu linde anderstunt bedaht,
Sî huoben aber ir süezen braht
Unt sungen verre baz dan ê.
Mirne wart dâ vore nie sô wê,
Desn wære nû al vergezzen.
Alsus het ich besezzen
Daz ander pardîse.
Die selben vreude ich prîse
Vür alle die ich ie gesach.
Jâ wândich vreude ân ungemach
Unangestlichen imer hân:
Seht, dô betrouc mich mîn wân;
Mir nâhete laster unde leit.
Nû seht wâ dort here reit
Ein rîter, des geverte
Was sô grimme unde alsô herte
Daz ich des wânde ez wære ein her:
Iedoch bereite ich mich ze wer.
Sîn ros was starc, er selbe grôz;
Des ich vil lützel genôz.
Sîn stimme lûte sam ein horn:
Ich sach wol, ime was an mich zorn.
Als ab ich in einen sach,
Mîn vorhte unt mîn ungemach
Wart gesenftet iedoch,
Unt gedâhte ze lebenne noch
Unt gurte mîme rosse baz.
Dô ich dâ wider ûf gesaz,
Dô was er komen daz er mich sach.

III, *b*.

SAMMA STÄLLE, I TYSK ÖFVERSÄTTNING.

Iwein. Koch, r. 598—709.

Der Waldmann wies mich nun sofort
nach einem Stiege linker Hand:
ich schlug die Richtung ein und fand,
dass nicht die Wahrheit fehlte
dem Ding, was er erzählte.
Und fand da alles prächtig sehr.
Vernehmen wird man nimmermehr,
mag kurz die Welt stehn oder lang,
so wonniglichen Vogelsang,
als bei der Linde ich vernahm,
da ich zu ihr geritten kam.
Wer selbst durch lange Büssung wäre
für Alles stumpf: nach Kummers Schwere
würd' er im Herzen doch erfreut.
Mit Vöglein war sie wie bestreut,
dass ich die Äste kaum noch sah,
und selbst das Laub verschwand beinah.
Nicht zwei von ihnen glichen sich:
ihr Sang war auch verschiedentlich,
die Einen tief, die Andern hoh.
Und wie sie sangen, eben so
drang's gleichen Ton's zurück vom Walde.

Wie auf Gesang Gesang erschallte!
Den Brunnen sah ich unter ihr,
ganz wie's der Mann beschrieben mir.
Der Stein darauf war ein Smaragd:
in jeder Ecke angebracht
war ein so strahlender Rubin,
dass selbst nicht heller jemals schien
der Morgenstern steigt er empor
hell aus der Wolken düst'rem Chor.

Als ich das Becken hangen sah,
in meinem Sinn gedacht ich da,
wollt' ich auf Abenteuer gehn,
nicht würde ich als Mann bestehn,
wenn ich dahin nicht streben wollte,
zu suchen, was d'raus werden sollte.
Da rieth mir's mein unweiser Muth,
der mir so häufig Schaden thut,
dass ich goss Wasser auf den Stein.
Alsbald erlosch der Sonne Schein;
verstummt war aller Vögel Sang
vor'm schwarzen Wetter, das sie zwang.
Und Sturmeswolken flogen
zugleich am Himmelsbogen
aus den vier Enden dicht gedrängt.
Verändert ward der Tag, gesenkt
in Nacht die Linde, kaum zu sehn.
Gross Wirrsal sollte da geschehn.

Darauf ich schnell erblickte,
wie's ringsher mich umzückte
von Blitzen tausend tausendmal.
Dann schlug der Donner in das Thal
mit so gewalt'gem harten Schlag,

dass ich entsetzt am Boden lag.
Ein Hagel fiel und dicker Regen:
wenn mich nicht Gottes Huld und Segen
beschirmte vor des Wetters Noth,
ich war die Weile zehnmal todt.
Der Sturmwind blies so ungemach,
dass er im Wald die Zweige brach.
Ein jeder Baum, wie breit und gross
er dorten stand, der ward nun bloss,
und aller Blätter so beraubt,
als hätt' ein Feuer ihn entlaubt.
Was lebte in dem Walde,
entränne es nicht balde,
schnell würde es geschlagen todt.
Ich hatte vor des Wetters Noth,
des Leibes mich begeben,
verzweifelnd an dem Leben:
und ohne Zweifel blieb ich todt,
wenn nicht der Hagel und die Noth
nach kurzer Weile liessen nach,
und wieder schien der lichte Tag.
Da die Gefahr nun war vergangen,
und bess'res Wetter angefangen,
geblieben wäre ich fürwahr
beim Brunnen mehr als zehen Jahr,
und nicht begösse ich ihn mehr:
auch besser unterblieb's vorher.
Die Vögel kamen wieder.
Es ward durch ihr Gefieder
bedeckt die Linde wie zuvor.
Mit süssem Schall der Vöglein Chor
sang nun noch lieblicher als je.

Was mich bedrückte, jedes Weh
das war nun ganz vergessen.
So hätte ich besessen
ein zweites Paradies dahier;
denn diese Freude lob' ich mir
vor allen, die ich sah hernach.
Ich dachte, ohne Ungemach
sollt' ich mich freuen immerdar.
Seht, wie mein Wahn betrogen war.
Mir wurde Schmach und Leid zu Theil.
Hört, wie geritten kam in Eil
ein Ritter: selber fuhr daher
gewaltig und ergrimmt so sehr,
dass ich ein Herr zu hören dachte,
doch mich bereit zur Abwehr machte.
Sein Ross war stark und gross der Mann;
wodurch ich freilich nichts gewann.
Sein Ruf ertönte wie ein Horn:
er trug mir augenscheinlich Zorn.
Doch als ich sah, er war allein,
ward meine Furcht und Unruh klein
und alles Ungemach dahin;
zu leben hatt' ich noch im Sinn;
und gürtete nochmals zum Streit
mein Ross, und stieg dann auf, bereit,
ihn zu empfahn.

IV.

NORSKA BEARBETNINGEN (A och B, EFTER FRANSKAN).

Se Utdrags-tabellen.

V.

ENGELSKA BEARBETNINGEN (EFTER FRANSKAN).

1350—75?

Ritson, Ancient Engleish Metrical Romanceës.
I. *Ywaine and Gawian*, rad. 349—406.

Than toke i leve, and went my way,
And rade unto the midday;
By than i come whare i sold be,
I saw the chapel and the tre;
Thare i fand the fayrest thorne,
That ever groued sen god was born;
So thik it was with leves grene,
Might no rayn cum thar-bytwene,
And that grenes lastes ay,
For no winter dere yt may.
I fand the bacyn, als he talde,
And the wel with water kalde,
An amerawd was the stane,
Richer saw i never nane,
On fowr rubyes on heght standand,
Thair light lasted over al the land;
And when i saw that semely syght,
It made me bath joyful and lyght;
I toke the bacyn sone onane,
And helt water opon the stane:
The weder wex than wonder blak,
And the thoner fast gan crak.

Thar come slike stormes of hayl and rayn,
Unnethes i might stand thare-ogayn;
The store windes blew ful lowd,
So kene come never are of clowd;
I was drevyn with snaw and slete,
Unnethes i might stand on my fete;
In my face the levening smate,
I wend have brent, so was it hate.
That weder made me so will of rede,
I hopid sone to have my dede;
And, sertes, if it lang had last,
I hope i had never thethin past;
Bot, thorgh his might that tholed wownd,
The storme sesed within a stownde;
Than wex the weder fayr ogayne,
And tharof was i wonder fayne;
For best comforth of al thing
Es solace efter myslikeing.
Than saw i sone a mery syght,
Of al the fowles that er in flyght
Lighted so thik opon that tre,
That bogh ne lefe none might i se;
So merily than gon thai sing,
That al the wode began to ring;
Ful mery was the melody,
Of thaire sang and of thaire cry;
Thar herd never man none swilk,
Bot if ani had herd that ilk;
And when that mery dyn was done
Another noyse than herd i sone,
Als it war of horsmen,
Mo than owther nyen or ten.

Sone than saw i cum a knyght,
In riche armurs was he dight,
And sone when i gan on him loke,
Mi shelde and sper to me i toke;

III.

JEMFÖRELSE ÖFVER EGEN-NAMNEN I DE OLIKA TEXTERNA.

Välsiska S.	Owein	. . . . . .	[the black knight]	Arthur
Franska S.	Yueins	. . . . . .	Elcadoc le Rous	Artus
Tyska S.	Iwein	Laudîne	künec Ascalon	Artûs
Norska S.	Ivent	. . . . . .	Raudr Sodalr	Artus
Engelska S.	Ywaine	Alundyne	Salados the Rouse	Arthur
Svenska S.	Iwan	. . . . . .	Vadoin Röde	Artws
Danska S.	Ywan	. . . . . .	Wadian hin Rødhæ	Artus
Välsiska S.	. . . .	Luned	. . . .	Kai
Franska S.	Gauueins	Lunete	li cuens Aliers	Keu
Tyska S.	Gâwein	Lunete	der grâve Aliers	Keit
Norska S.	*A.* Valvent. *B.* Valvin.	Luneta	*A.* Aleus jarl. *B.* Alias jarl.	Kæi, Kǫe
Engelska S.	Gawayn.	Lunet	the ryche eryl Sir Alers	Kay
Svenska S.	Gawian. Waliuan.	Luneta	Arlans iærl	Keyghe, Kæyæ
Danska S.	Gawian. Walewan.	Luneta	Arlians. Erlandis. Jerlandh.	Kæyæ, Keye

Välsiska S.	[Kynon]	. . . .	. . . .
Franska S.	Calogrenanz (*läs* Calogreuanz)	Morgant la sage	le Chastel de pesme auenture
Tyska S.	Kalogrêant	Feimorgân	. . . .
Norska S.	Kalebrant	Morgna hinn hyggna	finnandi (*läs* pinandi) atburdr
Engelska S.	Colgrevance	Morgan the wise	the Castel of the hevy sorow
Svenska S.	Kalegrewanz, Kallegreuen	Murina the visa quinna	Pinande Borg
Danska S.	Kalgrewans, Kalegrewander	Murne	Pynende borigh, Pyne borg
—	—	—	—
Välsiska S.	. . . .	. . . .	Kaerllion erwysc [*upon Usk*]
Franska S.	li sires de la noire espine	Herpins de la monteigne	Cardueil en gales
Tyska S.	der grâve von dem Swarzen dorne	Harpîn	Karidôl
Norska S.	. . . .	*A.* Fiallʒkarfer. *B.* Fialltarpur	. . . .
Engelska S.	. . . .	Harpyns of mowntain	Kerdyf, that es in Wales
Svenska S.	Swartæklimgra, Swartaklingræ	Fiælskarper, Fiæl skrap	Karidol, Karitol
Danska S.	herræ wilom hin rigæ	Fieldre, Fiældskræppere, Fælskræpper.	Karildoll, Karildall
—	—	—	—

IV.

JEMFÖRANDE ÖFVERSIGT AF SAGANS INNEHÅLL.

VÄLSISKA SAGAN
"*IARLLES Y FFYNNAWN*".

(*Källans Fru.*)

I. SAGANS INLEDNING.	N:o 1. — Välsiska Sagan. — Sida	N:o 2. — Fransyska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad
Inledning	39	. . . .	1–3, 21–30
Arthur på Slottet *Caerlleon*	40	. . . .	4–20
. . . .	. . . .	1–50	31–85
Samtalet emellan *Kynon* och *Kai* . . .	40,41	51–171	86–259
II. HERR KYNONS ÄFVENTYR VID BRUNNEN.			
Kynon rider til en Riddare-borg	41	172–93	260–85
Hans gästfria emottagande	42–44	194–271	286–392
Beskrifning på den fule Herden	45	272–82	393–422
Bortfärden	45	283–323	423–82
Samtalet med Herden	46	324–60	483–542
Herdens tal om den underbara Källan .	47,48	361–401	543–97
Kynon kommer dit och slår vatten på marmorskifvan	48	402–30	598–637

IV.

JEMFÖRANDE ÖFVERSIGT AF SAGANS INNEHÅLL.

SVENSKA SAGAN

HERR IVAN LEJON-RIDDAREN.

N:o 7 (Danska Sagan) instämmer med den Svenska.

N:o 4. — Norska Sagan, A. — Blad	N:o 5. — Engelska Sagan. — Rad	N:o 8. — Norska Sagan, B. — Sida	I. SAGANS INLEDNING.	N:o 6. — Svenska Sagan. — Rad
. . . .	1–6	. . . .	Inledning	1–6
24, r.	7–14	1	*Arthurs* och *Karlamagnus'* lof*)	7–26
24, r.	15–58	2	Festen på *Karidol*	27–70
. . . .	59–152	. . . .	Striden emellan *Kalegrevans* och *Keye*	71–158
			II. HERR KALEGREVANS' ÄFVENTYR VID BRUNNEN**).	
24, r.	153–66	2	*Kalegrevans* rider till en Riddare-borg	159–70
24, v.	167–235	2	Hans gästfria emottagande. .	171–240
24, v.	236–44	2	Bortfärden	241–50
24, v.	245–71	3	Beskrifning på den fule Herden	251–96
25, r.	272–318	4	Samtalet dem emellan . . .	297–338
25, r.	319–48	4	Herdens tal om den underbara Källan	339–79
25, r.	349–68	5	*Kalegrevans* kommer dit, och slår vatten på stolpen . .	380–409

*) *Karlamagnus* är icke omnämnd uti den Tyska och Engelska texten.

**) Detta äfventyr försiggår uti skogen *Breceliande*, enligt Franska texten, skogen *Breziljån*, enligt Tyska texten.

	N:o 1. — Välsiska Sagan. — Blad	N:o 2. — Franska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad
Följderna deraf	48, 9	431–72	638–92
Han öfvervinnes af Källans Riddare	49	473–535	693–752
Återvänder till borgen	50	536–67	753–800
Och slutar sin berättelse	51	568–70	801, 802

III. HERR OWAIN.

Herr *Owain* vill fresta samma äfventyr	51	571–80	803–10
Hans ordvexling med den dumdristige Herr *Kai*	51	581–637	811–78
. . . .	. . . .	638–65	879–908
. . . .	. . . .	666–710	909–46

IV. HERR OWAIN UTFÖR ÄFVENTYRET VID BRUNNEN, OCH VINNER SIN KÄRESTA TILL GEMÅL.

Herr *Owain* rustar sig till sin färd	51	711–39	947–62
Han kommer till Riddare-borgen	52	740–69	963–76
Begifver sig dädan	53	770–85	977
Möter den fule Herden	53	786–92	978–88
Kommer till Källan, och slår vatten på marmor-skifvan	53	793–6	989–93
Öfvervinner den *Svarte Riddaren*, som flyr till sin borg	54	796–868	994–1055
Förföljer honom, och kommer inom första porten	54	869–943	1056–1118

N:o 4. — Norska Sagan, A. — Blad	N:o 5. — Engelska Sagan. — Rad	N:o 8. — Norska Sagan, B. — Rad	N:o 7 (Danska Sagan) instämmer med den Svenska.	N:o 6. — Svenska Sagan. — Rad
25, v.	369–402	5	Följderna deraf	410–41
25, v.	403–30	6	Han öfvervinnes af *Vadoin röde*, Källans Riddare . .	442–89
25, v.	431–54	6	Återvänder till borgen . . .	490–519
25, v.	455, 56	6	Och slutar sin berättelse . .	520–23
			III. KONUNG ARTUS' LÖFTE.	
26, r.	457–65	7	*Ivan* vill hämnas sin frände på *Vadoin*	524–35
26, r.	466–508	7	Hans ordvexling med den dumdristige Herr *Keye* . . .	536–87
26, r.	509–34	8	Konung *Artus* svär att sjelf hämnas *Kalegrevans* . .	588–619
26, r.	535–64	8	Men *Ivan* beslutar att förekomma konungen	620–27
			IV. HERR IVAN UTFÖR ÄFVENTYRET VID BRUNNEN, OCH VINNER SIN KÄRESTA TILL GEMÅL.	
26, r.	565–84	8	Herr *Ivan* rustar sig till sin färd	628–41
26, r.	585–604	. . . .	Han kommer till Riddareborgen	642–61
26, r.	605–10	. . . .	Begifver sig dädan	662–73
26, r.	611–18	. . . .	Möter den fule Herden . .	674–78
26, r.	619–22	8	Kommer till källan och slår vatten på stolpen	679–87
26, v.	623–64	9	Öfvervinner *Vadoin röde*, som flyr till sin borg	688–739
26, v.	665–94	10	Förföljer honom, och kommer inom första porten . . .	740–69

	N:o 1. — Välsiska Sagan. — Blad	N:o 2. — Franska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad
Riddaren kommer inom andra porten . .	54	. . . .	1119–34
Jungfru *Luned* kommer för att rädda Herr *Owain*	55	944–1005	1135–71
Hon skänker honom en Osynlighets-ring (sten)	56	1006–21	1172–1210
Och leder honom till en kammare inom andra porten	57	1022–68	1211–1300
Den *Svarte Riddaren* dör	. . . .	1069–1170	1301–69
. . . .	. . . .	1171–87	1370–1402
Den *Svarte Riddarens* fru följer med liket till grafven	58	1188–1242	1403–77
Herr *Owain* förälskar sig i henne . . .	59	1243–1520	1478–82
. . . .	. . . .	1521–40	1483–1690
. . . .	. . . .	. . . .	1691–1756
Luned lofvar att hjelpa honom i sin kärlek	59	1541–67	1757–82
Hon samtalar med enkan, och friar till henne på riddarens vägnar	60, 61	1568–1705	1783–1992
. . . .	. . . .	1706–9	1993–2002
. . . .	. . . .	1710–1800	2003–72
Ändtligen samtycker hon	61	1801–57	2073–2176
Luned för *Owain* till sin fru	62	1858–1924	2177–2252
. . . .	. . . .	1925–2015	2253–2370
Deras giftermål	63	2016–2146	2371–2446
V. KONUNG ARTHUR UPPSÖKER HERR OWAIN.			
Arthur och hans hof fara till Brunnen .	64, 65	2147–94	2447–2528
Herr *Kai* slår vatten på marmor-skifvan	66	2195–2201	2529–36
Owain öfvervinner Herr *Kai*	66, 67	2202–44	2537–60
Och alla de andra riddarne utom Herr *Gwalchmai*, sin frände	67, 68	. . . .	. . . .
Owains tal med konungen	69	2245–83	2561–2662

N:o 4. — Norska Sagan, A. — Blad	N:o 5. — Engelska Sagan. — Rad	N:o 8. — Norska Sagan, B. — Sida	N:o 7 (Danska Sagan) instämmer med den Svenska.	N:o 6. — Svenska Sagan. — Rad
Här saknas ett blad i handskriften.	. . . .	10	*Vadoin* kommer inom Adels (andra) porten, och dör .	770–79
	695–736	11	Jungfru *Luneta* kommer för att rädda Herr *Ivan* . . .	780–815
	737–46	11	Hon skänker honom en Osynlighets-ring (sten)	816–29
	747–90	11	Och leder honom till en kammare inom andra porten .	830–901
	. . . .	. . . .	*Vadoins* hustru (källans fru) sörjer vid sin mans lik, hvilket blöder ånyo när det föres in i *Ivans* kammare	902–20
	791–816	. . . .	Det oaktadt kunna de icke upptäcka honom	921–30
	817–38	12	*Källans fru* följer med liket till grafven	931–59
	. . . .	13	*Ivan* förälskar sig i henne .	960–95
	. . . .	13	*Luneta* förhindrar honom att gå ned till henne	996–1009
			Hon går ifrån grafven . . .	
	839–908	14	*Ivans* kärlek och sorg . . .	1010–65
27, r.	909–30	14	*Luneta* lofvar att hjelpa honom i sin kärlek	1066–97
27, r.	931–1018	15–18	Hon samtalar med enkan, och friar till henne på riddarens vägnar	1098–1229
27, v.	1019, 20	. . . .	*Ivan* får afslag.	1230–33
27, v.	1021–32	. . . .	Men *Källans fru* besinnar sig	1234–40
27, v.	1033–96	19	Och begär att få se honom .	1241–1317
28, r.	1097–1130	19	*Luneta* för *Ivan* till sin fru	1318–72
28, v.	1131–76	20–22	*Ivans* och hans kärestas samtal	1373–1473
29 r, v.	1177–1266	23	Deras giftermål	1474–1573
			V. ARTUS UPPFYLLER SITT LÖFTE.	
29, v.	1267–90	24	Konung *Artus* och hans hof fara till Brunnen	1574–86
29, v.	1291–1300	24	Kungen slår vatten på stolpen	1587–1625
30, r.	1301–34	25	*Ivan* öfvervinner Herr *Keye*	1626–77
. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .
30, r.	1335–56	26	*Ivans* tal med Konungen . .	1677–1720

	N:o 1. — Välsiska Sagan — Sida	N:o 2. — Franska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad
Arthur gästar hos *Owain*.	69	2284–2458	2653–2762
Och öfvertalar honom att fara med sig .	69	2459–2520	2763–2912
Grefvinnan (*Owains* fru) samtycker till hans färd, men endast på 3:ne månader	70	2521–2615	2913–70

VI. HERR OWAINS BORTOVARO ÖFVER TIDEN, HVARIGENOM HAN ÅDRAGER SIG SIN FRUS OVÄNSKAP OCH LIDER STORLIGEN.

	N:o 1. — Välsiska Sagan — Sida	N:o 2. — Franska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad
Herr *Owain* är borta öfver den utsatta tiden	70	2616–680	2971–3092
En Jungfru återtager Osynlighets-ringen	70	2681–2768	3093–3200
Herr *Owains* galenskap och ömkeliga irrfärder	70, 71	2769–2863	3201–3362
En Jungfru finner honom sofvande i skogen, och botar hans galenskap	71, 72	2864–2999	3363–3596
Han rider med henne till en borg . . .	72	3000–3108	3597–3694
Och tillfångatager en Jarl	73, 74	3109–3287	3695–3784
Samt lemnar borgen.	75	3288–3313	3785–3826

VII. HERR OWAIN SÅSOM LEJON-RIDDARE. HANS FÖRSONING MED SIN FRU.

	N:o 1. — Välsiska Sagan — Sida	N:o 2. — Franska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad
Owain dödar en Orm, hvilken slogs emot ett Lejon	75	3314–66	3827–64
Lejonet blifver Riddarens följeslagare . .	75	3367–3460	3865–4010

N:o 4. — Norska Sagan, A. — Blad	N:o 5. — Engelska Sagan. — Rad	N:o 8. — Norska Sagan, B. — Sida	N:o 7 (Danska Sagan) instämmer med den Svenska.	N:o 6. — Svenska Sagan. — Rad
30, r.	1357–1448	26	*Artus* gästar hos *Ivan* . . .	1721–1832
30, r.	1449–80	27	*Gavian* öfvertalar *Ivan* att fara på riddare-äfventyr .	1833–72
30, v.	1481–1560	28	Hans fru samtycker dertill, men endast på 1 år, samt skänker honom en Skydds-ring	1873–1944
			VI. HERR IVANS BORTOVARO ÖFVER TIDEN, HVARIGENOM HAN ÅDRAGER SIG SIN FRUS OVÄNSKAP OCH LIDER STORLIGEN.	
30, v.	1561–90	29	Herr *Ivan* är borta öfver den utsatta tiden	1945–2004
30, v., 31, r.	1591–1636	30	En Jungfru förbjuder honom att återse sin fru, och beröfvar honom Skydds-ringen	2005–50
31, r.	1637–1708	31	Herr *Ivans* galenskap och ömkeliga irrfärder	2051–2130
31, r, v.	1709–99	32–3	En Jungfru finner honom sofvande i skogen, och botar hans galenskap	2131–2222
31, v.	1800–68	34	Han rider med henne till en borg	2223–90
32, r.	1869–1954	35–6	Och tillfångatager *Arlans* Jarl	2291–2450
32, v.	1955–74	37	Samt lemnar borgen	2451–76
			VII. HERR IVAN SÅSOM LEJON-RIDDARE.	
32, v.	1975–2000	38	*Ivan* dödar en Orm hvilken slåss mot ett Lejon . . .	2477–2502
32, v.	2001–58	38	Lejonet blifver Riddarens följeslagare	2503–84

	N:o 1. — Välsiska Sagan. — Sida	N:o 2. — Franska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad
Han träffar *Luned*, samt spörjer att hon skall brännas	76, 77	3461–3616	4011–4210
. . . .	. . . .	3617–3741	4211–4357
Han tillbringar natten i en borg	78	3742–3800	4358–4452
Hör der talas om en grym Jätte	79	3801–4058	4453–4739
Och dräper detta troll	80	4059–4232	4740–5074
. . . .	. . . .	4223–78	5075–5144
Med Lejonets hjelp hämnas *Owain Luned* på hennes tvenne beljugare	80, 81	4279–4616	5145–5556
. . . .	. . . .	4617–28	5557–74
. . . .	. . . .	4629–68	5575–5624
Samt återvänder till Under-källan och försonas med sin fru	81	. . . .	. . . .
. . . .	. . . .	4669–82	5625–62
. . . .	. . .	4683–4702	5663–76
. . . .	. . . .	4703–5067	5677–6072
På vägen till Hofvet kommer han till en grym *Svart Vildes* slott	82	5068–5148	6073–6182
De fångna qvinnornas tillstånd derinne .	82	5149–5306	6183–6426
. . . .	. . . .	5307–5400	6427–6675
Owain öfvervinner den *Svarte Riddaren*	83	5401–5634	6676–6798
. . . .	. . . .	5635–48	6799–6834
Befriar fångarne, och anländer till Konung *Arthur*	83	5649–5754	6835–76
Sagans slut	84	5755–90	6877–81

N:o 4. — Norska Sagan, A. — Blad	N:o 5. — Engelska Sagan. — Rad	N:o 8. — Norska Sagan, B. — Sida	N:o 7 (Danska Sagan) instämmer med den Svenska.	N:o 6. — Svenska Sagan. — Rad
32,v., 33,r.	2059–2158	39	*Ivan* kommert till källan och träffar *Luneta*	2585–2644
33, v.	2159–2206	40, 41	Samt lofvar att frälsa henne	2645–2796
33, v.	2207–40	42, 43	Han tillbringar natten i en borg	2797–2852
33, v.	2241–2378	43	Hör der talas om Jätten *Fiælskarper*	2853–3024
34, r.	2379–2506	44, 46	Och dräper detta troll . . .	3025–3194
34, r.	. . . .	47	Samt skickar *Dvergen* till *Gavian*	3195–3228
34, r.	2507–2700	48-52	*Ivan*, med sitt Lejons tillhjelp, hämnas *Luneta* på hennes beljugare	3229–3450
34,v., 35,r.	2701–10	53	Vandrar okänd ifrån sin kärastes gård	3451–3548
35, v.	2711–42	. . . .	Kommer till ett slott, med sitt sjuka Lejon	3549–98
. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .
Här saknas ett blad i Handskriften.	2743–58	. . . .	Hör talas om *Svartaklimgra* och hans tvenne döttrars tvist	3599–3622
	2759–66	. . . .	Äldsta dottern skaffar sig *Gavian* till sin kämpe, men han vill vara okänd . . .	3623–38
	2767–2930	. . . .	Den yngsta, förorättade, dotterns sändebud skaffar åt henne den också okände *Lejon-Riddaren* till kämpe	3639–4030
36, r.	2931–58	54	Samt följer honom till *Pinande Borg*	4031–4124
36, r.	2959–3080	54, 55	De fångna qvinnornas tillstånd derinne	4125–4314
36, r.	3081–3126	56	Den Gamle och hans sköna Dotter	4315–4438
36, r. v.	3127–3285	57, 58	*Ivan*, med sitt Lejons hjelp, öfvervinner de 2:ne Trollresarne	4439–4610
36, v.	3286–98	58	Afslår den Gamles Dotter .	4611–78
36, v.	3299–3358	59	Befriar fångarne i *Pinande Borg* och reser bort . . .	4679–4706
37, r.	3359–90	60	De komma till den yngsta dotterns borg, hvilken följer med sin riddare till *Karidol*	4707–80

N:o 2. — Franska Sagan. — Rad	N:o 3. — Tyska Sagan. — Rad	N:o 4. — Norska Sagan, A. — Blad	N:o 5. — Engelska Sagan — Rad	N:o 8. — Norska Sagan, B. — Sida
5791–6206	6882-7471	37, r. v.	3391-3643	61-67
6207–6310	7472-7652	37, v.	3644–3722	67-70
6311–6442	7653–7780	38, r.	3723–3829	71, 72
6443–64	7781-7821	38, r.	3830–40	73
6465–6587	7822–7953	38, v.	3841–3922	74
6588–6651	7954–8043	38, v.	3923–60	75-76
6652–85	8044–74	39, r.	3961–82	. . . .
6686–99	8075–91	39, r.	3983–90	. . . .
6700–3	8092–96	39, r.	3991, 92	. . . .
6704–41	8097–8161	39, r.	3993–4026	76
6742–45	8162–66	39, r.	4027–32	. . . .

N:o 7. (Danska Sagan) instämmer med den Svenska.

	N:o 6. — Svenska Sagan. — Rad
Den häftiga striden emellan de 2:ne okände Riddarne, hvaruti ingendera kan öfvervinna den andra	4781–5019
Ändtligen igenkänna de hvarandra, och *Gavian* gifver sig	5020–5204
Domen emellan Systrarne	5205–92

VIII. HERR IVAN ÅTERVINNER SIN KÄRESTA.

Herr *Ivan* rider till Under-källan	5293–5412
Luneta öfvertalar sin fru att lofva på ed, det hon vill försona *Lejon-Riddaren* med sin käresta	5413–5549
Träffar Riddaren och för honom till sin fru	5550–5632
Der hon upptäcker att den okände är *Ivan*	5633–66
Hans frus raseri häröfver	5667–90
Likväl, för sin eds skull, samtycker hon att upptaga honom till nåder igen	5691–5708
Deras ömsesidiga kärlek och lycka	5709–32
Öfversättarens epilog	5733–54

V.

DE OLIKA HANDSKRIFTERNAS RÄTTSKRIFNING.

Mycket kunde sägas om de orthografiska och grammatiska språk-slutsatser hvilka kunna erhållas genom en noggrann jemförelse af de 6 här begagnade Svenska och Danska codices. I allmänhet bör man noga undvika att blanda ihop de olika systemerna uti olika handskrifter och vid olika tider, och låta hvarje sådan urkund gälla i sin helhet, samt efteråt söka vetenskapligen begagna de vunna spåk-upplysningarne. — Men *här* skulle dessa iakttagelser förefalla både tröttande och onödiga. Jag har derföre endast lemnat allmänna prof på den anda som råder hos hvarje afskrifvare, antingen sådant härflyter ifrån eget bruk, eller måhända ifrån landskaps-skiftningar. Först efter det många sådana listor blifvit meddelade kunna vi vänta oss någon säker ledning öfver de Nordiska dialekternas verkliga tillstånd, under Medeltidens försök att ordna språk och rättskrifning, hvilka med hvarje dag lutade till allt nyare och lättfattligare former.

	A	B	C	D	E	F
hår	hAAr	hAr	hAAr, hAr	hAr	hOAr, hOr	hAAr, hOOr
mål	mAAl	mAl	mAl	mAl	mOAl, mOl	mAl, mOOl
sårad	sAAr	sAr	sAAr	sAr	sOAr	sAAr
så	swA	swA	swO	swA, sA	sOA, sO	sA, sAA, sOO
ed	EEdh	EEdh	Ed	EIdh	Eth	JEdh
led	lEEdh	lEEdh	lEd	lEId	lEdh	lEdh
mehn	mEn	mEn	mEEn	mEIn	mEEn	mIEn
borg	boRgh	boRgh	boRgh	boRgh	boRgh	boRIgh
sorg	soRgh	soRgh	soRgh	soRgh	soRgh	soRIgh
följer	fỏLgher	fỏLgher	føLger	fỏlger	fILger	fYLLIger
berg	bÆRgh	bÆRgh	bÆRg	bERgh	bIERg	bIERIg
slag	slaGH	slaGH	slaG	slaGH	slaGH	slaFF
högmod	hoGHmodh	huGmodh	hoGamot	hoGmodh	hoGmodh	hoWmodh
daglig	daGHlik	daGlik	daGlig	daGlig	daUlig	daWligh
väg	vÆGH	wÆGH	wÆGH	vÆGH	vEY, vEYg	wEY
regn	rÆGHn	rEGn	rÆGn	rÆGn	rEGEn	rEYn
vilia	vilI	wilI	wilIA	vilIE	villIE	vilIE
kära	kÆra	kÆræ	kÆræ	kÆræ	kÆræ	kIEræ
hem	hEEm	hEEm	hEm	hEm	hIEm	hIEm
göra	gỏra	gỏre	gøra	gỏre	gøre	gIøræ
elden	ELLin	ELDen	ELDin	ELDen	ELDen	JELDHen
efter	æPTer	eFFter	ePther	æPther	eFFter	eFFter
åter	aTer	aTer	aTHer	aTer	aTTer	aFFTHer
ho	hUa, hWA	hWO	hWO	hWA	hUO, hUOA,	hOW
ett	EEt	Eth	Eth	EIth	Eth	JEth, JENt
åtta	AttA	AttA	AttA	ATTÆ	OttE	OttÆ
kastade	kastADHE	kastADE	kastADE	kastADE	kastADE, kastE	kastÆ
bidade	bEEdh	bEEdh, bEdh	bEdh	bEIdh	bEth	bIEdh
slet	slEEt, slEth	slEth	slEt, slEth	slEIth	slEth	slEd
föll	flOll	flOll	flOl, fløl	fEl	flAl, flAll	fEld, flEld

VI.

LITERATUR-ÖFVERSIGT.

Oaktadt denna sagas höga ålder och stora ryktbarhet, hafva dess flesta bearbetningar förblifvit otryckta ända till den nyaste tiden. Härigenom uppkommer en ovanlig enkelhet vid de olika bearbetningarnes ordnande.

I. VALLIS. — Ur-sagan om Herr Ivan var, utan tvifvel, *Välsisk*. Troligen fortlefde denna, både mundtligen och skriftligen, i flera former; men den enda nu bekanta uppteckningen är den uti Llyfr Coch o Hergest, en pergaments handskrift in folio, på 261 blad, med handstilar ifrån 14:de och 15:de århundradet. Denna dyrbarhet, hvilken numera bevaras uti det Jesus College i Oxford, tillhörande Bibliotheket, innehåller förnämligast *Mabinogion* eller *Välsiska Folksagor* på prosa, dels om Kung Arthur och hans Riddare, dels om andra ännu äldre för det mästa mythiska personer. Åldern af dessa berättelser kan numera svårligen bestämmas, emedan handskriften endast är en afskrift af vida äldre urkunder; men isynnerhet derföre att de flesta sagorna tillhöra en vitterhets-gren skild ifrån den egentligt lärda eller episka, och som följaktligen icke ådrog sig någon närmare uppmärksamhet af äldre tiders lärda och skalder.

Lyckligtvis har denna dyrbara handskrift uppväckt den lifligaste uppmärksamhet hos en person utrustad med

egenskaper att framdraga och bekantgöra dess innehåll. Lady *Charlotte Guest*, namnkunnig för sin bildning och forskningar, har beslutat att trycka hela manuskriptet, på ur-språket och med Engelsk öfversättning. Af detta arbete äro redan fyra afdelningar utgifna *), och den första sagan det innehåller, är den om Herr Ivan under titeln: *Jarlles y ffynnawn* (ss. 1—38) och *The Lady of the Fountain* (ss. 39—84) med Anmärkningar (ss. 85—132). Äfven meddelas ett skönt facsimile utaf Välsiska handskriften, utom andra illustrationer och upplysningar, hvarom mera på sitt ställe.

Detta arbete är äfven till en stor del öfversatt på Tyska. Bearbetningen är af *A. Schulz*, känd under författare-namnet *San Marte*, och utkom under titel: — Die Arthur-Sage und die Mährchen des rothen Buchs von Hergest. Herausgegeben von *San-Marte*, Quedlinburg und Leipzig, 1842, 8:vo. (Sidorna 99—175 innehålla *Die Dame von der Quelle.*) — Beiträge zur bretonischen und celtisch-germanischen Heldensage. Von *San-Marte*, Quedlinburg und Leipzig, 1847, 8:vo.

II. FRANKRIKE. Det land hvilket tidigast tillegnade sig och mångfaldigt bearbetade de angränsande och till en del inhemska Kelto-Välsiska och Bretoniska traditionerna, var naturligtvis *Frankrike*. Detta var äfvenledes

*) The Mabinogion, from the Llyfr Coch o Hergest and other Ancient Welsh Manuscripts: with an English translation and notes, by Lady *Charlotte Guest*. Part. I, London 1838, Part. II, London 1839, Part. III, London 1840, Part. IV, London 1842, 8:vo.

fallet med sagan om Herr Ivan. Utom möjligtvis ännu äldre, men numera förlorade, uppteckningar, bearbetades denna saga redan i 12:te århundradet af Franska trouvèren CHRESTIEN DE TROYES hvilken dog år 1191. Han har behandlat sitt ämne med både lif och smak, uti en rimmad dikt på 6745 rader, i den tryckta upplagan. Men denna text är endast ifrån *en* handskrift (på pergament in folio, ifrån 13:de århundradet, signerad 1891 suppl. fr. 210, Bibliothèque du Roi), under det ännu i de Franska bibliothekerna finnas flera handskrifter deraf, hvilka icke obetydligt skilja sig från hvarandra både till språk och innehåll *). För tryckandet af denna Franska roman hafva vi att tacka Lady *Guest*, hvilken har meddelat densamma uti sin Mabinogion, Part I, ss. 133—214, under titeln Le Chevalier au Lion, med ett facsimile utaf handskriften s. 133. Den af henne begagnade afskriften meddelades af M. le Comte *de la Villemarqué*, hvilken äfven läste korrekturet på de flesta arken; men antingen igenom vårdslöshet, eller okunnighet i handskriftläsning, hvimlar texten af fel. Lägger man dertill de talrika misstag och luckor, hvilka uppkommit derigenom, att ingen enda af de andra handskrifterna begagnats till textens rättelse och ifyllning, så kan man lätteligen inse att dikten behöfver ånyo utgifvas med kritisk behandling. En sådan upplaga lär äfven förberedas af *W. L. Holland*, som genom ett föregående arbete: Über Chrestiens de Troies und zwei seiner Werke, Tübingen 1847, 8:o, ådagalagt sin förmåga härtill och sin förtroliga bekantskap med den gamla trouvèren.

Talrika

*) Se Inledningen till le Brut de Wace, par *Le Roux de Lincy*.

Talrika utdrag ifrån den Franska texten, efter Mabinogion, äro lemnade af *Schulz*, uti Die Arthur-Sage, ss. 126—152, samt några få prof uti *Beneckes* Iwein, ss. 441—44.

Äfven är ett fragment af denna roman, efter en handskrift uti Vatikanen, utgifvet under följande titel: Li romans dou chevalier au leon, bruchstücke aus einer vaticanischen handschrift herausgegeben von *Adelbert Keller*, Tübingen 1841, 8:o.

III. TYSKLAND. — A. Den första bekanta bearbetning af denna saga efter den Franska, var på *Tyska* af HARTMANN VON DER AUE, som, född år 1170, dog emellan år 1210—20, och troligen skref sin Iwein emellan 1200—4. Denna är äfven en rimmad dikt, på 8166 rader. Den finnes i flera handskrifter, till en del mycket gamla på pergament *), och är utgifven:

1. Af *K. J. Michaeler*; men endast början af dikten (v. 1—2961), efter en hds. i Insbruck, i hans Tabulae parallelae antiquissimarum teutonicae linguae dialectorum ex priscis monimentis collectae, Oeniponti 1776, 8:vo, ss. 290—389.

2. Af *Müller*, i Sammlung deutscher Gedichte, aus dem 12, 13 und 14 Jahrh., Berlin 1785,

*) För en förteckning på dessa handskrifter, se: — *Von der Hagen* och *Büsching*, Deutsche Gedichte des Mittelalters, Berlin 1808, 4:to, Th. I, s. XI — samt deras Literarischer Grundriss zur Geschichte der Deutschen Poesie, Berlin 1812, 8:vo, ss. 118—122, — tillika med *Büschings* Wöchentliche Nachrichten, Breslau, 1816, 8:vo, Bd. I, s. 387.

4:to, Bd. II, ss. 1—111, efter en handskrift i Florens (8107 verser); samt ett stycke (v. 5875—5962) efter Prof. *Docens* handskrift, i samma arbete, ss. 112—114.

3. Af *K. J. Michaeler,* Iwain, Vorbericht Anmerk. u. e. Glossar, Wien 1786, 2 B:de, 8:vo.

4. Sist och bäst af *G. F. Benecke* und *K. Lachmann,* Iwein der Riter mit dem Lewen getihtet von dem hern HARTMANN Dienstman ze Ouwe, Berlin 1827, 8:vo, samt ny upplaga, Berlin 1843, 8:vo. — Härtill hör: — Wörterbuch zu Hartmannes Iwein von *Geo. Friedr. Benecke,* Göttingen 1833, 8:vo.

Äfven finnes ett utdrag (v.' 3201—654, efter *Benecke*) hos *W. Wackernagel,* Altdeutsches Lesebuch, 2:te Ausg., Basel 1839, 8:vo, ss. 359—70.

Denna bearbetning, hvilken följer den Franska dikten, utmärker sig för en poetisk diktion, och ibland för en verkligt' lyrisk flygt. För öfrigt har författaren behandlat sitt ämne med mycken frihet.

Uti *Von der Hagens* och *Büschings* Literarischer Grundriss, ss. 119—122, beskrifves en handskrift af *Hartmanns* dikt, då uti Bibliotheket i Rostock, hvilken skiljer sig ifrån den tryckta texten. Ibland annat nämnes, att författaren förde sagan med sig ifrån England, der han sett den uti böcker på ett utländskt språk:

Der bracht dise mere
Zu Tisch (Tütsch) als ich hän vernommen
Da er usz Engellandt was kommen
Da er uil zit was gewessen
Hat ers an den Welschen büchen gelesen.

Utaf *Hartmanns* dikt hafva tvenne ny-Tyska öfversättningar utkommit, nämnligen:

1. Iwein mit dem Löwen. Eine Erzählung von Aue übersetzt und erläutert von *Wolf von Baudissin*, Berlin 1845, 8:vo. — 2. Das Ritterbuch von *Friedrich Koch*. Erster Band. *Hartmann's von Aue* IWEIN und DER ARME HEINRICH, Halle 1848, lit. 8:vo. Denna bearbetning är på rimmad vers, i samma rad-antal som originalet, hvilket Hr *Koch* för öfrigt har följt med mycken trohet och skicklighet.

Önskligt vore att äfven här företogs en dylik öfversättning af Herr Ivan, och de andra gamla Svenska dikterna!

B. Äfven en annan Tysk diktare har behandlat detta ämne. ULRICH FÜRTERER, en Bayrare, hvilken lefde i andra hälften utaf 15:de århundradet, författade en cyklisk dikt öfver Konung Arthur och den Heliga Graal. En afdelning af detta arbete handlar om Herr Ivan och hans äfventyr, hvartill stoffet är hämtadt ur *Hartman von Aue's* dikt. *Ulrich's* poem, hvilket är mycket sammandraget, är i samma versslag som *Eschenbachs* Titurel. Handskrifter af hans arbeten finnas uti Vien och München, men de ligga ännu otryckta. Likväl har en stor del af hans Ivain blifvit meddelad af *Michaeler* (se ofvan, A, nr. 3), samt slutet af hans Lanzilet hos *Docen*, i Neuer Litt. Anzeiger, 1808, N:o 4, 5*).

IV. NEDERLÄNDERNA. — *Mone* i sin Übersicht der Niederländischen Volksliteratur älterer

*) Se *Docen*, Versuch einer vollständigen Literatur der älteren Deutschen Poesie, uti Museum für Altdeutsche Literatur und Kunst, von *Hagen*, *Docen* und *Büsching*, Berlin 1809, 8:vo, Bd. I, ss. 160, 61; samt *Von der Hagen* och *Büsching*, Literarischer Grundriss, ss. 153—158.

Zeit, Tüb. 1838, 8:vo, omtalar en numera förlorad dikt om Herr Iwein från 12:te århundradet, hvilken skulle hafva varit bearbetad efter Franskan. Ifall en sådan verkligen funnits, har den troligtvis varit urskriften för den Svenska bearbetningen.

V. NORRIGE. — A. Det är bekant med hvilken liflig uppmärksamhet Norrige, och dess koloni Island, under medeltiden följde tidehvarfvets litterära utveckling. Ibland flerfaldiga andra utländska mästerverk hvilka då flyttades på Nordiskt område, var äfven romanen om Herr Ivan. Redan i midten af 1200-talet var denna öfversatt på *Norska*. Detta föranstaltades af den Norske Konungen *Håkan Håkanson den Gamle*, hvilken dog år 1263, och igenom hvars frikostighet och smak så många andra vittra arbeten blefvo Norsk egendom. Öfversättningen, af okänd man, är gjord på prosa efter Franska dikten; den är starkt förkortad, men har mycket både skönt och egendomligt Nordiskt i uttryck och uppfattning. Den är ännu icke utgifven. Följande handskrifter deraf äro mig bekanta:

1. *Membr. 4:to. N:o* 6, i Kongl. Bibliotheket i Stockholm, ifrån slutet af 14:de eller början på 15:de århundradet. (Se Beskrifning öfver de begagnade Handskrifterna.) Ett skönt facsimile utaf sagans början finnes hos Lady *Guest*, Band II, s. 191.

2. *N:o* 179 *fol. på papper*, i Arnæ-Magnæanska Samlingen i Köpenhamn. Ett facsimile af början finnes hos Lady *Guest*, Band II, s. 192.

3. *N:o* 181 *a, på papper, in folio*, i samma Bibliothek. Se *Nyerup*, Almindelig Morskabslæsning i Danmark og Norge igjennem Aarhun-

dreder, Kjøbenhavn 1816, 8:vo, ss. 124, 25, der början på sagan är aftryckt. Ett facsimile af sagans slut meddelas af Lady *Guest*, Band II, s. 193.

4. *N:o* 588 *a*, *på papper*, *in qvarto*, i samma Bibliothek. Se *Nyerup*. l. c.

5. *Sloane Mss.* 4857, *på papper*, uti British Museum i London. Facsimile af handskriftens början finnes hos Lady *Guest*, Band I, s. 232.

6. *Sloane Mss.* 4859', *på papper*, i British Museum, London. Facsimile af början finnes hos Lady *Guest*, Band I, s. 232.

B. I sednare tider, troligtvis uti 16:de eller 17:de århundradet, har någon okänd författare behandlat denna saga ånyo; äfven på prosa. Arbetet har föga värde, då det endast är ett mycket kort sammandrag af den nyssnämda äldre öfversättningen, och dessutom har undergått flera helt nymodiga förändringar. (Se Beskrifning öfver de begagnade Handskrifterna.) Ett exemplar häraf finnes under:

N:o 46, *folio*, *på papper*, uti Kongl. Bibliotheket i Stockholm. Afskrift ifrån år 1690.

Troligtvis finnas afskrifter häraf äfven i Köpenhamn.

VI. ENGLAND. — Näst i ordningen kommer en gammal *Engelsk* dikt, under titel: — Ywaine and Gawin. Den utgör 4032 rimmade verser, och har många egendomliga och rätt vackra ställen, ehuru den i allmänhet troget följer den Franska texten. Författaren är okänd *). Den skrefs troligtvis emellan år 1350—75. Endast en hand-

*) *Ellis*, Ancient English Metrical Romances, I, s. 345, gissar, jag vet icke af hvilka skäl, på *Clerk of Tranent*.

skrift af denna roman är bekant, (*Cotton Ms. Galba, E, IX*), och denna är utgifven med berömvärd noggranhet af *Ritson*, Ancient Engleish Metrical Romanceës, London 1802, 8:vo, Vol. 1, ss. 1—169. Ett facsimile af handskriftens sista spalt finnes hos Lady *Guest*, Band I, s. 130.

Långa utdrag ur denna dikt, (efter *Ritson*) äro meddelta af *Warton*, The History of English Poetry, London 1840, 8:vo, Vol. III, ss. 104—22.

VII, VIII. SVERIGE OCH DANMARK. — Enligt textens uttryckliga ord, lät Drottning *Eufemia* i Norrige öfversätta denna roman år 1303, troligtvis på *Svenska*. Den *Danska texten* är tydligen endast en afskrifts-bearbetning efter den Svenska.

Den nuvarande texten tyckes vara ifrån ungefär år 1370—1400.

Sagan är nu utgifven för första gången, och finnes i följande handskrifter.

PÅ SVENSKA.

1. *D. 4, på papper*, uti Kongl. Bibliotheket i Stockholm. Ifrån 1430-talet.
2. *Codex Verelianus, på papper*, sammastädes. Ifrån 1457.
3. *D. 3, på papper*, sammast. Ifrån 1476.
4. *N:o 156 in folio, på papper*, i Skoklosters bibliothek. Ifrån 1450-talet. På Svensk-Norska.

PÅ DANSKA.

1. *K. 4, på papper*, uti Kongl. Bibliotheket i Stockholm. Ifrån sednare hälften af 15:de århundradet.
2. *K. 47, på papper*, i Kongl. Bibliotheket uti Stockholm. Ifrån slutet af 15:de århundradet.

För öfrigt se Beskrifning öfver de begagnade Handskrifterna.

STAMTAFLA ÖFVER HERR IVAN LEJON-RIDDAREN.

I. VÅLSISK.

"Jarlles y ffynnawn". På prosa. Lady *Guests* Mabinogion, Bd. I, London 1838, ss. 1—38.

II. FRANSYSK.

CHRESTIEN DE TROYES, † 1191. *"Le Chevalier au Lion"*. På vers. Lady *Guest*, Bd. I, Lond. 1838, ss. 133—214. Ett stycke hos *Keller*, Li romans dou chevalier au leon, Tübingen 1841.

III. TYSK.	? IV. NEDERLÄNDSK.	V. NORSK.	VI. ENGELSK.	VII. SVENSK.
a. HARTMANN VON DER AUE, år 1170—1220. På vers. *"Iwain"*. 1. *Michaeler*. Oen. 1776. 2. *Müller*. Berlin. 1785. 3. *Michaeler*. Wien 1786. 4. *Benecke*. Berl. 1827, 43.	? Uti 12:te århundrad. *"Iweint"*. På vers. Se *Mone*, Niederl. Volkslit. s. 69. Kanhända källan till den Svenska bearbetningen.	*a.* *"Ivent"*. På prosa, år 1247—1263. I handskrift.	*"Ywaine and Gawin"*, år 1350-1375. På vers. *Ritson*, Ancient Eng. Metr. Rom. Vol. I, London 1802, ss. 1-169.	*"Herr Iwan"*. år 1303; men nuvarande texten ifrån år 1370—1400. På vers. Svenska F. S. Sällsk. Saml. II, 2—4.
b. ULRICH FÜRTERER, år 1450-1500. På vers. *"Ivain"*. I handskrift. Större delen hos *Michaeler*.		*b.* *"Ivent"*. På prosa, ? 15:de eller 16:de årh. I handskrift.		VIII. DANSK. *"Ywan och Gawian"*. ? Nära samtidig afskrifts-öfversättning ifrån den Svenska texten. I handskrift.

BESKRIFNING

ÖFVER DE

BEGAGNADE HANDSKRIFTERNA.

I.

Kongl. Bibliothekets handskrift D. 4, här kallad A, är lagd till grund för texten. Denna dyrbara codex är på papper, i smal aflång qvart med folio höjd, och synes vara skrifven på 1430-talet, då anteckningarne bl. 201 och följ. gå till och med detta år. En anteckning på permen underrättar oss att den "lågh ibland Messenij acter", hvarefter den kom till Antiquitets-Archivum och derifrån till Kongl. Bibliotheket. Den har ännu qvar 295 blad, af ålder numererade med bokstäfver och romerska siffror. Hr *C. J. Strand* (✝ 1795) har, i en handskrifven Katalog öfver vissa handskrifter på Kongl. Bibliothet, lemnat en god beskrifning (på Latin) äfven öfver denna, och några korta notiser finnas hos *Modigh* *) och *Klemming* **). Då den är en utaf Sveriges dyrbaraste codices torde följande innehålls-förteckning deröfver, såsom vida fullständigare än någon förut utarbetad, vara högst välkommen.

---

*) Contentio inter Animam et Corpus, quam Præside *Joh. Henr. Schröder* pro Grad. Philos. ed. *C. G. Modigh*, Holmiæ, 1842, 8:vo.

**) Flores och Blanzeflor. En Kärleks-dikt från Medeltiden. Efter Gamla Handskrifter af *Gustaf Edv. Klemming*. Stockholm, 1844. 8:vo. (Utgör första häftet af Samlingar utgifna af Svenska Fornskrift-Sällskapet.)

Blad 1, är på pergament; dess första sida har en samtidig lista på de förnämsta skrifterna i boken. De äro:

I. (Bl. 2—57, r.) AFF HERRA IWAN OC HERRA GAFFWIAN, på 5754 verser, de inberäknade hvilka stått på 2:dra bladets nedersta hälft samt blad B IV, hvilka blifvit bortrifna. Denna dikt är nu för första gången allmängjord på Svenska, och har dervid texten blifvit tryckt efter denna den äldsta och bästa af de här begagnade handskrifterna. Herr Rektor *Liffman* har återgifvit handskriftens text alldeles ordagrannt, följaktligen med alla dess afskrifvarefel och talrika vers-öfverhoppningar. Se Erinran i början på Anmärkningarne.

II. (Bl. 57, v. — 85, r.) AFF HERTIG FREDHRIK AFF NORMANDI. Begynner:

Et æwintyr thz byrias hær
vilin ij hóra huru thz ær

Slutar:

Jak vil thz th*er* mz ænda
gudh os sina nadher sændæ
ok gifui th*em* alla bokena hórdhe
swa ok th*em* th*er* bokena giordhe
glædhi for vtan ænda
tha th*em* skal dódhin hænda
han hona skreeff han fa ok swa
til sighiom alle sama*n* ia

Blad C XVIII fattas. — Af denna dikt är något mer än hälften, med mycken förtjenst, men icke tillräcklig noggrannhet, utgifven af *F. V. Gumælius;* se Iduna Häft. IX, Stockholm 1822, ss. 119—88, samt Häft. X, Stockh. 1824, ss. 99—178. Hela poemet kommer att utgifvas af Hr *J. A. Ahlstrand,* uti Svenska Fornskrift Sällskapets Samlingar.

III. (Bl. 85, v., 86, r.) Kallas, bl. 1, r., AFF DANMARKIS KONONGOM. På prosa. Tryckt uti Nya Handl. rör. Skand. Hist. D. VII, ss. 23—25, men med flera betydliga fel.

Nota gesta danorum Første konung war

Hvmble war konung ij vpsala Hans synir heto een snőre hősten. dan. ok angul J then tima heet danmark ække danmark for thy at thz hafdhe ække konung Konungin aff swerike styrdhe thz Angul humbla son kom til ænguland ok for thy hetir thz ængland æptir hans nampn Humble bődh dan sin son at han skulle styra fore landum Siæland. ok mőn. ok falster ok laland thæsse fyra land hafdhe ey nampn vtan the kalladhis vædhesleeff Tha giordhe dan een stadh ij siæland het lædhre J then tima vilde iutland ok skanő ok fiun ok wædhesleeff ængin vika ok ey skatta ok for thy stridde marghe a them ok wunno ængin sigher ok ey æro Om sidher foor kesarin til danawirke mz dighir hær ok maghtugh at stridha vidher iuta Ok iuta sændo budh geen dan. ok han kom ok drap alt hans folk ok kesarin flydde mz mykin nődh Tha fφrsto fφrdho iuta dan til een steen hetir danærliung ok gafuo honum ther konungx nampn. Sidhan fik han skanő ok fiun ok sidhan all annor land. ok kalladhe all them danmark æptir sit eghit nampn Hans drőtning het dannia ok some sighia at hon het gretta Tha dan dődhe. tha iordhadhis han ij een hőgh hos lædhre Dan hafdho synir een het humble ok lodher ok skiold

Hvmble var főrst konung æptir dan. han var fangin ij striidh aff sin brodher. ok lőste sit liiff ther mz at han gaff sinum brodher rikith Tha lodher var konung tha

fordarfuadhe han the bæsta mæn ij danmark var. ok for thy drapo dæne honum

Sidhan var skiold konung dans son godher ok thrifwiin. han tok een villebiórn ok bant han mʒ sina hænder tha han var barn ok fik sina kompana at dræpa han Han drap siælfuir thydhiska manna hófdhing ok giordhe them sidhan skat gilla til danmark hans drótning het vluil

Tha var konung gram hans son Gro het hans drótning. ok annor signe. han drap sightryg swerikis konung ok fik alt hans rike. Ok konung henrik aff saxaland slo han ok ij hæl. ok swærin kæmpa mʒ hans siæxtan bródher Sidhan var han siælfuir dræpin aff swibdagher konung aff norighe

Gvthorm gram son var tha konung ij danmark ok giordhe vnder norighis konung skat Æn hadringer gram som [son] flydhe til eet land hetir ponticum ok van ther dynaburgh. ok *fik konungen aff stadhin ok han lóste *Bl. 86, recto. sik mʒ swa mykith gul som han fyra sinnæ wogh Sidhan foor han aff óstirrike mʒ mykin æra ok priis Ok foor han til swerikis ok drap ther swibdagher sin fadherbana ok asmund hans son. ok twa asmunda sónir ok giordhe ther til konung sin thridhia brodher then som het hundringer. ok siælfuir war han konung ij danmark æptir guthorms dódh Hardhgrepa het hans drótning Hundring fik fals tidhande at hadringer var dóth ok giordhe ij swerike hans ærwe dyrlika ok satte mit ij husith eet ólkar fult mʒ got óll. ok swa som han siælfuir skænkte swa fioll han ij ólkarith ok drunknadhe Tha hadringer thʒ fra tha hængde han sik op fore hundring skuld.

Sidhan war kon*ung* frodhe hin fræghne. æll*er* hardhe ha*ns* son drap een draka ok tok ha*ns* liggia*n*da fæ Han wan kurland ok rysʒaland tyswar frisland ok gærmanie land giordhe han sik til vndirdana Britanie land wan han tyswar ok sidhan kofnadhe han ij siin wapn

---

Tre fjerdedelar af bl. 86, samt det hela af bl. 87—89 äro tomma.

IV. (Bl. 90—108.) HER SIGX AFF FLORES OC BLANZAFLOOR. På 2107 vers. Utgifven af Hr *Klemming*. Se föregående not.

V. (Bl. 108, v.) Trenne gamla *Besvärjelser*, den 1:sta och 3:dje på *Platt-tyska*, den 2:dra på *Latin*. Dessa märkvärdiga formler lyda som följer:

1 *).

(Skrifvet som prosa).

¶ Job **) he lagh in der missan
he bede to dem helghe kerste

---

*) Se 2:ne härmed märkeligt instämmande *Nederländska* former bos *Mone*, Übersicht der Niederländischen Volks-Literatur älterer Zeit, efter en handskrift ifrån början af 15:de århundradet:

Sidan 334:
"Gegen den Krebs [? Fingerwurm].
die wormen waren IX,
weeten heere sente Loy,
roet, wit, roet, zwoert, roet,
roet, tenant groet,
here sente Loy,
die wormen die sijn doot."

de helge kerste he bôtet dessen pert des wormes.
in namen waders vn*de* sones vn*de* des hilge gheistes.
de worme de weren neghen handen.
se weren hwit
se weren swart
se weren rot
se werden alle dot
in gotes namen amen.**)
nw vorbede ich dy worm
in den hilgen wiff wnden godes.
dat dw des wleskes nicht en etest
vn*de* nicht en skawest
vn*de* des blodes nicht en drinkest
vn*de* sterwest
vn*de* nymber meer wedd*er* werdest
in gotes namen amen.
de worm he is dot.
dot is de worm.
de worm he is dot.

Sidan 337:

"Dits om den (worm) vyt te slaen in den vinger of elder, sech dese worde:

die gode sent Job
hi lach in de woude doot,
do quamen die wormen,
si aten syn vleesch van den beene,
si soeghen syn bloet,
si ne daden hem gheen goet.
3 wass-er wit, 3 wass-er zwart,
3 wass-er roet,
god ende die sente Job
sla dese 9 vilre alle ter doot."

**) *Hiob* förekommer också i en besvärjelse hos *Grimm*, Deutsche Mythologie, 2:te Ausg. s. 1195, samt hos *Mone*, l. c., s. 335.

dót is de worm.
de worm he is dot.
dot is de worm.
in gotes name*n* ame*n*
nw worbede ich dy worm
in hilge iumfrw sunte marie name*n*
dat dw dat wleskes nicht en etest.
des blodes nicht en drinkest
vn*de* sterwest
vn*de* nymber meer wedd*er* werdest
in gotes name*n* ame*n*.
in name*n* des waders des sones vn*de* des hylge gheystes.
bis lega*tur* in eq*uo* & t*er*cio in aur*e* dext*ro*

2.

for*e* watn Imusitas inq*ui*sitas. imuta inrupa in gote[s] name*n*

3 *).

(Skrifvet som prosa).

¶ Pert dw bist worwangen
vnse here got he was ge hangen.
vol forgink eme sin hengedes
so vol vorga dich din vorwengedes
in gotes name*n* ame*n*.
for*e* fortræth

*) Denna sista besvärjelse fortlefver ännu i *Holstein*:
"Oder hat eine Kuh sich verfangen, so spreche man dreimal leise, dabei das Thier dreimal mit der Hand über den Rücken streichend:
Kuh, Kuh, Kuh,
Du bist verfangt,
Unser Herr Christus ist gehangt.

VI. (Bl. 108, v., 109, r.) En gammal *Besvärjelse* på *Latin*, för att erhålla en trefärgad sten, som skall göra dess ägare osynlig:

¶ Si vis fieri inuisibilis vade ad formicarium vetus tempore estiuali & habeas tecum aquam feruidam & tunc effunde hoc super eas vt omnes sint mortui tunc recipe puluerem & hoc bene inspicias tunc inuenies lapidem coloratum terno colore qui facit hominem inuisibilem si tamen non inuenis hec verba super formicarium lege. *coniuro te beelzebub per dominum nostrum ihesum*Bl.109. christum qui eleuatus erat in cruce mortem suscipiens vt mihi lapidem coloratum terno colore reddes. sine dubio lapidem illum statim inuenies

VII. (Bl. 109, 110, r.; 110, v. är tom). Anteckningar öfver åtskilliga ämnen, hvilka sedermera upptagits i den såkallade *Bonde-praktikan*. Nämnligen:

a. *På Latin. Söndags- och Påsk-räkning.* Begynner:

Post epiphaniam domini

b. *På Latin.* Om *Väderleken vid Jul-tiden*, och betydelsen deraf. Begynner:

Computatio esdre sacerdotis de qualitatibus annorum Si kalende ianuarij

c. *På Latin.* Öfver *Thordön i hvarje månad*, och dess betydelse. Begynner:

Kuh, Kuh, Kuh,
Du bist vom Verfangen los.
Unser Herr Christus ist vom Hangen los.
I. N. &c.

Ebenfalls:

Uns Herr Christus syn Hangenbloet,
Damit still ik düt Verfangenbloet."

Se *Karl Müllenhoff*, Sagen Märchen und Lieder der Herzogthümer Schleswig Holstein und Lauenburg, Kiel 1845, 8:vo, s. 511.

Si tonitruum fuerit mense ianuarij

d. (Bl. 110.) Lit. b. öfversatt på *Svenska.* (Titeln hämtas ifrån registret, bl. 1. r.)

AFF AARANNA SKIPILSOM PA SWENSKO

Kombir iwla dagh pa sunnodaghin tha wardher godher wintir oc aarith warmpt. oc om waar [som]ar oc höst wardher blæsande wædher / korn [wa]rdher got / oc fæ födhis mykith. oc ho[n]agh wardher mykith. oc wiin oc alʒskons yrter oc kaal wæxir wæl. oc mandödhe wardher a vngo folke. oc mykin stridh a land. styld oc nymære höris. oc ofridh wardher antiggia aff höffdhingiom eller konungom

Kombir han a manadaghin tha wardher mykin wintir. waar oc somar hofsamplikin. oc mykin flodh oc siw[k]doom. bardaghe. oc riddara skipte. oc konunga dödhe. oc quinno graat. oc mykith mandrap. oc wiin wardher ey got. oc by dödhe wardher

Kombir han a tiisdaghin. tha wardher warmber wintir. oc kombir waar mʒ snio oc flodh. somar wardher waater. oc höster thör. oc korn onyt. oc fædödhe. honagh föris mykith mʒ skip. oc træ bæra mykin frwkt. oc mykin eldbrwne wardher. oc marghahanda soter. oc mykith korn. oc alʒskons yrter. oc kaal wæxir wæl. oc dröffwilse wardha mykin i riken. oc quinno dödhe oc konunga wadha. oc wiin fænge wærdher wæl

Kombir han a odhinsdaghin. tha wardher korn wæl til. oc wiin. oc æple. oc vnga manna dödhe. oc wintir wardher warmber. waar wardher waat oc höstir hof-

samp-

sampliking. mʒ iærn gôrs mykin wadhe. oc soot wardher mykin. oc mykin quinno dôdhe oc konunga i margha stædher. oc honagh wardher tha litith til

Kombir han a thorsdaghin. tha wardher korn litith oc honagh. oc træ bæra frwkt. oc æple mang. oc hofsamplikin wintir. oc blæsande waar. oc godher hôst. oc mykith ræghn. oc godher somar. oc frwkt wardher wæl

Kombir han a freadaghin. tha kombir mykin storm. godh waar. oc iller somar. oc godh hôst oc got korn. oc mykith wiin. oc thʒ wardha margh saar ôghon. oc barn dôdhe. bardaghe oc drôwilse oc konunga wadhe wardher oc hôffdhingia fara marghe pelegrims færdh oc bæras margh tidhande om hôffdhingia oc bi dô thʒ aarith

Kombir han a lôghirdaghin. tha wardher blæsande wintir. oc waat waar: ond somar oc blæsande. oc thôr hôst. oc mykin stridh. oc mykil spiæl. oc mykin fædôdhe. oc mykin alden oc mykin ridhusoot. oc môdhe man mʒ margha handa sooter oc dôdhe wardher a gamalt folk. oc mykin eld brwne. oc græs wæxer wæl *)

---

*) För att visa Svenska öfversättningens förhållande till latinska originalet, och då denna paragraf innehåller några ovanliga ord, lemnas här det motsvarande stället på latin:

Si in sabbato yemps turbida & ventuosa. inicium veris pluuiale estas mala & tota tempestuosa autumpnus siccus pecoris mors caritas lini febres terciane dominantur & homines variis languoribus vexabuntur senes morientur & incendia multa erunt. fenum plurimum messis superhabundabit vinum multum oues peribunt. fructus laboriosi erunt multi egrotabunt

Ett stycke af dessa Jul-märken på *Danska*, ifrån förra hälften af 1300-talet, utgafs af *Molbech*, uti Nye Danske Magazin, V, s. 236.

VIII. (Bl. 111—200.) AFF KONUNG ALEXANDER. Denna Dikt försvenskades på bekostnad af Riksdrotset *Bo Jonsson Grip* (✝ 1386), och utgafs af *Hadorph* *), år 1672, men ytterst slarfvigt. Den kommer att ånyo utgifvas uti Svenska Fornskrift-Sällskapets Handlingar.

Bladen E XI, E XXVI och F XXIX fattas.

IX. (Bl. 201—203, r.; 203, v. har endast en namnteckning med årtal 1575.) *Chronologiska anteckningar*, på *Latin* **), ifrån år (826?) till år 1430. Utgåfvos år 1818, uti Scriptores Rerum Svecicarum Medii Aevi, Tom. I, ss. 61—66, men med många fel; samt åter (och mera korrekt) år 1832, uti Nya Handlingar rörande Skandinaviens Historia, Del. VII, ss. 3—18. Det första datum är i handskriften oläsligt, och saknas uti Scriptores, men i Handlingarna står DCCXXVI, troligen ett tryckfel för DCCCXXVI.

X. (Bl. 204, 205, r.) Dessa 2 sidor innehålla:

a. *Berättelsen om Mötet på Danaholm.*

b. *Förteckningen på Vestergöthlands gräns-orter.*

c. „ „ „ *allmänningar.*

---

*) Alexandri Magni Historia På Swenska Rijm aff Latinen in på wårt Språåk wänd och bekostat genom Then Högh-wijse och Nampn-kunnige Herren Hr: *Boo Jonszon*, Fordom Sweriges Rijkes Drotzet. Som uthi konung Albrechtz tijd lefde. Tryckt på Wijsingzborg, MDCLXXII. 4:to.

**) En afskrift häraf finnes uti Kongl. Bibliothekets handskrift D. 29: *b*.

Allt på *Svenska*. Begagnades af Hr Prof. *Schlyter* i hans upplaga af dessa 3:ne stycken *), der handskriften benämnes 2.

XI. (Bl. 205.) *Svensk konungalängd*, till Erik Läspe. På *Svenska*. Begagnad af Prof. *Schlyter*, l. c. ss. 298—303. Tryckt uti Scriptores Rerum Svecicarum, I, ss. 7—13, med den vanliga der rådande slarfarktigheten; samt (äfven felaktigt) uti Nya Handlingar rör. Skand. Hist., Del. VII, ss. 19—22.

XII. (Bl. 206, r.) Några *Bibliska Gåtor*, på *Latin*. Begynner:

¶ Interrogaciones magistri ad discipulum Quis fuit natus & non mortuus. helyas & enoc Quis fuit mortuus & non natus. adam Quis fuit natus ante patrem & matrem. Cayn & abel. &c.

Flera af dessa spörjsmål finnas på Svenska uti en ytterst sällsynt folk-bok under titeln: — Ænigmata: Eller Spörsmåls Book/ Medh allahanda sällsamme och vnderlige Spörsmål och Swar/ ganska lustigh och kortwijlligh at läsa. Nu nyligen tilsamman dragen/ förfärdigat och förswenskat Aff J. H. S. B. På nytt öfwerseedt/ förbättrat/ medh flijt corrigerat/ och nu andre gången aff Trycket vthgången. Anno. M. DC. XLI. 32 sid. 8:vo.

XIII. (Bl. 206, r.) En *medicin för boskap*, på *Latin*. Lyder:

Notabile domini ko. lyncopensis episcopi. Nota medicinam contra morbum pecorum Accipe de interioribus

*) Westgöta-Lagen, utgifven af *D. H. S. Collin och D. C. J. Schlyter*. Stockholm 1827, 4:to, ss. 67—68, 287—292.

quercus corticibus & facias lixiuium in quo coquantur fila linea & heslelake. postquam firmiter sunt decocta debet lixiuium illud colari & purgari. quo facto in illo lixiuio coquantur lysibranȝs rôter. langogræs & purgentur Et hoc facto cum primo in autumpno pecora in stabulantur detur cuilibet pecori tercia pars vnius bicarij Similiter in vere cum primo ad pascua educantur. Si pecora predictum morbum non habent detur eis tamen tribus diebus mane ante commestionem pro cautela Et si habuerint detur eis nouem diebus continuis ante commestionem

Denne ko var troligen *Nicolaus Kenicius* eller *Konig*, vald till biskop i Linköping år 1441, död 1458. Skriften är här tydligen något yngre än i den öfriga boken.

XIV. (Bl. 206, r.) Trenne *Missæ* att sjungas till *S. Nicholai* ära, när man är stadd i fara. På *Latin*.

XV. (Bl. 206, v. —207, v.) *Geografisk förklaring* öfver de flesta länder och provinser uti Asien, Afrika och Europa. På *Latin*.

XVI. (Bl. 207, v. —211 r.) En *Dröm-bok*, på *Latin*. I alfabetisk ordning. Begynner:

Nota sompnia danielis *)

A bestiis infestari ab inimicis superari significat
absintium bibere litem grandem significat
acetum bibere infirmitatem significat
ad aram sacrificare gaudium significat
aerem serenum videre lucrum significat

*) Uti Altdeutsche Blätter von *M. Haupt* und *H. Hoffmann*, I, 215, 216, finnes prof på en gammal Högtysk rimmad öfversättning af desssa Somnia. Efter en inledning på prosa, begynna de sålunda:

XVII. (Bl. 211, r.) Början på några *Psalmer*, bestämda af biskop *Hylarius* att läsas vid särskildta tillfällen. På *Latin*.

XVIII. (Bl. 211, v., 212, r.) *Missæ*, m. m. att befria själar ifrån skärs-elden. På *Latin*.

XIX. (Bl. 212, v. —215, r.) En afhandling öfver *Chiromantien*. På *Latin*. Begynner:

LJnee na*tura*les *tres sunt* in palmis ho*minum que triangulum con*stituu*nt*. &c.

XX. (Bl. 215, r., 216, r.) Afhandling om *Physiognomien*. På *Latin*. Begynner:

De phis[i]onomia toci*us* corp*o*ris ypoc*ratis* phi*losophi* Scias ig*itur* q*uod* mat*rix* embrioni &c. &c.

XXI. (Bl. 216, r.) Afhandling om *Matsmältningen*. På *Latin*. Begynner:

Se*quitur* de digestio*n*e

Digestio q*ua*druplex fit P*rimo* in stomacho vbi separ*atur* pu*rum* ab impuro &c. &c.

XXII. (Bl. 216, v. —217, v.) Afhandling om *Urinen*. På *Latin*.

XXIII. (Bl. 217, v. —219, v.) *Prognostica* öfver de barns lynnen och öden som födas i de olika måna-

---

aues litigantes.
wer in dem trawm sicht das,
wie die fogel durch irn hass
mit ein andern streiten,
dem nachet zorn in kurczen zeyten.
aues.
wem trawmpt, wie tote vogelein
eym sliefen auss dem pusch sein,
dem sterben seine kind,
die von ym kumen sint.

Hoffman tillägger: — "Manches, wie es hier im XV. Jh. aufgezeichnet ist, lebt noch im heutigen Volksglauben und Einiges gehört bereits einer sehr alten Zeit an."

derna. På *Latin*. Året begynner här med Mars och slutar med Februarii.

Här felas ett betydligt antal blad, nämnligen H XVI— I XXIII, hvarigenom de tvenne uti innehålls-förteckningen nämnda arbetena

AFF SWERIKIS KRONEKA THE NY (bl. H XVI —I XXI)

AFF IOAN PRÆST AFF INDIA LAND (bl. I XXII, I XXIII)

gått förlorade, äfvensom början af det följande.

XXIV. (Bl. 220—230, v.) AFF KARLAMAGNUS KON*UNG*. Denna gamla förtäljning om Karl den store och hans tolf Kämpar begynner sålunda:

- - - kon*un*g then som hughin het*ir*. han ær keysar*e* i myklo gardhe han agher p*er*siam alt til capadociam. ey ær han swa from riddar*e* oc ey swa margkloker som thu æst Tha swor han thʒ at han skulle thʒ rôna æn om thʒ sama aarith Tha kon*un*gin hafdhe borith sina krono oc hôrt sina tidh*er*. tha foor han heem til sinna borgh oc ridhu mʒ ho*num* tolff iæmpnu*n*ga Sidhan ledde han th*em* a enmæle oc sagdhe sin hugh for*e* th*em* &c.

Romanen slutar sålunda:

Sidhan han op stodh aff omæghin thy som han la inna*n* Sidhan læt han bæra hona til et frwo klost*er*. oc iordhadho hona erlika winstro wæghin. widh altarith. oc gaffwo henna siæll i wald gudhi alʒwaldoghom. Han os miskun*n*e. oc gifwe os æw*er*dhelika glædhi oc himerike æ for wtan ænda AMEN

Hr Mag. Doc. *Rietz* är sysselsatt med utgifvandet af denna krönika, efter en codex bevarad i Köpenhamn.

XXV. (Bl. 230, v. —231, v.) *Allegorisk Dikt öfver Kung Albrekt*. Sednare hälften fattas, med de förlo-

rade bl. K vi, K vii, K viii. Är redan utgifven af *Messenius* *), *Hadorph* **) och *Fant* ***), men alla gångerna *högst* slarfvigt.

XXVI. (Bl. 232, 233, v.) Benämnd uti innehållslistan: — AFF GUDZ TILKWÆMPD OC HANS FÖDHILSE

Utgifven bland Fornskrift-Sällskapets Samlingar uti författarens Svenska Medeltidens Kloster- och Helgona-Bok, II: Ett Fornsvenskt Legendarium, ss. 31—36.

XXVII. (Bl. 233, v. —235, v.) Begynner:

De obitu b*ea*te marie virgi*ni*s glo*rio*se

Äfvenledes utgifven i samma bok, ss. 36—43.

XXVIII. (Bl. 235, v., 236, r.) Begynner:

De transitu b*ea*te marie virgi*ni*s gl*ori*ose

Utgifven i samma bok, ss. 43, 44.

XXIX. (Bl. 236.) *De Femton Domedags-tecken.*

De quindecim signis ant*e* diem iudicij

Föör æn war h*er*ra komb*ir* til domin at döma hwaria *cri*stna mænniskio æpt*ir* sino*m* *ger*ni*n*gom tha skal koma fæmptan wndirlik thing for*e* doma dagh Första daghin skal haffwith oc watnith op höghias fæmptan alna ow*ir* all högxsto b*er*gh oc standa som en mwr Anna*n* daghin skal thz at*ir* swa nidh*er* ga at thz skal næp lika synas Thridhia daghin skulu synas i haffwit fiska oc haff-

*) Then Gamble Rijm Krönikes Första Deel. Stocholm 1616, 8:vo. Straxt efter Företalet.

**) Twå gambla Swenske Rijm-Krönikor m. m. Stockholm 1674, 4:to. Straxt framför den korta Krönikan.

***) Scriptores Rerum Svecicarum Medii Aevi, Ups. 1818, Tom. I, P. 2, ss. 210—212.

troll. oc róta oc thiwta op til himilen Fiærdha daghe skal haffwith oc watnith brænna Fæmpta daghin skulu træeen oc græsith giffwa aff sik blodhelika dag Siætta daghin skal all bygdhin nidher falla Siwnda daghin skulu stena oc bergh saman stótas oc i margh stykke swndir slaas. oc ey skal mænniskian thꝫ forstanda vtan siælffwir gudh Aattunda daghin skal iordhin swa fast róras at
*Bl.236, verso. ængin mænniskia eller diwr forma at standa *vtan alle falla til iordhinna Nionda daghin skulu all bergh oc dala oc all iordhin wardha iæmpn Tionda daghin skal alt folkith ga wt aff iordhinna hwlom som thꝫ war i gangith fore rædhogha oc ængin forma sidhan widh annan at tala. Ællopta daghin skulu dódha manna kroppa op standa aff thera graffwom Tolffta daghin skulu alla stiærnor nidher falla aff himelin Thrættanda daghin skulu alle the dó som tha lifwande æru at the magho op standa mꝫ the andra dódha som fór æru dódhe Fiortanda daghin skal himil oc iordh brinna Fæmptanda daghin skal wardha ny himil oc ny iordh oc skulu tha op standa alle dódhe oc framganga fore domin oc dómas hwar æptir sinom gerningom. Ok war herra skal oppinbaras i wædhrith. oc owir them fiætom standa som han trædh tha han til himpna stegh. Ok fore honum skal synas thꝫ hælgha kors som war herra hængde pa oc naghlane som sloghos genom hans hændir oc fótir. oc thꝫ spiwtith som longinus genom hans sidho stak Ok a ihesu christi likama skal synas the vndir oc saar som han tholde fore os Ok tha skal hwar mænniskia dómas æptir sinom gerningom oc mꝫ gudhi skulu wara rætwisa mænniskior i them dal som kallas iosaphat. thꝫ ær himerikis glædhi. hwilka os gifwi gudh fadher oc son oc then hælghe andæ

Denna *Sancti Hieronimi* Berättelse finnes äfven på gamla Danska rim, tryckt i Köpenhamn hos *Gottfrid af Ghemen* år 1509, under titel: Hære begynnes the fæmthen teghen fŏr en wors herre strenghe dom scall komme som sanctus paulus hieronimus och sanctus gregorius skriffwe i theris bøgher. Denna lilla skrift år ytterst sällsynt *).

XXX. (Bl. 236, v. —237, v.) Begynner:

Spec*ul*u*m* misse

Thȝ fŏrsta p*re*stin redh*er* sik till mæsso. haffw*ir* at thydha at war h*err*a skapadhe mænniskiona oc satte hona i p*ar*adiis Tha liwsith tændis til mæssona. haffw*ir* at thydha at ada*m* hafdhe brutith budhordhith. tha tappadhe &c. &c.

Denna afhandling återfinnes i Kgl. Bibl:s hds. D. 9, bl. 30, v. —32, v. Den slutar här:

Co*m*munio hafw*ir* at thydha at p*re*stin bidh*er* at all mænniskia skal wara lot taghin aff mœssone Thȝ annath do*minus* vobiscu*m* thydh*er* at gudh sænde sin anda nidh*er* a pingiȝdagha dagh Thȝ thridhia d*ominus* vobiscu*m* thydh*er* at ha*n* skal sitia a doom stole a doma dagh oc dŏma hwar æpt*er* sino*m* g*er*ni*n*gom illa oc godha Thy ær then sæl som mæssona hŏrir vtan dŏdhelika synd

Kommer att af förf. utgifvas uti hans Svenska kyrkans ritual, bruk och undervisning under Medeltiden, uti Fornskrift-Sällskapets Samlingar.

XXXI. (Bl. 237, v. —239, v.) Begynner:

De ligno domini

Är tryckt i författarens Ett Fornsvenskt Legendarium, Band. I, ss. 89—96. Se ofvan N:o XXVII, XXVIII.

---

*) Minerva, et Maanedsskrivt, III Aarg, 2., Kiöb. 1787, s. 3.

XXXII. (Bl. 240—245, v.) Begynner:

De lucidario

Thæsse book hetir lucidari*us*. for*e* thy at hon g[ŏr] redho mʒ sin kænnedoo*m*. oc lyser aff margha handa thingo*m*. &c.

Afbrytes med orden:

Æn æpt*ir* dŏdhin tha ær skærslo eld ow*ir* mato heet. ell*er* oc ow*ir*mato kald The minʒste pina som th*er* ær hon liknas widh the mæsta pino so*m* h*er* ær oc mædha*n* siæla th*er* æru. tha koma til th*er*a ængla oc

Fortsättning och slut fattas, då bl. K XXIII, K XXIV äro borta. Bl. K XVIII är äfven till det mesta bortrifvet.

Se anm. till N:o XXX.

XXXIII. (Bl. 246—264, r.) Titeln i innehålls-listan är: AFF THE SIW MÆSTARA

Början fattas. Begynner:

- - - thy at thʒ ma hænda. thʒ i faa aldre flere sŏner æn ho*num*. Hwi wilin i thʒ han skal liffwa swa enlika. taghin han heem. thʒ iak matte se ho*num* mʒ idh*er*. thy at modh*er*likin elskoghe thwingar mik th*er* til Kesaren kalladhe sit sændebudh oc sagdhe swa. Far oc helsa siw wisa mæstara oc sigh th*em* thʒ. at iak astu*n*dar se mi*n* son. &c. &c.

Slutet lyder:

Tha læto the genast wardha en stoor eld th*er* kastadho the. the onda q*ui*nnona wti. oc th*er* fik hon siin rætta lŏŏn for*e* the ondʒsko oc ond wilia th*er* hon haffdhe til kesarins son at fordarffwa ho*num*. oc kesarins son bleff fri oc fræls aff allan wanda Swa frælsir oc gudh alla the som i rættom stykkiom wilia liffwa

En del af ett par blad är bortrifven.

Förf. ämnar utgifva denna roman i Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar.

XXXIV. (Bl. 264, r.—268, r.) *Själens och Kroppens tvist.* Börjar:

Hær sigx aff huru siælin oc kroppin thrætto

JAk er en mæstare i boka list

thz haffw*ir* mik giffwith ih*esus* *chr*ist

Är utgifven af Hr. *Modigh*, (se not. å sid. LXXII), med en temmeligen korrekt text. Förf. ämnar utgifva den ånyo, jemförd med en annan handskrift, i en samling Svenska Rimmade Dikter ifrån Medeltiden, uti Fornskrift-Sällskapets Samlingar.

XXXV. (Bl. 268, r. —272, r.) *Legenden om S. Göran.* Begynner:

Hær byrias aff ridder s*an*c*te* yrian

Loff hedher oc ære haffwe gudh

ther mz sit alzwældogha budh

Utgafs år 1844 af Hr *Heurlin* *), nära nog utan fel. Förf. ämnar upptaga densamma uti sistnämnda samling, tillika med 2:ne andra gamla texter af samma qväde.

XXXVI. (Bl. 272, v. —295, v.) *De Sju Sakramenterna.* Begynner:

Her byrias siw sacramenta

Sapi*en*cia edificauit s*ibi* domu*m* et excidit in ea colu*m*pnas septe*m* Wiisdomen bygdhe sik et hws. oc satte i thz hws siw stolpa Thenne wiisdoom ær ih*esus* gudz son aff himerike Ha*n*s hws ær the hælgha k*ir*kia Hwath ær the hælgha k*ir*kia vta*n* c*ri*stna ma*n*na samfw*n*d &c. &c.

Slutar:

Gudh i himerike giffwe os swa halla siw sac*ra*me*n*ta mz siw thes hælgha andz gaffwo*m*. oc wakta os fra

*) Legenda S:ti Georgii Cappadociensis. Præside *Ebbe Samuel Bring.* Pro gradu philosophico edidit *Samuel Heurlin.* Lundæ 1844, 8:vo.

siw dødhlikom syndom at wi mat[t]om koma til the ro oc glædhe som hel[g]he mæn haffwa i himerike. thj giffwe [os] gudh fadhir oc son oc then hælghæ [an]d som alt ær en gudh i threm personis

Intages äfvenledes i den under N:o XXX omnämnda samling, då äfven andra handskrifter komma att begagnas.

Enligt förteckningen har boken äfven fordom innehållit:

a. AFF ALLOM MANZINS ADHROM

Denna har troligtvis varit samma afhandling, som finnes uti handskriften N:o 792, 4:to, i Arnemagnæanska Samlingen i Köpenhamn. Denna codex, på papper och pergament, är af blandadt innehåll, dels på Svenska och dels på Latin; den nedskrefs år 1445. På bl. 53 begynner (utan serskild titel) ett nytt stycke, sålunda:

Twa adror som sittÿa oppa tinninghum vtmj øgønæn paa begÿæ sidhir the hielpa for ørnæ sangh ok flyttindhe øghæn och for ørna werk ok øgnæ werk / ok for bitthir hoffwj werk &c.

b. AFF HÆSTALÆKEDOOM (Möjligen de Platt-tyska besvärjelserna.)

c. AFF MARGHAHANDA YRTOM OC THERA DYGDHOM

Den sistnämda har kanske varit en bearbetning antingen af *Henrik Harpestrengs* Danske Lægebok, eller också af dess källa *Macer* de virtutibus herbarum.

II.

Codex Verelianus, här kallad B. För en beskrifning härom se Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar, H. 1, Flores och Blanzeflor, ss. XXVIII, XXIX, samt Häft. 7, Namnlös och Valentin, s. XVIII.

III.

Handskriften D. 3, på Kongl. Bibl. i Stockholm. Här kallad C. Beskrifven i Flores och Blanzeflor, s. XXIX. Den här befintliga texten af Herr Ivan synes vara endast en afskrift ifrån B, med tillägg af vanliga skrif-fel och orthografiska ändringar.

IV.

Handskriften N:o 156 in folio af manuscript-samlingen på Skokloster, här kallad D. Ägaren till Skokloster, Förste Hofstallmästaren m. m. Herr Grefve *N. Brahe*, har med utmärkt beredvillighet tillåtit förf. att begagna denna dyrbara codex, och vi hembära honom derföre vår varma tacksägelse.

En kort underrättelse om denna handskrift, med ett par temligen felfria utdrag, finnes uti Svensk Litteratur-Tidning, för 27 Dec. 1823, ss. 817—823, under titel: "Om en äldre, Swensk Handskrift på Skokloster". Förf. gör ingen anmärkning öfver Handskriftens språk-egenheter, och anser dess ålder vara "från slutet af 15:de eller början af 16:de århundradet".

Denna codex har 72 blad på papper, i samma format som de 3 föregående, och är bunden i läder, med knappar och prydnader af ben. Den synes vara afskrifven i Norrige, vid eller kort efter 1450-talet.

På framsidan af blad. 1 står, med en samtidig, men gröfre anteckings-styl:

Jstu*m* libru*m* Fr*ater* Joh*ann*es de nidrosia fecit colligere et *con*scr*i*bere ad vsu*m* et *com*-

modu*m* fr*atru*m minor*um* custodie Bergen*sis* et alior*um* a*m*icor*um*. qui eu*m* alienaue*r*it anathema sit

Spår utaf ett par andra anteckningar äro synliga på samma sida, men knappast ett och annat ord derutaf är läsligt. Det öfriga utaf bladen 1 och 2 är utan skrift.

Ofvanstående anteckning gifver oss välkomna underrättelser om bokens tillkomst, och den allmänhet för hvilken den blef afskrifven.

En *broder Johan* (*Nilsson*), år 1466 studerande i Rostock, och troligen kallad *de Nidrosia* (af Trondhjem) emedan han såsom munk förut genomgått den ryktbara katedral-skola, som då blomstrade i denna Norriges metropolitan-stad, förklarar sig hafva låtit samla och afskrifva denna bok för brödernas och sina öfriga vänners tjenst uti Minoriter-klostret *) i Bergen. Förmodligen gjordes denna afskrift uti Bergen, af någon Svensk munk uti dervarande Munkalif-kloster, hvilket år 1420—1426 fråntogs Benedictinerne och förvandlades till ett Brigittiner-kloster, efter hvilken tid det uppfylldes med Svenskt kloster-folk ifrån Vadstena och Maribo, hvilket sednare äfven var en koloni ifrån Vadstena. Vadstena-orden utöfvade mycket inflytande på både sederna och språket i hela Norden, och skapade på visst sätt en dialekt som ganska väl

---

*) Detta kloster, det förnämsta som i Norrige tillhörde Franciskanerna, var helgadt åt S. Olaf, och stiftades emellan åren 1239—1247 af konung Håkon Håkonsson. Efter Reformationen blef sjelfva klostret förvandlat till biskops-gård, men bortsåldes sedermera till enskild man. Vid samma tid blef kloster-kyrkan iståndsatt, och upphöjd till stadens domkyrka. Se vidare härom: *C. C. A. Lange*, De norske klostres Historie i Middelalderen, bearbeidet især efter utrykte Kilder., Christiania 1847, ss. 240, 371, 530-537.

kunde benämnas *lingua brigittina*. Detta *lingua franca*, egentligen Svenskt, men blandadt med Danicismer eller Norvegicismer, efter landet der det skulle läsas, återfinnes i många handskrifter ifrån 1400-talet, vid hvilken tid nästan alla verkligt Norska dokumenter bära spår af det Svenska kloster-språket *), och den äkta Norska dialekten ofta ansågs af de lärda och förnäma klasserna såsom allt för vulgär.

---

*) "Conscriptus est codex noster, ut ex intimatione patet, anno 1427. Dubium non est, quin hæc collectio & confirmatio omnium titulorum facta sit eadem occasione, ubi monasterium mutatum novis habitatoribus, fratribus & sororibus ordinis sanctæ Birgittæ tradebatur. Re ipsa & verbis bullarum Martini papæ cum diario Vazstenensi comparatis, satis elucere videtur, maximam partem novi conventus Danicæ vel potius Svecanæ originis fuisse. Quare mirum non est, ipsum notarium, qui præmisso instrumento codicem seu collectionem suo signo & nomine confirmaverit vel verificaverit, Svecum fuisse. Appellat sese *Petrum Simonis*, clericum vexionensis dioecesis; et quamquam diserte dicit (Pag. 3) librum per alium esse scriptum, verosimile tamen est, hunc "alium" etiam Svecum, i. e. unum e novis fratribus, fuisse. Hoc testantur complures Svecismi, hinc inde occurentes, ut "før" pro "fyrr", "bryggiomen, brødromen" pro "bryggionum, brødronum" (Pag. 29) "fran" pro "fra" &c., erroresque aliquot, defectui accuratioris peritiæ linguæ antiquioris Norvegicæ aut saltem characterum in antiquioribus literis usitatorum tribuendi. Ita facile perspici potest, literas Haquini regis, quæ bis occurrunt, priori loco ubi ex originali descriptæ sunt, mendis compluribus laborare, quæ posteriori, ubi transscriptum Petri abbatis sequutus est scriba, non inveniuntur, scilicet quod hanc manum facilius legerit characteresque eius comprehenderit, quam illam; v. c. "ryfuir logsamda þa" (Pag. 93) pro "r. logh þau (Pag. 134); "munkar at muncliuis kirkiu" (Pag. 94) pro "munkar at michials kirkiu" (Pag. 134). Tamen bene exscriptus est codex, manu nitidâ & sibi ipsi constante. Quin etiam, Norvegorum more, in literis norvegicis sign "ɼ" usus est scriba quamvis in Sveciâ et Daniâ nonnisi "r" usitatum erat. Ceterum ex

Men hvar hälst denna codex än afskrefs, skedde det troligen af Svenska munkar, samt, i de flesta fall, ifrån Svenska urskrifter och på ett Svenskt-Norskt språk ämnadt att läsas och förstås af Norska läsare. Detta omdöme delas också af den lärde Prof. *P. A. Munch*, till hvilken förf. öfversände några utdrag ifrån handskriften, med anhållan, att han ville yttra sig derom. Denna begäran uppfylldes godhetsfullt af Prof. *Munch*, hvilken, i ett bref dat. "Christiania d. 31:te Mai 1845", bland annat säger:

"Bogen er skreven i Norge. Hvad jeg anseer for charakteristisk til at bevise, at Sproget er svenskt, er for det förste endeel udelukkende svenske Ord og Former, f. ex. "togh" eller "thogh" (norsk "þó") "tholigh" (dylik N. þvílíkr), "iak", Brugen af "ø" constant istedetfor "au" eller "øy", Ordet "werlden", Benævnelsen "pinz" (i Norge sagde man paa hiin Tid stedse "hvítasunna", og jeg har kun to Gange (N. B. i islandske Skrifter) fundet en Sammendragning af "pentecoste", dog da ikke til "pinz", men til "pekiz" eller "pykkiz"; den norske Fjældamue siger endnu stedse "Kvitsun"

ipsius libri naturâ sequitur, puritatem linguæ in tantâ diplomatum, tot annorum spatio inter se distantium, copiâ eandem esse non posse, majoremque esse vel minorem pro cuiusve ætate. Ita in literis anno 1350 antiquioribus sermo bonus & purus est; in literis autem post 1400 valde depravatus, inprimis, quod mirandum, in literis inclytum archiepiscopum Aslacum Bolt tractantibus. Peculiare codici nostro, quod imprimis Svecismo referri posse videtur, hoc est, quod verborum exitus "r", "ur" & "er" prope semper, & "ær" sæpissime in "ir mutati sunt, ut "Eirikir", "brødhir", "Bardhir" &c." — *P. A. Munch*, Codex Diplomatarius Monasterii Sancti Michaelis, Bergensis dioecesis, vulgo Munkalif dicti, conscriptus anno Chr. MCCCCXXVII. Christianiæ 1845, 4:to, pp. III, IV.

"Kvitsun" [öfverensstämmande med Engelsmännens "Whitsun", "Whitsunday", Whitsuntide", m. m.]), og dernæst Sprogprövernes hele syntaktiske Indretning, der nærmer sig mere f. ex. til Riimkröniken end til nogen norsk Sprogpröve fra hiin Tid. Som Norvagismer anseer jeg det af og til forekommende "ei" (s. "ein", "heit", "heilagh" o. s. v.) og Formen "jek" der et par Gange forekommer istedetfor "iak"."

I ett annat bref, dat. "Christiania, Nov. 5. 1845", stadgar Prof. *Munch* vidare sina tankar härom:

"I hope, therefore, that we now agree, that the language or orthography in question is Sveconorwegian, Normanno-Swecian, Brigittine or corrupted Norwegian, intended to be understood by Norwegians."

Efter detta försök att bestämma handskriftens *ålder* och *språk*, öfvergår jag till en beskrifning om dess *innehåll*. Detta är nästan alltigenom på vers, vanligen 40 till 50 rader på sidan. Boken har 3ne olika, men samtidiga stilar: — 1. den på bl. 1, som åter förekommer på bl. 29, v. och 30, r.; — 2. en vacker och vårdad, ifrån bl. 3 t. o. m. bl. 8 recto; — 3. en mera ful och oläslig stil i allt det öfriga. Rubrikerna och initialerna äro röda; första bokstafven i hvarannan rad är prydd med ett rödt streck. På bl. 3 börjar handskriftens egentliga innehåll, hvilket är följande:

I. (Blad 3, r. —5, r.) En rimmad uttolkning af *de tio Guds Bud*. Har 218 verser, eller 109 disticha. Uti Kongl. Bibliothekets pappers-handskrift A. 54, fin-

nes ännu en afskrift af denna dikt, på Svenska. Denna del af handskriften är ifrån 1412 eller kort derefter, så att texten är äldre än den i Skokl.-hds, men sjelfva poemet är vida kortare, då det endast består af 176 verser.

I Skokloster-handskriften börjar dikten:

GVdh fader oc so*nn* & th*e*n helge and
frelse oss aff synde bandh
Thȝ wi mwg*om* diæffwlsins kraft forwin*n*æ
oc komæ till søtæ nadhe thinæ
Help os maria mȝ thine bøn
at kom*m*æ till the signade lǒn
Thet war p*ro*ph*et*a moyses
th*e*n man aff j sc*ri*ptin*n*e les
Gudh giorde thet for sine nade
at han*n* fik hono*m* siit folk at radhe
Gudh war hono*m* swa nadhelik
At han*n* loth hono*m* see siælfua*n* sik.
Vppa eit bergh som heit synay
thar han*n* fik hono*m* siin budhordh .x.
Thȝ war gudh fadher som th*e*m screff
Ey a book oc ey a breff
Han*n* skreff th*e*m a stenstaflor twa
thy han*n* wilde th*e*m ey latæ forgaa
For vta*n* endæ er sæl th*e*n man*n*
Som th*e*m fulkomlege gømæ kan*n*

Slutet lyder sålunda:

Lat thu tik thȝ ey forku*n*næ
At gudh will andro*m* nok*ot* vnnæ
Thȝ gudh hono*m* an lat ha*n* thȝ æya
thinæ siel skall tw ey so illa vtweigæ
At thw matte nok*ot* aff thy faa

swa at thꝫ kann henne till vadha ga
Nw hauir iak ider gudꝫ bwdhordh sakt
effter mine litlæ makth
Gudh giffue oss them gøma swa
at wi mwgom hans nadha faa
Jomfrw maria moder rein
som ihesum fødde for vtan alt mein
Hon frelse oss aff allom wadha
oc skippæ oss aff sinom nadha AmeN

II. (Blad 5, r.—9, v.) En dikt på 512 verser öfver *Christi pina.* Rubriken och början äro:

Her byrgias wor frw pinæ thar honn hafde tha hon saa sin signade sons pina.

Maria mit hierta lóptir iak til tik vp
thy næst gudh thw est mit hóxta hop
Jak talær till tik mꝫ mykin róst
help allom syndarom & giff them trøst
Glædꝫ maria helogh ouir quinnæ
nadh oc miskundh ma man j tik finnæ
Glædꝫ maria j thi glædi thu budh fik
mꝫ thy gabriel hafde helsat tik
Hann sagde heil maria ful mꝫ nadh
gudh er mꝫ tik ouir alle quinnæ est thw signadh
Thu swarade honum eit gagnelik ordh
thꝫ glædher hymmerik heluit oc jordh

Slutet:

then signede likam i iordh lagdes
tha war thꝫ fulkomneth fyrre sagdes
aff patria[r]cha oc propheta
som gudh munde wii[s]dom weita
thꝫ war moth hans moder wiliæ

ath ho*n* skulde segh widh grauena skiliæ
tha øste segh the reine mø
aff harme tusenth sinne dø
Maria helagesth alle q*ui*nne
tolígh nødh tha mu*n*de ho*n* wi*n*ne
hardare prøuad*is* h*en*ne nødh
en alle helge martiru*m* dødh
Salogh ma*n* tu scal merke
ok lath tegh i thith hierte w*er*kæ
wm thu gør nokoth moth thi*n* g*u*dh
war til reide oc stath hans bodh
thenk ok thʒ gudh heluite brøth
mʒ sino waldhe ther inte trøth
thʒ giorde tha then h*er*re milde
ha*n* togh teda*n* hue*m* ha*n* wilde
thenk ath the ther querre wa*ro*
som segh mykith til syndhe baro
the bliiffue ther en i sinne nødh
swa ath them help*er* ey theris skapa*res* dødh
the signede moder oc reine mø
frelse os ther wy skulo dø
wtaff allom siæle wadhe
thʒ wy kome till hime*r*ikis nade
A M E N

III. (Blad 10, r.—16 v.) En dikt af 586 rader eller 293 disticha, om *Vår Herres pina.* Den synes vara skrifven af eller för någon nunna, eller annan andelig qvinna.

Rubriken och början följa:

Her star æpt*er* al wars h*er*re pine fag*er* ath høre oc lese.

Jek er ein arm synd*er*inne
ther syndh haffu*ir* offu*ir* alle q*wi*nne
ther jek a mine synd*er* tenker
thin retwiise megh til heluite senk*er*
æ nar jek lyptis til tin miscundh
tha frygd*is* mi*n* siæl aff hiertens gru*n*dh
thy dirffuis jek ath loffua tith helge napn
ther alle w*erl*dena aff heluite wan
fyrst loffu*er* jek fader so*n* oc then helge andh
som ær iij p*er*sone oc eith oskilelikt bandh
jek loffu*er* tegh ihe*s*u i thin guddom
ther wtta*n* ende sith*er* i himerikis tron
tu mȝ fader ok swa the*n* helge ande-
skopth himil oc jordh oc alle ha*n*dhe

Dikten slutar sålunda:
Wm pinȝdagh sende han them sin ande
th*er* styrker hans wenir j alle wande
Ha*n* ko*m* them mȝ eldh ok toligh liike
ok p*re*dikæ hans kærleik offu*er* al ha*n*s riike
Søte gudh thȝta skreff [jek] aff fatigh si*n*ne
J thin heider oc tegh til ami*n*ne
Søte ihe*s*u jek bider tegh
j thino riike thu minȝ a megh
Thu æsth war sand*er* h*er*ræ oc gudh
hielp os ath fulko*m*na tith bodh
aff synde bætringh tu giff h*er* god ende
J dødȝ stu*n*dh v*er*dugas os thin engil ath se*n*de
senth os thine ængle os matte v*er*na
os til tegh føre thȝ viliom vy g*er*na
IV. (Blad 16, v. —21 v.) Den bekanta dikten "CONTENTIO INTER ANIMAM ET CORPUS". Denna Svensk-

Norska bearbetning har 372 verser, och är således betydligt kortare än den förut kända Svenska öfversättningen. Den begynner sålunda:

Her stande fager tingh ath høra huru ein siæl oc ein likame huarth straffadhe a*n*nath thy ath the war*e* badhen dømdh til heluit*is* for th*e*ra syndh skuldh ok skulde ma*n* g*er*næ acta &c.

Dak er ein mest*er*e i boke liisth
thʒ haffu*er* megh giffuit ih*esu*s cristh
thʒ war megh aff gudi weth
en andeligh tingh war megh teth
th*er* jak lagd*is* nidh ena vint*er* nath
en andeligh dwala kom megh swa brath
thʒ war thʒ megh teed*is* tha
huar ens ma*n*s likame dødh*er* la

Slutet:

Jek loth mek alle til mi*n* gudh
warfru giffue os ath gôme ha*n*s bodh
se uppa huru w*er*lden star
ok huru ske*m*melige hon gaar
Al thingh er*e* aff rette wendh
rettwiisen ær al borth sendh
J alle stade ær kiif oc trætte
retwiisen ær bortæ alth skulde rette
th*e*n nw wil mʒ retwise*n*ne fara
han prøffues raskes til ein dar*e*

V. (Blad 21, v. — 24, v.) En dikt öfver *Christi pina*, af 204 verser eller 102 disticha. Rubriken och början lyda:

H*er* æpt*ir* stande fad*er* tingh

EN wiis man segir til siælffuen segh
aui huath sorgh tha thvingir megh
ther dødzens stank komer megh i moth
mith hierte brenner for uttan both
mith hierte swiider min øgon gratæ
min angisth ær for uttan matte
sa haffuer jek ther vm mykin qual
ath jek [weith] thz ath jek dø skal
tho weith jek ey fulgiølæ nar
oc ey huath løn jek sidan faar

Slutar sålunda:

Aff then signade ihesus christ
os biuder liffua mz gudlige listh
Han wnne os sa i werdenne wære
ath thz se honom til loff eller ære
then helge andh wil os thz lære
medan wy wiliom hans wiliæ gøra
Ok bidiom wy the himerikis ros
thz hon haffue bøn for allom os
til sin signede son hon fødde
ther diæffuulen banth ok heluite ødde
Han [? Hon] werffuæ os the nade fa
ther wy mogom gernæ æpte sta
J himerike mz ihesu christ ath bygge
sæle ere the ther a hygge AmeN

VI. (Blad 24, v. —29, r.) En dikt på 354 verser öfver *Syndafallet och Christi börd och pina.* Af verserna 130—141 finnes endast det första ordet i hvarje; troligtvis har originalet varit oläsligt eller skadadt på detta ställe. Rubriken och början lyda sålunda:

H*er* æpt*ir* star fad*er* tingh utaff ada*m* oc werlʒens uphaff huilken thʒ vil høre

Gudh skop adam første ma*n*
ha*n* gaff bono*m* swa erligh san
Han giorde ok swa dygdeligh
thʒ ha*n* skulde liffuæ æw*er*deligh
wttaff adams winst*re* riiff
th*er* togh ha*n* thʒ liffua*n*de wiiff
Adam oc ewa hethe the bade
først finge the swa mykin nade
swa thʒ alskons fugle oc diur
ok ald*re*handa creatur
the skulde them til teniste wær*e*
thʒ war them en høgeligh ær*e*

Slutet är som följer:

goth c*ri*steth folk tenkiom th*er* a
huru harda*n* dødh ha*n* tolde for os tha
gudh lathe os th*en* fagneth fa
himi*ri*kis glædi mʒ engilen na
thʒ giffue war h*err*æ th*er* warde swa
[*En rad fattas trol. här.*]
Nw bidio*m* wy gudh i hime*ri*k
thʒ ha*n* warde os nadeligh
Oc giffue war siæl godh endelykth
oc lathe h*en*ne ey til heluit*is* plicth
wtta*n* lathe os swa aff w*er*lden liidhe
thʒ war siæl tarf ey quidhe
A M E N

VII. (Blad 29, verso.) Fyra korta *Böner*. De lyda sålunda:

Aff gudʒ pyno bóner

Heel ih*esus* c*hristus* ful mʒ alla nadh myscu*n*dhen ho*n* ær mʒ tik vælsignadh ær al thyn pyna saar oc saa thyna blodhogha vndh*er* so*m* ær jh*esus* *christus* Ame*n*

Jtem

S mildastha gud som føddh*er* var aff Jomfru ma*r*ia dødh oc pyna toldhe før mæ*n*niskyo*n*ne skuld myscu*n*na tik offuer mik syndoghe mæ*n*niskio ame*n*.

Tha thu gaar j sæng lææs/

S Jo*m*ffru ma*r*ia thu som my*n*s herra ih*esu* *christi* øghon samanlagdhe th*e*n tiidh ha*n* dødh*er* var ok laagh j thyno skøthe J tith na*m*pn lægghe*r* ek sama*n* myn øghon nw/ ok bidh*er* ek tik om the sorgh thu tha haffde at thu sama*n* lægh myn øgho*n* nw oc j my*n* ythersta tiidh ame*n*.

Aff S*an*c*t*a anna

Heel s*an*c*t*a a*n*na ful mʒ nadh. Jomfru ma*r*ia ær mʒ tik vælsignat æst thu j bla*n*d a*n*dra q*ui*nnor vælsignat ær thin liiffs frukt som var Jo*m*fru ma*r*ia ame*n*.

VIII. (Blad 30 recto.) Fyra så kallade *Minnen* på vers, men skrifna som prosa. Den första följer här:

Aff S*an*c*t*a Anna my*n*næ.

S*an*c*t*a a*n*na moder moder *chr*ist
bidhio*m* vy til hæ*n*ne tha hiælp*er* hon os visth
at hon nadhe sik at bidhia før alt hyonalagh
at the gøra gudʒ vylia badhe nath oc dagh/
s*an*c*t*a a*n*na &c.

IX. (Blad 30, v. —32, v.) Den så kallade SPECULUM MISSÆ, en namnkunnig medeltids-afhandling, äfven till finnandes uti handskriften A, N:o XXX. Rubriken och början lyda:

H*er* stande æptl*ir* alle messo*n*ne wttydilse fra thȝ fyrste messe*n* byrias oc til thȝ sciiste (*sic!*) ho*n* lyftes [? lyktes] oc scal ma*n* g*er*næ thȝ merke

Thȝ fyrste p*re*sten reider segh til messo haffu*er* ath thydhe thȝ war h*err*a skapade ma*n*ni*n* oc satte ha*n* i p*ar*adiis Liuseth thil messo*n*ne scal haffu*e* tyde th*er* ada*m* hafde brotidh bodith tha thapade solen sine sex lithi oc th*e*n sionde biholth hon thy scal inge*n* messe sigiæs wtta*n* lius// &c.

X. (Blad 32, v., 33, r.) Tre *andeliga Anteckningar* som följa:

H*er* stand*er* æptl*ir* so*m* s*anc*tus G*r*ego*r*ius seg*er* aff skærseldh thȝ scal ma*n* merke.

S*anc*tus g*re*gorius seg*er* aff skærseldh oc seger swa/ Jek veit ey giorle huath th*e*n ma*n* bedis som skærseldh bedis/ Jek seg*er* tegh thȝ for sa*n*ne ath æ swa la*n*ge stu*n*dh tu math thith øge upp oc alt*ir* lattha tha ær thȝ arme sæle*n*ne me*re* nødh i skæreld*is* pine en s*anc*to laurencio war al ha*n*s pine/ alth wærlȝ watn gi-
*Bl. 33, recto. ther ey slekth eine gnisth utta*n* th*e*n *thar som aff ene ødmiuke hierte gar ho*n* gith*e*r ensame*n* sleckth alle*n* skærseldh

Thȝ æptl*ir*sk*r*i*f*fne ær sa ath huor tith thu tenker th*er* uppa th*e*n dagh gȯr thu aldre dȯdelige syndh.

Thz fyrste ath thu huxa uppa thin eghin dødh/ Annet a wars herre pine/ tridiæ a then rædelige domen Fiærdhe a heluitis pino/ thz femte a himerikis glædhi then giffue os gudh fader son oc then helge Ande AmeN

Her æptir stande te vii sake ther gudz licare thes innan moth the vii dödelige synder ther scal man tenke uppa.

Theth ær with moth køtzens syndh/ theth er glædhi moth wreidhe/ thz ær milheith moth gyri/ theth [ær] ødmykth moth høgferdh/ thz ær rasheith moth lethi til gudz tenisth/ thz ær godwiliæ moth awndh/ theth ær enfaldogheith moth swiklige hierthe

Blad 33 verso och 34 recto äro tomma.

XI. (Blad 34, v. —72, v.) De första 3354 verserna, eller 1677 disticha, utaf den bekanta Eufemia-öfversättningen af riddare-romanen om HERR IVAN. Nära 2-tredjedelar utaf hela dikten äro således här i behåll.

Rubriken är:

her æptir star en sagæ aff her iwan fager ath höræ

Denna handskrift är sålunda ganska rik på äldre Svenska qväden, och lemnar vigtiga bidrag till Nordens språk-utveckling uti 15:de århundradet. Dess förnämsta innehåll kommer att utgifvas uti förf:s ofvannämnda samling af Svenska Rimmade Dikter ifrån Medeltiden.

V.

Handskriften K. 4, här kallad E, tillhör Kongl. Bibliotheket i Stockholm. Den är på Danska*), har 162 blad på papper, i folio, och är troligen skrifven i sista hälften af 15:de århundradet. Rubrikerna och de stora initialerna äro i rödt bläck; skriften är i 2 spalter på bl. 1—77, med 32 till 33 rader på sidan.

Innehållet är som följer:

I. (Blad 1, r. —20, v.) *En Dansk krönika*, intill år 1296. Den begynner:

SOsom gamlæ me*n* bæræ vitne om ath j en mantȝs timee th*er* het saruch th*er* abrahamss fæ fader war tha fore dane aff gothlandh / oc intil thæt landh th*er* nw hedær da*n*mark &c.

Slutar:

M° CC° XCV° Ærchibiscopp Jønæs grand ko*m* vth aff fangels ko*n*ninge*n* vuitende Tha bygdæ h*er*tugh valdemar affter igen vp Gottorppe huss M° CC° XCVj°.

II. (Blad 21, v. —27, r.) *En bok om ädla Stenar. Molbech* anmärker härvid: "Jvf. Steenbogen i min Udgave af *Henrik Harpestrengs* Lægebog, s. 135, hvor man i Indholdet finder nogen Liighed, men ingen ordret; i det hele en langt ældre Form og mere Udførlighed."

Begynner:

---

*) En kort beskrifning öfver denna hds. finnes i Danske Haandskrifter, fornemmelig af historisk Indhold, i det Kongelige Bibliothek i Stockholm, beskrevne af *C. Molbech*. Historisk Tidsskrift, Bd. IV, Kiöbenhavn 1843, ss. 162, 63.

En dyrebar sten

Adamas hedhær en steen thær hittess a yderstæ indiæ landh/ Thæ*n* sten framerst i tall dygtælige stene ha*n* ær at siwn fagh*er* sosom cristalle/ oc lygh at lẏt sligdh iern Æn maan funne ha*nnum* ickæ støræ æn een heslæ nẏth ha*n* ær toch mectugh/ at iern moa ha*nn*um icke skadhæ/ ock eẏ synderhugge wten han wordær lagt inne*n* heth bucke blod/ tha moa ha*n* sẏnder sloas vp at stæth mʒ hamber/ &c.

Slutar:

Gelacia

Gelacia ær sligh same ænse hagell Han hau*er* soa koldhe nature thʒ engen eld gẏtær ha*nnum* hetgiort/ Han ær/ ok soa hord thʒ engen ma*n* gẏdær ha*nnum* søndærbrodet

III. (Bl. 27, r. —31, r.) En del utaf *Sagan om Vår Fru.* Begynner:

O*m* joachim oc a*n*na oc m*aria*

Thʒ war en ma*n* i israels folk heth joachim aff iudas slæct Ha*n* vaar sin eghen foræhirdæ/ ok han ræddis gud mʒ mildheth j sẏne godgerni*n*ge Ha*n* giorde thre lothæ aff alt thʒ hans gods skildæ om ar &c.

Sista afdelningen (Siwe*n*de læsni*n*gh) slutar sålunda:

Oc alle prester oc mør oc alt folk fulde henne mʒ glæde til he*n*nis huss oc øptæ ok sagde Signæt være gudʒ naffn ther tedæ sẏn nade yuer alt ysraels folk.

IV. (Bl. 31, r. —33, r.) En del af *Sagan om Vår Herre,* mest ifrån hans Barndoms-historia. Börjar:

O*m* vorh*err*æ fødelssæ.

Scamt ther effter tha kom eth both af augustus keiser At alle skulde fare til theris egeth fæderne land oc thæt both var først giort af en høfdingh a syria ther het sẏrinus &c.

Slutar:

Tha war han aa mẏnt j syffne At han skuldæ faræ til galylea Oc han for tith oc var j en stath hedær nazareth Barnet voxtæ och styrctess fult mʒ snẏllæ oc gudʒ nadhe var mʒ hannum/

V. (Bl. 33, r. —37, r.) *Om Christi Pina.* Mest med Skriftens egna ord. Begynner:

Aff vor herræ pẏne

HÆre taker vor hærre ihesus crist pinsæl til sosom euangelistæ matheus scriffuer aff/ Ther then tyme fundæth at gudʒ søn vilde døø for all mankẏnæt &c.

Slutar:

Pilatus swaredæ Goor oc gømer grauen sosom i vide vell Tha ginge the borth oc sætte værn fore grauen oc sætte til gøme ther gømme skulde grouen

VI. (Bl. 37, r. —38, v.) Slutet på *Jungfru Maria Sagan.* Begynner:

Huore vorfrue vor optagen

SAnctus augustinus gør oss viis mʒ sin scrifft huilke lund vorfrughe skildis veth thætte sinduge verden Oc siger soa/ Ther vorherre ihesus cristh stodh a corsseth/ oc toldhe nøth/ oc døth &c.

Slutar:

Oc for hun soa til himmel bode mʒ siell oc legome mʒ alt himmerigis choor Oc alle apostlæ vordæ tagne vp i sky Oc sath hwar j sint stath

VII. (Bl. 38, v. —41, r.) *S. Pauls besök i Helvetet*, och huru han skaffade ro åt de fördömda om Söndagen. Denna legend, nu först upptäckt på något Nordiskt tungomål, erbjuder ett märkligt bidrag till *Skärselds-sagan i Norden* *). Troligen är den öfversatt ifrån den, ännu icke utgifna, *Latinska* berättelsen, hvilken förmodas varit skrifven uti 12:te århundradet. Legenden har hittills endast varit bekant på 2:ne andra språk, *Engelska* och *Anglo-Normandiska*; båda dessa bearbetningar äro på vers. Den förra, som ännu är otryckt, begynner sålunda:

The visions of Seynt Paul wan he was
rapt into Paradys.
Lusteneth lordynges leof and dere,
Ye that wolen of the Sonday here;
The Sonday a day hit is
That angels and archangels joyen i-wis,
More in that ilke day
Then any odur. &c.

Den Anglo-Normandiska texten har blifvit utgifven, men efter en ofullständig handskrift **).

---

*) Se härom Hr *Ahlstrands* afhandling uti Svenska Medeltidens Kloster- och Helgona-bok; en samling af de äldste på Svenska skrifne Legender och Äfventyr. Efter gamla handskrifter af *George Stephens*, Esq. I. S. Patriks-Sagan. Stockholm 1844, ss. XXV—XLIII. (Häftet 2 af Fornskrift-Sällskapets Samlingar.)

**) Af *A. F. Ozanam*, i Dante et la Philosophie Catholique au treizième siecle. Paris 1839, 8:vo, ss. 343—55.—Se vidare härom: *T. Wright*, S:t Patrick's Purgatory; an Essay on the Legends of Purgatory, Hell, and Paradise, current during the Middle Ages. London 1844, 12:mo, ss. 7, 8.

Den Danska legenden aftryckes här.

¶ Huore s*ank*te pouel vort pi*n*t

Forss hærræ eghen dag thær søndagh ær ha*n* ær vtuoldh foræ alle dagæ Forti at englæ/ oc archangle glæ- *Bl. 39, recto. dis aa ha*n*nu*m* mer *æn andre daghe Thz spøries j the*n* helli sc*ri*fft huoa thæt wllæ at siæle sculde haue noger roo j heluide Thaa swares thz fforti at Sancte pouell apostell oc s*anc*te micill archangel the ko*m*me til heluidis Forti at vorh*er*ræ vildæ at Sancte pouel soghe heluidis pẏne Tha soa ha*n* fore heluidis porth brænnende træ standæ oc synduge siælæ pintæs a them oc hængde So*m*me vith fødær Somme vit hænder So*m*me vit haar So*m*me vit ørne So*m*me vith tu*n*ghæ oc so*m*me mæth arme Och tha sowe the en bræ*n*nendæ ouen mz siukins loghæ Oc engen hafdhæ the*n* lẏt anne*n* haffde Och th*er* pẏntess siælæ i ha*n*nu*m* Och th*er* war hoos the*n* oue*n* siu særlich pyner The*n* førstæ var snee Anne*n* var hagell tredie var eld Fiarde var bloth Femtæ var hugorme Siæte liufnes-eld ¶ The*n* siwende pẏnee vaar onder døn Oc th*em* alle var*e* synduge siæle inne*n*/ Huilke eẏ giorde scriftemol foræ theris synder the giordæ h*er* j v*er*den Th*er* pinthæs innen huar efftær the*ri*ss gerninger So*m*me græde So*m*me tudæ So*m*me sucket soræ Oc so*m*me bre*n*des oc vilde gærne døø oc motte eẏ Forti at the mugæ aldrig døø Thi skulle vy gerne rædiss the*n* heluidis stath j huilk ryggæls ær vten glæde Oc sorgh Vte*n* ænde/ Hiarte sukkels oc vthollic hiarte pynæ oc grat till yuarns Thæræ ær eth bræ*n*ne*n*de hiull haue*r* tusend ekær/ thz vændis tusend sẏ*n*ne huærdagh af en deffuels engell Oc huært sy*n*ne tha pintæs th*er* tusende siæle inne*n* Side*n* soa

Sancte

Sancte pouel apostel en ræteligh flodh oc ther voar deffuels diur soa mannige innen Som fisk ær j haff Oc the diur swolde in sindug siæle Sosom vlffue slidæ foor Oc hafde engen miskund mʒ thom Och yuer then flot var en brogh Oc henne ginge rætæ siælæ yuer Vten alkynss bindhær Oc ther for næden vare sinduge siæle huar effter theris verdskild Ther vare mange dieffuels diur Oc manghæ onde boligher var ther redæ Sosom vorherræ siger self j læsten *Binder sammen hendær oc fødær oc kastær ther i at brænne Thæræ soa huær sÿne lighæ horkarll mæt annen / oc huæær wrangh man soa ther hin annen Sao mikit mottæ huær gange yuer then broo som han haffdæ hæræ siælff skuldeth Ther fore næden Saa han manninge siælæ summe til theræ knæ i then flot Somme til theris beltæstædh / Somme till theris mwn Oc somme til theræ brÿn / Och the pÿnes e vten ændæ / Tha grædh sancte pouell oc sucket soaræ Och spordæ engellen ath Ath huoa the være til knæs vaar nedær sæth Tha suaret engellen hannum / och sagdæ Thʒ ær the ther hwiskæ / oc tuske och for mʒ bak mall The ther [til] theris beltæ stæth / væræ / æræ horkarlæ Och alle ther hoor giorde oc wildæ ey tagæ scrifft fore theris sÿnde The ther til theris mwn vær thæt ær the ther sænnæ / oc bange j then hellige kirke Och will eÿ høræ gudʒs ordh The thær til there brÿn var / thʒ ær the ther glædiss Ath hans jaffncristen far illæ / och the fange aldrig nadæ Tha græt sancte pouel offtær gien oc sagde Vee ær them ther teligh pÿne scall boos Sÿden soa han en annen stath ful bothe af karlæ oc quinne / oc atæ alle theræ eghn tungæ Tha sagdæ engellen til hannum / Thʒ ær okærkarle Oc alle the mʒ okær faræ Ok engen

*Bl. 30, verso.

miskund hafdhæ ẏuer hin fatuk/ Forti tha haue the teligh pinæ Æn soa han en annen stath j huilken var alle hondæ pẏne Ther var suortæ møør och haffdæ allæ swortæ clædær och foræ allæ i bek/ oc brennesten Och haffdæ ydeligh draki och hugorme/ oc ødlær om theris hals Omkringh them vare firæ forbanneth ænglæ Och haffdæ a theræ hoffueth brænne[n]dæ Horne Och sagdæ til thom kennis nu vith gudz̧s søn ther ether toldæ døth foræ Tha spordæ apostellen huoa the vare Och ængellen sagdæ At thz̧ var the ther ondeligh oc vrenligh liffdæ j iørthriki oc dræptæ theris børn oc gafue them swin/ oc hundæ at ædæ eller kaste them vti vatn eller forderffde them andræ lundh Oc vilde eẏ siden gange til scriffthæ Siden soa han karl/ oc quinne yuer en aa Oc foræ thom
*Bl. 40. recto. Var enkẏns fruct ther ther *the vilde gerne ædæ ok matte ey/ Forti ath e som the for effter fructen So var hun ee om langt fran thom Thz̧ var the ther eẏ gømde theris fastæ Oc løsde thom eẏ j timæ Soa so han en gammel man grædende oc illee ladende j mellwm firæ defflæ Tha spurdæ Sancte pouel huoa han var Oc engellen sagde At han var en biscop Oc var gløment/ oc vilde eẏ gøme vorherræs logh Oc leffde vrenlige mz̧ sith legome bodæ mz̧ ordh/ och soa mz̧ hugh/ oc mz̧ gerningh Och han var nøgh och swigfull oc han var høffmodigh fforti scal han toolæ vtalic pẏne til domedagh Tha græt sancte pouel/ oc engellen sagde soa Pouel hui grædær thu Thu sosth icke the verstæ pẏne j heluidæ ær Och tedæ hannum en pyt stodæ sin lose fore Oc sagde til hannum Stat langt fraa At thu mat toolæ then døn hær vpganger Ængellen loth vp dørren ath then pẏt/ och ther gik vp døn soa hordh/ oc soa ondh Ath han var verræ æn alle the pẏner i heluidhæ var Oc engellen sagde Huosom

kommer i thenne pyt hans ammionels kommer aldrigh foræ vorhæræ Tha spordæ Sancte pouell huoa the vare ther sculdhe innen them Oc engellen swarede hannum The Sagdhe han ther eỳ troær At gudȥs søn ihesus cristus kom kiøtligh j iørderige Oc wort fød aff skær møø sancta maria Oc ey var døpt Oc aldrigh toghæ vorsherræ legome ok eỳ hans blodh Oc tha soa han en annen stadh bode karl oc quinnæ Oc hugorme/ oc andree ondæ orme slidæ thom oc athæ Oc hwar siall war ỳuer hin annen ænsæ for j stigh Och thȥ var so dỳpt ther the vare j ænsæ fram fra iorden/ oc till himmel oc ther hørdæ han suk-kæls Oc mikit bangh ræt ænse tordon Sỳden soa han j mellwm himmell oc iordh en siundug siæll mellwm siu deflæ huilkæn the hafftæ taket thiutænd/ oc illeæ lathend thæn same dagh af legomet oc gudȥ englæ øptæ amod henne oc sagdæ Ve Ve Ve tigh *vslæ siæll huore megeth *Bl. 40, verso. unæt thu giordæ i iørderigi Tha leddes hun foræ høgistæ domere j heluidæ Oc lesde selff eth breff ther alles henne sỳndh var a Och fordømde sech self Siden toghe defflæ henne oc sendæ innen thȥ inderste mỳrc Och ther var gradh oc tendær niscæll Tha sagde engellen til sancte pouell Tror thu oc veest thu thȥ nu At menniskén tager huær løn som verskildugh ær J then samme stundh ledæ gull [?god] engell en ræth siæll af legomet/ oc førdhæ henne til himmerigis Och hørdæ at tusendh tusende englæ øptæ/ oc sagdæ Hørtu glade siell/ och alsælugesth Salug esth thu/ och høglig matthu glædis Forti ath thu giordæ Vorhærræ villie Offter gen sagde the alle samen llifftær henne vp fore guddroten Ath hun matthæ løsæ sin god-gerninger Siden førdæ Sancte michil henne till Paradiis sosom alle rættæ siælæ ær Och tha hørdæ the eth op soa ath thee hugtæ/ Ath hemmel oc iord skulde gange

sammen thȝ Var alle the siælæ ther j pine vare øptæ/ ok sagde Miscundh oss michil archa*n*gell oc pouel apostell ther megith ær ælst aff gudh bed*er* foræ oss til vorh*er*ræ/ Tha suaræth engelle*n* th*em*/ oc sagdæ Græder sagde ha*n*/ oc iech grædh*er* mȝ ether Oc sancte pouell Vorh*er*ræ ær soa miscu*n*deligh. na[de]lic at ha*n* miscu*n*der ether/ Oc giffu*er* ethær noger lÿsæ a ether manufold pÿne Ther the Hørdæ thȝ ther j pÿne varæ tha øptæ the alle mȝ en røsth Sancte michil archa*n*gell/ oc sa*n*cte pouell/ oc tusend tusende *en*gle badhæ fore th*em* Tha hørdis there røsth j th*en* fiardæ hi*m*mel At the soghe [?sagde] ihesus crist*us* leue*n*de gudȝ søn misku*n*de oss Tha foor thæn milde gudh aff himæn oc cronæ a hans Hoffuit forthi At the badhæ ha*nnum* nadelic. ther j pinæ varæ At han skulde misku*n*de th*em* Tha swaret Vorh*er*ræ Oc hans røsth hørdes ÿu*er* alle pinær Huat got giordæ ÿ hui bedess i nade af mek Jech var crÿsset fore ether Och gø*m*me*n*stu*n*gen mȝ spiuth/ oc he*n*gder Oc fødær hardelic gem*m*en negeldh mȝ *naglæ Mek gaf mek selff til martiriu*m* oc døth foræ ether At i skulde leffue mȝ mek Nu vare i thiuuæ oc nøggæ/ oc auendȝfulle Oc høgmoduge oc got giorde j engi kynss. men i forba*n*net g*er*ni*n*ger liffdæ j ee/ Eÿ vilde i til scrifte ga*n*ge eÿ faste eÿ almusse g*er*ninge gøræ mæn vare j lygner och vdædiss me*n* i alt eters liffdag Ther effth*er* tha fial sancte michil Oc sa*n*cte pouell oc tusende tusend ænglæ a knæ foræ vorh*er*ræ/ Oc badæ foræ them th*er* i pÿne vare At the skulde lÿse haffue a søndagh th*er* vors h*er*ræ eghen dagh ær Tha mæltæ then nadelig gudh foræ Sancte michaels bøn Oc sancte pouels oc allæ mÿne englæ Oc mest fore mÿn guddom Tha giffuer jech ether roo af logerdag noontime Oc soa til mandagh til prime timæ Tha vorth

*Bl. 41, recto.

heluidiss dørworth vreth thær cerberus hetær ha*n* ær heluidis hund och oplifftæ sith houith ÿuer alle pÿne/ Tha øptæ alle the th*er* pintæs/ oc sagde Vy tacke tith nafn thær høgist gud ær fforti At thu gaffst oss roo en dags time oc en nath Alle thee th*e*nne dagh halde hellugh/ the skulle loth tagæ væræ j hi*m*merige mꝫ gudꝫs englæ Tha spordæ Sancte pouell. sancte michil huore ma*n*ni*n*ge j heluide vare Oc ha*n* sagde The æ*re* firæ tusende pinær oc firtiuge hu*n*dræt oc siw piner Æn vare the hundræt me*n* oc hafde huærtere hu*n*dræt ierntu*n*ger oc halde the tald aff verelssens vphoff/ Oc ee me*n* værelde*n* wnnee/ the finge aldrigh tald the pine th*er* i heluide æræ For gud actæ vÿ tha brodhær oc syster Oc see vÿ veth*er* tesse pinær At vÿ matte gø*re* gudꝫ villie i thꝫtæ værildh At vy mottæ fange roo/ oc glædæ j hi*m*merige mꝫ vorherre th*er* signeth ær ee for vte*n* ændæ Ame*n*

VIII. (Bl. 41, r. — 46, r.) *S. Margareta-Sagan.* Emellan bl. 41 och 42 fattas ett blad. Samma legend finnes på Svenska, men uti en helt annan redaktion. Börjar:

Aff s*an*cte marga*re*te

Miscu*n*delich hærre ihesus crist*us* efft*er* hans pintꝫæll oc ha*n*s op standels af døtæ/ oc vpp farelss til hans hellige fad*er* til hi*m*mels Foræ ha*n*s helluge naffn vort martires pindæ/ oc apostlæ croneth/ &c.

Slutet lyder:

S*an*cta margareta toldæ døth fore vorh*er*ræ a then trætend kalendh j iulius monæt Forthÿ æræ vÿ allæ skildugh atæræ Vorh*er*ræ j hi*m*m*eri*gæ ther sligh æræ gør j iørttærige ther signd ær ee for wten ænde Amen.

IX. (Bl. 46, r. — 55, r.) *S. Kristina-Sagan.* Börjar:

Aff S*an*cte kerstine he*n*nis pÿnæ

Thÿ war en timæ en hellugh møø aff tÿræ th*er* hob hafdæ til Vorh*er*ræ At hu*n* skulde sÿn mødom vighæ ha*n*nu*m* till tiæniste/ oc til æræ hu*n* var eÿ en ælliuffue vinter ga*m*mell He*n*nis fader var af høgh slæct &c.

Slutar:

Siden ko*m* een man th*er* aff Sancte cristine slæcth var th*er* oc troodhe aa gudh foræ he*n*nis skild ha*n* togh he*n*nis legome/ oc groff thæt j appolonis tempell Sancta c*ri*stina fulkom sith martirium kalendas nindæ augusti oc togh løn/ oc glæde af vorh*er*ræ ihe*su* cristo Qui viuit & regnat p*er* ete*r*na sec*u*la Amen

X. (Bl. 55, r. — 59, v.) *S. Cecilia-Sagan.* Börjar:

Af S*an*cte cecilie he*n*nis pine

EN stolt jomfruge het Cecilia hu*n* haffde Vorsh*er*ris ewangeliu*m* fialdh vti siit brist Oc huærken dagh eller nath tha lot hu*n* eÿ aff gudeligh talen/ oc godee bøne/ &c.

Slutar:

Siden togh S*anc*tus vrbanus oc vigde Sancte cecilie huss he*n*ne til æræ th*er* mange iærntegen giorde j*n*ne*n* for*e* he*n*ne skÿldh af vorh*er*re ihc*su* *christ*o Qui cu*m* patre & spiritu s*anct*o viuit et regnat i*n* *secula seculorum.* Ame*n*.

XI. (Bl. 59, v. — 64, v.) *S. Katharina-Sagan.* Börjar:

Af S*anc*ta katerina

J then same time thær maxencius maximian*us* augustus søn wllæ keiserdom J alexandria burgh/ tha

war en Jomfruæ ther attan winter var ga*m*mell oc harlæ wæn Oc thertil var hun harle gudeligh oc starck j sin troo &c.

Slutar:

Aff henne graff rinnær en kelde/ oc alle siuke ther thom two thær inne*n* the foa alle bøter fore he*n*nis skildh af vorh*err*æ ih*es*u cristo ther ee ær signdh Qui viuit & regnat de*us* per omnia sec*u*la *seculorum* ame*n*

XII. (Bl. 64, v. — 66, v.) *S. Lucia-Sagan.* Begynner:

Aff S*anc*ta Ilucíæ pass*ione*

Hvær alt cecilia landh fløgh Sancta agathæ frøght soa mikit til cathane*n*ciu*m* borg til Sancta agatha graff Soa for oc lucia en mø m*z* euticia sin moder til then borg &c.

Slutar:

Th*en* sa*m*me giordes en kirke vp i he*n*nes nafn ther som fore he*n*nis skyld ma*n*ge hande iærntegen gøræs aff vorsh*err*æ ih*es*u *christo* ther leuer ee forwte*n* ænde ame*n*.

XIII. (Bl. 66, v. — 71, r.) *S. Agnes-Sagan.* Börjar:

Aff S*anc*ta agness pinelsse/
Af Sancta agnes

Ambrosius biscup sæ*n*dær qwædie till alle helluge møør j skulle gladess oc drage til mÿnnæ huorlund Sancta agnes Var pÿndh at andre mør mattæ ther stirkes aff ¶ Ther hu*n* var trætta*n* vintær ga*m*mel tha tapet hu*n* døth oc fan liiff &c.

Slutar:

Oc beder iac thꝫ ether fore then hellug andꝫ ælscugh Ati lade ether mødæ/ oc ethers æruith eÿ vorther ether gafnløst/ me*n* i motte for æruæth foa fruct oc løn foræ vorsh*er*ris antlat Thꝫ giffuee ether gudh Oc alle thom th*er* ha*n*nu*m* thiane Qui vi*vit* et regnat de*us* i*n* secula seculoru*m* Amen.

XIV. (Bl. 71, r. — 75, r.) *Sancta Sophia-Sagan.* Om denna legend, hvilken ytterst sällan förekommer, se *Magnin,* Théatre de Hrotsvitha Religieuse Allemande du Xe siècle traduit pour la première fois en Français avec le texte latin revu sur le manuscript de Munich &c. &c. Paris 1845, 8:vo, sista legenden, "Sapientia", samt s. 477 o. följ.

Danska texten begynner:

Aff S*anc*ta sophia oc he*n*nis døttær.

Siden vorsh*er*re ord vare predicket offuer aluærilden Oc th*e*n meglæ ke*n*nedom drogh me*n* fra afgude dyrken Oc til Ath kenne gud drotten tha var deffuelle*n* at th*er* sa*n*nendæ spilliær ær, &c. &c.

Slutar:

Side*n* foor ha*n* til heluides/ oc pÿnes th*er* e forwten ændæ Tessæ thre helluge mør theræ martiriæ ændedes førstæ dagh j iuli*us* moneth for vorsh*er*ræ ihesus crist Th*er* signeth ær e forwten ænde Amen.

XV. (Bl. 75, r. — 77, r.) *S. Marina-Sagan.* Begynner:

Aff Sancta Marina.

Thꝫ var en timæ en værilꝫs ma*n* Oc ha*n* haffdhe en dotter Han fech then hugh At ha*n* vildhe sigh i clo-

ster giffue/ Tha togh han sin dotter Oc antuordet en sin frendde j hænder &c.

Slutar:

Alle the ther vare nær och tessæ ierntegen hørdæ the foræ tith mз corss och mæth kærtæ Och loffuit Vorherre i thз samme mynster ther som vorherræ giorde mange bonde jærntegen Fore Sancte marine skildh. Huilken Som ær signet euinneliqhe Amen.

XVI. (Bl. 77, r. — 77, v.) *En legend om den Heliga Jungfrun.* Oafslutad. Inledningen begynner som följer:

Miraculum de domina/

SAncta maria moder ihesu cristi skær iomfruæ fore byrdh Oc skær æfflher ær soa mikit loff værith &c.

Sjelfva jertecknet begynner:

miraculum

Thз var en lærdh man fast j syn tro ther myntes vorsherræ moder mikit vell. oc læsde huærdag vorfruge tider mз ælskelict hiartæ alt vten natsang En nat tha tedis hannum selff miskundelich moder/ oc spurde Huath hennis caplan giordhæ Æn han wort rædh soa at han scalf oc swaret henne blidelig̃h ock mæltæ.

Fortsättningen fattas. Legenden har tydligen handlat om Natt-sångens instiftelse i Jungfru Mariæ tjenst.

XVII. (Bl. 78, r. — 162, v.) HERR IVAN. Skrifven med långa rader, i allmänhet 30 på sidan; således tillsammans ungefär 5100 rader.

Ingenstädes förekommer någon titel. Slutet på dikten fattas. De sista 4 raderna (på bl. 162, v.) äro:

ther hannum motte so megit giffue.
thj han vilde hoos hannum bliue.
for han venter sather vidh hans fruæ.
thj aldregh ganger hannum af huge.

Handskriften är i godt stånd, och af mycket värde för Danmarks literatur-historia under Medeltiden.

VI.

K. 47 uti Kongl. Bibliotheket i Stockholm, här benämnd F; pappers-handskrift på 256 blad liten qvarto, ifrån slutet af 15:de århundradet. Är en Dansk codex af rimmade dikter och synes vara afskrifven uti Jylland, att dömma af språkets egenheter. Dess innehåll *) är som följer:

I. (Bl. 1, r. — 111, v.) HERR IVAN. Har såsom öfverskrift, af nyare hand: Om Kong Artus og Keÿser Karol. Magn.

II. (Bl. 112, r. —153, r.) HERTIG FREDRIK AF NORMANDIE. Öfverskriften, med samma nyare hand, är här: Om Kong Artus i Engeland.

Begynner:

[D]eth ewentyr tha begynes heræ
wille i høræ hwræ thj æræ
tha ma i hæræ for standhæ
hwadh the haffdhæ ther til handhe

---

*) Handskriften har förut varit beskrifven af *R. Nyerup*, Rejser til Stockholm i Aarene 1810 og 1812. Kjöbenhavn 1816, 8:vo, ss. 90—99; samt af *C. Molbeck*, Historisk Tidsskrift, Bd. IV, Kiöb. 1843, ss. 152—9; men utdragen m. m. hos båda äro långt ifrån folfria.

thy aff ko*nn*i*n*gh art*us* seye kw*n*ne
j hans daghe man thz fw*n*ne
thz man jnghen *herr*æ wistæ
meræ ewentyr ath fræstæ
tha willæ gudh ha*num* hedhen kallæ
borth fra the*n*ne werdhen allæ
koni*n*gh art*us* ther jech mene
then edelæ stalte then rene
tha leffdhę ther effther hans tidh
ridder och swe*n*ne the waræ blidh
j engelandh och i bretania
j franckerighij och i jspania
j no[r]mandij then same tidh
war jen hertwgh hiedhe frederik

Slutet lyder:

the*n*ne bog so*m* i haw*er* hørdh
then hawer kieszer otte giord
och wenden aff walskæ i tyskæ maal
gud nade then edlæ fyrstæ hans siel
nw ær hwn wend i staked timæ
jen anen tid sat i rijmæ
aff tysk och i danskæ twnge
he*n*ne maa for staa bode gamlæ oc vnge
tha M winter och try C aar
sijden guss fødelsæ for gongen war
ther til jet aar och moned to
tha worte the*n*ne bog dict saa
jech wil nw boge*n* ænde
gud oss sin nadhæ sendhæ
gud gijwæ them allæ som bogen hørde
och sa then ther hinde giordhe
glede for vdhen all ændhæ

then tid som os skal døden hende
then henne skreff hwn saffde och saa
och ther til seije wi allæ jaa amen

III. (Bl. 153, v. — 169, r.) DVERG-KUNGEN LAURIN. Öfverskriften, af samma nyare hand, är Om Thidrik af Bern. Dikten utgör ett utdrag utur *Heinrich von Ofterdingens* († i början af 13:de årh.) König Laurin oder der kleine Rosengarten *), och utgafs såsom Dansk folk-bok redan 1689 **). Den sednares text visar likväl, att den är en moderniserad bearbetning efter den här bevarade äldre krönikan, hvaraf ungefär hälften är utgifven, men högst slarfvigt och såsom en *Svensk* dikt, under titel: Fabula Theoderici Veronensis Svecica. E Codice vetusto Bibl. Reg Holm. nunc primum edita. Præs. *E. G. Geijer*, Ups. 1833, 4:to. Partic. I, resp. *A. Hammarsköld*; Partic. II, resp. *J. N. Pagander*.

Början lyder:

[Ge]th lidhȝ spel acther jech ath skriwe
ther man maa tidhen mȝ for driwe
om noger vndher i fordom skieddæ
j hwilken man thȝ lyster ath wedhe

*) Se härom *Grässe*, Die grossen Sagenkreise des Mittelalters, Dresd. u. Leipz. 1842, ss. 58, 59; samt *Nyerup*, Symbolæ ad Literaturam Teutonicam Antiqviorem, Havniæ 1787, ss. XVI—XVIII, och 1—82. — Jfr. *Von der Hagen* och *Büsching*, Literarischer Grundriss zur Geschichte der Deutschen Poesie, ss. 64—71, men isynnerhet ss. 69, 70.

**) *Nyerup* har aftryckt denna, hel och hållen, efter en upplaga af år 1701, uti Almindelig Morskabslæsning i Danmark og Norge igjennem Aarhundreder, Kjöb. 1816, ss. 66—84.

for wor herræ hans fødzels aar
fuld mange vndher i werdhen war
storæ mendh och myghz sterke
bodhe blant lege men och saa klerkæ
kiemper som myghz vndher mon driwe
hwilked jech kan eij heræ alt skriwe
dog wil jech skriwe jet lidhz spil
ee hwem som lyster ath lyde til
*i lwmbardij ther stander jeth hws
hwilked man kaller berneclws
nedhen thz hws jech sawdhe fra
jen stad som kalles wirona
thz hws otte jen konning rig
sterke dijderik aff bærne han kalled seg

Äfventyret slutar:

hwad the siden mwn sla oppa
ther wil jech jnthz seije fra
pa thenne tid lade thz saa weræ
gud vnde os saa ath lewe heræ
thz wi matte hemerigij faa allæ samen
ther til seije wi allæ amen

IV. (Bl. 169, v. —196, r.) PARTENOPEX DE BLOIS; här benämnd, med samma nyare hand, Om Jomfru Constancianobis. Dikten är ett omvändt motstycke till Sagan om Amor och Psyche, och återfinnes i dess äldsta bekanta form i en bearbetning af den Anglo-Normandiska trouvéren *Denis Piramus* (i början på 13:de århundradet) **).

---

*) Här börjar den Danska folk-boken.

**) Se Partonopeus de Blois, publ. pour la prem. fois d'après le M:s. de la bibl. de l'Arsenal, avec trois fac-similes, par *G. A. Crapelet*, Paris 1834, 2 voll, 8:vo.

Äfven denna roman är, uti en nyare bearbetning, tryckt såsom Dansk folk-bok, åren 1560 och 1572 *). Texten begynner här:

[ ]eth ewentyr wil jech seije fra
ee hwo som ther wil lydhe aa
aff jen mectige konning rig
man finner icki nw mange sligh
wed jen stad hiede constancia
ther laa thȝ slot han bodhe appa
tolff konger jech wil aff skriwe
the matte hannum allæ skatten giwe
och skullæ hannum til tieniste wæræ
thȝ wil jech seije for sannen hæræ
tha haffde gud thȝ føwȝ saa
hans dronning kunne jngen sønner faa
dog haffde han mange døtter och wene
som war fower och myghȝ skiøne
then yngeste datter om i wil wede
constancianobis mwn hwn hiedhe

Poemet slutar:

sidhen bleff then edlæ mand
konningh och herræ ower thȝ land
the ende thieris liiff och finge roo
och mon mȝ gud i hemerigh boo

— Jemför äfven *Grässe*, l. c. ss. 380—82, *Nyerup*, Morskabslæsning, ss. 145—8, samt *Massmann*, Partonopeus und Melior, In mittelniederländischen und mittelhochdeutschen Bruchstücken &c. Berlin, 1847, 8:vo.

**) Se *Nyerup*, l. c. s. 145, samt *Nyerup och Rahbek*, Bidrag till den danske Digtekunsts Historie, D. I, Kiöb. 1800, 8:vo, ss. 271—6.

thenne bogh worte dikt i rijm
aar effter gusȝ fødsels tim
thȝ wil jech seije obenbaræ
twsind oc iiii hwndret aar
firæ sindis tywe pa thȝ fierde amen

V. (Bl. 196, v. — 218, v.) *Den kyska Drottningens räddning*; här utan öfverskrift. Denna berättelse *Om en Konung i Polen och en Konung i Böhmen* är troligen af Österländskt *) ursprung. Den begynner:

[I] naffn fadher och søn och then heligh and
vil jech nw tage mæg til hand
jet rim for eder ath seije
hwo ther til wil høræ och tije
och maa seg jnghen fra mægh wende
førræ æn bogen ær læst til ændhe
I polen war jen konningh righ
hans dronningh war myghȝ dijgdelig

*) Se Historia decem Vezirorum et filii Regis Azad Bacht, insertis vndecim aliis narrationibus. In vsum tironum ad codicem manu scriptum Cahirensem edidit *Gustavus Knös*, Gottingae 1807, 8:vo. (Öfversatt uti: *A.* Fata Dadbini Regis et Veziri eius ex Arabico in Latinum conversa. Præs. *Gustavo Knös.* Upsaliæ 1817, 4:to. — *B.* Les onze Journées, Contes Arabes, Traduction posthume de *Galland*, Revue et Corrigée par C...... Paris An VI (1797, 98), 8:vo; ss. 94—115; — *C.* Historien om de ti Vezirer og hvorledis det gik dem med Kong Azád Bachts Sön. Oversat af Arabisk ved *R. Rask.* Köbenhavn 1829, 8:vo, ss. 59—71: *"Fortællingen om Kong Dádbin og hans Vezir, og hvorledis det gik dem".*
Se äfven *P. O. Bäckström*, Svenska Folkböcker, Bd. I, Stockholm 1845, 8:vo, ss. 264—274: *"Hildegardis och Talandus".*

mʒ twcth och æræ i allæ sin*n*æ
hwn war th*en* edlæ bøwske qwinæ

Slutet lyder:

nw haw*er* jech edh*er* sawdh fra
hwræ the lode thier*is* leffnedh gaa
then*n*e bog worte dickt oc giord for snijme
oor efft*er* gusʒ fødelsæ tijmæ
twsind firæ hwndret och firæ sind*is* tywe
pa thʒ tridiæ jech wil eij lywe
tha worte hwn fyrst skrewʒ och giordh
som i allæ haw*er* seet och hørdh
hwo hans naffn wil wede
jep jensen mon han hiedhæ
th*en* som bogen satte i rijme
gud v*n*dæ ha*nnum* roo ewi*n*nelig tijme
roo och glede for vdh*en* ende
gud han os sin nadæ sændhæ
och vnde os hær ath lewe saa
thʒ wi maa frygd i he*m*merigi faa
ewi*n*nelig th*er* mʒ gud ath wæræ
blant andræ hellige mend i skaræ
gud vnde os th*en* gledhe allæ sa*mmen*
th*er* til seije wi allæ amen

VI. (Bl. 219, r. — 255, v.) FLORES OCH BLANZEFLOR, här med nyare hand Flores Bok. En bearbetning häraf utkom såsom Dansk folk-bok, för första gången i "Køpenhaffn" år 1509. För öfrigt se *Nyerup*, Morskabslæsning, ss. 112—114; samt Samlingar utgifna af Svenska Fornskrift-Sällskapet, Häft. I: Flores och Blanzeflor. En kärleks-dikt från Medeltiden. Efter Gamla Handskrifter af *Gustaf Edv. Klemming.* Stockholm 1844, 8:vo.

Enligt

Enligt anteckningar på inre permarne har boken tillhört en *Seffrinn Mundt*, samt sednare (1584) en *Henrik Mundt*.

Af en gammal hand finnes äfven:

Hielp gwdh som alting haffu*er* y woldh
[ath jeg]h my*n* kie*re*ste wend beholdh

Bandet är af gammalt prässadt läder, på träd, med ett spänne.

VII.

Kongl. Bibliothekets i Stockholm handskrift Cod. Membr., 4:o N:o 6, här kallad G. Denna codex har 137 blad, skrifna i hela rader, 30 på sidan, troligen vid slutet af 14:de eller början af 15:de århundradet. Handstilen är enkel och prydlig, men bläcket ofta mycket urblekt, hvadan några ställen äro nära oläsliga. Några begynnelse-bokstäfver äro målade i flera färger. Boken är bunden i tjocka ek-skifvor.

Då denna är en bland de dyrbaraste Forn-Norska pergaments-handskrifter af de gamla riddare-sagorna, och som sådan utan tvifvel bör läggas till grund för någon framtida upplaga af dem, begagnar jag tillfället att lemna en något utförligare beskrifning öfver dess innehåll, hvilket är som följer:

I. (Blad 1, r. — 3, r.) AMICUS OK AMILIUS SAGA. Början saknas, och första sidan är oläslig, utom kanhända genom kemisk behandling. Ingen kapitel-indelning finnes.

Slutet lyder:

J*arlin* bad þa lata sofa & bad e*kk*i vekía þa. en*n* h*ann* gek ein*n* samt & hugdiʒst m*un*du *gr*ata þa dauda & e*r* h*ann* kom þ*ar* fáán h*ann* bada sveinana j sæng-

inni lifandi & leku *ser* þ*ar* & v*art* ein raudr þradr vm beggia þ*eir*ra hals. J*arlin* tok þa j fadm *ser* & b*ar* þa in*n* f*iri* mod*ur* þ*eir*ra & m*ælti*. ver*um* vær glód þ*ui* ath syn*er* min*er* lifua bad*er* þ*ei*r *er* ek d*r*ap ept*er* bodi eingils *guds* & m*z* þ*eir*ra blodi *er* amic*us* felagi min*n* hreinsadr. En*n* f*ra* þessu*m* timu*m* hetu þau ath halda hreinlifi allt t*il* dauda dags & v*aro* jafnan j mikilli godfysi j guds þionosto medan þau lifdu. En j þan*n* tima hliop vhrein andi j buk husf*ru* Amici & kualdi h*an*a miok illa. & j þ*eim* æ[r]slu*m* fell h*on* f*iri* b*er*g & lauk *suo* hormuligha h*enn*ar lifs daugu*m*. Ept*er* þ*at* for Amicus t*il* berichanu*m* fost*ur*jardar sin*n*ar m*z* h*er*r & sat *suo* leingi vm ath h*ann* gatt vn*n*ith þa *er* þ*ar* v*aro* f*iri* & gafu*z*t þ*ei*r vpp j h*an*s vald. en*n* h*ann* gaf óllu*m* þ*eim* g*ri*d m*z* dreingskap & f*iri* let þ*eim* sina misgiord & þ*at* sem þ*ei*r hófdu imott h*onu*m giort. & þionadi gudi iafnan*n* m*z* ast medan h*ann* lif*er* & red þ*ar* f*iri* m*z* agæt*ri* hreysti & miklu*m* f*ri*di & sambandi.

II (Bl. 3, r. — 23, v.) BEVERS SAGA OK FRÚ JOSVENE. Emellan bl. 6 och 7 felas åtminstone ett blad. Har ännu 35 kapitel qvar.

Sagan begynner:

SVion het ein*n* rikr Jarl áá eingl*an*di h*ann* sat þ*ar* sem hamtun heit*er*. h*ann* hafdi vndir sik lagt m*z* sinu su*er*di mórg k*onun*ga R*iki*. A h*an*s daugu*m* v*ar* eingin R*iddari* bet*ri* i k*ri*stni*ni* en h*ann*. h*ann* v*ar* gamal m*adr* h*ann* atti aunguan*n* erfingia. &c.

Sista kapitlets sista § lyder:

Nv v*ar* miok h*ar*madr þ*eir*ra daudi badi nær & fiarri. Guion k*onung*r vildi e*kki* lata g*ra*fa þau j jord se*m* an*n*ath follk. helldr lett h*ann* giora eina steinþro af

*mar*mara. & lagdi þau þ*ar* j & borin*n* *til* *kir*kiu heilags laurentij. & *voro* nidr sett mȝ vegsemd mikilli & harmi vina sin*na*. Ept*er* þ*at* lett Guíon k*onung*r kruna sik *til* k*onung*s yf*er* munb*ra*nk & ǒllu þ*ui* landi er fad*er* h*ans* hafdi átt*h*. & lykr her nu sǒgu Bev*ers* & f*ru* Josvene

III. (Bl. 23, v. — 39, r.) IVENTS SAGA ARTUSKAPPA. Emellan bl. 26, 27 samt 35, 36 saknas åtminstone ett blad. Ett facsimile utaf början på denna saga, finnes hos Lady *Charlotte Guest*, The Mabinogion, Vol. II, s. 191. Sagans qvarvarande kapitel äro 15.

Sagans första kapitel lyder:

*Her byriar upp sǒgo hins agæta Jvent. *er* var einn af Arth*us*kǒppum. *Bl. 23, v.

*HIN agæti k*onung*r Arturus red *firi* eingl*an*di *Bl. 24, r. se*m* morgu*m* mǒn*nu*m *er* kun*n*ikt h*ann* *var* v*m* sid*er* k*eisari* yf*er* roma b*org*. h*ann* [var] þ*eir*ra k*onung*a fræ-gaȝstr *er* v*er*ith hafua þanuegh f*ra* hafinu & vinsælastȝr ann*ar* en*n* karlamagn*us*. h*ann* hafdi þa róskuȝstu R*iddara* *er* j v*oro* k*ris*tnin*ni*. þ*at* v*ar* ein*n* tima se*m* jafnan*n* ath h*ann* hafdi stefnt *til* sin*n* ǒllu*m* sinu*m* vinu*m*. & hellt mikla hatith áá pik*k*is dogu*m* *er* vær kollu*m* huita sun*n*u. & sem k*onun*grin sá*tt* j sinu hasæti & folkit v*ar* se*m* gladaȝst þa fell s*uo* mikil þungi áá k*onun*gin. ath h*ann* v*ar*d *firi* huathuetna f*ra*m ath g*an*ga vt*t* j sitt h*er*bergi & sofa f*ara* þetta vndruduȝst aller m*enn* þ*ui* ath aldri fyr hafdi h*ann* þetta giort. D*ro*ttningin v*ar* hia ho*nu*m j h*er*-berginu en*n* *firi* suefnh*us* duru*m* satu k*onungin*s R*idda*-*ra*r þess*ir*. lanceloth & sigamor h*er*ra valuen Ivent & kæi. S*uo* se*m* þ*eim* leiddiȝst þ*ar* ath sittia þa hlutudu þ*eir* vm hu*er* þ*eir*ra skyldi segia æventyr. & hlaut ka-

lebrant. hann hof upp eina sógu þa er honum var belldr til vanvirdingar enn sæmdar. þetta heyrdi drottninginn & gekk vtt til þeirra & bad þa segia eventyrit suo ath hon heyrdi. kalebrant svarar. fyrri vildi ek þola mikil meinlæti enn nókkut ydr fra þessu segia. enn þo vil ek eigi angra ydr & skal ek giora ydvart bod ef þer gioret sem ek segir. verit vel skiliandi & eyru til legiandi þui ath heyrd ord eru þegar týnd nema hugr hirdj þat er eyra vid tekr. þeir verda marger optlegha er þat lofa er þeir ekki gáá ath skilia & hafua ekki meira af enn þeir heyra medann hugr gleymer ath skilia þui likt sem vind fliugandi & nemr huergi stadar. suo fara þau ord er heyrd eru nema hugr vakr vid ath taka. þui ath þeir er minn ord vilia skilia leggi badi til eyru & hiarta. þui ath ek vil eigi tina þik draum ne hegoma ne þat sem efann er ath trua helldr þat sem ek reinda & sáá.

*2:dra kap. *Nv bar þat til firi vij vetrum &c.

Slutet är:

Ok sem herra Ivent heyrdi þetta þa mælti hann. fru miskunn beidar misverkar. ek hefi dyrt keyptt heimsku mina & vvizsku þui gef ek mik sekiann ydr j valld. & ef þu vil nu taka vid mer. þa skal ek alldri optar misgiora vid þigg. hon svarar. giarna vil ek taka vid þer þui ath ek vil ekki riufa eid minn & vil ek nu giora orugga sætt mz okkr & samþykki & ospillileghann frid & vndarlighann fagnath. þa mælti sira Ivent. þat veitt ek ath eingi þessa heims hlutr giorer mik fegnara. Nv hefer herra Ivent feingit þann fagnath er hann hefer leingi til lyst. & maa þui nu huer madr trua ath alldri sidann hann var fædr vard hann jaffn feginn Hefer hann

nu *godri* lykt kom*it* sitt *starf* *þui* ath h*ann* elsk*ar* nu *fru* [sina] & ho*n* h*ann*. & gleym*er* h*ann* nu aullu*m* volkum & vandrædu*m* af *þeim* mikla fagnadi. *er* h*ann* hafdi af vn*n*osto sin*n*i Ok lykr h*er* sögu h*er*ra Ivent. e*r* hakon k*onung*r gamli lett snua or f*ran*zeisu j norenu.

IV. (Bl. 39, r. — 56, r.) PARCEVALS SAGA. Emellan bl. 45 och 46 saknas ett eller flera blad; 17 kapitel äro ännu qvar.

Sagans början är:

*H*er* byriar vpp sögo hins h*er*ra Parceuals*Bl. 39, r. R*iddara* *er* en*n* v*ar* ein Artus köppum

*Sva byriar þessa sögu ath k*ar*l bio & atti s*er* k*er*lingu. þau attu son ath einb*er*ni e*r* het P*ar*ceual. þessi k*ar*l v*ar* bondi ath nafnbot en*n* R*iddare* ath tign*n*. h*ann* hafdi ve*r*it allra kappa mestr h*ann* hafdi tekit k*onung*s dott*ur* ath h*er*fangi & settiz sidan*n* j þa bygd *þui* ath h*ann* þordi e*kki* millu*m* an*n*aRa *manna* ath v*era*. Ein*n* dag &c. *bl. 39, v.

Slutet lyder:

Nu sk*alt* þu ve*r*a he*r* mz m*er* þessa tuo daga & *sua* giordi h*ann* & nam áá þessu*m* tueimr dögu*m* eina goda bæn*n* & lifdi sidan*n* se*m* godr k*ri*stin m*adr*. H*ann* reid nu b*ro*t & letti e*igi* fyr en*n* h*ann* ko*m* *til* fögru b*orgar* & v*ar*d blankinflur vn*n*östa h*an*s ho*num* h*ar*dla fegin*n* & all*er* adr*er* *þeir* se*m* *þar* v*aro* f*iri*. fekk P*ar*ceu*al* þa blankiflur & giordiz aagætr hofdingi yf*er* öllu r*iki* h*enn*ar. *suo* agætr & sig*ur* sæl ath aldri atti h*ann* *suo* vopna skipti v*id* R*iddara* ath e*kki* sigradiz h*ann*. & mætti h*ann* ollu*m* hinu*m* snörpuzstu*m* R*iddarum* er v*aro* vm h*an*s daga// & lykr h*er* nu sögu Parceual Ridd*a*Ra

V. (Bl. 56, v. — 61, r.; 61, v. är tom, utom några nyare ritnings-försök). VALVERS ÞÁTTR. Indeldt i 5 kapitel.

Sagan börjar:

Nv hefr her vpp ódro sin*n*i & se*g*er af storvirkiu*m* h*er*ra valv*er*. & h*ans* f*er*du*m*. Se*m* h*ann* reid af kast*ali* þei*m* *er* h*ann* hafdi j v*er*it. geck folk*it* ath milli dagu*er*d*ar* mals & nons & bado h*ann* hu*er*gi f*ar*a. þa ko*m* h*ann* ath eik ein*n*i mikilli sáá h*ann* þ*ar* liggia ein*n* R*iddara* helldr lagt & miok saran & eina mey halfdauda & miok syrgiandi. &c. &c.

Blad 61, r. slutar, helt tvärt:

Litlo sidar stod h*er*ra v*alver* vpp & geck t*il* sætis sins. en*n* allt follk er j v*ar* stadnu*m* v*ar* h*onu*m t*il* þionosto & kollodo h*ann* h*er*ra sin & lav*ar*d. þa v*ar* & full óll hallin af folki. h*ann* sáá ein*n* vnga*n* & hæu*er*sklighan man*n*. h*ann* kalladi h*ann* t*il* sin & m*ælti* leynilegha t*il* h*ans*. Af þ*ui* ath ek hef*er* valit þik ein*n* af ollu*m* *er* h*er* ero jn*n*i t*il* t*runad*ar* manȝ þa bid ek þik ath þu rid*er* mȝ mino eyrindi t*il* mins h*er*ra Artus k*onung*s

VI. (Bl. 62, r. — 69, v.) MIRMANS SAGA. Slutet, efter bl. 69, fattas. Har 11 kapitel qvar.

Begynner:

Her byriar sógo Mirmans R*iddara*.

Im elda doo*m*s daugu*m* cleme*nt*is p*a*p*a* *er* j*n* fiardi(?) Roma bi*skop*ir var þa nero k*onung*r red *) v*ar* agætr k*onung*r j fr*a*ckl*an*di sa e*r* hlóduer hef*er* heit*er*. h*ann* v*ar* j heidnu*m* sid ein*n* jn spakaȝti hofdingi. h*ann* v*ar* kuongadr & atti eina jarlsdott*ur* *er* het helena &c.

*) Hela början är ytterst svårläst, och isynnerhet dessa första rader.

Sista sidan (äfven mycket svårläst) slutar:

- - - spioti j skiold *Mirmans* & igegnu*m* skiolld h*ans* & bryniuna. & vndra-

VII. (Bl. 70 r. — 85, v.) FLÓVENTS SAGA FRAKKA KONÚNGS. Minst ett blad är borta emellan bl. 77 och 78. Sagan har nu 21 kapitel.

Början är här tillsvidare oläslig. Slutet lyder:

- - - en*n* v*m* sid*er* v*ar*d h*ann* elli daudr & fek*k* sott t*il* bana & g*r*a*f*in j k*ir*kiu g*u*ds mod*ur* marie þ*ann*ꜵ er h*ann* let*t* giora gudi gudi t*il* dyrd*ar* en*n* sier t*il* salu hialp*ar*. þ*eim* er m*z* fedr & helg*um* anda lif*er* & rik*er* vm allar ald*er*

VIII. (Bl. 86, r. — 106, v.) ELIS SAGA. Luckor finnas emellan bl. 93 & 94 samt bl. 104 och 105, äfvensom ett blad fattas innehållande sagans slut; 32 kapitel äro nu qvar.

Början är:

Saga hins agæta' Elis Riddara

HEýrit haysk*er* m*enn* f*re*dliga sógo deyrligs dreingskaps & h*r*austligs f*ar*skap*ar* & lofsæla at*t* giord hins(?) v*ir*duligs h*er*tuga sa *er* stiorn*n* & r*iki* valld & skipan*n* & forsía hafd*í* f*iri* l*an*di hins helga egidij & sigr j sudr æt af r*iki* fr*a*cka k*onungs*. &c.

Blad 106, v. slutar:

Herra E*lis* ok f*ru* ROS*amunda* eiga morg born. þr*j*a sonv ok m*ar*gar dǿetr. het ein*n* son h*ans* Jvliens. en*n* tveir *er*v e*igi* nefndir. v*ar*d Juliens. likastr fedr sin*um*. styr*er* E*lis* R*iki* t*il* elli & f*ru* ROS*amundæ*. v*er*dr . . . .

IX. (Bl. 107, r. — 119, v.) KONRADS SAGA KEISARASONAR. Är indelad i 21 kapitel.

Begynner:

Her byriar vpp sǫgo hin *kur*teisa konrads keis*ara* son*ar*. capitulu*m* p*rimum*

PAT e*r* uphaf þess*ar*ar *fra*sagn*ar* at ein*n* gǫfugr keisari red sax*lan*di sa e*r* rik*ar*dr h*et*. h*ann* at*ti* at styra miklo r*iki* f*iri* nordan fiall. vitr v*ar* h*ann* & vinsæl & vel at s*er* v*m* alla h*luti* f*ro*dr v*ar* h*ann* & fiorsial. si*gur*sæl j or*r*om en*n* sniallr j mali. h*ann* v*ar* kǫngadr & e*r* h*an*s d*ro*ttning *ekki* nefnd. &c.

Sagan slutar:

Þ*at* e*r* & alsagt ath konr*ad* hef*er* j babilon sotta steina þa e*r* fyr v*ar* f*ra* sagt en*n* leggi filssins let h*ann* g*ra*fa & gulli bua & settia sidan vpp se*m* b*ra*nda hia hallar duru*m*. en*n* oll ǫnn*ur* hino agætozsto bein let h*ann* bua t*il* aagetz bordbunadar. Riki konr*ads* k*onung*s & mat*th*i*lda* d*ro*ttning*ar* stod mik (*sic*) mikilli prydi & v*ir*ding alla þ*eir*ra lifs daga. & luko vær þ*ar* þessi sǫgo. En*n* gud gefi áá heyrondu*m* goda daga nu & jafnan. AMEN

X. (Bl. 119, v. — 126, v.) JÓNS SAGA SVIPDAGS-SONAR (ÞJALAR-JÓNS) OK EIREKS ENS FORVITNA. Slutet fattas. Den här befintliga delen utgör 14 kapitel.

Börjar:

H*er* byriar sǫgo Jons suipdags son*ar* & E*ire*k*s* foruitna

Vjlhialmr hef*er* k*onung*r heitit er red f*iri* val*lan*di. h*ann* v*ar* rikr k*onung*r & agætr vit*t*r & godgiarn*n* h*ann* hafdi at seto j rudo bo*r*g j vall*an*di. þ*ui* ath rudo bo*rg* hef*er* ve*r*it ho*fut* bo*rg* j þ*ui* l*an*di. h*ann* atti Elinbǫrgo dott*ur* hloduis k*onung*s af f*ra*ckl*an*di. þau attu ein*n* s*on* e*r* Eirekr h*et*. &c.

13:de kap:s öfverskrift: Jon*n* v*er*dr lauss af stockinu*m*. Utaf 14:de kapitlet finnas endast ett par rader qvar.

XI. (Bl. 127, r. — 128, r.) MÖTTULS SAGA. Endast slutet utaf sagan finnes qvar.

Fragmentet begynner:

adr*ar* hírd kon*ur* nær & fíani hu*ar* se*m* þær koma & j dagh hafa þær s*er* mykillar frægd*ar* aflath. en*n* þ*at* máá þ*eim* oll*um* v*er*a mest huggan ath eingí máá an*n*arri áá mæla. &c.

Slutet lyder:

Nu rædí eingí An*n*at *til* þ*eir*ra en*n* gott. þ*uia*t betr sam*er* ath leyna en*n* vpp ath seg*ia* þo ath h*ann* vití sann*ar* sak*er*. En*n* hu*er* se*m* j skickíuna kemr þa syn*er* ho*n* huilik hu*er* *er* su *er* h*enni* klædiꝫ. & megu*m* vær þ*ui* god*ar* kon*ur* lofua ath v*er*dleiku*m*. þ*uia*t þær *er*o v*er*dar frægd*ar* & fagnad*ar*. Nu endíꝫ h*er* móttuls saga. en*n* þ*er* lifuít heiler m*ar*ga goda daga. Am*en*

XII. På en del af blad 128 r. förekommer, af en samtidig hand, en ännu icke anmärkt *Kärleks-Visa;* troligen endast början. Den är skrifven som prosa, och lyder sålunda:

I

(E)k vil blanda bodín*ar* sund
bi*ar*tri at skeinkia mat*ra* h*r*und
ýt*ar* hlydi vm eína stund
m*edan* ek segi seíma lund
& silki g*r*und.
b*ar* þan*n* art af elsku fund
ang*ri* spent et væna sp*r*und

II

(V)ox þ*ar* vpp af vænst*ri* art
v*er*alld*ar* skiæraz blom*it* bi*ar*t.

su v*ar* jungf*ru* skop*ut* j sk*art*
sec hun herrans frẏgd*ar* p*art*
& fliod*it* m*art*
þessu næst t*ok*o heid*rin*(?) h*art*
hei*m*rin leit þ*eim* einkis sp*art*.

III

(Þ)essa vænstu vella gna
ven*er*is am*or* sie*r* vp*p* a
skiotl*ig*a gior*er* at skilia þa.
h*en*n*ar* lika hue*rg*i ma
j hei*me* fa.
lif*an*di skin *suo* listin sia
leiptr*ar* verulldin vt j f*ra*

XIII. (Bl. 128, v. — 137, v.) CLARUS SAGA KEISARASONAR. Ett eller annat blad fattas emellan bl. 132 och 133. Qvar äro 12 kapitel.

Börjar:

ÞAR byriu*m* vær vpp þ*e*ssa f*ra* sǫgn se*m* sagdi v*ir*duligr h*er*ra Jon b*isku*p haldorss*on* agæt*rar* amin*n*ing*ar*. en*n* h*ann* fáán h*an*a sk*ri*fada mȝ latino j f*ran*ȝ j þ*ann* form e*r* þ*eir* kalla rithmos en*n* vær kǫllom bending*um* & byri*ar* *suo*// Ath tib*urcius* saxl*an*dȝ keis*ari* styrdi sitt R*iki* mȝ myklu*m* heid*ri* & soma &c.

Se vidare, om Biskop *Jon Halthorssøn* (✝ 1339), *C. C. A. Lange,* De norske Klostres Historie, s. 238.

Utaf sista bladet, hvilket skulle innehålla slutet, är endast en söndrig rimsa qvar.

För öfrigt se ofvan, ss. XXI, XXII, LXVIII, LXIX.

VIII.

Kongl. Bibliothekets i Stockholm handskrift Cod. Chart., fol. N:o 46, här kallad H. Den har 885 half-sidor; är skrifven 1690 af *Jón Vigfússon*, till en del åtminstone, som det synes, efter membraner, och innehåller följande prosa-romaner.

I. Ívents saga Artuskappa, indelad i 12 kapitel, 76 sidor.

II. Erreks saga Artuskappa, indelad i 13 kapitel, 77 sid. Ett facsimile af början på denna saga finnes hos Lady *Guest*, The Mabinogion, Vol. II, s. 193.

III. Bievus saga, indelad i 16 kapitel, 101 sidor.

IV. Fertrams saga ok Platos, indelad i 52 kapitel, 139 sidor.

V. Konraðs saga keisarasonar, indelad i 22 kapitel, 107 sid.

VI. Partalopa saga, indelad i 11 kapitel, 75 sidor.

VII. Victors saga ok Blaus, indelad i 32 kapitel, 107 sid.

VIII. Elis saga, indelad i 47 kapitel, 203 sid.

Ivents saga begynner som följer:

Hier upphefst Iwentʒ Saga.

I. Capitule.

Hinn Agiæte Artus kóngur rìeed fyrir Englande hann vard sidann keÿsarj yfvir Róma Borg, allara kónga frægastur ok vinsælastur i Nordur hálfvu heimsins annar enn kalla Magnus.

Medur hǫnum voru hinir rǫskustu Riddarar. þat var eirn Tima at hann giorde sem jafnnann eina dyrdliga veitslu at Pickis dǫgumm, er vier kǫllumm Huita Sunnu, ok sva sem kongurinn sat i sinu hásæti sem gladastur þá fiell á hann sva mikill þungi at hann vard þegar brott at gánga ok i sitt herbergi at sofna, Drottning sat hiá hǫnumm enn fyrir svefnhuss dyrumm sátu þessir kóngs Riddarar, Herra Valvin, Lancelot, Sigamorus, Jvent, Kǫe, Kalebrand. þeir lutudu huor þeirra seigia skylldi æfuintyr ok hlaut Kalabrand. Drottning heyrdi þetta ok gieck ut til þeirra, enn Kalabrand byriadi sva sina sogu. Sva bar til fyrir Sex vetrumm &c.

Den slutar sålunda:

Nu stigu þau á hesta sina ok ridu til Borgar, ok er frunn heyrdi at sá Riddari kom sem leon fylgdi, vard hon harla feiginn. Enn er Jvent finnur fruna lagdist hann fyrir fætur henni enn Mærinn reisti hann upp ok falla þau i fadma ok hefvur nu Jvent feing[it] sina list ok fagnad ok untust þau vel þadann af allt til dauda dags ok lyktar hier sogu af Jvent.

Endir Sog aff Ivent

Se Literatur-Öfversigt ss. LXVIII, LXIX.

ANMÄRKNINGAR.

ERINRAN.

HERR IVAN bör läsas (och hade bort tryckas) *med strängt iakttagande* af följande ställen uti dessa Anmärkningar, emedan de dels fullständig-göra dels förbättra den ofta felaktiga texten i handskriften A.

$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$, o. s. v. betyder rader *bortglömda* i A.

* „ „ *förbättrade* i A.

RAD	RAD	RAD	RAD
*61	*603	*810—11	* 950
*118	*611	829$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	951$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
*150	*618	*837	965$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
*200	*624—5	*838	997$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
*206	*650	839$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	1001$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
*257	*691	843$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*1013
*283	*702	*845	*1018
*323	*704	*846—7	1045$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
*332	*719	*877	*1054
*339	725$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	877$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*1060
*342	*729	883$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*1065
*347	*735	*884	*1076
*351	737$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	887$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	1107$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
*354	747$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*900	*1215
*462	769$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	903$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*1233
*466	789$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	907$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	1263$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
469$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*795	*914	1265$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$
*470	801$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*930—1	*1287—9
*483	805$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	935$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$	*1299

RAD	RAD	RAD	RAD
*1312	*1826	2306½—½	2626½—½
*1317	*1932	2314½—½	2628½—½
*1328	1952½—½	*2336	2642½—½
1333½—⅙	*1977—8	2362½—½	2644½—½
*1357	*1981	2374½—½	*2654
*1358	1982½—½	2376½—½	*2704
1471½—½	*1994	2382½—$\frac{1}{10}$	2704½—½
1427½—½	1996½—½	*2387	*2723
*1469	*2028	2404½—½	2724½—½
1481½—½	*2038	*2408	2736½—½
1491½—½	*2081	2410½—½	2748½—½
1503½—½	2090½—½	2414½—½	*2759
*1521	2108½—½	2420½—½	2780½—½
1545½—½	2112½—½	2430½—½	2790½—½
1557½—½	2120½—½	2444½—½	2796½—½
1561½—½	2124½—½	2448½—⅙	2812½—½
*1579	2128½—½	*2452	2820½—½
1595½—½	2138½—½	2458½—½	2826½—½
*1619	2142½—⅙	*2464	2832½—½
1661½—½	2146½—½	2466½—½	2838½—½
1671½—½	2150½—½	2470½—½	2844½—½
*1691½—½	2154½—½	*2489	2850½—½
*1695—6	*2166	2496½—½	2876½—½
*1706	2172½—½	2498½—½	2882½—½
*1734	2182½—½	2500½—½	2890½—½
*1747	2184½—½	*2511	*2921
1760½—½	2188½—½	*2513	2942½—½
*1762	2198½—½	2562½—½	2944½—½
1766½—½	*2211	2578½—½	2954½—½
1768½—½	2238½—½	2586½—½	2958½—½
*1770	2248½—½	2590½—½	*2972
*1790	2272½—½	*2595	2996½—½
1810½—½	*2280	2600½—½	3054½—½
*1823	2280½—½	2606½—½	3078½—½
1824½—½	*2284	2610½—½	*3154

RAD	RAD	RAD	RAD
3154⊦—½	3958⊦—½	4532⊦—½	*4931
3180⊦	*3962	4544⊦—¼	4936⊦—½
3181⊦—½	3968⊦—¼	4554⊦—1/10	4946⊦—⅛
3185⊦—½	3992⊦—½	*4555—6	4954⊦—½
3198⊦—¼	4028⊦—½	4560⊦—½	*4955
3202⊦—½	4030⊦—½	4574⊦—½	4986⊦—½
3220⊦—½	4034⊦—½	*4575	5004⊦—½
*3224	4046⊦—½	4576⊦—½	5010⊦—½
3236⊦—½	4066⊦—½	*4587—8	*5019
3242⊦—¼	*4091	4594⊦—¼	*5023
3248⊦—½	*4097	4600⊦—½	5030⊦—½
*3252	4100⊦—½	4614⊦—½	5064⊦—½
*3294	4112⊦—½	4616⊦—1/10	5098⊦—½
*3299	4120⊦—½	4634⊦—¼	*5130
3312⊦—½	4142⊦—½	4642⊦—½	5170⊦—½
*3369	4191⊦—½	4672⊦—¼	5174⊦—½
3416⊦—½	4270⊦—½	4710⊦—½	5238⊦—½
3424⊦—½	*4274	4714⊦—¼	5244⊦—½
*3468	4282⊦—⅙	4724⊦—½	5254⊦—½
3530⊦—½	4294⊦—¼	*4725	5262⊦—½
*3573	4298⊦—¼	*4734	5282⊦—¼
3578⊦—½	4330⊦—½	*4750	5290⊦—½
3636⊦—½	4346⊦—½	4754⊦—½	5302⊦—½
*3706	*4363	*4779	*5304
3712⊦—½	4366⊦—½	4780⊦—½	5352⊦—½
*3737	4368⊦—½	4808⊦—½	5380⊦—¼
3756⊦—½	*4376	4830⊦—½	*5497
3768⊦—½	4376⊦—½	4844⊦—½	5596⊦—½
3782⊦—½	*4429	4872⊦—½	5658⊦—½
3838⊦—½	4432⊦—¼	4896⊦—½	5690⊦—½
*3881	4472⊦—⅙	4908⊦—½	5706⊦—½
*3891	4486⊦—⅙	*4921	? *635,73;793
3950⊦—¼	4490⊦—¼	4924⊦—½	? *2201

Anmärk-

ANMÄRKNINGAR.

Vid kritiska undersökningar böra härjemte de ss. 185—388 tryckta Olika Läsarterna begagnas.

Titeln: — *I stället för* Herra iwan *står* Aff herra iwan och herra gafwian.

Rad. 24—40. Här och öfverallt der texten är tryckt inom klammer med kors [✝], är något bortrifvet i A., hvarföre B. vid dessa ställen blifvit begagnad till ersättning.

Rad. 33, 4. E. Eth effue*n*tyr ther iech vill af sighe.
thꝫ ær mꝫ thꝫ iech wil ey thie.
F. jen saude megh thꝫ iech wil seye
och tøck megh thꝫ jech wil ey tÿe

R. 35, 6. F. Om jen rider then edeliste mandh
j hans dawe ma*n* ey tøligh jen fandh

R. 38. E. daglige vppa karildoll ha*n*s eget hus.
F. dauligh poo karildo[l]s hus

R. 41, 2. E. Ha*n* hauer nw j sin tÿmæ.
holdet eth hoff forsnymen.
F. j*n*nen sine dawe och time
ha̎n hiolth jet hoff for snime

R. 46. D. E. F. tornei oc diusth tha the kome til sama*n*

R. 51—6. D. *fattas.*

R. 51. F. och snackede møgeth huadh sligth haffwer woldhꝫ

R. 53—6. Stället är något dunkelt. R. 53 synes vara fortsättning af r. 52, och meningen sluta med **wald**. En ny mening begynner då med **then — ther the**. Vid slutet af r. 55 synes **thæra** (*deras*) vara bortfallet.

E. Aff alsk*en*s kerlighꝫ th*er* frug*er* hafde vold.
ha*n* moa vel være i hiærtet bold.
th*er* the ville haue til tieneræ neræ.
Oc haue th*e*m i th*er*iss hiartæ kæræ.

F. aff them som fruer haffwer ath wolde
och mowe were j hierthꝫ bolde
oc thier*e* thiener wil jech wer*e*
oc haffwe them j hierthꝫ kiere

neræ uti E. är troligtvis *när sig*, *hos sig*. F. gifver ingen mening i första distichon, och en annan mening i det andra.

R. 57. F. tha wil jech nw først aff art*us* skriwe

R. 61. A. *läs* kon*un*gin

R. 64. E. allt igen F. all qwer *för* th*er* at*er*

R. 67, 8. D. *fattas.*

R. 69, 70. D. the riddar*e* meda*n* theræ eta*n*dhe stande
hpat æwentyr them mu*n*de komæ til hande

Meningen är troligen: — *Under tiden stå riddarne ute (i salen) beredda på hvad som kunde ske.* F. har:

the ridder kw*n*ne thꝫ ey wndh*er* stande
huadh ewentyr th*e*m kw*n*ne kom*m*e til hande

R. 78. E. burde F. hoff op *för* hoff

R. 79—82. Riddaren var förpligtad att säga *hela sanningen*, när han omtalte sina äfventyr. Derigenom måste han ibland erkänna sig hafva blifvit öfvervunnen, såsom fallet var med *Kalegrevans*.

R. 82. F. ha*n* selwer lastede tøligh skam

R. 88. D. han tha *f.* tha — *trol. den rätta läsarten.*

R. 95. F. my*n* frue tøcker icke sa

R. 97, 8. D. *fattas.*

R. 98. E. ther vÿ motte stadelig*ere* lidæ vppa.

R. 101. D. offseine E. vsene F. twkth och ere

R. 102½. F. kalgrewans suarede tha

R. 103. Här svarar Herr *Kalegrevans.* — E. har:

Gode h*er* Kæÿæ j taler eÿ soa

R. 109. D. huilketh spoth thu haffu*er* ther aff giorth

R. 117, 18. Drottningen anmärker: — *Jag har icke sagt för mycket. Det är bättre att tala rätt fram, än att dölja sanningen.* Läsarten i B. borde upptagas i texten:

bætre [ær] mælt æn ôw*er* takt

R. 119—22. E. *fattas.* F. til driwe *för* at drifua

R. 123. D. Herræ Kalleg*re*ua*n*s melte thz seger: jek tegh

R. 129, 30. D. *fattas*

R. 132. F. och os alle wilth thu holde til hadh

R. 141, 2. F. droni*n*gen melte ther som hwn stor

akte nw aldrigh hure thz goor

R. 146. F. hans ordh er jnkthz rette

R. 150. De andra 5 hds. instämma i läsarten off tungt at bæræ, hvilken utan tvifvel är den rätta, samt återställer rimmet. (*E och F hafva som vanligt* v *för* off.) Raden borde således varit tryckt:

thz ware mik off tu*n*gt at bæræ

R. 154. F. merker my*n* ordh huath the betyde

R. 155, 6. D. *fattas.*

R. 158¼—½. F. jech wedh ath thz mwnde lenge were

ath tøligh ridder war kom*m*en here

som sa foor ath nymere at lede

huadh j bedes thz wil iech ether wede

Dessa rader borde stå r. 235—8.

R. 160. E. iech for oc vilde æuentir fonghæ.

R. 165, 6. F. thenne wey war wildh ath ride
mørk och trangh megh mwnde lith lide

R. 169, 70. F. fuldh store grawe ther om gonge
sa ath jngen matte ther jndh komme

R. 175. E. J nath skulle i hær ændelig bliffue.

R. 181, 2. F. Thet war erligh herbere ath tage
tha iech kam ridinde for the stade

R. 183. F. mȝ blide ordh han megh wnd fek

R. 185, o. följ. Enligt denna beskrifning, var bordet ett slags Österländsk gongong, af någon välljudande metall-blandning. Den omtalas icke i Välsiska sagan, men väl i de flesta andra, och är troligtvis ett minne ifrån österlands-färderna. Enligt Franska texten gaf Borgherren 3:ne slag:

Pendoit .1. table je cuit.
Quil ni auoit ne fer ne fust.
Ne rien qui de coiure ne fust.
Sor cele table d'un martel.
Q'delez est a .1. postel.
Feri li uauasors .111. cous.,

Le Chevalier au Lion. v. 211—16.

R. 185—90. D. for uttan huseth ther hek eith bordh
mȝ a[l]skens malom war thȝ giorth
ein hamar hos thȝ bordith la
huar medh han togh bordith sla
tha togho the riddare a huseth løpe
oc huar uppa sin kompan øpe

R. 187—90. E. Een hammer nær thȝ bordit loa.
ther herræn mȝ hannum a bordit sloa.
tha toghe the riddere af husæt løbæ.
oc hwær ath sin stolbroder at øbæ.

F. har omändrat alltsammans: — R. 185—90.

for wthen thj hus ther hende aa
alle hande waben ther were maa
then kwre bleste j sin lwdh
ath folketh skulle alle komme wth
tha toge the alle j huseth ath løbe
ridder och suenne til annen øbe

R. 191. E. F. hobe *för* hofua

R. 194. F. megh selff wndfinge the alle best

R. 195. E. Jech soa ther ok en stolt iomfruge.

R. 197. D. oc aldre aff mith hierthe fær
F. och stadeligh j mÿt hierte stor

R. 199, 200. D. *fattas.*
E. aff sin ædele *för* aff hænna
F. jech kan ey seye aff all then dygd
och aff then glede och all then frygd

R. 200. A. *läs* hiærtelika

R. 205. F. aff bronth skarlogen mj sabel skindh

R. 206. D. ein dyr bratjæ aff gul hith fin
E. ther brast oc enctæt af gullet fyn
F. jen righ bradsje aff guldhj fin

D. och F. synas antyda den ursprungliga läs-arten:
een riik braza af gul hit fiin

R. 207. D. mange dyræ E. The vare sat F. alt sat

R. 210. E. ther vaar rooss oc lilie bladh.
F. alt sat mj rosen och lilie bladh

R. 213. D. j then lukth lyster mek ath ware

R. 214. D. oc tokth som jek sa af min herthe kare
E. togh ther iech soa a mÿn hiarte kære.
F. thy jech sa ther myt hiertens kiere

R. 215—18. D. *fattas.*

R. 217, 18. E. *fattas.*

R. 217, 18. F. jech saude tha til myt hiertens kiere
skal iech frygd j werden bere

218½—¼. F. thz skal effther eder wilie were
noduge iomfru this hawe j ere
sa møgeth glede haffde iech there
iech togh thz for alle werdsens ere

Meningen af rad 218' är väl: — *Lyckliggör mig, o mö! deraf hafven j ära!*

R. 221, 2. D. *fattas.*

R. 223, 4. D. husbonden ko*m* oc melthe swa
j seulen gensta*n* til bordz ath ga
F. ha*n* bødh os til bordh ath goo
j here icke lenger were moo

R. 229, 30. E. *fattas.*
230. F. gudh tacke then rider och frue bode

R. 231, 2. D. Husbonde*n* badh megh ther wy saathe
ath jek skulle gøræ oc ekki lathe

R. 235—8. D. Jek wiste for longe ath thz mu*n*de wære
ath tholigh riddare skulle komæ hære
som æpter æwe*n*tyr for ath leithe
huath i binden thz wil jek weithe
F. *fattas.* De återfinnas ofvan, r. 158½—¼.

Dessa rader äro en fortsättning af Borgherrens tal.

R. 238½, ¼. F. iech tackede hano*m* for then ere
och iette ath iech wille kom*m*e there

R. 239. E. Jech stu*n*dede fast at veye*n* then lange.

R. 250. D. en jek redd*is* oc wilde fly.
E. thz iech ræddis oc tog at flÿ

R. 251. D. oc sa jek megh apter til bake

R. 254. F. jen leder troldh iech aller fandh

R. 256. F. aff staal war han bode stor och longh

R. 257. Läsarten i texten och i D., som gör tvenne varelser utaf en och samma herde, är alldeles origtig, och har uppkommit igenom felskrifning af folgde för fulder. De andra 4 handskrifterna instämma i den rätta läsningen, hvilken således borde upptagas i texten (efter B.), sålunda:

han war fulder som ilder knös
han var fullt ut som det värsta troll!

R. 259, 60. E. Hans ledæ skabelsse mange lundee.
Jech soa af hannum j samme stunde.
F. halsen krogeth som jet hywel
aller sa iec ien leder dywel

R. 265, 6. D. *fattas.*

R. 267, 8. F. anledhȝ loden som biørne skindh
willebassi tender och sorte kindh

R. 271. F. *läs* brede R. 272. F. *läs* vrange

R. 273. D. han studde segh mȝ sinne klubbe

R. 279, 80. D. skornæ alle i reime
sa jek ther wm han ath sweime
E. Skorne illæ søndær j reme.
them soa jech om hannum sømme.
F. alle skorne j remme
them saa iech om hanom suemme

Läsarten i A. är tydligen den ursprungliga. För öfrigt är hela beskrifningen på Herden i de Nordiska texterne fullkomligt sjelfständig, och instämmer föga med de utländska bearbetningarne.

R. 282. F. han torde megh tha ey lenger bide

R. 283. E. Han sprang a en ottæ alne stubbæ.

R. 283, 4. F. *fattas.*

Då alla handskrifterna utom A. instämma ordagrannt med Franska originalet:

Et fu monte de sor .1. tronc.
Sot bien XVII(?) piez de lonc.
Le Chevalier au Lion. v. 316, 17.

samt med den forn-Norska bearbetningen: — h*ann* bliopp vpp áá ein*n* stofn viij alna hafan (Bl. 24, v.) — under det att stället helt och hållet fattas i de andra texterna, har den tryckta läsarten utan tvifvel uppkommit igenom glömska hos afskrifvaren, på samma sätt som ordet ha*n* fallit ut hos B. Således borde texten varit återställd och tryckt:

han sprang a een attæ alnæ stubba

R. 285, 6. F. ha*n* talede til megh reth jngen orde
mægh vndrede hwi ha*n* thȝ giorde
R. 292 F. ath iech icki reddes for hans vrede
R. 293, 4. D. *fattas.*
R. 295, 6. F. om sider dierwedes iech fra*m* ath gaa
ath see hworth thȝ wille tha
R. 300. E. slagen F. redeligh *i st. f.* flatlika
R. 302. E. fæygre skabelsse F. feyre skickelse
R. 304. F. my*n* færindh hawer iech thik nw tiedh
R. 306. E. my*n* san thȝ vill jec af tek høræ
F. mo iech thȝ hie*m*meligh aff thik spør*e*
R. 310. D. ath thu kanth th*e*m gøme mȝ ær*e*
E. at thu matæ gøme th*e*m hæræ.
F. ath thu kanth th*e*m saa giøme here
R. 311, 12. F. ville dyur aa øde marke
saa mange gri*m*me och saa sterke
R. 317—18. F. sey thȝ megh a thine tro
alt hur*e* thȝ kan wer*e* saa
Dessa rader äro *Kalegrevans'* fråga till Herden.
R. 320. F. jngen thier*e* tørff fro megh løbe

R. 322. E. siden mo iech thȝ altith wolde.

R. 323. Felskrifningen eet i texten borde förbättras, efter de andra hds., till thȝ. D. har

Jek taker i horn oc kaster nider

R. 326. F. och lyder siden myne rade

R. 330. F. huadh wilt thu hwi kamst thu here

R. 332. Det felskrifna maskulina thøm i texten borde utbytas mot det neutrala thy i B och C, motsvarande de sednare handskrifternas thȝ.

R. 335. F. iech bedher gode hierte thik

R. 339. E. Jech kan for ether eth æuentir sighæ.

Felskrifningen mit i texten borde utbytas mot de andra handskrifternas eth, (en i D).

339, 40. F. han suarede megh iech wil ey thye
herre iech wil ether nymere seye.

R. 342. Denna rad borde flyttas ifrån texten till läsarterna, då den är till öfverlopps och ej finnes i alla de andra hds. Den är endast en felaktig upprepning af rad. 360.

R. 343. D. som iak vil idher ath segya j fra
F. thȝ sæyer iech ether aa myne tro

R. 347. D. han boldher tith som iak idher teer
E. Han faller thyt j lenger meer.
F. han følliger ether thidh som iech ether tier

ther han i texten borde utbytas för läsarten och i B. och C. Meningen är — *den leder dit och visar henne för eder.*

R. 351. Skrif-felet ther borde förbättras till the (*de*), icke thera (*deras*). B. D. E. F. hafva the, C. har there (*der*).

R. 352. E. Om kring the kelde ær skapt soa.
F. om then kielde er skickede sa

R. 353. D. ath naa

R. 354. D. m*ere* E. meræ F. sa dan *i st. f.* een

Textens een borde utbytts för m*ere*, de 4 andra handskrifternas läsart.

R. 356. F. hos kielden henger ien molliugh aff guldh

R. 358, 9. F. the lenkier er longe iech seyer saa
ath the ka*n* wel til an*n*en naa

R. 362, 3. E. Tag vatn aff th*e*n brøn tw seer.
tek teess vell siden æffue*n*tir mer.
F. tagh wandh aff th*e*n springindis bryndh
ether worder wel siden ewentyr kiendh

R. 371. D. oc grymeligh ellingh thꝫ mogh*e*n i thro
E. en rægeligh eldh th*e*r mugæ i see.
F. sa iamerligh mꝫ stor wee

R. 372, 3. E. Ko*m*mer th*e*r och megel tordwn.
For wtæn all nathe [och] skwn.
F. kom*m*er th*e*r møgel wode
for wth*e*n alle skonsel oc node

R. 375. D. ath tegh wardh*e*r inthe wette giorth

R. 376. E. aan F. andh *för* an

R. 380, 1. E. *fattas.*
381. F. iech matte th*e*n wey til kielden ride

R. 383. E. *läs* vort *för* ovrt

R. 455. F. man matte hanom høre sa longh ien lied
455½—¾. F. ha*n* øpte fast mꝫ mygel kiere
och sporde hwi iech war kom*m*en here
thw hawer megh giordh ie*n* høff v ret
thꝫ skalt thu gialde nw all slet

R. 458. F. nw skalt thu gialde thit howmodh.

R. 462. A. *läs* bȏta — D. thꝫ bȏthe

R. 464. D. oc wil jek ey fo*re* tegh giffuæ
E. Och meg foræ ether engelu*n*de giffue.

R. 464. F. ath thw skal thik fongen giwe

R. 466. *för* giodho *måste läsas* giordhen *icke* giordho

R. 469½—½. Dessa fyra verser, hvilka finnas i alla de andra hds. och endast genom glömska saknas i A, borde upptagas i den tryckta texten. Vi följa hds. B.

frur och mør ther førr waro gladhæ
them haffuin j komit j drøuilsse och wada
mʒ snio storm och hardæ sourræ
thʒ matte ey hiælpæ torn ey muræ

R. 470. *för* waro *läs* waren

R. 473, 9. D. glaue E. glaffuen F. glawinde *för* spiwt

R. 483. *Förbättringen af* beedh *till* leedh *är origtig. Jemför* r. 2200, 2725, 2899.

R. 487. D. han war starkare en mine thwa
E. thy han war frommer en myne to

R. 504. F. han gik megh leweligh j modh

R. 524. D. Tha swaradhe honom her iffuan

R. 530, 1. D. lykke *för* liiff — skadæ *för* last

R. 534, 5. D. *fattas.*

R. 542. D. herræ perʒefal oc didrik i berne

R. 546. D. (E.) kære herre nar wilen i fare

R. 549. D. (E.) thʒ ær then bøn min fru wil tigge

R. 550, 1. D. jder ma i [nat] wel sa wel drøme
ath i morgon i ider angisth gløme
E. Ether mo j nat vell soa drøme
ati mughe thʒ for angest gløme

Meningen är (antingen swa wæl = wæl swa — eller swa wæl = swa illa) *kanske drömen j så svårt i natt, att i glömmen (afstån ifrån) alltsammans i morgon för ångest.*

Detta bevisas af de andra texterna:

Et se uos enqnuit so*n*giez.
Mauues songe si remanez.
Le Chevalier au Lion. v. 600—1.

Slâfet ein lützel dar nâch:
Troume iu danne iht swâre,
Sô sult irs iu zwâre
Nemen eine mâze.
Benecke, Iwein: v. 828—31.

vítt fyrst huath þíg dreẏm*er* j nott. ok vænt*er* mik ath þu duelíꝫ mꝫ oss i morgín. — Ivents Saga: bl. 26, r.

And if it so bytide this nyght,
That the in slepe dreche ani wight,
Or any dremis mak the rad,
Turn ogayn, and say i bad.
Ritson, Ywaine and Gawin: v. 479—82.

R. 553. D. wadyan hin rødhe tor id*er* biidhe

R. 557. D. *läs* morgo*n* i thome

R. 560, 1. D. *fattas.* E. telligh spot

R. 583, 584 sid. 205 *läs* 582, 3.

R. 588. D. thꝫte E. al th*e*nne F. the *för* all thera

R. 594. D. i moge*n* F. j mowe *för* the magho

R. 602, 3. D. wrækken hans skadhe som han haffu*er* kæ*re*
thes haffuen i badhe priis ocære
E. Acth*er* then ku*m*mer han hau*er* at kæ*re*
Hemer th*e*n last han hauer at bære
F. nw akter th*e*n kom*m*er ha*n* haude there
och heffner th*e*n last ha*n* hawer ath kiere

læst i texten borde utbytas emot last i de andra hds.

R. 611. Raden hade bort tryckas, enligt de andra hds.:
for thæn skuld at han var vred
Den läses i parenthes.

R. 613. F. och saa sin syster och broders

R. 618. Denna rad ger hvarken rim eller mening Den förträffliga läsarten i D. borde upptagas i texten:

Alle w*are* thesse thidindhi fro

Alla (både riddare och svenner) gladdes när de hörde. Originalet säger:

De ce q*ue* li rois deuisa.
Toute la corz meuz len prisa.
Car m*u*lt i uoloient aler.
Li baron et li bacheler.

Le Chevalier au Lion. v. 662—5.

R. 618. F. alle tha var*e* the ridder froo

R. 618, 19. E. Alle vegne the thiende foree.
At ko*n*ninge*n* tit sik rede giorde.

R. 624, 5. Borde tryckas (enl. alla de andra hds.):
ok sik thз vnder vinna
thз æwintyr at finna

R. 635. D. tygh E. tik F. tøff *troligtvis rätta läsarten.*

R. 636. D. oc thu scalth føre ga*n*garen hem

R. 640, 1. D. swe*n*nen sagde th*e*r til ja
jæk wil g*er*næ gôra swa

R. 643. D. langæ l. E. stacket l. F. icki bred *f.* s. l.

R. 644, 5. D. *fattas.*

R. 646—653. Dessa rader utgöra *Ivans* ental, innan svennen upphinner och väpnar honom.

R. 649. F. thз myt hierte mwn effth*er* longe

R. 650. Borde tryckts, med stöd af hds.:
waluan æll*er* h*er*ra keyar

R. 662. F. iech ka*n* thз ey fuldh seye here

R. 672, 3. D. gudh h*en*næ gôme
oc mз sin nadhe ey forglômæ
E. *fattas.*

R. 672, 3. F. gudh hennes liff och ere giømme
oc mʒ sin nade ey for glømme

På grund af läsarten i D. och F. borde väl texten i rad 673 rättas till

ok mʒ sina nadher ey forglóme

R. 686. F. han fylte then molliugh aff kiellen tha

R. 688, 9. D. tha fæl sa mykith myrkær uppa
han wiste éy huarth hann skulle ga
E. F. *Samma läsart.*

R. 691. Meningslös. Den rätta läsarten finnes i alla de andra hds. Raden borde tryckas, efter B.:

tha wart han thʒ æuintyr wiis

R. 696. E. grymmelige F. iamerligh *f.* ængizslika

R. 702. De andra hds. instämma i den rätta läsarten, annan i st. för annath.

R. 704. D. wadiæn hin rödhe hade ther for hath

E. F. följa B. C. D. Texten borde förbättrats till:

vadoyn hin rödhe hafdhe thʒ for hat

R. 708, 9. E. *fattas.*

R. 719. Omening. Borde tryckas, enligt hds.:

iak vænte the komo ey thædhan badhe

R. 725½, ½. D. ey sa breth som en foth
thʒ wolthe thære hogmodh

Dessa rader borde upptagits i den tryckta texten, då det är tydligt att deras frånvaro i A. B. C. endast kan förklaras genom afskrifvare-fel. De saknas också i E., men finnas i F.:

ey sa breth som ien fodh
thʒ voldeth thieres howmodh

De finnas ej i den Tyska och den Engelska bearbetningen, men förekomma nästan ordagrannt uti Originalet och i Norska Sagan:

Mes andui font de si *gr*a*nt* cuer.
Q*ue* li uns ne lautre a nul fuer.
Por lautre .1. pre [pie] ne *ge*r*p*iroit.
Se iusq*ua* mort ne lempiroit.

Le Chevalier au Lion. v. 842—5.

& huorgí vildí vndan ödru*m* hopa eínn*ar* spann*ar* — Ivents Saga: bl. 26, v.

R. 729. Med ändring utaf skrif-fel, borde raden tryckas:

for thera tokt vildo the thȝ lata

De voro begge två för ridderliga, att hugga på hvarandras hästar.

R. 730. E. lagh F. hande *för* hagh

R. 731. F. vadian fek ien stor vandæ

R. 735. D. han matte fly thȝ giorde hon*um* nödh

I texten *läs* flydde *för* flyddo

R. 736, 7. E. *fattas.*

R. 737½, ½. Borde upptagits i texten, (efter B.):

och haffde fang*it* dødelik sar
thȝ aktadhe h*er*ra iwan ey eth har

D. thy ha*n* hadhe fangith dødeligh sar
ther h*er* iwan actade ey eith har

E. *instämmer med D.*

F. ha*n* haude fongeth iet dødeligth saar
h*er*re jvan skadde ey ieth har

Si foi puis not une tort.
Quil se sente naurez a mort.

Le Chevalier au Lion: v. 864, 5.

Unde als er der tôtwunden
Rehte het enpfunden,
Dô twanc in des tôdes leit
Mêre dan sîn zageheit,

Benecke, Iwein: v. 1051—4.

þ*ui* ath h*ann* ken*n*dí sik s*ar*an til olifis. — Ivents Saga: bl. 26, v.

R. 744, 5. D. tha the kende h*er* wadeyn
tha lothe the hono*m* a huseth in

R. 747½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
wtan ha*n* finge iemhøgelik æræ
so*m* ha*n*s frænde miste [t]hæræ
Ni est pas de la promesse q*ui*tes.
Q*ua* son cosin auoit promise.
Ne le uoudr*oi*t e*n* nule guise.
Le Chevalier au Lion: v. 887—89.

R. 760. F. dorligh *för* vadhelika

R. 761. D. forgǒræ *för* forgifua

R. 762. D. skǒth E. skøt F. skiødh *för* støt

R. 765. F. *fattas*.

R. 768. D. (E.) Oc fel han sælffu*er* uppa th*en* jordh

R. 769½, ½. Borde upptagits i texten (efter B.):
at porten skulde ha*n* ey taka
swa at ha*n*s liiff ey saka

R. 785. D. han trøstæ tha a sine frome
E. *Samma läsart*. F. egen fro*mme*

779½ & ½. sid. 208. *läs* 789½, ½. Dessa rader borde tryckas i texten (efter B.):
j giorden os swa myken nǒdh
jach went*er* ther for*e* bliffui*n* j dǒdh

B. C. D. E. F. *instämma*. Originalet
Se uos estes ceenz ueuz.
Vos i feroiz [seroiz] touz despeciez.
Q*ue* me sire cit a mort bleciez
Et bien sai q*ue* nos [uos.] lauez mort.
Le Chevalier au Lion: v. 963—6.

R. 793.

R. 793. Äfven D. har uppe för inne, troligen den rätta läsarten.

R. 795. Raden borde fullständigas, enligt de andra hds.:

Vi vitin thz væl ij ærin hær gǒmd

R. 801½, ¼. Borde upptagas i texten (efter B):

jdhert hiærtæ mo*n* ey skelffua

j ærin en ma*n* aff idh*er* siælffuæ

Porce di que prendom [l. preudom] soiez.

Q*ue* nestes pas trop esmaiez.

Le Chev. au L. v. 982, 3.

R. 805½, ¼. B. mi*n*a *fru*a boozskap hemelik

th*en* æræ th*er* j tha wisten mik

Dessă rader borde upptagits i den tryckta texten. Den förra är en fortsättning af rad 805, och slutar meningen. Den sednare begynner en ny mening, hvaraf r. 806 är fortsättningen.

C. D. E. F. *samma läsart.*

Menuoia madame e*n* message.

Espoir si ne fui pas si sage.

Si cortoise ne de tel estre.

Come pucele deust estre.

Le Chev. au L.: v. 988—91.

R. 810, 11. B. (C.) wtan j enæ iach idh*er*t nampn gǒrlæ mon

wtan j h*er*ra iwan ko*nung* yria*ns* son

D. wtta*n* i enœ wm jek giorle mu*n*

h*er*ræ iwan k*onung* iǒrians son

Trol. den rätta läsarten. Texten borde då förbättras till:

vtan ij ena idhart nampn iak mon

ij hetin h*er*ra iwan k*onung* iǒrians son

R. 810, 11. E. Vten [ether] ene jech, ethert naffn ey kan skøn.
jech troær i hedæ her jywan konning vrians søn.
F. eders naffn iech giørligh nam
koningh vrians søn herre ywan
Bien sai coment uos auez non.
Et reqonneu uos ai bien.
Fuiz estes au roi Hurien.
Si auez non me sire Yuein.
Le Chev. au L.: v. 999—1002.
R. 817. E. fingerne af gul F. fingern aff guld
R. 818. D. oc satte a hans huithe handh
R. 826. D. thennæ ringh megh apter fa
R. 828. F. gudh tacke eder iomfru for rige gawe
R. 829½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ma iach mȝ frid j werldenne bliffua
iach skal thȝ fortiænæ æn iach ma liffua.
D. mȝ frid *fattas.*
E. helbreide *i st. f.* mȝ frid
F. maa jech mȝ glede j werden vere
iech skal ether løne mit hiertens kiere
R. 832, 3. D. oc gönom thȝtæ stora huus
ther som brennæ the mangæ waxlius
R. 334. D. liithen F. liden *f.* lønlik
R. 837. D. enæ *f.* om — *Trol. den rätta läsarten.*
R. 838. Rimmet och grammatican fordra sænge.
R. 839½, ½. Borde upptagits i texten, (efter B.):
the seng war reedh öffrit rik
aff dyræ klæden och köstelik
R. 841. F. hwn bredde a then ridder bold
R. 842, 3. D. *fattas.*
R. 843½, ½. Borde återställas till texten (efter B.):

R. 843½, ½. mædan iach later idher ætandæ redhæ
j torffuen ey rædhæs thera wredhe

R. 845. Borde förbättras, enligt hds., till:
tha kom hon ther ater ij hans fund

R. 846, 7. Äro omkastade, och derigenom äfven förändrade. Borde återställas, i texten med stöd af de andra hds., till:
hon hafdhe mȝ sik fulgodh kost:
miȯdh ok wiin ok ærlik most

R. 850. Hans = *Vadoyns*.
D. the godhe mæn som angradhe sin skadhæ

R. 853. D. the matthe honom ingestadȝ finnæ

R. 872. D. tha the haffuæ alt wm huseth leeth

R. 876, 7½, ½. I D. fattas dessa rader. Med stöd af B., och de andra hds., borde hela stället återställas och tryckas som följer:
iak thakkar idher innerlika gærna
fore the nadher ij giordhin vidher mik idher tærna
at iach haffuer idher funnet hæræ
iach wil idher til thiænist wæræ

R. 882. D. gryme E. starcke F. greske

R. 883½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
som the leon ther grymæst æræ
ther see the diwr ther effter faræ

Bilden finnes endast i den Skandinaviska bearbetningen.

R. 884, 5. marghinfal borde förbättras, enligt hds., till marghinfalda — D. wllekæ E. vlicke F. v glede *i st. f.* vllikka

R. 887½, ½. Borde upptagas i texten, (efter B.):
ȯwer thessæ hȯgæ borgæ tinnæ
mædan wi magom han ey finnæ
C. D. E. F. *samma läsart*.

R. 892. D. medan portane læstæ ære
E. allæ lesdæ F. j lase

R. 895. *Han svek visst honom (vår herre, Vadoin) med Hin Ondes magt!*
D. ther mangæ haffuer swiikith mꝫ sin krapth
E. then man hauer sweget oss mꝫ vnderlig Craft
F. som mange hawer suegeth mꝫ sinne akt

R. 900. Borde förbättras, med stöd af B., D., och F., till
tha the hafdho husith alt innan leet

R. 903½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
gudh haffuer ey wænare a[n]lit giort
for sorgh gath hon ey talat elle hört
Vint une des plus bele dames.
Conquis ueist riens terreine.
Ne crestiens ne crestiene.
Ni fu onques ples ne parole.
Le Chev. au L.: v. 1131—4.

R. 907½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
the fruær henne stodho næræ
lotho watn a henne bæræ

R. 914. Med stöd af B. D. och F. borde raden förbättras och trycks:
sænden budh æpter klærka gamal ok vnga

R. 920 och följ. Den gamla tron att ett ett lik skulle blöda om dräparen var närvarande, är väl bekant.

R. 924. D. som wiigeth offuer then dødhe wan
E. ther vadion røthæ owerwan.

R. 930, 1. Borde med stöd af hds. förbättras till:
at the matto tho han ey finna
thæs thakke gudh ok thæn ædbla quinna

R. 931. E. Han tackede gud oc the ædlæ quinnæ
F. thꝫ tackede gudh then edle qwinne

R. 932, 3. E. *fattas.*

F. gredindis suarede then frue tha
aff stor harm och saude saa

R. 935½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ma thz nokro*m* ko*m*ma j mi*n*ne
at blind ær badhæ ma*n* och q*ui*nnæ

D. ka*n* thz nokor dragæ til mi*n*ne
ath blindh ær giordh bade karl oc q*ui*nnæ

R. 938, 9. D. thz jæk skal ha*n* ey fange*n* see]
thz gör megh i mith hiærte we

R. 950. Med stöd af hds. borde raden ändras till:
han matte æn sigher for honu*m* tapa

Hela meningen är: — *Han (dräparen) tordes aldrig bida honom, eller möta honom i öppen strid, utan måste alltjemt tappat segern mot honom, hade det icke varit för hans djefvulskonster.*

R. 951½, ½. Borde upptagas i texten (efter D.):
wy haffuu*m* thz rönth mz fulle skil
ha*n* kan ther alth ofmykith til

R. 965½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
gud wet iomf*ru* thz sigher iach idh*er*
iach war myk*it* redd*er* ther ke*n*dz iach wid*er*

Poor auez eu sanz faille.
Parfoi fet il uos dites uoir.
Ja si gr*a*nt ne cuidai auoir.

Le Chev. au L.: v. 1253—5.

R. 971. D. wm i ku*n*næn thz föghæ swa

R. 997½, ½. Borde upptagits i texten, (efter B.):
Och ma thz engen liffua*n*de fin*n*æ
at i æræ her swa lönlik in*n*æ

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 1000, 1. *Om dina fiender få dig i sina händer, kommer du visst uti evigt fångenskap* (A), *visa de dig mångfaldigt hat* (B.)

R.1001½, ½. Borde upptagas i texten (efter B., med utbyte af makt för akt, i alla de andra hds.):

minnins gørllæ hwat iach hawer sakt
och huxen ther a mʒ stadelika akt

R. 1013. Borde utbytas emot rätta läsarten i B.

at iach skal hadh och spot her fangæ

R. 1018. Motsatta läsarten borde upptagas, efter D. och F.:

ok kan iak thʒ ey visa mʒ skæl

R. 1025. D. ath gudh sculle hennæ nadhe wel

R. 1042—5. E. F. *fattas.*

R. 1045½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

thy at man finder thʒ opta swa
the sighia thʒ ney the wilia ia

½. D. the segiæ thʒ ney the menæ ja

R. 1054. Borde tryckas, med stöd af alla de andra hds.,

thot han matte tha væl thædhan ridha

R. 1058. D. war redder F. frwter fast *f.* v. v.

R. 1060. Skrif-felet iak gör *Herr Gavian* till *Keycs* frände. Den rätta läsarten finnes i de andra hds. Raden borde tryckas:

thʒ han hafuer vrækt mʒ mykin æra

E. rättar felet genom att ändra hans frænde till myn frænde

R. 1065. Med stöd af hds. borde den lyda:

hæller sik fangin ij hænna vald gifua

R. 1076. Borde förbättras (efter D.) till:

tha mælte wm the iomfrwa skøna

R. 1086—91. E. *fattas.*

R. 1092. D. Ether oc drikker oc gören ider glade

R. 1096. D. oc segiæ ider huru thʒ gar

R. $1107\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

Min frua laten idher harm at faræ
och fellen ey meer for honom taræ

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 1117. F. *läs* myt

R. 1154, 5. E. *fattas.* — D. brak F. snak *f.* kalʒ

R. 1159. D. skada E. skade F. skaden *f.* sorgh

R. 1160. D. æpter thʒ hon ey answar fek
F. then iomfrw aned swar ey tha fek

R. 1206, 7. D. *fattas.*

R. 1210. D. *läs* Megh *f.* Jegh

R. 1214, 15. D. Ein fromere riddare er then man
som wadian drap en siælffuer war han

E. F. samma läsart, hvilken äfven synes varit den ursprungliga, sålunda:

ther vadoyn drap æn siælff war han

R. 1218, 19. D. *fattas.* E. oræ F. øre

R. 1224. D. Minnes *f.* Snimarst E. F. *sam. läsart.*

R. 1233. Borde förbättras, med stöd af hds., till:

ther honum thykte nakor glædhi i væra

R. 1242, 3. E. *fattas.*

R. $1263\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

toktelik mʒ høgæ sinnæ
man ma hans likæ ey til finnæ

D. höffuiske E. fagræ F. gode *f.* høgæ

R. $1265\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

Frwen swarede tha then tærnæ
hwat thu mik rader thʒ gør iach gerna

D. E. F. *samma läsart.*

R. 1278. F. nar skal gudh thʒ skibæ saa

R. 1287—9. Meningslöst. *raskare* har inkommit ifrån v. 1290.

D. en fugl matte swa snarlige ey flyge
wm en dagh jæk se*ger* swa
swa lankth ær tiidh thʒ moge*n* i tro

E. en rasker fugell moa tit eẏ flwæ.
a enskøns dagh iec siger soa.
so langt ær tit thʒ mwæ j troo.

F. ien fowel ma thʒ ey flywe
a ien dagh iech seyer saa
sa langt er thidh thʒ ma j tro

Med stöd af de 5 andra uppteckningarna, kunde stället tryckas i texten sålunda:

een fughil ma ey swa snarlige flyge
aa en dagh thʒ maghin ij tro
swa langt ær thiit the*r* thæn riddare mon bo
Dame ne cuit *que* nus oisiaus.
Poist en .1. ior tant uoler.
Le Chev. au L.: v. 1803, 4.

R. 1299. *ha* är skrif-fel. Läs (som i B—F):

hwa landith thør for honu*m* væria

R. 1312. Borde tryckas, med stöd af hds.:

The frugha swarar miin hiærta kiæra

I läsarterna: — R. 1318. *läs* R. 1317. Med stöd af *ma*n*nelige* i D. borde den rätta formen återställas:

biwdh*er* manlika koma saman sit rath

R. 1319. D. blitleik F. glede *f.* liofheet

R. 1324, 5. F. rede *för* gøra — lede *för* føra

R. 1328. Läsarten i B. borde upptagas i texten, då *vredh* utan tvifvel är ett skrif-fel:

mʒ hwitte hand gnedh hon hans baak

R. 1328. D. E. hafva thwo F. wred

R. 1333 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{6}$. Borde upptagas i texten; $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ efter D., $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ efter B. och $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{6}$ efter D. (Se Franska dikten.)

hon kastede offuer han swa innerligh
min herræ ligh oc huile tegh
hon lot honom rikæ klæder skæræ
en riddare matte mʒ ærom bæræ
aff rôth sameith oc rikæ ladh
en bratʒe aff gul hon hemple badh

$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. E. lig hær *f.* ligh F. mynneligh *f.* innerligh — $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$. E. F. *instämma med B.* — $\frac{1}{5}$. E. *inst. m.* D. F. got *f.* rôth — $\frac{1}{6}$. E. F. *instämma med* B.

Et auec ce li appareille.
Robe descarlate vermeille.
De uer fresche a toute la croie.
Nest rien quele ne li accoie.
Que couieigne a lui acesmer.
Fermail dor a son col fermer.
Oure a pierres precieuses.
Que fet les genz plus gratieuses.

Le Chev. au L.: v. 1862—9.

R. 1334, 5. D. belthe aff gul *f.* bælte ok pung E. *bägge raderna fattas.*

R. 1336, 7. D. E. *fattas.* F. bath och hwe *f.* ther til ena hufwo

R. 1357. Alla de andra hds. hafva dult (duld, m. m.) för hult, utan tvifvel den rätta läsarten.

R. 1358. Meningslös. Skrif-felet aff borde ändras till at: —

iak vænter tho nadher at idher fanga
Mes tel seurte ma donee.

Que deuant lui uos puis *con*duire.
Sanz rienz greuer et sanz rie*n*s nuire.
Le Chev. au L.: v. 1895—7.

R. 1371½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ho*n* tok [then] riddare aff fræme*n*de la*n*d
liwfflik j sin hwitæ ha*n*d
D. kerlige *f.* liwfflik

R. 1376. thȝ see, *se det* (sin ångest). Raden läses *efter* den nästföljande. Bägge raderna fattas i E.

R. 1394, 5. D. ath thalæ meda*n* i æ*ren* hæræ
thȝ tykk*er* mi*n*ne fru wnd*er* wære

R. 1401. D. *fattas.*

R. 1404. D. wm he*n*nes husbonde wadia*n* hin rødhe

R. 1419. D. ath iæk wil id*er* ey wæriæ ell*er* bliffue dødh

R. 1427½, ½. Borde upptagits i texten (efter B.):
iach war ther stadh j høgæn wa*n*dæ
om j thȝ wilin ræt forstandæ
C. *bortrifvet.* D. E. F. *samma läsart.*

R. 1430, 1. D. *fattas.*

I läsarterna: — 1431. *läs* R. 1432.

R. 1444. D. bre*n*t E. spænt F. spent *f.* sprængt

R. 1469. Raden borde förbättras, efter B. D. och E., till:
huath luneta giordhe han gøre ok swa

R. 1472, 3. E. *fattas.*

R. 1478, 9. E. *fattas.*

R. 1481½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
signad warde then helga stu*n*d
thȝ ha*n* kom hiit a wara fu*n*d
C. E. F. *instämmande läsart.*

½. D. loffuath warde then signede stundh

R. 1490. B. C. drotȝætin D. fruen E. droseden F. droste*n*

R. 1491½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.).

enæ stund och sitiæ och thigiæ
och höræ hwat iach wil idher sighiæ

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 1493. D. huar fore wy alle skade bære

R. 1496. D. byr *f.* boor

R. 1501. D. jnnan fiurtan netter komer han hære

R. 1501½, ½. D. Luneta swarade som i mogen höre
ther sin ordh kunne wel fram före

R. 1503½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

a fruær ligger swa lithin weriæ
the kunno ekke wapen at bæræ

C. D. E. F. *samma läsart.*

And wemen may maintene no stowr,
Thai most nedes have a governowre:

Ywaine and Gawian: v. 1221, 2.

R. 1506, 7. D. vm hon skulde nw til gipte ga
Ath i leggen henne ingen lasth uppa

R. 1515. D. ther hennes landh thor bista

R. 1516, 17. D. *fattas.*

R. 1521. I enlighet med alla de andra hds. borde texten förbättras till:

om ij vilin gifftæs nu ræt ij stadh

R. 1524. D. then fruæ blygdis oc wilde ey höre

R. 1540. D. oc biuder jæk mith folk alth i sen
F. och beder iech eder ridder och swenne

R. 1542, 3. B. swarade riddare swenæ och tærnæ
hwat j biuden thž göre wi gernæ

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 1545½. ½. B. konung yrians son herra iwan
fræmbre riddare man aldrik fan

Borde upptagas i texten. C. D. E. F. *sam. läsart.*

Sest li hauz hom ce sachiez bie*n*.
Com li fuiz au roi Vrien.
Le Chev. au L.: v. 2098. 9.

R. 1546. E. vnd*er*lig *f.* hemska

R. 1548, 9. D. al war *f.* manz E. *fattas.*

R. 1556. D. Hoo ther war kome*n* æpther godʒ æder haffuæ

R. 1557½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
the swiit om w*er*ldenæ haffua leet
eth rikar*e* hoff haffua the ey seet

R. 1558, 9. E. *fattas.*

R. 1560, 1. D. E. *fattas.*

R. 1561½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
aff then glædæ ma*n* ther sa
ær mik seent at sighiæ i fra
C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 1562, 3. E. *fattas.*

R. 1570. D. alth F. och alt *för* aff

R. 1579. Borde förbättras, enligt B. samt alla de andra hds., till:
ok vildo alle til æui*n*tyr fara

R. 1595½, ½. Borde upptagas i texten, (efter B.):
han wil held*er* at bodhen ridhæ
æn ha*n* thor her for kælde*n* st*ri*dhæ

R. 1604. D. *läs* werder *för* löder

R. 1612, 3. D. *fattas.*

R. 1615. E. h*er* kæyæ i vidæ ther lidæt till

R. 1616, 17. E. *fattas.* Meningen är: *Högst ogerna skulle Herr Ivan talat sådana ord emot någon, som j hafwen gjort emot honom.*

R. 1619. A. *läs* flydde

R. $1643\frac{1}{1}$—$\frac{1}{8}$. F. thz hawer ee wereth føre keye sedh
ath han wille sigh ther komme widh
wthen fare mz spot och flerdh
thy faar han mange skammeligh ferdh
koningh artus saude thu wilt ee kiwe
iech wil thik thz ewentyr giwe

R. $1643\frac{1}{8}$, $\frac{1}{8}$ E. Koningen swarede hannum i stadh.
oc gaf hannum thz æuentir ther han
ombat $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{8}$. *fattas.*

R. 1651. D. honom aff stinge tha ær han en sælogh man

R. 1653. D. swa hiærtelige han moth honom rende

R. 1654, 5. D. *fattas.*

R. 1656, 7. B. C. *fattas.* — D. E. F. segh, sigh *för* thz

R. $1661\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
the læto fara swa starkelik saman
tha gik herra kæyæ aff gaman

R. $1671\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
then stoltæ riddare tik nider stak
han ær wærder swa myklæ tak

R. 1676, 7. E. *fattas.*

R. 1679. B. (C. F.) thit han thz herskap halda sa

R. 1690, 1. E. *fattas.*

R. $1691\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
spyriæ wil iach gernæ ider her
idhert nampn bwru thz ær
C. D. E. F. *instämmande läsart.*

R. 1694—7. Stället är tydligen förvirradt genom skriffel, och kan endast återställas genom våldsamma ändringar. Emedlertid borde läsarten i B. upptagas i texten:
sith nampn han openbarade thæræ
ther warth han vnfangen mz æræ

R. 1694—97. D. han war ther vnfangen mȝ ære
mȝ alth thȝ folk som komit hwar thære
E. Han øptæ thȝ openbare thær.
fforæ alt thȝ folk ther kommit ær.
Ath herræ ÿwan ær kommen hæræ.
Han var vndfongen ther mȝ æræ.

F. *instämmer med* E.

R. 1706. A. *läs* ridhe — B. *har* tiidhæ — ridhæ

R. 1734. Borde tryckas, efter B. C. D. E. F.:
aff thȝ hws badhe riddare ok swen

R. 1735. F. *läs* bomme piber

R. 1737, 8. F. *fattas.* — 1738. D. uppa *för* aff

R. 1739, 40. E. *fattas.* — 1740. D. thy *för* for at

R. 1742. B. C. D. E. F. æræ (ære)

R. 1747, 8. E. *fattas.* — 1747. A. *läs* baswn
D. Alskons leik munde them ey skorte
swa riide the fram for there porthæ

R. 1749, 50. E. *fattas.* — 1750. D. wm landith *f.* væghna

R. 1752. D. mȝ bloth sameith oc riike tingh

R. 1753—6. E. *fattas.* — 1753. D. swa *f.* tha

R. 1757. B. C. thera klæder D. thȝ klæde E. the skiolde F. the halle *i st. f.* thera klædhe

R. 1760. D. gul oc grön — E. grønt oc røt

R. 1760¼, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
gulffuit tækt mȝ baldakinnæ
thy rikaste ther man matte finnæ

E. F. *samma läsart.* D. *fattas.*
Li drap de soi sont fors tret.
Et estenduz el pauement.
-Le Chev. au L.: v. 2317, 18.

R. 1760¼, ¼. F. the stigede aff thiere heste
the stalte ridder och swenne beste

R. 1762. Se anmärkningar till r. 1734. Läs **r i d d a r e o k s w e n**

R. 1765, 6. D. *fattas.*

R. 1766½, ½. Borde upptagits i texten, (efter B.):

thcn wænlek ma*n* a he*n*ne saa
thʒ ær mik seent at sighiæ j fra

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 1768½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

ther gudh haw*er* he*n*ne giort
so*m* j haffui*n* fŏr*re* hŏrt

C. *samma läsart.*

½. D. som i endels haffue*n* hŏrth

E. *fattas.* F. *instämmer med* D.

R. 1770. A. *läs* konu*n*g

R. 1771, 2. E. *fattas.*

R. 1772. D. hiith til mi*n* hiærte kær

R. 1777—82. E. *fattas.*

R. 1784. D. hwru F. hware *för* før æn

R. 1790. Uti Franska originalet användes denna bild om *Herr Gavian.* Uti alla de andra bearbetningarne är hela beskrifningen, r. 1782—98, utesluten. Bildens sammanhang visar att *Ivan* är här ett skrif-fel för *Gavian.* Se r. 1799.

R. 1794. D. tha moln oc sky ær offu*er* sath

R. 1797, 8. E. *fattas.* D. nyom F. ny

R. 1810½, ½. Borde upptagas i texten, ½ efter B. och ½ efter D.

aff then store hŏgelik wa[n]dhæ
ther h*er* iwa*n* war komith til ha*n*de

B. aff then store hŏgelik wadhæ
ther hon kom ho*num* wæl til nadhæ

R. 1810½, ½. D. Aff [then] store högeligh wande
ther her iwan war komith til hande
C. *instämmer med* B. — E., F. *inst. med* D.
R. 1811, 12. E. *fattas.*
R. 1817, 18. E. *fattas.*
R. 1823—6. Med stöd utaf följande läsarter:
1823, 4. B. the ske*m*ptado sama*n* the langa daga
stu*n*dom ridhu the j skogh at iagha
C. thøm D. E. segh F. ther *för* sa-
ma*n* — E. march *f.* skogh
R. 1824½, ½. B. och stu*n*dom a mark at betæ
mȝ falkæ och hu*n*da at letæ
C. *samma läsart.* D. E. *fattas.*
F. en stwndom a mark mȝ felke ath bede
mȝ leyde hwnde hiort ath leede
1825, 6. D. fugle oc diur ware them til reidhe
huarth the wille fare oc weidhe
E. *fattas.* — F. 1826. *fattas.*
borde hela stället återställas och tryckas sålunda:
the ske*m*ptado saman the langa daga
stu*n*du*m* ridhu the ij skogh at iaga
och stu*n*dom a mark at betæ
mȝ falkæ och hu*n*da at letæ
fughla ok diwr varo thóm til redha
huart the vildo fara at vedha

Denna lifliga målning af de mägtige riddarnes fordna jagt-nöjen finnes endast i den Skandinaviska sagan.

R. 1839, 40. E. *fattas.* — D. sagde ha*n f.* h. i.

R. 1845—1949. *Tryckt efter B., då ett blad är borta i* A.

R. 1849, 50. E. *fattas.*

R. 1855—68.

R. 1855—68. E. *fattas.*

R. 1875. D. Ther min kæte nw til star

R. 1879, 80. E. *fattas.*

R. 1887, 8. D. *fattas.*

R. 1891—4. E. *fattas.* — D. (F.) stodh fyr

R. 1896. D. (E.) eith forskel

R. 1905. D. Jek wil thꝫ ey for ider lônæ

R. 1923, 4. D. (E. F.) ey soth ey hær thꝫ skule i wita
ther mogen i herre wel a liite

R. 1932. Borde återställas och tryckas (efter D. E. F.):
om han forglômer ey kærestæ sinnæ

Så länge han minnes sin käraste, blifver han hård som jern (alldeles sår-fri).

R. 1941, 2. E. *fattas.*

R. 1947—52. E. *fattas.*

R. 1952½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
hwo kan ther aff sighiæ eller scriffuæ
mꝫ hwat skæl tha ma han liffuæ
F. *instämmer med* B.

R. 1965. B. (C.) fræmbre D. (E. F.) fromare *f.* bætre

R. 1977, 8. Borde utbytas emot läsarten i B., hvarmed alla de andra hds. instämma:
om qwældit tha hoffuet skulde wæræ
tha kom herra iwan ridandhe thæræ

R. 1981. A. *läs* heedh[a]

R. 1981—6. D. *fattas.*

R. 1982½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
man loth ower the herra sla.
the rikæstæ tiæld man finnæ ma

R. 1983—96. Detta ställe fattas uti urskriften och de öfriga bearbetningarne.

R. 1985, 6. E. *fattas.*

R. 1994. Borde tryckas med stöd af B. C. D. F.:

swa at ængin skal hær hema bidha

R. 1996½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

thy at thʒ thókte engen offmyk*it* wær*æ*
thʒ the matto ho*num* góræ til æræ

C. D. F. *instämmande läsart.*

R. 2008. D. ho*n* lade sin skin a vnd*er* thʒ tiældh

F. hw*n* laude sin kobe wnder thʒ thiel

R. 2028. Med stöd af B. C. D. (logith) E. (liwet) F. (løwed) borde raden förbättras, efter B., sålunda:

thu hafu*er* thʒ lugh*it* thʒ veet thu væl

R. 2033, 4. D. *fattas.*

R. 2036. F. och gaff ey giøm ath hwad hwn saude

R. 2038. A. *läs* han

R. 2042. E. Sith nw qwær hin ondee tik skænde.

F. sa sore for smadh hw*n* hano*m* och skiende

R. 2043, 4. E. *fattas*

R. 2049, 50. D. *fattas*

R. 2053—6. E. *fattas.* — 2055, 6. D. *fattas.*

R. 2073, 4. E. *fattas.*

R. 2081. Borde förbättras (efter B.) enligt läsarten i alla hds.:

een swen ther hafdhe bogha ij hænde

Tant quil troua delez .I. parc.
.I. garcon qui portoit .I. arc.
Le Chev. au Lion: r. 2793, 4.

R. 2083. D. Hono*m* lyste ey lenge vidh hono*m* thala

R. 2089. B. och aat them raa ræt so*m* en hók

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2090½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

iach hawer ey annat sannare hört
hans ætæn war för alt annorlund giort

C. F. *samma läsart.* — E. *fattas.*

D. hans etande war alth bether reth

R. 2094. B. C. (E. F.) fatik D. gamal

R. 2105, 6. E. *fattas.*

R. 2106. B. herra iwan sat tha mot thz lius
C. D. F. *samma läsart.*

R. 2107. B. salghæ C. saluga E. sucknæ F. sorte

R. 2108½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thz war thok bæxt och hart som bark
ther aff wart han lithit stark

C. E. F. *samma läsart.* D. *fattas.*

I läsarterna 2102. *läs* 2112. — R. 2111, 12. D. *fattas.*

R. 2112½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
nw thz förstæ han mætter ær
han dwaldis ekke lenger ther

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2117, 18. D. *fattas.*

R. 2120½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thy at han engen skipilsse aff honum fan
wtan som thz ware en galen man

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2124½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thz giorde han sidan och ekke för
och lagde them for ærmætens dör

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2126. D. (E.) miödh oc viin

R. 2128½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
gaff honum thz badhe het och kalt
thok haffde han hwarken piper eller salt

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. $2138\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

ho*n* war aff then f*ru*r skaræ
th*e*r ha*n* mo*n*de he*r*ra ow*er* waræ

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. $2142\frac{1}{1}$—$\frac{1}{6}$. Borde upptagas i texten, $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{6}$ efter B. och $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ efter D.:

haffde ha*n* hafft tolik klæd*er* thær*æ*
som ha*n* war fyrr*e* wa*n* ath bæ*ræ*
Tha hade ho*n* hono*m* fyrr*e* kenth
nw var ha*n*s skipilse al vm vendh
tha ha*n* naken for he*n*ne la
the jo*m*f*ru*a gꝺrllæ a ha*n* sa

F. *samma läsart.* — E. $\frac{1}{2}$—$\frac{1}{5}$ *fattas.*

R. $2146\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och bar th*er* engen jæff [up]pa
at thꝫ monde ey wæræ swa

C. D. F. *samma läsart.*

R. 2149, 50. E. *fattas.*

R. $2150\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och giorde thok so*m* en wis q*ui*nnæ
hon wækte ey ha*n* at thꝫ sam*m*a sin*n*ǣ

C. D. E. F. *samma läsart.*

R. $2154\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

mꝫ grata*n*de ꝺgon och ꝺmkelik talan
k*er*dhe hon thæs riddar*e* sorgh och qualan

C. D. F. *samma läsart.* B. *har skrif-felet* duala *för* qualan

R. 2156—2210. *Ett blad är här bortrifvet i* E.

R. 2166. A. *läs* skipilse

R. $2172\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

matte han hiælp och helso fanga
swa at han ware fôr ridhæ och ganga
och dwaldis siidan mꝫ idher en riid
tha lôste han snart all ider quidh

C. F. *samma läsart.* D. ½, ½. *fattas.* B. *har i rad.* ½, *skrif-felet* sin *för* ider (*läsarten i* D.)

R. 2182½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

jach hawer thꝫ mꝫ sanno sport
ee hwo mꝫ them warder smorth

C. D. F. *samma läsart.*

R. 2184½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

nw skyndom os hem min hiærtæ kæræ
och dwælioms ekke lenger hæræ

C. D. F. *samma läsart.*

R. 2188½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

ware honæ ther sidan widher
thu skalt nw gôre som iach tik biuder

C. D. F. *samma läsart.*

R. 2189, 90. D. *fattas.*

R. 2195. D. skeræ *för* faa — 2196. D. wæræ *för* gaa — F. *fattas.*

R. 2198½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

hwat iach ther mere aff sighiæ will
och alt thꝫ enom riddare hôrer till

C. D. F. *samma läsart.*

R. 2201. B. C. F. *hafva* ther *för* thꝫ *utan tvifvel riktigare.*

R. 2203. D. steigh aff sin hesth; F. sadh aff hesten

R. 2208. D. iammer booth

R. 2211. A. *läs* hiælpa

R. 2218. D. owith E. galscap F. w widh *för* ôrsl

R. 2238½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

hans soot haffde honum giort swa mykyn wandæ
at han war ey fôr opp at standæ
C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2248½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
min makt ær mik swa gangen fra
thʒ iach mik ey siælffuer hiælpæ ma
C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2250. B. D. lotʒ C. loʒ *för* loot sik

R. 2256. B. D. lotʒ f. loot

R. 2272½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thit skulom wi ridhæ och ekke ganga
ther magen j glædi och skemptan fanga
C. D. E. F. *samma läsart.* C. moge wi D. moghom wy *för* magen j

R. 2280. A. *läs* fôr

R. 2280½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
nw stighom a bak wi maghom ey bidhæ
wi wilom genstæn til husit ridhæ
C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2282. B. (C. D. E. F.) farande *f.* sidhan

R. 2284. twa *är ett skriffel. Läs, i enlighet med* B. C. D. F.:
the iomfru tok the budhka tha

R. 2287. E. orsage. F. orsagh *för* orskyld

R. 2289. B. C. D. E. F. men, mʒ, medan, mæn, meden
I Läsarterna 2298. *läs* 2299. — D. Megh barsth

R. 2300. B. (C. D. E. F.) then butk vnfiôll mik j then a

R. 2306½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
iach fik ther mere skadæ a mot
iach wenter thæs aldrik fanga bot
C. D. E. F. *samma läsart.*

R. 2313, 14. D. *fattas.*

R. 2314$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

thʒ ær wislik giort later idher ey langa
effter thʒ j magen ey ater fanga

C. F. *samma läsart*. D. *fattas*.

E. Thʒ ær giort lader ether eÿ langhe.
j mwæ then budk aldrig fangæ.

R. 2321, 2. E. *fattas*.

R. 2336. Borde utbytas emot läsarten i B. (C. D. E. F.):

· Somj til ôrs och somj til fot

R. 2351. D. mangen skriffuær aff rolandh

R. 2362$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och hioggo them en wægh swa bred
thʒ hæren all gladelik effter redþ

C. D. E. F. *samma läsart*.

R. 2374$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

swa angistlikæ han mʒ swærdit slo
som en falk plæger mʒ sinæ klo

C. F. *samma läsart*. D. E. *fattas*.

R. 2376$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

tha mælto the ther sagho pa
A ha aha och sagde swa
Herra gudh tha signe then man
ther sith swærd swa rôræ kan

C. D. F. *samma läsart*. E. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$. *fattas*.

R. 2377—80. E. *fattas*.

R. 2382$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{10}$. Borde upptagas i texten, efter B., men med finna och tha inbytta ur C., i stället för funno och thy:

thy bôr thʒ herræ och fôrstæ til
hwar thʒ rætlik prôua will
hwar the finna en dande man
ther ridderskap och æro kan

tha ær ha*n* w*er*digh at hawa ha*n* kær*e*
thæs fanga the badhæ loff och æræ
thy at offtæ komb*er* the*n* tiidh
at ma*n* torff badhæ ridda*re* och swe*na* widh
thʒ thykkes ey offmyk*it* wæræ
hwat ma*n* them haw*er* giort til æræ

R. 2387. Läs (med B. och F.):

och kænn*er* honu*m* at sompna swa

R. 2404$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och wægh*it* thʒ mʒ tolik wagha
thʒ ha*n* thʒ angræ ræt allæ dagha

R. 2408. Läsarten i B. (C. D.) är troligen den rätta:

margh skapt ha*n* su*n*d*er* redh

R. 2410$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och tok tha til sith godhæ swærdh
th*er* opte bötte fo*re* ha*n*s færdh

R. 2414$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

th*er* ma*n* ser th*er* j blode sinæ
th*er* mist haffde badhe liff och limæ

R. 2420$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

hwar so*m* mæst ma vndan fara
h*er*ra iwan fölger efft*er* mʒ sin skara

R. 2430$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

en brant*er* aas war a ha*n*s leedh
then wægh ha*n* til hus*it* redh

R. 2444$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagits i texten, (efter B.):

thʒ loffuar iach idh*er* a mi*n*a tro
thy iach wil g*er*næ gör*e* swo
böt*e* alt efft*er* h*en*ne wiliæ
swa at os skal enkte at skiliæ

R. 2448$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{6}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

then *frua* redh ho*num* siælff igen
mȝ *frur* mör och ridd*are* och swen
fördho han in mȝ mykv*n* æræ
och badho ha*n* gudhi wæl komi*n* wæræ
aff tolik priis tha star ha*n*s loff
ee hwar h*err*a sökiæ hioff [hoff]

R. 2452. Läs med B. (C. D. E. F.):
han beddis gærna aff idh*er* nadhe

R. 2458½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
at ha*n* skal th*etta* ald*r*ik brytæ
om ha*n* ma idher nad*er* nytæ

R. 2464. Läs med B. (C. D. E. F.):
huath ij mik radhin thȝ vil iak göra

R. 2465—6½. *Herr Ivans ord.*

R. 2466½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
iach ma ey leng*er* dweliæs h*æ*r
for thy at lang*er* wæg for mik stær

R. 2470½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
mæd*er* mi*n* *fru*a hæræ
thȝ magho*m* wi saræ kæræ

R. 2489. A. *läs* oc

R. 2496½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ther ha*n* stand*er* j th*en* skog
ma*n*lik ha*n* sith swærdh wtdrogh

R. 2498½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
f*ore* et*er* och eld och a*n*nor meen
ther orme*n* skiut*er* ho*num* igen

R. 2500½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
och sid*an* j stykke al swa sma
at engen lot hos an*n*an laa

R. 2511—13. Omening. Svärdet var redan utdraget, och det var *svansen* men icke *halsen* som lejonet räckte fram:

Mes il li couient une piece.
Trenchier de la coe au lyon.
Por la teste au serpent felon.
Q*ue* par la coe le tenoit.

Le Chev. au Lion: r. 3356—9.

Rad. 2511 borde tryckas efter D., och r. 2513 efter C., sålunda:

h*er*ræ iwa*n* mu*n*de theda*n* riide
ok vilde tha ey længr*e* bidha
then leon sin hala fram for ho*num* rækte

R. $2562\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

en stor stek ha*n* aff hiorte*n* sker
och sid*an* fra*m* til elden bær
han re*ff* thȝ a en storan teen
och stekte ther badhe kôt och ben

R. $2578\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och gômde ha*n* mȝ sin froma
at engen ma ho*nom* til skada ko*ma*

R. $2586\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

ther j haffui*n* fôrr*e* aff hôrt
hwat vnd*er* widh hona war giort

R. $2590\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten r. $\frac{1}{1}$. efter B. och r. $\frac{1}{2}$. efter B. och C.:

then æræ iach h*er* fordh*u*m fik
mȝ sorgh hon bradelik mik forgik

R. 2595. Läs med B.:

a ha*ns* hals fik han eet saar

Eudroit [endroit] le col pres dela ioe.
Ni a maille qui ne descloe.

Le Chevalier au Lion: r. 3473, 4.

R. $2600\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

enghen ma*n* thʒ sighiæ ma
huru ômkelikæ hon lot tha

R. 2606½—½. Borde upptagas i texten (efter B.):
och lopp at*er* och fra*m* thæræ
so*m* hon mo*n*de galin wæræ
mʒ iæmm*er*lik lat och skriade swa
at thʒ war ômkæ at hôræ pa

R. 2610½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
han lagde sik widh*er* eth bærgæ liit
och hwilte sik en stu*n*d th*er* with

R. 2615. B. F. hwil C. (E.) hwill D. huild*er*

R. 2626½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ee sid*an* iach miste th*en* hôglik æræ
ther iach haffde mʒ mi*n* hiærtæ kær*æ*

R. 2628½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
aff godh æ*m*pne foor iak illæ
thʒ wlte mik mi*n* storæ osnillæ

R. 2642½, ½. Borde upptagas i texten (efter D.)
En tho h*er* iwan war ey gladh
ha*n* gek til he*n*ne tha i stadh

R. 2644½, ½. Borde upptagas i texten (efter D.):
huath duga*n*de ma*n* mu*n* the*n*ne w*ære*
ther segh sa sarlige k*ære*

R. 2654. Läs med B. (C.):
thʒ ma ængin lifuande tro a

R. 2673—6. (*Ivans* svar): *Nu förstår jag*, m. m.

R. 2704. d a g h l i k a är ett skrif-fel. Läs med B. (C. F.):
ij holpin mik tha dyghlika væl

R. 2704½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thy iach war ther swa komi*n* tha
at iach haffde engen at lithæ pa

R. 2723. A. (D.) *läs* kærde

R. 2724½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

tha gaff hon mik then sak
at thз wlte engen wtan jak

R. 2736½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

innan fiorton natta fræst skulde iach then fanga
elle[r] skulde mik thз til dødhæ ganga

R. 2748½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

och skiutlik bort mз henne rende
swa engen man then riddare kende

R. 2759. Läs med D:

ok ængin annan stadh kunne at finna

R. 2780½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

thз førstæ the hawa drepit tik
tha gar thз sidan ower mik

R. 2790½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

thy iach hawer idher swa wæl rønt
iach faar idher thз aldre lønt

R. 2796½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

Gudh gøme ider herre huar i fara
bade lønligh oc opinbara

R. 2812½—¼. Borde upptagas i texten, ½, ½ efter B. och ⅓, ¼ efter D.

och loto tha [the] vindbro nidher
herra iwan war tha glader wider
Oc vilde helder herberge ligge
en han vilde vte ligge

R. 2820½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

vi skulom antigæ badhæ in
eller och wt at thзta samma sin

R. 2826½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

badho swenæ taka hans hæst
och gømæ som the kundo bæst

R. 2832½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
the f*ru*r och jo*m*f*ru*r toko ha*n* ther
och leeddo ha*n* thit thera h*er*ra ær

R. 2838½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
Badhe karll och swa q*ui*nnæ
och hwart thȝ barn ther war inne

R. 2844½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
kær*e* husbonde sigh thȝ mik
om iach ma thȝ spöriæ tik

R. 2850½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thy wil iach held*er* ther om tigiæ
æn idher mer ther aff sighiæ

R. 2876½, ½. Borde upptagas i texten (efter D.):
ther ha*n* haffu*er* i sin gardh
them lather ha*n* h*en*ne var*e* ospardh

R. 2882½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ha*n* haw*er* mik tak*it* aff hus och la*n*d
so*m*pt mȝ swærd och so*m*pt mȝ bra*n*d

R. 2890½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
hwar ther letæ efft*er* tolik saka
han find*er* ther wæl sin maka

R. 2921. Läs med B. (C. D. F.; se r. 3659, 60):
en kamp bestanda for ena io*m*fru

R. 2942½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ha*n* wil wid*er* resen st*ri*dhæ
och lösæ idh*er* fran allæ*n* q*ui*dhæ

R. 2944½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ha*n* badh th*em* tha vpsta*n*da allæ
j skulen mik ey til fota falla

R. 2954½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thȝ skal thok morgho*n* arllæ wæræ
iach ma ekke leng*er* dweliæs hæræ

R. $2958\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagits i texten, $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ efter D. och $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ efter B.

han gaff them allo*m* gode trősth
ath theire ang*er* varde lősth
Och giorde them sid*a*n glædi och gama*n*
then qwæld mæd*a*n the waro til sama*n*

R. 2972. Läs med B. (C. D. E. F.):

hwilæs nu ok hafua nadhæ

R. $2996\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

the haffdo ho*num* ger*n*æ fallet til fot
haffde thz ho*num* ey war*it* j mot

R. $3054\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

the waro trőtte och swa modhe
bak saræ och illæ skodhe

R. $3078\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

tha matte mik then iemb*er* ey ske
ther iach hwar dagh f*ore* mik see

R. 3154. Läs, med stöd af B. C. F.:

at thz hug ey rættelika tok

R. $3154\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

thy at haffde thz skælligæ tak*it* ha*n*
tha ware dődh badhe őrs och ma*n*

R. $3180\frac{1}{1}$. Den felande raden borde upptagas efter C.:

thz huget kom neder mællo*m* the*m* bade

R. $3181\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter D.):

vel atte alne i jordene nider
sa hőrde jek sakth sa seyer jek ider

R. $3185\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter E.):

[Ath arm och axel aff ha*n*num gik
aff the hugh ha*n* tha fik]

Li ot au trenchant de lespee.
Les paule dou bu desearee.
Le Chev. au Lion: r. 4205, 6.

R. 3194—6. Dessa rader äro felaktiga, men i brist på hds. är det svårt att återställa hela sammanhanget. Se F. (i läsarterna).

R. 3198$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter D.):

Husbonde*n* oc frue æ*re* nw glade
ath t[h]e moge nw va*re* mȝ nade
Oc lősth er nw the*re* sone quidh
so*m* the haffue hafflh i lange riidh

R. 3202$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter D.):

Oc huile*n* id*er* oc haffue make
i gőren thȝ for wa*re* sake

R. 3219. *Och den som han (Herr Gavian) känner rätt väl.* (Se r. 3676).

R. 3220$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter D.):

Jek ræd*is* thȝ megh til scadæ gar
ath jek sa lenge haffu*er* varit h*er*

R. 3224. Läs med C. (D. E. F.; se r. 3277):

Ælle[r] och dődhe hos idh*er* bliffua

R. 3236$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter E.):

[Soa skamelig vppa en flaghæ
thȝ giorde the henne for wte*n* saghe.]

R. 3242$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ efter E. och $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ efter D.:

[Thȝ veth gud i hi*mm*e*ri*gh.
eÿ skal hu*n* døø fo*re* ethers swigh.]
I haffue*n* he*n*ne inge*n* sak ath ke*n*ne
for id*er* lygn scal ho*n* ey brenne

R. 3248$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter E.):

[Han raskelig fra*m* til elde*n* rendæ.
ha*n* vilde ey lade ath hielpe hennæ.]

R. 3252. Läs med C. (F.):
the sagho allæ at ha*n* war wredh

R. 3294. throff *är skrif-fel för* thorff

R. 3299. Läs med B. (C. D. E. F.):
Herra iwan swaradhe the*r* a moot

R. $3312\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
fo*re* thy jak wet thz sannerlik
hon rædh sinne fru æn ald*re* swik

R. 3369. Läs, med B., (C. D. E. F.):
the rykto th*e*ra swærd tha badhe til saman

R. $3416\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter D.):
The bade for hono*m* so*m* i moge*n* hôre
the matte hono*m* ey a*n*nen hielp gôre

R. $3424\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter D.):
Thy ha*n* war moder aff riisens slagh
so*m* ha*n* hade th*e*n same dagh

R. 3468. Läs med B. (C. D., se r. 3590):
til thæs ij ærin til rækæ badhe

R. $3530\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
ok mik haffu*er* swa saræ spent
mik ræd*is* thz ward*er* ey bradlik ænt

R. 3527—$30\frac{1}{2}$.
Puis dit entre ses denz soef.
Dame uos en portez la clef.
Et la serre et lescrin auez
Ou ma ioie est si nel sauez.
Le Chev. au Lion: r. 4597—600.

R. 3573. Läs med B. (C. D. E. F.):
Tha swaradhe ho*num* thæn ædhla man

R. $3578\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$.

R. 3578½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
so*mm*æ toko ha*ns* ôrs j tômæ
och so*mm*æ toko ha*ns* wapen at gômæ

R. 3636½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
och iach thȝ engho*m* sighiæ wil
fôr æn idher wili ær ther til

R. 3706. bær *är skrif-fel för* bôr

R. 3712½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
for wla*n* allæ trættæ
och wilde ho*n* liffuæ mȝ rættæ

R. 3737. *Läs:*
hon hafu*er* æn fyretighi dagha ther til.
Se r. 4732.
Au meins iusqua xl iors.
Le Chev. au Lion: r. 4768.

R. 3756½—½. Borde upptagas i texten (efter B.):
hon redh ôw*er* ma*n*ga h*er*ra rikæ
och wilde mȝ enge mot efft*er* wikæ
ow*er* bærgh och ow*er* dalæ
hon kom ther ow*er* mȝ myky*n* quala

R. 3768½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
thȝ mate ma*n* wæl a he*n*ne see
thȝ he*n*ne war j hiærtæt we

R. 3782½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
hon tok orloff och bort ho*n* redh
hen*n*e war ey kun*n*og then ledh

R. 3838½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):
ha*n* ledde hona j enæ warma stuffua
her skulen j io*mfru* inne soffua

R. 3881. Läs, med B. C. D. E. F.:
iak visar idher gærna a thæn leedh

R. 3891. Läs med B. (m. fl.):

tha badh hon gudh aff hiærtæ och sinnæ

R. 3950½—½. Borde upptagas i texten, ½—½ efter B., och ½ efter F.:

ther iwan och ha*ns* leon waræ badhæ
hwiltes om nat och haffde nadhæ
och warto hell af th*e*ra sara
[føræ the mwndæ dedæn faræ]

R. 3958½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

th*e*n jo*mfru* swarade ho*num* th*e*r till
mith ærænde iach idh*e*r sighiæ will

R. 3962. A. *Läs* han

R. 3968½—½. Borde upptagas i texten (efter B.):

och takkade ho*num* for sinæ gaffua
nw wil iach idhært orloff hawa
och ridhæ efft*er* ho*num* hwat iak forma
thy rad*er* iach tik at thu gör swa

takkade *är inbytt ur* C., *i st. f. skrif-felet* kallade

R. 3992½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

dagh och nat haw*er* iak rent
sid*a*n iach war efft*er* idher se*n*t

R. 4028½, ½. Borde upptagas i texten ½ efter B. och ½ efter F.:

om gudh giffu*er* mik th*e*r lykko til
[thy seÿer jech edh*er* my rætæ skiel]

R. 4030½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

och mælte til ha*n* blidlik tha
thy löne idh*e*r gudh th*e*r alt forma

R. 4034½, ½. Borde upptagas i texten (efter F.):

[thy war tha langt a dagsyens thidæ
the ware eÿ leng*er* før[æ] ath ridhæ]

De passer outre norent oure.
Que le jorz aloit declinant.
Le Chev. au Lion: r. 5071, 2.

R. 4046½, ½. Borde upptagas i texten, ½ efter B., och ½ efter C.:

man ma thz wæl a idher finna
J ærin alle o hôuitzske her inne

R. 4066½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

hwat haffui mik til saka giffuæ
hwi wilin j mik til laster driffuæ

R. 4091. A. *läs* donde — R. 4097. A. *läs* menæ

R. 4100½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

om at iach ridher hædan brat
hwar skulde iach tha liggiæ j nat

R. 4112½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

gudh late idher herra fara wæl
han swarade henne liff hel och sæll

R. 4120½—½. Borde upptagas i texten (efter B.):

tha swarade honum then portenære
hwat skal iach idher sighiæ mere
skynt tik hædan om thu wilt
thu far her enkte wtan ilt

R. 4142½, ½. Borde upptagas i texten (efter F.):

[ther man aff guldh och silki giøræ
som i ma heræ i bogen høræ]

R. 4191½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

mik thykker iach hawer ey annat til
swa frampt om iach thz witæ wil

R. 4270½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

hwat wi afflom mere eller minnæ
thz niwtom wi ey hinæ salgo quinnæ

R. 4274. Läs med B. (C. D. E. F.):

thʒ tiwgu skillinga giælda ma

Q*ui* ne gaaint .xx. d*eniers* ou plus.

Le Chev. au Lion: r. 5269.

R. 4282$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{8}$. Borde upptagas i texten $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{4}$ efter F., och $\frac{1}{3}$—$\frac{1}{8}$ efter B.

[the twingæ os til och saræ trwe
meræ ath gøræ æń wi mowe]
om thʒ ka*n* nokor tiid warda swo
thʒ wi armæ q*ui*nnæ hawa roo
tha botæ the os badhæ stekæ och siuda
om wi ey gōræ hwat the biuda

R. 4294$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter F.):

[jech redis thʒ gong*er* och ow*er* thik
thʒ wedh wæl gudh thʒ angr*e* mægh
ath thu skalt modh th*em* stridhæ
foræ æn thu mat hedhen ridhæ]

R. 4298$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

Til ho*num* ær mi*n* hōxte alit
iak ward*er* nw hæd*a*n ganga och thit
j thʒ myklæ hws h*er* stand*er* næra
gudh gōme idh*er* fr*ur* ee hwar j æræ

R. 4318. til thydha — *till aftonläsning.*

R. 4321, 2. En. I. romanz ne sai de cui.

Le Chev. au Lion: r. 5314.

R. 4330$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten efter B., men med uteslutande af skrif-felet ey:

til thokt och hōffuiskæ sin*næ*
war hon for and*ra* q*ui*nnæ

R. 4334. Nele nauoit mie .x. ans.

Le Chev. au Lion: r. 5322.

R. 4346$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

honum thȯkte glædi at henne wæræ
thy at han haffde henne kæræ

R. 4363. Läs med B. (F.):

hon vnwæpner thæn riddara godh
Et toutes ses armes li oste.
Le Chev. au Lion: r. 5362.

R. 4366¼, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

mȝ hwitæ hender och finger sma
the stolta iomfru giorde swa

R. 4368¼, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

mȝ hwit skin och skarlakan rȯdh
the giordo alt hwat then iomfrua bȯdh

R. 4376. A. *läs* sofuar

R. 4376¼, ½. Borde upptagas i texten (efter F.):

[hans løwæ widh hans fødher laa
thẏ thȝ war waan ath giøræ saa]
Et li lyons jut a ses piez.
Si come il ot acostume.
Le Chev. au Lion: r. 5390, 1.

R. 4429. Läs med B. (C. D. E. F.):

thu thænker then kamp ther mȝ forganga

R. 4432¼—¼. Borde upptagas i texten (efter B.):

thy at then sith ær off gamal her
thȝ hwilken man her komen ær
wi sem han antigiæ bliffuæ dȯdh
eller och giffuæ sik mȝ myken nȯd

R. 4472¼, ⅛. Borde upptagas i texten, ¼—⅓, ⅙ efter B., och ¼, ⅓ efter F.

thȝ skal tik ekke dugha
at thit leon skal os druga [truga]
lath hona bindæ swa fastelik
[ath hwn kan os eẏ giøræ swigh

och eẏ til hielpæ komæ thik]
lyst*er* tik sid*an* [kom] hiit til mik

R. $4486\frac{1}{1}$—$\frac{1}{6}$. Borde upptagas i texten, $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{6}$ efter F., och $\frac{1}{3}$—$\frac{1}{5}$ efter B.:

[thʒ maa jcki weræ nw her nææer
i the*n*næ mark men wi stridhæ her]
thy at mate thu hielp aff he*n*ne fa
hwru thit mall ku*n*de sid*a*n ga
tha war*e* [i] tu a mot os twa
[thʒ jckj nw sa wæræ maa]

R. $4490\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och læs sid*a*n dǒren at*er* igen
swa at hon os ekke . ma gǒra men
thʒ skal iach gǒræ a mi*n*a tro
gudh ma mik æn hiælpæ tho

R. $4532\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

iach sigh*er* thʒ sannerlik idh*er*
thʒ torffte h*er*ra iwan nw wæl wid*er*

R. $4544\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Bordę upptagas i texten (efter B.):

hon wilde ho*nu*m g*er*næ at*er* giælda
om hon matte th*er* i walda
thʒ ha*n* haffde henne hulpet wæl
tha orme*n* wilde he*n*ne sla j hæl

R. $4554\frac{1}{1}$—$\frac{1}{10}$. Borde upptagas i texten, $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{6}$, $\frac{1}{9}$, $\frac{1}{10}$, efter B., och $\frac{1}{7}$, $\frac{1}{8}$, efter F.:

ha*n* sk*er*mer wæl a badhæ hend*er*
hwars thera skiold*er* war fulwæl ke*n*d*er*
thy at ha*n* war stark*er* som nokot stal
thʒ war eth myk*it* vnd*er*likt mall
the stora hug h*er*ra iwan slar
thʒ beet a them ræt ey eth har
[for tølligh owerwettis nødh

tha redis herræ iwan for sin død]
thy at hwargen thera haffde fangit sar
wtan annars thera arm han lamber war

R. 4555, 6. Läs med B. (C. D. E. F.):
herra iwan hafdhe manga undæ
ok blödde fast ij alla stundæ

R. 4560⅛, ⅛. Borde upptagas i texten (efter B.):
tha lopp hans leon rasklik fram
och grepp then ther ey war lam

R. 4574⅛, ⅛. Borde upptagas i texten (efter B.):
han rasklik effter honum rende
mz thz swærd han haffde j hende

R. 4575. Läs med B. (C. D. E. F.):
han hug a hans hals som han var stark

Jättarne brukade ju ingen hjelm (se r. 4453).
La teste nue et le col nu.
Li a li glouz abandone.
Et cil li a tel cop done.
Que la teste dou bu li ret.
Si soauet que mot nen set.
Le Chev. au Lion: r. 5596—600.

R. 4576⅛, ⅛. Borde upptagas i texten (efter F.):
[och guben [bugen] størte for hanum nedher
herræ ywan stegh aff sin hæst och gledis wedher]
Et meintenant aterre uient.
Le Chev. au Lion: r. 5601.

R. 4587, 8. Läs. med B. (F.):
tho at han visar til momppaler
ok biudher silff ok gul o kær

Staden *Montpellier* var utomordentligt ryktbar under medeltiden för dess *läkare-skola,* hvilken ännu i dag är vida berömd. Detta ställe (r. 4587—90) finnes endast i den Skandinaviska sagan.

R. $4594\frac{1}{1}$ —$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten, $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. efter B., och $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$. efter F.:

iach ke*n*nis h*er*ra th*er* g*er*na widh*er*
at iach haw*er* mykit brut*it* mot idh*er*
[och sa vidh andræ fleræ
thẏ ær myn sorigh nw thiss mieræ]

R. $4600\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

mæd*a*n iach mik sielff ey we*r*ia ma
jach mon thok ald*r*ik hæd*a*n ga

R. $4614\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och kyste ha*n* swa innerlik
thʒ wil iach loffua gudhi och tik

R. $4616\frac{1}{1}$—$\frac{1}{10}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

och wara her h*er*ra ow*er* borgh och la*n*d
thʒ wil iach idh*er* fanga j handh
H*er*ra iwan tha aff hiærtæt lo
och mælte til ho*num* och sagde swo
mate iach he*n*ne til husf*ru* haffua
thʒ toke iach for*e* rikæ gaffuæ
thy ma iach mik saræ kæræ
at thʒ ma ekke nw swa wæræ
for th*e*n skyld talar iach nw swa
iach wil he*n*ne ey forsma

R. $4634\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

thykk*er* tik ey he*n*ne wara offr*it* riik
jak skal thʒ huxa mʒ siælffw*m* mik
leggiæ th*er* swa myk*it* til
so*m* mæst thu sielffu*er* haffua wil

R. $4642\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

thy at iach ma ey j thʒ*ta* si*n*næ
he*n*ne fa ell*er* och and*ra* q*ui*nnæ

R. $4672\frac{1}{1}$ – $\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten, $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$, efter B. och $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ efter F.:

min dotter ær mik ey swa o kær
thȝ skalt thu wæl forstanda her
[ath jech willæ nødhæ thik hinnæ ath faa
neẏ sanneligh jech giør ey swa]

R. $4710\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

[och dawligh effther hanum mon lange
thȝ hwn mattæ hans talæ fonghæ]

R. $4714\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

j sith hiærtæ swa manga` lunda
thǒkte henne j then samma stunda
som hon ware standen opp aff dǒdæ
och lǒst fran allæ sinæ nǒdhæ

R. $4724\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

mik thykker wara off lankt a[t] sighia tik
huru liwfflik hon honom vnfik

R. 4725. Läs med B. (C. F.):

mȝ blidha ordh ok stolta lata

R. 4734. Läs med B. (C. D. E. F.):

ther væria thǒr the iomfrw maal

R. 4742. *som hon trodde då hon talade så.*

R. 4750. A. *Läs* sins

R. $4754\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):

[for wdhen then borigh the giordhæ saa
then jomfrw och herræ iwan bodhæ too]

R. 4779. Läs med B. (C.):

thȝ vndra alle the ther fore æra

R. $4780\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

thy at han haffde ey the wapen pa
som han war fǒrre wan innan ga

R. $4808\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):

[thý ath mægh til bør mʒ ræth
ath jech faar th*e*r arff al sleth]

R. 4830$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):
[thý ath hwn wildæ nødhæghæ trettæ
om hwn mattæ lewe mʒ rættæ]

R. 4844$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten, $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ efter B., och $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ efter F.:
gudh thakke ho*nom* for sinæ æræ
thʒ ha*n* wilde ko*m*ma hæræ
[och hielpæ mægh hwadh han for maa
til thʒ gosʒ jec rætteligh aa]

R. 4872$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
mik thykk*er* thʒ wara ômkelik ti*n*ga
at wilæ mik th*e*r til twinga

R. 4896$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):
[doo haw*e*r jech thʒ eý aff ha*num* thent
thý jech ær lidhʒ mʒ ha*num* kiendh]

R. 4908$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
mogha badhe j enæ bryste bo
thʒ thykk*er* mik wara vnd*er* a mi*n*a tro

R. 4921. Läs med B.:
the rykto th*e*ra swærdh ok fara til saman

R. 4924$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
ey swa bret ræt so*m* en fot
thʒ wlte th*e*ra hugamot

R. 4931. Läs med B.:
th*e*ra swærdh waro slio the matto tha ey bita

R. 4936$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
ma*n* huxade at the skuldo bre*n*na
thʒ [the] mate enge*n* th*e*n an*n*an ke*n*na

R. 4946$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{8}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

wtan gudh thz fögher swa
at nokor man them skilia ma
æn thok the waro helada godha
the warto thok badhæ saman modha
och mate thz engen liffuande finna
hwilken thera ther mate minna

R. 4954½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

och beriæs swa angistlik ther
swa at hwart thz barn som ther war nær

R. 4955. Läs med B. (C. D. E. F.):

och alle the ther sagho op a

R. 4986½, ½. Borde upptagas i texten, ½ efter B., och ½ efter C.:

och laten them ther mz wara sat
ok lathin them ther mz skilias ath

R. 5004½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

wi wiste thz gernæ hwat the æræ
the swa frammalik stridhæ hæræ

R. 5010½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

ower thera hoffwd mz thera swærd
thy waro thera slagh litit wærdh

R. 5019. Läs, med B. (C. F.):

fore thæsse handa twæggiæ saka

R. 5023. Läs:

thy at herra iwan tha æpter leter

R. 5030½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

ther honom ran aff til mykyn tunga
han mate ey wæl røræ sinæ tungo

R. 5064½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

ok sik swa frammalik wisa
thæs wil iach idher prisa

R. 5098½, ½. Borde upptagas i texten (efter B.):

haffde iach witæt hwo j waræ
tha wilde jach st*rax* oppe*n*baræ

R 5130. Läs med F.:
sannelika thȝ skal ey væra

R. 5170$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
[och sa skiødæligh wordh*en* ow*er* jenæ
thȝ wndred ridd*er* och swænæ]

R. 5174$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
thok wil iach gőræ so*m* i mik rada
och sighiæ hwo wi æræ badhæ

R. 5238$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):
[och jnthȝ aff thȝ holdhæ
sa framth som jech maa woldhæ

R. 5244$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):
[do ath jech mægh for glømdhæ
sa ath jech mẏne ordh eẏ giømde]

R. 5254$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
thy at iach haw*er* thȝ for*e* gudhi iæt
thȝ iach skal all*um* gőr*e* ræt

R. 5262$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
thy at wi witæ thȝ allæ slæt
thȝ thu til taker thȝ ær oræt

R. 5282$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
j moghen wæl f*ore* mik loffua
fŏr æn iach rídh*er* fran hoffua
at hwat j gőrin hæræ
thȝ skal alt stadukt wæræ

R. 5290$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter D.):
han skipade swa mella*n* the iomf*ru*r twa
thȝ th*em* sielffwm wæl nőg*er* pa

R. 5302$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):

enghin mate finna thæræ
thz en wilde bætre æn annan wæræ

R. 5304. A. *läs* fingo

R. 5352. $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):
[och prissedhæ war ther aller meest
han war aff thy legiær bæst]

R. 5361. s k a m p m a n = s k a m m a n

R. 5380$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. Borde upptagas i texten $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. efter F., och $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ efter B.
[ther han haffdhæ ther tenkt aa
ath willæ ændeligh giøræ saa]
han gat tha badhæ ridhit och gangit
aff the sar han haffde fôr fangit

R. 5497. Läs med B. (m. fl.):
wtan thz vardher honum iat

R. 5574. h i n = i a c h

R. 5596$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
ee mædan iach ma j werlden liffua
innan idhræ thiænist wil iak bliffuæ

R. 5658$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
iach wil thz her oppenbara
thz skal thok thz samma wara

R. 5690$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter B.):
thy at iach haffde thz swa stadlik iæt
thz wi skuldom aldrek waræ sat

R. 5706$\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$. Borde upptagas i texten (efter F.):
[frwen swaredh sith hiertens kieræ
jech wil tage edher i gien mz æræ]

FÖRTECKNING PÅ EGEN-NAMN.

Malegreuans, *en spotsk Kämpe hvilken borttröfvade drottning Gwenevir.* R. 3651.

Momppaler, *staden Montpellier.* R. 4587 (Anm.).

Murina the visa quinna, *Feen Morgain.* R. 2181.

Norghe, *Norrige.* R. 5747.

Parcefal, *den ryktbare Riddaren utaf Runda Bordet.* R. 542.

Pinande borgh, *ett slott begagnadt till fängelse och fabrik. Ivan dräper dess tvenne troll-ägare, och befriar arbets-qvinnorna.* R. 4034.

Pingizdagha tiidh, *Pingst.* R. 43.

Roland, *Karl den Stores tappre Kämpe.* R. 2351.

Rom,
Room, } *Rom.* R. 10; 1486; 4416.

Romara, *Romerska folket.* R. 11.

Runzefal, *Roncesvalles, der Roland föll.* R. 2353.

Segremors, *Riddare utaf Runda Bordet.* R. 71.

Swartæklimgra, *en Riddare, fader till tvenne döttrar, hvilka föranleda den häftiga striden mellan Ivan och Gavian* R. 3604.

Utærpondagron, *Uther Pendragon, fader till konung Arthur.* R. 612.

Vadhoyn,
Vadoyn hin rôdhe,
Wadoin rôdhe, } *Riddaren af Källan, hvars Enka [den sköna Laudine] Ivan äktar.* R. 553, 619, 704, 731, 744, 748, 770, 854; 1019, 215, 404, 508, 573, 635, 712; 2701.

Valuan, Walewan, m. m. Se Gafuian.

Vrian,
Yrian, } *Prins af Rheged, och fader till Ivan.* R. 811 (Anm.); 1275, 307, 545½; 2160, 688; 5110, 664.

Ængland, *England.* R. 9, 12.

AFF

HERRA IWAN OCH HERRA GAFWIAN.

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

häft 5, 1845, p 1-192

Andra Delen.

Häft. 2.

IWAN och GAWIAN.

STOCKHOLM, 1845.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

AF

Första Delens Innehåll.

HERRA IWAN.

Herra iwan.

I nampn fadhers oc sons oc thæns hælgha a(†ndha) bl. a. i.
wil iak taka mik til handa
forna saghu fram at föra
them til gledhi ther a wil höra
aff the werdhogasta konunga twa
ther man æ hördhe sakt j fra
karlamagnus oc konung artws
til dyghdh oc æro waro the fws
artws war konung aff ængland
han van rom mz swerdh oc brand
ok war ther keyser mz mykle æra
han frælste ængland aff hardhe kæra
ok skat ther romara förra giordho
swa at ængin han sidhan kreffwia thordhe
Annar war konung magnus aff franz
thz wil iak idher sighia til sanz
at frembr(e) waro ænge j thera (‸‸ tima) tidha
for cristna mot hedhna mz at stridha
Badhe the herra iak sigher j fra
the haffwa thera framfærdh skipath swa
ower alla werldina gaar thera loff
æ hwar the stridha mz sit hoff
konunga synir the sökto thera heem
hertoghar iærlar gr(e)ffw[†ar thiænto them]
riddara synir the gior[†do och swa
och alle the ther wider kunne na
om thenne werdug konung artus dagha

waro ke*m*pæ starke he*r*ra (?thera) liiff tordo waga
for ridd*er*skap och f*r*(v)r æræ
thz ær illæ the æru nw færræ
fore f*r*(v)or priis wilæ loff at win*n*æ
ma*n* kan them nw næplik fin*n*æ
En sagha ær the ther iach wil sighiæ
thz ær mik thz iach ey ma thigiæ
om then riddare then ærlikaste ma*n*
Ther ma*n* om ha*n*s dagha fan
the*n* ther thiænte ko*n*u*n*g artus
daglika pa ha*n*s hws
ko*n*u*n*g artus som j haffui*n* hört
ær höffuitzsk ow*er* allæ förstæ giort]
bl. 2. i verso. han i then sama timan
hiolt et hoff forsniman
mz mykin frygdh om pingizdagha tiidh
frwor oc iomfrwr the waro ther bliidh
riddara oc swena the giordho ther gaman
mz diost oc bohordh ther the komo sama(+n)
tha ko*n*u*n*gen war mætter i open sool
pa sit hws i karidol
tha the waro mætte the saato til saman
riddara oc frwor giordho them gaman
oc kalzadho marght hwath tholikt haw*er* wa(+ldzth)
at mykith wardher iæt oc litidh haldith
aff alzsköns mi*n*ne ther frwo haffwa wald
then ma wara i hiærtadh baall
ther the wilia haffwa til thiænara
oc haffwa them i thera hiærta kæra
thz wil iak hælzst aff æwintyyr sc*r*iffwa
hwath glædhe the mondo fordh[?om] driffwa
tha ko*n*u*n*gin war mæt som iak för sagdhe

han ey taladhe vtan sat oc thagdhe
hwath knungin wil i sit hiærta mena
thz wiste ængin vtan han ena
han stodh op oc gik at soffwa
thz folk sat ther ater til hoffwa
ther vndradho riddara oc swena pa
thy han war ey wan at göra swa
drötningin war mz honum inne
frwor oc iomfrwr oc höffwitzka quinna
the riddara mædhan ther wte standa
hwath æwintyr kom them tha til handa
herre segremors oc herre walewan
(†·kalegrewanz) oc herre iwan
(†·och herra kæyæ quat sprak
ther ee talær illa a manz bak
och andre riddare flere
thy war thera skemptan mere
en riddare het kalegrewanz
han hoff sith æuintyr och sagdhe til sanz
ther honu(m) war mere laster æn æræ
thy monde han sik saræ kæræ
tha han sith æuintyr sagde fram
thz han sik siælffwer hiolt for skam
drötningen monde ther nælikæ ga
hon stod ther nær och lydde pa
engen wart wider thzte war
wtan kalegrewanz at hon thit gar
then ædlæ riddare stolt och godh
tha opp moth henne stodh)
herra keyghe gaff honum thz til saka bl. a. ii.
hañ fik ey bætre til ordha taka
thu. æst æn höwizk(a)re æn wi alle

ok (fore) thy skulu*m* vi thik he*r*ra kalla
tho man letar badhe vte ok inne
man kan ey tholkin kæmpa finna
thz thykk*er* minne fruo (drötni*n*ginne) swa
ij ærin een fromar*e* æn a*n*dre twa
hwar skulu*m* vi a*n*nan tholkin fa
thæn tho ær krank at lita op a
tha (^ mælte) (taladhe) æn (om) he*r*ra keyghe
thz wil iak idh*er* (for*e* sannind) sighia
til tokt æru wi alle seene
vtan he*r*ra kalg*r*(e)ua*n*s ene
¶ kær*e* he*r*ra (^ mælin) (i sighin) ey swa
hær war ængin fore spa
wi fingom mina fru off sent at see
thz gör os allom saman wee
¶ drötni*n*gin (^ mælte) (sagdhe) til keyghe tha
thit hiærta mon nu sund*er* ga
hafdhe thu ey tholkith spot nu giort
som wi hafwu*m* alle saman hört
thu hafu*er* alla mz spot vnfangith
thz hafu*er* thik optā illa gangith
the riddara varo mz bön til redho
miin fru ij skulin ey wardha vredhe
han thiænar idh*er* giærna til alla mata
tho kan han sit spot ey lata
¶ mik thykk*er* iak hafu*er* ænkte sakt
ther bætr*e* ær (sakt) (^ mælt) (^ thakt) æn ofu*er* ware thakt
ængin skulde andro*m* spot at drifua
vta*n* tokt ok æro hvar andro*m* gifua
thy skulu*m* wi alle hær mz thigia
ok riddarin sit æwintyr fram at sighia

Then riddarin mælte thz sigher iak thik
herra keyghe om thu wilt lydha mik
mik bör ey widher thik at (^ skifua) kifua
swa mykin odygdh tha kan thu drifua
thz thu mik drifuer spot ok hadh
ther aff æst thu siælff forsmadh
ok ma mik ey til skadha koma
thu mat mik ok swa litith froma
thu hafuer ok alla mæn forsmath
hwath thu for maat ok drifuer thôm (til) hadh
thy wil iak gærna thakka thik
thu loot ok ække brista a mik
mit æwintyr wil iak ey længre sighia
iak bidher mina frw lofuer mik at thighia
herra keyghe mælte (oc sagdhe) æn tha — bl. a. ii verso.
miin frua om ij wilin swa
lyster idher ther a at lydha
ok thenna godha riddara at bidhia
sit æwintyr fram at föra
thz ær the thing man gærna (vil) höra
¶ drötningin (^ mælte) (sagdhe) til herra kalgr(e)uans
aktin aldre huru thz gangx
(^ I) ij thörfwin ey herra keyghe at sæta
hans thrwgh aktin ræt ænkte vætta
ok takin thz idher ey til skam
fore mina bön sighin æwintyrith fram
min fru matte thz annath wæra
thz ware mik (alt) thwnkt at göra
thetta æwintyr at sighia hæræ
for idhra bön skal thz tho væra
iak bidher ok alla ther til lydha
hwath miin ordh hafua at thydha

ij thænkin ther a mz vit ok sinne
riddara ok swena ok stolta quinna
hwath mik ær tiimpt ok ække drömpt
mz mik var thz æn aldre glömpt
Thz var forsniman ok ække lango
iak foor ok vilde nymære fanga
væpnadher wæl til foot ok handa
ok leta æn mik thordhe nakar bestanda
iak fan een vægh a höghro hand
ther mik ledde til eet frömadha land
thænne (same) vægh var (^tho) thiokker at ridha
mörk ok thrang mz diwpa lidha
han ledde mik ginom ena vidha mark
til ena borgh ther var ful stark
stora grafuar ther om gingo
swa at ængin matte ther ower (^ridh) springa
ofuer the grafua gik een broo
husbondin kom ok (^mælte) (sagdhe) swo
han hafdhe een hök a sinne hænde
hafui han thak at han mik kænde
ij skulin aff stigha ij nat hær blifua
man skal idher alla nadher gifua
signadh war the söta stund
ther thik hær ledde a mina fund
thu æst hær væl komin gudhi ok mik
stigh bort aff ok hwila thik
bl. a. iii. ther var arla quælder ok dagher liws
tha iak kom ridhande til thz hws
mz mykin æra vnfik han mik
ok ledde mik op mz siælfuan sik
for vtan husith tha hængdhe eet bordh
aff alzkyns malm tha war thz giordh

een hamar hoos thz bordhith laa
tha man mz honu*m* a bordhith sla
tha taka the riddara a husith at löpa
ok hwar at sino*m* ko*m*pane öpa
wi skulu*m* alle til hofua ganga
minz he*r*ra gestæ mz ærom vnfanga
riddara ok swena toko min hæst
ok vnfingo mik ræt aldra bæst
tha mötte mik the stolta io*m*frua
th*er* aldre gang*er* aff min hugha
ok aldre aff mit hiærta gar
æ hwar iak ij værdi*n*ne ær
hon bödh mik aff hænna dygdh
hiærlelika aff werlzins frygdh
tha giordhe hon swa dygdhelik
thz hon siælff afvæpnte mik
sidhan lot hon mik klædhe skæra
een riddar*e* matte thǫm mz æro*m* bæra
aff brwnt skarlakan ok vnd*er* hwiitskin
een riik braza af gul hængde th*er* ij fiin
sat mz dyra stena
gaff mik the io*m*frua rena
hon ledde mik til ee*n* lönlik stadh
mz roos ok lilia var han (om)sat
ok yrt*er* badhe gull ok grön
iak toke thz wæl for*e* all værlz lön
ij th*en* stadh lyste mik at væra
tokt iak th*er* sa aff miin hiærtelik kæra
tha (^os) gingo os th*er* alle ij fra
ængin var th*er* at*er* vtan wi twa
tha taladhe iak til miin hiærtelik kæra
nadh*er* io*m*frua mik thæs hafuin ij æra

matte thz æfter min wilia ganga
aldre monde mik hedhan langa
thz var mik tho mæst a meen
husbondin kom tha gang*a*nde ij geen
han bödh os til bordh at fara
ij maghin hær ey længr*e* vara
vi giordhom hans vilia ok lotom ha*n* radha
han skipadhe os ræt alla nædhe
a. iii verso. bade vilt ok tampt ok alz kyns kost
ok bar os for*e* badhe viin ok most
ok aldra handa nadho
gudh thakke honu*m* for*e* sina gafuo
husbondin badh mik th*er* honu*m* iætta
thz iak skulde göra ok ey forlata
th*e*n sama væghin at*er* at ridha
ha*n* sagdhe han vilde mik hema bidha
iak veet thz monde langa væra
at thölkin riddar*e* var komin hære
th*e*r swa foor æwintyr at leta
huath ij bedhins thz skal iak veta
mik tok a min vægh at langa
iak tok tha loff at ga til sænga
första daghin sit liws tedhe
tha var mik mit örs til r*e*dho
iak thakkadhe thöm for th*e*ra dygdh
ok reedh iak thædhan mz glædhi ok frygdh
tha iak hafdhe ridhin een litin stund
tha kom th*er* löpande a mina fund
ville nöt ok grym diwr
leon biörna ok pantiwr
bardhis th*er* mz mykin gny
thz iak rædhis for thöm at fly

iak drogh mik tha ater til baka
tha vardh iak var vidh*er* vnderlika saka
een hirdhe swartar*e* æn een blaman
ledhar*e* skapilse iak aldre (^fra) fan
han hafdhe ij hænde ena stang
aff iærn badhe digh*er* ok lang
honu*m* folgde (ok) een ild*er* knös
ha*n*s hofwdh var störr*e* æn örsa hös
ha*n*s hals var som (en) wlfualle
ha*n*s ledha skapilse iak nödhogh talde
ha*n*s haar var hwast som (^hwi) hiwpona thorn
næsa krokokta som bokka horn
ha*n*s öghon g*o*l som topasi*us*
aff thöm gik eet swa rædhelikith liws
ha*n*s mun var vidh ha*n*s læpa bla
ha*n*s haka siit a brystidh la
ænlitith thölkith som biörna skin
bassa tænd*er* ok apina kin
skæggith hwast ok illa flæt
ryggin var mz kulom sæt
hans föt*er* bredhe ok kartnæghle lang
fing*er* som g*ri*psklöör varo the vrang
han studde sik widh*er* sina slæggio
myo' ok lange varo ha*n*s læggia
ha*n*s klædhe varo vnd*er*lik
vtan kostnadh (ey) hedh*er*lik
the rikasta klædhe han hafdhe aa bl. a. iiii.
thz varo nöta hudh*er* twaa
saa iak th*er* om honu*m* swema
orma ok ydhlo aldra væghna
tha ha*n* saa mik til siin ridha
iak vænte han thordhe mik ey bidha

han sprang op a een höghan stubba
studde sik vidh sina klubbo
han taladhe til miin ræt ænkte vætta
iak viste ey huath slikt hafdhe sætta
han sa til mik swa rædhelik
som han vilde (^q)kiwsa mik
iak huxadhe alla handa saka
hwath iak skulde til radha taka
at iak vare swa til redho
iak (^thöft) thörfte ey rædhas for*e* ha*ns* vredhe
iak hugdhe at han monde galin væra
mædhan han ey (taladhe) (mælte) mz iak var thære
sidhan thordhe iak fram at ganga
see huath æwintyr iak ku*nn*e fanga
iak (^mælte) (taladhe til ho*nu*m) som iak ku*nn*e bæst
sigh huath ma*nn*e th*er* thu æst
huath thu godh*er* hæld*er* ild*er* ær
hwi thu hær swa flatlika star
han swaradhe mik iak ær een man
ij fæghre skapilse mik ængin fan
æn thu hafu*er* mik nu seet
mina skapilse hafu*er* iak thik nu teet
¶ huath hafu*er* thu k*om*pan hær at göra
mz orloff vil iak thik at spöria
thz gör iak om dagha langa
the diwr at göma thu seer hær ganga
¶ iak veet ey huru thz ma vara
at thu göm*er* the diwrin hære
som ville ganga ij ödhe mark
vtan the varo bundin mz band swa stark
¶ sannerlika thz sigh*er* iak thik
at the æru all swa lydogh mik

swa hafu*er* iak thöm mz list*er* fangith
at the gita ey fra mik gangith
¶ nu manar iak thik a thina tro
sigh huru thz ma vara swo
¶ thz första the höra mik at öpa
tha thör ænkte thera löpa
thaghar iak faar eet at halda
sidhan ma iak thöm allom valda
iak tak*er* eet ij horn iak kastar thz nidh*er*
at all hin annor skælfua vidh*er*
the löpa til mik ok bedhas nadhe
ok fölghia all sidhan mino radhe
hwilkin annar thöm giordhe swa a. iiii verso.
han matte aff thöm skadha fa
nu sigh mik söte h*er*ra kære
hwath ær thiin sysla hwi kom thu hære
¶ Jak ær een riddare iak far (‸at) (ok) letar
ept*er* thöm mit hiærta ret*er*
ther iak matte (aff) æwintyr fanga
ther mik til æro matte ganga
nu bidh*er* iak godhe kompan thik
at thu matte berætta mik
hwar iak matte min ma*n*doom visa
swa at miin æra matte risa
iak kan nu idh*er* mit æwintyr sighia
iak vil for idh*er* ther ey om thighia
hær ligg*er* een kælda skampt ij fra
the vænasta man mz öghon sa
iak vil idh*er* h*er*ra sighia swa
lyst*er* idh*er* thiit at ridha
ij komin ey thædhan for vtan qwidha
thænne vægh ther ij hær seer

han falder thiit ther han idher leer
the kældo ther iak hafuer idher aff sakt
hon ær alla væghna mz rosir (om) thakt
the ædhlo træ varo sat mz lista
fore vintirs makt ther (?thera) löff ey mista
om kring hænne ær skipath swa
at solin kan hænne ey na
the samma kælda hon hafuer een priis
hon ær æmkaald som annar iis
nær the kældo ær een mullögh aff gul
ther staar een stolpe aff vnder ful
the lænkia æru langa ok giordha swa
at mullöghin ma væl vatnith na
ther staar een capella skampt ij fra
the vænasta man mz öghon sa
tak vatnith aff thæn springande brun
thik vardher sidhan væl æwintyr kun
æn thu thz om stolpan slaar
thu seer væl sidhan huru thz gaar
tha komber vinter ther swa stark
at alle the folghla (?foghla) a the mark
leon björna ok alzskyns diwr
rædhas for thæn hardha skwr
rægn haghil frost ok snio
rædhelik elder thz maghin ij tro
komber ther mz mykin dyn
for vtan alla nadher ok skyn
kan thu swa thædhan koma bort
thz thik vardher ænkte tilskadha giort
bl. 4. v. om gudh thik the lykko an
tha æst thu sælare æn annar man
¶ hirdhin badh mik fara væl

iak swaradhe honu*m* liff hæl oc sæl
thz lidh*er* nu fast at daxsins tidha
mik lyst*er* ey længr*e* nær thik at bidha
tha iak hafdhe ridin een litin stund
tha vardh iak var thæn vænasta lund
th*er* æ man mz öghon sa
nær the kældo han sagdhe ij fra
iak vil thz sighia aff rættan akt
mz blomst*er* ok löff var hon swa thakt
mic thocte thz matte ey reghna swa
at thz matte th*er* genom ga
ii then sama stwnd tha wardh iac war
ene mu*ll*ögh aff gul swa klaar
tho man all wær*e*lline leta scal
man find*er* ey annar tholik fal
thz moghiin (ij) for sa*nn*in*d* tro
at then kælla væll*er* swo
som then kætil ou*er* elle heng*er*
oc vællin alla weghna wm gang*er*
then stwlpe war aff smaragd*us* giorth
then sten war thiit mz listom förth
wnd*er* hanom fyra robiin
swa rödhe oc skære *som* solen skiin
aff the wnd*er* th*er* iac th*er* sa
th*er* ma iac wæl sighia fra
oc wil iac enkte aff thy löna
hwa thiit wil fara han ma thz röna
jac togh then mullogh ther hengdhe af gul
oc fylte iac hona til hon war ful
oc watnidh sidhan iac a stwlpan slo
thz angrar mic at iac giordhe swo
for thy at tha burdhis strom (?storm) oc gny

molnadhe himil oc molnadhe sky
oc thogh swa angeslica at reghna
elder flögh ther alla weghna
haghel oc frost mu*n*de th*er* ey thryta
jac thenkte at th*er* sculle allt nidh*er* bryta
a. v verso. Jak fik aff ræddogha swa mykin nödh
jak fol th*er* nidh*er* som iak vare dödh
hafdhe var h*err*a ey giort mik swa væl
tha var*e* iak thagar slaghin ij hæl
aff the træ th*er* follo nidh*er*
thz thakkar iak gærna thöm iak til bidh*er*
th*er* alla værldina hafu*er* at radha
ok mik halp thædhan mz sina nadha
tha iak hafdhe ligath ena stu*n*d ij dwala
tha hördhe iak at*er* the nækt*er*gala
ok andra foghla mz söte röst
mit hiærta gladdis ok fik ena tröst
tha iak sa liws ok solina skina
tha glömde iak alla angist mina
æn sa iak th*er* een foghla skara
mz mykin fiældo ij vædhrit fara
the su*n*go mz swa söte tona
æ mædhan iak lifu*er* iak ma thz mona
hwars th*er*a röst var sund*er*lika sik
ok varo tho allo saman liik
tholkin sang ma hwarghin væra
vtan man find*er* at*er* thære
mik thokte thz vara swa mykin priis
ræt som iak vare ij p*ar*adiis
iak lydde swa længe a th*er*a sang
at iak wardh hemsk*er* aff th*er*a bang

sidhan

sidhan vardh iak var vidher-annor tidhande
een væmpter riddare kom ther ridhande
han rænde fast ok var swa frij
iak thænkte at the varo tij
tha iak sa at han var een
til mit örs var iak ey seen
iak sprang a bak ok rænde aff stadh
ok var iak ij mit hiærta gladh
at (^thæ) the æra skulde mik koma til handa
at nakar thordhe mik (Ybe) bistanda
Thæn riddare ther iak sa ther ridha
han öpte fast ok badh mik bidha
han var grymber ok illa vredh
thz skal thu giælda thz nu ær sketh
atte thu mik nakra skuld at gifua
iak vilde æpter thit minne blifua
mædhan thu hafuer giort (thz) fore hoghamodh
thu skal thæs aldre fanga both
thz ma væl synas a thænna skogh
at iak hafuer fangith skadha ij nogh
vtan i wilin mik höta bl. a. vi.
tha wil iak idher hardhelika möta
oc mik fore idher ey at gifwa
vtan annar wara skal dödher blifwa
fore then last i giodho [giordho] mik hære
tha ma iak mik saara kæra
jak matte ey wara i mit hws
fore haghel oc frost oc eldzins liws
hwath i hafwin giort thot i waro balda
för æn i koma bort i skulin thz giælda

Æpter thæsse ordh han thagha thagdhe
mz sit spiwt han til mik lagdhe
hans örs war springande som en ra
en raskare riddara iak aldre (' ſ) sa
min skiold iak thaghar fore mik bödh
iak matte mik wæria thæs giordhis mik n(+öd)
waar örs the sprungo tha wæl fast
mit spiwt a hans hiælme brast
sidhan war han mik alt fore stark
han stak mik nidher a the mark
han tok mit örs oc han bort reedh
mera skam iak aldre beedh [leedh]
han wille mik ey the æro te
han wyrdhe en tima til mik se
vnderlöst tha giordhe han swa
han war en starkare æn andr(e) twa
hwath skulle iak tha til radha fa
ther iak hafdhe ænkte at ridha pa
daghin leedh tha fast at qwælde
iak gik mik ater til the kældo
tha tok mik oc thædhan at langa
iak wiste ey hwart iak skulle ganga
vtan gik áter til then skogh
min husbonda kom mik tha i hugh
at thædhan monde iak hiælpina wænta
hwath raadh iak monde aff honum hænta
iak gik blygher i gardhin fram
fore then last oc fore then skam
ther mik war om daghin skeedh
then morghin ther iak thædhan reedh
ther iak min husbonda fore mik fan
dygdhelika tha giordhe han

oc gik mik blidhelika tha i mot
alla mina sorgh ræædh han mik bot
Thu æst hær gudhi wæl komin oc m(†ik)
hwath hær ær bætzst thz biwdher iak (†tik)
Ænkte matte iak annath finna
æn frwr oc iomfrwr oc höfwitzska quinna
the giordho mik swa mykin æra
som första tima tha iak kom thære
riddara oc swena the giordho oc swa
thz löne them gudh ther alt forma
alt thz folk ther a hwsith war
vndradho dighert hwi iak kom ther
thz miin lykka war swa gangin
thz iak bleff hwarte dödh eller fangin
tha hafdho the hwarte sport eller hört
thz thædhan kom nakar man vtan dödh
hwath iak widher the kældo sa
ther hafwer iak idher sakt i fra
oc ænkte wætta laght ther til
han late hwa thz ey tro wil
Mæn weet sagdhe herra iwan
frænde iak thik illa an
thz thu mik thz ey förra tedhe
hwath thik widh the kældo skedhe
hafdhe thu thik ther ræt om akt
thu hafdhe mik thz förra sakt
an mik gudh badhe liiff oc æmpne
iak skal thin last wæl ærlika hæmpna
han skal koma i tholka nödh
eller wil iak ther om blifwa dödh
mit liiff wil iak ther om wagha
thz skal honum angra alla dagha

bl. a. vi verso.

Tha taladhe oc ther til herra keyær
höör oc mik hwath iak sigher
herra iwan rosar aff mandom siin
thz walder hans howodh ær fult aff wiin
hwa nw wil stridha om silff eller gul
han honum bestaar mædhan han ær ful
herra parcefal oc diderik vart bærna
them bestodhe han nw fulgærna
thy at han i qvæld wil dighert thrætta
thz hafwer i morghin ænkte sætta
kære herra iwan wilin i fara
sighin os thz hær oppinbara
wilin i qwar i nat hær liggia
thz ær the böön ther frwor thiggia
idher ma i nat swa wæl dröma
thz i maghin thz fore angist glöma
wilin i ændelika i apten ridha
wadoin rödhe thör idher ey bidha
bl. a. vii. faar han thz spyria sannelik
thz ij ærin nu swa ængizlik
moghum vi ̄ æn alle ther vidher koma
at hiælpa idher morghon hær ij tome
Drötningen swaradhe keya (Y λ swa) tha
thit hiærta monde nu sunder gaa
hafdhe thu nu ey tholkith giort
som vi hafvum nu hær alle hört
mik thykker thik vara en galin fiænda
hwar man vilt thu mz ordhum skænda·
forbannadh vardhe thiin fula tunga
hon hafuer thik giort dagha thunga
thy at thu kan aldrigh aff at lata
thu ·æst thæs værdh man skulde thik hata

Op stodh tha h*er*ra iwan
gudhweet frugha sagdhe han
mik thykk*er* ænkte om keyar ordh
hafu*er* han nakar mandom giorth
thz vil iak sighia sa*n*nelik
han find*er* thz væl mz siælfuu*m* sik
sina tu*n*go ma han ey at stilla
thy at han vil daghlika tala illa
hwar sins h*er*ra æro vil akta
han skal sik görla th*er* om vakta
göma siin ordh ok vara ey bradh
tha vardh*er* han ængin stadh forsmath
wilde h*er*ra keyar göra swa
tha matte han höghlik æro fa
tho vil jak sighia sa*n*nelik
æn iak rætteligha thænk*er* mik
mik bör ey vidh*er* thik at kifua
swa mykin ofögho kan thu drifua
thin òrdh hafua ænkte (at) sætta
iak aktar thik ræt ænkte vætta
Tha the hafdho sakt all thera nymær(+*e*)
tha kom konu*n*gin gangande thær*e*
the thagar op mot honu*m* stodho
ok alle (ho*num*) sina thiænist bodho
konu*n*gin sattis nær drötni*n*gi*n*ne nidh*er*
görin alle thz som iak idh*er* bidh*er*
riddara ok swena the magho wæl sitia
iak vil thæsse tidhande vita
drötni*n*gin skal sighia thæsse nymær*e*
th*er* h*er*ra kalg*r*(e)uans han fördhe hæ(+r*e*)
¶ drötni*n*gin var badhe höfwizsk ok (? gladh)
hon sagdhe (thz) thaghar fram ij stadh

kærdhe höghelik ow*er* ha*n*s vanda
ok læt th*er* ænkte æpt*er* standa
bl. a. vii verso. ow*er* thz komber han hafu*er* at bæra
wrækkin thæn læst han hafu*er* at kæra
for thæn skuld at ij ærin viis
thæs hafuin ij æro badhe ok priis
Tha konu*n*gin hafdhe thetta hört
vilin ij höra hwath th*er* var giört
han swoor tha een höghelik eedh
for thæn skuld han var (ᵞᐞey) vredh
om vtærpondagronzs sins fadh*er* siæl
th*er* han gærna vnte væl
ok om siæl sinna modh*er*
ok swa ok om sins kæra brodh*er*
thz han skulde til the kældo fara
mz ridd*er*skap ok frugho skara
innan fiortan natta fræst
ok vardha vadoyns rödha gæst
¶ alla væghna the tidhande foro
thz konu*n*gin vilde göra swo
badhe riddara ok swa swena
vtan ey h*er*ra iwan (all)ena
thy at ha*n* vilde gærna thæn förste vara
för æn nakar riddar*e* kome thære
ok sik thz (æwintyr) vnd*er* vinna
thz æwintyr (wille han) at (ᵞᐞvm) finna
h*er*ra iwan gik tha al ena
thiit han fan sina swena
han lot een lönlik til sik kalla
hina andra vara th*er* at*er* alla
thu skal min gangara sadhla ij stadh
swenin giordhe som han badh

jak vil fore ij væghin ridha
ok ther vil iak thik lönlika bidha
mit örs skal thu æpter föra
miin thing ok alt thz ther til hörir
gangarin föör thu ater ij geen
iak vil ridha for vtan sween
thu skal thz for ængom oppinbara
hoart som iak skal hædhan fara
hafuin ther ængin iafuogha op a
at iak vil gærna göra swa
han steegh a sin gangara ok reedh
lönlik stiigh ok skamma leedh
swenin hiolt alt hwath han iætte
ok kom thz skiotasta ther han matte
thz iak far swa lönlika bort
thz hafuer (mik) herra keyar giort
iak an honum ey thz æwintyr at fanga bl. c. viii.
ther mik daghlika (YA a) æpter langar
waluan (YA æller) allæ herra keyar
thz wil iak idher for sanno sighia
hwilkin thera ther hafdhe om bidhith
konung artws hafdhe honum thz genast gifuith
tha han væmpter var han thædhan reedh
krankan vægh ok myrka leedh
högh bergh ok diwpa dala
han foor ther ower mz mykin kwala
thæn vægh var myrk ok ænkte liws
ther honum ledde til thz hws
ther han ij the ædhla iomfrw sa
som ij hördhin förra sakt ij fra
han kunne thz ey fulsighia hær
aff alle the æro han fik thær

aff the stolta iomfruo (^j) klara
the sina tokt kan væl bewara
huath han hafdhe förra (^om) (aff) værldinne leet
hænna lika hafdhe han (^ey) (aldre) seet
til tokt ok æro ij allan stadh
man matte væl see thz gudh var gladh
ok blidh for vtan mödha
tha han leet hona födha
gudh hænna æro (nw wæl) göme
ok mik ey sina nadher forglöme
got herbærghe hafdhe han the (sama) nat
om morghonin reedh han thædhan brat
thæn vægh ther badhe var litin ok sma
ther han the villo diwren sa
ok thæn (sama) akerkarlin fan
ther likare var til trol æn man
han sighnadhe sik hans hiærta skalff
han thænkte thz vara diæfwlin sjælff
han spordhe væghin til the kiældo
ij maghin ther herra koma at qwælde
sidhan reedh han fast thz var hans akt
han fan ther alt thz honum var sakt
han fylte the mullögh han giordhe swo
ok vatnith sidhan a stolpan slo
tha fiol swa mykith myrker aff sky
huart han skulde ga thz viste han ey
frost ok snio haghil ok iis
tha vodh han thz aff vintirs (^viis) (priis)
¶ myrkith forgik ok ater kom liws
tha kom ther ridhande aff thz hws
een riddare aff thæn ödhkne skogh
til sit liif eet hæladhe goth

swa ængizslika tha öpte han bl. a. viii verso.
jak thænkte han var*e* een galin man
swa hardhelika the saman rændo
at hwar th*e*ra annars glæfuio kænde
tho at th*e*ra skaft varo thu*n*g ok stark
the gingo tho su*n*der a the mark
ok ængin th*e*ra stak a*n*nath n*i*dh
th*e*r var tho illt at (^ sith) sitia vidh
vadoyn hin rödhe hafdhe thz forsmat
thz h*err*a iwan for honu*m* sat
tholkin last hafu*er* iak ey haft
at nakar skulde sitia for*e* mit skaft
tho hafu*er* iak mangin man fra sadhelin rört
mz thz skaft th*e*r iak hafu*er* fört
the toko tha til th*e*ra swærdh
margha pæ*n*inga varo the værdh
hwar th*e*ra slo a*n*nan swa fast
at eld*er* aff th*e*ra hiælme brast
th*e*ra mandom tedhis th*e*r mz æra
huath huar th*e*ra vilde göra for th*e*ra kæra
ok hoggo th*e*ra skiolda alla ij stykke
hwar vilde hin a*n*nan nidh*er* thrykkia
ok göra thz (ʸ ^ maal) honu*m* matte skadha
iak vænte the komo æn thædhan badhe
th*e*ra swærdh swa fastlika bitu
brynior ok hiælma the sunder slitu
jak (ʸ ^ aff) hafu*er* ey hört aff mera vanda
thz een striidh matte swa længe standa
the varo badhe stolt ok rika
huarghin vilde for annan vika
the sloghos som the matto mæst
tho hog huarghin annars hæst

thz stodh thöm badhom væl til mata
for thera tygh vildo the thz (ey) lata
¶ herra iwan gik tha væl ij hagh
han gaff vadoyn (rödha) eet slagh
swa at hiælm ok hofwdh sunder gik
aff thz slagith ther han fik
hans brynia vardh aff blodhin rödh
han flyddo tha ey vtan nödh
man ma honum ey skuld at gifua
ther han matte ey længre lifua
rasklika kastadhe han om sin hæst
ok flydde vndan som han matte mæst
thz vndradho the a husith varo
huar swa mykith monde fara
ok swa flykterlika (monde) renna
för æn the fingo han at kænna
bl. a. ix. thz första the sagho (herra) vadoyn
the loto honum genast in
herra iwan hafdhe ther til vilia
han vilde sik ey fra honum skilia
herra vadoyn hafdhe önkelik læte
tha han flydde aff thz stræte
herra iwan æpter honum rænde
han hafdhe ther huarte viner ælla frænder
ther han matte a trösta thz sama sin
han fölgdhe tho honum a husith in
thera porta varo badhe sma ok thrange
twe matto ther ey saman in ganga
op var wndin thæn fælle port
mz mæsterskap tha var thz giort
swa vadhelika som han hængde
herra iwan tho sik ther in thrængde

vadhelika monde han göra tha
han vilde sit liiff forgifua swa
thæn fælleport vardh nidh*er* stöt
h*er*ra iwan tha een skadha löt
ha*n*s spora aff hans föt*er* slo
thz var vadhelikith thz maghin ij tr*o*
hans godha örs ræt sund*er* ij twa
swa at hwar lot fra hin a*n*nan la
ok fælde han siælfua*n* a the (Y ^o) iordh
gudh frælste han aff thz höghelika mordh
¶ h*er*ra vadoyn rænda fra honu*m* bort
ok (^m)in ij gönu*m* thæn adhal port
tha han sina riddara sa
tha mælte han ok sagdhe swa
iak ma mik sarlika for*e* idh*er* klagha
een riddar*e* mik hær æpt*er* iaghar
han hafu*er* mik swa sara skænt
thz mit liif ær nu bradhlika ænt
tha the hafdho swa talaz vidh*er*
tha styrte han dödh*er* aff hæstin nidh*er*
thz gik h*er*ra iwan tha aff lat*er*
the luktu genstan portin at*er*
mællan the porta monde han standa
han var (Y ^h) tha stadd*er* ij mykin vandæ
ok aktadhe sik ey thædhan koma
han tröste tho a sina hænd*er* froma
¶ een io*m*frw kom tha ganga*n*de ther
godhe riddar*e* hwi staan ij hær
ij hafuin min h*er*ra slaghith ij hæl
for thy ærin ij ey ko*m*pne væl
miin frw hafu*er* fangith swa mykin sorgh bl. *a*. ix verso.
ok alt thz folk a thæsse borgh

æpter thæn h*er*ra os hafdhe at valda
ok alla vara æro skulde inne halda
man hafu*er* idh*er* h*er*ra tho ey glömt
vitin thz væl ij ærin hær gömd
Tha swaradhe (henne) h*er*ra iwan
gudh weet io*m*frw sagdhe han
ij skulin thz se alt annorlund ganga
för æn iak læt*er* mik swa flatlika fa*n*ga
The io*m*frw swaradhe honu*m* swa
iak vil idh*er* hiælpa huath iak ma
iak ær skyldogh idh*er* til thiænist vara
for*e* the tokt ok for*e* the æra
ij giordhin vidh mik een fatigh q*ui*nna
tha iak foor konu*n*g artws finna
thz skulin ij nu sa*n*nelika röna
iak vil minnas ok idh*er* (thz) löna
iak fan th*er* ey swa höfuizskan (en) man
th*er* mik tokt viiste a mina san
vtan ij ena idhart namn iak ey mon
vtan ij hetin h*er*ra iwan
nu vare*n* (^{y}tho) gladh ij hiærta ok hugh(·†a)
mina hiælp*er* the skulu nu idh*er* dugh(·†a)
ok vilt thu lydha mino rædhe
thik skal ænkte vardha til skadha
the io*m*frw var mz dygdhom ful
hon gaff honu*m* eet fing*er* gul
ok satte thz a h*er*ra iwans hand
thæn steen var komin aff india land
han hafu*er* swa mykla dygdh ok æra
hwilkin man th*er* han vil bæra
ij lukte hand thz vil iak idh*er* tee
thz ænkte (^{d} æ) ögha ma han see

tha thæsse angist forganger idher
tha skulin ij göra som iak bidher
thænna steen mik ij geen ater faa
¶ om idher siælfuum (^j) thz likar swa
Gudh thakke idher for rika gafuo
iak hafuer nu thz ther iak vil hafua
the iomfrw (^mælte) (sagdhe) til herra iwan tha
vi skulum nu genast hædhan gaa
ij genom thetta mykla hws
ther ij seen brinna swa margh liws
ther nær ij een lönlik stadh bl. a. x.
han giordhe genast som hon badh
hon ledde han ij een lönlik kofua
ij skulin om stund hær liggia ok sofua
ij hwilin idher ij thæsse sæng
een litin stund ok ække længe
examit ok swa biald
hon lagdhe ower thæn riddara bald
liggin hær nu ok hafuin maka
idher skal ænkte vætta saka
¶ tha han hafdhe lighath een litin stund
tha kom ther ater ij hans fund
miödh ok wiin ok ærlik most
ok alla handa godher kost
hon badh han ga til bordh ij stadh
æta ok drikka ok göra sik gladh
Hans riddara ok swena angradha sin skadha
ok letto hans ij alla stadha
badhe vte ok (swa) inne
the matto han ey tho ey (mz allo) finna
ther herra vadoyn hafdhe slagith ij hæl
the finna han ey thz ær wæl

Tha (^mælte) (taladhe) om the stolta klara
herra iak vil idher ther vidher vara
akta aldrigh hwar the ,löpa
hwath the vte æller inne öpa
the göra ey swa mykin gny
at ij skulin aff sænginne fly
hær maghin ij nu bradhlik see
ij thetta hws ræt alla thee
badhe riddara ok swa swena
ther idher mz (mykin) skadha mena
the swa ængizslika lata
ok the sin kæra herra grata
hans liik the om husith bæra
ok thænkia idher finna thære
ij hafuin ena (^skemptan) (glædhe) at se ther a
huru galne the om husith ga
the (Y^the) huxa alt at idher leeta
the fa idher tho ey seet
iak ma hær ey længre dwælia
iak vil idher gudhi ij hand sælia
¶ iak thakkar idher innerlika gærna
fore the nadher ij giordhin vidher mik hærna
¶ tha hon var honum gangin ij fra
tha matte han genast höra op a
bl. a. x verso. aff draghin swerdh swa mykith bang
some hafdho (^bag) bogho ok some stang
the varo ther alle swa girughe op a
ok thænkto honum genast fa
the kæra thera angist marghinfal
hwath tholkin vllikka hafuer at valda
at han ær hædhan swa komin bort
man hafuer tholkith vnder ey förra hört

the toko tha hwar a a*nn*on kalla
mik thykk*er* vi ær*um* nu galne alle
vtan han var*e* foghil ok hafdhe vinga
han matte thænna mur ey ow*er* springa
mædhan alle laasa for*e*. (^pot) portana æra
thy thykk*er* os thz vnd*er* væra
vtan thz var*e* mz diæfwlsins kraft
thæn man honu*m* swek mz onde makt
the letto thz hws ij alla vra
ok om the sæng th*er* han ij laa
swa opt*er*lika the (^röd) rördho han
the sagdho tho ey thæn ædhla man
tha the hafdh*o* husith a*n*nan leet
ok fingo han hwarte hört ælla seet
¶ tha the sagho thz matte ey dugha
tha kom th*er* ga*n*gande the stolta frugha
önkelik tha varo hænna laat
for sorgh ok iæmb*er* ok mykin graat
första hon a likith sa
ij ofwith fiol hon nidh*er* ok la
thz första the frwa forsinnadhe sik
hon reeff sit haar swa iæmm*er*lik
riddara ok swena hænne badho
vi vilio*m* thz alle idh*er* radha
frwr ok mör ok höfuizska q*ui*nna
ij latin idhan graat ij th*e*tta sinne
sænde*n* budh klærka gamal ok vnga
ok lætin for*e* hans siæl at (^su) siwnga
mit a golfuith satto the hans baar
ther frwan bar for*e* hiærtadh saar
mædhan klærkane (^f) swngo ow*er* then (·|·dödha)
tha tok likith swa fast at blödha

at blodhit langt a golfuith rañ
tha visto the alle thz for san
at ther var inne then sami man
ther vighit ofw*er* honu*m* van
bl. a. xi. hwath the (^mællo) (taladho) ok hwath the giordhe
h*er*ra iwan thz görla hõrdhe
the toko tha aff ny at leta
h*er*ra iwan monde aff angist sweta
the letto han badhe oppe ok nidh*er*
til the siælfue kændos vidh*er*
the matto tho han ey finna
thæs thakke gudh thæn ædhla q*ui*nna
o ho o ho o ho
thæn ædhla frw (^ha) hon sagdhe swa
huath diæfwlskap mon tholkith væra
thz vi han ey see ok ær tho hære
h*er*ra gudh ij himerik
tholik harm iak aldre fik
thz iak skal han ey fa at see
ther mik hafu*er* giort swa sara ve
iak weet thz tho mz all miin sinne
thz han ær hær ij husith inne
hafdhe han ey swikith thæn ædhla man
aldrigh hafdhe han dræpith han
een fræmbre riddar*e* ther aldre vardh
til ridderskap var han ospardh
föddir ij vara dagha
for*e* ræzl hafdhe han ængin agha
han tordh*e* aldrigh hans at bidha
hæller oppinbara moot honu*m* stridha
han matte æn sidh*er* for honu*m* tapa

vare ey hans diæfwls skapa
¶ mz angar ok harm the mondo hafua
the toko thz liik ok baro til grafua
tha the lagdho honu*m* nidh*er*
the frwgha gaff sik illa vidh*er*
hær ligg*er* nu min hiærta kær
tholik annan iak aldre fææр
tha th*er* varo sungna siæla tidhe
the frwgha gik bort mz mykin qwidha
¶ the io*m*frw hon ey sina tokt for*e* glömde
gik thiit som hon h*er*ra iwan gömde
¶ hördhe*n* ij nu min hiærta kære
ok saghin ij thz folk th*er* nu var hære
th*er* ey matte fin̄na thik
thakka thæs gudhi ok ey mik
Thz iak war fræls aff thænna vadha
thæth fik iak aff gudhi ok idhra nadhe
iak bidh*er* thz gærna om thz ma ske
at iak matte the frwgho se bl. a. xi verso.
th*er* th*e*tta hws ok fæste a
om ij maghin thz göra swa
Jo*m*frwan (ᐞfi) swaradhe som ij maghin höra
iak vil thz storlika gærna göra
vi skulu*m* til thz vindögha ganga
th*er* maghin ij se thz idh*er* til langa
the th*er* sit*er* ij skarlakan skin
thz ær the stolta frwa miin
h*er*ra iwan görla at hænne gömde
the frua sin husbonda ey (for)glömde
ok tok sik tha aff ny at kæra
slik riddara veet iak ey (nw) til væra

som thæn h*er*ra iak hafu*er* mist
thæs nadhe mik gudh oc ih*esus* c*ri*st
¶ tha hon hafdhe (^mælt) (talath) ok gratidh swa
hon fol ij owit ok længe la
¶ h*er*ra iwan stodh ok sa thiit fram
hiælp*er* iak ey henne thz.ær mik skam
han vilde fram til hænna lōpa
the io*m*frw tok a han at ōpa
ok talar til han swa hardhelik
ij skulin h*er*ra lydha mik
ok ey aff stadh at ganga
vtan ij vilin mykin skadha fanga
ij skulin hær vara æpt*er* mit radh
ok göraz ey alt off bradh
arla ok sirla tha maghin ij se
al the æwintyr som hær ma ske
om thu vilt mz radhe lifua
thu skal thit liiff ey swa forgifua
om thine owinir fa *ower* tik vald
the akta thik swa marghin fald
ij skulin hwarghin hædhan ganga
for æn ij visse aff mik fanga
iak ma hær ey længr*e* væra
gudh göme idh*er* badhe til liiff ok æra
iak rædhis miin frw hon ma thz finna
antiggia sjælff hæll*er* annor q*ui*nna
nakor the skipilse finna aff mik
at iak swa længe hafu*er* varith mz (+thik)
¶ herra iwan sat th*er* æpt*er* ene
thz gik honu*m* mæst at mene
m thz skal swa illa ganga
ma ey visso hædhan fanga

om iak skal swa hemelika hædhan f(†ara)
tha ma mik ater herra keyar dara
ok drifuer mik til badhe hadh ok spot bl. a. xii.
thz thykker mik ey vara got
ok kan iak thz visa mz skæl
thz iak vadoyn slo ij hæl
ffrwan laa ena stund ij dwala
tha hon ater matte tala
hænne laat the varo swa vnderlik
at stundum vilde hon dræpa sik
ok stundum badh hon fore hans siæl
at gudh skulde hona göma væl
¶ herra iwan ater til henna sa
han thænkte mz sik ok sagdhe swa
tha han sa hænna hwita kin
nu gafue thz gudh at thu vare miin
matte iak ower the fru wældugh væra
iak toke thz fore al værlzins æra
hwath thænker iak thæn salloghe man
at iak hænne swa hiærtelika (wæl) an-
iak hafuer hænne giort swa mykith ij moot
hon thænker thæs aldrigh fanga boot
tha iak drap thæn (iak) (hon) vnte væl
hon hatar mik ey for vtan skæl
thz iak staar mykith æpter hænna minne
twar thz gör iak aff hemsko sinne
iak veet thz væl for vtan swik
hon saghe mik hældre dödh æn qwik
tho hafuer iak hört sighia een visan man
thz han ij bokom skrifuith fan
hwa ther stadhlika hafuer akt op a
man qwinno hwgh sköt vænda ma

iak thorff ey tala swa vnderlik
hwa weet hwath gudh vil vnna mik
han ma væl hænna hiærta vænda
ok hona mik til godho at sænda
han sat swa længe ok thænkte th*er* a
til fruan monde thædhan ga
thz han fik hænne ey længær see
thz giordhe honu*m* ij hiærtath vee
thz han matte tha væl thædhan ridha
han matte tho ey for vtan qwidha
vtan han för the glædhi faar
th*er* hans hiærta æpt*er* staar
han vardh vredh*er* ok thænkte swa
at h*er*ra keyar vild*e* ey t*r*(o) ther a
thz iak hafu*er* vrækt mz mykin æra
thæn last ha*n*s frænde hafdhe at kæra
för æn han vilde skilias vidh*er* the frw
at the *ey* finnas lönlik tw
bl. a. xii verso. han vilde hældr*e* dödh*er* blifua
æn han sik fangin ij hænna vald gifua
the io*m*fru th*er* han hafdhe kær
hon kom tha at*er* ganga*n*de thær
ok sa h*er*ra iwan mykith syrghia
tha vilde hon honu*m* th*er* at spyria
hwath (ær) idh*er* nu til qwidho
for hwi ærin ij swa mykith oblidhe
H*er*ra iwan swaradhe thæn io*m*fru rik
thz sigh*er* iak idh*er* sa*n*nelik
första tima iak idh*er* seer
miin sorgh forgaar mit hiærta leer
tha (^ mælte) (sagdhe) the io*m*frwa sköna
ij skulin ræt ænkte for*e* mik löna

ær thz nakath ther idher gör vee
thz maghin ij mik hemelika tee
¶ skal iak thz sighia for vtan spot
tha thokte mic thz vara ærligha (†got)
matte iak the stolta fruo faa
ther iak hær sniman for (^j) mik sa
Tha swaradhe mik the stolta rena
iak forstaar væl hwath ij mena
ok vil iak idher lydogh vara
tho ij vilin genast hædhan fara
Jak vil hældre hær ena stund bidha
ok sidhan hædhan oppinbara ridha
at nakar skal thz fanga spoort
thz iak skal hædhan stiælas bort
Drikkin tha ok görin idher gladha
idher skal ænkte vætta skadha
mædhan ij sitin hær vidher bordh
tha vil iak höra mina fruor ordh
ok sighia idher tha iak ater gaar
hwath anzswar iak aff hænne f(†aar)
Luneta gik fore sina fruo tha
hon fiol a knæ ok (^mælte) (sagdhe) swa
miin kæra frw latin idhra qwidha
ok idhan harm ok (ʏ^lat) varin blidha
tho at idher mykith æpter han langa
ij maghin ey han tho ater fanga
Jak veet thz væl at thz ær swa
thz iak han aldrigh (ater) fanga ma
iak vnte tho honum ij hiærtath v(†æl)
för thy vil iak mik syrghia ij hæl
Gudh ma gifua idher een annan man bl. a. xiii.
ther iæmvæl ok til riddirskap kan

thænkin ij thz tha ærin ij viis
ther aff fangin ij æro ok priis
Tha swaradhe hænne the ædhla frugha
hwi talar thu slikt ok hafu*er* ij hugha
iak hördhe aldrigh förra aff thik
thz thu vilde swika mik
thz a*n*nar tholkin ij værldi*n*ne ære
ney twar thz ma ey være
Luneta swaradhe the fruo tha
iak veet een bætre æn ha*n*s twa
gudh miin frua læti thz swa ga*n*ga
at ij mattin han til husbonda fanga
Gak thu bort thiin fula vætær
iak vil thik ænkte vætta sæta
tho man all værldina leta vil
man finder ha*n*s ængin lika til
The io*m*fru mælte ok sagdhe swa
miin kæra frua ij thænkin ther a
om konu*ng* artws vil hiit fara
mz ridderskap ok fruo skara
ok vil idhart land for idher hæria
hwa skal thz for honu*m* væria
aff alt idhart folk maghin ij ey finna
thæn riddara sik thor thz vnder vinna
idhart land swa vakta ok göma
som thz wæl bör til (^j) söma
takin ok ij ther til idhra q*ui*nna
the hafua ther til huarte makt æller sinne
tho at the til the kældo ridha
the orka (^the) widher ænga kæmpa st*r*idha
nu thænkin ther a miin kæra frugha
thz iak idher radher aff hiærta ok hugha

om ij mattin nakan thæn riddara fa
ther thetta æwintyr thordhe bista
ij takin han ok hafuin han kæra
tha hafuin ij badhe land ok æra
The frua thænkte tha mz sik
thz ær alt sant hon sigher mik
hwath hiælper mik ther fore swæria
thz skal tho æ thz sama væra
hon vilde ey lata thz op a sik finna
gak thu bort thin hemska quinna
thiin ordh hafua swa vnderlika grena bl. a. xiii verso.
iak veet ey görla hwath thu mena
mik thykker thöm litidh hafua at thydha
a tholkith kalz vil iak ey lydha
Miin kæra frw ij talin ey swa
huath iak hafuer talath ij görin thz (^f) tho
ij kunnin ey idhart hiærta at vænda
för æn ij hafuin mere sorgh ij hænde
The (^anzs) iomfru tha (^æ) anzswar fik
thy stodh hon op ok thædhan gik
ater sat then stolta rena
hon thænkte lönlik vidher sik ena
huath riddara ma swa godher væra
ther hon gaff tholik priis ok æra
thz thokte the fru vara een höghelik va(+nda)
at the iomfrua skulde thz forstanda
thz hon skulde sidhan thz göra
thz hon vilde ey förra höra
Luneta kom tha ater thære
latin idhra (^f) sorgh thz skal swa vara
huath hiælper idher ther æpter langa
thz ij maghin aldrigh ater fanga

mik thykker thz vara mykin osnille
thz ij vilin idhart liif swa spilla
thæs vare væl tiidh aff at lata
at sitia alla stund ok sarlika grata
huath thænkin ij thz a idhra tro
at all værlzins priis mz honum do
ney thz var alt mykith minna
man ma margha tholka finna
the halfuo bætre æru æn han
tho var han een godher man
Twar thu sigher ey thz sant
næmpn mik thæn om thu thz kant
kan thu göra mik ther skæl til
iak thz gærna höra vil
Om iak han næmpner thz ær idher moot
ther idher angist ma radha boot
vilin ij miin frugha ey vara oblidha
tha vil iak göra thz ij mik bidhia
The frugha swoor een höghelikin edh
thz hon skulde ey vardha vredh
Ja thz ma idher til lykko ga
miin frugha om ij vilin göra swa
bl. a. xiiii. thz gifui gudh ij himerike
at thæn riddare matte idher væl lika
mædhan vi ærum hær hemelika twa
swa at ther ængin hörir op a
tha vil iak gærna fore idher föra
alt thz iak veet idher lyster at höra
hwar twa riddara skulu stridha
ok hwar thera vil hin annan bidha
sighin thz for thy at ij ærin viis
hwilkin thera gifuim [gifuin] ij priis

thæn annan slaar ij hæl ok gör honom nödh
æller ok thæn ther blifuer dödh
iak thænker han höghre priis væl bær
ther sigher ower hin annan far
Mik thykker thik vara ther til lika
mz klokom ordhom vil thu mik swika
Miin fru iak kænnis ey ther vidher
thz ær tho sant iak sigher idher
een fræmbre riddare ær thæn man
ther vadoyn drap (^eenſ) eensamber han
The frugha bödh hænne bort at ganga
thu skal min vinskap aldrigh fanga
tho thu æst badhe galin ok ör
læt mik thz aldrigh optare höra
diæfwlin hafuer thik kænt thz raadh
at thu hafuer mik swa sara forsmath
at thu vil mik koma ther til
ælska thæn man ther iak ey vil
Snimarst miin frugha ij (^mæltin) (sagdhin) swo
ok sworin thz a idhra tro
tha i baden then Riddare nämpna
ij skulin aldrigh thz a mik hæmpna
iak hafuer thz giort for idhra bön
ok wænter mik alt bætre lön
The iomfrw monde tha thædhan ga
til thz hws ther herra iwan ij la
hon hafdhe honum ængin the tidhande at bæra
ther honum nakor glædhi at vara
Awi (^mælte) (sagdhe) the stolta fru
illa thykker mik vara nu
at iak skulde swa illa til hænna tala
ther allan min angir kunne væl swala

Æn kom luneta ater tha
ok leetle æpt*er* thz hon monde æpt*er* thra
hon vilde ey sina fru at sky
hon bordhe sina talan at*er* a ny
hon thottis ey thædhan vilia fara
för æn hon finge bætre answara
bl. 4. xiiii verso. Tha swaradhe hænne the stolta frugha
iak hafu*er* nu thz ij mina hugha
huath iak bradhlika taladhe til thik
sa*n*nelika thz angrar mik
om thæn riddara thu hafu*er* swa kær
aff hwath skækt [slækt] han komin ær
iak veet thu vilt mik ey swika
sigh mik om han ma vara min like
ow*er* land ok goz skal han valda
ok vil iak han for h*er*ra halda
tho vil iak gærna thz bewara
at thz ey sighis oppinbara
at thæn man skulde ow*er* mik vældugh*er* vara
th*er* för hafdhe dræpith min hiærta kæra
The io*m*frw swaradhe hænne tha
miin kæra frugha thz ær ey swa
ij thorfwin th*er* ey for*e* angist bæra
aff honu*m* skeer idh*er* een höghelikin æra
iak veet han ær swa höfwizsk*er* man
dygh [dygdh] ok æro han vakta kan
gudh mz sina signadha nadhe
han gifui at ij komin saman badhe
Hans nampn vil iak nu vardha viis
thæn thu gifu*er* swa höghelikin priis
Luneta swarar som hon væl kan
thæn stolte riddare het*er* iwan

The frugha gat tha ey længre thakt
aff honu*m* ær mik opta mykith sakt
iak hafu*er* thz swa opterlika hört
hwilkin mandom han hafu*er* giört
til fræmbre riddara ængin mon
æn h*er*ra iwan konu*n*g yrians son
ængin sa*n*nare thz sighia ma
miin kæra frw æn thz (^s) ær swa
Nær ko*n*nin ij thz fögha swa
at iak thæn riddara sea ma
Luneta tok tha hemelika lee
ij fæm dagha frest ma thz ey ske
Awi mik miin hiærta kæra
off seent thykk*er* mik thz væra
matte han ij morghon koma til mik
mz æro skulde iak thz löna thik
Tha swarar hænne the stolta io*m*frugha
een fughil ma thz ey raskar*e* flygha
swa langt ær thiit thz maghin ij tro
th*er* thæn ædhle riddar*e* mon bo.
tho hafu*er* iak swa raskan een swen bl. a. xv.
th*er* iak vil honu*m* sænda ij geen
ok læta honu*m* thz ko*n*nukt (^go) væra
at a thridhia dagh tha ko*m*ber ha*n* hær*e*
lætin sama*n* koma thz vil iak radha
idhra riddara ok swena badhe
innan thænna tima moghin ij finna
om nakar ær thæn sik thör (thz) vnd*er* vinna
om konu*n*g artws vil idh*er* hæria
hwa landith thör for honu*m* ha væria
iak veet thz væl mz rætten skil
at ængin aff thöm thör taka th*er* til

thy thorff ther ængin vndra op a
miin frw at ij vilin göra swa
idher thæn til herra akta
ther idhart rike thör göma ok vakta
ok siælff ær tholkin een ædhla man
som konung yrians son ær herra iwan
lætin frænder ok viner thz aff idher höra
at ij vilin thz mz ($^{y\wedge}$id) thera radhe göra
för æn nakar thera som iak kan at skilia
sik binder (ther) til at göra idhan vilia
The frugha ($^{\wedge}$si) swarar thæn hiærta kæra
a miina tro thz skal swa væra
miin ordh vil iak ther mz ænda
læt skyt æpter honum at sænda
the frugha sænder budhzskap brath
biwdher manlik koma saman sit rath
The iomfru nu til herra iwan gik
mz mykin liofheet hon han vntfik
j skulin nu vardha gladher
gudh hafuer idher giort swa höghelika nadher
thz idhart hiærta æpter staar
thz alt nu æpter idhan vilia gaar
the iomfru loot eet karbadh göra
herra iwan monde hon ther innan föra
min herra ij skulin hær innan fara
til alla thiænist vil iak idher vara
mz hwitte hand vredh (^{y}ha) hon hans baak
ok skipadhe honum ræt alzskyns maak
hon kæmpde hans hofwdh siælff ok thwo
hon vnte honum væl thy giordhe hon swo
tha han skulde stigha aff thz badh
eet riikt badhlakan kom ther ij stadh

bælte ok pung mz dyra stena — bl. a. xv verso.
thz gaff honu*m* the stolta rena
ther til ena hufwo mz rika bordha
æpter lunete vilia varo the giordha
tha han the klædhin hafdhe op a
een vænare riddara man ældre sa
ij skulin hær bidha thz ma idher dugha
ena stu*n*d mædhan iak gaar til miin frugha
Luneta fore the fru gik tha
ok fiol a knæ ok (Y mælte) (sagdhe) swa
hær ær ater komin thæn same sween
ij sændin h*er*ra iwan ij geen
han hafuer syst thz ij badhin
ok fört han hiit a idhra nadher
Nu læt han genstan til mik fara
swa at ængin liwandis vardher hans vara
vtan iak ok han ok thu vi thre
thæn fiærdha vil iak ræt ey see
Luneta til h*er*ra iwan tha gik
swa vnderlika hon til ordha fik
miin fru thæs viis nu vordhin ær
at ij swa lönlika hafuin varith hær
ok gifuer mik ther fore mykla skuld
at iak hafuer idher swa længe hult
iak vænter tho nadher aff idher fanga
ij skulin nu til minna frugho ganga
ok rædhins ræt ænkte vætta
ij vitin ey hwath slikt hafuer (at) sætta
vil hon idher for fanga faa
lætin thz æpter henna vilia gaa
Gudh veet io*m*frugha thz skulin ij höra
iak vil thz storlika gærna göra

hænne mik for fanga gifua
ok æpter hænna nadher blifua
Thz ma idher til æro gaa
om ij vilin herra göra swa
ij maghin væl vtan angist væra
a mina tro hær skeer idher æra
The gingo saman hemelika tw
thiit the funno the stolta frw
iak sigher thz mz rætte san
een lönlik angist tha hafdhe han
at the frugha skulde thz see
han vilde thz ey oppinbara tee
Tha the mondo in for hænne gaa
the frugha til thæn riddara saa
swa innerlika at honum (^gl) gömde
thz hon sina tokt ther mz (^fl) forglömde
bl. a. xvi. thz hon mz ordh han ey vnfik
ther mz forglömde hon siælfue sik
herra iwan stodh hænne langt ij fra
ok (^j) thænkte ther swa starklika op a
huru han siin ordh matte swa fram föra
at the frugha vilde thöm höra
Jomfru luneta (^mælte) (sagdhe) tha
til sinna frw ok sagdhe swa
idhart hoghomoodh mon idher swika
at ij lætin ængin vara idhan lika
Ædhle riddare hwi standin ij swa
hwath kunnin ij hwarte ne ælla ia
talin (ij ey) mædhan ij ærin kompne hære
thz thykker mik eet vnder væra
Luneta kallar herra iwan tha
ij skulin nu til minna frugho ga

hemelika nær hænne at sitia
alt hænna raadh tha skulin ij vita
ij thorfuin ænga angist bæra
ij ærin ful væl kom*p*ne hære
ok nær minne frw at blifua
hon vil idher al thing forgifua
om vadoyn hin rödha
thz ij sloghin han til dödha
Hærra iwan ok luneta the tw
fiollo a knæ fore the frw
Jak ær hær komin a idhra nadhe
ow*er* liiff ok goz tha skulin ij radha
The frw swarar som ij maghin höra
man skal idh*er* ænkte vald hær göra
om gudh vil at (iak) ma lifua
ij skulin nær mik mz frygdhinne blifua
Miin kæra frw iak talar swo
ok lofuar thz a mina tro
jak veet mik hafua giort idh*er* a moot
thy biwdh*er* (iak) idh*er* tholka boot
idh*er* kan ey hænda swa mykin nödh.
(ᵞ^nödh) iak vil idh*er* væria æll*er* blifua dödh
H*er*ra iwan iak spör thz aff idh*er*
om ij thæs sjælfue kæ*n*nins vidh*er*
at ij giordhin mik een högh oskæl
tha ij min h*er*ra sloghin ij hæl
Miin frw om iak ma (^mæla) (sighia) swo
swa angislika han mik ther slo
ij thorfuin ey vndra iak vilde mik væria
iak var ey van at lata mik bæria
iak skulde honu*m* antiggia dödhin gifua
æll*er* ok skamlika fangin blifua

bl. a. xvi verso.

hwi mon iak ok tala slikt
thz ær frugha ey vndirlikt
iak veet ther til swa margha doma
at sit liiff vil hwar man gærna göma
Jag hafuer idhra dygdh swa opta hört
hwath ij hafuin mik mote giort
thz ær idher alt forgifuith hære
nu sitin nær mik min herra kære
ok sighin thz mik mz rættan skil
huru thz ær idher swa komith til
thz ij mz hiærta ok sinne
ælzskin mik ower alla quinna
Thz vil iak gærna sighia idher
iak kænnis ther (^nu) oppinbarlika vidher
idher fæghrind hafuer mit hiærta sprængt
thz mit liiff ær bradhlika ænt
vtan iak nadher aff idher ma fa
miin kæra frugha ij thænkin ther a
Sighin mik thz a idhra tro
om thz æn kan vardha swo
thz konung artws komber ok vil mik hæria
om ij thorin mit land for honum væria
Thz skulin ij frugha spyria ok höra
iak (^stro) tröster mik thz væl at göra
idhart land at væria swa
at ther skal ængin bedhas a
frughan gladdis thagar ther vidher
ok sattis badhin saman nidher
thz skal alt vara æpter idhan vilia
os skal ængin vtan dödhin (at) skilia
The frw (^mælte) (sagdhe) til herra (^ia) iwan tha

vi

vi skulum genast hædhan ga
ij thz hws som hær staar nær
riddara ok swena bidha os thær
skal iak ther göra kunnukt thik
huath the hafua alle radhit mik
Nu hafuer luneta fræmt sin vilia
thz radher iak allom ther vilia gilia
the hafui ther stadhlika akt op a
huath luneta giordhe honum göre ok swa
ok lydhe radh aff stolta quinna
tha maghin ij stundom æwintyr finna
iak vil thæn hægoma læta bort
ok sighia huath ther var sidhan giort
Frughan ok herra iwan gingo tha
swa minnerlika saman twa
j thz hws ræt badhin saman bl. a. xvii.
ther var badhe glædhi ok gaman
riddara ok swena op moot honum stodho
ok alle honum sina thiænista bödho
huar (^mælte) (sagdhe) til hin annan tha
een stoltare riddara man aldre sa
vi maghom lifua for vtan kære
skal tholkin riddare var forman være
sæl ær miin frugha om hon gör swa
at vi skulum han til husbonda fa
tho hon skulde krono ij room anbæra
hon matte ey fanga höghre æra
the sattis alle saman ther nidher
huar æpter thy som ther var sidher
¶ op stodh drozatin ok (^mælte) (sagdhe) swa
ij skulin alle lydha (hær) op a

thz mon idher væl ku*n*nukt væra
hwilkin skadha vi fingom hære
tha var forman fiöl os ij fra
th*er* al var æra stoodh op a
konu*ng* artws boor nu sina færdh
huar dagh hiit mz skiold ok swærdh
vil vart rike alt vnd*er* sik bryta
vi maghom goz ok ræt ey nyta
vtan ful makt moot honu*m* staar
han komb*er* ij fiortan dagha h*æ*r
vi thörfuiin nu alle een godhan forman
minna frugho rikæ væl væria kan
thy spyr miin frugha idh*er* til radha
om thz ma vara for vtan skadha
æn hon skal til gipto ga
at th*er* laghe ængin last op a
mædhan h*er*ra vadhoyn swa sni*ma* (^dö) do
thz hon vilde göra swo
Riddara ok swena swaradho tha
th*er* til (^vilia vi) sighia vi gærna ia
ok thykk*er* os thz radhelikt
at hon swa bradhlika gipt*er* sik
ok os allom een h*er*ra fa
th*er* hænna rike styra ma
at thæn höghe priis ey swa for gaar
th*er* hær hafu*er* varith væl ij (^Y ^thusand) (ho*n*dradh) aar
The fiollo aknæ for*e* the frugha
vi bidhiom idh*er* om thz ma dugha
ok ærum thæs alle saman gladh
om ij vilin göra nu ræt ij stadh
bl. *a.* xvii verso. ok skilia os vidh thæn höghelika vanda
th*er* os daghlika staar til handa

The frugha loot som hon ville thz ey höra
hon vilde tho thz fulgærna göra
hon læt sik længe bidhia ther til
för æn hon thöm nakath swara vil
Tho at the hafdho swaradh ney
hon hafdhe (thz) tho forlatidh ey
The frugha swaradhe som ij maghin höra
iak vil (thz) gærna mz idhro radhe göra
thænne riddara ther hær sitir
han ær badhe höfuizsk ok vitir
han hafuer længe bidhit mik
til ærlik thing ok hiærterlik
han ær konungx son badhe viis ok (^sl) froom
iak ma han væl taka for vtan skam
Op stodh the frugha tha swa dygdherlik
ij idhart vald tha gifuer iak mik
ok bidher idher alla saman æn
thz ij genast vardhin hans mæn
Tha swaradho riddara ok swena thære
thz vilia vi alle gærna göra
Ia ij hafuin thz swa opterlika hört
hwilkin mandoon han hafuer giort
mik thykker (thz) vara swa hemska æra
at dwælia thz som tho skal vara
ok manz æra standire [stander] op a
for thy vil iak nu göra swa
vart bryllöp skal nu væra ij staadh
thæs vordho riddara ok swena gladh
ok thakkadho the frugha innerlik
thz hon vilde swa ödhmywka sik
The höghtiidh burdhis nu mz priis
thy at herra iwan var (swa) viis

hwa ther var komin æpter goz ok hafua
the foro thædhan mz rika gafua
thz ma iak idhet sighia tils sanz
man fan ther ther badhe (^h) behordh ok danz
tornæy ok dyost thöm thz lyste göra
matte man ther aldra væghna höra
tho at iak matte thusanda vinter lifua
iak ku*n*ne thz ey til fullo skrifua
h*er*ra iwan ma væl vara gladh
ok frygdha sik ij allan stadh
han ær een h*er*togh vældogh nu
ow*er* annars manz land ok swa husfru
bl. a. xviii. thæn dödhe ær nu forglömd
h*er*ra iwan hafu*er* badhe æro ok sömd
aff thz folk ij landith ær
the hafua honu*m* alle saman kær
ok villia hældre nær honu*m* blifua
æn nær h*er*ra vadoyn æn han matte lifua
Tha the (^hon) böghtiidh hær forgik
konu*n*g artws ey forsymar sik
ok foor mz hær aff britania
ij thz land ther h*er*ra iwan nu a
the varo aff thera liif ospara
ok vildo (^Y ^alde) alle væpnptæ fara
thz var mizsomars dagh at qwælde
tha the komo farande til the kældo
ok h*er*bærghadho ther om the samo nat
konu*n*g artws hafdhe thz förra iæt
at han ville thz eenkannarlika see
huath æwintyr honu*m* matte ther ske
tha the h*er*ra saato a raadh
tha (^mælte) (sagdhe) h*er*ra keyar thy han var braadh

hwar mon nu herra iwan vara
mædhan han ær ey æn komin hære
han rosadhe tha han drukkin var
thz han skulde hær koma til swar
som vinith tha honum kænde
at hæmpnas hær sins kæra frænda
mik thykker som iak hafuer hiört
at han hafuer thz ække giört
diærfuer var han the sama stund
han rosadhe (af) sik (^ the sama stund) swa margha lund
sagdhe thz fore riddara ok swena
han ville thz forsökia al ena
taka os thz æwintyr ij fra
thz ængin vara matte thz fa
vi thorfuom hans (ordhom) ænkte sætta
een drukkin man vil dela ok thrætta
tha man ær vordhin litidh til hofua
tha vil han sik siælfuer lofua
Tha keyar hafdhe talath swa
herra gafuian swaradhe honum tha
tho at herra iwan ær ey hær
hwa veet huath mz honum tiit ær
(^ hær) (honum) ma mang thing vara skeedh
sidhan han aff britania reedh
sannelika iak thz sighia vil
at ij vitin herra ther litidh til
thz sigher iak idher a mina tro bl. a. xviii verso.
at herra iwan nödhugher giordhe swo
taladhe tholkin (ordh) a naghan man
som ij hafuiin nu giort vidher han
thz vita alle donde mæn
han flyddo fore ræzt ræt aldre æn

Til herra gafuian sagdhe herra keye
iak vil gærna nu for idher thighia
ok akta thz ey (widh) ena böna
miin ordh (the) koma æn til röna
iak sigher thz hær oppinbara
han skildis fra hofua som een dare
Sidhan the hafdho talath swo
konungin vatnith a stolpan slo
sidhan took swa angizslika rægna
elder flögh ther aldra væghna
at al the vnder ij hafuin hört
varo ther al aff nyo giorth
Thz försto herra iwan thetta sa
rasklika drogh han siin (ᛉᚢth) tygh op a
ok. sattis a thæn godha hæst
som herra vadoyn (rödhe) hafdhe bæst
han hiög thz örs a badha sidha
ok dwaldis ey til kældona ridha
Thz första herra keyar vardh thæs var
at thæn riddare kom ridhande thær
han thagar for konungin gik ij stadh
ok honum swa hiærterlika badh
vilin ij mik herra thz æwintyr gifua
iak vil thz for thiæna om (iak) ma lifua
Gudh thakke idher herra for rika gafuo
iak hafuer nu fangith thz iak vil hafua
han væmptis sidhan thz skiotasta han ma
ok reedh thiit som (han) herra iwan sa
giter herra iwan vrækt thæn sak
ther herra keyar hafuer talath aa hans bak
om gudh hanum the æro an
honum aff at stinga tha ær han man

Thz första herra iwan keyar kænde
swa hærdhelika moot honum rænde
ok satte æpter sins hiærta lost
sina dighro stang fore sit bryst
han var ij sit hiærta fro
atværldin hafdhe thz föghath swo
at the hafdho funniz ther badhe
ok han matte vrækkia sin höghelika skadhe
ther (herra) keyar hafdhe honum giort bl. a. xix.
som ij hafuin alle förra hört
Herra iwan stak thæn riddara swa
at örs ok man a markinne la
hans gylte hiælm var thakt mz leer
ther la (herra) keyar ok matte ey meer
han monde honum ey mera göra
hans örs monde han thædhan föra
thy at thz var tha the första riidh
ther the saman kompne varo mz striidh
o ho o ho sagdhe marghin man
herra gudh tha signe han
aff marghin man ther thu hafuer skæmpt
han hafuer thik nu een annan leek kænt
thz thu æst skamlika hær forsmath
ok ligger hær mz spot ok hadh
herra keyar thotte ilt a markinne bidha
ok thordhe tha ey til hofua ridha
Herra iwan reedh sik thædhan tha
thiit han thz stora herskap sa
fördhe hans örs ij sinne hænde
ængin man honum ther tha kænde
iak vil thetta örs ey hædhan föra
iak ær ey thæs skyldogh at göra

ænga the hafuor iak hafua vil
ther konung artws kompanum hörir til
nu lætin thetta örs væl bewara
iak vil min vægh genast hædhan fara
konung artws swarar honum tha
hwar æst thu ther hær talar swa
huath donde man ma vara thænne
iak ma honum ey for vapnom kænna
Tha swaradhe honum thæn ædhle man
herra iak heter iwan
Man thænkte thz oppenbara
at herra iwan var ey komin thære
han var vntfangin ther mz æra
Konung artws siælff at keyar loo
mz alt hans folk ok (^mælte) (sagdhe) swo
Keyar matte tha hældre hema blifua
tha han badh sik (thz) æwintyr gifua
vi hafvum alle saman hær seet
han fik thz nu han hafuer apter leet
Konung artws herra iwan tha badh
ij skulin mik sighia ræt nu ij stadh
huath idher ær skeet ij thænna tidha
sidhan snimarst ij fra hofua ridho
bl. a. xix verso.
Thz vil iak herra giærna göra
ok lyster idher ther a at höra
iak hafuer vunnith thetta land
sidhan iak foor bort til minna hand
ok the sama frugha ær nu miin
som förra atte herra vadoyn
han sagdhe hwath honum war komit til handa
ok loot ther ænkte ater standa

min herra iak vil idher thæs bidhia
thz ij vilin heem mz mik at ridha
mz alt thz folk ij hafuin hære
Jal [Ja] sannelika thz skal swa vara
Iak vil hær ey længre bidha
i morghon viliom vi mz idher ridha
Herra iwan viiste tha gonast heem
ok loot sighia allom theem
at konung artws komber there
ok skal ther atta dagha vara
Thz första frughan thetta fra
tha mælte hon ok sagdhe swa
ij skulin alle moot honum fara
riddara ok swena mz frugho skara
vntfanga han swa hiærtelik
bidhia han vara væl komin gudhi ok mik
Arla om morghonin dagher var liws
konung artws reedh tha fore thz hws
Tha kom honum farande ij geen
aff thz hws badhe riddara ok swena
mz bambor ok pipor ok mykin frygdh
thz giordho the fore konungxins dygdh
ther helsadhe hwar annan som han kunde bæst
ok sattis hwar tha aff sin hæst
mz fögha ordh the vntfingo han
konung artws for at han var een man
I ærin gudhi væl kompne hære
ok alle the mz idher æra
miin frw læter idher sina thiænist biwdha
ok alle the ther hænne til lydha
tha the komo swa nær man matte thöm see
the lekara toko thera konst at tee

buswn ok bambara mondo th*er* ey skorta
tha the ridho fore the porta
the (^skemptan) (glædhi som) the th*er* (tha) giordho
swa vidha væghna (man) thz hördhe
thz hws var alla væghna om kring
mz blial ballakind ok rika thing
kostelika var thz forthækath tha
at hwilkin væghna man til sa
th*er* aff gik swa mykith liws
alla væghna om thz hws
bl. a. xx. tha solen a th*er*a kladhe [klædhe] — skeen
man matte th*er* næpplika see ij geen
til konu*n*gx h*er*bærghe var vidha ströt
mz dyra klædhe badhe guul ok röt
tha kom the frugha thõm ij geen
hænne fölgdhe badhe riddara ok swena
stolt ij hænna skarlakan skin
ok fölgdhe honu*m* ij h*er*bærghith in
een krona aff gul var ow*er* hænna haar
rike stena innan hænne vaar
nu lifu*er* ængin mæstare swa viis
th*er* sighia kan aff hænna priis
Tha (^mælte) (taladhe om) the stolta klara
badh honu*n*g artws væl komin vara
ok hwart thz barn mz idh*er* ær
æro væl kompne min h*er*ra kær
swa sigh*er* min h*er*ra ok vi badhe
ow*er* land ok goz tha skulin ij radha
Konu*n*g artws swarar aff mykin frygdh
gudh thakk*er* idh*er* for idhra dygdh
thæn h*er*ra var badhe viis ok klok
the frugho swa minn*er*lika til sik tok

han minte hænna mun swa rödh
ok giordhe alt thz the frugha bödh
huath matte höghre glædhi vara
æn vara vntfangin mz tholke æra
Jak vil sighia ok vara ey bradh
för æn sool ok maane göra sit radh
ok bidh*er* alla riddara ok swena
forstandin görla huath iak mena
som solin ær for stiærnor skær
om morghins tiidh tha hon op gar
liws ok skær at see op a
h*er*ra iwan hænne væl likas ma
for*e* alla the riddara nu æro til
thæn priis iak honu*m* gifua vil
som manin lysær the myrko naat
mz molen sky ær ow*er* thakt
swa ær luneta bland stolta q*u*innæ
mz kyskheyt tokt ok ædhla sinnæ
luneta nampn thz thykk*er* mik swa
som nyan mana thz maghin ij tro
Luneta tok h*er*ra gawian vara
huar han foor ij th*er*a skara
¶ försto herra gawian hænne sa bl. *a*. xx verso.
tha mælte han ok sagdhe swa
ij skulin vara miin hiærta kær
for alla the ij værldinne ær
iak vil for idh*er* badhe göra ok lata
huath idh*er* kan vara væl til mata
ij frælstin min frænda aff höghelikin vadha
tha han var komin a idhra nadhe
The io*m*frw sagdhe h*er*ra gawian
alt huru hon hafdhe frælsath han

¶ herra gawian tha swa hiærtelika leo
tha han hördhe lunetam tala swa
ok swarar hænne iak bidher idher
om ij een riddara thorfuin vidher
om nakar kan idher skuld at gifua
thz vil iak væria æller dödher blifua
thæn riddare ok iomfru kalzadho saman
ok giordhe thöm badhe glædhi ok gaman
The rikasta ther ij landith ær
(^a) varo allæ saman kompne ther
Konungin bleff ther ena stund
ok hafdhe ther glædhi swa marghin lund
ok (^skæmptadho) (gladdo) thöm the langa dagha
stundum ridhu the ij skogh at iaga
(^fulg) fughla ok diwr varo thöm til redha
huart the vildo fara (^ok) at betha
The atta dagha fulskyt forgingo
aff alzskyns (^skæmptan) (glædhi) the ther fingo
ij thænna tima vardh konungin vjis
huilkin æra ok huilkin priis
herra iwan hafdhe wunnith thær
ok huilkin herra thær han nu ær
sidhan loot konungin thöm thz forstanda
at han vilde fara heem til landa
han kallar herra iwan hemelik
iak vil at thu skal fylghia mik
thz viliom vi idher (badhe) radha
idher frænde herra gawian ok vi badhe
Tha (^mælte) (sagdhe) herra gawian
ia min frænde herra iwan
ij skulin ther stadhlika thænkia op a
ok lata idhan priis ey swa for ga

ther ij hafuin hafuath ij idhra dagha
nu första skulin ij goz ok liif vagha
(✝ fore fr(v)a priis och thera loff
skulen j sökiæ mangt eth hoff
hwar torney och dyst kan saman komma
ther skulin j opta wisæ idher froma
och lathin thz engen liffuandis finnæ
at j liggen hemme som en quinnæ
j torffuin idher ey at angist giffuæ
jach wil daglik hos idher bliffuæ
Badhæ j lost och swa j nödh
os ma ey skiliæ wtan dödh
jach mæler ey thz for then sak
thz jach an idher nokot omak
at j och idher fr(v)a j ælskens ey badhæ
thz wil iach ider aldrik radhæ
thz ær ey langa thz war for snimæ
mik minnis æn pa then timæ
thz iach haffde och enæ j mit hiærtæ kær
ther iak wilde gernæ waræ nær
mik thykker mik waræ thera likæ
them falso predicare ther folkit swikæ
han komber en annan ther opta til
ther han ey siælffuer göræ wil
thy at iach bider idher thz göræ
ther iach wilde ey siælffuer höræ
Herra iwan swarade honum tha
jach wil gernæ göræ swa
faar iach orloff aff min kæræ
iak wil ider fölgæ thz skal wæræ
herra iwan gik tha fore then fr(v)
enæ [illegible] iach badhes nw

aff idher ther all mi*n* glædi til stær
j ærin min fr(v)a ee hwar iach ær
loffue*r* mik om thz ma waræ
enæ stu*n*d a æuintyr faræ
wilin j swa göræ mi*n* hiærtæ kæræ
thz os badh*u*m kombe*r* till æræ
then fr(v)a forstod sik ey ther pa
thz ha*n* wilde ther om göræ swa
Sig swa brath wide*r* hona skiliæ
hon giorde thok he*r*ra iwans viliæ
Ok gaff ho*nu*m orloff st*ra*x j stadh
he*r*ra iwan wart tha j hiærtæt glad
at ho*n* loffuade ho*nu*m mz ko*nun*ge*n* ridhæ
om han wilde held*re* ey heme bidhæ
iach far nw hæden mz idhert radh
thy at iach wil nödugh wara forsmad
och wil ey thz til hoffua höræ
at iach torde nw swa göræ
Ræt ridde*r*skap her lata
ther mik stodh full wæl til mata
then fr(v)a swarade ho*nu*m wæll
j skulen bort fara mz en forskæll
at tha eth ar for gang*i*(t) ær
tha skulen j waræ effte*r* ko*m*pne her
thz skulen j loffua a idhræ tro
at j he*r*ra wilin göræ swo
iach sighe*r* idher thz sa*n*nerlik
laten j thz tha mistæ j mik
och all then æræ j haffui*n* her
ee huru thz och siden gær
och wil for idher ey lönæ
thz warde*r* idher sa*n*t thz skule*n* j rönæ

herra iwan stod och huxade pa
ha*n* sukkade saræ och sagde swa
for biudhe thz gudh mi*n* hiærtæ kære
mik swa lenge fra*n* idher wære
och haffu*er* th*er* til badhæ hug och si*n*ne
thz skiutast iach ma idher efft*er* fi*n*næ
ma*n* ridher opta swa aff gardæ
ma*n* huxar a*n*nat och a*n*nat ka*n* wardæ
mik vndrar j wilin ey vnda*n* skiliæ
om iach ward*er* fangen a mot mi*n* viliæ
ell*er* mik kan ko*m*ma sot til handa
swa at iach ær ey för ridhæ til la*n*da
tha swarade the hiærtæ kæræ
j torffue*n* ther for*e* ey angist bæræ
hwar then tiid thu thenk*er* a mik
engen oglædi ma skadhæ tik
ey soot ey hær thz skule*n* j fi*n*næ
thæs magin j glædiæs i idhræ si*n*næ
jach giffu*er* idher her eth fing*er* gull
Ther ær j en sten aff dygden full
hwo ho*nu*m bær j sinæ ha*n*dh
ho*nu*m ma ey skee skada a watn ell*er* la*n*d
ey j eldh at brinnæ
ey blodh til skadha ri*n*næ
then dygdh skal ma*n* aff ho*nu*m fi*n*næ
om ha*n* forglöm*er* kær*e*stæ si*n*næ
thz ær thok eth vnd*er*likt mall
hon gör ha*n*s hiærtæ hart so*m* stall
then liffu*er* ey j w*er*lden till
ther iach then stenen vnna will
for wtan idher mi*n* hiærtæ kære
nw göme idher gudh ee hwar j ære

Herra iwan tok j then samma stund
och minte then fr(v)a aff hiærtans gr(v)nd
hwat the herra monde ther giffuæ
thz ær mik alt offsent at skriffuæ
ther war badhe gledi och grat
then herrin och fr(v)æn skiliæs aat
Herra iwan fölger konung artus nw
hans hiærtæ ær hemme hos hans fr(v)
mik thykker waræ vnder at huxa ther a
huru thz ma waræ swa
hans likamme nw bort mz konungen fææær)
och liffuet ær thok effter her
bl. a. xxii. huath likamin komber til vadha
the fru haffuer tho ower lifuith radha
mik rædhis thz mon herra iwan swika
han mon ofmykith a æwintyr fikia
æ mædhan herra gawian han ma valda
tha vil han honum til hofua halda
hafuin ij hört huath ther var giort
the toko orloff ok foro bort
herra gafuian ok iwan the fölgdhos badhe
ok lyddo hwar hins annars radhe
tha war thz bæggias thera lost
sökia badhe torney ok diost
ok huar the komo badhe twa
ther sagdho riddara ok swena ij fra
at bætre riddara matte ey væra
thæs hafua the badhe priis ok æra
aff mykin æra varo the swa kaat
at the gafuo ey göm ther aat
för æn forgangith var thz aar

ok

ok tha eet annath komith var
Konung artws hafdhe latith tha
riddara ok swena thz forsta
at the skuldo alle till hofua ridha
til karidols heedh ok ther hans bidha
ther var badhe glædhi och gaman
the herra ok förste komo til saman
tha kom herra iwan ridhande thære
the herra mondo ther förra væra
ok herra gawian hans kære frænde
swa at ængin man thöm ther kænde
the lagdhos annan vægh a the heedh
ok loto thera kost mz ærom redho
Koozar iærl ([A] mælte) (sagdhe) til konungin tha
hwath riddara mono vara thæsse twa
ther hær swa kösterlika fara
ok ænkte goz tha vilia the spara
Konung artws swarar for utan dwal
mik thykker som iak thöm kænna skal
thz ær ængin annar man
vtan min frænde herra iwan
Konungin ([A] mælte) (sagdhe) til riddara ok swena
ij skulin ey nu vara sene
vi viliom alle til thöm ridha
swa at ængin skal hær hema blifua
The swaradho alle som ij maghin höra
vi viliom thz alle gærna göra
ther var badhe glædhi ok læte
tha the herra gingo at æta
the sattos vidher thz sifuala ([A] bö) bordh
herra iwan thænkte op a the ordh

bl. e. xxii verso.

tha kom honu*m* förśt ij hugha
huath han hafdhe iæt sinne husfrugha
at thz var ænkte vætta sat
th*er* han hafdhe förra hænne iæt
Nu kom een io*m*fru ridhande thær
fra the fru som honu*m* var kær
hon var badhe hövizk ok bald
hon lagdhe sin skin för vtan thz tiald
ow*er* löös hon in for the h*er*ra gik
swa vnd*er*lika hon til ordha fik
hon talar til konu*ng* artws ij stadh
miin frw mz mik idh*er* helsa badh
mz sinne thiænist margin fald
th*er* hafuin ij h*er*ra ow*er* vald
ok alle thæsse riddara ok swena
for vtan h*er*ra iwan (all) ena
thz iak honu*m* hær sighia vil
at tholkin liwghar*e* ær ey (nw) til
man find*er* (nw) ey ha*ns* lika
th*er* swa kan fruor swika
han ær mik leedh ok ække liwff
thy han ær (^A væn) værr*e* æn nakar thiwff
minnis thu iwan thu sagdhe swo
tha thu minne frugho lofuadhe tro
at thu skulde at*er* koma thær
första thz (^A ga) aarith forgangith ær
iak vil thik th*er* til göra skæl
thu hafu*er* thz lofuath thz veet thu væl
thu skal thz oppinbara kænnæ
thz thu faar aldre meer aff hænne
hon vardh*er* thik aldre optar*e* hul
nu sænt hænne at*er* sit fingergul

iak kræfuer thz oppinbara hæra
thu skal thz ey nu længre bæra
Herra iwan sat tha (længe) ok thagdhe
mædhan iomfrughan thetta sagdhe
hon tok aff (^sik) (honum) badhe vit ok sinnæ
swa at hon kunne ey antswar at finna
The iomfrw lop tha bradhlik fram
hon giordhe herra iwan mykla skam
ok tok thz fingergul aff hans hænde
sit nu kwar thin fule skænde
thu thorff thik aldre til hoffua vænda
thiit riddara ok swena thik förra kændo
Herra ij skulin mik orloff gifua
iak ma hær ey længre bljfua
gudh göme idher alla (^so) thz iak vil
herra iwan iak ther vndan skil
The iomfrugha bradhlika thædhan reedh bl. a. xxiii.
herra iwan ij hans hiærta sweedh
thæn riddare biolt sik swa ynkelik
han vare tha hældre dödher æn kwik
ok swa lankt thædhan komin bort
thz ængin finge til hans sport
hwarte viner æller frænde
oc at ængin man honum kænde
han hafuer nu mist al siin æra
ther han ij værldinne hafdhe bæra
ok ther til badhe vit ok sinne
slikt fanger man for stolta qwinnæ
thera hoghmoodh ær alt for bald
ther the gifua tholik thiænista (^gl) gæld
Herra iwan sprang op fra thz bordh
han (^mælte) (taladhe) til ængin man eet ordh

ok lop thöm allom swa langt ij fra
thz ængin man matte honu*m* na
Owit swa hans hiærna fordreff
thz all siin klædhe (^swa fordref) (han) aff sik reeff
ok bardhe sik mz thorn ok qwista
thy at han ænkte vætta vistæ
han lop a mark ok villa heedh
hans lykka ær honu*m* vardhin vredh
vinir ok frænder honu*m* saara kæra
the vita ey huart (ha*n*) ma komin væra
thz vndra badhe karl ok q*u*inna
the finna han ey huarte vte ælla innæ
hans lætar hwar som han ma mæst
han löper tho vndan som han (^ma me) kan bæst
tha han hafdhe lopith ena langa stu*nd*
tha fan (han) ij een grönon lwnd
een ther hafdhe bogha ij hænde
han ey stort til hans kænde
ok viste ænkte mz honu*m* tala
ok tok honu*m* fra badhe bogha ok strala
om iak meer aff sighia skal
han lop badhe ij bærgh ok dal
ok skööt ther diwr til sinna födha
han fik thöm tho ey vtan mödho
ok aat thöm raa som han thöm skööt
han hafdhe hwarte yrter (^h) ælla löök
han lifdhe ther længe for vtan brödh
ok tholde tha badhe hu*nger* ok (^b) nödh
eet litidh hws han ther om sidher fan
thz atte een ærmetæ een armber man
theen ærmete thænker ther op a
hwi han monde swa nakin ga

han thænk*er* mz sik som han bæst kan
han thænkte at han vare een galin man
h*er*ra iwan aff honu*m* ænkte (^ kwardhe) krarfdhe [krafdhe]
han angist tho for honu*m* hafdhe
iak vil thik giærna for gudz skuld gifua bl. a.xxiii verso.
slikt iak hafu*er* siælfu*er* vidh*er* lifua
sadhokt brödh ok vatn swa skal thu ganga
thu ma hær ænkte annath fanga
eet litith vindögha var a thz hws
h*er*ra iwan satte sik th*er* hoos
thz sadhogha brödh han (^ fo) söt*er*lika aat
som thz vare thæn bæste bæste mat
(^ swa) h*er*ra iwan aat mædhan han matte
swa at ærmetin ey mera brödh atte
man hafu*er* thz stundom förra seet
hans ætintiidh var bætre reet
han lop thædhan som han var stark
ok vedde diwr a the mark
thz första ærmetin thetta se fik
at h*er*ra iwan thædhan gik
han badh til gudh (^ swa nadh*er*lik) (ij ij hymerik)
aff hiærta ok hwgh swa inn*er*lik
han matte honu*m* the nadh*er* tee
at han skulde honu*m* ey optare see
tho at h*er*ra iwan viste ey væl
han giordhe tho ey for vtan skæl
æ mædhan han ij skoghin var
eet diwr han hwardagh til ærmeta*n* bar
ærmetin tok the diwr till siin
ok köpte honu*m* badhe brödh ok viin
thz sama köt han stekte ok söödh
ok honu*m* thz genom vindögath böödh

han th(i)ænte honum til alla mata
han thordhe han ey in til sik lata
Wilin ij nu höra iak sigher ij fra
huru her*r*a iwan sowande la
vnder een lind hoos væghin staar
een frugha kom tha ridhande thær
mz hænne ridhu the io*m*frughor thre
ther man ville vænasta see
the ena aff sin gangara (Y^ steegh) stoodh
ok vilde ther see thæn riddara goodh
(Y^ ol) hon skodde a honu*m* badhe hals ok ænne
(Y^ tht) hænne thokte so*m* ho*n* skulde han kænna
hans hwdh var swart thz sigher iak thik
thy var han ey kænnirlik
hon vardh tha var ij thæn sama riidh
eet ar thz han hafdhe fangith ij striidh
ok kænde thaghar genast han
at thz monde vara her*r*a iwan
thz thokte hænne vnder væra
hwi han swa nakin ligger hære
ok sighnadhe sik ther hon staar
at værldin stu*n*du*m* swa vnderlika gaar
bl. a. xxiiii. the io*m*frugha steegh sidhan a sin hæst
ok reedh sidhan thædhan so*m* ho*n* ma mæst
thiit som hon sina frugho fan
ok sagdhe hænne aff thæn ædhlæ man
miin kæra frugha iak sigher swa
han var en fromare æn andre twa
thz magho frwr ok io*m*frwr kæra
at han swa önkelika ligger hæræ
thæn bæsta riddara man æn fan
kon*n*ngx (yrians) son her*r*a iwan

iak kan mik ey ther aff forstanda
huath honu*m* ær nu komith til handa
vtan thz see for stolta q*ui*nna
at han hafue*r* mist badhe vit ok sinne
he*r*ra gudh ij himerik
gafue at hans skapilse varo nu slik
som snimarsta tiidh iak han sa
ok vilde sidhan göra swa
ena stu*n*d nær idher at væra
tha hæmpdis han væl thænne kæra
ther arlans iærl hafue*r* idhe*r* giort a moot
swa at aldrigh han thæs finge boot
The frugha swaradhe hænne tha
hafuin ther ængin iæff op a
ma han hær swa længe bidha
mædhan vi moghom heem at ridha
iak tröster mik mz fullan skæl
thz iak ma honu*m* hiælpa væl
mik ko*m*ber ok nu væl ij hugha
iak hafue*r* the smörilse ther honu*m* ma dugha
ther mik gaff murina the visa q*ui*nna
mik hopar iak ma thöm hema finna
the drifua owit aff hans hiærna
iak vil thöm honu*m* sænda gærna
The fru ridher heem thz mæsta hon ma
he*r*ra iwan ther ate*r* sowande la
een budhk hon aff sinne kisto tok
ok fik the höwizsko io*m*fru klook
smör honu*m* badhe howdh ok haar
ok föör budhkin ate*r* sidhan til vaar
smör han ey meer lat mik thz höra
thz iak hafue*r* sakt thz skal thu göra

thy at all the gæld ther honum staar nær
hon ij hans hofdhe mæst al star
hon loot hænne riik klædhe faa
ther een riddare matte mz ærom ij gaa
ok ther til godha gangara twa
thæn riddare ok hon skuldo ridha op a
¶ the iomfru bradhelika thædhan reedh
ok mykla glædhi ij hiærtadh beedh
thz hon thæn riddara fore sik fan
bl. c. xxiiii verso. iak vil thik hiælpa hwath iak kan
hon steegh aff baak ok til hans gik
ok giordhe ther ij (swa) vadhelik
thz hon thorde ga til han
ther hon viste vara een galin man
hon smordhe a honum badhe howdh ok foot
ok radde honum alt hans komber boot
fra hans howdh ok til hans ilia
thz giordhe hon for godhan vilia
hon vilde honum giærna hiælpâ aff nödh
thy glömde hon thz hænna frugha bödh
æn tho the budhka hafdhe varith tii
hon hafdhe ther ænkte latith ii
The iomfrugha tok thæn riddara een
ok bar han thiit som solin skeen
tha han værma aff solinne fik
all hans örsl honum for gik
hon lagdhe hans klædhe nidher ther
ok sidhan bort ij skoghin gar
ok staar ther nær ok seer ther til
huath nadher gudh honum gifua vil
tha een litin stund ther for gik
alt sit vit han ater fik

han vaknar tha ok thænker a
hwi han ther swa nakin la
ok blygdhis miok thæn ædhle man
a herra gudh tha (^ mælte) (sagdhe) han
¶ huath vnder mik til komith ær
hwi iak hær swa nakin star
han sa sik aldra væghna om kring
ok thokte thz vara een vnderlik thing
at the rikasta klædhe æ magho vara
lagho tha nær honum thære
han tok the klædhe ok drogh op a
ok sik aldra væghna om markina sa
om ther vare antiggia man ælla quinna
ther honum matte hiælpa at thz sama sinne
Tha the iomfrugha thetta sa
at han hafdhe siin klædhe op a
hon vilde ey længre löna sik
hon thagar genast til hans gik
ok loot sik thz okunnykt vara
at hon hafdhe förra varith thera
tha han hænne sa tha var han gladh
ok beddis hiælp aff hænne ij stadh
Ædhla iomfrugha for idhra æra
hiælpin mik mædhan ij ærin hære
The iomfrugha moot honum thagdhe
ok loot sik ey höra huath han sagdhe
Jomfrugha iak bidher aff idher æn bl. a.xxv.
görin thz badhe for gudh ok mæn
hiælpin mik mædhan iak thorff vidher
thz ær the bön iak idher bidher
¶ hon hiolt twa gangara ij sinne hænde
hon loot som (hon) han ey kænde

hon swaradhe honum swa dygdherlik
huath vilin ij kære herra mik
Jak kan mik ey for idher kæra
huru önkelika iak ligger hære
thæn gangara ther ij lidhugha föra
kæra iomfru vilin ij swa göra
vilin ij mik han nu hær gifua
iak vil thz for thiæna om iak ma lifua
Dygdhelika monde the iomfru (^ fi) swara
iak vil vidher idher han ey spara
Thz skal æpter idhan vilia vara
om ij vilin hædhan mz mik fara
Nu bidher iak idher iomfrugha kæra
sighin mik hwart thz skal vara
The iomfrugha swaradhe honum tha
til een borgh hær skampt ij fra
Kæra iomfrugha tha spör iak thik
thörfuin ij nakra thiænist aff mik
The iomfrugha swaradhe honum ia
sannerlika herra thz ær alt swa
iak weet thz mz rættan san
thz ij ærin thæn fræmste man
ij langa stund (^ mz) ma thz ey vara
at ij vardhin före idher vapn at bæra
the ridho bort ok giordho swo
the komo sidhan til een bro
ther vnder lop een digher aa
the iomfru tok the budhka twa
ok kastadhe ij thæn starka ström
herra iwan gaff thæs ække göm
hon vilde sina orskyld ther mz göra
æn frughan monde æpter budhkana spöria

the ridhu nu fast mz dagher var liws
the komo tha skiotlika til thz hws
The frugha siælff moot honum gik
mz myklo æro hon han vntfik
The frugha til the iomfrugha saa
ok badh hænne hemelika til sik ga
sigh nu thz miin kæra mik
huar ær thæn budhker ther iak fik thik
Miin kæra fru thz skulin ij tro
min gangare styrte a (ᵞinne) (eenne) broo
mik kom ey bætre til æn swa — bl. a. xxv verso.
æn budhkin fiol nidher ij thæn aa
The frugha vardh vredh a thæn quinna
iak veet thz vi han aldre finna
thu hafuer mik giort digher skadha
miin fru thz staar til idhra nadhe
Iak thænkte mik thz til hiælpa vara
at thænne riddare ær komin (ᵞt) hære
Nu latom thænna skadhan fara
thz skal tho thz sama vara
ok gak thik til herra iwan
ok thiæna honum thz bæsta thu kan
Miin fru thz skulin ij see ok höra
at han skal idher vilia göra
thy maghin ij væl ther thænkia op a
een litin skadhe ær bætre æn twa
Thz ær langt (^ij) at sighia ij fra
iomfruan monde til herra iwans gaa
hon giordhe som ij maghin höra
hon loot honum lwt ok karbadh göra
ok skipadhe honum ræt alla maka
ok skar hans haar ok loot han raka

tha han krafdhe eet ælla tw
tha bödh hon honum væl siæx ælla siw
Nu var han ther swa langin tiidh
thz han var ater föör til striidh
Een dagh fingo the the nymære
thz arlans iærl var komin thære
badhe mz swærdh ok swa mz brand
at hæria thæssa frugho land
han hafdhe thöm thæn lastin giort
han brænde husin for thera port
op a thz hws badhe riddara ok swena
væpnto sik ok varo ey sena
thöm thokte thz vara een dygher skam
huilkin ther senast kome fram
swa foro the iærlsins hær ij mot
væpnter badhe til örs ok foot
iærlin ville tha gærna stridha
han thordhe væl a markinne bidha
Herra iwan ær nu vordhin stark
han rasklik rænner wt a the mark
thæn första riddara ther han mötte
han hardhelika mz sinne glafuio stötte
ok stak han nidher a the iordh
swa at han aldre taladhe ordh
Herra iwan genom thæn (ᵞflykning) (fölkning) reedh
ræt som een leon ther vardher vreedh
bl. a. xxvi. han fælde ther folk a badha hænder
ok spardhe ther hwarte viner ælla frænder
thz ma ængin lifuandis tro
huru mykith folk han nidher slo
huath man sigher aff roland
han giordhe ey mera mz sinne hand

a runzefal tha han var thær
æn h*er*ra iwan giordhe hær
the riddara ok swena mz honu*m* ther koma
the dirfuas alle aff hans froma
ok kallar huar a annan tha
vi maghom (ˆdiwflika) (diærfflika) fram at ga
the skulu antiggia dödhe blifua
ælla vi skulu*m* thöm aff landith drifua
H*er*ra iwan ok thæn thera baneer fördhe
the twa sik omaklika (ˆrödd) (tha) rördho
The frugha ok the höwizska q*ui*nna
gingo alla op a thæn tinna
hwar nær hiin annan stodho
ok sagho op a the riddara godho
the h*er*ra iwans (ˆg) hælm görla kænde
huar han sik a markinne vænde
the frughur lofua thz alla
at the sagho th*er* sina owin*er* falla
thz matte tho litin glædhi vara
the misto vin*er* ok frænd*er* thære
H*er*ra iwan var een riddare thær
ræt som een falke bland fughla ær
the sik ey gærna vildo gifua
the skuldo th*er* dödhe for honu*m* blifua
the frugha matte væl vardha blidha
een tholkin riddara læggia vidh siin sidha
thy at huan thæn tima the han see
tha ma thera hiærta aff glædhi lee
ij maghin se badhe riddara ok swena
at the dirfuas aff honu*m* ena
Nu (ˆmælto) (sagdho) the a husith varo
hua hafu*er* seet een riddara swa fara

huilkin man honu*m* hogga vil
han komber honu*m* swa raskl ika til
at kænner honu*m* at sompna swa
thz han aldrigh vakna ma
¶ een riddare kom tha fara*n*de thær
een fromber man han ij vapnom ær
han var ij sit hiærta fro
han he*r*ra iwan swa angizslika (^ flo) slo
thz hans skiold gik aldre ij stykke
he*r*ra iwan nööt tha godha (^ k) lykko
thz han var hwarte lam ælla saar
ok skadde han siælff ræt ey eet haar
He*r*ra iwan hafue*r* sin skiold nu mist
bl. e. xxvi verso. han tok sik nu een annan list
tok tha sina glæfuio ij sina hand
ok stak thæn riddara (^ f) aff fræmædhe land
swa at örs ok man styrte nidher
the*r* var ey got at sitia vidhe*r*
hwath han hafue*r* he*r*ra iwan förra giort
thz hafue*r* han honu*m* nu ate*r* fört
vilin ij tro iak sighe*r* idhe*r* meræ
han brööt tha æn skaptin flere
för æn thæn dagh at qwælde leedh
thæn riddare vardh tha storlika vreedh
thæn ædhle riddare badhe stolz ok godh
han ku*n*ne ey ther vardha modh
han hugge*r* tha som han var odh
alt thz nidhe*r* for honu*m* stodh
ha*n*s vapn varo aff blodhin rödh
thy at marghe*r* man for honu*m* bleeff dödh
om han liafdhe haft andra twa thær
tholka som han siælffue*r* ær

the hafdho ther varith een litin riidh
(^ok) ther hafdhe alt skæmber standith een striid.
Stridhin byrias æn aff ny
the ey ærur dödhe the vardha at fly
ængin thera ma lifuith halda
aff the han faar thz magho the giælda
Herra iwan iærlsins vapn væl kænde
hwar han vndan honum rænde
iak skal thik fylghia om iak ma
thu skal mik ey slippa swa
thu vardher antiggia dödher blifua
æller thik fangin fore mik gifua
Jærlin hafdhe fangith mykla sorgh
han vilde tha gærna til sin borgh
han var ey længre föör at ridha
tho han ey vilde han skulde tho bidha
ængin hans man var honum ij nær
herra iwan kom tha rænnande thær
mz dragith swærdh ok vilde han sla
kære herra ij görin ey swa
ower land ok hws tha maghin ij valdā
for gudh latin mik lifuith halda
Om iak skal göra vidh thik swa væl
tha vardher thz mz een forskiæl
huath iak ma thz skal iak göra
iak vil thik fore mina frugho föra
thz staar til hænna ok ey til mik
huath nadhum hon vil gifua thik
Herra iwan hans vapn aff tok
thz giordhe han thy at han var klok
ok fördhæ han genast thædhan bort bl. e. xxvii.
fangin mz sik fore thæn frugha port

Herra iwan til the frugho gik
ok iærlin hænne ij hænder fik
owcr hans liiff ok goz tha maghin ij radha
han beddis gærna aff hænne nadhe
han kænnis at han hafucr idher giort a moot
thy biwdher han idher tholka boot
pæninga ok goz mædhan han ma læsta
ok vardha idhar man thz ær thz bæsta
ok vil idher allå visso fa
som idher siælfue nögher a
vilin ij thz göra for mina saka
tholka daghthingan aff honom taka
thz ær the bön ther iak bidher
ok alle thæsso riddara idher
The frugha (ᛦ f) swaradhe som ij maghin höra
huath ij mik radhin tha vil iak göra
Nu vil iak idhart orloff hafua
gudh thakke idher for idhra gafuo
The frugha kærir thz swa sara
thz han vil swa bradhlika thædhan fara
ok taladhe huar til annan tha
awi thz han ey (*hær*) væra ma
Orloff tok han ok thædhan reedh
ok ater a the sama leedh
thcr han hafdhe förra ridhith thiit
a ængin man tha hafdhe han liit
tho at han reedh thædhan ena
swa at (han) hafdhe ænga swena
tha han hafdhe ridhith ena litin stund
tha hördhe han ij een grönan lund
mykith bang ok angizslik læte

han

han viste ey huath (thz) monde sætæ
ther een orm ok eet leon bardhos badha
thz leon var stat ij storan vadha
han reedh ther nær ok sa ther a
huru ormin hiolt leonith tha
at thz sik ey matte röra
ok ængin skadha matte hon göra
ok thænker thz mz rattan skil
huilkin thera han hiælpa vil
honum vardh ck til radha (^th) swa
thæn leon hiælpa huath han ma
mz natwrlik skæl ma han ey lata
ij allan stadh orm at hata
Herra iwan steegh aff sin hæst
ok bant han som han kunne bæst
fiærre thæn orm ok ekke nær
fore thz eeter aff honum gær
ok rasklika trædher thæn ormin til
mz sin skiol han sik væria vil bl. a. xxvii verso.
Herra iwan hog thæn ormin tha
at förste hugge sunder ij twa
vil leonith honum nakan skadha göra
han vil sik væria thz maghin ij höra
Thz första leonith thetta saa
at drakin dödh for hænne laa
tha gik hon for herra iwan liggia
som hon vilde nadher aff honum thiggia
ok teknar honum thz bæsta hon ma
som hon vilde sighia swa
Thz later iak idher min herra höra
huath ij biwdhin thz skal iak göra

¶ han drogh sit swærdh aff sin slidha
ok vilde tha ey længre bidha
(‸h) tha leonith sin hals fram rækte
han hog ther aff thz minzsta han matte
ther drakin hafdhe haldith a
han matte ey annath æn göra śwa
hafdhe han ey hænne skilt vidh the nödh
tha vare leonith genast dödh
thz leonith var aff dygdh (‸a) swa (ʳ‸do) godh
tha herra iwan thz forstoodh
at hon vilde honum thiæna
for the hiælp han giordhe hænne
tha thotte honum thz vara væl
at han slo thæn ormin ij hæl
han strök (‸sik) (sit) swærdh ok stak thz in
ok reedh sin vægh at thz sama sin
huar herra iwan fore ridher
leonith honum fölgher thz sigher iak idher
ok vil sik aldre fra honum skilia
ij nödh ælla ij lost mz sinom vilia
ok hon swa næla honum gik
til hon vædher aff diwrin fik
tha dreeff hænne ther hunger til
thz hon diwrin hafua vil
ok springer honum rasklika ij fra
han vndra hwi hon giordhe swa
ok hiolt sidhan qwar ok bidde han
ther til hon diwrin fore (‸f) sik fan
om herra iwan vilde ridha
tha vilde hon ey længre bidha
ok vilde han længre dwælias thær
öfrin diwr (‸tha) fan hon ther nær

tha h*er*ra iwan diwrin sa
tha teknar han hænne fram at ga
hon gör alt thz hænna h*er*ra bidher bl. a. xxviii.
hon lop genast ij dalin nidher
thæn förste hiort for hænne stoodh
hon kastadhe han nidher ok sögh hans blodh
ok vilde vara sin h*er*ra tryg
kastadhe han genast a sin ryg
ok dwaldis ække læng*re* thær
vtan genast for*e* sin h*er*ra bær
thz monde fast at kwælde lidha
han viste ey huart han skulde ridha
vi vardhom the nat hær nu (Y^ bidha) blifua
æ huath nadh*er* gudh vil os gifua
H*er*ra iwan monde hiortin fla
ok tok alt thz ij honu*m* la
lifu*er* ok lu*n*go ok hiærta ok blodh
gaff thz leonith som for honu*m* stodh
slaar sik eld ok redh*er* sin mat
ok bleeff th*er* om the sama nat
han hafdhe ther ey viin ælla brödh
han drak th*er* vatn thæs giordhe honu*m* nödh
Mædhan h*er*ra iwan sat vidher bordh
for*e* hans föt*er* a thæn iordh
thz leon for*e* honu*m* la
ok vilde ey fra honu*m* ga
tha han hafdhe ætith som han vil
tha tok han alt thz ther var til
minna ok mera huath ther var
alt saman fore sit leon bar
ok lagdhis sidhan nidher a thæn muld
ok hwilte sik op a sin skiold

til the nat forgangin ær
tha lagdhe hon sik honu*m* swa nær
ok lot sik vara ther til ospara
ow*er* sinom h*er*ra at halda vara
Huath ær ther at sighia ij fra
thz första han daghin fore sik sa
tha reedh han thædhan swa snima
ok lifdhe ij thæn sama tima
vidher the diwr som leonith fik
til fiortan dagha ther forgik
thæn fæmptanda dagh at qwældé
kom han ridhandhe til the kældo
tha h*err*a iwan kældona sa
tha mælte han ok sagdhe swa
alla mina glædhi hafu*er* iak hær mist
huath skal mik længre lifsins frist
aff angær fik han swa mykin qwala
han fiol ij owit ok laa ij dwala
bl. a. xxviii verso. hans swærdh sköt sik aff slidone tha
ok skar ha*n*s brynio (^st) su*n*der ij twa
a ha*n*s axl fik han eet saar
a ha*n*s bryst eet annath var
tha leonith thetta sea fik
at blodhit genom ha*n*s brynio gik
tha lot hon illa ok sara skalff
hon thænkte han vilde sik dræpa siælff
hon maklika fram at iordhinne skreedh
för æn hon matte thz koma a leedh
tha tok hon swærdhit mz sinne tan
ok drogh thz fra thæn ædhla man
ok lagdhe thz fiærrin op a een steen
at thz skulde honu*m* ey göra meen

hon hafdhe tha swa mykin vanda
hon matte hwarte liggia ælla standa
Tha han hafdhe lighath eena stund ij dwala
tha fixks han vidher ok matte tala
Thz försla leonith thz sea fik
hon thagar genast til honum gik
ok fore hans föter hon lagdhis tha
ok görla op a sin herra sa
Tha han var hwil ok han op stodh
hans hiærta var aff angir modh
tha kom honum ater ij hugha
han hafdhe ey haldith vidh sina husfrugha
thz han hafdhe hænne iæt
ok hafdhe thz brutidh ræt alt slæt
Hans anger byrias nu aff ny
huath dugher mik længre for dödhin fly
iak vil mik dræpa ok göra swa
mædhan ængin man hær seer op a
thy at al miin glædhi ær nu ænd
ok sarlika mik til sorghina vænd
hweem vil iak ther fore gifua sak
iak volte mik siælfuer thetta omak
thz ær nu miin mæsta kæra
thæn harm ther leonith fore mik (mon) bæra
iak vilde hældre vara dödh
æn see a hænne tholka nödh
oppinbara iak thz teer
ok vilde iak ther til sighia meer
iak vilde mik siælfuer fordærfua
æn diæfuulin skulde ey siælina arfua
¶ een iomfru var ther skampt ij fra
hon stoodh ther nær ok lydde op a

bl. a. xxix. ij thz kapella ther nær kældonæ stoodh
hon kalladhe a thæn riddara goodh
ok badh (^fo) han fore tokt til sik ga
thz hon matte hans talan fa
The iomfru (^mælte) (sagdhe) vidher sik ena
hweem skal iak hær mædher mena
herra iwan til thæn kapella gar
sigh mik hua thu æst hær inne ær
Jak vil idher thz giærna sighia
iak ma ther om ey længre thighia
iak ær the vslasta quinna een
fore alla the som sool a skeen
Thu ma væl thighia ok tala ey swa
min harm ær meer æn (Y ^mine) (thine) twa
Donde man ij sighin ey swa
thz ma ængin lifuande tro
thy at ij ærin lidhughe bort at ridha
æn iak vardher fangin hær inne bidha
fore thera lyngno maal
the vilia mik morghon brænna a (^bl) baal
Ma iak idher ther spyria til
om thu mik thz sighia vil
huath hafua the idher at kænna
for hwi vilia the idher at brænna
Swa skiwter iak til gudh mit maal
swa hiælpe han mik badhe til liif ok (siæl)
iak aldre skyldadhe til thæn sak
ther the nu sighia a min bak
the sighia iak skal mina fru forradha
drozatin ok hans brödher badhe
mit liiff iak ey lösa ma
vtan iak kan thöm thæn riddara fa

ther (them) threem thör een bestanda
ok lösa swa allan min vanda
nu första iak mik ther a forstar
at miin sorgh mere æn thiin ær
thy thu ma væl hiælper fanga
æn miin sorgh mon mik seent forganga
Iak veet thæn æy ij værldinne til
ther mik hædhan frælsa vil
tho hopar mik æn til riddara twa
o herra gudh matte iak thöm na
Kæra iomfru latin mik thz höra
hua thz vilde for idher göra
ther sik slikt thordhe taka a hænder
een bestanda thröm riddara sænder
Thz sigher iak idher sannelik
for vtan fals ok vtan swik
thz ær min herra riddar gawian
ok konung vrians son herra iwan
thz hafuer iak for herra iwans saka
iak skal min dödh morghin op taka bl. c. xxix verso.
Hwath sigher thu mik hiin salugha mö
thz thu skal fore herra iwan dö
Ja mæn veet thz gaar mik swa
ther finder iak sanna rööu op a
Nu hörir iak huath ij sighin hæra
om gudh vil thz skal ey vara
thy at iak ær thæn ther heter swa
iak skal idher hiælpa huath iak ma
om ij ærin the mik hialp tha
tha iak mællan portana la
ij vadoyns hws hins rödha
tha iak slo han til dödha

tha rönte iak thz mz fulgodh skæl
ij holpin mik tha daghlika væl
huath ij giordhin tha vidher mik
thz vil iak nu gærna lõna thik
sighin mik kæra huath (^iak) idher ær skeeth
sidhan iak fra idher reedh
Jagh vil ther gærna sighia ij fra
om idher lyster lydha op a
iak kænnis ther vidher at iak halp idher
tha ij mik thorftin aldra mæst vidher
ij vordhin ok ower eno ther badhe
miin fru ok ij mz mino radhe
thz veet væl gudh ij himerik
thz fromadhe hænne meer æn mik (^thik)
iak tröster mik æn at göra swa
om iak hædhan nokor lund koma ma
ij faan æn ater ij skamman frist
mina fru ok alt thz ij hafuin mist
tha thz aarith alt forgik
thz hon fik ey budh aff thik
tha kænde thz miin frugha mik
thz iak hænne radhit hafdhe swik
första iak thæ'n skadhan beedh
at miin frugha vardh mik vreedh
ok drozatin thz forstodh
han var mik ilder ok ække godh
thy at han thz görla fan
hon tröste til mik alt bætre æn til han
thy rönte iak thz sannelik
the awund han hafdhe för til mik
han kærdhe a mik swa oppinbara
ængin thordhe for mik swara

ok badh mik thöm thæn riddara fa
ther thöm threem brödhrom thordhis een besta
sidhan sökte iak mangt eet hoff
om nakar vilde göra (thz) for frughor loff
mit ærande taka sik til handa
ok frælsa mik aff thænna vanda
iak var ridhin til konung artws
til karydol op a hans hws
iak spordhe ther æpter herra gafwian
ok huarghin idhra (y^ tha fan) iak ther fan
tha spordhe iak ther the nymære bl. a.xxx.
at een riddare hafdhe varith thære
han var stolt ok ij hiærtadh bald
han tok drötningena bort mz vald
konung artws (^ mælte) (sagdhe) tha til keya
thz vil iak idher badha sighia
herra valuan ok swa thu
ij skulin vara til redho nu
ok sparin ey idhart örs at rænna
at ij maghin ater fanga hænnæ
mz thy reedh iak thædhan bort
at ænkte hafdho the til hænna sport
ther fan iak ængin ther thordhe til taka
at væria mit maal for tholika saka
ok ængin annan stadh at finna
thy ligger iak hær fangin innæ
nu hafuer iak sakt mit skrifta maal
for huath iak morghin döia skal
æn tho at ij vilin mik hiælper tee
ij maghin ey bærias een vidher three
Tha (^ fi) swaradhe hænne herra iwan
iak lofuer thik thz a mina san

thz iak skal morghin koma hær
för æn doombrin ow*er* idh*er* gar
ok antiggia iak dödh*er* blifua skal
æll*er* ok væria thetta maal
ok æ huru thz mik ganga ma
thu skal th*er* ænkte sighia ij fra
om nakar vil ther æpter (A læ) leta
huath mit nampn ær æll*er* huath iak mon heta
Tha swaradhe honu*m* the höwizska möö
iak vil hældr*e* förra dö
æn iak skulde nakath ther aff sighia
th*er* ij badhin mik ow*er* thighia
æn tho at the idh*er* ij hæl sla
iak komber thöm tho ey ij fra
Mik thykk*er* thz vara vnd*er*likt
miin kæra at ij vilin tala slikt
tho at the varo ty som the æru thre
thz skulin ij hær morghin see
iak thor thöm væl ij tænder sla
thz gange sidhan huru thz ma
iak finder at ij thæs iæwugha æræ
thz iak komber ater hæræ
thz vil ey gudh ij himerike
thz iak skulde idh*er* swa illa swika
iak vil nu hædhan ridha braat
gudh gifui idh*er* io*m*frugha godha naat
ij thænna mark for (A Y idh*er*) (mik) at leta
huar iak minu*m* hæste faar at beta
th*er* vardh*er* iak blifua til sool op gar
ok sidhan ater koma hær
H*er*ra iwan tha genom skoghin reedh
thrangan vægh ok mörka leedh

hans leon alt mz honu*m* gær bl. a. xxx verso.
ok vil honu*m* giærna vara nær
tha sa han ij the ödhemark
een kasteel ther var badhe högh ok stark
(^thæm) thæn mwr om thæn kasteel stodh
han var badhe högh ok godh
thz land ther til husith la
ther var ængin bygdh op a
thz var ther swa saara öt
thz ængin gat sik ther föt
tha he*r*ra iwan thetta sa
han reedh thæn vægh til husith la
the ther varo moot honu*m* gingo
mz blidhom ordhom the han vntfingo
thz första he*r*ra iwan gik mote the bro
tha mælto the ok sagdho swo
I latin leonith binda hære
at thz os ey til skadha være
He*r*ra iwan swaradhe the borghara tha
thz ma ække vara swa
vi hafuu*m* thz huar a*n*nan iæt
thz vi maghom ey skilias at
iak lofuar thz hær fore os badha
thz leoni(t) vardher hær ængom til skadha
Tha swaradho riddara ok swena badhæ
ij moghin ther siælfue ower radha
Tha han kom fram ij thz hws
ther mötte honu*m* io*m*frughor mz storæ blus
the frugha monde hans vapn aff taka
ok skipadhe honu*m* ræt alla maka
ok (^mælte) (sagdhe) sidhan til ha*n*s swa
ij skulin til min he*r*ra ga

honum thykker thz vara een glædhis stund
thz ij ærin kompne a hans fund
Husbondin thaghar mote honum gik
ok satte han nidher nær siælfuan sik
al the glædhi ther man hafuer hört.
thz var thöm ther til (^ skæmptan) (glædhe) giort
Tha the saato alle knat
tha fingo the swa vnderlik laat
ok græto swa iæmmerlika tha
thz ther var önkelikith höra op a
een litin stund the varæ kata
een annar stund the mondo grata
Herra iwan spordhe husbondan aat
tha the saato ower thera maat
hwi gratin ij stundum alle saman
ok stundum hafuiin ij swa mykith gaman
Jak sagdhe idher thz giærna hæræ
om idher matte thz til (^ skæmptan) (glædhi) væræ
första ij thz vita fa
idher thykker ther thungkt at thænkia opp a
Sighin thz mik mædhan vi hær sitia
iak vil thz storlika gærna vita
bl. b. i. Huath hafuer iak nu annath til
mædhan ij thz swa gærna vita vil
Een rise gör mik een höghelik skadha
iak ma mit land fore honum ey radha
han daghlika hær for husith ganger
ok gör mik badhe sorgh ok anger
mit goz hafuer han mik takith fra
ok bedhis mina dotter ofwan a
iak atte siæx söner rika ok kaat
æ foor mik ful væl mædhan aat

the varo riddara rikasta ok klook
til thænne rise thöm aff mik took
fiælskarp*er* mono the han næmpna
gudh ma mik a honu*m* hæmpna
han hafu*er* mina sön*er* dræpith twa
swa at iak th*er* siælfu*er* (^a) sa op a
han vil ij morghin æn swa göra
thöm at*er* lifua ok hiit at föra
ok dræpa thöm. at vi thz see
slikt gör mik ij hiærtadh vee
om iak gifu*er* honu*m* dotter miin
han vil ey hona taka siælfu*er* till siin
vtan gifua hænne sina stekara swena
the fulasta ok the orena
thz the skulu hona skænda swa
at han hona forsmaar sidhan at fa
iak atte hws ok stora by
badhe gambla ok swa ny
aff thöm hafu*er* iak nu ænkte meer
æn thetta ena ij hær seer
thæn ille risi fiælska(r)pp*er*
han hafu*er* mik varith alt offstark*er*
He*r*ra iwan swaradhe (ho*nu*m) thæræ
mik thykk*er* thz eet vnd*er* væra
hwi thu ey sænde til konu*n*g artws
thu finder th*er* manga op a thz hws
th*er* honu*m* gærna vil bestanda
ok frælsa idh*er* aff thænna vanda
tho at thæn diæfwl stark*er* ær
han find*er* tho thæn th*er* honu*m* bestar
Huath skal iak mera th*er* om tala
lango varo löst ræt all miin qwala

om iak hafdhe fuunith herra gawian
thy at miin kæra husfru ok han
æru badhin syzskönö tw
thz vil iak idher sighia nw
mykin skadha iak tha beedh
tha han æpter drötninginne reedh
thy at han ær swa langt komin bort
at vi faam ænkte til hans sport
viste han the höghelika sorgh
som vi hafuum daghlika a thæsse borgh
ok sinna syster sona (^ dödh) nödh
thz the nu forsniman æru dödh
bl. b. i verso. tha skynde han sik bradhlika heem
hiit til vaar at hiælpa theem
Tha herra iwan hördhe thz ordh
som husbondin (^ mælte) (sagdhe) vidher sit bordh
tha sagdhe han ok sukkadhe sara
sannelika thz skal ey vara
om thæn risi komber hær
morghin för æn iak hædhan far
tha vil iak honum gærna besta
æ huru thz mik ganga ma
tho skal iak arla morghin ridha
iak ma ey længe a daghin bidha
thy at iak hafuer lofuath a mina tro
thz iak skal ændelika göra swo
enom kæmpa bestanda for ena iomfru
ther fangin ligger (^ fa) (a) lifuith nu
ok for middagx tima koma thære
huath thz vardher mik til skadha ælla æræ
Husbondin swaradhe herra iwan tha
thz löne idher gudh ther alt for ma

ok huart thz barn som th*er* var inne
thakkadhe honu*m* ij thz sama sinne
sidhan sa man in fore thöm ga
the vænasta io*m*fru ma*n* sninma*n* sa
hænna modher gik mz hænne in
the skyldo thera ænlit mz thera skin
the frughur ok thera q*ui*nna
hafuá sorgh ok bleka kinna
ok vildo thz ey oppinbara tee
thz nakar skulde thöm grata*n*de see
Tha husbondin var thæs varæ
thz the frughur fældo tara
tha sagdhe han ij thorfuin ey grata
ok swa önkelika skulin ij ey (ᵞ ᴧgrata) lata
gudh hafu*er* os sænt thæn ædhla man
ther idhan anger væl lösa kan
The frughur glæddis alla ther vidher
ok fiollo honu*m* til (ᵞfö) fota nidher
Thæn ædhle riddare stolt ok godh
han thaghar op moot the frughur stodh
iak vil thz ække hafua aff thik
thz ij skulin standa a knæ for mik
ok vil iak idher alla radha
frughur ok swa io*m*frughur badhe
ij varin gladha ok görin swa
til morghin ij ther se op a
om gudh mik the lykkona sænder
thz han blifu*er* dödh for mina hænder
ij skulin æn hær æpter spyria
huath iak hafu*er* morghin göra
iak kan ey iætta meer æn swa
iak vil idher hiælpa huath iak ma

The tröSto a herra iwan tha
ok swa a thz leon nær honum la
bl. b. ii. ther sik rördhe ey eet haar
thz laa qwart ræt som eet faar
til herra iwan thædhan gik
tha stodh thz op ok riste sik
Tha herra iwan thetta sa
at time var at sofua ga
han stodh op ok (^mælte) (sagdhe) braat
gudh gifui idher allom godha naat
Frughur ok iomfrughur moot honum ganga
ok bæra liws for honum til sænga
Herra iwan ok thz leon badhæ
vilia nu ok hafua nadhæ
han la the nat til dagher var liws
tha kom een prester fore thz hws
ok klappadhe a dör mz finger sin
badh herra iwan lata sik in
Nu ær ther væl time til
om ij mæsso höra vil
Herra iwan tha prestin badh
at han skulde sik klædha tha ij stadh
han hördhe mæsso aff thæn hælgha anda
ok væmpnte sik sidhan til foot ok handa
Han kalladhe husbondan tha til sin
thz bidher iak idher mins kære vin
at ij vilin mik (nw) ombæra
iak ma ey længre dwælias hæræ
ok veet thz gudh ij himerik
huru gærna iak vare hær nær thik
om thz matte vara ij thetta sinnæ

nu

nu late gudh mik idh*er* hela finna
han tok tha orloff ok vilde ga
tha io*m*frughan hördhe han tala swa
aff angist hænna hiærta skalff
hon gik sik for*e* h*er*ra iwan siælff
Min fadh*er* ok mod*h*er badhe
vi litu*m* gærna a idhra nadhe
the bud*h*u (ho*nu*m) gul ok goz th*er* til
at han nær thöm dwælias vil
Gudh forbiudhe thz ij alla saka
thz iak skal goz for æro taka
lati thz aldre (^h*er* g) h*er*ra·gawian spyria
æld*er* andra godha thægna flere
thz iak vil mik swa forsma
ney iak vil ey (nw) göra swa
Thæ io*m*frugha sukkadhe tha (^sa) (swa) sara
ok badh han tha mz gratande tara
J görin thz for himerikis drötni*n*gx æra
een litin stu*n*d at dwælias hæræ
for idhan frænda h*er*ra gawian
h*er*ra riddaræ ij thænkin a han
ok latin mik thz nyta nu
thz hans syst*er* ær miin fru
H*er*ra iwan stodh ok thænkte op a
ok ku*n*ne ey til anzswar faa
honu*m* var thæn io*m*fruo skadhi leedh bl. 6. ii verso.
ok sarlika ij hans hiærta sweedh
iak toke th*er* ey al værldin til
thz iak min eedh ey halda vil
hwath iak hafu*er* luneta iat
at thz skulde ey wara sat

om iak hænne ey lifuande finder
thz ær thæn angær iak aldre forvinder
iak vardher mik gudhi ij hand at gifua
ena litla stund hær qwar at blifua
Tha the iomfrua hafdhe fangith swar
tha vordho the thæn risa var
han kom swa galin farande thær
han vil alt dræpa thz fore honum ær
thy at han var badhe dygher ok lang
han bar a sinne axl ena dighra stang
hon var aff staale badhe stoor ok stark
hwar han hona lægger a the mark
ok vil hona nakar aff honum stiæla
hon ær ække godh at fiæla
tho at tio kompano komo thæræ
the matto hænne ey aff stadhin bæra
han hafuer the riddara mz sik fört
ther ij aff förra hafuin hört
bundna badhe om hænder ok föter
the vænto sik aldregh at fanga böter
hwar thera a sin hæst mz starke reem
swa hardhelika (^th) hafdhe han bundith theem
thwært om sadholin ok hofuudhit nidher
slikt ær onda manna sidher
ængin thera var swa rik
at hela skiorto hafdhe a sik
thæn risi hafdhe ij sinne hand
ena dighra giisl mz thry band
store knuta varo ther a
swa ængislika slo han (them) tha
the nakna riddara thy at han var vreedh
thz matte höra swa langa leedh

the hæsta the riddara varo bundne op a
varo illa sultne the matto ey ga
een dwæ(r)gh dreeff the hæsta fram
han var badhe halt ok lam
ok slo the riddara ow*er* hofuudh ok hals
thz röntis thöm thz (ʏ^ han) var (ey) fals
mz the giisl han hafdhe ij hænde
swa at blodhit ran om thera lændæ
sorgh ok ang*er* th*er* monde (^at) ey skorta
swa dreeff han fram for*e* thera porta
¶ thæn risi takar thöm höght at kalla
hær æru nu thine syn*er* allæ
thu vardh*er* thina dott*er* nu wtgifua
ælla skulu the ey læng*re* lifua
æn tho thik thykk*er* hona vara bald
hon skal tho ij mi*n*na fanta vald
iak læt*er* mik thz swa sara forsma bl. *b*. iii.
at iak vil hænne siælfu*er* fa
thz hænna fadh*er* skal thz höra
iak vil hænne almænni*n*gx kono göra
stekara swena the fulasta iak a
the skulu alle hænne fa
tho at hon hafu*er* swa stolta lata
thz ær tho hænne væl til mata
Husbondin kærir sina nödh
gudh gafue (at) iak var*e* langa dödh
H*err*a iwan swaradhe tha th*er* til
samælika iak thz sighia vil
iak hördhe aldrigh för thæn man
thær swa öfötghelika tala kan
gudh late thz aldre ganga swa
thz thu skal vald ow*er* hænne fa

Herra iwan sit örs tha krafdhe
ok al siin tygh som han ther hafdhe
nu lafin nidher the vindebro
iak vil honum til a mina tro
om gudh mik the lykko an
thz iak ower komber han
vil han idhra syner ater (^gifua) fa
ok böta sidhan huath han ma
ok sik ij idhart vald at gifua
tha skulin ij herra lata han lifua
nu göme idher gudh badhe karl ok quinnæ
iak vil nu hædhan ij thetta sinnæ
Tha badho alle ther sagho op a
thz gudh han matte göra swa
fore thera bön mz sina nædhe
at frælsa herra iwan aff thæn vadha
at han matte thæn sigher fa
thæn dighra risa ther nidher sla
Risin sa (^th) herra iwan ridha
han öpte fast ok badh han bidha
sigh æn thu æst hær komin til
at thu vidher mik stridha vil
iak sigher thz thik sannirlik
han rædh thik badhe fals ok swik
ok var han ey thin godher vin
ther thik viiste hiit til min
huath thu hafuer honum giort ij geen
han skipadhe thz swa thu giælder thz een
æst thu komin mik hær a moot
thz ær thæn skadhi thu faar ey boot
Herra iwan swaradhe honum tha
donde man hwi talar thu swa

iak vil ey vidher thik at thrætta
iak aktar thit thrwgh ræt ængte vætta
gör mik huath thik mon lika
iak vil een foot ey for*e* thik vika
Thz första h*er*ra iwan hafdhe talath swo bl. *b*. iii verso.
sit örs mz sporom fast han slo
ok rænde at rysan thz sama sin
ok stak han a hans biörn skin
th*er* han hafdhe for*e* platana op a
swa at blodhit monde th*er* geno*m* ga
ok ran fra honu*m* ræt som een ström
risin gaff thæs ække göm
vtan thz första han (thz) laghit kænde
han greep the stang han hafdhe ij hænde
ok slo h*er*ra iwan tha swa fast
at hans skiold al ij stykke brast
H*er*ra iwan vardh vidh th*e*tta vreedh
han swoor thæn risa een höghelikin eedh
thu skal th*e*tta sarlika giælda
om iak ma miit liif behalda
han rykte tha sit godha swærdh
th*er* opta böttæ for*e* hans færdh
ok hiog honu*m* ij ha*n*s ænne tha
thy han hafdhe ængin hiælm op a
ok hiog th*er* aff swa stora ena steek
thz gik fiælskarpe tha aff leek
swa at twa vargha ælla fleræ
gaato ey ætith ij eet maal meræ
han tröste sik swa stark at vara
at han forsmadhe vapn at bæra
tha fiælskarpir huggith fik
tha öpte han swa rædhelik

th*e*tta skal iak swa gælda thik
at thik (thorff) aldre langa til mik
ok slo han fastlika mz sin stanga
at han monde nær aff sadhelin ganga
Tha halp gudh h*er*ra iwan miok
at thz hug ey ^ rædhelika tok
Thz första leon*i*(t) th*e*tta sa
at risin thordhe hænna h*er*ra sla
swa sarlika hænne ij hiærtadh sweedh
ok (^badhe) bardhe sik siælff til ho*n* vardh vreedh
ok sprang tha swa rasklika fram
ok loot thz se hon var ey lam
thæn risa monde hon badhe rifua ok bita
all hans biörnskin aff honu*m* slita
huath hon rakar mz sinne klo
thz gik alt for*e* thz maghin ij tro
swa ængislika hon han tha beet
badhe sinur ok köt aff honu*m* sleet
fraan ha*n*s hals ok til hans lænda
hon vilde ey förra at*e*r vænda
han faar thæn lækiara ey ij aar
th*e*r honu*m* hel*e*r thæssin saar
(✝ mz th*e*n mæstæ nödh ma*n* ee sa
tha sleth fiælskarp sik leon*i*(t) j fra
och ŏpte tha mz harda kæræ
awi thz iach ær komin hæræ
han löpte tha opp sin iærn sta*n*g
hon war badhe stor och langh
och huxade sik st*r*(a)x leon*i*(t) sla
hon spring*er* ho*nu*(m) sköt j fra
och rædd*is* tha for sin sidhæ
hon tordhe ey hugget bidhæ

och kom tha hwargo*m* the*m* til skadæ
thz förstæ h*er*ra iwa*n* thz(*ta*) sa
at stangen starkelikæ j iorde(*na*) sta
tha spra*ng* han fram och til ha*ns* hio
swa angistlikæ han ho*nu*(m) slo
eth hugh ha*n* ho*nu*(m) tha gaff
ha*n* rædd*is* tha enkte fo*re* ha*ns* staff
geno*m* ha*ns* hoffwdh och swa ha*ns* bryst
th*e*n rese fik tha illæ syst
swa at ha*ns* hiærtæ nam thz j stadh
tha wart h*er*ra iwan j hiærtat gladh
och rædd*is* tha ey mz allæ
tha ha*n* sa resen at fallæ
och lop tha hwar th*er* me*re* ma
allæ thit so*m* resen la
the thakkado h*er*ra iwa*n* och sagdo swa
j haffui*n* os frælst aff allæ nödha
gudh thakke idh*er* h*er*ra for idræ mödæ
tha mælte th*e*n h*er*ra och the fr(v)gha
wi bidhiæ thz g*er*næ om thz ma dugha
mæd*a*n j mogen ey nw mz os in
j kome*n* h*er* at*er* eth *a*nnat sin
H*er*ra iwan swar*a*r husbondan tha
j laten idhræ sönir göræ swa
Taka th*e*nne dwærgh och bort ha*n* föræ
thit so*m* j h*er*ra gauion spöriæ
och thorffue*n* th*er* om enkte tala
hwar the*m* haw*er* löst aff qwala
the swar*a* wi wilo*m* thz g*er*næ göræ
thz ha*n* biud*er* och thz fra*m* föræ
tha wi finno*m* h*er*ra waliwan
om ha*n* os at spöriæ kan

hwat riddar*e* th*e*r j monw waræ
hwat skulo*m* wi tha ho*nu*(m) swara
j moghin thz væl ho*nu*(m) sighiæ
och torffue*n* ther om enkte tighiæ
at leons riddar*e* for*e* ha*n*s saka
frælste idh*er* aff allan omaka
och th*e*n ha*n* ke*n*ne hiærtæ wæl
och görin ho*nu*(m) sid*a*n ekke me*re* skæl
the ridd*are* mo*n*do tha ho*nu*(m) swara
wilin j h*er*ra at wi mz idh*er* fara
och we*r*iæ idh*er* æræ mz wi ma liffua
alle och dödhe hos idh*er* bliffua
thok at j wilin mik swa höglik æræ
thz ma thok ey thz(*ta*) sin wæræ
gudh helsse idh*er* allæ sama*n* æn
f*r*(v)r och io*m*f*r*(v)r och höffuiske mæn
han ridh*er* nw thæd*a*n thz mæstæ ha*n* ma
th*e*n genæstæ wægh til cappelen la
thz war middagh ell*er* mer*e*.
för ha*n* kom fara*n*de fra*m* til ther*e*
tha haffdo the tak*i*(t) th*e*n salgæ q*ui*nnæ
ther la fangen j capellen innæ
bu*n*do he*n*ne mz starka bandh
badhæ om fot och swa om ha*n*dh
thz baal war och til r*e*dho tha
the wildo he*n*ne bre*n*næ pa
tha the he*n*ne til elden bæræ
tha kom h*er*ra iwan renna*n*de thæræ
han öpte fast och badh th*e*m bidhæ
for*e* hwat wilin j he*n*ne ford*er*ffuæ
Ha*n*s hiærtæ haffu*er* til gudh en tröst
at he*n*ne ang*er* ward*er* æn löst

och gudh wil h*en*ne ey ford*er*ffua hæræ
for thy ha*n* weth h*en*ne vrsaka wæræ
han hugg*er* sith örs a badhæ sidhæ
och wilde tha ey leng*re* bidhæ
thz förstæ folk*i*(t) thz(t*a*) sa
thz rympde alt ho*nu*(m) j fra
och giordo ho*nu*(m) swa wægen bred
the sagdo allæ at ha*n* war wredh
tha öpte h*er*ra iwan och mælte swa
hwar ær then nw h*en*ne kær*er* pa)
iak æ vil hona væria om iak ma bl. *b*. v.
latin thöm fram mik vilia besta
han sik alla væghna om sa
han vardh tha var huar hon la
a knæ ok giordhe siin skriptamaal
ok gaff gudhi ij vald badhe liiff ok siæl
hon hafdhe th*er* ey flere klædhe til
sannelika iak thz sighia vil
æn een rifwin særk op a sit liiff
swa stoodh hon ther thz salugha viiff
the arma q*ui*nnor ther kompna vara
the fældo for hænnæ manga taara
hua skal os nu hiælpa ok dugha
rökta vart ærinde til minna frugha
thz magho vi alla sarlika kæra
at hon ær lughin aff sinne æra
H*er*ra iwan fram til hænna gik
mz blidhu*m* ordhu*m* hænne vntfik
miin hiærta kæra nu sigh thz mik
huar æru nu the ther lugha a thik
iak vil hær væria thina saka
the skulu thera ordh hær aater taka

æller ok dödhe hær at blifua
swa framt om iak ma lifua
Tha luneta herra iwan sa
tha mælte hon ok sagdhe swa
var gudhi væl komin ij himerik
væl ær mik thz iak skal see thik
hafdhe thu senare komith hære
tha monde mit liiff nu ænt væra
nu hopar mik a idhra tröst
at allder min anger vardher (nw) löst
the thre æru nu hær til redho
ther mik valda thænna vredhe
gudh styrke idher ij dagh swa hære
som iak veet mik saklösa væra
Herra drozatin ok hans brödher twa
hördhe hænne tala swa
han öpte höght ok badh hænne thighia
thu thröff ey tro hwath hon vil sighia
mik thykker thik vara een galin man
om thu vil dö for hænna osan
thz ær (thik) bætra bort at ridha
æn for hænna sak moot threm at stridha
Herra iwan swaradhe hænne a moot
iak vil ey fly for idhart hoot
tho at iak hafuer ey hær viner ælla frænder
iak tröster a gudh ok a mina hænder
iak vil idher diærflika gaa ij geen
tho at ij ærin three ok iak ær een
bl. b. v verso. thz skal idher förra ga til ledha
æn iak vil fly aff thænne hedhæ
mædhan iak ær heel ok ække saar
iak aktar idher three ræt ey eet haar

iak sigher idher (thz) mz visso skæl
swa framt ij vilin fara væl
ij skulin the ordh hær ater taka
ther ij hafuiin hænne gifuith til saka
thy vil iak væria hænna maal
iak veet at gudh mik hiælpa skal
Aff hoghmoodh mykith the swaradhæ tha
ok badho hans leon fran sik sla
mædhan thu vil ey hædhan fara
wi skulum ey dödhin vidh thik spara
Herra iwan swarar ther han star
iak ær ther til komin hær
iak vil idher een bestanda
ok kan thz æn swa koma til handa
at leonith vil idher göra skadha
ij varin idher væl thz vil iak radha
fore hænna værk vil iak ey swara
thz sigher iak idher ræt oppinbara
Lat thit leon bundith vara
om thik lyster stridha hæræ
æller mat thu væl hædhan ridha,
vi vilium ey vidher idher badha stridha
Tha swarar thöm herra iwan
a herra gudh tha sagdhe han
iak skal hær frælsa thænna mö
eller vil iak ther om dö
Herra iwan til sit leon tha sa
ok badh hænne genast thædhan ga
thu skal nu göra thz iak thik bidher
gak thik bort ok læg thik nidher
Leonith gik tha bort ij stadh
ok giordhe som herra iwan badh

Tha the hafdho talath swa
h*er*ra iwan rænde thöm ij fra
ok rasklika han sin hiælm op bant
ok vilde sighia thöm alt sant
han hafdhe ena glæfuio ij sinne hænde
ok rasklika moot the riddara rænde
Drotzatin ok hans brödh*er* badhe
fara nu hær ok vilia honu*m* skadha
swa önkelika the h*er*ra iwan rördho
mz the starka skapt the fördho
swa hardhelika stu*n*go the a ha*n*s skiold
han gik ij stykke a thæn mold
bl. *b*. vi. H*er*ra iwan giordhe som ij maghin höra
han vilde sina glafuia ey brat forgöra
ok vmdrogh thöm a thæn sama riidh
han vænte sik æn hardhar*e* striidh
han rænde a thæn annan ænda
rasklika sit örs han om vændæ
ok tok drozatins görla vara
hwar han foor ij thera skara
ok rænnir hanu*m* swa rasklika a
thz han kan ey til værio fa
ok stak han swa thz sigh*er* iak idh*er*
thz han fiol thaghar a iordhena nidh*er*
ok længe th*er* ij swima la
swa at han hwarte hördhe ælla sa
Tha ha*n*s brödh*er* mondo th*e*tta se
thz giordhe thöm ij hiærtadh ve
the rykto tha badhe til saman
thz gik tha thöm allu*m* aff gaman
ok slogho h*er*ra iwan swa angislik
han vilde tho giærna væria sik

tho at the varo twe ok han var een
han var tho rasker ok ække seen
tho at th*e*ra hug varo ma*n*g ok sma
hans eet var störra æn thera twa
han vardhe sik swa at thz sama sinne
at the matto aff hon*um* ræt ænkte vinna
Tha drozatin hafdhe forsinnath sik
tha sprang han op swa raskelik
han bant sin (^hælm) (hiælm) ok trædh hon*um* til
nu skal thu se huath iak thik vil
læggia nu thik hær swa nææр
at thu aldrigh böt*e*r faar
hwath thu hafu*er* kompan borghath mik
thz vardh*er* iak nu at giælda thik
Nu ær h*er*ra iwan stadd*er* ij vanda
thæsse thre læggia hon*um* til handa
ok göra hon*um* swa mykla nödh
thz (^haf) han hafdhe angist for*e* sin dödh
Thz första leon*i*(t) th*e*tta sa
hon sprang op ok ey længr*e* la
thz han thörfte tha hænná hiælper vidher
ok rykte genast drozatin nidher
th*e*r han var tha stadd*er* til foot
for*e* hans vredhe hon thz ey loot
hon rifu*er* swa sunder ha*n*s brynio ringa
thz huar th*e*ra mon fra annan springa
skal iak th*e*r aff sighia meer
hwath thz var plata æll*e*r (^spældenær) (panzer)
thz hon raakadhe mz sinne tan
thz reeff hon aff thæn salugha man
badhe köt ok sinur aff ha*n*s sidhæ bl. *b.* vi verso.
han var ey mera föör at stridha

thz matte the se ræt oppinbar
huru han innan skapadh*er* var
hans lifu*er* ok lu*n*gur ok hiærta root
droogh leonith wt alt mz sin foot
han fiol tha nidh*er* op a the iordh
ok taladhe aldrigh sidhan ordh
alle the th*er* sagho op a
lofuadho gudh ok sagdho swa
gudh mz sina signadha nadhæ
frælsa thænna riddara aff thænna vadha
ok late han ey hære dö
mædhan han vil frælsa thæssa mö
Drozatin ligg*er* ok ær nu dödh
h*er*ra iwan ær tho ey vtan nödh
ha*n*s brödh*er* th*er* æpter honu*m* lifua
swa stoor slagh the honu*m* gifua
huath ha*n* hafdhe förra fa*n*gith ij striidh
thz aktadhe han ij then sama tiidh
ey alt saman vidh*er* eet haar
fore the slagh som han th*er* faar
Tha hans leon th*e*tta sa
at thz monde honu*m* swa næla ga
hon vilde tha ey længre bidha
vtan löp*er* tha fram ij thæn sama tidha
grip*er* the riddara badha twa
ok kastar huar hin annan fra
tha fik thz leon ij the sama stu*n*d
ena swa iæmmerlika vnd
thz nær hænne til dödhin gik
aff thz slagh th*er* hon tha fik
Thz första h*er*ra iwan vardh thæs var
thz hans leon ær vordhin saar

tha vardh han swa iæmm*er*lika vreedh
ok hardhelika moot the riddara reedh
han thwingar thöm om the vilia lifua
the skulu sik th*er* badhe gifua
æn tho ha*ns* leon ær vordhin saar
hon hiælp*er* tho honu*m* æ huar hon far
Huath the lunette hafdho talath til
sannelika iak thz sighia vil
the toko siin ordh tha at*er* thære
thz matte tha ey annath vara
ok fingo sidhan thæn sama ræt
som the hafdho för lunete iæt
thz the vordho brænde op a eet baal
swa hæmpn*er* gudh lygna maal
Nu ær h*er*ra iwan gladh ok blidh
thz han hafu*er* löst lunete qwidhe
ok syrgh*er* saara hwar han (^faa) far
for the saar ha*ns* leon bar
Tha han sa hænne swa næla ga bl. *b*. vii.
thz hon ær næpligha föör at sta
siin eghin saar han ække kænnæ
for*e* the sorgh han bær for*e* hænnæ
Fræls ær vordhin luneta nu
ok vinskap fangith aff sinne frw
hon loot som hon h*er*ra iwan ey kænnæ
ok thakkar tho honu*m* at han halp hænnæ
ængin kænde h*er*ra iwan th*er*
ok ey hans eghin hiærta kær
hon bödh tho honu*m* in mz sik fara
ok swa leonith mædhan the æro sara
hwilin idh*er* ok hafuin nadhe
til thæs ij ærin redho badhe

Gudh thakke idher fore idhra æra
at thetta sin ma thz ey vara
thy at (^ka) iak kan ey vardha gladh
ey hær ok ey ij annan stadh
för æn iak faar vinskap aff minne frugha
the iak hafuer daghlika ij (min) hugha
thz thykker mik vara illa (^giört) giort
thæth (i) wilin swa bradhlika fara bort
The frugha thænker ey ræt op a
ther tholkin riddara vil forsma
hwath han hafdhe hænne giort a moot
ther matte han væl radha a boot
thz kunne ey væl swa mykith vara
thz hon ther æpter skulde kæra
Miin frugha mik thykker thz vara væl
huath ij talin mz rættan skæl
thy ma iak idher ey væl sighia
huath iak hafuer brutith thy ma iak thighia
The frugha (^mælte) (sagdhe) swa innirlik
stolte riddare sighin thz mik
vita thz ey flere æn ij tw
huath ij hafuin brutith vidh the frw
Ja miin frw ther kænnis iak vidher
ij ærin the thridhia thz sigher iak idher
Latin mik herra thz forsta
huru thz matte vara swa
idhart nampn ok huath ij heta
thz ær the bön iak mon at leta
Jak vil thz göra for idhra böna
mit nampn for idher ey længre löna
thz vil iak sighia fore thik

leons riddara man kallar mik
sannelika iak thz sighia vil
thæn ær ey ij wærldine til
huarken riddaræ æller ok sween
ther swa beter vtan iak een
Jak vil idher spyria om iak ma
hwi lyster idher at heta swa
os thykker vara vnderlikt bl. *b.* vii verso.
hwi idhart nampn mon vara slikt
thy at vi aldrigh saghath hördhe
aff leons riddara huath han giordhe
Thz maghin ij frugha forstanda hær
at iak ække frægher ær
thy at hafdhe iak giort ij nakar riidh
ij torney ij diwst æller ok ij striidh
riddæraskap mz mina hænder
tha vare iak frugha bætre kænder
Æn vil iak herra bidhia thik
ij dwælins hær ij nat mz mik
Ney frugha thz ma ey dugha
för iak ær sater vidher miin frugha
Gudh late idher herra fara væl
nu lifuin badhe heel ok sæl
gudh late idher the æro fa
ther ij swa mykith æpter thra
Gudh höre frugha idhra bön
ok late mik ther fanga a rön
han lönlika (mælte) (sagdhe) vidher sik ena
nu veest thu gudh væl hwath iak mena
at the frugha ær æpter hær
hon nykil til mit hiærta bær

Tha han hafdhe talath thæssa leedh
han thaghar genast thædan reedh
luneta mz honum a væghin ridher
ok thakkar honum thz sigher iak idher
han bidher hænne alt huath han ma
thz hon skal ther ey sighia ij fra
huath riddara han monde væra
ther hona monde frælsa thæræ
Min herra thz vil iak lofua thik
thz skal ængin man spyria aff mik
Nw iak idher æn bidhia vil
tha ij seen ther tima til
ij glömin thz ey ok hafuin ij hugha
at sæta mik vidher mina (hus) frugha
Jak vil thz storlika gærna göra
thz skulin ij badhe spyria ok höra
swaradhe honum the iomfrw klok
ok orloff sidhan aff honum tok
Nu ær hær at sighia ij fra
hans leon ær ey fört at sta
huath skal han til radha taka
thz hænne matte koma til maka
han gik ij skoghin ther han fan
bladh ok mosa tha hænte han
een litil sæng han ther aff giordhe
a sin skiold hona mz sik fördhe
bl. *b*. viii. Han gik thiit hans leon la
ok lagdhe hænne a skioldin tha
ok lypte sidhan hænne a sin hæst
ok fördhe hona som han kunne bæst
stundum han hona siælfuer bar
ther til om sidher han vardh var

een mwradh gardh for honu*m* stodh
han var tha badhe thröt ok moodh
han slaar op a thæn starka port
han vilde nödhugh*er* ridha bort
thy at thz var (^lal) lankt a nattene tha
hans örs var thröt ok matte ey ga
een man kom tha gangande thær
spyr hwa æst thu ther (h*ær*) vte ær
Latin mik in thz bidh*er* iak idh*er*
iak thörff ij nat væl h*er*bærghe vidh*er*
Tha swaradhe the thæn ædhla man
ij ærin væl kompne sagdhe han
han löpir fram som han var skiot
ok portin op moot honu*m* loot
riddara ok swena moot honu*m* gingo
(^th) storlika væl the han vntfingo
Tha kom husbondin som gardhin aatte
ok faghnadhe honu*m* som bæst han matte
hans synir ok hans döttr*e* twa
hans kæra husf*r*(v) hon giordhe ok swa
ok toko han om thz sama sin
(^ij) (ok) leddo han ij h*er*bærghit in
hans leon the honu*m* æpt*er* bæra
ok sarlika the hans skadha kæra
Husbondin (^mælte) (sagdhe) til h*er*ra iwan
thy at han var een donde man
ij skulin h*er*ra dwælias hæræ
ther til ij væl til ræka æræ
idhart leon ok ij badhæ
man skal idher skipa alla nadhæ
husbonda*ns* dott*er* mz gudz nadhe
ok han the bæsta lækiara varo the badhe

ther man viste ij thz land
the bundo thera saar mz sinne hand
ok gafuo thöm drikka manga lund
at the vordho heel i skamme stund
¶ Thæn sama tima han la thære
tha fingo the spyria the ny mære
at een riddare skampt ij fra
siwker ij een kastælla la
han var een mykin fromber man
swartæklimgra swa heet han
aff the soot tha bleeff han dödh
thz thotte hans viner vara nödh
æpter hans dödh varo döttre twa
the vænasta man mz öghon sa
bl. b. viii verso. tha toko the thrætta om fædhærne thera
badhe om minna ok swa om mera
The ældre syster (^mælte) (sagdhe) swa
thz the (^gn) yngre skulde (^ef) ey fa
aff thera goz ræt ey eet haar
för vil hon ther om til hofua fara
ok fa sik ther thæn sama man
ther thz for hænne væria kan
Tha the yngre thz forstoodh
at henna syster var swa hugha moodh
hon thænkte mz sik at thz sinne
at hon skulde för konung artws finnæ
ok sik fore honum at kæra
för æn the ældre syster komber tharæ
hon steegh a sin hæst ok thædhan reedh
til karidols hws the genasta leedh
at kæra ther alla sina nödh
hon tappar tho nu sina mödho

thy at förra æn hon kom thær
hænna syster ther for hænne ær
ok hafuer sit maal til hofua fört
swa at riddara ok swena hafua thz hört
herra gafuian hafuer hænne thz iæt
han vil hænne væria om hon hafuer sat
ok biwdher hænne tho thz at thighia
ok ængom manne ther aff sighia
om iak skal fore thik stridha
ok lösa alla thina qwidha
Hon swaradhe honum thz vil iak göra
Thz skal ængin aff mik höra
Æpter thz kom farande thæræ
the yngre syster ok ville sik kæra
hon hafdhe een stuntan mantil op a
aff brwnt skarlakan iak sigher swa
fodhrath væl mz hwita skin
swa gik hon for konungin in
thæn thridhia dagh ther fore ær
tha kom drötningin ater thær
ok the mz hænne vaara takne bort
ridhande fore karidols port
ok var lidhugh ok ater fri
aff the fængilse som hon var ij
ther malegreuans hafdhe hænne giort
som ij een deel hafuin förra hört
alle the fanga ther varo mz theem
æru nu alle kompne heem
badhe riddara swa ok swena
vtan lanzeler all ena
thz kom tho til aff fals ok swik
at han bleeff ater thz sigher iak thik

¶ Thæn sama dagh man thz forstær
the yngre iomfru var komin thær
ok fiælskarper var slaghin ij hæl
thz thotte thöm allom vara væl
bl. b. ix. herra gafuians syster syner twa
ok thæn man thæsse tidhande sagdhe fra
the helsa herra gafuian ok andra thæyghna
aff leons riddara væghna
ok sagdhe ther ij thæn sama riidh
huru han löste alla thera qwidhe
The iomfru thera syster var
hon helsar herra gafuian ræt opinbar
min modherbrodher thz sigher iak thik
at leons riddare frælste mik
thz giordhe han for idhra saka
han frælste os (ʏʌmz) aff all omaka
ok idher manga helso sænde
han sagdhe at ij han görla kænde
Herra gafuian swaradhe the iomfru tha
leons riddara iak aldrigh sa
The iomfru ther iak sagdhe ij fra
hon stodh ther nær ok lyddo op a
ok kærir sik saara hin salugha quinna
thz hon matte ængin thæn riddara finna
fore hænna skuld vilde göra swa
thænna kamp sik taka op a
hon badh herra gafuian mz gratande tara
min kære herra om thz ma vara
ij görin thz for frughor æra
ij værin mit maal mædhan iak ær hæræ
Tha swaradhe hænne herra gafuian
iak giordhe thz giærna sagdhe han

hafdhe iak een kamp ey takith til handa
thæn iak skal ændelika (sköt) bestanda
Tha the iomfru thz forstoodh
hon matte ey fa thæn riddara goodh
tha gik hon fore konungin (^as) at standa
ok kærdhe aff ny ther sin vanda
mik thykker thz vara vnderlikt
iak hördhe aldrigh förra slikt
thz man skal ey hær finna
thæn sik thör thz vnderwinna
væria mit maal mædhan iak hafuer ræt
ok vi gitom ey os siælfua sæt
iak vilde gærna minne syster radha
hon lote mik æn vara mz nadha
æpter min fadher mz rættan skil
ok lote mik hafua thz mik bær til
thz ær the bön ther iak idher bidher
ok mina syster hær mz idher
vilde hon tho at hon ær bald
ey göra mik tholkith ower vald
hwath hon vilde hafua aff thz iak a
hon matte thz alt bætre fa
æn tho thz iak ey hiælper hær far bl. b. ix verso.
mædhan iak ær nu komin hær
ij skulin thz fræghna om iak ma lifua
iak vil ey swa min ræt op gifua
Konung(^in) (artws) swaradhe (tha) the iomfrw
som (^ij) een viis quinna tha talin ij nw
han loot hænna syster fore sik kalla
iak vil höra idher skipilse alla
ok latin thz höra riddara ok swena
iak vil idher giærna göra ower ena

iak bidh*er* ok biwdh*er* hwath iak ma
ij latin hwar hafua æ huath hon a
The ældre iomfru (^fl) swaradhe tha
thz veet væl gudh iak gör ey swa
ey for*e* thrwgh ok ey for*e* bön
th*er* skal hon fanga a sannan rön
tho hon skulde thwsand vintr*e* lifua
iak vil hænne ey een pæni*n*g gifua
vtan hon mik thæn riddara kan fa
th*er* mino*m* riddara thör besta
Konu*n*g artws han swaradhe tha
iomfrw ij thænkin ey ræt op a
tho at idhur tu*n*ga fall*er* slæt
ij biwdhin idhre syst*er* ekke ræt
hon hafu*er* æn siæxtighi dagha th*er* til
at leta æn nakar hænne hiælpa vil
thæn doom maghin ij ey bryta
om iak skal rættin nakra lu*n*d nyta
The io*m*frw fik tha braat at swara
skal thz æ thz sama vara
iak ma idh*er* ekke (^mæla) (sighia) a moot
thy thz iak thæs aldrigh fang*er* boot
ij hafuin ow*er* lagh ok land at radha
thz staar nu hær til idhra nadha
vil hon mik bidhia thz ij thz höra
for*e* idhra skuld vil iak thz göra
een dagh aff mik vntfa
ok latin sidhan vara swa
The io*m*fru sina syst*er* badh
ok foor sik thædhan ræt ij stadh
hon thænkte tha mz al (siin) sinnæ
hwar hon matte leons riddara finna

til hans var hænna mæste aliit
(^tha) thz gudh matte hænne visa thiit
hon spordhe hwan thæn man hon fan
om hær ær nakar mik visa kan
thæn iak far at æpter leta
leons riddare mon han heta
The swaradho hænne ok sagdho ney
iomfru thæn riddara kænno vi ey
hon fik ther swa mykla qwidhæ bl. b. x.
thz hon var næplika föör at ridha
hon vardh tho ther aff halla bliidh
thz hon var komin ij thæn sama riidh
thiit hænna frænder fore ær
ok hænna viner the hona hafua kær
hon lagdhis tha nidher a (^st) sota sæng
hænna pina var hænne tha swa lang
ena mö læt hon sik kalla tha
the hon trodhe væl op a
Miin kæra leka iak thik bidher
om thu vil ther nu taka vidher
fara hædhan at thzta sinnæ
thiit thu ma leons riddara finna
ok læta mit ærinde ey for ga
mædhan iak siælff ey fara ma
The iomfru redher sik thaghar til
ok sigher hon gærna thz göra vil
iak skal ater ey koma hær
för æn iak thæn riddara funnith far
The iomfrw reedh swa vadhelik
hon hafdhe ængin sween mz sik
thz mæsta hæstin fara ma
ther til daghin monde for ga

hon ær nu stad ij (en) diwpan dal
væghin ær thranger hon ridha skal
ræghn ok haghil gör hænne ve
thz var swa myrkt hon matte ey se
saara syrgher the iomfrugha
thy thz hon var stad ij sorghsins lugha
hon veet sik ænkte taka til radha
vtan bidher gudh om sina nadhæ
thz han vilde thz skipa swa
hon matte the nat. herbærghe fa
ok skilia hænne vidher vargha sang
hon ther hördhe ok thera bang
Æpter thz een litin riidh
löstis een deel aff hænna qwiidho
een borgh la ther tha skampt ij fra
the væktara blæsa ther op a
hwar thera sin thona siælfuer giordhe
swa thz iomfruan thöm görla hördhe
ok thaghar æpter hornith reedh
thiit hon thz hördhe the genasta leedh
hon fan eet kors op a een bro
tha mælte hon ok sagdhe swo
mik hopar til gudh ther alt forma
vi skulum ij nat got herbærghe fa
ok kænnis iak ther vidh sannelik
thz thænne vægher ledher mik
bl. b. x verso. thiit iak the væktara hördhe qwædhæ
mz söte röst ok mykin glædhæ
thæn wægh var tha badhe goodh ok slæt
hon kænnis vidher hon hafdhe tha ræt
ok reedh thæn vægh for hænne la
til thz hws hon for sik sa

om thz hws gingo gropir thre
the vænæsta th*er* man vilde se
th*er* ow*er* gingo lönlika spanga
the væro badhe mio ok langa
The (^g) io*m*fru gik tha thædhan bort
ow*er* the gropa ok til thæn port
thz giordhe hon ṁz fögha listæ
hon kom th*er* ow*er* thz ængin thz vistæ
ok monde braat the væktara kallæ
huath vakin ij æll*er* (^so) sofuin ij allæ
Tha (^mælte) (sagdhe) een man a værninne stoodh
ij ærin vælkomin io*m*frugha goodh
mædhan ij komin ow*er* the spanga
ij skulin hær got h*er*bærghe fanga
The io*m*frw swarar gudh thakke idh*er*
for thy iak thærff thæs nu væl vidh*er*
Han portin op moot hænne loot
ok gik sidhan hænne blidh*er* ij moot
ij skulin nu io*m*frugha mz mik ganga
iak skal idh*er* alla redho fanga
han skipadhe hænne ræt alla nadhe
badhe til dryk ok ætan badhe
ok bödh hænne sidhan godha nat
ær idh*er* hær io*m*fru nakath faat
thz ær the bön iak sighia vil
ij latin mik th*er* om sighia til
Arla om morghonin dagh*er* var liws
the io*m*fru var til hæsten fws
hon helsar thöm alla ij thæn sama tidha
ok sigh*er* thz hon vil genast ridha
Husbondin swarar hænne tha
iak spyr idh*er* giærna om iak ma

sighin mik om thz ma vara
hwi vilin ij swa bradhlika fara
Jak vil thz storlika gærna göra
om idher lyster ther a at höra
thæn riddare iak far æpter leta
leons riddare mon han heta
iak hafuer swa mykith aff honum hört
huath riddirskap han hafuer giort
mik hopar til gudh om iak ma han finna
iak skal mina nödh æn forwinna
thz veet væl gudh ok godhe mæn
iak sa han aldrigh mz öghon æn
Husbondin swarar hænne tha
thz veet væl gudh at thz ær swa
bl. b.xi. vitin thz miin hiærta kæræ
thz var ey langæ thz han var hæræ
iak han mz miin öghon sa
han monde fiælskarp til ködha sla
ok frælste mik aff mykle nödh
thz löne honum gudh ok værlzins ödh
tha ij ridhin nu hædhan bort
tha maghin ij se hær fore var port
hwar han ligger iak sigher ij fra
een större diæfwl iak aldrigh sa
Ædhle riddare a idhra tro
fore idhra dygdh ij görin swo
ok fore alla frughor æra
ij sighin mik huar han mon væra
Thz veet væl gudh iak thz ey veet
tho vilin ij fara hans at leeta
iak visar idher gærna a thæn heedh
ther thæn riddare hædhan reedh

han fylgdhe hænne ow*er* the vindebro
ij skulin nu ridha a thænna moo
thæn vægh a idhra höghro hand
han ledh*er* idh*er* til thz frömadha land
¶ Hon tok orloff thaghar ij stadh
ok giordhe som thæn riddar*e* (^ladh) badh
hon ridh*er* nu thz mæsta hon ma
til hon the kældo for*e* sik sa
tha badh hon gudh aff hiærta*ns* sinnæ
thz hon skulde leons riddara finna
hon ridh*er* æn fram om ena stu*nd*
genom een litin grönan lund
eet ædhla hws hon for*e* sik fan
tha spordhe hon at hwar thæn man
th*er* hænne mötte ok hon sa
om nakar th*er*a kænna ma
thæn hon letar ok hafu*er* kær
ok leons riddare næmpd*er* ær
The swaradho hænne i skampman riidh
vi saghom han ij the sama tiidh
han een bestodh the riddara thre
ok giordhe thöm allom saman ve
Jak bidh*er* idh*er* thz for frughor æra
ij sighin mik hwar han mon vara
The swaradho alle ok sagdho ney
hwar han nu ær thz vitom vi ey
om idh*er* lyst*er* ok vilin ij han finna
tha viliom vi idh*er* visa the (^f) sama q*ui*nna
ther (Y^ snimr) snimst aff os thæn riddara sa
th*er* ij swa mykith æpt*er* thra
Tha the swa hafdho talaz vidher
luneta kom tha gangande nidh*er*

aff the kapælla ther nærla stodh
ok helsadhe tha the iomfrw godh
bl. *b.* xi verso. The io*m*frw badh luneta*m* tha
for*e* idhra hõfwizko ij görin swa
vitin ij hwar leons riddar*e* ær
ij visin mik han mædhan iak ær hær
Luneta swaradhe tha (^h) ther til
thz hon thz gærna göra vil
iak vil idh*er* fylghiá a mina san
thiit iak snimarst skildis vidh han
The io*m*frughor ridha nu badhe saman
the kalzadho mankt ok giordho thöm gaman
Luneta sagdhe the io*m*frw tha
huru leons riddar*e* halp hænne (^tha) fra
hon skulde brænna op a eet baal
hafdhe han ey vart tha hænna maal
Tha the hafdho swa talaz vidh*er*
luneta tha the io*m*frugho bidh*er*
thænna vægh tha skulin ij fara
ok takin hans fulgörla vara
th*er* til ij finnen nakan thæn man
th*er* idh*er* aff honu*m* sighia kan
ok sidhan iak ey thæn riddara sa
iak kan th*er* ey meer idh*er* sighia fra
thæn snimpsta tima iak han fan
tha skildis iak hær vidher han
mædhan ij hafuin ræt at dela
gudh late idher han tha finna hela
nu farin idher væl min hiærta kæræ
iak ma ey læng*re* dwælias hæræ
ok latin mik thz io*m*frw fræghna
ij helsin han a mina væghna

Luneta foor sik at*er* heem
the io*m*fru ridh*er* thædhan een
thæn sama vægh hon hænne badh
han ledde hona ij thæn sama stadh
Husbondin gik tha hænne ij geen
han kalladhe rasklika a sin sween
ok badh han taka hænna hæst
ok göma han som han ma bæst
han badh the io*m*fru stigha aff bak
man skal idh*er* hær skipa alla*n* mak
om ij vilin ij nat hær bidha
æll*er* ok sighin mik hwart ij vilin ridha
Jak far thæn h*er*ra nu at leta
leons riddar*e* mon han heta
ok bidh*er* iak idh*er* for idhra æra
ij sighin mik hwar hon mon væra
Thz weet mæn tha sagdhe han
iak (^vil) (wil) idh*er* visa thæn sama man
vilin ij ey dwælias at th*e*tta sinnæ
tha maghin ij han ij qwæld at finnæ
thy at han reedh hædhan nu ij stadh bl. *b.* xii.
tha vardh the io*m*fru ij hiærtadh gladh
hon stigh*er* tha th*er* a sin hæst
ok ridh*er* thædhan som hon ma mæst
a thæn vægh the viisto hænne a
ok loot ey aff för hon han sa
Thæn sama tima hon han (^f) se fik
tha (^mælte) (sagdhe) hon vidh*er* siælfua sik
H*er*ra gudh mz sina nadhæ
gifui thæn riddara thz til radha
thz han vili nu fylghia mik
tha ær iak holpin sannelik

hon ridh*er* skiotlika fram til han
ok helsar han thz bæsta hon kan
Wæl ær mik thz iak hafu*er* idh*er* seet
th*er* iak hafu*er* swa længe æpt*er* leet
Thæn riddar*e* til the iomfrw (^Y ^swa) sa
ok swaradhe hænne ok (^mælte) (sagdhe) swa
gudh helse idh*er* nu ok allan tidha
ok löse idhar ang*er* ok idhra qwidhæ
Gudh höre h*err*a idhra bön
ok late mik th*er* a fanga rön
mz honu*m* maghin ij mæst at valda
om iak skal mina æro behalda
vilin ij mik höra ok ma thz væra
iak hafu*er* eet maal for*e* idh*er* at kæra
sighnadh vardhe the söta stund
th*er* mik ledde a idhra fund
Een io*m*frw badhe höfwizk ok riik
hafu*er* mik nu hær sænt til thik
ædhle h*err*a thænkin idh*er*
ok görin thz miin io*m*fru bidh*er*
th*er* marghin dagh æpt*er* idh*er* reedh
ow*er* bærgh ok dal swa langa leedh
th*er* til hon lagdhis a sota sænga
ok var ey föör at ridha æll*er* ganga
tho vilde hon idh*er* thiæna gærna
thy viiste hon mik wt sina eghna (^st) thærna
hiit skiotlika a idhra nadhæ
thy at hon hafu*er* fangith storan skadha
hænna goz ær (^honu*m*) (hænne) takith fra
thz hon for gudh ok værldine a
thz hafu*er* hænna syst*er* giort

iak

iak vænter ij hafuin thz ey förra hört
vilin ij thz göra fore hænna bön
ok taka aff gudhi ok aff hænne lön
væria hænna maal mædhan hon hafu*er* ræt
fore thöm thz vrankt hafu*er* aff hænne thræt
Nu latin (Y ^ mik) h*er*ra mik thz höra
thz ij vilin swa væl göra
Lyster ok idher hældre hafua mak
æn væria minna io*m*frw sak
tha ær hon swikin aff thæn sama akt
ther hon för hördhe aff idher sakt
H*er*ra iwan monde ther til swara bl. *b.* xii verso.
mik dugher ey mz mak at fara
tharff hon mina thiænist vidher
tha vil iak gærna fölghia idher
thy at han faar siældan loff til hofua
ther ydhelika vil hema sofua
iak vil hænne hiælpa hwath iak ma
fore hwar thæn man ther talar a
The io*m*frw vardh tha gladh ok fro
thz hon hördhe thæn riddara tala swo
Tha the hafdho længe talaz vidher
tha komo the ther fram om sidher
ther han eet riikt hws fore sik sa
pinande borgh thz kallath var swa
Tha (^ mælte) (sagdhe) the a husith vara
tha the h*er*ra iwan (^ f) sagho fara
illa vardh thu komin hær
ok diæfwlin siælfu*er* komin nær
han sagdhe thik ena kranka aliit
ther thik til h*er*bærghe viiste hiit

mædhan thu æst komin hiit til vaar
sorgh ok angær thu hær faar
om thu hafu*er* thik ey rasklika bort
hædhan fra var adhil port
H*er*ra iwan swarar for*e* vtan alt gaman
nu vardhe idh*er* ve ræt allom saman
naar bröt iak nakath vidh idh*er*
thz thu swa illa for*e* mik bidh*er*
Ridh*er* thu thik ey hædhan braat
thu find*er* thz for*e* annar naat
ok komb*er* thu a husith fram
thz skal thu röna thu faar hær skam
H*er*ra iwan vilde ey ridha bort
han rænde tha for thera port
ok öpte fast at thz sama sin
badh sik gænast th*er* lata in
hwath thz mik vardh*er* til skadha æll*er* froma
iak vil hær in om iak ma koma
Thæn kwre öpte a sin tinnæ
donde man huath vilt thu hær innæ
tholikt ær mykith iæmbirs nödh
thz thu vil skynda til thin dödh
thu faar hær last ok ængin æra
thæs mat thu hældr*e* for vtan væra
H*er*ra iwan taladhe til thera æn
hwi latin ij swa hine salughe mæn
swa manga som iak hafu*er* leet
swa ofögho folk hafu*er* iak ey seet
som mik thykk*er* nu vara hæræ
thz thör iak om gudh væl swæria
Tha h*er*ra iwan hafdhe talath swa
een io*m*frw monde moot honu*m* ga

hon var een gamul höwizk q*ui*nnæ bl. *b.* xiii.
hon helsadhe han mz vit ok sinnæ
ij thorfwin ey h*er*ra vardha vreedh
ælla mödha idher nakra leedh
sannelika iak thz sighia vil
huath the hafua idher hær talath til
thz ær ey for vtan skæl
the vnna idher alle saman væl
ok varadho idher vidh ij thetta sin
thz ij skuldin ey ij husith in
thy at görin ij thz iak sigher swo
thz angrar idher a mina tro
the thordho ey annar lu*n*d vara idher vidher
æn mz ondu*m* ordhu*m* vntfanga idher
thz ær thera sidh at göra swa
mz ondu*m* ordhu*m* mæn vntfa
thy at the vildo thz nödhughe se
thz nakar skulde hær fanga ve
ok aldrigh ær thz swa donde (en) man
thz vi thoru*m* h*er*bærgha han
vtan vi vitom hwadhan han æræ
ney sa*n*nelika thz ma ey væræ
Nu hafu*er* iak sakt sidhwanio vaar
ok huru hær a husith staar
iak vil idher *e*y niana in a husith ridha
tho radher iak idher hældr*e* vte blifua
H*er*ra iwan swaradhe hænne tha
thz ær nu natta time op a
The frugha swaradhe honu*m* th*er* til
gör nu som thu siælu*er* vil
komber thu hædhan for vtan skadhæ
thu thakka thæs gudhi ok ha*n*s signadha nadhæ

gudh læti mik æn the glædhi ske
iak matte idher æn lifuandis se
Gudh löne idher godhwilin frw
ij allan tima ok swa nu
tho sigher mik min hugher swa
thz iak ekke lata ma
iak skal hær nu ændelika in
ok vagha mit liiff at thetta sin
han ridher thaghar genast bort
fram fore thera adhil port
hans leon alt mz honum gik
ok swa the iomfrw thz sigher iak thik
han kalladhe a thæn portanæræ
ok swa a hans kompana fleræ
Læt op portin sköt for mik
iak vil hær in ræt ændelik
The loto nidher the vindebro
riidh nu in om thu vil swo
mædhan thu swa mykith hær æpter stær
ok akta thz siælfuer sidhan huru thz gær
Han reedh genast in om thöm ælla [alla]
ok aktar ey huath the han kalla
bl. *b.* xiii verso. eet mykith hws vardh han tha var
mit ij husith hwar thz staar
ther vtan fore var een digher slæta
han viste ey huath slikt hafdhe sæta
ther om tha gik eet hakil værk
badhe höght dighirt ok stark
ther var ij thæn gardhin inne
thry hundhradha möör ok stolta quinnæ
the spunno gul och vafuo ladh
ængin thera var tho gladh

the mondo alla syrghiande væra
aff thæn harm the hafdho at bæra
badhe pæl ok baallakinna
the rikasta ther man ma finna
aldra handa dyre thing
la ther alla væghna om kring
the arma frughur som ther sata
swa ömkelika monde the lata
ængin thera var swa riik
ther helan kiortil hafdhe a sik
kinder swanga ok halla myo
manga sa man ganga swo
thera færgha var badhe gul ok bleek
thz var aff hunger ok ey aff leek
a thera klædhe var mang een boot
fra thera hals ok til thera foot
æ huar annar klwt nær annan sat
herra iwan gaz (^til) (ther) illa at
slikt ær sorgh ok dighir sara
thæssa frughur skulu swa thwingadha vara
ther næst toko the alla at grata
ok swa ömkelika at lata
the slogho thera hofwdh alla nidher
ok gafwos alla ther illa vidher
thz ær sorgh at se ther a
a thæn iæmber the hafdho tha
Tha han hafdhe længe hört a thera graat
ok thera swa ömkelika laat
han vænde sik a een annan leedh
ok genast ater til portin reedh
Thæn portanære moot honum gik
swa vnderlika han til ordha fik

thik dugher ey nu bort at fara
thu skal kompan hær inne vara
thz veet iak a mina san
thu giördhe som een hemsker man
thz thu loot thik ther at langa
ther thu kunne ænga æro aff fanga
vtan skam ok skadha badhe
thu vilde tha ey lydha radhe
Min kære vin hwi talar thu slikt
mik thykker thz vara ængo liikt
iak thænkte ther æn aldrigh a
thz iak skulde hædhan fara swa
bl. *b.* xiiii. iak spör thik andra handa saka
the mit hiærta mon göra omaka
hwadhan æru kompna thæssa quinna
the hær thetta gullith spinna
ok aff hunger æru pinadha swa
thz the æru næplika föra at ga
Thz veet væl gudh thz swær iak thik
thu faar thz aldrigh vita aff mik
ok (⅄la) leta thik een annan man
ther thik thz æwintyr sighia kan
Han reedh til gardhin nu som för
ok vardh tha var een litin dör
han steegh aff bak ok bant sin hæst
vidher gardhin som han kunne bæst
han sidhan in fore the frughor gik
mz blidhom ordhum han thöm vntfik
gudh helse idher alla badhe gambla ok vnga
löse idhan anger ok swa (idher) thunga
vænde idher sorgh aff thænna vadhæ
idher til glædhi mz sina nâdhe

Tha swaradhe honu*m* een gamul frugha
gudh hör*e* idhra bön ok late hona dugha
mik thykk*er* ij ærin swa kompne hæræ
thz ij vilin vita hwa vi æræ
thz skulu*m* vi ey löna for thik
mædhan thu os helsar swa inn*er*lik
Thz vilde iak storlika giærna forstanda
huru idh*er* kom thæsse nödh til handa
Thz var een (riddar*e*) (kónu*ng*) badhe riik ok kaat
ena stu*n*d foor honu*m* (ful) væl aat
ow*er* thz land th*er* vi aff æra
han vilde siællan hema væra
til torney ok diwst var han een man
ok mang land tha sökte han
æwintyr at finnæ
tha kom han ena sinnæ
ij thænna kastella farande hæræ
thz maghom vi alla saara kæra
thz for*e* hans hemsko ok hægo*m*ma saka
tholom vi hær pino ok digh*er* omaka
mik rædhis thz h*er*ra thz mon swa ga
thu mon thin deel ok hær aff fa
ok vardh*er* thu ha*n*s hemsko nu at giælda
tho at thu matte th*er* ij ænkte valda
vtan gudh mz sina stora nadhæ
frælse idh*er* aff sorgh ok vadha
thz var tho som iak sagdhe idh*er*
han kom om siidh*er* tho hær nidh*er*
the ow*er* the*t*ta hws hafua at radha
æru (tl) twe diæfwls syn*er* badhæ
hwa ma slikt ominne mona
thæn annar var född*er* aff een kona

bl. *b.* xiiii verso.

æn annar thera aff eet faar
thz sigher iak idher ræt oppinbaar
tha han hafdhe lighath hær ena nat
tha kom han ey andra lund ther at
æn stridha a moote thöm badhæ
hæller gifua sik fangin til thera nadhe
thæn vnge konung ok hær var
han var ey fulla (^ter) tiwghu aar
han var ey för at mote thöm stridha
han matte sik gifua ij thæn sama ridha
ok ij thera minne at blifua
swa framt han (som) vilde lifua
han thingadhe hær fore lifuith swa
thz han skulde hwariom thera fa
halft annath hundradha mör
thaghar nakar thera dör
swa manga skal han sænda hæræ
thz the skulu ække færre væra
æ mædhan thæsse diæfla lifua
tha skal han thenna skat wtgifua
ther til gudh vil göra swa væl
thz nakar slaar thöm badha ij bæl
tha æru vi lösa aff thennæ qwidha
ok maghom vi sidhan mz nadher blifua
vi vitom thz tho mz rættan skil
thz (^h) thæn man hittis ække til
ther thöm ma een bestanda
thy nadhe os gudh fore storan vanda
Hwar thænkiom vi salugha quinnor op a
iak veet thz aldrigh vara ma
thz vaar sorgh faar een ænda
för æn gudh vil os sina nadher sænda

hældre vardhom vi hær thola dödh
aff hunger ok thörst vidher vatn ok brödh
ok ther til ok nakna at ga
thz ther ær skam at se op a
aldrigh gitum vi swa mykith thiænt
at thz vardher ey aff os rænt
ok ær thy hældre aldrigh een
ther til sinna gærning ær swa seen
thz hon gör om siw (^m) dagha minna æn swa
thz twa skillinga giælda ma
ther aff fa vi ey meer
æn fyra pæninga giordha aff eer
ther at skulum vi nu lita
badhe til födho ok swa at slita
een riddare matte ther riik aff væra
skulde han tholik skat op bæra
som thæsse diæfla aff os fa
ok os swa sara mon forsma
huath hiælper mik ther sighia ij fra
mædhan thz skal tho vara swa
thz veet væl gudh alla værldine bödh bl. b. xv.
iak kan ey sighia aff alle the nödh
ther the os göra margha lunde
ok vi hær (thola) alla stunde
thz gör os tho æn meer til mena
vi se hær daghlika riddara ok swena
the hiit a æwintyr kunno koma
the minsta liiff ok thera froma
for thæssa diæfla synir twa
swa at vi ther daghlika se op a
Tha swaradhe the frw herra iwan
gudh frælse idher alla sagdhe han

ok gifui mik th*er* (til) sina nadhæ
thz iak matte thöm dræpa badhæ
(^J) thz mykla hws iak sagdhe ij fra
han reedh nu thædhan ok giordhe swa
ok fan th*er* ængin innæ
hwarte man æll*er* q*ui*nnæ
th*er* honu*m* hafu*er* nakra höfuizko giört
thy reedh han genast thædhan bort
ij thæn gardh th*er* næla la
ha*n*s leon ok io*m*frwan giordho ok swa
Hær kōma honu*m* nu ga*n*gande ij geen
hōfuiske mæn badhe riddara ok swenæ
the toko ha*n*s örs ij töma
ok loto thz tha ful væl göma
ok swa thæn gangara iomfrwan a reedh
giordho the vidh*er* ok samu leedh
tha (^mælte) (sagdhe) hwar vidh sin kompan tha
the skulu thöm aldrigh at*er* fa
Tha h*er*ra iwan a gardhin gik
een gamal riddara han se fik
hwar han sat ok vilde a lydha
huath een iomfru las til thydha
vnd*er* honu*m* var bret ballakinna
the rikasta th*er* man matte finna
the iomfrwa las th*er* romanz
ena book man kallar swa a franz
een iomfrw th*er* man vænasta sa
sat ok th*er* ok lydde op a
the io*m*frw modh*er* th*er* las the book
hon var badhe höfwizk ok klook
hwath man sigh*er* aff genouare
æll*er* aff andra frughur flere

æn tho at the varo badha rika
the matto tho ey vara hænna lika
som sool var hon ow*er* andra stiærna
thy thiænte man hænne omata gærna
thæn timà hon ey ældre var
som man sigh*er* æn fæmptan aar
æn tho at hwar*e* cupido
var tha til ok giordhe swo
thæn man kallar ælskogha gudh
han vilde thz skipa mz sit budh
for allu*m* mannu*m* mena
for vtan sik siælfuan ena
thz ængin skulde hona fa
sannelika han giordhe ok swa
ok sin guddom forlata
ok thiæna hænne til alla mata
Thæn gamble riddar*e* iak sagdhe fra
swa optelika til hænna sa
han atte barn ij værldine ey flere
thy var ha*n*s (^skæmptan) (glædhe) at hænne mere
Nu skulin ij höra ok hær forstanda
huath the toko th*er* til handa
the th*er* varo for honu*m* innæ
the spru*n*go op alla at thz sama sinnæ
badho honu*m* gudhi væl komin vara
ok allu*m* thöm th*er* for*e* æra
iak kan thz ey sighia for san
aff huath hiærta the helsadho han
huath thz ær honu*m* giort til spot
æll*er* the vilia honu*m* got
han vardh swa væl vntfangin thær
the stolta iomfrw til hans gær

bl. *b.* xv verso.

ok thiænar honu*m* til alla föghæ
swa at honu*m* væl ma at nöghiæ
hon vmfæmpn*e*r thæn riddara godh
ok minirlika for honu*m* stodh
ok giordhe honu*m* æn meer til æræ
hon thwo hans hofwdh mz han var thæræ
sidhan mon hon honu*m* klædh*er* fa
the rikasta man mz öghu*m* sa
æn thotte hænne thz oflitith væra
huath hon matte honu*m* til höfwizko gæra
skal iak th*er* meer sighia ij fra
the mö (^t) ok frugha badha twa
vilde ey fra honu*m* ganga
för the fylgdho honu*m* til sænga
ok budhu honu*m* th*er* godha nat
h*er*ra iwan sofnar sidhan brat
thz första daghin væxte liws
h*er*ra iwan klædhis ij thz hws
tha kom th*er* at*er* the stolta io*m*fru
ok ledh*er* h*er*ran iwan thædhan nu
ij eet litidh kapella th*er* var nær
ok p*re*stin th*er* til redho star
han sagdhe honu*m* tha mæsso i stadh
aff thöm hælgha anda som iomfruan badh
Tha vte var mæssa ok alla tidhæ
han tok tha orloff ok vilde ridhæ
husbondin var tha siælfu*er* til swara
ok sagdhe han matte ey thædhan fara
Min kære vin hær ær een sidh
ok hafu*er* hær varith swa langa riidh
ække ma iak th*er* om valda
iak vardh*er* han nödhugh*er* vppe hallda

thz hwilkin man hær gesta fa bl. b. xvi.
han vardher hær stridha vidher diæfla twa
iak vardher the diæfla læta hær in
thu skal thik væria at thetta sin
swa framt som thu vil lifua
ælla skal thu thik fangin gifua
Tho herra iwan var ey gladh
han væmptis thaghar tho ij stadh
Tha (^mælte) (taladhe) om thæn gamble man
sannelika tha sagdhe han
om gudh vil göra mz thik swa væl
thz thu thöm badha slar ij (^s) hæl
tha skal thu hær een herra væra
ower alla the frughur the hær æra
ower land ok borgh tha skal thu radha
ok staar sidhan alt til thinna nadha
the aldra vænasta dotter miin
(^tht) hon skal tha vara kærasta thiin
Herra iwan swaradhe honum tha til
sannelika iak thz sighia vil
gudh gifui mik kono æ hwar han ma
iak vil hona ække köpa swa
thz veet iak tho sannelik
tho at kesarin aff room ær yfrith riik
som krono skal ther bæra
han matte hona fa mz æra
Husbondin (^mælte) (sagdhe) til herra iwan
om gudh thik the æro an
thz thu ma thöm ower koma
mz thin krapt ok thinom froma
thu skal mina dotter fa
gudh late mik ther se op a

nu skipa thik herra væl til væriæ
the koma nu bradhlika farande hæræ
mik thykker thu hafuer een angist bæra
thz ma miin dotter sara kæra
thu thænker the kæmpa ther mz forganga
thz thu skal ey mina dotter fanga
ney mæn weet thz gaar ey swa
thu skal thöm ændelika badhom besta
Herra iwan swaradhe honum ther til
iak thöm gærna bestanda vil
tho at iak vilde hær sighia ney
mik thykker thz ma dugha ey
mædhan thz skal æ thz sama væra
tha lætin the diæfla koma hære
Twa diæfla synir tha komo ther fram
gudh gifui thöm badhe last ok skam
the varo badhe illæ ok leedh
thæn fara son han var swa vreedh
hwar thera hafdhe ena stang
aff apiltræ badhe digher ok lang
een kylfua sat ther ofuan a
swa hwasse pigga aff hænne ga
huath han mz the kylfuo slaar
thz gaar alt fore som ænkte ær
thæsse diæfla synir twa
hafdho stora (ʏ⅄panteræ) (panzara) op a
bl. b. xvi verso. sidha mit a thera been.
til at stridha varo the ey seen
bart var thera hofwdh ok foot
tha the træddo herra iwan ij moot
een skiol a arme hafdhe hwar thera
ok sidhan aldrigh vapn mera

han var starker mz ilzsko ful
kringlutter nædhan som eet hiwl
Tha hans leon vardh var ther vidher
tha grænnadhe thz ok lagdhis nidher
ok thrykte sik saman ij een bal
thz lagdhis tha nidher op a een pal
som ighilbyrst han plægher at göra
tha han thz seer han vil ey höra
ok skalff tha som eet æspæ bladh
thy at hon var vreedh ok ække gladh
hon bardhe iordhena mz sin hala
hon ræddis for sins herra qwala
Tha (^mælto) (taladho) om the diæfla twa
thu skal thit leon fra thik sla
vi viliom thz ey hafua hær
æller sigh nu thz thu fangin ær
æller kom thik hiit a thænna val
iak skal thik gifua eet thz fal
thz thu aldrigh thæs böter fær
mædhan thu ij væIdine ær
Tha swaradhe honum herra iwan
thu thrughar mik fastlika kompan
mik thykker ij idhrom ordhom swa
ij rædhins leonith badhe twa
vil thz idher nakra thiænista tee
mik lyster ther (^a) fulwæl a see
Thæn diæfwl ther (^so) födder var aff eet faar
han vardh swa bradher til anzswar
nu læt thit leon genast bort
thu skulde thz genast hafua giort
Hwart skal iak nu hona lata
swa at thz matte idher vara til mata

The viisto honu*m* een litin kofwa
læt hona bær in at liggia ok sofua
Han tok sit leon at thz sama sin
ok loot thz swa ij kofuan in
ok læsir sidhan thz bæsta han kan
tok swa nykylin ok kastadhe han
ij ænlitith a thöm andra fiænda
nu göm han siælfu*er* thin onde skænde
Man loot hans örs tha til hans ledha
sadhlath var thz ok alt til redhæ
Han sprang a bak, thy at han var vreedh
ok thaghar mote thöm diæflom reedh
han stak thæn annan thaghar nidh*er*
swa at han la ok stu*n*de vidh*er*
Han sprang op ok riste sik
huath thu hafu*er* ko*m*pan borghat mik
thz vardh*er* thu h*ær* saara giælda
om iak ma lifuith nu behalda
bl. *b*. xvii. the slogho h*er*ra iwan badhe ij sæn
the ondo diæfla ok ække mæn
h*er*ra iwan fik tha een hardhan leek
som man plæghar at væria steek
annar til ok annar fra
swa angislika the han sla
thz hiælmin bughnar som eet lædh*er*
skiollin sprang op ij thz vædh*er*
the storo stykke aff honu*m* springa
ey dugdhe tha for lifuith thinga
h*er*ra iwan var nu stadd*er* ij vanda
huath honu*m* var förra komith til handa
thz thotte honu*m* tha ænkte væra

aff

aff the slaag som han faar thæræ
Herra iwan vær sik huath han ma
fore the diæfla synir twa
ok huggir fast a badha hænder
thæn faara son fore honum stander
ok galt honum ater thæn omaka
ther han tholde fore thera saka
mz hug badhe thung ok stark
thz han fælde op a the mark
the stora kylfuo han hafdhe ij hænde
ok ænkte vætta til armin kænde
matte hans leon honum hiælper göra
thz læter bokin idher hær höra
Wilin ij höra iak sigher ij fra
huath leonith giordhe ther thz la
thz thænker a swa margha lundæ
huru herra iwan halp thy ij the stundæ
tha ormin vilde dræpa hona
ok (^læt) letar sidhan alla vana
om ther vare naghar smugha op a
ther hon matte genom ga
hon bördhe herra iwan stoor slagh ther fanga
aff the diæfla moot honum ganga
ok thænker thz ij thæn sama riidh
thz han thörff hænna hiælper vidh
Nu tha leonith thetta fan
thz matte ey koma wt til han
thz falder nidher fore thæn döra
tha vardh thz var een litin bora
vnder syllith ther thz la
ok græfuer sidhan hwat thz ma

ther til grafuln var swa stoor
at thz genom ther wt foor
H*er*ra iwan vardh nu mödher om sidher
aff the starka diæfla han bardhis vidher
h*er*ra iwan hafdhe manga lundæ
ok klædde fast ij manga stundæ
thz stoodh honu*m* swa nödhelik
han hafdhe næstan gifuith sik
Tha kom hans leon ij thæn sama riidh
ok löste een deel aff alle hans qwiidhe
bl. *b*. xvii verso. thz kastadhe thæn diæfwl nidh*er* til iordhæ
swa at han sik ey röra thordhæ
hwart thz barn som komith var thæræ
badhe större ok swa smærræ
tha thakkadho the tha leon allæ
tha the sagho thæn diæfwl falla
Thæn annar diæfwl tok höght at öpa
ok vilde tha til sins kompans löpa
thy at han swa önkelika fallin la
ok vilde thz leon fra honu*m* sla
huath skal mik længr*e* lifsins frist
mædhan iak hafu*er* min kompan mist
Tha h*er*ra iwan thetta sa
thz diæfwlin honu*m* gik ij fra
han hug a ha*n*s hiælm som han var stark
thz hofwdhit foor wt a thæn mark
Tha (ₐmælto) (sagdho) the ther stodho nær
thz veet væl gudh ij himerike ær
swa manga lunder iak hafu*er* om leet
skælikar*e* hug iak hafu*er* ey seet
H*er*ra iwan löper bradhlika tha
thiit leonith a hinom andra la

ok vilde thy hiælpa om thz matte ske
thaghar leonith fik thz se
thz slaar bort axlena aff hans liiff
som hon var*e* skorin aff mz een kniiff
tho at han visar (^ til) ow*er* mæær
ok biudh*er* silff ok gul thæræ
han kan th*er* ey thæn mæstara fa
th*er* honu*m* thz saar nu lækia ma
Thæn diæfwls son badh swa nadhelik
sla thetta grymma diwr fra mik
ther mik hafu*er* hær swa saara skænt
tho at iak hafu*er* ey thz aff thik thiænt
iak bedhis nu aff idh*er* nadhæ
latin mik ey mera skadha
man skrifuar th*er* aff ok sigh*er* swa
thæn ær ey værdh*er* nadh*er* fa
th*er* ey vil nadh*er* gifua
nu latin mik h*er*ra lifua
H*er*ra iwan swaradhe honu*m* th*er* til
om mik lyst*er* ok om iak vil
tha sigh nu thz hær oppinbara
for thænna mykla frugho skara
ok allom thöm h*ær* se op a
thz thu nu ey mera ma
tha takir iak sidhan leonith aff thik
thz skal ey mera skadha thik
ok ma thu sidhan lifua ok ær (thu) swa sæl
tha an iak thik thz aff hiærtadh væl
Tha kom folkith löpande thær
huart thz barn a husith ær
husbondin siælfu*er* ther husith aatte
thakkar honu*m* huath han matte

thu skal h*æ*r mina dott*e*r fa
ok alt thz goz som iak forma
bl. *b.* xviii. Jak veet ængin h*er*ra swa riik
hon matte ey vara honu*m* liik
æn thætta vil iak bidhia idher
om ij thz siælfue kænnins vidh*er*
om thæssa salugha q*ui*nnæ
ther h*ær* varo fa*n*ghna innæ
ij gifuiin thöm lidhugha ok latin thöm fara
ij thz land the för ij varo
thy at ij thz sa*n*nelika vita ma
iak hafu*er* thöm frælsath huath iak forma
Husbondin (^ mælte) (sagdhe) mz rættan skæl
iak lat*er* thöm gærna fara væl
thy at ij hafuin dræpith the diæfla twa
som thera död*her* stodh op a
æn radh*er* iak thik thz thu thz gör
th*er* iak hafu*er* thik nu bidhit för
thu tak mina dott*er* ok gaar thz swa
th*er* skal thu höghelika æro aff fa
om thu hænne nu mist*er* hær
iak veet ey huar thu bætre fær
th*er* bætr*e* kan tokt ok æro (^ gl) göma
ok sina æro vil ey forglöma
H*er*ra iwan (^ fi) swaradhe honu*m* thær
ij vitin ey huru mik thz stær
ok thör iak ey th*er* (^ f) sighia fra
ij latin mik fara som iak ma
the io*m*fru th*er* mik fölgdhe hiit
til mik stær all hænna högxsta aliit
hon vil ey længr*e* æpt*er* mik bidha
nu latin mik h*er*ra hædhan ridha

huath thz vardher mik til gagn æller skadha
iak vil hænne fölghia om iak ma radha
Ney thz skal thik ey swa ganga
iak skal thik hældre fa hænne forfanga
mædhan thit hoghmodh radher swa
thz thu forsmar mina dotter at fa
the iak thik biudher mz mykin æra
thz skal thik angra thz thu kompt hæræ
Thz veet væl gudh ther alt forma
thz iak vilde hænne giærna fa
om thz matte vara at thetta sinnæ
thy at i mik fangen här for fanga inne
tho ma thz herra ey thy hældre ske
thz vil iak hær for idher tee
nu latin mik fara thz bidher iak thik
for thæssa iomfru hær fölgher mik
om mik vil gudh gifua the tröst
at faar iak hænna anger löst
tha skal iak ater koma hær
om thz tha idher vili ær
thz ij vilin mik hænne gifua
tha vil iak hær nær idher blifua
Gudh giffui thöm all omaka
ther lofuan vil aff thik taka
thu skal mik nu ey swika
far thik bort æ huart thik lika
nu far thik hædhan ok var ey seen bl. b. xviii verso.
thy at thu komber aldrigh ater ij geen
thz aktar iak ey vidh eet haar
thz skal thu vita ræt oppinbaar
The höfwizska frughur som honum var (iæt) iaat
herra iwan faar nu hædhan braat

alla wt mot honu*m* ga
in p*ro*cessio*ne* æ twa ok twa
ok thykkis vara nu alla rika
huar finder man nu andra slika
thy næst gingo honu*m* ij mot
riddara ok swena budhus honu*m* til fot
at bidhia han th*er* giærna til
thz fore guz skuld han göra vil
forgifua thöm thz mz rættan san
thz the swa illa vmfingo han
the for vtan husith bo
sa*n*nelika the giordho ok swa
fulgdho honu*m* a hans leedh
th*er* he*r*ra iwan fore reedh
He*r*ra iwan swarar thz sigh*er* iak thik
huath ij hafuin talath til mik
thz vil iak gærna idh*er* forgifua
nu late gudh idh*er* hela lifua
The thakkadho honu*m* mz bliidh anzswara
ok badho gudh hans æro væl bewara
Tha gingo fram the fatika q*ui*nnæ
ok toko orloff at thz sama sinnæ
badho gudh swa inn*er*lik
gifua honu*m* lön ij himerik
thz han hafdhe frælst th*er*a vanda
ok foro sidhan heem til landa
He*r*ra iwan far nu hædhan brat
badhe om dagh ok swa om nat
til atta dagha lidhne æræ
thæn niu*n*da at qwælde kom han thæræ
til thz hws iak sigh*er* fra
ther the iomfrw siwk ij la

tha the iomfrw thz spyria fær
thz thæn riddare komin ær
hænna soot swa brat forgik
aff the glædhi hon ther aff fik
nu væntir hon sik hiælper fa
swa at hænna syster ey hænne forma
hænna arff fra hænne at taka
mædher sina vrænga (^f) saka
swa bleka varo hænna kinna
thz matte væl a hænne finna
thz hænna soot hafdhe hænne varith hardh
tho loot hon vara sina thiænist ospardh
ok gangar mot herra iwan
helsar han som hon bæst kan
mz blidha ordh ok stolt (^o) vmlata
ther hænne stodho fulvæl til mata
the lagho ther the sama nat
om morghonin ridho the thædhan brat
herra iwan ok the iomfru bl. 6. xix
thiit the konung artws funno nu
a karidols hws som han var
han hafuer nu fyretighi dagha vænt thær
vaktath om nakar koma skal
ther væria thör thera iomfrw maal
the ældre syster til hofua alt var
ok beddis aff konungin daghlik swar
ij maghin væl thænne sak op gifua
hon kan ey fa mædhan hon ma lifua
nakar thæn riddara mik at fa
ther minom kæmpa thör besta
Hænna syster ær ey swa langt ij fra
som hon tha thænkte hon (^mælte) (sagdhe) swa

thz sama qwæld tha kom hon thær
ok leons riddare mz hænne ær
nu ær ey mera ater æn swo
aff thera formaal thz maghin ij tro
om thæn dagh han nu for gar
komber ther ængin tha til swar
tha hafuer hon mist mz rættan skil
fins fadhers arff huath ther ær til
hænne vardh mera fore thz sigher iak hær
för æn hon thz swa saktelika far
Han tok herbærghe thæn riddare godh
ij eet litith hws ther næla stodh
herbærghadho ther the sama nat
til ater komber dagher brat
swa at ængin man han kænde
hwarke viner ælla frænde
thy æt [at] han hafdhe ridhith til thz hws
thæn aptan mædhan dagher var liws
tha vare han genast kænder thæræ
huath riddara (ther) han monde vara
Thaghar thænne nat forgik
tha stodh han op ok væmpnte sik
ok ridha thædhan lönlik tw
herra iwan ok the iomfrw
ij een kastel ther fore thöm star
ok hwilas ther til sool op gar
Herra gafuian var för farin bort
swa at ængin hafdhe til hans sport
ok veet thz ængin for vtan han een
hwarte riddare æller ok sween
naar han komber ater ij geen
for vtan the iomfrugha een

ther han skal kampin fore bestanda
ther han hafdhe takith (sik) tilhanda
han kom swa lönlika ater til hofua
thz ængin thera kunne thz pröfua
thz alle the ther fore æra
huath handa riddare han monde væra
Tha (^mælte) (sagdhe) om the iomfru væna
som sina syster vilde ræna
iak bidher idher konung artws æn bl. b. xix verso.
ij görin thz (^bætre) badhe fore gudh ok mæn
thz lidher nu fast at daghsins tidha
latin mik ey nu længre bidha
thæn sidhersta dagh nu komin ær
miin syster skulde nu vara hær
mz thæn riddara hon rosadhe fra
ther minum kæmpa skulde besta
mik thykker thz vara ena kranka aliit
thz miin syster komber hiit
thy maghin ij herra nu thz finnæ
thz iak hafuer ræt at thetta (^f) sinnæ
dömin mik thz ok latin mik fara
thz skal æ thz sama vara
ij vitin thz herra væl sannelik
thz iak hafuer nu for vtan swik
vaktadh hær minna syster fund
ok tappath hær alla mina stund
thy thörfuin ij ey vndra op a
thz iak mon herra göra swa
fara nu heem ok hafua maka
ok akta ey hænna vranga (^f) saka
æn tho at hon ær ij ordhum diærff
hon faar aff vart fædherne arff

swa mykith ey som een foot ær bredh
huath hon ær hældre gladh ælla vredh
Nu tha konungin thz forstodh
thz hon var swa hughamodh
hon vilde alt mz vrango fara
tha swaradhe han ræt oppiabara
thu skal æn bidha ena stund
thy at iak thz ma lata ænga lund
aff konungxlik vald ther (^ han) (gudh) gaff mik
at höra ræt thz sigher iak thik
thz se væl mange godhe mæn
at thz ær ække middagh æn
thz ma æn mangt fore qwældit ske
ther vi maghom litith æn til se
Tha konungin hafdhe talath swa
herra iwan ok ionfrwa badhæ twa
komo tha maklika (^gangande) (farande) thær
swa at ængin viste hwa han ær
thy hans leon æpter la
ij thz hws iak sagdhe ij fra
Thz första konungin vardh thæs var
thz the yngre syster komin ær
han kænde hænne tha ij stadh
ok var thæs ij sit hiærta gladh
han talar til hænna blidhelik
ij ærin væl kompna gudhi ok mik
the riddara lypto hænnæ aff sin hæst
vmfingo hona som the kunno bæst
första hænna syster thetta sa
konung artws monde hænnæ væl vnna
ok hon hafdhe tha thæn riddara thiit
ther hon matte hafua til digher aliit

tha vardh hon swart ræt som (^æn) (en) iordh Bl. *b*.xx
hon stodh swa qwar hon (^mælte) (sagdhe) ey ordh
the io*m*fru tha for konu*n*gin gik
swa höfuitzlika han the io*m*frw vmſik
vi ærum*́* h*æ*r komin a idhra nadhæ
thænnæ riddar*e* ok iak vi (^d) badhæ
han giordhe væl som iak han badh
tho hafdhe han sik iæt een annan ſtadh
thiit han hafdhe yfrith at göra
thz fa ij hær æpt*er* at höra
swa ær han höfuizk ij sin sinnæ
han fölgdhe mik hiit een fatik q*ui*nnæ
ok veet ey görla hua iak ær
tho vil han for*e* mik stridha hær
min h*er*ra iak bedhis æn ther til
om miin syst*er* thz göra vil
for*e* idhra dygdh mz hænna radhæ
lat*e* mik mit goz hafua mz nadhæ
iak bedhis ænkte thz hon a
swa framt hon vil mik ey forsma
The ældre swarar hænne ther til
sannelik h*er*ra iak sighia vil
ænkte vil iak hafua thit
thy at thu hafu*er* huarke dighert ælla lit
for thy ma thu væl ganga at sofua
ok lata thit qwant thu drifu*er* til hofua
aldrigh kan thu p*re*dika swa
thz thu skal thæs mera fa
The yngre swarar tha thæræ
nu ma man thz sara kæræ
at tholke h*er*ra for*e* vara saka
skulu nu st*ri*dha ok hafua omaka

ok ær thz tho eet litith maal
ther min riddar*e* om st*ri*dha skal
thz iak skal mit goz at mista
nu for*e* idhra kloko lista
iak vil min ræt tho ey op gifua
om min riddar*e* ma nu lifua
ij maghin mærkia thz mz idh*er*
at iak thörff min lot væl vidh*er*
thy vilde iak gærna thakka thik
om ij vilin göra swa nadhelik
læta mik hafua thz iak (^ia) a
ok mz oræt thz ey aff mik thra
The ældre swarar hænne mz vredhe
thz gaar thik för til mykla ledhe
gudh læte mik för a bale brænna
æn nakar skuli thz a mik kænna
at thu skulde een pæni*n*g fa
för æn thæsse godho riddara twa
skilia (bæggias) vara thrætto
huath iak agh*er* (nw) mz rætto
Tha (^mælte) (sagdhe) the yngre iomfrw
a h*er*ra gudh thæs bidh*er* iak nu
mit hop staar nu til thinna nadh
frælsa min riddara nu aff skadha
bl. *b*. xx verso. th*er* for rættin st*ri*dha skal
ok væria vil mit fatika maal
Tha the hafdho talath swa
the leddo fram the riddara twa
folkith thrængis th*er* nu til
huar man gærna thz se vil
hwilkin th*er*a th*er* bætr*e* forma
annan th*er*a nidh*er* sla

mik thykker thz vara vnderlik thing
thz værldin ganger swa omkring
the förra godhe kæmpa varo
vardha nu at bærias (^fa) sara
för vilde huar hin annan væl
nu vil huar annan sla i hæl
huar thera halder hin annan fra
ok vil honum skadha huath han ma
the hugga thera örs a badha sidha
huar thera thör væl hin annan bidha
omaklika the til saman rænde
mz the skapt the hafdho ij hænde
huar thera stak hin annan swa fast
swa at thz alt ij stykke brast
hafdhe huar thera annan kænt
the hafdhe ey swa saman rænt
tha hafdhe ok varith thera fund
mz mykle glædhi ij thæn sama stund
ok (^ging) rykto thera swærdh ok swa til saman
thz gik thöm badhom tha aff gaman
slogho huar annar ængislika
ængin vilde for annan vika
thera godho swærdh swa fastlika beet
tha gik wt thæn rödhe sweet
ginom hiælm ok brynio ringa
sa man thera blodh wt springa
thera ænlite ok thera kinnæ
thrutnadho fast at thz sama sinne
thera swærdh the matto tha ey bita
the vilde ey længre a thöm lita
tha rykte hwar sin plato kniff
thz stodh om bæggias thera liiff

ok slaar huar annan ængislik
swa at elder aff thera hiælme gik
there næfua varo swa hardhe
huarken thera annan spardhe
the bardhis nær een halfuan dagh
thz huilkin thera gaff androm slagh
tha var hin annar ey swa seen
han galt honum thaghar thz ij geen
thera skiolda varo (swa) forslaghnæ
thz the matto thöm ey hæghna
the hafua fangith swa mang saar
mik rædhis thöm thz til dödhin gaar
the vilde tho badhe prisin bæra
aff thæn priis the hafdho thæræ
ok trædho badhe sænder til baka
the thörfto tha vidher hwilo at taka
bl. *b.* xxi. ok sattos nidher a the iordh
hwarkin taladhe til annan ordh
tha the hafdho hwilaz een (litin) riidh
tha byria the ater ena hardha striidh
tha alle the ther sagho op a
mælto thz ok sagdho swa
Skulu thæsse riddara sik fordarfua
fore thæssa iomfrughor arfua
thz kan thöm aldrigh vardha lönt
fore thæn mandom the hafua hær rönt
ok ær thz eet mykith ömko maal
thz huar a annan göra skal
tholik nödh ok mykin omaka
fore huarghins thera siælfua saka
ok hafuer tho hwar (hin) annar kær
swa at hafdhe han vitith hwa han ær

han vilde dödher nær honum blifua
hældre ok nær honum mz fryghdine lifua
Thæsse riddara ther bardhos swa
the lyddo til ok hördho (^a) op a
thz the ther stodho vtan vidher
toko talas vidher om sidher
thz konungin vilde göra (swa) væl
döma mællan thöm ræt ok skæl
tho at thz vare ey thera vilia
ok late the riddara ther mz skilia
The yngre iomfrw swaradhe tha
ther nögher mik væl op a
The ældre iomfrw swarar ney
thz veet væl gudh iak gör thz ey
thy at iak vil mit maal ey op gifua
mædhan iak seer min riddara lifua
Drötningin badh konungin swa væl göra
fore mina bön latin mik thz höra
the yngre matte een thrithdiung fa
om thz ey mera væra ma
mik thykker thz ofilla vara
om annar thera skal dö hæræ
ok hon kan thæs ey meer fanga
aff thz goz hænne æpter langar
Tha swarar hænne konung artws
ij hafuin thz hört fore thetta hws
the ældre ær swa illalik
thz hon vil ey lydha mik
mædhan hon vil thz hafua swa
¶ tha skipte thz bæsta ther hon ma
¶ alt thz folk som kommith var thæræ
vndradho huru thz matte vara

thy at ængin thera fŏrra (^swa) sa
swa iæmpt twa riddara mællan ga
thy at hwarkin (thera) satte fram sit been
swa at hin annar slo han ey ij geen
Tha (^mælte) (sagdho) armæ ok swa rika
huar finder man nu andra slika
thz ær tho vnder the riddara godhæ
the ku*n*no ække vardha modhæ
nattin mon thöm nu til ga
swa at næplika hwar hin annan sa
bl. *b.* xxi verso. (^th) the varo sara modhe ok thrötte
the matto thera arma ey at letta
forgangin var al thera makt
aff mykle nödh thz hördhe iak sakt
thz blodhit val ij thera saar
som thæn ketil ow*er* (^a) ellin staar
hwar thera rædhis aff annan skadha
ok vilde tha hældre vara mz nadha
vnderlikt thykker thz ey vara mik
thz thöm lyster at hwila sik
fore thæsse andra (^t) twæggia saka
the holdo op ok giordho thöm maka
för æn the skilias aff thæn stadh
tha varo the badhe saman gladh
thy at h*er*ra iwan tha tha æpt*er* (^læ) let*er*
huath thæn same riddare het*er*
Ædle riddare iak spör thik nu
hwath ær thit nampn ok hwa æst thu
H*er*ra gafuian kænde ey ha*n*s rŏst
thz thykker mik vara (ey) vnderlöst
han hwiskade laght ok matte ey tala

thz

thz hafdhe han aff blodhsins qwala
Tha ([A]mælte) (taladhe) om herra iwan
ædhle riddare sagdhe han
os ma ængin skuld at gifua
thz vi maghum hær ey længre blifua
thz vi skulum nu skilias aat
thz valder os thænnæ mörka naat
thz thör iak sighia a mina san
thu æst een thæn fræmpste man
(ther) iak hafuer seet ij mina dagha
ther sik thordhe swa for lifuith vagha
iak fik aldrigh ij minnæ tiidh
æn hardhelikare een litin striidh
thz kænnis iak vidher sannelik
aff the slagh som thu gaff mik
iak vænter mik nödhelika fanga böter
ey a hænder ok ey a föter
iak ma mik swa nödhelika röra
thz maghin ij badhe see ok höra
thz kan iak nu ful væl pröwa
thu kan thiin slagh ([A]fu) swa væl höwa
thz thæn skal sik ful væl akta
ther sik skal fore thöm vakta
iak thænkte aldrigh finna thæn
ij bland hedhna ([A]ok) (eller) kristna mæn
ther mik swa længe stodhe vidher
thz iak han ey sloghe nidher
thy ma iak ther kænnas vidh
thu hafuer mik kænt een annan sidh
thiin stora slagh the göra mik swa ve
thz iak ma hwarke höra ælla se

nu tron mik h*er*ra iak aldrigh sa
a mina tro iak sigh*er* swa
nakar tima een thæn man
th*er* bætr*e* mz swærdhe striidha kan
bl. *b.* xxii. nu sighin mik h*er*ra hwath ij heta
thz ær the bön iak æpt*er* lata
ok aff huath slækt thu komin æst
hwa thinæ frænd*er* æru ok thine næst
viste iak hwa thik monde födha
tha stadde iak væl mina mödha
H*er*ra gafuian swarar tha mz skil
iak veet at thz ær (‸ey) (ekke) til
thy at iak kænnis thz mz siælfuu*m* mik
iak fik fler*e* slagh aff thik
iak ma thz sighia mz sannind nu
thit eet var större æn miin tw
iak ræddis thz iak skulde for*e* thik fly
tha iak slo eet tha slo thu thry
H*er*ra iwan monde honu*m* swaræ
gudh gafue thz iak viste hwa ij varæ
H*er*ra gafuian lo ok (‸mælte) (sagdhe) swa
thz veet thæn gudh th*er* alt forma
hafu*er* iak thik gifuith nakar slag
thu hafu*er* thöm guldith mik ij dagh
ok a mit halsbeen swa skrifuith
iak ma ey vidh værra halla lifuith
thz vil iak thik gærna sighia
iak vil th*er* om ey læng*re* thighia
iak het*er* gafuian for vtan spot
min fadh*er* var næmpd*er* konu*ng* lot
Tha h*er*ra iwan thetta hördhe
vilin ij höra huath han giördhe

han kastadhe fra sik swærdh ok skiold
langan vægh vt a the mold
ok kærdhe sik swa hærmelika
awi (^og) thz oglædhi vil mik swika
hwath önka stund tha var thænnæ
thz iak skulde thik ey kænnæ
iak vilde mik (gerna) for idher gifua
ok æpter idhart minne blifua
thy at fore al værlzins æra
vilde iak mot idher vapn ey bæra
swa framt om iak idher kænde
herra gafuian min kære frænde
Tha herra gafuian thz forstodh
thz swa (^mælte) (taladhe) tha thæn riddare godh
mik thykker thz vara vnderlikt
huath manne æst thu hwi talar thu slikt
Jak heter iwan frænde thin
konung yrian heet fadher min
iak an thik væl for alla mæn
the iak veet ij værldine æn
thu hafuer mik viist æ dygdh til hofua
iak ær thik skyldogh at æra ok lofua
ij allan stadh hafuin ij ærath mik
fræmmermeer æn siælfuan thik
huath iak hafuer giort a mot idhan vilia
tha vil iak thz swa fore skilia
iak biudher idher tholka bot bl. b. xxii verso.
fore thz iak idher hafuer giort a mot
iak kænnis thz iak ower komin ær
for alt thz (folk) æn ær komith hær
Höfuizlika swaradhe herra gafuian
gudh forbiudhe thz sagdhe han

thz skal aldrigh göra iak
taka boot fore tholka sak
thy at iak kænnis görla vidher
iak agher thz at göra idher
thz ij mik biudhin hær til æra
ia sannelika thz skal ok væra
Herra iwan swarar ther til ney
sannelika thz skeer ræt ey
thz iak modher ær ok ma ey standa
thz hafuer iak fangith aff idhra handa
thy ær iak skyldogher mik op at gifua
ok æpter idhart minne blifua
Herra gafuian swor tha om gudh
swa hiælpe han mik mz sit budh
som iak var aldrigh swa omgör
aff nakrom lifuandis manne för
swa som iak ær nu aff thik
thz sigher iak idher sannelik
iak sigher thz fore tholik sak
thz iak thik (ey) rosar a thin bak
æn tho at thu mik okunnugh varæ
iak sigher thz tho opinbara
iak vilde ey vidh thik stridha meræ
ælla skipta mz thik huggum fleræ
Tha han hafdhe talath swa
tha gingo saman the badhæ twa
ok tok hwar thera om annars hals
ok mintos lioflika for vtan fals
hwar thera gaff hin annan priis
the giordho thz thy at the varo viis
¶ mædhan the riddara ther om kifua
hwar thera vil andrum prisin gifua

tha kom konu*n*gin ridhande thær
ok alt thz folk som th*er* var nær
ok vndradho alle th*er* op a
hwi the mondo göra swa
thz the varo tha swa blidhæ
æpt*er* tholik hardha stridha
Hwath riddara mono thetta væra
th*er* allan daghin stridha hæræ
thz ængin man thöm skilia matte
nu æru the swa ful væl (^satte) saate
Konu*n*gin (^mælte) (sagdhe) tha til th*er*a
iak vil idh*er* sighja mera
hwath riddara ærin ij badhæ
th*er* hwar vilde hin annan skadha
H*er*ra gafuian swarar tha th*er* til
min h*er*ra iak idh*er* sighia vil
mykin ostu*n*d tha var thænnæ bl. *b.* xxiii.
thz hwarghin vara skulde annan kænna
min kompan ær thænne h*er*ra iwan
æn iak ær idhar frænde gafuian
iak kænde ey thæn ædhla man
för æn om sidh*er* tha (^mælte) (taladhe) han
ok spordhe hwath man th*er* iak var
om sidh*er* fik iak swa til swar
som gudh mz sina nadhæ
han vilde os frælsa badha
ok sagdhe hwar andru*m* ij fra
huath mannu*m* vi varom badhe twa
ij thæn sama riidh vi kændoms vidh
hafdhe tha længre standith the striidh
tha matte iak ændelika dö
fore vranga saka the ældre mö

thy vil iak mik nu op gifua
ow*er* komin vara mædhan iak ma lifua
(^mz) (mædhan) min frænde skulde hafua mödha
æll*er* syrghia nakath æpt*er* min dödha
H*er*ra iwan var leet thz maghin ij tro
thz h*er*ra gafuian (^mælte) (sagdhe) swo
min kær*e* h*er*ra thz hafuin ij hört
han kænnir mik thz han hafu*er* giört
thz veet væl gudh ij himerike
iak ma ække vara hans like
H*er*ra gafuian swarar tha
iak veet ey huru thz ma vara swa
th*er* vil iak aldrigh kænnæs vidh*er*
thz iak hafu*er* nakan priis for idh*er*
Jak kan th*er* ey sighia ij fra
aff all the höfuizke man th*er* sa
Tha konu*n*g artws hördhe th*er*a dygdh
ha*n*s hiærta fik aff glædhi een frygdh
iak vil idh*er* væl forlika
hwarkin skal hin annan swika
Konu*n*g artws (^mælte) (sagdhe æn) meræ
latin hiit koma folkith fleræ
iak vil thöm allu*m* beuisa
ok thæssa godha riddarà prisa
hwath h*ær* ær nu skeet forsnima
ij thænna daghxins tima
¶ ij skulin thz alle höra
huath thæsse riddara monde göra
tho at the varo badhe höfuizk ok bald
the vildo thz gifua ij mit vald
ow*er* al the kæra thöm mællu*m* ær
ok for*e* the sak the striddo hær

iak skal thöm forlika badhæ
mz mino visasta radhæ
hörin ij huath (^ij) (iak) sigher nu
huar ær nu the yngre iomfru
ther sik hafuer kært swa (^f) sara
latin hænne fram til swara
nu vil iak hænne göra ræt bl. b. xxiii verso.
om thz goz hon hafuer til (^tra) thræt
The ældre swarar ther hon stær
min herra iak ær til redho hær
ok thaghar fram for konungin rænde
thz första konungin hona kænde
Tha mælte han ok sagdhe swa
thu thörff ey æn swa næla ga
tho at thu halder thik visa ok snilla
iak lot thik tho ække kalla
thu skal nu thinne syster fa
alt thz hon mz ræltin a
Kære herra iak bidher idher æn
ij görin thz badhe for gudh ok mæn
ij talin ey længre slikt
mik thykker thz vara ængo likt
thy at iak ma thz ey höra
ok æn halfuo sidher göra
thz staar idher væl til mata
thz ij skulin mik ey hata
æller mik ij ordhom taka
fore nakra (^h) tholka handa saka
idher bær ther til konungxlik æra
ræt at göra thöm som vil sik kæra
Jak kænnis ther sannelika vidher
ræt at göra thz sigher iak idher

thy vil iak hænne ræt hær skilia
thz hon agher ræt mz thin vilia
ij saghin thz væl iomfrugha
vilin ij thz hafuæ ij hugha
thz thænne riddare ok swa thin
gingo badhe hær til miin
ok gafuo thera thrætto ij mit vald
æn tho at ij ærin ij hugha bald
iak ma ey göra alt thz thu vilt
huath thu hafuer thz for got ælla ilt
nu mædhan iak skal thz döma
tha latin idher badha ther om söma
huær idher skal hin andre iætta
lifua mz nadher ok vara sata
æller vil iak sighia brat
thz iak veet for gudhi ær sat
thz thu skal ower-komin væra
alt fore thina vranga kæra
ok sætins ij ey at thetta sinnæ
tha skal thu fanga halfuo minna
thz giordhe han aff vit ok ey aff brædhæ
ok vilde the iomfrw ther mz rædha
The iomfrw swarar honum ther til
iak seer thz gaar ey som iak vil
ther ower skulin ij min herra radha
thz staar alt til idhra nadhæ
ther at skulum vi nu lita
swa at vi skulum thz aldrigh sunder slita
huath ij görin mz ræt ok skæl
thz skal os thykkia badha (vara) væl
bl. b. xxiiii. Jak sigher idher thz iomfrw nu
ij skulin vara hænna frw

oh alt thz goz hon ærfwa ma
thz skal hon aff idher vntfa
ok thiæna idher ther aff gærna
som hon vare idhur thærna
til alla fögha ok göra swa
tho skulin ij ey hænne forsma
The thakkadho honum huath the mattæ
ok ridhu sidhan thædhan satta
Konungin (^ mælte) (sagdhe) til herra gafuian
min kære frænde sagdhe han
latin herra iwan siin vapn aff taka
ok skipin idher badhom maka
thz bör idher til at vara blidh
æpter thænna hardha striidh
The giordho alt thz konungin badh
the bundo siin vapn aff ij stadh
the gingo badha badhe saman
mz mykle glædhi ok swa gaman
tha the herra thædhan gingo
eet vnder the ther se fango
eet leon kom tha farande thær
ok löper som thz galith ær
hon leette ther mz fögha list
sin kæra herra hafdhe hon mist
Tha the sagho thz leonith löpa
tha tok folkith alt at öpa
the ræddos alle for thæn vadha
thz leonith skulde thöm göra skadha
Thz försla leonith sin herra sa
(^ h) thz fiol fore hans föter ok la
ok vardh tha fæghith at thz han fan
ok faghnadhe honum thz bæsta hon kan

H*er*ra iwan badh thöm bidha
ij thörfuiin ey for hænne qwidha
iak thör idh*er* lofua a mina san
hon skal skadha ængin man
thy at hon haf*uer* sik gifuith mik
ok ær mik lydogh mædhan hon ær qwik
Tha kændos the alle saman vidher
thz sigh*er* bokin for sanno idh*er*
hwath the hafdho förra hört
thz leons riddar*e* hafdhe giört
at thz var ængin annar man
vtan thæn stolte h*er*ra iwan
H*er*ra gafuian (^mælte) (sagdhe) til h*er*ra iwan tha
thz veet thæn gudh som alt for ma
iak haf*uer* idher thz illa lönt
the dygdh iak haf*uer* aff idh*er* rönt
tha ij giordhin swa mykith væl
ij sloghin thæn digra risa ij hæl
ok frælste minna syst*er* barna
vi ær*um* idher skyldugh at thiæna giærna
bl. *b.* xxiiii verso. iak haf*uer* opta thænkt op a
huru thz matte vara swa
sidhan iak aff minne syst*er* hördhe
huath leons riddar*e* for hænne giordhe
iak spordhe huath riddara mo*n*de vara thænnæ
hon sagdhe iak monde han (ful) væl kænna
iak matte tho ey han (^k) finna
för æn nu ij th*e*tta sinnæ
Sidhan æpter thæsse ordh
toko the vatn ok gingo til (^or) bordh
Tha the mætte varo
the loto binda sina sara

ok gingo sidhan for konu*n*gin standa
ok spordho huath the skuldo taka til handa
Tha læt konu*n*gin kalla thiit
een mæstara han hafdhe a högha aliit
ok lot binda th*e*ra vndæ
alt ij the sama stundæ
ok blifuo sidhan længæ thæræ
till the væl til ræka æræ
Thz första h*er*ra iwane var forgangith
the saar han hafdhe thær fangith
tha thænkte han ij sin hugha
a sina kæra husfrugha
huru han matte ij skampman [skampnan] frist
fa thz at*e*r han hafdhe mist
han matte ey længr*e* hafua the mödha
ok thola the thwang for vtan dődha
han thænkte swa fastelika th*e*r op a
huru thz matte vara swa
thz han matte swa thædhan fara
thz ængin man vordhe thæs vara
til de kældo hon*um* monde til langa
ok han daghlika bær for thuanga
ok vil th*e*r antiggia blifua dödh
æll*e*r göra the frugho mykla nödh
thz hon skal mik all thing forgifua
om hon vil mz nadhu*m* lifua
huath iak hafu*er* hænne giort a mot
iak biudh*er* hænne aldrigh andra bot
vil hon sit hoghamodh ey forlata
iak vil hænne swa sarlika hata
th*e*r til hon siælff vil kænnas vidh*er*
ok göra gærna huath iak bidh*er*

Han far tha arla wt aff thz hws
om morghins stu*n*d för dagher var liws
ok skiotlika han tha thædhan reedh
til the kældo the genasta leedh
ok ha*n*s leon mz godhan vilia
ther sik vilde aldrigh fra honu*m* skilia
ok gik mz honu*m* tha al ena
han hafdhe tha ey fler*e* swena
al the vnder varo ther giordh
ther ij aff förra hafuin bört
bl. *b*. xxv. mz frost ok haghil ok rægn ok isa
thz var ther for vtan lisa
lyghn eld ok storan thordhyn
hördhe man ther for vtan skyn
swa at alle the a husith æra
mondo sik tha önkelika kæra
thy at torn ok mura skulfuo ther vidher
som the skuldo genast falla nidher
hwart thz barn som ther var innæ
varo hældre vte æn innæ
ok swa langht thædhan komin bort
thz ængin finge til thöm sport
the bannadho tha badhe vinir ok frænder
ther husith bygdho mz sina hænder
innan een swa pinelik stadh
man skal swa opta vardha ogladh
ok fore the mödho the lagdho ther a
thy at man ma væl göra swa
thöm alla ther til at thwinga
a moot thera vilia at thinga
æller ok thola slikt omak
fore ængin thera rætta saka

Luneta (^mælte) (sagdhe) tha til sin fru
iak bidh*er* idh*er* höra nu
huath iak vil *hær* sighia idh*er*
mik thykk*er* ij thörfuin nu væl vidh*er*
om man thæn matte nakar stadh finna
th*er* sik thordhe *hær* nu vnd*er* vinna
antiggia riddar*e* æll*er* ok swen
at væria idhart land for*e* tholikt meen
mik rædhis tho thæn finnis ey til
som thz for*e* idh*er* göra vil
thy at thæn ær ængin ij th*e*tta land
th*er* sik thör thz taka til hand
idhart land swa vakta ok göma
som idh*er* væl bör (^b) til söma
thz swidh*er* mik ij mit hiærta sara
om han skal swa hædhan fara
mædhan han hafu*er* os giort tholkin vanda
om ængin skal honu*m* *hær* bestanda
ther thænkin a miin kæra frugha
swa stadhelika ij idhan hugha
huath *hær* vardh*er* bæst til radha
at frælsa os aff thænna skadha
æll*er* mistin ij the æra
som mang aar hafu*er* varith hæræ
Miin hiærta kæra sigh thz mik
hwath likast *hær* om tha thykk*er* tik
huath vi skulu*m* nu til radha taka
a mot tholka högha saka
thu skal nu göra som iak badh
ok læggia mik for*e* nakar radh
mz thina kloka lista
gudh late mik thik ey mista

bl. b. xxv verso.

Thz læter iak miin fru idher höra
iak kænnis ther vidher iak vil thz göra
huath iak veet ij værldine væra
thz idher ma koma til æra
tho veet iak thz for vtan swik
ij hafuin alt visare raadh æn mik
ther idher kan visa til alla mata
huath ij skulin göra æller lata
ok vil iak hældre lata hær
tholik nödh hær ower gar
æn nakar hafdhe ther æmpne til
at sighia thz mz ræltan skil
thz iak skulde idher vara otro
ney sannelika iak gör ey swa
kunne thz ey æpter idhan vilia ga
ena höghelika skuld tha matte iak fa
swa at iak hin arma quinna
matte hænne aldrigh forvinna
thy vardhin ij ther æpter at vakta
ok idher görla ther om akta
ther til hær komber nakar thæn man
som thænna vanda lösa kan
at thz ma ey ij thænna dagh ske
thz gör mik ij mit hiærta ve
The fru hon swaradhe thz sigher iak thik
the riddara hær æru nu mz mik
til thöm thörff iak ræt ænkte tala
the lösa ænga mina qwala
thy at iak veet thz mz rættan san
ængin thera ær ther til man
iak liter nu til thinna radha
the skulu mik frælsa aff al min vadha

¶ man sigher ij fornu*m* saghu*m* swo
ij nödh skal man vinu*m* tro
thz vari miin frw nödh som ma
matto vi thæn riddara fa
ther thre riddara een bestodh
thz saghin ij væl miin frwa godh
han giordhe ok thæs mera væl
han slo thæn stora risa ij hæl
iak veet ej görla huath han heter
ther min hugher æpter leter
om mik rætelika minnas kan
leons riddare tha heter han
frw iak æn meer sighia vil
the frw ær ey ij værldine til
ok ængin he*rr*a ær swa riik
thz skulin ij vita sa*n*nelik
ther honu*m* matte swa mykith gifua
thz han vilde nær honu*m* blifua
för han vardher saater vidh sina (hus)frugha bl. *b*. xxvi.
som aldrigh ganger honu*m* aff hugha
om thz vardher honu*m* iat
man skulde thöm göra badhin sat
swa at hon skulde forlata honu*m* een
huath han hafdhe giort hænne ij geen
The fru swaradhe hænne tha
thu skal thæn riddara lata for sta
ok skiotelika æpter honu*m* far
bidh han koma hiit til vaar
vil han h*ær* ödhmiwka sik
thz han vil koma hiit til mik
iak vil mz makt ok mugha
sæta han vidh sina (hus)frugha

ok vil sik visso gõra hæræ
at thz skal alt stadhukt væra
ok thz skal ængin bryta
om iak ma lifuith nyta
Luneta vardh tha bradh til swara
för æn iak skal hædhan fara
æpter thæn riddara nakra leedh
ther om vil iak hafua idhan eedh
ok skulin ij ey ther rædhas vidher
thz iak bedhis han aff idher
Jak vil thz göra gærna
sagdhe thæ frw til the thærna
Luneta fiol a knæ ther nidher
ij skulin nu göra som iak idher bidher
hon fik hænne hælghadoma thæræ
ther the frugha skulde a swæria
ok ther til ena mæsso bok
thz giordhe hon thy at hon var klok
ij læggin idhra hand h*ær* a ij stadh
hon giordhe alt thz som hon badh
eet vil iak h*ær* vndan skilia
gaar thz nakath mot idhan vilia
ij skulin mik aldrigh gifua sak
lönlika æller op a min bak
æller ok opinbara
æ huru thz kan (sidhan) fara
for thy thz ær alt giort for idher
ok ey for andra thæs kænnis iak vidher
ij skulin miin frugha swæria swa
swa hiælpe mik gudh ther alt forma
thz iak skal thetta halda

swa framt om iak ma lifuith valda
göra thöm badha sata
thz skal iak gudhi iætta
leons riddara ok hans (^fru) husfr(v)
som the varo liofuast tu
Tha the fru hafdhe sworith swa
luneta hon swa hemelika lo
ok thordhe thz tha ey oppinbara bl. b. xxvi verso.
thz the fru tha vordhe thæs vara
Luneta hafuer mz fagher fögha
fangith the visso hænne a nöghæ
ok kræfuer bradhlika nu sin hæst
ridhir thædhan som hon ma mæst
ok skiotelika the iomfrw far
thæn genasta vægh til kældona var
Luneta bradhlika sea fik
eet leon ther nær kældone gik
tha vardh hon ij sit hiærta gladh
ok stegh aff hæstin tha ij stadh
ok viste thz görla tha for san
thz ther monde vara herra iwan
lofuadhe gudh at thz sama sinnæ
thz hon skulde han swa (^bl) bradhlika finna
hon thænkte sik alt længre fara
för æn hon vordhe thæs vara
Tha herra iwan hænne sa
han kænde hænne görla tha
han springer aff stadh ther han stodh een
ok ganger thaghar hænne ij geen
var gudhi væl komin ij himerik
min hiærta kæra (^thz si) ok swa mik

The omfingos th*er* liofflika tw
tha (d mælte) (taladhe) om the iomfru
Thz vil iak gudhi thakka gærna
iak fan idh*er* brat hin salugha thærna
Jomfru ma iak spyria thik
huath farin ij leta æpt*er* mik
tha latin mik thz höra
huath tidhande hafuin ij mik föra
Ja veet mæn vitin thz sannelika
iak vil idh*er* h*er*ra ække swika
mera glædhi ær mik ey teet
æn thz iak hafu*er* idh*er* h*ær* seet
the aldra vænasta frugha miin
hon skal nu at*er* vardha thiin
ok vil nu th*er* aff lata
idh*er* ey læng*re* hata
ok ij skulin nadh*er* nywta
vil hon sin eedh ey bryta
Tha h*er*ra iwan thetta hördhe
vilin ij höra huath han giordhe
han var swa gladh for vtan mata
han viste ey huru han skulde lata
han thænkte ey at thz skulde swa ganga
thz han skulde sliik tidhande fanga
ok tok the iomfrw tha til siin
ok kyste hænne sin kæra vin
iak veet thz væl thz ær ey swa
thz iak swa længe lifua ma
thz iak faar idh*er* alt at*er* lönt
the dygdh iak hafu*er* aff idh*er* rönt
bl. b. xxvii. ¶ Min h*er*ra ij thörfuin ey iæffuigh væra
ij hafuin nu fangith swa höghelik æra

ij maghin mik nu ful væl löna
thz hopas iak nu at röna
om iak hafu*er* thiænt a idhra nadhæ
æll*er* nakath thz giort th*er* ij mik badhæ
sannelika iak thz sighia vil
iak rædhis tho thz ær ey til
thy at aldrigh mædhan iak ij værldine lifu*er*
ma iak thz forthiæna mz idh*er*
tha thu halp thær lifuith mik
tha iak skulde brænna qwik
thz var mik lönt meer æn thusand sinnæ
thz thakkar iak idh*er* the salugha q*ui*nna
Luneta (^mælte) (sagdhe) ij thæn sama riidh
mik thykk*er* thz vara nu til tiidh
vi maghu*m* h*ær* ey længr*e* blifua
vi skulu*m* nu til husith ridha
H*er*ra iwan spör tha luneta
veet the frugha huath iak mon heta
Ænkte thz barn a husith ær
tha kænn*er* idh*er* min hiærta kær
vtan leons riddara allæ
swa mono the idh*er* kalla
Hans leon gik op vidh*er* ha*n*s sidha
thz vilde ey æpter bidha
the varo swa thyst ij th*er*a lata
tha the ridhu fram at the strata
¶ tha the komo a husith in
tha (^mælte) (sagdhe) hon til sin kæra vin
Vi skulu*m* for*e* mina frugho ganga
taka tholka nadh*er* vi ku*n*nu*m* fanga
H*er*ra iwan for*e* the frugho gik
swa minnirlika hon han vntfik

swa minnirlika han helsar hænnæ
hon matte han ey for*e* vapnom kænna
hafdhe hon vitadh thz for san
at thz var*e* h*er*ra iwan
sa*n*nelika mz rættan skæl
hon hafdhe han ey vntfangith væl
Luneta (^mælte) (sagdhe tha) til sin frugha
nu latin honu*m* idhra hiælp*er* dugha
(^th) til the frw th*er* han væl an
thz vil han thiæna thæn ædhle man
latin han ey læ*n*gr*e* standa for*e* idher
sætin han nær idh*er* siælfue nidh*er*
ok görin han ij hans hiærta gladh
thz ær the bön iak idh*er* badh
ængin man honu*m* hiælpa ma
miin kæra fru ij thænkin th*er* a
ey riddara ey frughor ey swena
vtan ij miin fru al ena
bl. b. xxvii verso. iak vil honu*m* gærna göra froma
ok alt thz honu*m* til æra ma koma
The frw hon tok thæn riddara tha
ij skulin mz mik at sitia ga
Tha (^mælte) (taladhe) om the iomfrw sköna
til hwars skal man thz læ*n*gr*e* löna
thæn riddar*e* h*æ*r nu komin ær
han ær idhar eghin hiærta kær
ok agh*er* ey frw for vtan idh*er*
nu görin væl huath han idh*er* bidh*er*
thz ær thæn stolte h*er*ra iwan
konu*n*g yrians son thæn ædhla man
huath han hafu*er* brutidh maghin ij forgifua
han vil æpt*er* idhart minne blifua

Tha the frugha the*t*ta hördhe
vilin ij höra huath hon giordhe
for vredhe matte hon sik ey stilla
luneta nu hafu*er* thu giort illa
thu vil mik th*er* thuinga til
thz som iak ey göra vil
thz iak skulde ælska han
th*er* mik ey aff hiærta væl an
ok alla stadha hafu*er* mik forsmath
ok drifuith mik til badhe spot ok hadh
nu kænnis iak (^th) vidh*er* sannelik
thu hafu*er* mik til drifuith swik
thu matte hældr*e* hema væræ
æn tholkin gæst at föra hæræ
hældr*e* vilde iak alla dagha
lifua vidh nödh ok tholkin agha
æn iak vilde vardha ha*n*s vin
var*e* mik ey for*e* edha min
thöm vil iak ænga lu*n*d bryta
swa framt iak ma lifuith nyta
iak vilde honu*m* aldrigh vinskap gifua
mædhan iak matte ij værldine lifua
ey for thiænist ok ey for bön
th*er* skulde han fanga a sanna rön
Tho mædhan han ær komin a mina nadha
honu*m* skal ænkte vætta skadha
iak hafu*er* nu ey annath til
iak vardh*er* at göra huath han vil
mz hiærta ok ræt godhuilia
os ma nu ræt ængin at skilia
Tha swaradhe hænne h*er*ra iwan
gudh thakke idh*er* frugha sagdhe han

huath iak hafu*er* brutidh ij thænna stadh
ther hafu*er* iak fangith fore eet badh
gudh late mik lifua mædhan iak ma
ok aldrigh optar*e* göra swa
iak vil nu idhra æro göma
ok aldrigh mik swa sara forglöma
bl *b*. xxvii. idh*er* skal ænkte vætta saka
iak vil mz æro vidh*er* idh*er* taka
gudh göme os væl for vtan nödh
os ma ey at skilia for vtan dödh
The gingo saman ij sama stu*n*d
ok minto*s* lioflika aff hiærta*n*s gru*n*d
ok toko huart thera annath om hals
vntfingos lioflika for vtan fals
Tha (^mælte) (taladhe) h*er*ra iwan stolt ok godh
thæn ædhle h*er*ra ther han stodh
förra skal mik nu lifuith th(r)yta
æn iak skal nakath mot idh*er* bryta
Nu ma h*er*ra iwan vara blidh
ok lifua for vtan mödho ok qwidhe
thy at al ha*n*s (^f) sorgh ær nu ænd
ok honu*m* til (mykin) glædhi (^ok skæmptan) sænd
Luneta bad swa h*ier*telik
a h*er*ra gudh ij himerik
mz sina signadha nadhæ
göme idh*er* saman badhæ
ok late idh*er* mogha h*ær* lifua swa
thz ij maghin himerikis glædhi fa
ok nadh*er* for vtan ænda
tha idh*er* skal dödhin hænda
Nu hafu*er* Luneta alt thz fangith
ther hænne hafu*er* længe æpt*er* langath

sæt sin h*er*ra ok sina frw
swa at the æru væl ow*er* ena nu
Nu hafu*er* iak sakt aff h*er*ra iwan
alt huath iak skrifuath aff honu*m* fan
ok ænkte vætta laght ther til
late hua thz ey tro vil
iak lot ther ænkte at*er* sta
thz iak skrifuath for mik sa
Tha thusand vintr*e* thry hundradh aar
fran gudz fözlo lidhin var
ok th*er* til thry ij thæn sama tima
vardh thæsse bokin giordh til rima
Eufemia drötni*n*g thz maghin ij tro
læt thæssa bokena vænda swo
aff valske tu*n*go ok a vart maal
gudh nadhe tho ædhla frugho siæl
ther drötni*n*g ow*er* norghe var
mz gudz misku*n*d thrættan aar
Nu ær thæsse book til ændæ
gudh os sina nadh*er* sændæ
gudh gifui (^th) honu*m* th*er* hona giordhe
ok allu*m* thöm th*er* bokena hördhe
himerikis glædhi for sina mödho
ok frælse os fran hæluitis dödhæ —

Olika Läsarter.

Olikheter i afseende på ordens stafning äro ej upptagne ibland de olika läsarterne, t. ex. swerdh, swærdh; kreffwia, kreffuia; van, wan; thordhe, thorde; sigher, siger; heem, hem; iærlar, iærllar; moot, moth o. s. v. Deremot har utgifvaren ansett sig böra noggrant anmärka alla skiljaktigheter, som i afseende på ordens böjning och stammarnes sjelfljudsteckning förekomma i de svenska handskrifterna, dock så att då sådana skiljaktigheter antingen genomgå en handskrift hel och hållen, eller åtminstone äro i densamma högst vanliga, de på första stället blifvit en gång för alla angifne. Ur de danska handskrifterne och den norska har utgifvaren uttagit blott sådana ord och ställen, som synts honom sprida ljus öfver svårare ord eller meningar i den svenska texten.

B. Her byggy*n*dæs en book aff kon*ung* artus och ha*n*s ærligo*m* ma*n*nom och aff h*er*ra wadion rödh.

C. Vers. 1—74 fattas.

D. her æpt*er* star en sagæ aff h*er* iwan fag*er* ath höræ.

Vers. 1. B. och i stället för oc, här och allt framgent. thæs — thæ*n*s.

2. B. iach — iak, här och allt framgent.

3. B. fornar sagur — forna saghu; föræ — föra, här och ofta framgent slutas orden på æ för a.

4. B. ske*m*ptan — gledhi; vilæ — wil.

5. B. w*er*dugastæ — w*er*dhogasta.

Vers. 6. B. ee — æ; sagur — sakt.
7. B. karolus magn*us* — karlamagn*us*.
11. B. keysar*e* — keyser; myklæ — mykle, här och ofta framgent æ för e i slutet af orden.
13. C. romar*e* — romara; förr*e* — förra; giorde — giordho.
14. B. sid*a*n ha*n* engin — ængin ha*n* sidh*a*n.
15. B. karolus — kon*ung*.
16. B. iach wil — thz wil iak.
17, 18. B. mot th*en*ne mæn for c*ri*stna at st*ri*dæ
waro enge fræmbre j th*e*ra tidæ.
21. B. all w*er*den — alla w*er*ldina; gar — gaar.
22. B. hwar h*er*ra och förstæ sökiæ hoff.
23. B. kon*un*gx synj [synir] sökte — ko*n*u*n*ga synir the sökto.
24. B. h*er*tugar — h*er*toghar; iærlar och — iærlar.
25. B. riddar*e* — riddara, här och alltjemt framgent; giordo — the giordo; the saknas ofta framför verberne.
28. D. wa*r*(e) kempe starke *som* liiff torde wage
E. vare kempe stercke the*ræ* liff tho(ra) voghe
F. war sterkke kiemper som (^lidhz) liweth torde wowe.
31. D. versen fattas.
E. zffore fruer loff ville priis at vi*n*ne
F. for frwer loff wille pris wi*n*ne.
40. D. ha*n* haffu*er* höffuiskheith offu*er* alle fyrte [fyrste] giort
E. ær høuesk offuer alle første giort
F. hans loff er wide om werden førdh.
41, 42. B. fagher j sina (^j) thimæ
han hiolt eth hoff for snimæ.

Vers. 43. B. mykyl frögd — mykin frygdh.
45. B. them — the*r*.
46. B. dyst — diost; tha gar ther sama*n* — ther the komo saman.
47. D. ath apta*n* sol — i open sool.
E. mz i oben soll.
F. mz j obene saal.
48. B. oppe i — pa; ka*re*doll — karidol.
49. B. ther — tha; sato — saato.
50. B. io*m*f*r*(v)er — frwor.
51. B. kalzado ma*n*gt hwo slikt haw*er* wald*i*(t).
53. B. alsko*ns* — alzsköns; f*r*(v)er — frwo.
54. B. them ma wæl — the*n* ma; bald — baall.
55. B. ther the wilæ hawa til tolke*n* æræ.
56. B. them fattas.
58. B. ske*m*ptan — glædhe.
59. B. so*m* — tha; mak — mæt.
E. mz — mæt.
60. B. ha*n* ey mælte wta*n* sant elle tagde.
F. sadh oc taude.
61. B. j sith hiærtæ vilde menæ.
63. B. stod sik opp — stodh op.
64. B. alt efft*er* — ther at*er*.
65. B. a — pa.
66. B. thy fattas.
68. B. f*r*(v)er och mör — frwor oc iomfrwr.
71. B. h*er*re fattas på begge ställena.
72. B. h*er*re fattas.
73. D. qwadsprak — quat sprak.
F. qwadh sprak.
77. C. ridd*er* — riddare, här och ofta framgent; h*er* — het; kalegremans.

Vers. 79. C. thz — ther; mer lasth — mere laster.
82. C. holt — hiolt.
83. C. mwnde ther næle — mo*n*de ther nælikæ.
D. nale
E. nær — nælikæ.
F. neer hoos
84. C. oppa — pa.
88. C. tagher — tha.
89. B. giff he*n*ne — gaff honu*m*.
E. gaf ha*n*nu*m* thz til saghe
F. gaff hanom ther for sage.
92. B, C. ok fattas. C. ffør — fore
C. tigh he*r*re — thik he*r*ra; i denna handskrift förekomma alltjemt formerna tigh, migh, mig.
93. B. thok at ma*n* leter.
C. thy — tho.
94. B. tolikæ — tholkin.
C. toligit
95. B. mi*n*ne frw — minne fruo (drötni*n*ginne). Formerna my*n*, my*n*ne här och allt framgent i C.
C. my*n*ne frw
96. B. j æren æn fræmbre
C. i æren en howitzska*r*e.
97. B. skulo*m* wi tolkan a*n*nan
C. skolom wij toligit a*n*na*n*.
98. B. ther tha ær krank och lith pa
C. thz ær krankt ath lita oppa.
D. versen fattas.
E. ther vy motte stadelige*n* lidæ vppa
F. ha*n* er tha krank ath lide aa.
99. B. then herren — æn (om) he*r*ra.
100. B & C. (fore sannind) fattas.

Vers. 101. B. til tik æræ wi alle off senæ.

103. B & C. mæler — i sighin.

104. B. engen
C. jngen } — ængin; här och framgent.

105. B. f*r*(v)a — fru.
C. myna frw aff — mina fru off.

107. B. kæyæ
C. h*er*re keye } — keyghe, här och framgent.

108. B. monde — mon.
C. monde — mon; sönd*er* — sund*er*.

109. B. at — nu.

110. B & C. h*er* — saman.

112. C. thy — thz; offta — opta.

114. B. wara — wardha.
C. my*n* — miin.

115. C. han thiæn*er* edher g*er*na till alla matho.

116. B. thok ma
C. tho mogh } — tho kan.

117. C. jnthz — ænkte.

118. B. bæt*re* mælt æn öw*er* takt
C. bætre ær taladh en yff*er* takth
D. som ey ær bathre melth en takth.
E. versen fattas.
F. droni*n*gen mwnde them sa suare
megh tøcker ha*n* kan sine ordh ey spare
megh tøckes ha*n* haffw*er* nw øwerth saudh
ther bedre matte haffwe wereth taudh.

119. B. æn engen
C. (?æn) jnge*n* } — ængin.

120. B. thykkio — tokt.

121. C. thz — thy.

Vers. 124. B. æn — om; litæ — lydha.
C. æn — om; litha — lyda.

125. C. i (?ey) wedh — ey widh*er*; här och allt framgent formen wedh.

126. C. mygen otogth — mykin odygdh; formen mygen här och allt framgent.

127. B. for spot } — spot.
C. för spoth } formen *för* här och allt framgent.

128. B. ær } — æst; här och allt framgent.
C. ær }
B. formad — forsmadh.

129. B. thu } — ok.
C. thw }

130. B. til lithin — swa litith.
C. litith — swa titith.

131. B. for småt } — forsmath. a här och på andra
C. försmath } ställen ändradt till å.

132. B. och driffu*er* til hadh hwar thu for måth
C. och d*riff*with till haad hwar thu formaadh.

133. B. thz } — thy.
C. Ther }

134. B. thz } — ok. C. losth — loot.
C. ey ath }
B. å } — a.
C. ath }

135. C. seghia — sighia.

136. B. och bid*er* iach mi*n* f*r*(v)a loffui*n* mik tigiæ.

137. B. kæyæ mælte swa
C. keya melthe swa.

139. B. litæ — lydha.

140. B. allæ th*e*sse goda riddar*e* bidhiæ
C. . . . tessa goda ridd*ere* bida.

Vers. 142. B. wi *gernæ*
C. wij *gerna* } — man gærna (vil).

143. B. h*err*a kalengar
C. h*err*e kalengar } — til h*err*a kalg*r*(e)uans.

144. B. akten aldrek huru thz gar
C. . . . . ald*r*egh hurw thz gaar.

145. B. j torffue*n*
C. . . . wen } — ij thörfwin; 2:dra personen i plur. af verberne slutas på *en* för *in* här och ofta framgent.

B. sættæ
C. ath sættha } — at sæta.

146. B. tha akt*er* ey eth wættæ
C. tha acthen i ey wættha.

148. B. æui*n*tyr
C. ewe*n*the*r*it } — æwintyrith.

149. B. f*r*(v)æ — fru.

150. B. off tu*n*gt at bæræ
C. off twngt ath bæra } — thwngt at göra.

151. B. sigh*er* iach
C. segh*er* jach } — at sighia.

152. B. thok
C. tha } — tho.

C. wære — væra.

153. B, C. Bidher iach allæ (C. alla) ther til (C. till) lydæ (C. lyda).

154. B. the haffua thydæ — hafua at thydha.

155. B. iach tak*er* ther a mz wit och si*n*næ
C. jach iakar ther aa mz wedh och sy*n*ne.

156. C. stolza — stolta.

156. B. frwr
C. frugor } — ok swena.

Vers. 157. C. tinth och ekke drömth.

158. B. aldr*ek*
C. aldr*eg* } — aldre; här och framgent.

159. B. for snimæn och ey langha.
C. ikke — ække.

161. B. wa*m*pt*er*
C. Væmpth*er* } — væpnadher.
B. hande — handa.

162. B. och letæ om nokor thorde mik besta
C. och lette om migh torde nogor besta

163. C. hogre — höghro.

164. B. til frömade
C. aa fræma*n*de } — til eet frömadha.

165. B. tiwkk*er* — thiokker.

167. B. geno*m* en widhæ
C. gyno*m* en wide } — ginom ena vidha.

168. B.
C. } en — ena.

169. B. grop*ar*
C. gropa } — grafuar.

171. B. öw*er* then grop
C. yffu*er* then gropp } — ofu*er* the grafua.

172. B.
C. } husbonden — husbondin.

173. B. en book
C. en bok
D. en høk
E. en høgh
F. ie*n* høgh } — een hök.

174. B, C. haffue — hafui.

175. B. j skulen her st*r*idhæ — ij skulin aff stigha.

häft 6,

6

Tillfälliga omständigheter hafva hindrat utgifv. af Iwan och Gawian, *att fullända det härtill hörande Företal, Ordförklaring, m. m. Han har öfverlemnat utarbetandet af dem åt annan person, och skola dessa oförtöfvadt utdelas åt Fornskrift-Sällskapets resp. Herrar Ledamöter.*

192. B. mi*ns* he*r*ra golz mz ærو*m* vnt fangæ
C. my*ns* he*r*re gesth mz æron vnfanga
193 & 194 omflyttade i B & C.
B. vntfangadho — vnfingo
195. B. jo*m*fr(v)gæ — io*m*frua
C. stolza — stolta
196. B. ther mik ær kærest j mi*n* hughæ
C. ther migh ær kæreste i myn huge
197. B, C. ther — ok

Vers. 157. C. [illegible]

172. B. C. } husbonden — husbondin.

173. B. en book
C. en bok
D. en høk
E. en høgh
F. ie*n* høgh } — een hök.

174. B, C. haffue — hafui.

175. B. j skulen her st*r*idhæ — ij skulin aff stigha.

Vers. 176. B. allæ nåd*er* } — alla nadher.
C. alla nade }
177. C. Signat — signadh.
B, C. ware then — war the.
178. B. mi*n* } — mina.
C. myna }
181. B. qwældz } — quælder.
C. qweldz }
182. B, C. ther iach ko*m* farande fore (C. för) thz hws.
183. B, C. myken — mykin.
B. vntfik — vnfik.
184. B. siælffuo*m* — siælfua*n*.
186. B. alsko*n*s } — alzkyns.
C. alzskons }
187. B. lå — laa.
188. B. hwo mz ho*n*om a bord*i*(t) slå.
C. hwa — tha man.
189. B. j } — a
C. i }
190. B. hwar aat sino*m* ko*m*pano*m* öpæ
C. hwar ath syno*m* kompan —
191. B, C. skulo*m* — skulu*m*
192. B. mi*n*s he*r*ra gotz mz æro*m* vnt fangæ
C. my*n*s he*r*re gesth mz ærom vnfanga
193 & 194 omflyttade i B & C.
B. vntfangadho — vnfingo
195. B. jo*m*f*r*(v)gæ — io*m*frua
C. stolza — stolta
196. B. ther mik ær kær*e*st j mi*n* hughæ
C. ther migh ær kæreste i myn huge
197. B, C. ther — ok

Vers. 198. B. j wer*l*de*nn*æ — ij værdi*nn*e
199. B. a he*n*ne } — aff hænna
C. syna sto*ra*
200. B. werldze*ns* — werlzins
C. werldsins frögdh — werlzins frygdh
201. B. ha*n* — hon
202. B. aff wæ*m*pte } — afvæpnte
C. affwæmpte
203. B. klæd*er* } — klædhe
C. klædh*er*
204. B, C. thöm fattas.
205. B. mz bru*n*t skarlakan och hwitæ skin
C. mz brwnt skarlakan och hwita skiin
206. B. tedde mik godviliæ sin
C. thede migh godwilia sin
207. B, C. fattas.
208. C. fattas. — B. then stoltæ iomf*r*va renæ
min kærestæ ther iach menæ
210. B. roser } — roos
C. rosse
B, C. (om) fattas.
211. B. gol } — gull
C. goll
212. B. iach toke thz for all we*r*ldze*ns* lön
C. jach toke thz för all we*r*ldzins lön
213. B. lokt th*er* } — stadh
C. lokth ther
214. B. hiærtelik fattas.
C. tokth swa jach ther aff my*n* kæra
215. B, C. the — ther
216. B. efft*er* — at*er*
C. vthen — vtan

Vers. 217. B. tha talade iach wid*er* m*in* hiærtæ kæræ

218. B. nadher io*m*fr(v)r thæs haffui*n* j æræ

C. nadh*er* migh jomfrw tess haffu*er* i æ*re*

220. B. thæd*an* — hedhan

C. (?alre)gh wille jach hæden langa

221. B. ald*r*(a) mæst a mot } — tho mæst a meen

C. ald*ra* mest i moth }

222. B. husbonde*n* ko*m* til os ganga*n*de opt

C. husbonden ko*m* till oss gangandhe opp

224. B. j maghen — ij maghin; at waræ — vara

C. . . . . gen h*er* lenghr*e* ath wara

227. B. aff ærlig } — ok alz kyns

C. aff erlig }

228. B. men baro for*e* } — ok bar os for*e*

C. . . . . . for oss }

229 & 230. C. fattas.

231. B. husbonden böd mik th*er* wi atæ

C. . . . . æn bod mig ther wij athe

232. B. thz fattas; latæ — forlata

C. . . . . lle gör*e* och latha

233. B. opta } — at*er* at

C. offtha }

235. B, C. longo — langa

236. B, C. tolken — thölkin

237. B, C. th*er* fattas. C. ewint*er* — æwintyr

238. B. biuden — bedhins

239. B. Gik a mi*n* wægh at langa

240. B. iach tok orloff och gik til sengia

C. jach togh orloff och gik till sænga

243. B. iach thakk*er* th*em* for*e* &c.

C. jach takkade them för ther*is* dygdh

244. C. frogdh — frygdh

Vers. 245. B. ridhi(t) } — ridhin; litin fattas.
C. ridhet }
246. B. tha ko*m* mik ther j fu*n*d
C. tha kom ther a fwndh
247. B. grymæ } — grym
C. gry*m*me }
248. B. pantyr } — pantiwr; biörn — biörna.
C. panthyr }
249. B. bardos } — bardhis; mykyn } — mykin.
C. bardhes } myken }
250. B. thz iach rædd*is* fo*re* them fly
C. thz jach rædd*is* för them fly
251. B. och drog iach mik igen til bakæ
C. och drogh jach mig igeen tillbaka
252. B. vnd*er*lik — underlika saka
C. tha warth jac war wedh vnd*er*lig ....
253. B. hyrde æn } — hirdhe
C. hyrde }
255. C. hand — hænde
256. B. iærne } — iærn; } stor — digh*er*.
C. jærne }
257. B. ha*n* war fuld*er* so*m* ild*er* knös
C. han war fuller so*m* æn iller k...
D. hono*m* foldhe ein iller knøs
E. ha*n* var alt full onder en knøss
F. ha*n* war ful och iller knøs
258. B. störæ æn horssæ — var större æn
259. B. ha*n*s ledhæ skapilsse iach nödug talde
259. D. krokotte hals so*m* wlualdhe
F. halsen krogeth so*m* iet hywel
259 & 260. C. fattas.
260. B. held*er* iach adhræ ske*m*pta*n* walde

Vers. 261. B. har*i*(t) war skapat so*m* &c.
C. har*e*t war skapth som &c.
262. B. nidh*a*n krokot so*m* buxhorn
C. næsan krokot — næsa krokokta
263. B. ha*n*s öghon gol och mu*n*nen bla
C. ha*n*s öghon goll och mw*n*nen ....
264 & 265. B, C. fattas.
266. B. hakan siith a bryst*i*(t) la
C. hakan siith a brystc laa
267. B. anlit tolk*i*(t) so*m* biörnæ skin
C. tolketh — thölkith
268. C. apino — apina
E. vilbasse } — bassa
F. willebassi }
269—272. B. skegg*i*(t) hwast och ryggen la*n*g
föt*er*næ bredhæ och fing*er* som sta*n*g
C. skegget hwast och ryggen la..
foth*er* breda och fingh*er* som ....
D. skeggith harth oc ille fleth
oc ryge*n* al megh kulom sæth
hans føther breidhe oc kartnægle la*n*g
finger so*m* g*r*ipsklo oc wrangh
E. Skegget var huast oc illæ flæth
riggen langh mz knylær sath
ha*n*s fødær bredæ mz kortnegle la*n*ge
hans fingre alsom ga*n*s klør la*n*ge
F. skiegeth huast och icke slet
ryggen langh mz kwlen om sat
hans føder bredhe och neglen lange
hans fingre som gribs klør krogeth och
vranghe

Vers. 273. B. widh enæ sleggiæ } — widher sina slæggio
C. widh ena .....

274. B. miö } — myo; } ware — varo
C. miöö

275. B. klæder — klædhe
C. wore — varo

276. B. illæ haffden skapat sik
C. jllæ haffde han skapadh sigh
D. wttan kosth wanheiderligh
E. vten kost fult hadeligh
F. och selff war han sorth och bigh

277. B. klæder — klædhe

278. B. horssa — horsa
C. ware nöta — varo nöta

279, 280. fattas i B & C, men finnas i D, E & F, dock något olika.

281. C. swa — saa

283. B. sprong a en attæ alnæ stobba
C. han spranghh a en atta alna stubba

284. B. sinæ klobba — sina klubbo
C. studde sigh wedh syna clobbo

285. B. mik } — miin ræt; jnte — ænkte
C. migh

286. C. jach wisthe ey hwat tolgi(t) haffde sætta

287. B. och — han; wredelik } — rædhelik
C. och swa — han sa; wredeligh

289. C. jach haffde alla handa sake

290. C. jach fattas.

291. B. redhæ } — redho
C. radha

292. B. torffte — thörfte

Vers. 293. B. och buxade iach ha*n* mon galin waræ

C. och meente ha*n* migh galin wær*e*

294. B. thz ha*n* ey mæltæ mæd*a*n iach war thæræ

C. thz han ey melthe mz jach war thæ*re*

295. B. war iach diærff — thordhe iak

C. Sidan war jach diærff fram ganga

296. B. ku*n*de — ku*n*ne

C. ha*n* — iak

297. B. och mælte so*m* iach ku*n*de bæst

C. och mælthe som jach kwnne bæsth

298. C. ma*n* — ma*n*ne

299. B. ell*er* — hæld*er*

C. ell*er* iller — hæld*er* ild*er*

300. B. flatlike stær }
C. flatligh stær } — flatlika star

301. B. och — iak

302. B. skipilsse }
C. skepelse } — skapilse; jnge*n* — ængin

303. B. nw her mik — mik nu

304. B. mi*n*æ skæpna }
C. ... na skæpno } — mina skapilse; nu fattas.

305. C. ...t thu mo*n* h*er* ath göra

306. C. ath fattas.

307. B. thz haffu*er* iach göræ dagha langæ

C. ..... aff*er* göra daga langha

308. B. gömæ the diwr thu &c.

C. ... a the diwr thu &c.

309—312 fattas i B & C, men finnes i D, E & F.

313. B. sa*n*nerlik }
C. ... lig } — sannerlika

314. B. the æro all swa lydug mik

C. ære — æru

Vers. 315, 316 fattas i B & C, men finnes i D, E & F.

317. B. nw menær iach thz a thinæ tro
C. .... segh migh a thyna tro
318. C. .... huru thz ma wa*r*e swa
320. C. jntz — ænkte
321. B. tha iach fang*er* eth at haldæ
C. tagh*er* jach fang*er* eth ath halla
322. B. them all at waldæ } — thöm allom valda
C. them alla ath walla }
323. B. iach tak*er* thz j horn och kast*er* nid*er*
C. jach tag*er* thz i ören och kastar nedh*er*
324. B, C. the andra — hin annor
C. wedh*er* — vidher
325. B. mi*n* — mik } — löpa til mik
C. lopa till my*n* }
326. B. sama*n* mi*n*a — sidhan mino
C. alle myne — all sidhan mino
327. B, C. hwilken a*n*nar them giorde swa
328. B. ha*n* mate aff them stor skada fa
329. C. sothe her kære
330. C. hwar — hwath
331. B. let*er* — letar
C. Jach ær ridd*er* jach far ath letha
332. B. efft*er* thy mit hiærtæ gret*er*
C. æpth*er* thy mith hiærta reth*er*
D. thz mith hiærta æpth*er* rethar
E. efft*er* thz mit hiartæ redher
F. effther thz myt hierte mwn rede
333. B. hwar iach æui*n*tyr matte fanga
C. hwar jach matte æwenther fa*n*ga
334. B. ther mik æræ matte aff ganga
C. ther migh ære matte aff ganga

Vers. 337. C. ma*n*dom my*n* — min ma*n*doom
338. B. swa at mik matte æræ aff risæ
C. swa ath migh æra matte aff riisa
D. swa ath min æra motthe risa
E. thz my*n* aræ mottæ rysæ
F. saa ath andre h*er*rer matte megh prise
339. B. idh*er* eth }
C. edh*er* eth } — nu idh*er* mit
340. B, C. och — iak
C. thz ey — ther ey om
341. C. Ther ligger en kælla ey la*n*gt i f....
342 fattas i B, C, D, E & F.
343. C. edher sægia — idher h*er*ra sighia
344. B. lyst*er* idher ridhæ thidh
C. lysther edher ath rida tiidh
345. B, C. j komen ey thæd*an* wta*n* q*ui*dh (C. vtha*n* qwidh)
347. B. och — ther han
C. och edher — ther han idher
348. B. then kiældæ }
C. then kælla } — the kældo; idh*er* fattas
349. B. ær allæ wægnæ mz roser takt
C. ær alla wægna mz roser la...
350. B. the ædlæ træ öw*er* sæt mz listæ
C. the ædla træ ware sath .....
351. B. wint*er* twang the — fore vintirs makt ther
C. för wint*er* twa*n*gh there loff ey ....
353. B, C. solen — solin
354. B. haffu*er* me*re* — hon haffuer een
C. kælla haffu*er* mere — kælda hon hafu*er* een
355. B. hon ær iæmkald som nokor iis
C. hon ær jæm kall so*m* nog*er* iis

Vers. 356. B. hos then — nær the
C. hoss then kælla — nær the kældo
358. B. the lenkiæ æræ lange och giorde swa
C. the lænkio ære langa och goda swa
359. B. at the mullögh matte watnit na
C. ath the mwllogh ma till watnith naa
360. B. eth — een
C. kapelle skæmpt — capella skampt
361. B. thz wænist } — the vænasta; swa — sa
C. thz wenisthe }
362. B. watnet — vatnith
C. thz — tak
363. C. æwinter kom — æwintyr kun
364. B. om — æn
C. ther pa — thz om
366. C. kommer — komber
367. B. B. fugla a thera — foghla a
C. then — the
368. B, C. alskons — alzskyns
369. C. rædis — rædhas
370. C. hagell — haghil; sniöö — snio
371. B. rædelik köld thz moghom wi tro
C. rædeligh köldh thz magi troo
372. B. myken dön — mykin dyn
C. kommer ther mz mygen dön
373. B. nadhe och skön } — nadher ok skyn
C. nade och skön }
374. C. En thw swa tædhan komme borth
375. B. til menæ — tilskadha
C. thz tigh wardher jnte till mena giorth
376. B. then lykkæ — the lykko
C. vm — om; thæn — the

Vers. 377. C. siælffuer en — sælare æn

378. B. hyrdin}
C. herden} — hirdhin

380. B. dagxens tyma}
C. dagsins tima} — daxsins tidha

381. B. hos tik bliffua}
C. hoss tigh bliffua} — nær tik at bidha

382—451. se det jemförande Utdraget ur Handskrifterna.

*)

469. Följande verser saknas i A.

B. frvr och mör ther förr waro gladhæ
them haffuin j komit j dröuilsse och wada
mz snio storm och hardæ skuræ
thz matte ey hiælpæ torney muræ

C. .... och mör ther ware glade
them haue i kommet i drowilse och wade
mz snio storm och horda skura
thz matthe ey hielpa torn eller mwra

D. frur oc mør som fyr ware glade
them haffuen i komith i drøffuilse oc wade
mz snio storm oc hardhe skure
them matte ey halde torn eller mure

---

*) Då utgifvaren under utarbetandet af de olika läsarterna funnit att dessa skulle växa till inemot dubbelt så stort arktal som det sjelfva texten upptager, har utgifvaren icke vågat längre fortsätta handskrifternas ordagranna jemförande, helst de redan anförda olika läsarterna äro tillräckliga för att sätta läsaren i tillfälle att bedömma de serskilta handskrifternas förhållande till hvarandra, så väl i afseende på innehåll som form. Hädanefter upptages således äfven ur B & C blott hvad som tjenar till dunklare ords eller ställens förförklarande; dock faller det af sig sjelft att ovanligare ord och former ej blifvit lemnade obemärkte.

E. Fru*ger* oc mør ther før vare glade
them haue i ko*m*met i drøuelsse oc vode
mz snee storm oc hordæ skwræ
ther mottæ ey hielpe torn oc mwre

F. frwer och møør ther føre war glade
them giorde thu sorigh och store skade
mz sne och frost oc horde*n* skwre
them halpe ey torne ey gode mwre

Vers. 470. B, C, E. thz } — thot
D. thy }

F. huadh thu hawer giordh mz thin welle

483. B. beedh
C. bedh
D. beidh
E. feek
F. biedh

484, 485. B. ha*n* wilde mik ey the*n* æræ thee
at ha*n* wilde en timæ til mik see

C. han wille migh the*n* ær*e* the
ath han wille en tiidh ept*er* migh see

D. han wilde megh ey the*n* ær*e* the
han wyrdhes entiidh til megh se

E. ha*n* vilde mek ey tha aræ thee
at han vilde siden til mek see

F. ha*n* wille megh ey the*n* ere thie
ath ha*n* wille iet si*n*ne til megh sie

487. B. æn — en

498. B. blygelik } — blygher
C. blygliga }

501. B. hema*n* } — thædhan
C. he*m*m . . . }

520. här fattas ett helt blad i F.

Vers. 522. B. lögh — laght
523. B. troe thz ee hwo som will
C. troe thz ææ (^som) hwo so*m* wil
528. B. haffde thu tik th*e*r förr*e* om akt
C. . . affde thu tik th*e*r för om akt
D. hade thu tegh reth wm acth
529. B. lango } — förra
C. longo }
542. B. h*er*ra perzefall och didrik fan bærnæ
C. . . . effal ok tid*ri*k fan bærna
552. B. wilin j j qwæld eens ridhæ
C. velin j j qwældh ens riidha
554, 555 fattas i B, C & D, men finnes, ehuru något olika, i E, t. ex. gru*m*meligh — ængizlik.
557. B. at helse idh*e*r morghen h*e*r j toma
C. ath helse ith*e*r morgho*n* i tomæ
D. ath helse id*e*r alle i morgo*m* i tomæ
E. at helsse eth*e*r morge*n* h*e*r j to*m*me
571. B. noko*n* — nakar; giördh — giorth
C. ha*n* haue*r* nogh ma*n*dom giorth
579. B. engistadz } — ængin stadh
C. inge*n*stad }
583, 584 fattas i B, C & D, men finnes i E & F, ehuru något olika.
585. B. myky*n* oföghæ } — mykin ofögho
C. mike*n* wføyæ }
587. B. ey eth wættæ, — ænkte vætta
598. B, C. fattas.
599½. B. och giorde swa so*m* ko*n*u*n*gen badh
C. ok giorde swo so*m* konige*n* badh
600. B, C. fast — höghelik

Vers. 601. B. lot
C. loth } — læt; inthz — ænkte.

602—605. B. for then skuld at j ærin wiis
thæs haffwi*n* j badhe æro och priis
wræk*er* then last ha*n* haffu*er* at kæræ
thæs haffwin j badhe hed*er* och æræ

C. fforthen skuld thz j æren wiis
Thæs haue i bodhe ære ok priis
wrække*n* then lasth ha*n* hau*er* kære
thess haue i bode heder ok ære

608. B, C. soor — swoor.

612. B, C. vtærpondagrowzs fattas.
D. wm wtarpen gragrons sin fade*rs* siel
E. om vtbar pandagrons ha*ns* faders siell
F. om vterpandragons sin faders siel

624, 625. B. och sigh thz vnd*er* winnæ
thz æui*n*tyr at finnæ
C. . . . . sik thz wndher winnæ
. . . . æwintyr ath finna

631. B. and*r*(e) ware ther at*er* allæ
C. andre wore ther æpther alla
D. the and*r*(e) wa*r*(e) ther apther allæ
E. the andre bath han bidhe sik alle
F. tha andre ware ther effther alle

640. B. enge*n* iæff
C. inge*n* jæff
D. versen fattas.
E. enclet iæff } — ængin iafuogha

640, 641. F. h*er*re iech vil giøre saa
hauer ther jngen twiffel pa

655. F. tronge*n* — krankan

Vers. 666. B. j } — aff
C. ij }

684. B. thit so*m* } — fast thz
C. tiith so*m* }

691. B. tha wart ha*n* thz æui*n*tyr wiis
C. . . a wart ha*n* thz æwintyr wiis
D. tha warth ha*n* thz æue*n*tyr wiis
E. tha vor ha*n* thz eve*n*tir viiss
F. tha vorte han thz eventyr vis

695. B. til sins liiff en helædhe godh
C. . . . sith liff eth hælith godhe
D. thil sith liiff som hono*m* wæl stodh
E. til siit liff en hellede hordh
F. aff sith liff ie*n* helledh godh

704. B. wadeon rödhe hiolt thz for hat
C. . . . dyan rødhe hult thz ffor hadh
D. wadkæn hin rödhe hadhe ther for hadh

719. B, C, D & F. ey — æn.
E. versen fattas.

727. C. the høghe ey hwar annars he . . .
E. oc engen ther*æ* hiog a*n*ners hæsth
F. en tho hioge jngen hin a*n*nens hest

729. B. for*e* thera dygd wilde the thz lathæ
C. ffør the*re* tokt vilde the thz l . . .
D. for the*r*(e) tokth wilde the thz lathe
E. versen fattas.
F. for thieres tokt mom the thz lade

730. C. i lag . . } — ij hagh
E. i lagh }
F. j hände }

737¼ & ½. B. och haffde fang*i*(t) dödelik sar
thz aktadhe h*err*a iwan ey eth har

C. Ok haffde fongit dødelig saar
thz akt*er* h*er* iwa*n* ey eth haar

Vers. 741. B, C. hwo — huar

747½ & ⅓. B. wtan ha*n* finge iernhögelik æræ
so*m* ha*ns* frænde miste hæræ

C. wta*n* ha*n* finghe jemhøgeligh ær*e*
som ha*ns* frænde mistha thæ*re*

D. wtta*n* ha*n* fenge en högeligh ær*e*
som hans frendhe miste thær*e*

E. vten ha*n* finge soa høgeligh æræ
som hans frende kaleg*re*uans tæræ

F. føre ha*n* fek acter th*e*n ere
som hans frende miste there

754. B, C. the — th*e*ra

756. B. wondin — wndin

766. B, C. gik — ræt

767. B. felte — fælde

769½ & ⅓. B. at porten skulde ha*n* ey taka
swa at ha*ns* liiff ey saka

C. .. portin skulde ha*n* ey taka
swo at hans liiff ey saka

D. ath porten skulde hono*m* ekki takæ
swa ath hans liiff matte sakæ

E. At porten skulde ha*nnum* enctet taghe
thz hans liiff mottæ noget skade

F. ath porten skulle ey a hanom taghe
och hans liff matte enkte skade

779½ & ⅓. B. j giorden os swa myke*n* nödh
jach went*er* th*er* for*e* bliffui*n* j dödh

C, D, E & F. Samme verser med någon olikhet.

Vers. 793. B. oppe
C. ope
E. wæl
F. jne } — inne

801½ & ⅓. B. jdhert hiærtæ mo*n* ey skelffua
j ærin en ma*n* aff idher siælffuæ
C, D, E & F. Samma verser med någon olikhet.

829½ & ⅓. B. ma iach mz frid j w*er*lde*n*ne bliffua
iach skal thz fortiænæ æn iach ma liffua
C, D, E & F. Samma verser med någon olikhet.

837. B, C. en — om

839½ & ⅓. B. the seng war reedh öffr*i*t rik
aff dyræ klæden och köstelik
C, E & F. Samma verser med någon olikhet.

840. B. examen och bliald
C. æxæme*n* och blialdh
D & E. versen fattas.
F. sameth och sa biald

843. B. skadha
C. skadhe } — saka

843½ & ⅓. B. mæd*a*n iach lat*er* idh*er* ætændæ r*e*dhæ
j torffue*n* ey rædhæs th*e*ra wredhe
C. . . . da*n* iak ladher idert æta*n*de redhe
Härifrån fattas bladen 23 & 24, innehållande verserna 844—909.
D, E & F. Samma verser med någon olikhet

857. E. vell forware — vidher vara

875. E. gud befale — gudhi ij hand sælia

877. B. idher tærnæ — hærna

Vers. $877\frac{1}{1}$ & $\frac{1}{2}$. B. at iach haffu*er* idh*er* fu*n*net hæræ
iach wil idh*er* til thiænist wæræ
D. verserne 876, $887\frac{1}{1}$ fattas.
876, $877\frac{1}{1}$. E. Jech tacker eth*er* meget ærlige kæ*re*
ffor*e* eth*er*s æ*r*(e) i giorde mik thæræ
thz iech hau*er* eth*er* fu*n*nit hæræ
Thy mo iech eth*er* til tienstæ vare
F. och tacker iech hanom myget gierne
th*en* nade ha*n* giorde mz megh sin terne
thz iech hawer eder fw*n*ned here
och iech kan eder til thieniste vere
882. B. giruæ aa — giru*gh*e op a
883. B. genstan — genast
$883\frac{1}{1}$ & $\frac{1}{2}$. B. Som the leon th*er* grymæst æræ
th*er* see the diwr th*er* efft*er* faræ
D. Dessa begge verser fattas.
E. Som the løffuer th*er* gru*m*mest æræ
th*er* see the dywr th*em* efftær faræ
882, $883\frac{1}{1}$. F. the vare th*er* alle greske apa
h*er*re ywan bode hoggo och sloo
alt som th*en* løwe th*er* grimeste stor
ther seer dyuren och icki foor
895. B. han haffu*er* os swik*i*(t) mz onda akt
899. B. sagho — sagdho
900. B. alt — a*n*nan
D. alth i*n*næ — a*n*nan
E. 900 & 901 fattas.
F. alt j*n*nen — a*n*nan
$903\frac{1}{1}$ & $\frac{1}{2}$. B. gudh haffuer ey wænar*e* alit [anlit] giort
for sorgh gath ho*n* ey talat elle hört
D. gudh haffuer ey wæne*re* anlithe giorth
for sorgh gath hon huarketh thaladh ædæ hört

E. Dessa begge verser fattas.
F. gudh hawer ey wenner anlede giord
for sorigh kwnne hion ey tale iet ord

Vers. 907½ & ½. B. the fr(v)ær henne stodho næræ
lotho watn a henne bæræ
D, E & F. Samma verser med någon olikhet.

910. B. haffua badhæ — hænne badho
C, D, E & F öfverensstämma härutinnan med A.

914. B. effter — budh

917. B. ther fr(v)r haffde for sorger sare
C. ther ffr(v)r haffde for sorgher saræ
D. som fruan bær for hiærtæ sare
E. ther fruar bar fore hiartæ sore
F. thr fruen bar for howon sare

935½ & ½. B. ma thz nokrom komma j minne
at blind ær badhæ man och quinnæ
C, D, E & F. Samma verser med någon olikhet.

948, 949. B. torney och dyst thorde han wagæ
engen thorde honu(m) at bidha
C. torney ok dysth torden wogha
ingin torde hans at bidha
D. for rætzle hade han ey agha
aldr(e) tordhe han honom biidhe
E. 946—951 fattas.
F. for reszel haude han jugen awe
han torde hanom aldrigh bide

952. B. ther the } — the
D. som the }
C. mz sorg och angist te ther hawa

Vers. 951½, 952. F. wij hawe thz rønt och merketh mz skiel
ath han kan thz øwe alt for vel
angest och harm tha mwnde hwn hawe

965½&½. B. gud wet iomfr(v) thz sigher iach idher
iach war myki(t) redder ther kendz iach wider

C, D, E & F. Samma verser med någon olikhet.

978. D. giorle }
E. giørlæ } — görla
F. giørligh }

996. C. seerla }
D. sirle } — sirla
E. sillæ }
F. orligh och silligh — arla och sirla

1001. B. tik wiliæ herra hædhæ swa margenfald
C. tik willia skadha swo marg....
D. 1000 & 1001 fattas.
E. ther tegh ville hade soa mange foldh
F. the hadede thik saa mange foldh

1001½&½. B. minnins görllæ hwat iach hawer sakt
och huxen ther a mz stadelika makt

C, D, E & F. Samma verser med någon olikhet.

1008. B. a }
C. A }
D. mz } — aff
E & F. a }

1013&1014. B. at iach skal hadh och spot her fangæ
och enge godhæ æræ
C. ath iak skal hadh ok spot her fongha
oc jnga godhe ære

D. thz jek ma ey wisse hædan fangæ
wm jæk scal swa hemeligh hædan fara
E. At iech mo visselic hæden fare
Tha mo mech atter her keye dare
F. jech ma ey wisse here fongo
skal iech sa hiemmeligh deden fare

Vers. 1039. B. thywer } — twar
C. ..... }
E. jech gør thz togh a folskæ synnæ

1045½ & ¾. B. thy at man finder thz opta swa
the sighia thz ney the wilia ia
C & D. Samma verser med någon olikhet:
i E & F fattas verserne 1043—1045¾.

1049. B. och haffua mik til glædi at sendæ
C. ok hænne mik til glæde sændhe

1054—1057. B. tha at han haffde thædan farit
han haffde thok i quidho warit
wtan for the glædi ther
hans hiærtæ myki(t) effter stær
C. öfverensstämmer med B.
D. tho ath han matte wel thædan riidhe
han war tho ey wttan quidhe
wttan han then glædi far
som hans hiörte æpter star
E & F öfverensstämma med D.

1062—1066. F. fore han skilies saa wedh then frwe
ath the finnes lønligh too
han wille ther heller døth bliwe
heller sigh fongen for henne giwe

1081. B & C. thz ware mik allæ dagha got

1087. B. thok at } — tho
C. tho ath }

Vers. 1109. B. iæmwæl til ridd*er*skapp at kan
C. öfverensstämmer med B.
D. som jamuel til ridd(e)rscap ka*n*
E. soa kiøn til ridd*er*skap som ha*n*
F. til ridder skab sa wel kan
1117. C. mæn — twar
B, D & E öfverensstämma med A.
F. thu sey thz ey myc hiertens kier
1122. B. ondæ wætæ
C. onda wætha
D. onde wette — fula wætær
E. onde snødæ vættæ
F. wnde wet (?)
1142. B. besta — bista
C. bestha
1158, 1159. B. j kom*en* idhert hiærtæ ey j wada
för j haffui*n* mer*e* sorgh j handa
1169. B. engledh — ey
1184. B. thyw*er* — twar
D. thwar
1192. B. sor — swor
1205. B. hwilko*m* — huilkin
C. huilko*m*
1210. D. Jegh tykk(e)*r* tegh wa*r*(e) the*ræ* liike
De öfriga handskrifterne öfverensstämma med A.
1229. B. och wente iach — ok wænt*er*
C. öfverensstämmer med B.
1233. B. th*en* ho*no*(m) thykte nokon glæd j wæræ
C. öfverensstämmer med B.
1240. B. angist — angir
1242. B. he*n*ne thykte swa ilt at thæd*a*n faræ
C. hæ*n*ne totte swo ilth hæda*n* ffara

Vers. 1247½ —¼. F. iech hawer thz alt rønt
thu hawer ey sani*n*de for megh lønt
miit rad thz stander meest til thik
sey thz nw myn kiere megh
Dessa 4 verser fattas i alla de öfriga handskrifterna.

1263½ & ¼. B. toktelik mz högæ sinnæ
man ma ha*n*s likæ ey til finnæ
C. toktelig mz føghe sinne
ma*n* ma hans like ey til ffinne

1265½ & ¼. B. Frwen swarade tha then tærnæ
hwat thu mik rader thz gör iach *ger*na
C. ffrwa*n* swa*ra*de tho then thærna
huat thu mik rader thz gør jach *ger* . . .

1275—1285. D. En froma*re* ridda*re* inge*n* mun
en h*er* iwan k*onung* iörians son
E. En fro*m*mere ridd*er* engen vær*e* kan
æn h*er* ywan ko*n*ni*ng* vria*n*s søn
F. til fromhz ien ridder skiøm [?skiøn]
som h*erre* ywan koni*n*gh vrians søn

1287—1289. B. en fugil ma thz ey flygæ
Aa en dagh iach sigh*er* swo
swa lankt ær tiith thz ma j troæ
C. En fogil ma thz ey flygha
En dagh jach sigh*er* swo
swo langt ær tiit thz ma j tro

1310—1311. B, C & E fattas.
D. fyr en nokor th*er*a so*m* jæk ka*n* skiliæ
biud*er* th*er* a moth the göræ fyr id*er* wilia
F. føre en noger thiere som iech kan skilie
jegh biuder th*er* fore the giøre eder wilie

Vers. 1318. B. Bödh sama*n* ko*m*ma alt sith radh
1328. B. gnedh — vredh
1331. D. oc rakade hono*m* oc giorde swo
1333¼—⅙. B. ho*n* lot ho*n*om rikæ klæd*er* skæræ
en riddar*e* matte mz æro*m* bæræ
aff rikt zamizt mz rikæ lad
the rikæ brazæ ho*n* he*n*te badh
C. öfverensstämmer med B.
C. zamet — zamizt.
D. ho*n* kastede offu*er* ha*n* swa i*n*nerligh
mi*n* he*rr*æ ligh oc huile tegh
ein riddar*e* matte thz mz ærö drage
swa war thz gullakth alle stadhe
aff röth sameith oc rikæ ladh
en bratze aff gul hon hempte badh
E & F. Samma verser med någon olikhet.
F. bradsze — brazæ
1346. systh i alla handskrifterna.
1358. D. j wente tho nader aff he*n*ne fange
E. Jech ventær tha nadæ ether at fange
F. iech wenter deo (?dee) nade aff he*n*ne at fonge
1371½ & ⅓. B. ho*n* tok riddar*e* aff fræme*n*de la*n*d
liwfflik j sin hwitæ ha*n*d
C, D, E & F. Samma verser.
1393. B & C. ney — ne
C. Största delen af sidorna 39 & 40, innehållande vers. 1394—1462, är bortrifven.
1414 & 1415. B. Fattas.
1431. D. j withæ wel som ma*n*gæ döme
F. iech ther til sa mange do*m*me
1444. B. fægrind — fagrind

Vers. 1455. B. heria
D. beids — bedhas
E & F. bedes

1469. B, D & E. ha*n* — honu*m*

1472. B. hægomæ
C. hogmot
D. thzte — hægoma
E. Fattas
F. hogmod

1486. B. at bæræ
C. . . . . .
D & D. bære — anbæra
F. ath bere

1496. B. gör
C. for
D. byder
E. biwder
F. Kon*ing* artus wor fie*nn*e bor her nir

1518. B. a knæ — aknæ

1535. B & C. mz — til

1557½&⅓. B. the wiit om w*er*ldenæ haffua leet
eth rikar*e* hoff haffua the ey seet
C, D, E & F. Samma verser med olikhet
i former och stafning.

1559. D. torney och datz
E. Flera verser fattas — bohordh ok danz
F. leegh dantz

1579. B. til æui*n*tyr
C. til æwintyr — væpnte

1592. B. swa so*m* ho*n*om tha wenir ke*n*de

1595½&⅓. B. han wil held*re* at bodhen ridhæ
æn ha*n* thor her for kælden stridhæ

C. ha*n* wil hældre til budööls ridha
æn han ey tor for kælda*n* st*ri*da

D. ha*n* wil heldre i bodol riidhe
en ha*n* wil h*er* widh keldenæ striide

E. ha*n* wil heldre til buddell ridæ
Æn han tørff vet*er* kelden stridæ

F. han wil heller til bodel ride
en han tør her widh kielden stride

Vers. 1604. B. Tha ma*n* ær wærd*er* lith til hoffua

C. then ma*n* er wærdher litit til hoffua

D. tha ma*n* er liithz löder til hoffuæ

E. Then ma*n* ær vordeligh til hoffue
ther sigh vill gerne selffuer loffue

F. thz man worder lidet til howe
han wil sigh gierne selwe lowe

1616. B. tala tokt pa nokon ma*n*

C. tala toliki(t) wpa nokrom ma*n*

1619. B. flydde — flyddo

1623, 1624. B. och aktat ey widh enæ bönæ
mi*n* ordh ko*m*ma æn til rönæ

C. ok acther ey with ena bøna
mi*n* ordh koma ey til røna

D. oc acte ey widh en bönæ
mi*n* ordh kome tho til rönæ

E. jech actær ey veth en bøn
myn ordh mwæ ko*m*me til røn

F. och akted ey wider ie*n* bøne
myne ordh ko*m*me dog en til røne

1653—1657. B & C. Fattas.

1661¼&½. B. the læto fara swa starkelik sama*n*
tha gik h*err*a kæyæ aff gaman

C. te lethu fara saa starkeliga samma*n*
tha gik he*r*re ywa*n* aff gaman
D. there heste fore swa sama*n*
ath thz gek keyæ tha aff gama*n*
E. The hellethæ foræ soa hordelige sa*m*me*n*
thz gik tha he*r*ræ kæyæ aff ga*m*men
F. the ridder rende hordeligh sa*m*men
thz gik he*r*re keye tha aff ga*m*men

Vers. 1671½ & ⅓. B. then stoltæ riddare tik nid*er* stak
han ær wærd*er* swa myklæ tak
C, D, E & F. Samma verser med olikhet i former och stafning

1691½—¼. B. spyriæ wil iach riddare the*n*ne
idhert na*m*pn huru thz ær
ell*er* hwi j kome*n* hær
C. öfverenstämmer med B; verserna 1691½ & ¼ finnas i D, E & F.

1694—1696. B. sith na*m*pn ha*n* ope*n*barade thæræ
ther warth ha*n* vnfangen mz æræ
C. Öfverensstämmer med B.

1710. B. — fran jdræ ha*n*d
C. — fron idræ handh
D. — mz mi*n*æ handh
E. — til my*n* handh
F. — mz my*n* hand

1721. B. redh
C. reedh
D. sende
E. redh
F. wiste bodh
(B–F:) — viiste

1725. E. froa

Vers. 1735. B. bambæ och pipur
C. bambe ok pipar
D. baswn oc puk
E. Fattas
F. bo*m*me piler

1747. B. tro*m*pare
C. tro*m*po*m* — bambara
F. bo*m*mere

1753—1754. B & C. Fattas.

1760½ & ⅓. B. gulffu*i*(t) tækt mz baldakinnæ
thy rikaste ther ma*n* matte fi*n*næ
C. Öfverensstämmer med B, dock med likhet i stafningen.

1824½ & ⅓. B. och stu*n*dom a mark at bettæ
mz falkæ och hu*n*da at letæ
C. Samma verser, men i annan ordning inflätade.
E. Fattas.
F. en stwndom a mark mz falke ath bede
mz leyde hwnde ath leede

1826. D. hua(r)th the wille fare oc weldhe

1844. B. nw skalt thu liiff och gotz for waghæ

1853. C. løst — lost

1881—1883. D. Then fruæ forstodh segh ey reth uppa
thz ho*n* wilde ther wm gör(e) swa
sigh swa bradlige fra hono*m* skiliæ

1894. C. motte — mata

1923. E. strid — hær

1933. D. ey forglømer
E. forglømer ey — forglöm*er*
F. for glømer ey

1941. D. huar andro*m* — ther

Vers. 1952. C. iwe — ow*er*

1953½ & ⅓. B. hwo ka*n* ther aff sigiæ eller sk*ri*ffuæ
mz huat skæl tha ma ha*n* liffuæ
C. öfverensstämmer med B.
D. huar ka*n* ther aff segiæ eller sk*ri*ffuæ
mz huath skæl ha*n* ka*n* i thwa stade liffuæ

1981. F. the lowe ie*n* stwndh a then h(i)ede

1982½ & ⅓. B. ma*n* loth ow*er* the h*er*ra sla
the rikastæ tiæld ma*n* fi*n*na ma
C. ma*n* loth iwer the h*er*re sla
the rikasthe tiæld ma*n* ffinna saa
D. Fattas.
E. Ma*n* loth ther fore the h*er*ræ sloo
the rigeste vildh ma*n* fynne moa
F. the h*er*re lode ower them sla
the dyreste tield ther the aa

1983. B. godher
C. kothor
D. Fattas — koozar
E. kodzær
F. kozar

1997. B. ther war ske*m*ptan och fag*er* læte
C. ther war skæmptan ok fager laat

1209. B. owar lik i*n* fo*r* the h*er*ra ho*n* gik
C. vær løs hon in for the h*er*re hon g...
D. hon tha in for(e) k*onun*gen gik
E. hu*n* ywerløss foræ the herræ ingik
F. och ower løs jnd for the h*er*re giek

2014. B. ther maghen j h*er*ra ow*er* walda
C. ther moghe i h*er*ra ywer wolda

2028. B. thu haffu*er* thz lugh*i*(t) so*m* thu west wæl
C. thu haffu*er* thz lugit thu west thz wæll

Vers. 2037—2059. B. Fattas.
C, D, E & F öfverensstämma med A.
2108½ & ⅓. B. thz war thok bæxt och hart so*m* bark
th*er* aff wart han lith*z*(t) stark
C. thz war besth ok hart som bark
th*er* aff wart ha*n* lithz stærk
2102. B. ætæn C. ætan — ætintiidh
2112½ & ⅓. B. nw thz förstæ ha*n* mætt*er* ær
ha*n* dwald*is* ekke leng*re* th*er*
C. Öfverensstämmer med B.
2114. B. at letæ C. ath beda — ok vedde
2119½ & ⅓. B. thy at ha*n* engen skipilse aff ho*no*(m) fan
wtan so*m* thz war*e* en galen man
C. Öfverensstämmer med B.
2124½ & ⅓. B. thz giorde ha*n* sid*a*n och ekke för
och lagde th*e*m for ærmæte*ns* dör
C. öfverensstämmer med B.
2128½ & ⅓. B. gaff ho*no*(m) thz badhe het och kalt
thok haffde ha*n* hwarke*n* pip*ar* eller salt
C. öfverensstämmer med B.
2135. B. rikæ C. rika — ridhu the
2138—⅓. B. hon wilde see hwat ho*no*(m) gik til ledh
hon war aff then f*r*(v)r skaræ
ther ha*n* mo*n*de h*er*ra ow*er* waræ
C. Öfverensstämmer med B.
2142. B½ haffde ha*n* hafft tolik klæd*er* thær*e*
⅓ so*m* ha*n* war wan alt förre bæræ
¼ tha haffde ho*no*(m) st*ra*x kent
⅙ tha ha*n* naken for he*n*ne la
⅐ the jo*m*f*r*(a) görllæ a ha*n* la
C. öfverensstämmer med B.

D⅓ nw var ha*ns* skipilse al vm vendh
F⅓ nw war hans skabelse alt for wendh
2150½ & ⅓. B. och giorde thok so*m* en wis q*ui*nnæ
hon wækte ey ha*n* at thz sa*m*ma si*n*næ
C. Öfverensstämmer med B.
2163. F. wth*en* thz er for stolte qwi*n*ne
2171. B. ærlanas C. arlans D. arlians E. ett blad är bortrifvet. F. ierllandsz
2172½—⅕. B. matte ha*n* hiælp och helso fanga
swa at han war*e* för ridhæ och ga*n*ga
och dwald*is* sid*an* mz idh*er* en riid
tha löste ha*n* snart all sin q*ui*dh
C½. fonga ⅓ wor*e*. gonga
⅕. tha løsthe skøt all thin qwida
2181 C. mwryna F. mwrne — murina
2182½ & ⅓. B. jach haw*er* thz mz sa*n*no sport
ee hwo mz th*e*m ward*er* smorth
C. öfverensstämmer med B.
2184½ & ⅓. B. nw sky*n*dom os hem mi*n* hiærtæ kær*e*
och dwælio*ms* ekke leng*re* hæræ
C. öfverensstämmer med B.
2187. C & D. butk F. bwdk — budhk
2198½ & ⅓. B. ware honæ th*er* sid*an* widh*er*
thu skalt nw gör*e* so*m* iach tik-biud*er*
2193. F. gielne — gæld.
2198½ & ⅓. B. hwat iach th*er* mer*e* aff sighiæ will
och alt thz eno*m* riddar*e* hör*er* till
C. öfverensstämmer med B.
2200. D. beidh F. biedh — beedh
2209. B. yliæ F. yle — ilia
2218. B. örlæ C. ørla — örsl
2237. B. a*n*nar hwart C. annat — antiggia

Vers. 2238½ & ⅓. B. ha*n*s soot haffde ho*no*(m) giort swa myky*n* wa*n*da
at ha*n* war ey för opp at standæ
C. öfverensstämmer med B.

2248½ & ⅓. B. mi*n* makt ær mik swa ga*n*gen fra
thz iach mik ey siælffu*er* hiælpæ ma
C. öfverensstämmer med B.

2272½ & ⅓. B. thit skulo*m* wi ridhæ och ekka ga*n*ga
th*er* magen j glædi och ske*m*pta*n* fa*n*ga
C. öfverensstämmer med B.

2280. B. waken — vapn.

2280½ & ⅓. B. nw stigho*m* a bak wi magho*m* ey bidhæ
wi wilo*m* genstæn til hus*i*(t) ridhæ
C. öfverensstämmer med B.

2298. B. mik bars ey bættre aat æn swo

2306½ & ⅓. B. iach fik th*er* me*re* skadæ a mot
iach wente*r* thæs ald*re*k fa*n*ga bot
C. öfverensstämmer med B.

2314, 2315. B. thz ær wislik giort lat*er* idh*er* ey la*n*ga
efft*er* thz j̄ magen ey at*er* fanga
thz ær nw ey lankt at sighia i fra
C. lo*n*ga — langa

2336. B. Somj til örs och somj till fot
C. som̄e til ørs oc som̄e til foth

2339. B. warden — vordhin

2345. B. fylning C. hær*r*en D. fylkingh E. h*er*
F. herre*n* — fölkni*n*g

2353. B. j runcifal C. J rwciffal D. a renzeual thal
E. fattas F. aff rwndzefal — a runzefal.

2356. B. dyrffdos C. dyrffdes — dirfuas

2359. B. a*n*næ hwart — antiggia

Vers. 2362. B. swa omögelikæ C. swo omöglig D. omaklige
E. vmaghe — omakliga
F. the them sa ønckeligh rørde
$\frac{1}{2}$ och giorde them jen wey sa bredh
$\frac{1}{4}$ thz herren gladeligh effther redh
$2376\frac{1}{2}$—$\frac{1}{5}$. B. tha mælto the ther sagho pa
A ha aha och sagdo swa
Herra gudh tha signe then man
ther sith swærd swa röræ kan
C. *Öfverensstämmer med* B.
$2382\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{16}$. B. thy bör thz herræ och förstæ til
hwar thz rætlik pröua will
hwar the funno en dande man
ther ridderskap och aro kan
thy ær han werdigh at hawa han kæro
thæs fanga the badhæ loff och æræ
thy at offtæ komber then tiidh
at man torff badhæ riddare och swena widh
thy thykkes ey offmykit wæræ
hwat man them hawer giort til æræ
Vers. $2382\frac{1}{2}$. C.... the finna en dogande man
$\frac{1}{5}$. D. tha er han wærd ath haffua kære
$\frac{1}{8}$. ther man torff riiddara oc swæna wid
$\frac{1}{2}$. D. huar the finne en dugande man
$\frac{1}{4}$—$\frac{1}{5}$. the halde honom werdogh oc haffue kære
tha fange the bade priis oc ære
Thy ath thz komer swą optæ tiidh
ath man tarff riddere oc swenæ widh
$\frac{1}{10}$. huat man kan them gøre til ære
$\frac{1}{4}$—$\frac{1}{10}$. E. *fattas.*

$\frac{1}{2}$—$\frac{1}{3}$. F. hwem thz retteligh thencke wil
hware the finer jen from mand
$\frac{1}{5}$—$\frac{1}{6}$. the holde hanom werdigh oc hawe hanom kier
this hawe j bade pris och ere
$\frac{1}{9}$—$\frac{1}{10}$. och tøcke thz ey aff møget were
hwadh ma*n* ka*n* them giøre til ere

2383—8. D. *fattas.*

2383—4. E. Nu soæ the af husæth varæ
Huoa hafu*er* seet en riddere so faræ
v. 2385—8 *fattas.*
F. hwo hawer seet je*n* ridder fare
heller saa kiøn j stridh ath were

2386. B. bradelik, C. bradelig, F. bradeligh } *i st. för* rasklika

2387. B. och ke*n*ner ho*num* at so*m*pnæ swa
C. han kænn*er* ho*num* at ssoffua swo
F. och kom*m*er hanom ath sowe saa

2389—90. B. en ridda*re* kom tha fara*n*de thit
th*er* iærllen haffde myk*it* alit
C. en ridd*ara* kom tha farande tith
ther iærle*n* haffde myke*n* a lith
D. En ridda*re* kom tha fara*n*de th*er*
th*er* ierllen hade mykith ker
E. En ridder stark kom snarlige*n* tha
v. 2390 *fattas.*
F. jen ridder ka*m* tha ridinde thidh
ther ierlandh hawde a ath lidh

2392—3. B. swa angistlikæ ha*n* he*r*ra iwa*n* slo
thz ha*n*s skiold gik all j stykke

C. swo ængliga han her ywan slo
thz hans skøl gik all i stykka
D. *Nästan lika.*
E. Soa fastelig han her ẏwan sloo
thz han ther eẏ eth stickæ loa
Hans skioldh gik søndær al i sticke
F. sa sare han herre ywan sloo
thz hans skioldh gik all j styckẏ

2395. B. C. D E. F. huarken, huerken
2396. B. C. han siælffuan } *i st. för* han siælff ræt
D. E. honom } *i st. för* han siælff ræt
2398. B. nw taker han en annan liist
C. *sam. läsart.*
D. v. 2397—8 *fattas.*
F. nw tager han til ien annen list
2399. C. E. glawen *för* glæfuio
D. herræ iwan togh eith glaui i sin handh
F. glawinde *för* glæfuio
2401. B. ther styrte } *i st. för* styrte
C. ther størte
D. the styrte
E. stirtæ
F. fieldh døth
2403. B. C. F. förra *fattas.*
2403—4. D. *fattas.*
2404. B. swa hem *för* ater
C. F. *detsamma* (*olika stafning*).
2404½—½ C. ok wægit thz mz tolig wagha
thz han angra thz ræt alla daga
F. och wrecked aff hanom tølligh w mage
ath hanom thz angred alle dawo

Vers. 2405—08. E. *fattas.*
2406. B. han bröt ther skapt æn f*leræ*
C. *Samma läs-art.*
D. han bröth ther skapte*n* halfue fleire
F. he*r*re ywa*n* brødh ther skafft en mere
2408. B. margh skapt ha*n* su*n*de*r* redh
C. *Samma läs-art.*
D. sa ma*n*ge skapth ha*n* synde*r* reidh
F. en alle andre a then hiedh
2410. D. ha*n* ku*n*de ekki varde modh
E. ha*n* ku*n*ne icke vorde omodh
F. ha*n* kwn*n*e jckÿ worde moodh
2410½—½. B. och tok tha til sith godæ swærdh
ther opte bötte fo*re* ha*n*s færdh
C. ok tok tha til sith goda swærd
offta bøtte for hans ffærdh
D. E. F. *Nästan lika.*
2411. B. hugg*er* tha so*m* ha*n* war*e* modh
C. hug*er* them so*m* ho*num* se moth
D. hogg*er* tha so*m* ha*n* war oodh
E. hugger tha som ha*n* voræ oodh
F. hwgger tha som ha*n* war godh
2413. B. all aff } C. al aff } E. alth aff } *för* aff
2414. B. thy at marg ma*n* bleff aff ho*num* dødh
2414. F. thy mangen mandh bleff ther for døth
2414½—½. B. ther ma*n* ser ther j blode sinæ
ther mist haffde badhe liff och limæ
C. *nästan detsamma som B.*
F. mange ther j blodh søme
som hawde mÿst bode liff och lÿm*me*

Vers. 2418. B. och haffde skemb*er* stand*it* the st*r*idh
C. ok haffde stækk*er* stondit the st*r*idh
D. oc halffue ke*m*mer stath th*en* striidh
E. Och raskelig andeth en talet stridh
F. och halwe stecker stande*n* j stridh

2419. B. C. D. F. nw } *för* æn
E. atter } *för* æn

2420$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. hwar so*m* mæst ma vndan fara
herra iwan følger efft*er* mz sin skara
C. D. E. F. *ungefär detsamma.*

2422. B. aff them ha*n* faar thz ma them giældæ
C. aff them ha*n* faar thz moge the gælda
F. off them ha*n* faar ha*n* ma thz gialde
D. E. v. 2421—2 *fattas.*

2426. B. thu skalt mik ekke koma i fra
C. thu skalt mik ald*re* koma i ffra
D. thu scalth megh ekki koma i fra
E. thu skalt mek icke skillies j fraa
F. thw skalt megh ický kom*me* fra

2429. B. jærllen haffde fang*it* bade ang*er* och sorg
C. D. E. F. *ungefär detsamma.*

2430$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. en brant*er* aas war a ha*n*s leedh
then wægh ha*n* til hus*it* redh
C. *Nästan lika.*
D. En bratt*er* aas war a hans leidh
then vegh ha*n* til huseth reidh
E. Eth fult høgt bergh var aa ha*n*s ledh
then vegh ha*n* til husæt redh
F. *fattas.*

2431. B. langt *för* læng*re*

2432. B. wilde ha*n* ey ha*n* skulde thok hidhæ

Vers. 2438. B. for gudz skuld lathin mik liff*it* halda
C. D. F. *Samma läs-art.*
E. j gudz naffn lader mek liffuit holde
2439. *Alla Codd. hafva* mz *för* vidh
2444. B. C. nader *för* nadhum
$2444\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. B. thz loffuar iach idher a mi*n*a tro
thy iach wil gern*æ* gør*e* swo
bøt*e* alt eff*ter* he*n*ne wiliæ
swa at os skal enkte at skiliæ
C. D. E. F. *äro nära bokstafligen lika, utom att E. har* were *för* bøte *i v.* $2444\frac{1}{3}$.
2445. B. he*r*ra iwan ha*n*s waken tha aff tok
2447. *De flesta hskr hafwa* sidan *för* genast
$2448\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{6}$. B. then f*ru*a redh ho*num* siælff igen
mz f*ru*r mør och ridda*re* och swen
førdho han in mz myky*n* ær*æ*
och badho ha*n* gudhi wæl komin wæræ
aff tolik priis tha star ha*n*s loff
ee hwar he*r*ra søkiæ hioff
C. $\frac{1}{6}$. hwar he*r*ra ok førsthe sökia hoff
D. $\frac{1}{3}$. føre ha*n* in mz mykil ær*e*
$\frac{1}{6}$. huar fleste he*r*re søke til hoff
E. $\frac{1}{4}$. Och bath ha*n*nu*m* velko*m*me*n* thæræ
F. $\frac{1}{4}$. thy bade hanom gwdh wel ko*m*men were
2458. B. ther idher siælff wæl nøg*er* a
C. *Samma läs-art.*
D. sa ath ider vel nøge ma
E. at ether selffuer nøgær aa
F. ther eder selwe nøwes aa
$2458\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{2}$. B. at ha*n* skal thz*ta* ald*ri*k bryta
om ha*n* ma idher nad*er* nyta

C. E. *Nästan lika.*

D. *fattas.*

F. +. och aldrigh mere modh eder bryde

2460. B. tolik for æmni*ng* aff ho*num* taka

C. tolig for ha*m*ing aff ho*num* taka

D. toligh vissa*n* aff hono*m* take

E. telligh foreffni*n*gh af ha*nnum* taghe

F. tøligh bodh aff hanom ath tage

2461. B. thz ær then bøn iach idher bid*er*

C. thz er then bøn ther iag ider bedher

F. thz er then bøn ther iech nw beder

2462. D. oc alle thesse ridd*are* vider

F. och alle thisse gode ridder

2464. *Alla hskr. hafva* thz *för* tha

2466½ — ½. B. iach ma ey leng*er* dweliæs h*ær*
for thy at lang*er* wæg for mik stær

C. jag ma ey leng*er* dwælg*is* hære
ffor thy at leng*er* wæg stor mik fore

D. Jek ma ey leng*er* duælias h*er*
thy ath lang*er* veg*er* fore megh star

E. *Nästan lika med D.*

F. jech ma ey lenger dwelie
jech wil megh fra eder skilie
thy ath lenger wey megh for star

2469. B. och mæler hwar til an*n*an tha

C. *Samma läs-art.*

2470½—½. B. mæd*er* mi*n* fr*u*a hæræ
thz magho*m* wi saræ kæræ

2470. C. mz myn ffr*u*ga hære
thz ma wi sara kæra

D. *Nästan lika med* C.

E. mæt myn froghe bliffuer hæræ
thz mwæ vẏ alle soræ kære
F. *Nästan lika med* C.

2472. C. æpther *i st. för* ater

2477. C. thager *i st. för* tha

2479. *Alla hskr. hafva* ømkelig, (ønkelig m. m.) *för* angizslik

2480. B. han wiste ey hwat slikt haffde sætæ
C. D. *Nästan lika.*
E. han viste eẏ huat thz badde at satæ
F. han wiste ey hwad thz hawde at sede

2481. B. bereæs C. bærias *för* bardhos

2482. B. och wilde hwart thera annat skadæ
C. *Samma läs-art.*
D. oc wilde huar theræ annen skadhe
E. Oc hwar vilde huær anner skade
F. *Instämmer med* B.

2486. B. C. hon *fattas.* D. F. *hafva* thz E. kunne

2487. B. C. E. huxar *för* thænker

2489—92. E. *fattas.*

2489. B. C. honum wart til radha swa

2491—2. B. mz ræth skæl ma man ey latæ
j allæ stadhæ ormen hatæ
C. *Samma läs-art.*

2493. *Alla hskr. hafva* tha *framför* aff

2496½—½. B. ther han stander j then skog
manlik han sith swærdh wtdrogh
C. *Nästan lika.*

2496½—½. D. som han stander i then skogh
maklige han sith swerdh vth drogh
E. Ther han stodh i then skow
maglege han siit swerd vtdrogh

F. ther han stander j then skow
listeligh han sit swerd wt droff

2498½—½. B. fore eter och eld och annor meen
ther ormen skinter honum igen
C. D. E. F. *Nästan lika.*

2499—500. B. herra iwan hiog ormen tha
j førstæ hugh sunder j twa
C. at første sinne *annars lika.*
D. Herræ iwan han hogh ormen tha
thz fyrste hogh swnder i thu
E. her ywan sloa han ormen nw
mz førstæ hugh alt sønder i tw
F. han hwgger hanom fyrst synder j too

2500½—½. B. och sidan j stykke al swa sma
at engen lot hos annan laa
C. D. *Nästan lika.*
E. 2500½—2502. *fattas.*
F. ½. thz jngen diet hoos annen laa

2504. E. at dragen døtær a marken loa

2506. B. C. ræt som *för* som

2507—8. D. *fattas.*
E. Och fagner her ÿwær thz beste thz moa
ræt som thz vilde sÿæ soa

2511. D. herræ iwan munde thedan riide
E. v. 2511—2524 *fattas.*

2513. B. thz leon sin hals fram fore han rækte
C. then leon sin hala fram for honum rækte
D. then leo sin hale fram for honom recthe
F. then løwe sin hale wt for hanom ratte

2517—20. B. thy haffde han ey skilt henne wider the nød
tha haffde hon genistan bliffuit dødh

thz war aff dygd swa godh
tha he*rr*a iwan thz forstodh
C. ty at haffde. *Annars nära lika med B.*
D. Then leo war aff dygdo*m* godh
Annars nästan lika med B.
E. hawde han eÿ skyld hanom wid then nød
tha ware løwen giensten døth
ther he*rr*e ywan thz for stodh
then løwe war aff dygd sa god

2522. B. widh hona C. wid hæ*n*na F. wid he*n*ne
2523—4. B. tha thøkte ho*num* thz wara wæl
thz ha*n* orme*n* haffde slag*it* j hæl
C. D. *Nästan lika med B.*
2525. F. satte *för* stak
2527. B. hwart C. D. huart E. huat F. hwort
2528. B. efft*er* følg*er* E. følg*er* efft*er*
2529. B. wid*er* ha*n* *i st. f.* fra honu*m*
C. E. F. *Samma läs-art.*
2530. B. lusta *f.* lost
F. mz sine eyen wilie
2531. B. och swa nær hon ho*num* gik
C. och swo nær ho*num* giik
D. Oc altiidh nær honom gek
E. v. 2531 & 2 *fattas.*
F. och sa ner hanom gick
2532. B. til thæs *f.* till. C. D. *Samma läs-art.*
2534. B. at hon aff diwren haffua will
C. D. F. *Samma läs-art.*
E. at thz sech næ*r*e och och ædæ will
2536. B. vndrar *f.* vndra. C. D. F. *Samma läs-art.*
E. v. 2536—2544 *fattas.*

Vers. 2538. B. C. til thæs *f.* ther til
D. til tes leonith diurre*n* fan
E. ther han dywren for segh fandh
2539—40. D. *fattas.*
2541—2 B. wil ha*n* och nokor stu*n*d dwæliæs her
yffr*it* diwr hon find*er* ther
C. yffren *f.* yffrit. *Annars lika med* B.
F. wille ha*n* och noge*n* stwndh dwelies ther
mange dywr hw*n* hanom faar
2543—4. B. hon gør alt hwat he*n*ne h*er*re bidher
bradelik hon løp j dalen nid*er*
C. D F. *Nästan lika med* B.
E. bradelig løp løyen j dale*n* nedær
thi thz giorde g*er*ne huat h*er* ẏwan beder
2550. B. ho*n* kastade ha*n* gensta*n* vpa sin rygh
C. hon kastadin gensta*n* paa sin rygh
D. hon kastade hiorthen uppa sin rygh
2552. B. och strax
C. Jagar } *i st. f.* vtan genast
D. ha*n* bar ha*n* tiith h*er* iwa*n* ver
2553. B. qwæld*it* C. qwældin *f.* kwælde
2554. B. C. F. wilde *för* skulde
2555—6. B. wi wardh*um* j nat her at bliffuæ
widh tolkæ nadhæ gudh wil os giffuæ
C. D. E. F. *instämma hufvudsakligen med* B.
2559. B. liffu*er* och lunghor och hiærtæ blodh
C. F. *Samma läs-art.*
D. liffu*er* oc lu*n*ge oc hierte roth
E. v. 2559—60 *fattas.*
2560. B. C. och gaff thz leon hos ho*num* stodh
2561. B. C. redde *f.* redher

Vers. 2562. F. siden ha*n* ther skiødeligh aadh

$2562\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$ B. en stor stek ha*n* aff hiorte*n* sker
och siden fra*m* til elden bær
han reff thz a en storan teen
och stekte ther badhe køt och ben

C. $\frac{1}{1}$. Ena dyggra stek ha*n* aff hiorte*n* skær
$\frac{1}{3}$. Han rewe*n* a en storan ten
Annars lika med B

D. *fattas.*

E. $\frac{1}{3}$. Ha*n* sættæ aa en storen sten
Annars lika med B.

F. *Instämmer med* B.

2566. B. then sama } *f.* thæn
E. sa*mm*e }

2567—8. B. ha*ns* leon alt hos ho*num* laa
och wilde ekke thæden ga

C. D. E. F. *Nästan lika.*

2569. B. tha he*n* hawe*r* æth*it* mæden ha*n* wil

C. *Samma läs-art.*

2571. B. C. alt thz *i st. f.* huath

2572. B. C. och alt *i st. f.* alt saman

2573. B. C. D. ha*n* lagd*is* nidher a then mold

2576. B. C. leon*it* haffde ho*num* (C. ha*n*) swa kær

D. then leo hade hono*m* kær

E. Løÿen stodh han*num* soa nær

F. *Lika med* B. C.

2578. B. then nat owe*r* ho*nom* halden ware

C. then nath iwe honu*m* hult wordh

D. then nath halde offue*r* hono*m* wardh

E. F. *Öfverensstämma med* D.

$2578\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. och gømde ha*n* m*z* sin froma
at engen ma ho*nom* til skada ko*ma*

C. *Nästan lika.*
D. E. *fattas.*
F. och giømæ ha*num* ther mædh sin fromæ
sa ath enktæ maa ha*num* til skaddhæ ko*m*me
2579. B. C. thz *f.* ther
E. Huat wil iech meræ sige j fra
2580. D. thz fyrste ther ha*n* dage sa
B. C. v. 2580—1 *fattas.*
2581—2. E. tha redh ha*n* tæde*n* i the tidæ
oc loffuede gud i then time
F. tha redh han deden hwad han kundhæ
och leffdæ i then sa*m*mæ stundh
2583. B. Widh tolken } *f.* vidher the
C. With tholig } *f.* vidher the
D. E. *Lika med* C.
2584. B. C. nætt*er i st. f.* dagha.
D. E. F. *Samma läs-art.*
2586. B. C. tha kom han ridande til then kælde
$2586\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. ther j haffui*n* førre aff hørt
hwat vnd*er* widh hona war giort
D. ther i haffue*n* fyrre savth aff hørth
huath vnd*er* vidh henne haffu*er* varith giorth
C. E. F. *Nästan lika.*
2590. F. hwad duær mægh længre liffs fræst
$2590\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. then æræ iach her fordh*um* fik
thy at sorgh bradelik mik forfik
C. then æra jagh h*er* fordom fiik
mz sorgh hon mig for gik
D. Then ære jek h*er* fordom feck
mz sorgh bratlige megh forgek
E. The æræ iech h*er* førræ fech
mz sorgh hu*n* mek forgik

F. the*n* æræ jech hæræ føræ fæk
mz sorigh han bradelig mægh for gik
2595. B. a ha*n*s hals fik ha*n* eth sar
E. j hans axel fech eth vapn soar
2596. B. C. D. E. F. och i *f.* a
B. bar *f.* var
2599. B. tha lot ho*n* swa ømkelik och skalff
C. tha tok ha*n* swa ønkelig oc skalff
D. Tha loth hon ønkelige oc sa*re* skalff
E. *Lika med* D.
F. *Lika med* A.
2600. B. huxade C. huxade ath D. me*nte* E. hugede *i. st. f.* thænkte
2600½—½. B. enghe*n* ma*n* thz sighiæ ma
huru ømkelikæ hon lot tha.
C. F. *Instämmande läs-art.*
D. E. *fattas.*
2600½—½. F. hwn saa sin he*rr*æ blødæ
tha wildhæ hwn helle*r* tallæ døth
B. C. D. E. *fattas.*
2601. F. listeligh *i st. f.* maklika
2602. B. før hon thz matte ko*ma* a ledh
D. fyr en ho*n* ku*n*ne thz komæ a leidh
E. før æn thz mottæ goa thes a ledh
2603. B. thz hon tok
C. thz hon tog
D. Ath thage thz
E. at taghe thz
F. thz hwn togh
} *i st. f.* tha tok hon
2604. D. saloge *f.* ædhla
2605. C. Och lagdet for ho*nom* pa en sten

Vers. 2606. B. ther thz matte gø*re* ho*nom* enkte meen
C. *Samma läs-art.*
D. ath thz ey ku*n*ne gøra hono*m* mein
E. ath thz motte ha*n*nu*m* ey gøræ men
F. for thz skwldhæ ha*num* ey giøræ meen

2606½—½. B. och lopp at*er* och fra*m* thæræ
so*m* hon mo*n*de galin wæræ
mz iæmm*er*lik lat och skriade swa
at thz war ømkæ at høræ pa
C. *Instämmande läs-art*
D. Hon løp ept*er* oc fram thæ*re*
so*m* ho*n* mu*n*de galen wæ*re*
E. *fattas.*
F. *Öfverensstämmer med* B.

2607—8. B. C. D. *fattas.*
E. Then løÿæ hadde fonget so megel vo*n*dæ
thz motte hu*er*ken ligge ell*er* stande
F. thz haffdhæ fonghz saa møgel wandæ
ath thz mattæ hwærken leghæ heldher standæ

2608½—½. B. han lagde sik widh*er* eth bærgæ liit
och hwilte sik en stu*n*d ther with
C. *Samma läs-art.*
D. Ha*n* lagd*is* vid*er* eith b*er*ge lidh
oc hwild*is* enæ stu*n*dh ther widh
E. *fattas.*
F. han lawdes widh jen bierghe lidhæ
och hwiltæ sægh jen stundh ther widh

2612. B. C. til hans *f.* til honu*m*

2613. B. lagde sik *f.* lagdhis
D. Oc fo*re* ha*n*s føther ther ho*n* la

2613. E. v. 2613—14 *fattas.*

Vers. 2615—6. B. tha ha*n* war hwit tha stod ha*n* opp
hans hiærtæ war modb*it* j ha*ns* kropp
C. *Samma läs-art.*

2618. B. ha*n* haffde ey haldet wid*er* then fr*ua*
C. ha*n* haffde ey haldet tro wid then fr*uga*
D. ath ha*n* hade brotidh widh sin frue
E. ha*n* hattæ eÿ holdet vet sin frughe
F. han haffdhæ ey holdeth then frwe

2620. B. iach haw*er* thz bruth*it* ræt alt slæt
C. *Samma läs-art.*
D. oc hade thz brotith al offsnath
E. oc hadde thz brudet ræt oc skæll

2624. B. mæden engen her seer pa
C. mzda*n* h*er* ingen seer wpa
E. v. 2621—8 *fattas.*

2627—8. B. ee siden iach miste then høglik æræ
ther iach haffde mz mi*n* hiærtæ kære
aff godh æ*m*pne foor iak illæ
thz wlte mik min storæ osnillæ
C. digh*er för* storæ. *Annars lika.*
D. E. *fattas.*
F. sidæn jech myste then hyweligh eræ
jech haffdhæ mz myt hiertens kiæræ
hwem wil jech hæræ for giwæ sagh
jech wolde mæg sielff then vmagh
aff godhæ effnæ tha for jech ildhæ
thz woldhæ mægh myn eyen vsnillæ

2630. B. C. thzta *f.* ther — B. C. D. (mon) *fattas.*
E. At løyen mwn fore mec sorg bære
F. then sorigh the*n*ne løwæ for mægh bæræ

2636.

Vers. 2636. B. skulde ey diæffwlen siælinæ ærffuæ
C. D. E. F. *samma läs-art.*
2638. B. C. hon sat ther nær och hørde pa
E. hun sæth ther nær och lidæ vppa
F. *instämmer med* E.
2639. B. thz kappællæ hos kælden stodh
C. J then kappele hoss kældin stodh
2641. B. och badh for høffuisko til sik ga
C. *samma läs-art.*
D. Oc badh han for hoffuisheith til segh ga
F. och bad hanum giærnæ til sægh gaa
2642 $\frac{1}{1}$—$\frac{2}{2}$. D. En tho her iwan war ey gladh
han gek til henne tha i stadh
E. F. *samma läs-art.*
2643—4. B. C. *fattas.*
D. then iomfru tenkte mz segh enæ
huem scal jek her mz meine
huath dugande man mun thenne wære
ther segh sa sarlige kære
E. *fattas.*
F. then jomfrw sawdæ wid sægh jenæ
hwem skal jech her mz meenæ
hwad godhæ man mon thenne wæræ
ther jech hør sægh saa saræ kieræ
2646. B. C. mik *fattas.*
2648. D. oc wil jek ekki for ider tegiæ
2649. D. armeste *för* vslasta
2650. F. ower *för* a
2651. B. thu mat wæl thigiæ oc mælæ ey swa
C. D. *samma läs-art.*
F. hwn mattæ wel tye och tallæ ey saa

Vers. 2652. F. myn sorigh ær støræ æn thinæ too

2653. B. dande man j talen ey swa

C. Dugande man i talin ey swa

D. Dugande man hui thalen i swa

E. Godær man hwi talæ i soa

F. edelæ man hwi seÿe i saa

2654. B. C. tro a *i. st. f.* tro

2656. B. iak ær fangan iach ma her inne bidæ

C. Jag er her fongin jag ma her bliffua

D. en jek warder her fangen biide

E. En jech ær fongen her innæ blifue

F. jech wordher alt ath her jnddæ ath biddæ

2657—8. B. thy at ey ær bættre wardit mit mal
the wiliæ mik morghon brenne j bal

C. D. *samma läs-art.*

E. The ville mech morgen brenne j ball
Soa nade gudh offuer myn siæll

F. ey nw bedræ stor myt mool
i morigen skal jech brindhæ i bool

2659. D. v. 2659—60 *fattas.*

E. moa jech iomfru spørie ther till

2661—2. B. hwat haffua the idher at kennæ
hwi wiliæ the idher brennæ

C. D. E. *samma läs-art.*

F. hwadh sagh hawe the til thik
hwi skalt thu brændhæ sa bradælig

2663. D. skel *i st. f.* maal

2667. B. the sighiæ iak skulde min frua forradæ

C. D. E. F. *samma läs-art.*

2670. B. C. kan thöm *fattas.*

2671—2. B. them trem enæ thor bestandæ
och løsæ swa allæ mina wandæ

C. *samma läs-art.*
D. Them tre brøder thor bista*n*de
och løse sa mi*n* fatige wande
E. Then enæ ther the tre bestande
oc løsæ soa ther al mẏn wandæ
F. ther the tre tørff jene bestandhæ
och løssæ saa mẏn storæ wandhæ
2673—4. E. Jech nw først ther a forstander
thz mẏ*n* sorgh mer æn thin ær
F. then ridder swaredæ jech for stoor
myn sorig ow*er* thin gaar
2675. B. thøy at thu mat skiutelig hiælp fa*n*ga
C. *samma läs-art.*
D. thy ath i moge*n* hielp bradelige fange
E. Thi tw kant raskelig hinlpe*n* fonghe
2677—8. D. løse E. hielpe *f.* frælsa
F. jomfrwen swaret jech wed ey til
then i wærdhæn mægh frælsæ wil
2679. B. thok F. soo *för* tho
2683—3. B. hwo sik tolk*it* tordhe takæ a hend*er*
at besta*n*dæ tre ridd*are* j send*er*
D. Ther segh thor tagæ thet a hend*er*
ath ein bista tre i send*er*
E. Ther sig tordæ taghe tolicth a hendær
bestande tre ridd*ere* j sendær
F. ther sæg tordhæ tagæ slikt til handhæ
je*n*ne modh tre brødher adh standhæ
2687. B. C. D. waliwan *f.* gawian
2691. C. huat sigher thu thin salaga mø
D. Seg*er* thu thz thin saloge mø
E. Sigher thu mek thz sæluge møø
2692. E. tw skalt for saghe *her* ẏwæns døø

Vers. 2693. B. iach meen at thz gar mik swa
D. Ja me*n* weith gør jæk swa
2694. B. ther faar iach sa*n*na røn pa
C. D. E. *samma läs-art.*
F. ther fonger jech sa*n*neligh røn aff
2697. B. C. E. at *fattas.*
2698. B. C. E. tik *f.* idher
2699. C. vm i ærein then mik holpe*n* tha
D. vm i æreen then megh holpe tha
2702. B. tha iach haffde ha*n* slag*it* til dødhæ
C. F. *samma läs-art.*
E. v. 2701—4 *fattas.*
2703. B. fullæ C. fulla*n* *f.* fulgodh
D. v. 2703—4 *fattas.*
2704. B. thz j holpen mik dygdelik wæll
C. thz i holpe*n* mik dygdelig oc wæl
F. j halp mægh dygdæligh och wæl
2704¼—½ B. thy iach war ther swa komi*n* tha
at iach haffde engen at lithæ pa
C. thy ath jag war ther swo kome*n* tha
ath jagh haffde a inge*n* lith wppa
D. E. *fattas.*
F. thy jech war ther komen saa
jech haffdæ tha jngen ath lidhæ aa
2705. B. C. ther tha F. tha i mod *f.* tha vidher
2706. B. giældæ *f.* löna.
C. F. *hafva samma läs-art.*
2707. B. sigh mi*n* kæræ hwat tik ær skedh
C. sigh mik kæ*re* huat tik ær skedh
D. Sege*n* megh huat ider ær sketh
E. Sigh mek iomfru huat tek ær skedth

Vers. 2710. B. om idher lyster ther høræ pa
C. D. F. *instämmande läs-art.*
2711—12. C. kænnes thz jagh halp idher
tha i mik torfften wedher
B. *samma läs-art.*
D. Jek kennes thz ath jek halp ider
tha i mykith torfften vider
2713. B. C. D. E. F. ther *fattas.*
2718. B. C. om iach nokor lund hædan komma ma
D. vm jek hedan koma ma
E. om jech hæden leffuende komme mo
F. om jech hindhæ wenskab maa faa
2719. D. J fangen apter i stakkatte fresth
E. jech fan ather i stacket frest
F. ath j fonger affther i stakedhæ fræst
2720. B. C. thu hawer *f.* ij hafuin
2721—4. B. tha thz arit swa for gik
thz hon engen budh aff idher fik
tha gaff hon mik then sak
at thz wlte engen wtan jak
C. *samma läs-art.*
D. Tha thz areth sa forgek
ath hon ey bodh aff ider fek
tha kende thz min frue megh
ath jek hade giorth moth henne swik
oc gaff megh sidan sa høgelige sak
ath thz volthe ingen vttan jek
E. tha thz areth alt forganget
Ath hun eÿ budh af ether fick
tha vittæ thz mÿn fruge mek
Jech spatæ radæt henne swig

F. tha thz aar sa for gick
ath hwn ey bwdh fra edher fæk
tha wittæ thz myn frwe mægh
thz jech haffdhæ rad hindhæ swigh
och gaff mægh ther for hywelig sag
ath thz woldæ jngen vdhen jech

2725. B. C. bedh D. beidh E. beth *f.* beedh

2727. B. och drotzeten thz gørllæ forstod
C. D. E. F. *samma läs-art.*

2729—30. B. C. D. E. *fattas.*
F. thy ath han thz giørlig fan
hwn trodhæ mægh alt bedher æn ham

2731. B. C. D. E. F. tha *i st. för* thy

2732. D. then ga*m*le awndh ha*n* hade til megh

2735. B. C. Badh mik tha then ridda*re* fa

2736 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. inna*n* fiorto*n* natta fræst skulde iach then fa*n*ga
elle[r] skulde mik thz til dødhæ ganga
C. D. E. *instämmande läs-art.*
F. j*n*nen fiortan dage skullæ jech them faa
heller jech skullæ til dødæn gaa

2737. F. mark och *f.* mangt eet

2738. B. C. D. E. F. (thz) *fattas.*

2739—40. B. C. *fattas.*

2742. C. caridols *för* karydol

2743—4. B. C. och sporde ther at gawian
och hwargen idher iach ther fan
D. Tha spurde jek æpt*er* h*er* gaffua*n*
huarge*n* theræ jek ther fan
E. Jech sporde ther efft*er* h*er* ẏwan oc h*er* gawia*n*
Och huærke*n*ter jech ther faan
F. *instämmer med* B. & C.

Vers. 2747. B. ha*n* war stolt och h*err*a baldh
C. ha*n* war stolt och hiærta baldh
F. han war sa stalt och aff hierthz bold
2747. B. ha*n* tok bort drøtni*n*gen mz sit wald
C. *samma läs-art.*
E. ha*n* togh en drotni*n*gh bort mz voldh
2748½—½. B. och skiutlik bort mz h*en*ne re*n*de
swa engen ma*n* th*e*n ridd*are* ke*n*de
C. swo at *f.* swa *Annars lika.*
D. oc snarlige borth mz h*en*ne rende
sa ath inge*n* ma*n* hono*m* kende
E. Ha*n* raskelige bort mz hennæ ræ*n*dæ
Oc enge*n* ma*n* then ridder kende
F. snarlig *f.* skiutlik *Annars lik* B.
2749. B. C. kon*un*gen mælte tha til keyæ
D. F. *instämmande läs-art.*
2750. C. badom E. bathwm *f.* badha
D. hør*er* i megh huat jek vil segiæ
2754. B. at i moger h*en*ne at*er* ke*n*ne
C. *samma läs-art.*
D. thz i moge*n* apt*er* fange h*en*ne
E. Ati mw atther fongæ hennæ
F. ath i mowæ affter fonge hindhæ
2755. B. C. D. E. F. tha reedh *f.* reedh
2756. B. C. aff h*en*ne *f.* til hænna
D. ath inte hade jek til h*en*ne sporth
E. Oc fingæ enctet til h*en*ne sporth
2757—8. B. C. *fattas.*
D. Oc ey a*n*nerstadz ku*n*ne jek fi*n*ne
tky ær jek h*er* fange*n* i*n*ne
E. Och eẏ en a*n*nen stadh motte jech fẏnne
thi ær jech fongen h*er* innæ
F. *närmast lik* E.

Vers. 2764. C. J mogin ey en bærias mot threm

2768. B. C. D. E. tik *f.* idh*er*

2770. B. eller iach skal w*er*ia thz*ta* mall

E. ell*er* værie tegh foræ thz*ta* moal

2774. B. hwo iak ær ell*er* hwat iak hete

C. *samma läs-art.*

2776. C. Jagh wil hældh*er* for bliffua dødh

F. æn wildæ jech held*er* bliwæ dødh

2788. B. so*m* j bidhin mik om tighiæ

C. *samma läs-art.*

E. Ther i badhe mek om thiæ

F. om i bad mægh thz thye

2779—80. E. En tha at the sloæ eth*er* i hiell

Jech vndko*m*mer the*m* eÿ thz vet iech vell

2780½—½. B. thz førstæ the hawa drep*it* tik

tha gar thz sid*an* ow*er* mik

C. E. F. *instämmande läs-art.*

D. Thz fyrste the haffue drepith tegh

tha gor*e* the oc sa vidh megh

2782. D. hui i vile talæ slikth

E. godæ iomfru hwi talæ i slight

2786. B. C. som *för* huru

2787—8. B. iach find*er* at j thæs loffua*n*de æræ

at iach komb*er* at*er* hæræ

C. jagh findh*er* ath i tæss iæffua*n*de ær

ath jagh komber ikke ath*er* hær

D. Jek høre ath i æffne*n* ære

tbz jek komer i morgo*n* hær*e*

E. Jech finner at i tess jæff æræ

at jech ko*m*me icke morge*n* hær*e*

F. skal jech ther ey thwiwel paa bæræ

ath i affter komæ heræ

Vers. 2789. E. Thz vedh vell gudh i hi*mm*er*i*ge

2790†—‡. B. thy iach hawe*r* idher swa wæl rønt
iach faar idher thz aldre lønt

C. thy at *f.* thy *Annars lika.*

D. *instämmer med* C.

E. Thi iech haffu*er* ether so vel rønt
Jech gider thz tegh ald*r*egh ful lønt

F. thy i hawer mægh saa wæl rønth
jech faar thz aldrigh edher lønth

2792. B. jo*m*f*ru* gud giffui idher goda nat

C. *samma läs-art.*

2792—4. B. ij *fattas.*

C. thenne mark for jag ath letha
hwar jag motte mi*n* hæst at betha

E. J then mark for jech at bedæ
Jech jek for my*n* hest at ledæ

F. i the*n*ne mark wil jech ledhæ
hwaræ myn hæst faar ath beddæ

2795—6. B. C. E. *fattas.*

D. Oc bliiffue ther til dage*n* up gaar
oc sida*n* apt*er* kome h*er*

F. ther wil jech bliwæ til dagen op gaar
och sidæn afft*er* kome her

2796†—‡. D. Gudh gøme ider herre huar i fara
bade lønligh oc opinba*ra*

E. F. *instämmande läs-art.*

2798. D. kra*n*ka*n* *f.* thrangan

2799—800. B. C. *fattas.*

2801—2. B. C. ha*n* war *f.* ther var badhe

D. Tha fek ha*n* see i the*nn*e mark
eith kastale thz var sa stark

E. Eth torn som *f.* een kasteel ther

Vers. 2803—4. D. *fattas.*
E. Muræn ther om tornet stodh
Han var bodæ høgh oc godh
F. jen mwr om thz kastellæ stod
som war bodhæ tøk och godh

2806. F. *fattas.*

2807—8. E. Thz var alt soa soræ høgt
Ath enge*n* gat sik thær fødh
F. thz war ther sa saræ ødhæ
ath jngen kwndæ sægh ther aff fødæ

2810. B. C. tok *i st. f.* reedh

2811—12. B. the a hus*it* waro mot ho*nom* gingo
mz myky*n* æro the ha*n* vnfingo
C. *samma läs-art.*
D. The aff huseth moth hono*m* ginge
oc bliidelige the hono*m* vntfenge
E. aff husæt *f.* ther varo *Annars lika* A.
F. a hwseth *f.* ther *Annars lika* A.

$2812\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. och loto tha vindbro nidher
he*r*ra iwan war tha glade*r* wider
C then winde bro *f.* tha vindbro *Annars lika.*
D. then vinde bro *f.* vindbro *Annars l. m.* B.
E. F. *nästan lika med* B.

$2812\frac{1}{3}$—$\frac{1}{4}$. D. Oc vilde helder he*r*berge ligge
en ha*n* vilde vte ligge
F. ther helder *f.* helder *Annars lika.*

2813—4. B. thz førstæ he*r*ra iwan gik pa the *bro*
tha badho the ha*n* och mælte swo
C. *samma läs-art.*
D. Tha he*r* iwa*n* gek uppa then bro
tha bade the hono*m* oc sagde swo
E. vp mot *f.* mote

F. ower *f.* mote

2815. B. C. leon *f.* leonith — thæra *f.* hære

D. idert leo *f.* leonith

2817. D. Herræ iwan swarade tha

E. Her ÿwan swarede burgenden tha

F. herræ iwan swaredæ them tha

2820. B. C. skulom ekke *f.* maghom ey

D. *samma läs-art.*

2820½—½. B. wi skulom antigæ badhæ in
eller och wt thzta samma sin

C. ath thzta *f.* thzta *Annars lika.*

D. *fattas.*

D. Wÿ skulle entingen bodæ indh
eller bodæ vthæ stoo ath thztæ sindh

F. wi skullæ antig bodæ jnd
eller vdæ ath wæræ i thzte sindh.

2821—4. B. iach loffuar her for os badhæ
ther maghi siælffuæ ower radhæ

C. *samma läs-art.*

D. Tha swarade riddere oc swene bade
i skulen herre ther fore rade

E. F. *nästan lika med* A.

2825. D. Tha han kom uppa thz hus

2826. B. C. ther møtte honum frur mz stora liws

D. F. *samma läs-art.*

E. ther møttæ hannum fruger mz mange liuss

2826½—½. B. badho swenæ taka hans hæst
och gømæ som the kundo bæst

C. E. F. *instämmande läs-art.*

D. Riddere oc swenæ toge hans hesth
ath gøme som the kunde bezsth

2829. C. Ok talade til hans sidan swo

Vers. 2830. B. mi*ns* *f.* min

2831. C. ho*num* tykke thz wa*ra* en glæde stwnd

D. Thz tykk*er* hono*m* va*re* en glædi stundh

E. Ha*n*nu*m* tickes at wæ*re* en glædelic stu*nd*

F. ha*num* tøgker thz wære jen gladælig stund

2832$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. the fr*u*r och jomfr*u*r toko ha*n* ther
och leeddo ha*n* thit thera he*r*ra ær

C. E. F. *samma läs-art.*

D. *fattas.*

2834. B. D. E. F. hoos *f.* nær

C. oc sættin nidh hoss siælffue*n* sik

2836. B. C. tha war them til ske*m*pta*n* giort

D. hono*m* *f.* thöm

F. then wortæ them allæ til skiemtæn giord

2837. B. waro C. wor*e* E. sagdæ *f.* saato

2838. C. ønkeligh F. jamerlig *f.* vnderlik

2838$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. Badhe karll och swa q*ui*nnæ
och hwart thz barn ther war inne

C. D. E. F. *liknande läs-art.*

2839—40. B. och græto swa iemm*er*lika tha
ath ther war ømkæ at høræ pa

C. tha *fattas. Annars nästan lika.*

D. *fattas.*

E. inck at see } *f.* önkelikith höra
F. ønk ath see }

2841—2. D. stu*n*do*m* gr*e*te the alle sama*n*
stu*n*do*m* hade the mykith gama*n*

2844. F. ther the saddæ och fæk them mad

2844$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. kær*e* husbonde sigh thz mik
om iach ma thz spøriæ tik

C. D. E. F. *instämmande läs-art.*

Vers. 2845—6. D. Hui *ære* i stu*n*do*m* kate
oc stu*n*do*m* sitiæ i alle oc grete
F. medæn wi hawæ sa mygæn gamen
hwi grædæ i stundum allæ samen
2847—8. B. C. *fattas.*
D. E. skempla*n* *f.* (glædhi)
F. kw*n*næ *f.* matte — skiæmtæn *f.* (glædhi)
2850. B. C. huxa *f.* thænkia
2850½—½. B. thy wil iach held*er* the*r* om tigiæ
æn idher mer the*r* aff sighiæ
C. E. *samma läs art.*
D. *fattas.*
F. thy wil jech nw heller tye
æn thz for edher ath seye
2851—2. D. *fattas.*
E. meget *för* storlika
2853—4. B. C. ow*er* en (ena) *f.* swa gærna
D. *fattas.*
E. alt *f* swa gærna
F. jech wil mæg ey ther spare til
ath seye eder hwadh i weddæ wil
2855. B. C. en ræse haw*er* mik giort høglik skada
D. En riise haffu*er* giorth megh mykin skada
E. Een Jætte gør mek so høgelig skade
F. jen reessæ hawer giordh mægh hywelig skaddæ
2860. B. C. D. E. ther *efter* dotter
F. och bed*is* myn datter wdæn myn jaa
2861—2. B. iach ate siæx rikæ och kat
och for mik ee wæl mæd*a*n aat
C. rike ok war fful *f.* rikæ och

D. Jek atte syner bade riik oc kaath
oc fors megh medan fuluel aath
F. jech ottæ sex sønær mz æræ
the waræ mæg gantze kiære

2863—4. B. C. *fattas.*
D. The ware riddare rask oc klok
til thes then riisi them borth tok
E. raske F. raskæ *f.* rikasta

2865. B. fælskarper ær hans nampnæ
C. D. mono *fattas.*
E. Fieldræ the hannum neffnde
F. field skrepper the hanwm neffnæ

2867—72. B. C. *fattas.*

2870. D. the epter liffuæ hith ath føre
E. The effter leffue oc bæden føræ
F. the ther ther æffter leffwer hidh at føræ

2871—2. D. Oc drepe them sa wy thz se
slikth gør megh i mith hierte ve
E. Han dræpær them ath vy thz see
thz gør mek i mit hiartæ vee
F. jech *f.* vi *Annars lika med* D.

2874. B. C. siælfuer *fattas.*
F. hawæ *f.* taka

2875—6. B. C. D. F. sina *fattas.*
E. Vten gifue henne stiggere swene
the snødestæ æræ och vreneæ

2876½—½. D. Ther han haffuer i sin gardh
them lather han henne vare ospardh
E. F. *samma läs-art.*

2877—8. B. C. *fattas.*
D. Ath the skule henne skende swa
thes nade megh gudh ther alt forma

E. At the skulde he*nn*e skade soa
Ath ha*n* forsmor he*nn*e side*n* at foa
F. *lika med* A

2879—82. B. C. *fattas.*

2882½—½. B. ha*n* haw*er* mik tak*it* aff hys och la*n*d
so*m*pt mz swærd och so*m*pt mz bra*n*d
C. *samma läs-art.*
D. *fattas.*
E. F. *instämmer med* B.

2883—4. B. th*en*ne rese fiælskarp*er*
han ær mik alt offstark*er*
C. ffiælskraper *f.* fiælska(r)pp*er*
D. offsnarp*er* *f.* offstark*er*
E. Th*en* ondæ fiældskræppere
v. 2884 *fattas.*
F. field skrepp *f.* fiælska(r)pper

2885—8. B. C. (ho*nu*m) *fattas.*
thu fo*n*ne ther ma*n*ga pa ha*n*s hws
Annars lika.
D. Herr*æ* iwa*n* suar*ede* so*m* i moge*n* høre
hui late*n* i ekki thzte gøre
Ath sende bodh til k*on*gen artus
j fi*n*ne th*er* vel uppa hans huus
E. bonde*n* *f.* (ho*nu*m) — j hans *f.* op a thz
F. fundæ *f.* finder

2889. B. C. D. F. vil *fattas.*
E. gærna *fattas.*

2890. B. och løsæ swa allæn th*en* wandæ
C. ok løsa swa alla*n* thin wonda
E. thænna *fattas.*

2890½—½. B. hwar ther latæ effth*er* tolik saka
han find*er* ther wæl sin maka

C. tor letha ath *f.* ther letæ effter
D. *fattas.*
E. lýder at *för* letæ effter
F. thy ath how ther ledder ath tølligh saag
v. 2890½ *fattas.*
2894. B. C. ræt *fattas.*
D. longe hade varith løst min quala
2895. B. C. D. waliwan *för* gawian
2898. D. thz ær santh jek seger nw
2901—2. D. *fattas.*
F. thy ath hwn ær saa lankt komet bort
ath wi fongæ ey til hindæ spordh
2904. B. C. ther wi haffwm her j waræ borgh
D. som vy haffuum a thenne borgh
2905—6. B. somj C. sornen *för* forsniman
D. *fattas.*
E. v. 2906 *fattas.*
F. och sine syster søner aff nød
thz thy nw sa æræ død
2907—8. B. C. *fattas.*
E tha skindæ han segh genisten hem
Ath hielpe bodæ mek och thom
2909. D. E. F. the *för* thz
2910. B. C. talade F. taleddæ *för* (sagdhe)
D. offuer F. ower *för* vidher
2911. D. melte F. swaredæ *för* sagdhe
2912. D. ey sa E. eý soa F. ræt *för* ey
2916. B. sidan ganga *för* ganga
C. E. *samma läs-art.*
D. æ hwru megh kan thz ga
2917. B. thok C. E. tha *för* tho

2919.

Vers. 2919. B. C. a *fattas.* E. velher *för* a

2921—2. B. en kemp besta fore ena jomfru
Thz fanger iach ey lenger lønt nw
C. kamp *f.* kæmpa *Annars lika med* B.
D. En kamp bista for ein jomfru
ther fangen ligger a liiffueth nw
F. kamp *f.* kæmpa *Annars lika med* A.

2923—4. B. och fore middagx timæ ther at komma
hwat thz warder mik til skada eller froma
C. F. *Samma läs-art.*

2928. B. C. D. E. at *för* ij

2929—30. D. Sidan munde ther in ga
the veneste iomfru man vilde se
E. sithen soa man for her ywan ingao
the venistæ iomfru man a soa
F. finnæ maa *för* sniman sa

2931—2. B. skylto C. skiwlto *för* skyldo
D. *fattas.*

2933—4. B. C. E. *fattas.*
D. Then iomfrun oc andre quinne
haffuæ sorgh oc bleake kinne
F. then frwæ och the stoltæ qwinnæ
haffdæ all blegæ kindhæ

2935—6. B. C. D. F. man *för* nakar
E. the vilde eÿ openbare them
oc skulde them engen grædende see

2939. D. melte *för* sagdhe

2440. B. och ey swa ømkelika lata
C. D. F. *Samma läs-art.*

2942. D. angisth E. angist *för* anger

Vers. $2942\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. ha*n* wil wid*er* resen st*ri*dhæ
och løsæ idh*er* fran allæ*n* q*wi*dhæ
C. *Samma läs-art.*
D. Ha*n* vil vith then riise striide
oc løse sa al ider quide
E. *fattas.*
F. han wil mz then resæ stridæ
och løssæ ther mz wor qwidæ

$2944\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. ha*n* badh them tha vpsta*n*da allæ
j skulen mik ey til fota falla
C. D. F. *Samma läs-art.*
E. genister *för* tha

2948. B. fallæ *för* standa
C. D. F. *Samma läs-art.*

$2948\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. C. C. D. *fattas.*
F. ey bør edher thz wedh mægh ath giøre
jech wil eder thz ey see helder høræ

2949—50. B. jach wil thz allæ radhæ
f*ru*r och jomf*ru*r badhæ
C. D. *Samma läs-art.*
F. edlæ frwer *för* frughur

2951. B. gladi C. glade *för* gladha

2953. B. om gudh wil mik then lykko sendæ
C. D. F. *Samma läs-art.*
E. Om gud vill mek then nade*n* sende

$2954\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. thz skal thok morgho*n* arllæ wæræ
iach ma ekke leng*er* dweliæs hæræ
C. D. E. *Samma läs-art.*
F. thz skal doo orligh wæræ
thy jech duelis ickj længy heræ

2957—8. B. C. *fattas.*

Vers. 2958¦—½. D. Ha*n* gaff them allo*m* gode trøsth
ath theire ang*er* varde løsth
B. C. E. *fattas.*
F. han gaff them allæ godh trøst
ath thiere anger skwldæ wære løst
2958⅓—¼ B. Och giorde them sid*a*n glædi och gama*n*
then qwæld mæd*a*n the waro til sama*n*
C. *Samma läs-art.*
D. The giorde segh sida*n* gledi oc gama*n*
thz queldh tha the sate sama*n*
E. *fattas.*
F. siddæn giordæ the them gledæ och gamen
then afftæn ther the sadæ samen
2960. B. Och swa thz leon hos ho*num* la
C. E. F. *Samma läs-art.*
2961. B. C. thz sik rørde ey eth har
thz laa swa *qua*rth ræt so*m* eth far
D. *fattas.*
E. Vtæn loa all qwær *f.* thz laa qwart ræt
F. ther sægh rørdæ ræt ey jeth hoor
thz laa saa qwer som jeth faar
2963—4. B. skakade C. skagade E. rørde *f.* riste
D. *fattas.*
2965—6. E. *fattas.*
F. ther he*rr*æ jwan th*z*te sa
ath thz war tidh til sæng ath gaa
2967—8. B. C. D. mætte *för* (sagdhe)
E *fattas.*
2969—70. D. mør mz *för* io*m*frughur moot
E. *fattas.*
F. mz *för* moot

Vers. 2971—2. B. *herra* iwan och ha*ns* leon badhæ
hwilæs nw och haffuæ nadhe

C. D. *Samma läs-art.*

E. Her ÿwan oc løyen the bodæ
huilt*is* the nat och haffdæ nadee

F. he*rr*æ ywan och hans løwæ boddæ
hwiltes om nattæn och hawæ nodæ

2974. B. C. D. E. F. til *för* fore

2975—6. B. C. D. klappade E. Ha*n* klappet F. klappædæ *f.* ok klappadhe

D. oc badh E. Oc bath F. och badh *f.* badh

2980. C. klædas D. E. klæd*iss* *f.* sik klædha tha

2982. B. wæ*m*pt*is* *för* væmpnte sik

C. D. F. *Samma läs-art.*

2983—4. B. C. min *för* mins

D. mi*n* gode *för* mins kære

F. han kalede hosbwnden tha til seg
myn kier*e* wæn thz bedher jech thik

2985—6. B. thz mz mik *för* mik (nw)

C. E. F. *Samma läs-art.*

D. Ath lathen megh nw heda*n* fara
Jek ma ey lengr*e* duælias hæ*re*

2987—8. B. nw wet thz gudh j hi*m*me*r*ik
iach dwald*is* her ge*r*næ bos tik

C. *Samma läs-art.*

D. *fattas.*

2989—90. B. C. E. *fattas.*

D. jek ware her ge*r*næ i thzte si*n*ne
nw late gudh os hele fi*n*ne

F. om thz mattæ wæræ aff thz*te* sindæ
nw ladæ mæg gud edher hælbregt findæ

Vers. 2991—2. B. C. F. orloff *för* tha orloff
D. Tha ha*n* vilde theda*n* ga
oc iomfru*n* hørde ha*n* thala swa
F. han tog orloff och wildæ gaa
tha then jomfrw thzte saa
2996. B. h*er*ra wi lath*um* thz a idhræ nadha
C. h*er*re ywa*n* wi lato*m* thz a idher nade
2996 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. the haffdo ho*num* g*er*næ fallet til fot
haffde thz ho*num* ey war*it* j mot
C. F. *Samma läs-art.*
D. *fattas.*
E. The hadde ha*n*nu*m* g*er*ne fallit til fodæ
hadde thz h*er* ẏwa*n* eẏ varit imodhe
2997—8. B. och budhu ho*nom* gotz ther til
at ha*n* hos them dweliæs wil
C. *Samma läs-art.*
D. The bode hono*m* gotz ther til
ath ha*n* ner them bliffue vil
E. hoos F. mz *för* nær
2999. B. C. mik thz *för* thz
3001—2. C. Gud lathe thz ald*re* h*er*re gauia*n* frægna
æller ok andra goda tægna
B. *Instämmande läs-art.*
D. E. *fattas.*
F. och ladæ thz allre h*er*ræ gawia*n* høræ
heller andræ godæ mændh ath spøræ
3003—4. B. C. mik swa sielffu*er* *för* vil mik swa —
(nw) *fattas.*
D. *fattas.*
E. v. 3003 *fattas.*
3005—6. B. C. *fattas.*
D. tha (swa) *fattas.*

E. harlæ soræ F. gansze saræ *f.* (swa) sara

3008. B. C. j *i stället för* at

3009—10. B. war *f.* idhan — B. C. waliuan *f.* gawian

B. C. ædlæ r. *för* herra r.

D. *fattas.*

E. fore ethers frende skildh her gawian
ærlig riddere i tencke aa ham

F. edlæ r. *för* herra r.

3011—12. D. *fattas.*

F. ladher mæg thz herre fin
ath han ær kiæræ moderbroder myn

3013—14. B. C. *fattas.*

3015—16. B. C. *fattas.*

D. luneta *för* thæn iomfruo

3018. B. C. E. ordh F. ord *för* eedh.

3019—20. C. sant *för* sat

D. *fattas.*

E. thz skal ændelige *för* at thz skulde ey

3022. D. sorgh F. sorigh *för* angær

3023. B. wald *för* hand

C. D. E. F. *Samma läs-art.*

3024. D. nær ider *för* hær qwar

3027. B. C. komber D. komer F. komær *f.* kom

3029. B. D. E. stor F. stoor *för* dygher

3030. B. C. stora *för* dighra

D. E. F. dighra *fattas.*

3031—2. B. E. lagde C. lade *för* lægger

D. Huar han henne lade uppa then mark
tha war hon swa tung oc stark

E. aff staale badhe *fattas.*

F. twng *för* stoor

3035—6. B. C. *fattas.*

D. Tho ath tii ko*m*pane eller flere
the matte he*n*ne ey aff stade*n* røre
E. kemppe *för* kompano
F. do ath thj mændh mænd haffdæ komet
theræ
the mattæ then ey aff stedh bæræ
3038. D. ther i haffue*n* fyrre sakth aff hørth
F. ther i aff føræ bawer sawd hørd
3041—2. B. C. D. E. *fattas.*
F. hwer a jen hæst mz stærkæ rem
sa hordæligh bant han them
3043. B. Hart *för* thwært
3044. B. tolket C. toligt *för* slikt
3045—6. D. *fattas.*
3048. B. stora D. F. stor *för* dighra
E. lislæ *för* dighra giist
3050. B. (them) *fattas.*
C. swo ænsliga slo ha*n* the ridda*ra* tha
D. sa angistelige mu*n*de ha*n* them sla
E. Soa hardelige mu*n*dæ ha*n* them sloa
F. sa ønkæligh slo han tha
3952. B. F. ma*n* matte (mattæ) thz *f.* thz matte
C. E. man *för* thz
D. *fattas.*
3053—4. B. C. riddara *fattas.* — B. swa C. swo E.
sa *för* illa
D. *fattas.*
E. redæ *för* varo bundne — E. kunne F.
kwnnæ *för* matto
3054½—½. B. the waro trøtte och swa modhe
bak saræ och illæ skodhe
C. *Samma läs-art.*

D. *fattas.*
E. bodæ trættæ och *för* trøtte och swa
F. trættæ och jllæ mødæ
ath gangæ han them nøddæ
3055. B. thera *för* the
C. D. E. F. *Samma läs-art.*
3056. B. han war halt och illæ lam
C. *Samma läs-art.*
3037—8. B. C. *fattas.*
E. falsk *för* fals
F. for vdæn fals *för* thz var (ey)
3058½—½. B. C. D. *fattas.*
E. Alt thz tidestæ ther han moa
ath thz var sorgh at see vppa
F. e thz offtestæ ther han for moo
sa ath thz war ønk ath see ther oo
3059—60. B. C. D. *fattas.*
E. lislee *f.* giisl — swa *fattas.*
3062. B. allæ C. D. the *för* thera
F. ther the kam for the porttæ
3065—6. D. Thu warder nw thine dotter vth giffuæ
eller scule the døde bliffuæ
F. thin dotter skalt thw nw vd giwæ
heller thu skalt død hæræ bliwæ
3068. D. hon scal tho komæ i mith fante waldh
F. hwn skal æn do i mynæ wold
3069—70. D. swa sara *fattas.*
E. *fattas.*
3071. B. C. D. thz *fattas.*
3072. B. iach wil aff henne almæning gøræ
C. Jagh wil aff hænne alminge gøra
D. *instämmer med* B.

E. Jech vill he*nn*e til almøssæ kone gøræ
F. jech wil skam aff hindæ giøræ
3073—4. E. *fattas.*
F. the fulestæ swænæ i my*n* gordh
skal hwn allæ wær*e* vspardh
3075—6. B. C. D. E. *fattas.*
F. æn do hwn hawer stoltæ ladæ
thz stor hindæ wæl til maddæ
3077—8. B. k*er*de C. D. kærde *för* kærir
B. gudh gaffue thz iach war*e* dødh
C. *Samma läs-art.*
D. gudh gaffue jek war*e* helder dødh
E. *fattas.*
F. *nästan lika med* B. C.
$3078\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. tha matte mik then iemb*er* ey ske
ther iach hwar dagh for*e* mik see
C. *Samma läs-art.*
D. E. *fattas.*
E. nw dawlig *för* hwar dagh
3082. D. øhøffueskelige F. v bøwskælig *f.* ofögh*e*lika
3083—4. B. C. *fattas.*
D. var*e* *för* ganga
E. skulde oss ow*er* hefne *för* skal vald o-
w*er* hænne
F. sa ildæ gaa *f.* ganga swa — makt *f.* vald
3086. B. tingh C. ting F. tøff *för* tygh
D. v. 3085—6 *fattas.*
E. Och alt siit vape*n* ha*n* aflagdæ
3091—2. B. alt thz gotz ther ha*n* for*ma* }
C. alt thz godz ha*n* forma } *f.* huath han ma
F. hwad han for maa }
E. *fattas.*

Vers. 3093—4.	D. E. *fattas.*
3095.	B. klærkæ *för* karl
3097.	D. melte *för* badho
3100.	E. alskæns *för* thæn
3101—2.	B. stora *för* dighra
	D. *fattas.*
	E. storæ pughæ *för* dighra risa
	F. løkæ *för* sigher — storæ *f.* dighra
3103.	C. Ther jætte*n* *f.* Risin — ẏwær *f.* iwan
3105.	B. sigh æstu kome*n* nw her til
	C. D. F. *Samma läs-art.*
	E. v. 3105—6 *fattas.*
3107—10.	D. *fattas.*
3109—10.	F. och war ey thin wæn thz seyer jec ther thik wistæ hidh til mægh
3111—12.	D. E. *fattas.*
	F. flyær *för* skipadhe
3113—14.	B. C. *fattas.*
3116.	B. dande C. D. dugande E. Goder F. godæ *för* donde
3117—18.	D. *fattas.*
	E. jech wil ey længre træde mz thik thit tro ackter jnthz jech
3122.	B. C. sporan *för* sporom
	F. sit ørs han fast mz sporæn hioo
3123.	F. red *för* rænde
3125.	B. ther han for platæn haffde pa
	C. D. F. *Samma läs-art.*
	E. Ther ha*n* forpladæ haddo vppa.
3128.	F. then rese gaff thz jckj i giøm
3129—30.	B. lagh C. slagit E. saræt *för* (thz) laghit

F. thz fyrstæ ther han blodhz kiendæ
han togh then storæ stang i hænde

3135—6. B. thu skalt thz*ta* giældæ
om iach ma liuet halda

C. thu skall thz*ta* giælde om jac mo liffue

D. *Instämmer med* B.

E. alæ F. bradælig *för* sarlika

3137. E. drogh *för* rykte

3139—40. D. riisens *för* ha*ns*

F. *fattas.*

3141. E. sticke *för* steek

3142. B. fiæl skrap E. fælskræpper F. field skrepper *för* fiælskarpe

3143—4. B. C. *fattas.*

3146. B. C. wil ekke (ikke) *för* forsmadhe

3147. C. fiælskrap E. fialskrepper F. then resæ *f.* fiælskarpe

3148. E. skrænde *för* öpte

3150. C. ath tik skal ald*re* longa til mik

E. Ath thu skalt ald*regh* luntæ til mek

F. ath thu skalt ald*re* glømæ mæg

3153—4. B. rættelik C. rætlig *för* rædhelika

D. *fattas.*

E. Tha hialp gudh h*er* ẏwan vell
Ath hugget sloa eẏ ha*nnum* i hiell

F. tha halp gud h*err*æ ywan
ath thz hogh togh ey rættælig ham

3154¼—½. B. thy at haffde thz skælligæ tak*it* ha*m*
tha ware dødh badhe ørs och ma*n*

C. *Samma läs-art.*

D. Hade gudh ey holpith h*er* iwa*n*
tha vare dødh bade ørs oc ma*n*

E. Hadde thz starckelige taghz hannum
tha vare døth bodæ ørss och man
F. *Nästan lika med* E.
3156. D. E. her iwan F. herræ iwan *f.* hænna herra
3158. B. C. och sprang swa raskelik til then ref
D. bade F. bordæ *för* bardhe
E. v. 3157—8 *fattas.*
3159—60. B. C. *fattas.*
F. Soa raskeligh sprang then løyæ fram
Och giorde Jætten en høgelig skam
F. springer *för* sprang
3161. B. C. D. E. monde hon *fattas.*
3162. D. klæder *för* biörnskin
3163. E. ractæ F. raktæ *för* rakar
3164. B. C. a mina tro *för* maghin ij tro
D. thz gar alth mz a mine tro
3165—6. B. C. D. *fattas.*
E. jæmerligh løyen jætten *för* ængislika hon han tha
F. jamerligi *för* ængislika
3167—8. B. C. D. *fattas.*
3171. *Här fattas ett blad i handskriften A, och är den tryckta texten v.* 3171—3254 *hemtad ur B.* (*ss.* 290—292).
3172. C. fiælskrap E. fielskrepper *för* fiælskarp
F. reff han sægh then løwæ fra
3173. C. hardan D. harde E. høghæ F. mygæl *för* harda
3174. C. diger E. tych *för* stor
3177. C. hugte sik taker
D. vilde strax
F. thinktæ tha thz } *för* huxade sik strax

Vers. 3178. D. snarth E. geniste*n* F. raskelig *f.* sköt

3179—80. E. *fattas.*

3181 C. thz huget kom neder mællo*m* the*m* bade
ok kom tho hwargom thø*m* til skada
D. Thz hogh ko*m* nidh mello*m* the*m* bade
oc warth huarge*n* theræ til scadæ
E. *Instämmer med* D
F. *Instämmer med* C.

3181 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. D. Vel atte alne i jordene nider
sa hørde jek sakth sa seyer jek ider
E. F. *Samma läs-art.*

3182. D. Tha *för* thz förstæ

3183. D. E. F. fast *för* starkelikæ

3184—5. D. Han tha snarlige til hono*m* hio
sa angistelige ha*n* hono*m* slo
E. Tha sprangh ha*n* fra*m* oc fast ha*m* sloo
fiælskræpper galt thz a my*n*e troo
F. han sprang fram och giordæ saa
then resæ sa jamerlig ha*n* sloo

3185 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. Ath arm och axel aff ha*n*nu*m* gik
Aff the hugh ha*n* tha fick
F. *Samma läs-art.*

3186—7. D. *fattas.*
E. Eth a*n*net } *för* eth
F. jet a*n*net }

3188—9. D. j geno*m* ha*n*s hals oc i hans brysth
then riisin fek tha fuluel systh
E. Gø*m*me*n* ha*n*s hoffuit oc ha*n*s bristh
then pughe wort tha raskelige tysth

3190. C. swo ath i hiærta nam thz stad
D. *Samma läs-art.*
F. sa ath hoget greb i hierthz stadh

Vers. 3191. D. *her* iwa*n* varth tha fuluel gladh
F. tha wortæ h*er*ræ iwan møgliz glad
3192. E. enctæ ha*n*nu*m* *för* ey
3193. C. tag*er* ha*n* sa resan falla
E. jætte*n* *för* resen at
3194 - 6. D. Tha mu*n*de alle aff husith ga
alle thiith so*m* riisin la
E. fare sin ha*nd* vppa the iord so modh
tha løb hwær th*en* a husit stodh
Alle tith so*m* iætte*n* loa
the tackede alle h*er* ẏwa*n* oc sagde soa
F. for sin hand oppa then hiedæ
man mattæ thz høræ langæ leed
hwræ bierigh och dallæ skalff wedher
th*er* han feld a jordæn nedh*er*
th*er* resæn war fallæn och sam i blod
tha løbe the allæ a hwset stodh
bodæ karlæ och sa qwinæ
hwært jeth barn th*er* war indhæ
allæ tiidh som resæn laa
thæ tackedæ h*er*ræ iwan och giordæ
[? sawdæ (*sagde*)] saa
3197. D. E. allæ *fattas*. F. the*nn*e *f.* allæ
3198 [illegible]. D. Husbonde*n* oc frue*n* *ære* nw glade
ath te moge nw va*re* mz nade
Oc løsth er nw ther*e* sone quidh
so*m* the haffue hafth i lange riidh
E. *fattas.*
F. storæ *för* sone — tidh *för* riidh
Annars lika med D.
3201. F. bidhæ *för* in

Vers. 3202¼—½. D. Oc huile*n* ider oc haffue make
i gøren thz for wa*re* sake
C. E. *fattas.*
F. ath hwillæ *för* Oc huile*n*

3202⅓—⅛. tha i thz erindæ hawæ giord
ther wi hawæ aff edher hørd
herræ iwan swaredæ hosbwndæn tha
for sanindæ jech thz ey jettæ maa
thy thz alt a lyckæ stor
hwr*e* thz mæg i hændæ gaar

3203. C. swa*ra*de *för* swarar
D. E. *Samma läs-art.*
F. æn bad h*er* ẏwan hosbwndh[æ]n tha

3206. E. thit som h*er* gawia*n* spørie eller høræ

3207—8. D. j *för* och — ider *för* them

3210. D. huath i biude*n* thz fra*m* ath fø*re*
F. thz han them beder fram ath føræ

3210¼—½. E. Hans loff ær h*er* och i allæ stadhæ
thi ha*n* hialp them af alle wadhæ
F. ha*num* loff och æræ i allæ stadæ
thy han løstæ them aff wodhæ

3210⅓—¼. F. och saa for then grimæ død
som them stod foræ och andræ nød

3215—6. D. *fattas.*
E. v. 3216 *fattas.*

3218. D. the*nne* *för* allan

3219—20. C. inge*n* *för* ekke
D. thy ath ha*n* ke*n*ner hono*m* wel
oc gøren hono*m* ey me*re* skel
E. *fattas.*
F. och seyer jech kindher ha*num* ful wæl
och giøræer ha*num* ther for ey meræ skiel

Vers. 3220½—½. D. Jek rædi*s* thz megh til scadæ gar
ath jek sa lenge haffue*r* varit he*r*
F. F. *Samma läs-art.*

3222. D. he*r*re vi vile mz ider fara
F. *Samma läs-art.*

3223—4. Ælle *för* alle
D. Oc væriæ ider meda*n* vi moge*n* liffuæ
eller oc dødhe nær ider bliiffuæ
E. mæ*n* *för* mz — eller *för* alle
F. men *för* mz — heller *för* alle

3224½—½. F. tha swaredhæ them he*r*ræ iwan
gud takæ edher sawdæ han

3225. D. withen *för* wilin

3227—8. D. Gudh gøme ider alle en
frur oc mør oc sa men
E. hielpe *för* helsse
F. godæ *för* höffuiske

3230. D. kelda*n* *för* cappelen

3232. C. for æn D. fyr en *för* för
E. *fattas.*

3233. C. saluga *för* salgæ

3234. C. capellit *för* capellen
D. so*m* ther var fange*n* i kappelleith i*n*ne
E. *Samma läs-art som* D.
F. *fattas.*

3236½—½. E. Soa skamelig vppa en flaghæ
thz giorde the henne for wle*n* saghe
F. skiendelig *för* skamelig *Annars lika.*

3237—8. ther the D. so*m* the *f.* the
E. *fattas.*
F. ther *för* och — ther the *för* the

3239.

Vers. 3239 C. thagar *f.* tha E. bolith *f.* elden

3241—2. C. ffor hwi *för* fore hwat

D. Ha*n* øpte fasth oc badh them hette
huath gøre i nw i onde vette

E. Ha*n* øptæ fast och bath them bidæ
Huat gøræ j nw thre ondæ væthæ

F. och øptæ fast och badh them bidhæ
jech wil then jo*m*fru løssæ aff qwidh

3242½—¼. E. Thz veth gud i hi*m*me*r*igh
ey skal hu*n* døø fore ethers swigh

F. wil *för* veth *Annars lika.*

3242½—¼. D. J haffue*n* he*n*ne inge*n* sak ath ke*n*ne
for ider lygn scal ho*n* ey brenne

E. B. C. *fattas.*

F. skyld *f.* sak *Annars lika med* D.

4243—4. D. *fattas.*

3245—6. D. E. *fattas.*

F. gud willæ ey ath hwn forderwedes theræ
thy han wistæ hindæ v skyldigh wæræ

3247—8. D. E. *fattas.*

F. herræ iwan *för* han

3248½—¼. E. Ha*n* raskelig fra*m* til elde*n* rendæ
Ha*n* vilde ey lade Ath hielpe hennæ

F. raskæligh fram til ildæn rændæ
och willæ ey ladæ ath frælsæ hindæ

3249—50. D. E. *fattas.*

F. wigedæ *f.* rympde

3251—2. C. sagho *för* sagdo

D. E. *fattas.*

F. the sowæ thz wæl *för* the sagdo allæ

3253—4. D. thaler *för* kærer

E. sagde *f.* öple — sagde *f.* mælte — talæ *för* kærer

F. sawdæ *f.* mælte — taler aa *f.* kærer pa

Anm. Här återvänder texten till handskriften A.

3255. B. C. D. E. F. æ *fattas.*

3256. B. C. *fattas.*

D. som megh *för* mik

F. kom nw fram mæg torff bestaa

3257. E. Hær ywan F. herræ iwan *för* han

3258. B. C. och *för* han — jomfrun *för* hon

3259—60. B. naken och giorde sin scriptæmall och gaff gudhi wald om liff ok siæll

F. sigh gudh *för* gudhi ij vald

3261—2. D. *fattas*

E. Hun hadde ther eỳ clæder till Flere æn jech nw siæ vill

F. aa *för* til — maa *för* vil

3263—4. D. *fattas.*

3266. B. C. D. v. 3265—6 *fattas.*

E. Sorlig fielde foræ henne thoree

F, feldæ allæ for hindæ thoræ

3267—8. B. C. D. E. *fattas.*

F. hwæm kan os nw til hielp wære wort bwdh til myn frwæ ath bæræ

3269—70. B. C. D. *fattas.*

E. Och sagde thz mwæ wỳ soræ kære Hun ær forlwen aff sin æræ

3276. B. C. eller sin ordh ater takæ (taka)

D. the scule sin ordh apter take

E. eller the skulle there ord til rigge drage

F. the skwllæ there ordh aftter tagæ

Vers. 3277—8. B. C. D. *fattas.*
E. gud vill at *för* om
F. heller dødh for mæg adh bliwæ
sa framt so*m* jech ma lewæ
3280. F. hw*n* hielsedæ ha*num* och sawdæ tha
3282. B. C. E. F. seer D. ser *för* skal see
3283—4. D. E. *fattas.*
F. til ændæ *för* ænt
3286. B. all min C. alth mith *för* allder min
3288. B. C. wlte E. volde E. hawer wolleth *för* valda
3290. D. *fattas.*
F. orsag *för* saklösa
3291. E. Droseden } *för* Herra drozatin
E. The drost }
3292. B. C. nw tala *för* tala
E. ha*n*num *för* hænne
3294. B. C. torfft D. torffth F. tørfft *för* thröff
E. tro eÿ thz hu*n* vill sighe
3295. E. Oss F. os *för* mik
3296. F. vsand *för* osan
3298. D. e*n* for he*n*ne moth tre ath striide
E. En ene foræ he*n*ne thre at stride
F. æn jenæ modh os tre ath stridæ
3299. B. C. D. E. F. ther *för* hænne
3300. E. Jech for ether eÿ flÿ eth har
F. jech wil ey fly fra edher jen food
3301. B. hwarke*n* C. hwarke D. huarke *för* ey
F. thy jech hawer ey hæræ myn frænder
3303—4. B. C. D. *fattas.*
E. ridhæ *för* gaa
3305—6. B. C. D. E. *fattas.*

Vers. 3307—8. B. ey wid*er* C. ey wid *för* ræt ey
D. *fattas.*
F. thrwgh ey widh *för* three ræt ey

3309—10. B. F. rættæ C. rætta*n* *för* visso
D. E. *fattas.*
F. som jec wil *för* ij vilin

3311—12. B. D. idher C. ider *för* the
E. *fattas.*
F. luneta *för* hænne

3312½—½. B. fo*re* thy jak wet thz sannerlik
hon rædh sinne fru æn ald*re* swik
C. E. F. *Samma läs-art.*
D. *fattas.*

3313—14. B. C. *fattas.*
E. trøst*er* poa *för* veet at

3314½—½. E. Ther alt ræthuiss och sa*n*den ær
men iech for sa*nnen*de at stride h*er*
F. ther allæ rætwishz och sa*n*ni*n*dæ ær
medhen jech for sa*n*ni*n*dæ stridher hær

3315. B. myk*it* hogmod *för* hoghmoodh mykith
C. D. E. F. *Samma läs-art.*

3318. B. C. wilom D. wiliom *för* skulu*m*

3319. B. swarade E. swarede F. swaredæ *för* swarar

3322. B. C. kan thz
D. ka*n* thz ok
E. ka*n* och thz
E. kan thz doo
} *för* ok kan thz æn

3323. B. C. D. E. göra *fattas.*
F. nogot *för* göra

3324. B. id*er* rada *för* radha
C. D. E. *Samma läs-art.*
F. weri edher thz wil jech radæ

3325—6. B. C. gerni*ng* *för* værk — her *för* ræt
D. *fattas.*
E. Huat løÿen gør vil iech sware
Thz sigher iech hær oppenbare
F. hindæ *för* hænna værk

3327—8. B. C. thz *för* thit — idher *för* thik

3330. E. mwæ *för* vili*um*

3331—2. B. C. D. swarade *för* swarar thöm
B. E. F. o *för* a — D. a *fattas.*

3334. F. skullæ jech ther om bliwæ døø

3336. F. fra seg *för* thædhan

3337—8. D. *fattas.*
E. sæth *för* læg

3339—40. B. C. *fattas.*

3341—2. B. C. ha*n* *för* the
E. *fattas.*

3343—4. B. skiutlik
C. skiwtlik } *för* rasklika
D. snarlige
E. *fattas.*

3345. B. C. sin D. sith E. eth F. sit *för* ena

3346. B. skiutlik
C. skiwtlik } *för* rasklika
F. hordæligh
D. so ha*n* *för* ok rasklika

3348. B. C. v. 3347—8 *fattas.*
D. vile nw her iwa*n* skade
F. komæ nw och wil ha*num* skadæ

3349—50. B. C. røræ (røra) *för* rördho
D. *fattas.*
E. Soa hordelige the til her ÿwa*n* rendæ
mz the starcke skaft the hadde j hæ*n*de

F. vmadæligh *för* önkelika — storæ *för* starka

3351—2. B. C. stinga *för* stungo
D. *fattas.*
F. syndher *för* stykke — wold *för* mold

3353—4. D. *fattas.*
E. ey *fattas.*
F. røræ *för* forgöra

3355—6. D. E. *fattas.*
F. och for drogh them thz paa then tidh thy han wintæ sægh æn horder strid

3357—8. B. renner C. ræ*n*ne *för* rænde
D. E. *fattas.*

3359. D. Herræ iwa*n* ha*n* togh drotzæle*n* ware

3361—2. E. *fattas.*
F. och rændæ ha*num* sa raskælig aff thz han kwndæ ey til weriæ faa

3363. F. drostæn *för* han

3367—8. B. C. D. mondo *fattas.* C. the*ra* hiærta *för* ij hiærtadh D. gør *för* giordhe — the*re* hierte *för* ij hiærtadh
E. F. *fattas.*

3369. B. the rykte thera swærd tha bade sama*n*
C. *Samma läs-art.*
D. the*re* swerdh alle } *för* tha badhe til
E. the*re* swærdh } *för* tha badhe til
F. thieræ swærdæ allæ } *för* tha badhe til

3371—2. B. C. *fattas.*
E. inckeligh F. ønkælig *för* angislik

3373—4. D. *fattas.*

3375—6. B. C. *fattas.*

3377—8. B. C. D. F. ræt *fattas.*

E. *fattas.*

3380. B. C. D. E. F. tha *fattas.*

3381—2. B. C. thik *fattas.*

D. E. *fattas.*

F. ath jech *för* huath iak thik

3383—4. B. C. D. E. *fattas.*

F. legæ thik thz sa næær
thz thu thesse aldrigh bodhæ faar

3385—6. B. C. alt *för* nu at

D. Huath thu haffuer nw borgath megh
thz scal jek nw løne tegh

E. *fattas.*

F. hwad thu hawer føræ giordh mæg
thz wil jech nw alt gialdæ thik

3388. B. C. the *för* thæsse

D. thesse tre riddare søke honom til hande

3391. D. Then tiidh F. ther *för* Thz första

3392. B. affstadh *för* op

C. D. F. *Samma läs-art.*

3393. D. Tha her iwan *för* thz han

3395—6. B. C. E. *fattas.*

3397. B. sma *för* sunder

C. D. E. F. *Samma läs-art.*

3398. E. goa *för* spriuga

3400. B. C. D. v. 3399—400 *fattas.*

E. Huat thz var pladæ eller pantzer

F. hwadh thz war pladæ heller platener

3401—2. D. rekker *för* raakadhe E. vslæ *för* salugha

3403—4. B. C. D. *fattas.*

2405. B. C. E. ræt *fattas.*

D. thz matte synes opinbar

E. v. 3405—6 *fattas.*

3407—8. D. *fattas.*
8413—14. B. C. D. F. signadha *och* thænna *fattas.*
E. verduge *för* signadha
3415—16. B. C. D. E. *fattas.*
F. ladæ ham ey herre døø
men han wil frælsæ sagløs møø
3416½—½. D. The bade for honom som i mogen høre
the matte honom ey annen hielp gøre
B. C. E. *fattas.*
F. the badhæ mz hanum som i•maa høræ
ther ey matte annet mz hanum giøræ
3419. B. C. F. honum *fattas.*
D. ther *och* honum *fattas.*
E. Hans brødre two ther effter leffue
3421—2. B. C. D. riidh *för* tiidh
E. *fattas.*
3423—4. E. *fattas.*
F. storæ hwg *för* slagh
3424½—½. D. Thy han war moder aff riisens slagh
som han hade then same dagh
3426. B. Thz honum swa nælæ ga
C. thz the honum swo næle gaa
D. ath the honom sa nær ga
E. F. *Instämma med* D.
3427—8. B. C. D. *fattas.*
3429—30. B. hon griper tha the riddare twa
och kastar hwar en annan j fra
C. *Samma läs-art.*
D. there *för* hin
E. v. 2429. *fattas.*
2432. E. j kroppet eth iæmmerlich wndh
F. jet sa jamerlig dypt wndhæ

3434. B. C. v. 2433—4 *fattas.*
D. aff thz hoggith hon tha fek
E. Aff the hugh ther løyæn fik
F. aff thz hwgh ther hwn fek

3435. B. C. then tiidh / D. tha / E. ther } *för* Thz första

3438. B. maklik C. maktliga *för* hardhelika

3439—40. B. han twinger them wtan thera wiliæ
the skulo them ther badhæ giffuæ
C. *Samma läs-art.*
D. *fattas.*
E. Han twang them om the vilde leffue
At the skulde them fange giffue
F. *Öfverenstämmer med* E.

3441—2. B. C. D. E. *fattas.*
F. æn do hans løwæ hwn ær saar
hwn hielper hanum tha som hwn stoor

3443—4. D. *fattas.*

3445—6. B. C. thz ater / F. thz alt affter } *för* siin ordh tha ater
D. ath the matte tage sin ordh apter there
thz matte tha ey anners ware
E. *fattas.*

3449—50. B. ater lygnæ C. epther lygna *för* lygna
D. ath te ware bade brende i baal
sa hempner gudh alle lyge mal
E. The vorde bodæ brende j bool
v. 2248 *fattas.*
F. sa ath the brændis pa jet baal
sa hæffnedhæ gud then jomfrwes maal

3451—2. B. D. quidh F. qwid *för* qwidhe

E. *fattas.*
3453. E. her ÿwan *för* saara
3455—6. E. *fattas.*
3457. B. kende *för* kænnæ
D. sin sar han neplige kende
E. tha ey kende F. jcki kiendæ *för* ække kænnæ
3459. F. frælsedæ ær lwneta nw
3460. E. Siden for hun venscap af sin frw
F. och hawer wenskab aff sin frwe
2461. B. C. v. 2261—2 *fattas.*
D. Hon lotz her iwan inte kenne
E. Hun lodh sich som hun her ÿwan icke kende
F. then frwæ herræ iwan jcki kiendhæ
3466. B. hans leon *för* leonith
C. D. E. F. *Samma läs-art.*
3467. B. j hwilin E. i hwiles F. i hwillæ *för* hwilin
3468. B. til rækæ C. til ræka D. til ræke *för* redho
E. til thess i vordee til sundee bodæ
F. til i ær wæl hielæ bodhæ
3469. E. løne *för* thakke
F. edher frwæ *för* idher
3471. B. aldrik C. aldre *för* ey
3472. B. hwarken her eller annar stadh
C. D. E. *Samma läs-art.*
F. hwærken hær heller i noger stad
3474. B. C. (min) *fattas.*
D. som aldre ganger aff min hugh
F. *Liknande läs-art.*

3475—6. B. thz thykk*er* mik illæ waræ giort
thz j swa bradelik fara borth
C. E. *Samma läs-art.*
D. snarlige *för* bradhlika fara
F. thz tøker mæg nw illæ wæræ
at i ey længer dweles h*æ*ræ
3477. B. C. thenkte *för* thænker
3479—80. B. hwat ha*n* haffde he*n*ne giort j mot
thz matte ho*n* wæl rada bot.
C. *Samma läs-art.*
D. E. *fattas.*
F. hwadh i hawæ he*nn*æ giord i modh
ther ma i och wæl radæ bodh
3481—2. B. C, D. E. *fattas.*
F. ower *för* æpter
3483—4. B. ærlik C. ærlig *för* vara
B. C. i her *för* ij
D. mi*n* fru thz tykker megh va*re* vel
huath i h*er* tale mz fulgodh skel
E. ful-*för* vara — ræth oc *för* rættan
F. mẏn frwe ther mz nøwes mægh wel
thz ordh i tallæ thz ær mz skiel
Anm. Här slutar handskriften D.
3486. B. C. ward*er* *för* ma
E. Jech hau*er* brodeth thi mo jech thie
F. hwadh jech brød thz skal jech thye
3487—8. B. C. mælto *för* (sagdhe)
E. Ærligh *för* stolte
F. tha badh hwn ha*num* sa my*n*neligh
edlæ ridder seger thz mægh
3491—2. B. C. *fattas.*

Vers. 3495—6. B. idhært n*am*pn och huru j helæ
thz ær thz iach eff*ter* lethæ
C. E. F. *Liknande läs-art.*

3499. B. thz wil iach fr*ua* sighiæ tik
C. F. *Samma läs-art.*

3501—4. B. C. *fattas.*

3507—8. E. *fattas.*

3509. B. C. thy wi aldre sakt hørde

3512. B. at ekke ær iach mz fr*ur* kær
C. *Samma läs-art.*
E. At iech icke frucktær hæræ
F. ath jech jckj fromer ær

3513. E. morge*n* *för* nakar

3516. B. C. fr*ugo*m } *för* frugha
E. mz fr*u*ær } *för* frugha
F. frwe } *för* frugha

3519—20. E. Neÿ thz mo ether icke dwæ
før æn iech sidher veth mi*n* fruæ
F. ney jech thik jcki mowæ
føræ jec ær for likt mz myn frwæ

3520½—½. F. och hawer ther wissæ a til redæ
thz hwn for lader mæg sine wredha

3522. F. och lew*æ* *för* nu lifuin

3523. B. C. fra *för* fa
E. *fattas.*

3526. E. at iech mattæ fa*n*ge theraff røn

3527. B. C. mælte *för* (sagdhe)

3528. F. gudh wedh wel hwadh jech mionæ

3529. E. Ath the frwee her hoos mek stoor

3530. B. C. en *för* hon
E. nylith *för* nykil

Vers. 3530½—½. B. och mik haffuer swå saræ spent
mik rædis thz warder ey bradlik ænt
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. och mæg hawer sa sarligh bespent
jech frycther thz worder eẏ snarligh end
3531—2. E. *fattas*
3533. B. C. E. j *för* a
3538. F. ther hindæ frælstæ thæræ
3539—40. B. C. *fattas.*
E. siæ *för* lofua — E. F. man *fattas.*
3542. F. j naar i fongæ ther timæ til
3544. C. E. (hus) *fattas.*
F. ath for ligæ mægh mz myn frwæ
3545—6. B. C. *fattas.*
E. gantzsæ *för* storlika
3547—8. B. C. E. *fattas.*
3550. C. F. gaa E. goa *för* sta.
3550½—½. E. Och gidær [ey] mz hannum ganget
fore the soar som hun hauer fanget
F. och eẏ gider wæl mz hanum gangen
for the mange saar ther hwn hawer fongen
3551—2. B. wardæ C. warda *för* koma
E. *fattas.*
F. ½. ther them mattæ wæræ til magæ
2254. B. bløten musa hente han
C. bløtan mwsa tha hænte han
E. thz blødæ mwss tha hæntæ han
F. bludæ och moss thz tog han
3555. B. stund C. stwnd *för* sæng
3557—8. E. *fattas.*
3566. B. och wilde nødugh thæden borth

C. *Samma läs-art.*
E. Han vilde ey ridæ tæden borth
3567—8. B. C. *fattas.*
3569—70. B. then portenær kom gangande ther
spør hwo æstu ther wthe stær
C. E. F. ½ *Liknande läs-art.*
F. ½. och spordæ hwem ther wdhæ war
3572. E nw *för* ij nat
3573. B. C. honum F. hanum *för* the
E. Tha swarede hannum then gode man
3575—6. vo odh *för* var skiot
F. och løb tha fram som han mest gadhæ
then porth giensten op for hanum ladhe
3578. B. herra iffwan storlik wæl vnfingo
C. E. *Samma läs-art.*
F. the hanum allæ mz æræ vndfingæ
3578½—½. B. sommæ toko hans ørs j tømæ
och sommæ toko hans wapen at gømæ
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. mwndæ hans waben *för* toko hans wapen at
3579—80. B. C. *fattas.*
3581—2. B. C. *fattas.*
E. gode *för* kæra
3573—4. B. C. at *för* om
E. *fattas.*
3585. F. æræ *för* bæra
3586. B. sarlik henne skadhæ the kæræ
C. *Samma läs-art.*
E. Och sorlighe the thess skade være

3586½—½. E. Thz gør them alle sammen vee
the jæmmer ther the aa løÿen see
F. hinde *för* løyen

3587. B. C. mælte F. meltæ *för* (sagdhe)

3588. B. dande C. dogande } *för* donde
E. godær F. from }

3590. B. radhæ C. ræke F. reghe *för* ræka
E. Soa lengea j bodhæ til ræge æræ

3591—2. B. C. *fattas.*
E. v. 3592 *fattas.*

3594. B. C. the badhe *fattas.*
E. varo the *fattas.*
F. the beste legiær waræ bodhæ

3596. B. hwitæ E. hwitan E. F. hwiden *för* sinne

3597. B. swa mangalund } *för* manga lund
C. so mong ffoldh }

3598. B. skamman C. stakkot } *för* skamme
E. stacket F. snaren }

3601—2. B. eth kastalæ *för* een kastælla
E. Ath en riddere ther lidæt j fraa
Siugær j sin gordh loa
F. ath jen righ ridder theræ
i sit hws laa sywgh thiss wæræ

3603. B. fromadæ F. for weyen *för* fromber
E. v. 3603—4 *fattas.*

3604. B. aff swartaklingræ } *för* swartæklimgra
C. aff swartalimgra }
F. herræ wilom hin rigæ hiede hand

3605—6. B. C. *fattas.*
F. mygen *för* vara

3607. B. Effter han liffde hans døtter twa
C. E. F. *Liknande läs-art.*

Vers. 3609—10. B. C. egner E. arf *för* fædhærne
F. the toge tha om thieres gosz at trætæ
hwilke*n* thz skwllæ holde mz rættæ

3611—12. B. then eldre syst*er* mælte tha
thz then øngre skulde ey fa
C. *Lika.* — F. saa *för* tha *Annars lika.*
E. ælstæ *för* eldre— enctet *för* ey

3614. B. C. F. ther om *fattas.*

3615. B. och fanga sik ther en then ma*n*
C. E. F. *Liknande läs-art.*

3618. B. hugo modh C. hogamot } *för* hugha moodh
E. homoth F. howmod }

3619. B. C. huxade *för* thænkte — thz sa*m*ma *för* thz

3621. B. C. at *fattas.*
E. All sin nøth foræ ha*n*nu*m* kiære
F. och sin nød for ha*num* ath kieræ

3622. B. C. he*n*ne E. he*n*nis F. hindæ *för* the ældre

3627—8. E. Thi før then ẏngeræ ko*m* thær
The ældre sẏstær foræ he*n*ne ær

3631—2. H*er* gawian hau*er* then ælstæ jæth
Han vill henne værie om ha*n* hau*er* ræt

3633. B. C. ther om *för* tho thz at

3636. F. och løssæ edher storæ qwidhæ

3638. B. aff mik skal thz ræt engin høræ
F. *Samma läs-art.*

3636$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. och iach thz engho*m* sighiæ wil
før æn idher wili ær ther til
C. F. *Samma läs-art*
E. *fattas.*

3639. B. C. kom tha *för* thz kom

Vers.

Vers. 3641. E. stacket *för* stuntan
F. jen mantel hawdæ hwn aa
3643. E. vnder *för* væl
F. foreth wel mz hermelin
3645—6. B. then *tri*dhiæ dagh ther fore war en
kom drøtni*n*gen at*er* igen
C. efflher en *Annars lika med* B.
E. *fattas.*
F. foræ endh *Annars lika med* B.
3647—8. B. waro C. wore *för* vaara
B. rena*n*de } *för* ridhande
C. kome rænna*n*de }
E. *fattas.*
3649—50. B. F och war tha (C. swo) *för* ok var
E. *fattas.*
3651—2. B. C. aff *för* förra
E. *fattas.*
3653—4. E. *fattas.*
3655—8. B. C. E. *fattas.*
F. thik *fattas.*
3660. B. syst*er* *för* iomfru C. E. *Samma läs-art.*
3661. E. fiælskræpper F. fieldskrepp*er* *för* fiæl-
skarper
3654. B. aff them ma*n* thesse tide*n*dæ la*n*gu fra
C. *Samma läs-art.*
E. ma*n*gæ tiænde the sagde i fra
F. aff them mand thesse tidindæ fra
3665—6. B. tegnæ C. tægna *för* thæyghna
E. Och helsædæ h*er* gawia*n* oc a*n*dre
tiennæ
Aff ærligh ridde*re* løyens viengnæ

F. the hielsedhæ herræ gawian tha i stad
som løwens ridder han them badh

3667—8. B. C. *fattas.*
E. The sagde i then same tith
Huar han løsdæ allæ there qwidh
F. och sawedæ them i then same tidh
hwræ han hawde løst thieræ qwid

3670. B. C. herra *och* ræt *fattas.*

3675. B. och idher manga quædio sende
C. ok ider monga gode netter sænde
E. Han ether megel helsne sændhæ
F. mange gode natter han edher sende

3676. F. fuld wel *för* gørla

3678†—½. E. Och [? eÿ] iech haffuer aff hannum hørth
før æn nw huat han haffuer giort
F. och aldrig hawer jech til hanum spordh
føræ æn nw hwad han hawer giord

3679. B. iach før *för* ther iak
C. E. F. *Samma läs-art.*

3680. F. hørdæ ther *för* lyddo op

3681. E. møø *för* quinna

3684. B. henne *för* thænna

3687. B. gørin for allæ frur æræ
C. *Samma läs-art.*
F. giøræ thz for all jomfrwer æræ

3692. B C. F. (sköt) *fattas.*
E. ther *för* (sköt)

3692†—½. E. thy vordæ j ther nw ath bÿdæ
thz sigher iech ether thz skullæ i vidæ
F. wedh ath lidhæ *för* nw ath bÿdæ
Annars lika.

3695. B. C. artus E. F. artus at *för* (^{d}as) at

Vers. 3697—8. B. C. *fattas.*
E. thz man skall engen then fÿnnee
ther segh tørff hær vnder vindæ
3701—2. B. C. F. *fattas.*
E. Værie mit moal men jech hauer ræth
mæthen vÿ gÿtæ ey sælffue sæth
3706. B. C. E. F. bør *för* bær
3707—8. B. C. F. *fattas.*
3709—12. E. *fattas.*
3712½—½. B. for wtan allæ trættæ
och wilde hon liffuæ mz rættæ
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. om *för* och *Annars lika med* B.
3713—14. B. æn thok iach kan her enge hielp fa
mæden iach ær komin her swa
C. inga hielpa *för* enge hielp *Annars lika.*
3715—16. B. j skulin thz høræ om iak liffuæ
iach wil min ræt ey thok opp giffuæ
C. *Liknande läs-art.*
F. spøræ *för* fræghna
3717. E. Konning artus swarede the godæ iomfru
3720. E. ærende F. ordh *för* skipilse
3721—2. B. C. *fattas.*
3724. B. j laten henne haffua thz hon a
C. F. *Liknande läs-art.*
E. Ladher ethers søster thæt hun ao
3726. B. thz weth wæl gudh thz dugher ey swa
C. *Samma läs-art.*
F. ney wed mend jech giør ey sa
3727. E. thren F. trwsel *för* thrwgh
3729—30. B. C. *fattas.*

Vers. 3731. B. C. kan *fattas.*
3732. F. kiemppe *för* riddara
3734. E. tage *för* thænkin
3736. F. i winer ey eder systers ræt
3737—8. B. hon hawer æn sæxtæn daga til
at letæ effter then henne hiælpæ wil
C. *Samma läs-art.*
E. trætten F. fyri tywæ *för* sæxtæn
Annars lika med B.
8739. E. j engelund *för* ey
F. them dom moo wi ey wæl brydhæ
3740. B. ma ræth C. mo ræth *för* skal rættin
E. Om hun moa logh oc ræt nẏdæ
F. om hwn skal here ret nydhæ
3741. B. the jomfru war tha brat til swara
C. F. *Samma läs-art.*
E. v. 3741—2 *fattas.*
3742. F. joo *för* æ
3743—4. B. C. E. *fattas.*
F. jech ma edher jcki tallæ a modh
do ath jech finge dis aldrig bodh
3745—6. B. C. herra F. herræ *för* hær
E. *fattas.*
3747—8. B. C. hon F. hwn thz *för* hon mik
E. *fattas.*
3749—50. E. F. *fattas.*
3751—2. B. C. *fattas.*
E. The ẏngræ sistær fore konningen stodh
Hun foor borth tæden j stadh
E. then jomfrw sin syster gierne bad
och foor theden bort istadh

Vers. 3753. B. then io*m*fru *hu*xade mz allæ si*n*næ
C. *Samma läs-art.*
E. Hu*n* tenctæ vppa mz alle sÿnnæ
F. hwn tenktæ mz segh i allæ si*n*næ

3755. F. til ha*num* stor all hindher lidh

3756$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. hon redh ø*wer* ma*n*ga h*er*ra rikæ
och wilde mz enge mot efft*er* wikæ
ow*er* bærgh och ow*er* dalæ
hon kom th*er* ow*er* mz myky*n* quala
C. inge*n* motte at*er* *för* enge mot effter
E. *fattas.*
F. hwn redh til mange h*er*ræ rigi
hw*n* wildæ tha for jnghen affter wige
høwe bierigh oc dybe dallæ
hw*n* ka*n* ther eÿ ower vdhen qwalæ

3759. B. C. æpter *fattas.*

3762$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. och aldrig hawer hørd saffd fra
ath noger ridder skullæ hiedæ saa

3763—4. B. C. *fattas.*

3765—6. B. hon war ther aff thok hala gladh
at hon wàr kome*n* j then sam*ma* stadh
C. myk*it* *för* thok hala
F. hwn wortæ tha mÿget blid
ath hw*n* war komen i then tidh

3767. B. fo*re* he*n*ne æræ
C. for hænne ær
F. foræ æræ
} *för* fore ær

3768. B. kæræ F. kieræ *för* kær
C. *fattas.*

3768$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. thz mate ma*n* wæl a he*n*ne see
thz he*n*ne war j hiærtæt we
C. F. man *fattas.* E. thz *för* ma*n*

Vers. 3769. E. *fattas.*
F. och lawdes seg i sottæ sæng
3770. B. hen*ne* Pina war badhæ thu*ng* och la*ng*
C. F. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
3771. F. en møø lod hwn til sæg kallæ
3772. B. ther he*n*ne trøst war pa
C. *Samma läs-art.*
E. Som hu*n* trøstedæ besth vppa
F. som hwn trodæ bæst for allæ
3775—6. B. C. *fattas.*
E. fare mit ærindæ thætte sÿnnæ
huar thu mat Løyenss riddere fÿnnæ
F. och faræ nw ath thz sin*n*æ
effter løwens ridder at fin*n*æ
3777—8. B. C. E. *fattas.*
3779—80. B. the jomf*ru* redde sik tha till
och sigher at hon gernæ fara will
C. F. *Samma läs-art.*
E. geniste*n för* tha *Annars lika med* B.
3781—2. B. C. *fattas.*
E. Jech skal aldrigh ko*m*me hær
før æn ha*m* jech finnæ kaan
F. jech skal eÿ affter komæ her
føræ æn iech ha*num* funden faar
3782½—½. B. hon tok orloff och bort ho*n* redh
hen*ne* war ey kun*n*og then ledh
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. hw*n för* hen*n*e — wel kiend *för* kun*n*og
3783—4 E. The jomfru swarede vatheligh
Ath hun hadde enge*n* swe*n* mz sigh

Vers. 3785. E. Thæt mestæ hesten ha*n* formoa
3786. F. alt til dawen mw*n*dæ for gaa
5786½—¼. E. Ath nathen trædæ he*n*ne ther till
Hu*n* veth eÿ gørlæ huort hu*n* vill
F. och naten trad hindæ til
hwn wed eij giørlig hwad hw*n* wil
3787—8. B. C. F. (en) *fattas.* F. komen *för* stad
E. *fattas.*
3789—90. B. C. giorde *för* gör — F. mygz *för* myrkt
kw*n*næ *för* matte
E. *fattas.*
3790½—¼. F. thz war myghz yngelig
then nat war hinæ pinelig
3791—2. B. saræ sørgde the io*m*f*ru* tha
hon war stadh j sorgse*ns* lugha
C. Sara tha syrge — *Annars lika med* B.
E. *fattas.*
F. sare søriger then jo*m*frw
thÿ hwn ær standen i wode nw
3793—4. B. hon weth sik ey til radha
wta*n* bidher sik gudh til nadha
C. *Samma läs-art.*
E. Ath hu*n* *för* hon — enctæ *för* ey
Annars lika med A.
F. hwn wed sæg jnthz til radæ
vdhen bedher gud sægh nadhæ
3796. B. C. nat got F. nat god *för* nat
3797. E. *fattas.* F. vlffwe *för* vargha
3798. E. *fattas.*
F. aff them hørde hwn sa mygel bangh
3800. B. q*ui*dh C. qwidhe *för* qwiidho
3801. E. lidæt F. eÿ langt *för* skampt

Vers. 3802. B. wæktare blæser ther pa
C. wæktaren blæsthe ther wpa
E. Vectærnæ blæsdæ ther fast vppa
F. then wekther qwadh ther høfft oppa
3803—4. B. C. E. *fattas.*
F. hwadh han qwad och han giordhæ
then jomfrw thz saa giørlig hørde
3805. B. hon s*tra*x eff*ter* horn*it* redh
E. Hu*n* geniste*n* efftær hordæt redh
F. och tha effther røsten redh
3806. F. then hw*n* wistæ wæræ then giensten ledh
3807—8. E. *fattas.*
3809. C. hopes F. hobes *för* hopar
E. *fattas.*
3810. B. jach ma j nath got h*er*b*er*ghe fa
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.* F. jech skal *för* jach ma
3811—14. E. *fattas.*
3819. B. C. gropa E. grafuar F. grawær *för* gropir
3820. B. the wænistæ ma*n* wilde mz øgho*n* se
E. *fattas.*
F. *Öfverensstämmer med* B.
3821—2. B. C. *fattas.*
E. Ther offu*er* gik longæ spa*n*ghæ
the ware bodhæ ný och langæ
F. ther ower ganger lønlige spangæ
the æræ bode smale och lange
3823—4. B. the jomf*ru* gik st*ra*x borth
ow*er* them graffuæ til then port
C. *Samma läs-art.*
E. graff ock F. grawer *för* gropa — E.
spangh *för* port

Vers. 3825—6. B. swa enge*n* *för* thz ængin
E. *fattas.*
3827. B. C. hon *för* ok
3829. B. C. wernen E. burge*n* *för* værninne
F. tha swaredæ jen wecther a wernen stod
3830. B. C. warin *för* ærin
3831—2. B. C. *fattas.*
E. F. æræ ko*mm*en *för* komin
3833. E. *fattas.*
3834. B. iach torff thæs nw full wæl widher
C. F. *Samma läs-art.* E. *fattas.*
3835. E. *fattas.* F. han gienste*n* *för* Han
3836. B. och gik he*n*ne swa blidelik j mot
C. F. *Samma läs-art.* E. *fattas.*
3837. B. C. E. *fattas.*
F. *Nästan lika med* A.
3838½—½. B. ha*n* ledde hona j enæ warma stuffua
her skulen j io*mfru* inne soffua
C. E. F. *Samma läs-art.*
3839. E. magh *för* nadhe
3840. B. til dryk och swa til ætæn badhæ
3842. B. afat C. a faath *för* faat
3843—4. B. thz ær then bøn iach bidhiæ wil
j lathen sighiæ mik ther til
C. *Samma läs-art.* — E. *Nästan lika.*
F. lader mæg thz seÿe til
thz er then bøn jec bede wil
3845—6. F. arligh om mørigen dawe*n* op gik
then jomfrw tha gienste*n* kledde segh
3847—8. E. *fattas.*
3849. B. swarade *för* swarar C. F. *Samma läs-art.*
3851. B. C. *fattas.*

Vers. 3852. B. for hwi wilin j swa arllæ faræ
C. *Samma läs-art.* E. arlæ ridæ *för* br. fara
F. hwi willæ i sa bradelig hedhen faræ
3853. B. C. *fattas.*
F. hwn swaredæ jech wil thz gierne giøre
3854. B. C. *fattas.*
3855. B. then riddar*e* th*er* iach efft*er* letæ
C. *Samma läs-art.*
E. En h*err*æ jech far efft*er* at ledæ
F. jen *för* then — ther *fattas.*
3857. E. swa mykith *fattas.*
3859—60. B. C. om *fattas.* B. C. F. æn *fattas.*
E. F. til gudh *fattas.*
3861. E. *fattas.*
3862. E. *fattas.*
F. jech sa ha*num* ræt all*er* endh
3863. B. C. swarade E. swarede F. swaredæ *för* swarar
3864. E. om *för* at
3866. B. thz war langho ha*n* war hæræ
F. thz ær eÿ lengÿ sidhen ha*n* war her
3867—8. B. iach thz mz mi*n* øghnin sa
fiælskarpen resa til dødhen sla
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. och jech thz mz mÿn øgen saa
field skrepp*er* resse han dødh sloo
3869. B. allæ nødhæ C. alla nødha *för* mykle nödh
3870. B. C. thz lønæ (løne) ho*num* gud all w*er*l-den bødh
E. thz løne ha*nnum* gudh ther all v*er*den bøth
F. thz løne ha*num* gudh s*om* all ting bød

Vers. 3870½—½. E. Han sloa h*er* fielskræppa i hiell
Meget giordæ ha*n* tha væll
F. B. C. *fattas.*

3874 B. en mer*e* fiændh iach ald*rik* sa
C. *Samma läs-art.*
E. fiende *för* diæfwl
F. je*n* led*er* trold jech aldr*e* saa

3877. B. C. for*e* *fattas.*

3879—80. B. C. *fattas.*
E. Vid*e* thz gudh jech ka*n* thz eÿ vidhæ
tha fare j effth*er* ha*nnum* at ledhæ
F. gudh wedh jech thz ey seye kand
hwaræ i mowe fine ha*num*

3881. B. C. E. F. ledh *för* hedh

3883—4 B. han følgde h*en*ne ow*er* then windæ bro
her skulen j nw ridhæ a mi*na* tro
C. *Samma läs-art.*
E Han fulde he*n*ne offu*er* the vindebro
J skullæ ride po*n*ne then skow soa froo
F. ha*n* fylig*er* hindæ vde*n* then port
thidh skwllæ i ridæ bort

3887—8. B. C. E. *fattas.*

3889. B. hon ridher nw thæden so*m* ho*n* mæst ma
C. *Samma läs-art.* E. redh *för* ridher

3891—2. B. tha badh hon gudh aff hiærtæ och sinnæ
thz hon matte leons riddare fi*nn*æ
C. F. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*

3893—4. B. C. lithi*n* stu*n*d *för* stu*n*d
E. *fattas.*

3895—8. E. Eth ædlæ fæstæ hu*n* fore sich fan
ther sporde hu*n* effter then ædlæ ma*n*

Huer then he*nn*e møtæ ok hu*n* soa
Om noger there ha*nn*um kende moa

3901. B. C. then samma riidh — *för* skampman riidh
E. sa*m*me tith
F. sa*m*me ridh

3902. B. skama*n* C. skampa*n* E. stacket F. stakedh t.

3905. C. Jag bider ider for gudz æra
B. *Samma läs-art.*
E. Jech bedær ether ger*n*e fore ethers æræ
F. *Samma läs-art* *som* E.

3909—10. B. om idher lyster ha*n* at fin*n*æ
wi wilo*m* idher wisæ then q*ui*nnæ
C. *Samma läs-art.*

3911—12. B. C. *fattas.*
E. F. sist *för* (ᛉ ᛦ snimr) snimst

3914. F. farende *för* gangande

3915. E. nitræ F. næær *för* næla

3917—18. E. *fattas.*
F. dygd *för* höfwizko

3923—24. B. C. *fattas.*
E. sist F. sisten *för* snimarst

3925—6. E. *fattas.*

3929—30. E. then hede eldh och store ball
oc vorde maglig henne mall
F. ther hwn skwlle bre*n*næ i ieth baal
och hwræ han wardæ hen*n*æ maal

3931. B. C. E. lenge F. lengÿ *för* swa

3933. C. then wægh tha skole i rydha

3934. B. och skulen wæl gørlla taka wara
C. *fattas.*
E. och taghæ ha*nn*u*m* gørlæ waree
F och tage then fwld wel waræ

Vers. 3937—8. B. C. E. F. *fattas.*

3939—40. E. *fattas.*

F. sisten *för* thæn snimpsta

3940¼—½. F. hwad han hawer sidhen giord
ther hawer jech jnthz aff spord

3941—2. B. C. E. F. thu, thik *för* ij, idher

3942¼—½. E. Och raskelig ha*nn*u*m* at fÿnnæ
at ethers anger worder mÿ*n*ne

F. och nw bradeligh ath thz*te* sin*n*e
tha worder eder anger mÿndæ

3943. E. Nu far ræt mÿ*n* hiartæ kiæræ

3945—6. B. C. *fattas.*

E. Jomfru lader mek thz fræ*n*gnæ
ath j helse ha*nn*u*m* a mÿne vegne

3947—8. B. Luneta foor sik at*er* igen
the jo*mfru* ridher sik at*er* en

C. *Samma läs-art.*

E. F. *Lika med B i första raden, och med A i den andra.*

3950¼—½. B. ther iwan och ha*n*s leon waræ badhæ
hwiltes om nat och haffde nadhæ

C. E. F. *Samma läs-art.*

3950⅓—¼. B. C. och warto (worde) hell af thera sara
v. 3950¼ *fattas.*

E. och worde ther heell aff the*re* soar
for enctæ mu*n*dæ tæden fare

F. och wortæ hielæ aff thieræ saræ
føræ the mwndæ dedæn faræ

3951. B. husbonde*n* gik he*n*ne siælff igen

C. E. F. *Samma läs-art.*

3952. F. han kaledhe snarligh a jen swend

3954. B. ku*n*de *för* ma C. E. F. *Samma läs-art.*

Vers. 3955—6. B. C. E. F. *fattas.*

3956$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. ha*n* fwldæ then jomfrw ap mz sægh
i wæræ wel komen gud och mægh

3958$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. then jo*mfru* swarade ho*num* ther till
mith ærænde iach idher sighiæ will

B. F. *Samma läs-art.*

E. *fattas.*

3961. F. allæ *för* idra

3962. hon *är här tryckfel för* han

3963—4. B. C. *fattas.*

F. jaa *för* thz — E. ædlæ F. edlæ *för* sama

3966. B. tha moghi ha*n* j qwæld æn fin*n*æ

E. thu math ha*n*num i affthen væl fynnæ

3968. E. ga*n*tze *för* ij hiærtadh

3968$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. och kallade ho*num* for sinæ gaffua
nw wil iach idhært orloff hawa

C. takkade F. takedæ *för* kallade

E. *fattas.*

3968$\frac{1}{3}$—$\frac{1}{4}$. B. och ridhæ efft*er* ho*num* hwat iak forma
thz rad*er* iach tik at thu gør swa

C. *Samma läs-art.*

E. Skint tegh effther huat thu formoa
thz roder jech tek At thu gør soa

F. til *för* efft*er* — maa *för* forma

3969. B. hon stigher st*ra*x pa sin hæst

C. hon stegh tagar a sin hæsth

E. v. 3969—70 *fattas.*

F. hwn stigdæ tha pa sin hæst

3970. B. hon ren*ner* hæden so*m* ho*n* ma mæst

C. *Samma läs-art.*

F. och redh deden som mattæ mest

3971—2. E. *fattas.*

F. for hindæ laa *för* the v. h. a.
3973. B. A then timæ hon ha*n* sea fik
E. v. 3973—4 *fattas.*
F. ther hwn ha*num* ath see fæk
3975—8. E. *fattas.*
3978$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{3}$. F. helder taber jech mynæ stwndæ
och mynæ mødæ saa mange hondhæ
om han mægh sa saræ for smor
3979—80. E. *fattas.*
F. raskeligh *för* skiotlika
3981—2. E. *fattas.*
3983—4. E. *fattas.*
F. herræ iwan til then jomfrw saa
ha*n* swardhæ hindæ so*m* han bæst maa
3985—6. B. gudh helse idher jo*mfru* allæ timæ
iak løser idher ange*r* och idher q*ui*dhæ
C. *Samma läs-art.*
3989. B. mz ho*num* moghi mæst i walda
C. E. *Samma läs-art.*
F. næst gudh mo*wæ*-i thz woldhæ
3990$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. ther the redhæ samel too
tha sawdhæ til ha*num* then jomfrw godh
3991. B. wilæ j høræ ma thz wæræ
3992. E. jech haue*r* lideth foræ ether at kære
F. myn nødh tha wil jech for edher kieræ
3992$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. dagh och nat hawe*r* iak rent
siden iach war effte*r* idher se*nt*
C. tha haffuer *för* hawe*r*
E. F. *Instämmande läs-art.*
3993—4. B. C. E. *fattas.*
F. signedh wæ*r*æ then godhæ stwnd
ther mægh sendhæ hidh a edher fwndh

Vers. 3996. B. herra *för* nu hær
C. E. F. *Samma läs-art.*
4000. B. bærgh och dala och langa ledh
C. *Samma läs-art.* E. mange *för* langa
4001. B. C. E. F. i *för* a — F. syge *för* sola
4004. B. thy wiste hon mik sin eghen fernæ
4005—6. B. C. storan *fattas.*
E. *fattas*
F. skiotlika *fattas.*
4008. F. ther hwn for gudh mz rættæ aa
4010. E. jech troær thz i haue eÿ førre hørth
4012. F. och tager aff gudh i hemerigi løn
4014. B. for them ther wrankt hawa he*n*ne træt
C. ffor them ther wronk*it* hau*er* a henne træt
E. F. v. 4013—14 *fattas.*
4014½—½. F. och for eder ridderlig æræ
heffuer then last hwn hawær ath kieræ
4016. B. nw laten mik thz høræ
om j wilin swa gøræ
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. h*er*ræ nw ladher mægh thz høræ
om i willæ thz for gutz skyld giøræ
4017—8. E. *fattas.*
4019—20. B. C. E. *fattas.*
4022. B. mik dugher ey mz maka wara
F. mægh dwgher eÿ længÿ mz mag ath wæræ
4023. B. torff the jo*m*fru mi*n* thiænist widher
C. *Samma läs-art.*
E. thin F. edher *för* the
4026. B. ee hemæ C. æ hema *för* hema

E.

E. ther a vil iek ydælige hemme sowe
4028. B. pa C. wpa *för* a
4028 1/1. B. om gudh giffuer mik ther lykko til
C. F. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
4028 1/2. F. thz seÿer jech edher mz rætæ skiel
4030. B. C. at hon hørde han tala swo
4030 1/1—1/2. B. och mælte til han blidlik tha
thz løne idher gudh ther alt forma
C. E. *Samma läs-art.*
F. bæst *för* alt
4034. B. C. kalladis } *i stället för* kallath var
F. biedhæ
E. Pÿne borgh man kaller soa
4034 1/1—1/2. E. thz vort fræm om daxens tidæ
the voræ eÿ føræ lenger at ridæ
F. thz war tha langt a dagszens thidæ
the ware eÿ lenger før ath ridhæ
4036. E. *fattas.*
4038. B. thy diæffwlen siælffuer siter nær
C. Thy at diæwlin siælff ther sitter nær
E. Och deffuellen selffuer stor tu nær
F. *fattas.*
4039 E. Han sende tek til krancken lith
F. then gaff thik jen krank a lidh
B. C. v. 4039—40 *fattas.*
4042. B. drøffuilse E. angest *för* angær
4043. E. skøt hæden *för* r.
F. ridher *för* hafuer tik —
4046. F. gud wordæ edher wredhæ allæ samen
4046 1/1—1/2. B. man ma thz wæl a idher finna

i ærin ouise her inne
C. ½. J ærin alle o høuitzske her inne
E. *fattas.*
F. man ma thz wæl a edher kindhæ
ath i æræ allæ vndæ here jnde
4047—8. B. nær brøt iach thz wid nokor idhær
hwi j swa illæ for mik bidher
C. F. *Samma läs-art.*
4050. B. thu far thz witæ adhæ nat
C. Thu far thz gelda andra nath
4052. B. C. E. F. ther *för* hær
4055. F *fattas.*
4057—8. B. C. *fattas.*
4060. B. dande C. dwgande } *för* donde
E. Goder F. godhe }
4061—2. B. Slikt *för* tholikt — wil tik *för* vil
C. E. *Samma läs-art.*
F. thz ær stor jamers nødh
thu wilt sa skyndæ til thin død
4063—4. B. C. *fattas.*
E. ½. thi matte thu helder vtæ være
F. ½. *Samma läs-art.*
4066½—½. B. hwat haffui mik til saka giffuæ
hwi wilin j mik til laster driffuæ
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
E. ½. hwi willæ i mægh bort fra eder driwæ
4067—8. E. Soa mange lund som iech hauer hørt
Soa vhøuiske folk hauer iec icke seth
F. sa mangæ landhæ jech hawer leet
sa whøwskæ folk hawer jech eỳ seet
4069—70. B. C. E. *fattas.*

Vers. 4072. B. en fr*u* monde moth ho*num* ga
C. E. F. *Samma läs-art.*
4074. E. hu*n* helsede ha*n*nu*m* mz blide sÿnnæ
F. och hielsedæ ha*nun* mz twet och sindhæ
4078—80. E. *fattas.*
4081—2. B. C. *fattas.*
4083—4. B. C. E. *fattas.*
4085—6. B. C. *fattas.*
4088. F. mz sligh ordh allæ vndh faa
4090. E. at nog*er* ma*n* skulde h*er* skee vee
4090½—½. E. Thz vidhæ vÿ h*er* forebo
oss vether liiff oc bodeth soa
F. æn wi heræ vdhen foræ boo
oss ær widh liwz for bodhz saa
4091. A. dondc *är tryckfel för* donde
C aldr*eg* er thz swo dogand*e* ma*n*
E. At aldrig ær thz soa gode*n* ma*n*
F. ath aldrigh ær thz sa godh jen mandh
4093—4. B. C. E. *fattas.*
F. kienæ *för* vitom
4096. B. hwru thz a huset star
C. *Samma läs-art.*
4097. A. mana *är tryckfel för* menæ. B *har* menæ *och* C mena
E. Jech víl ether eÿ mene h*er* in at ridæ
F. jech wil eder eÿ for menæ jndh ath ridæ
4100. E. thz ær nw noget at tencke vppa
4100½—½. B. om at iach ridher hæden brat
hwar skulde iach tha liggiæ i nat
C. E. F. *Samma läs-art.*
4101. B. C. jo*m*fru *för* frugha
4104. B. thu thakke thz gud och ha*ns* nadha

F. tha maa i gudh tackæ bodhæ

4105—6. B. C. *fattas.*

F. gudh ladhæ mægh æn then lyckæ skiee
jech mattæ eder lewindis affther see

4107—8. B. C. E. *fattas.*

F. gudh løne eder then dygd frwe
allæ thidhæ och sa nw

4109—10. E. *fattas.*

F. bywdher *för* sigher

4111—12. B. C. sa*m*ma sin *för* sin

E. *fattas.*

4112½—½. B. gudh late idher he*r*ra fara wæl
ha*n* swarade he*n*ne liff hel och sæll

C. E. F. *Samma läs-art.*

4113—4. F. Nw redh he*r*ræ ywan theden bort
och kom for thieræ adel porth

4117—18. F. *fattas.*

4118½—½. F. han klapedæ a porthen mz fingere sin
och badh then portenær ladhæ sæg jndh

4120¼—¼. B. tha swarade ho*num* then portenære
hwat skal iach idher sighiæ mere
skynt tik hæden om thu wilt
thu far her enkte wta*n* ilt

C. E. *Samma läs-art.*

F. ⅓. skynth thik hedhen thz snarestæ thu kant
⅓. heller thu setter heræ thit liff til panth

4120⅓—⅓. F. herræ ywan swaredæ ha*num* ther til
myth liff jech heræ wowæ wil

4121—2. B. C. *fattas.*

4123—4. B. C. ther *för* bær — thu *för* ok — sidhan *fattas.*

E. Mæde*n* thu soa meget eff*ter* troær
actæ thz selffue*r* huore thz goær
F. medhen thu sa myghz ther effter trar
och see sidhen hwræ thz thik gaar
4125. A. ælla *är tryckfel för* alla
4126. E. ha*n* vider eÿ huat the ha*nnum* kallæ
F. och acther eÿ hwadh the kallæ
4127. B. stort E. F. storth *för* mykith
4128. E. mit i burge*n* huar thz star
F. mÿth a wolden hwaræ thz stor
4129. B. stor F. stoor *för* digher
E. foræ thz huss ther var en slæte
4131. B. hakul C. hagull E. bagel *för* hakil
F. ther om goor jeth hawel wærk
4132. B. stort E. dÿbt F. høw*it för* dighirt
4134. B. C. stolta *fattas.*
F. tre twsindh møør och stoltæ qwi*nn*æ
4135—6. B. C. *fattas.*
E. the spu*n*ne gull oc volde lath
enge*n* aff them ther var gladh.
F. the spwndæ guldh och weweth ladh
jngen aff them war doo gladh
4138. B. aff then harm the haffdo thæræ
F. aff then nødh the hawdhæ theræ
4139. E. Pæll och kosteligh boldekinæ
F. blialdh och bollæ kienæ
4140. E. the beste ther ma*n* motte fÿnne
4141. E. Alle hadde costeligh tingh
4142†—†. E. ther ma*n* aff gull oc silkæ gøræ
thz mugæ i her j boghen høræ
F. *Samma läs-art.*
4144. B. swa ømkelik ær thera lætæ

C. *Samma läs-art.*

E. F. war *för* ær *Annars lika med* B.

4147—8 B. C. E. *fattas.*

F. kindern swangæ och halsen smalæ
sa mwndhe the ther gongæ allæ

4149—50. B. C. *fattas.*

4153—54. B. hwar kluter hos annan sath
herra iwan gatz ther illa ath

C. †. hwar then kluth hoss annat sat

E. ee huar en klut veth annen sad
her ÿwan gadeth ther illæ ath

F. hwer klwdh wedh then annen sadh
herræ ywan gaws ther jllæ ath

4155—6. B. C. E. *fattas.*

F. slikt ær nødh och stoor v æræ
ath frwær skal sa twanghen wæræ

4157—8. B. C. *fattas.*

F. †. the frwer begyndhæ allæ ath grædhæ

4159—60. B. C. E. *fattas.*

4161—2. B. C. E. *fattas.*

F. ath ther war ønk ath see ther aa
aff then jamer the hawdhæ thaa

4163—4. B. C. *fattas.*

E. horde' *för* swa

4166. B. C. F. tha *för* ater

4169—70. F. thu matte hæræ ey deden faræ
thu skalt alt nw hæræ jnnæ wæræ

4171—2. E. *fattas.*

F. thz wil jech seye thik a myn sandh
thu giordhæ som jen galn mandh

4173. B. tha thu lost tik ther effter langa

C. tha thu last tik ther til longa

E. losth F. lodst *f.* lost *Annars lika med* B.

4176. B. tha wilde thu ey lydhæ at radhæ

C. *Samma läs-art.*

E. thu vilde eÿ lydæ voræ rade

F. thw wildæ eÿ føræ lydæ mÿn radhæ

4176$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. tha jech badh thik hedhen ridæ

nw skal thu hæræ j*nn*æ bidhæ

4178. C wnderligt F. vnderlikt *för* ængo liikt

4179—80. B. C. E. *fattas.*

F. willæ *för* skulde

4181. E. Kompa*n* jech spør tegh a*n*dre saghe

4183. B. C. E. kompna *fattas.*

F. hwæm ær thessæ selligæ qwin*n*e

4184. B. C. swa *för* thetta

E. thz ther so*m* gullet spi*n*ne innæ

F. ther heræ giøræ gulleth jndhæ

4185—6. B. C. *fattas.*

F. thwongeth *för* pinadha

4187. F. seyer *för* swær

4189. F. spøræ thz aff jen anden mandh

4190$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. mik thykk*er* iach haw*er* ey an*n*at til

swa fra*m*pt om iach thz witæ wil

C. *Samma läs-art.*

E *fattas.*

F. jech findher jech hawer eÿ an*n*eth til

sa framth som jech thz wedhæ wil

4193. F. bak *fattas.*

4196. E. mz dÿtelighet the ha*n*nu*m* vntfik

4198. E. qwido *för* thu*n*ga

F. han løsse edher angher och edher thwange

4199—200. F. och skiliæ edher wedh sorigh och wodæ

thz giør gudh mz sin nodhæ

Vers. 4203. B. C. kompne *fattas.*
E. soa kende F. ther for kome*n* *för* s. k.
4205—6 B. C. *fattas.*
F. mý*n*neligh *för* innerlik
4207. E. F. storlika *fattas.*
4211—12. E. *fattas.*
F. †. i sith landh som wi aff eræ
4215. E. Effue*n*tir tha vilde ha*n* fýnnæ
F. effther ewintyr ath fin*n*æ
4216. B. at en*na* C. ath eno F. jeth *för* ena
E. Tha kom han fare*n*dæ en sýnnæ
4217. E. j thztæ sorghæ huss tha ko*m* ha*n* *hære*
F. til the*n*næ borigh farindhæ hæræ
4218. B. C. sama*n* E. sa*m*men *för* saara
4219—20. B. C. *fattas.*
E. Alt foræ hans dorscaps saghæ
tollæ vý pýnæ oc stoor vmaghe
F. for hans howmodh och hiemskæ sagh
ther før lidhæ wi mýghz vmagh
4221—2. F. jech redis thz skal æn nw sa gangæ
jen diels skal i ther røn aff fangæ
4223—4. E. Thu vorder hans dorscap nw at gialde
thi at thu mottæ thz enctet i voldhæ
F. i wordher hans howmodh nw at gialdæ
dòo ath i kwndhæ ther eý i woldæ
4225—6. B. C. *fattas.*
E. F. stóra *fattas.* — F. thennæ *för* sorgh ok
4227—8. B. thz warde*r* thok so*m* iach sige*r* idher
at the ko*m*ma her om sidher nidher
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*

F. som jech føræ sawdhæ eder
ath han haræ kom indh om sidher

4229—30. E. *fattas.*

4231—2. E. ⸸. huoa mo telligh vquæmelig monæ
F. how ma slikt vnder mÿndæ
then jene war fødh aff jen qwin*ne*

4234. B. C. E. her *för* ræt F. ræt *fattas.*

4235. B. C. ther *för* hær
E. Ther then kong hadde leÿæt h*er* en nat

4236. B. C. an*n*ars *för* and*r*a lu*n*d ther
F. om morigen han eÿ deden mattæ

4237. B. C. stridhæ en *för* stridha
F. føræ han hawdhæ jenæ stridh i mod
them bodæ

4238. B. C. a E. i F. aa *för* til

4239. B. he*r*ra C. he*r*re F. he*r*ræ *för* hær
E. Then vnge ko*n*ni*n*g som then he*r*ræ var

4241. B. mz C. mot E. F. modh *för* för at mote

4242. E. thi skulde ha*n* sigh fange*n* giffue
F. tidæ *för* ridha

4243—4. B. C. om ha*n* *för* han (som)
E. och j theræ mÿ*n*næ ændelig bliffue
Soa fræmpt so*m* ha*n* skulde ther leffue
F. och efflher thieræ myndæ ath bliwæ
sa framt som han willæ lewæ

4245. F. fast *för* hær

4247—8. F. halff a*n*neth tusindh stoltæ møør
tha nogher aff them borth døør

4250. B. C. *fattas.*
E. sømer *för* færre

4252. B. C. them *för* thenn

4255—6. B. C. *fattas.*

F. tha waræ wi frælsedh aff the*nn*æ wodæ
och mattæ sidhen lewæ mz nodhæ

4258. B. at then ma*n* hittes ey nw tell
C. E. *Samma läs-art.*

4259—60. B. C. *fattas.*
E. tellig *för* storan
F. ther je*nn*æ kan them bestandæ hæræ
thý mowe wi os sa saræ kieræ

4261. B. hwar huxa wi salgo q*ui*nnæ pa
C. huat hugxade wi salage q*ui*nna ....
E. v. 4261—2 *fattas.*
F. thý seyer jech selligæ qwin*n*æ saa

4264. B. før os komb*er* døden til hendæ
C. for æn oss kan dødin hænda
E. v. 4263—4.
F. føræ os ma dødæn hændæ

4265—6. B. C. *fattas.*
E. ½. Vý worde h*er* bide then horde døth
F. ½. wi word*er* here widh ath tolæ nødh

4267—8. B. C. *fattas.*
F. ½. och th*er* til wi sa nagen gaa

4269. B. blænt *för* thiænt — F. fongæ *för* gitum

4270. B. C. E. ey alt *för* ey — F. hinth *för* rænt

4270½—½. B. hwat wi afflom mer*e* ell*er* mi*nn*æ
thz niwto*m* wi ey hinæ salgo q*ui*næ
C. E. *Samma läs-art.*
F. ½. hwadh helder wi giøræ mieræ heller
mýndæ

4271. B. och ær her thok ald*re* en
C. *Samma läs-art.*
E. oc tho æræ helder æn een
F. blant os ær aldrigh jen

Vers. 4273—4. B. at hon gør om siw nætler minne æn swa
thz tiwgu skillingæ giældæ ma
C. E. *Samma läs-art.*
F. vgen *för* siw nætter *Annars lika med* B.
4276. F. j *för* aff
4277. B. C. ther skulom wi at litæ
F. ther til skwllæ wi allæ lidhæ
4279. F. jen koningh mattæ wæl righ aff wæræ
4282. B. ther os swa ømkelik forsma
C. E. F. *Samma läs-art.*
4282$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. E. The twinge oss och soræ trwæ
meræ at gøræ æn vỳ formwæ
F. the twingæ os til och saræ trwe
meræ ath giøræ æn wi mowe
4282$\frac{1}{3}$—$\frac{1}{6}$. B. om thz kan nokor tiid warda swo
thz wi armæ quinnæ hawa roo
tha hetæ the os badhæ stekæ och siuda
om wi ey gøræ hwàt the biuda
C. $\frac{1}{6}$. om wi ey *gøra* alth huat te biuda
E. F. *Öfverensstämma med* B.
4282$\frac{1}{7}$—$\frac{1}{8}$. F. thỳ kan wi aldrigh hawæ nadhæ
medhen thesse dieffwelæ ma ower os radhæ
4283—4. B. C. E. *fattas.*
F. hwadh hielper thz mægh sa saræ ath kieræ
medhen thz skal joo thz samæ weræ
4285—6. B. C. *fattas.*
E. all vor F. halff then *för* alle the
4287—8. B. C. *fattas.*
E. $\frac{1}{2}$. at wy æræ trælæ t alle stundæ
4289. E. Thz gør oss mest til menæ
F. thz gongcr os allæ mest til meenæ

Vers. 4293—4. F. for thesse ledhæ diefflæ too
sa ath wi ther allæ see oppa
4294½—¼. E. jech rædiss thz gor h*er* ower tek
thz vedh thz angær mek
at thu skalt emod th*em* stride
før æn thu moth hæden ridæ
F. jech redis thz gonger och ower thik
thz wedh wæl gudh thz anger mægh
ath thu skalt modh them stridhæ
foræ æn thu mat hedhen ridhæ
4295. E. he*nn*e F. hindhæ *för* the fru
4297. B. och giffui mik thz til nadhæ
C. *Samma läs-art.*
4298. F. ath jech mattæ dræbæ the dieffwelæ bodhæ
4298½—¼. B. Til ho*nom* ær mi*n* høxte alit
iak ward*er* nw hæden ganga och thit
j thz myklæ hws h*er* stand*er* næra
gudh gøme idher fr*u*r ee hwar j æræ
C. mæstha *för* høxte
E. ½. til gud ær mÿ*n* høgistæ alith
¼. eth stort huss h*er* standæ næræ
F. til gudh ær mÿn høwestæ lidh
nw wil jech giensten gangæ didh
til thz storæ hwss hæræ stor nær
gudh giømæ edher allæ her j*n*næ ær
4299—300. B. C. E. *fattas.*
F. han redh nw deden och giordæ saa
til thz hwss jech sawdhæ fraa
4301—2. B. C. E. *fattas.*
F. mendh *för* man
4303—6. B. C. E. *fattas.*

F. ther ha*num* kwndhæ noghz giøræ
thÿ redh han dedæn som i ma høræ
til then gordh som ther næær laa
hans løwæ och iomfrw*n* giordhæ oc saa

4307—8. B. C. ✝ ther kom*mo* ho*num* ganga*n*de igen
F. tha kam ha*num* gangindæ i gien
hosbwndæn mz rider och swenæ

4309—10. B. C. ✝. och lato thz at gømæ
E. tagæ hans ørss mz sadel oc tømee
oc lade thz ful vell ko*m*me til gøme

4311—12. F. och wedh then gonger the giordæ och saa
ther then jomfrw war ridindæ aa

4313—4. E. *fattas.*
F. ✝. och sawdhæ hwær til andhen tha

4315—8. E. *fattas.*
F. ✝. hwræ jen jomfrw løstæ sinæ tÿdhæ

4319—20. B. ✝ vnder ho*nom* waro bredæ baldakin*n*æ
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*

4321—2. B. ✝. enæ bok ther ma*n* kalla a frans
C. ✝. ena bok ther ma*n* kalla i ffranz
E. *fattas.*
F. then jomfrw læstæ for ha*num* romanz
jen bogh som sa hiedher a franz

4323—4. B. C. E. *fattas.*
F. jen frwæ then wenestæ ther mand saa
sadh ther hooss och lydæ ther aa

4325—6. E. *fattas.*
F. ✝. then jomfrw som læs i then tidæ bogh

4327—8. B. C. genowere *för* g.
E. F. *fattas.*

Vers. 4328½—¼. F. jen aff the weeestæ ther gudh hawer giord
heller noger min*n*eskæ hawer seet heller hørdh
til twet och dygd och edlæ sin*n*æ
war hwn for andræ qwin*n*æ

4329—30. B. C badha *och* vara *fattas.*
F. *fattas.*
F. ½. æn doo ath andræ waræ rigæ

4330½—¼. B. til thokt och høffuiskæ sin*n*æ
war hon ey for and*ra* q*ui*nnæ
C. *Samma läs-art.*
E. F. *fattas.*

4331—2. B. C. E. *fattas.*
F. hwn war som sool for andræ stiernæ
the thentæ hinæ allæ giernæ

4333—4. B. C. waræ *för* æn
E. *fattas.*
F. then jomfrw hwn ey eldræ war
som hæræ seyess aff æn fæmtan aar

4335—6. B. ½. æn thok at hon war at kapido
C. ½. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. æn doo waræ ath cupidoo
waræ ther til han giordhæ saa

4337—8. B. ½. ther ma*n* kaller alskona gudh
C. ½. ther ma*n* kalla alskone a gudh
E. *fattas.*
F. ther man kaller alskiønæ gudh
han thz giordhæ mz sith bwdh

4339—40. B. C. och *för* for
E. *fattas.*
F. ½. then allæ man meene

4341—4. B. C. alla *fattas.*
E. *fattas.*
F. thentæ *för* thiæna
4345—6. B. ½. optelik han C. ½. optelig ha*n* F. ½. offtæ
han *för* o.
E. *fattas.*
4346½—½. B. ho*num* thøkte glædi at he*n*ne wæræ
thy at ha*n* haffde he*n*ne kæræ
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. ha*num* tøttæ thz stor gledhæ wære
ther han hawdhæ hindhæ kieræ
4347—8. B. C. E. *fattas.*
F. han ottæ eÿ barn i werilden fleræ
thÿ war hans gledhæ myghz this meræ
4349. F. nw skullæ i thz for standhæ
4352. F. the stodhæ allæ op ath thz sin*n*æ
4354. B. C. ok *fattas.*
E. af alle the ther inne varææ
F. och allæ the ther komen æræ
4355. B. illæ C. illa *för* ey
4357—8 B. hwat the her ho*num* giordo til spot
eller the wildo ho*num* allæ got
C. allæ *fattas.* *Annars samma läs-art.*
E. *Instämmer med* C.
F. *Nästan lika med* B.
4360. E. Een stolt iomfru til ha*n*nu*m* gor
F. then stoltæ møø sielff modh ha*num* gaar
4362. B. swa at sielffuo*m* ho*num* wæl at nøgiæ
C. swo at ho*num* ma siælffuo*m* at nøgia
E. at ha*n*nu*m* selffuer mottæ mz nøÿæ
F. saa ath han sielff lader sægh nøwæ

Vers. 4363—4. B. vnwæpner C. wmfæmner *för* vmfæmpner
B. minnelik C. jnnerlig *för* minirlika
E. *fattas.*
F. hwn vndh webnær sielff then ridder godh
och høwskælig for hanum stodh

4365—6. B. C. E. *fattas.*
F. hwn giordhæ hanum mieræ til æræ
tøwdæ hans anledhæ theræ

4366¼—½. B. mz hwitæ hender och finger sma
the stolta iomfru giorde swa
C. F. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*

4367—8. B. C. F. loth *för* mon
E. *fattas*

4368¼—½. B. mz hwit skin och skarlakan rødh
the giordo alt hwat then iomfrua bødh
C. hwitan *för* hwit
E. *fattas.*
F. mz hermelin och skarlogæn rødh
the giordhæ allæ hwadh then jomfrw bødh

4368⅓—¼. F. then jomfrw bodhæ høffsk och bold
hinæ dygd war saa manghæ fold

4369. E. henne tottæ alt vligt væræ
F. thz tøttæ hinnæ alt aff lidhz wæræ

4370. B. thz hon matte honum gøræ til æræ
C. E. F. *Öfverensstämmande läs-art.*

4371. B. C. *fattas.*

4372. E. Een mø och the frugæ bodæ two

4375—6. sofnar *är tryckfel för* sofuar
B. C. F. ther *fattas.*
E. *fattas.*

Vers. 4376 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. E. ha*n*s løyæ veth ha*n*s fodæ loa
thi at hu*n* var van ath gøræ soa
F. *Instämmande läs-art.*
4377 B. førstæ om morgo*n* dag*er* war liws
C *Instämmande läs-art.*
E. Thz førstæ dagen vordæ liwss
F. thz fyrstæ dawæn giordis lyss
4379—80. B. C. F. stolta *fattas.* — B. C. thz ær *för* thædhan
4381. B. en litil C. en litin E. en lidel *för* eet l.
4382. E. en p*r*est F. jen præst *för* ok p*r*estin
4383. F. han hiolt mæssæ tha istadh
4387. F. hosbwnd*en* kam tha sielwæ ath swaræ
4390. F. och hawer vereth jen langh tidh
4391—2. B. C. *fattas.*
E. Enctæ moa iech ther i voldæ
at iech skal ha*n*nu*m* noget vppahalde
4393. E. at huilke*n* ma*n* h*er* gensle*n* for fra
F. och hwilkæn man hæræ giæstæ maa
4394. B. C. E. F. skal *för* vardher h*ær*
4395. B. C. skal F. vil *för* vardher
E. Jech skal the pugær ladæ h*er* jn
4396. B. C. warder E. vorder F. mattæ *för* skal
4396 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. hwadh heller the giwæ thik ræltæ sag
heller slar thik a thin bagh
4397—8. B. swa fra*m*pt om thu wilt liffuæ
eller och fange*n* for them giffuæ
C *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. sa framth som thu wilt lewæ
thu skalt thik fonghen for them giwæ

Vers. 4400. B. han wæmptes thok j samma stadh
E. han vemptæ sigh tagen i stadh
4401—2. F. tha swaredhæ then gamlæ mand
til herræ ywan sawdhæ hand
4405—6. B. C. *fattas.*
E. ½. offuer alle the fruær thu seer hære
F. ½. ower allæ the frwer thu sa here
4407. F. bodhæ landh och borigæ skwllæ i radæ
4413—14. B. iak C. iac *för* han — F. hostrw *för* kono
E. Gud giffue jech kunne e huat iek moa
thin dotter vil iech eÿ kiøbæ soa
4416. B. at keysarin aff room ær øffrit rik
C. *Samma läs-art.*
E. At keÿseren af rom ær ower mek
F. ath kieszeren aff rom ær øwerth righ
4417. B. C. F. och *för* som
E. Som æræ oc krone skal ther væræ
4419—20. B. C. *fattas.*
E aan F. andh *för* an
4421—2. B. C. *fattas.*
F. mz thinæ stærkhz och frommæ
4423. B. thu skalt mina dotter endelik fa
C. F. *Samma läs-art.*
4424. B. gudh lati mik thz se ganga swa
C. E. F. *Samma läs-art.*
4425—6. E. Nu skullæ i herræ tage ether til vare
the ville nw raskelige komme hæræ
F. nw webnæ thik herræ snart mz æræ
the dieffwelæ komær nw farindhæ heræ
4426½—½. E. thu skalt them ændelige ene bestande
Gud giffue tek goa væl til handæ

F. thu skalt them endeligh bestandæ
hwræ thz gonger thik til handhæ
4427—8. E. *fattas.*
4429—30. B. ½. thu hügger then kamp ther mz for ganga
C. ½. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. ½. thu tenker naar then kamp sægh for gange
4431—2. B. C. E. *fattas.*
F. ½. thu skalt hinnæ ændeligh faa
4432½—½. B. thy at then sith ær off gamal her
thz hwilken man her komen ær
wi sem han antigiæ bliffuæ dødh
eller och giffuæ sik mz myken nød
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. nw hawer then sedh veret i langh tidh
ath hwilkæn man som komær hidh
bliwer anthen for them dødh
heller giwæ sægh fonghen mz stor nødh
4435—6 B. C. *fattas.*
F. ½. mægh tøcker ath thz halp eÿ
4437. B. ower enæ C. yffuer ena E. ændelige *i stället för* thz sama
F. mz thz skal eÿ ower jene wæræ
4438. B. C. tha *fattas.*
4439. B. C. the *för* Twa
4441—2. B. C. *fattas.*
E. ondæ F. vndhæ *för* illæ.
F. ½. then faræ søn war myghz vredh
4444. B. aff appell træ stor och langh
E. af abeldæ træ badæ starck oc langh

F. *Öfverensstämmer med* B.

4445. B. kælffuæ E. kølwæ } *för* kylfua
F. stor kiølnæ }

4446. B. pilæ C. spika *för* pigga

4446 1/1—½. E. Af stoll giort eff*ter* theris sedh
th*er* mottæ enctet stande veth
F. stedis *för* stande

4449—50. B. C. *fattas.*

4451—52. B. C. *fattas.*
E. (v. 4451 *fattas*).
Till strid*en* vare the vseen
F. 1/1. siddæ til mẏt aa thieræ bien

4453. E. blodh *för* bart

4454. E. ginge F. kamæ *för* træddo

4455. F. a arme *fattas.*

4456. B. och siden ey til waknæ meræ
C. F. *Samma läs-art.*
E. engne *för* aldrigh

4457—8. B. the waro starke mz ilsko full
krinlott*er* nidhen so*m* eth hiwll
E. *fattas.*
F. the ware bodhæ stærkæ och ful
kringh lwcktæ som jet hywel

4460. F. han grinedhæ ath och lawdhæ sæg neder

4461—2. B. ½. ther thz la tha pa en pall
C. ½. *Instämmande läs-art.*
E. ½. *fattas.*
F. och krømpædhæ sægh samen som je*n* bold
ther hwn laa pa then vold

4463—4. E. *fattas.*
F. som jeth pind swin pleyer ath giøræ
fyrst han seer thz han wil eẏ høræ

4465—6. B. C. *fattas.*
E. løff *för* bladh
4467. F. och slo jordhen mz sin hallæ
4468. B. C. tha for *för* for — E. h*er* ẏwa*ns* *för* s. h.
4468$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. och sa thz vel ath the bodhæ
vildæ h*err*æ ywan skadhæ
4469—70. B. tha mælte och the diæfflæ twa
j skulen thz leon fran os sla
C. *Lika med* B. F. *Nästan samma läs-art.*
4471—2. B. C. *fattas.*
E. $\frac{1}{2}$. eller sig at thu esth fonge*n* hæ*re*
4472$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. thz skal tik ekke dugha
at thit leon skal os druga
C. $\frac{1}{2}$. ath tith leon oss trwga
E. *fattas.*
F. $\frac{1}{2}$. ath then løwe wil os trwæ
4472$\frac{1}{3}$. B. lath hona bindæ swa fastelik
C. F. *Samma läs-art*
E. llath bindæ then løyæ so fasteligh
4572$\frac{1}{4}$. E. At hu*n* mo oss eẏ gøræ swigh
F. kan *för* mo
4472$\frac{1}{5}$. E. Oc nw til hielpe ko*m*me tek
F. eẏ *för* nw
4472$\frac{1}{6}$. B. lyst*er* tik siden hiit til mik
C. *Samma läs-art.*
E. lløster tek side*n* ko*m*me til mek
F. lyster thik sidhen tha kom til mæg
4473. B. tha ko*m* tik skyt a the*n*ne wall
C. *Samma läs-art.*
E. tha kom vppa then woll
F. nw hidh aa the*nn*æ woldh
4474. F. *fattas.*

Vers. 4476. E. mæden thu leffuer i verden hær

4478. E. thu trwær mek fastelig god kompan
F. thu trwær mægh fast sawdæ han

4484. B. tha bradlik C. tha bradelig } *för* swa
E. soa bradeligh F. tha brad } bradher

4486. B. C. longo E. lengæ F. længẏ sidhen *för* genast

$4486\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. E. thi hun mo ickæ varæ nær
aa thenne mark eẏ stridæ her
F. thz maa jcki weræ nw her næær
i thennæ mark men wi stridhæ her

$4486\frac{1}{3}$—$\frac{1}{4}$. B. thy at mate thu hielp aff henne fa
hwru thit mall konde siden ga
C. *Samma läs-art.*
E. thi thu mot hielp af løyen foa
huore tek mon siden goa
F. thu mattæ eẏ hielp aff hinnæ faa
hwræ thit maal mwn sidhen gaa

$4486\frac{1}{5}$. B. tha ware tu a mot os twa
C. tha wore i thu a moth oss twa
E. F. *Instämma med* C.

$4486\frac{1}{6}$. E. och thz mo ickæ væræ soa
F. thz jckj nw sa wæræ maa

$4486\frac{1}{7}$—$\frac{1}{8}$. F. thu skalt jenæ stridhæ i modh os bodhæ
heller giwæ thik fonghen a woræ nadhæ

4487. E. tha løẏen F. hinæ jndh *för* nu hona

4488. B. ware idher C. wore ider *för* m. i. v.
E. at thz vorder ether vell til modhæ
F. *Nästan lika med* E.

4489. E. stædh *för* kofwa

4490. B. lat henne ther in at soffua
C. *Samma läs-art.*

Vers. 4490½—½. B. och læs siden døren ater igen
swa at hon os ekke ma gøra men
thz skal iach gøræ a mina tro
gudh ma mik æn hiælpæ tho
C. ½. swo at hon gør oss inte meen
F. ½. saa ath thz os jckj giør mien
4491—2. B. C. *fattas.*
E. han togh then løÿæ j samme sÿn
oc ledde henne genisten j kawen in
F. han togh sin løwæ ath thz sindh
och leddæ hinnæ i kowen jndh
4493. B. C. han *för* ok
E. oc læsdæ kawen thz bestæ han kan
F. læser døræn som han bæst kan
4494. E. togh siden løgellen oc kastæ them
4495. E. frændæ *för* fiænda — F. vndhæ *för* andra
4496. E. gøm hannum nw thz gud tek skænde
F. nw giøm hanum sielff thin ledhæ skiendhæ
4498. B. C. thz skapt war *för* sadhlath var thz
E. væll *för* alt
4499. F. han sprang a thz ørs for han war wredh
4500. B. strax a mot *för* thaghar mote
4501. B. strax *för* thaghar — F. jenæ *för* annan
4502. B gremædæ C. grænnade *för* stunde
4503. B. skakade C. skagade E. resde *för* riste
4504. E. kompant bæriet F. bæræ borget *för* k. b.
4505. B C. hær *fattas.*
E. thz vill iech tek soræ giældhæ
F. thz skalt thu nw saræ gialdhæ
4506. B. C. halda F. holdhæ *för* nu behalda
4507—8. B. C. *fattas.*
E. sæm *för* sæn

F. the slowæ he*r*ræ jwan bodhæ nw
the vndhæ diefflæ too

4509. B. C. nw *för* tha — F. haffdhæ *för* fik tha

4510. E. segh *för* steek

4511—12. E. ½. Soa fastelige mu*n*dæ the han*num* sloa
F. then jenæ til och then a*n*nen fra
saa ønckeligh the ha*num* slaa

4513—14. B. C. *fattas.*
F. ½. och skioldhen brast høfft ap i thz vedh*er*

4515—16. B. ½. thz dugher tha ey for liffu*it* tinga
C. ½ *Lika med* B. F. ½. *Nästan samma läs-art.*
E. *fattas.*

4517—18. B. C. ær *för* var — F. tha standhen *för* n. s.

4519. B. thøkte E. tictæ F. tøttæ *för* thotte

4520. B. for the slagh ther ha*n* fik thæræ
C. E. F. *Samma läs-art.*

4521—2. B. C. *fattas.*
F. men *för* buath

4523—4. B. he*r*ra iwan hugg*er* fast a badæ he*nder*
then fara son for*e* sinæ tend*er*
C. ½. then fara som ho*nom* fore stondher
E. ½. then foræ So*m* foræ h*er* ẏwan sta*n*dær

4525. E. h*er* ẏwan galt han*num* then vmaghe

4526. E. hadde toldh F. haffdæ *för* tholde

4527—8. B. swa C. swo *för* badhe — B. fioll pa
för fælde op a
E. mz hug bodæ storæ oc starckæ
thz ha*n* fiall nedær a the marke
F. mz jeth hwgh sa twngt och sterk
ath han feldh nedher aa then mark

4529—30. B. C. *fattas.*
E. ½. ha*n* enctæ siden til arme kende

F. mz then kiølnæ han haffdhæ i hændhæ
saa ath han til sin arm jnthz kiendhæ

4531. B. hielp C. hiælpe *för* hiælper

4532½—½. B. iach sigher thz sannerlik idher
thz torffte he*r*ra iwan nw wæl wid*er*

C. E. *Instämmande läs-art.*

F. ½. sani*n*dhæ vil jech seẏe edher

4533. B. C. hwat iak *för* iak

E. *fattas.*

4535—6. B. thz huxar pa ma*n*ga lu*n*da
hwru he*r*ra iwa*n* halp he*n*ne the stu*n*da

C. F. *Instämmande läs-art.*

4538. E. veignæ F. vegnæ *för* vana

4539—40. E. om ther var noget mwæ vppa
ther løyen motte i ge*m*men goa

F. hool *för* smugha

4541—4. E. *fattas.*

F. hørær *för* hördhe

4543—4. B. C. E. *fattas.*

F. tidh *för* riidh

4544½—½. B. hon wilde ho*num* ge*r*næ at*er* giælda
om hon matte ther i walda
thz ha*n* haffde henne hulpet wæl
tha orme*n* wilde he*n*ne sla j hæl

C. F. *Samma läs-art.*

E. *fattas.*

4545—6. E. *fattas.*

4548. F. jet lidhz boor *för* een litin bora

4549—50. E. vnder silwen baræ loa
lløyen grawer side*n* huat hu*n* moa

F. ½. vndher syldhen som hwn laa

4552. E. at løyen strax ther ge*m*men for

F. ath hwn th*er* wel i giømen gaar
4553. E. sÿær *för* sidher
4554$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{6}$. B. ha*n* sk*er*mer wæl a badhæ hend*er*
hwars thera skiold*er* war fulwæl ke*nder*
thy at ha*n* war stark*er* so*m* nokot stal
thz war eth myk*it* vnd*er*likt mall
the stora hug h*er*ra iwan slar
thz beet a them ræt ey eth har
C. *Samma läs-art.*
E. $\frac{1}{1}$. skirmede *för* sk*er*mer
$\frac{1}{4}$. thz var eth megel ønckelict moll
$\frac{1}{6}$. thz skadde the defflæ eÿ eth har
E. $\frac{1}{1}$. skiermedhæ *för* sk*er*mer
$\frac{1}{3}$. the waræ hordher æn noget stol
4554$\frac{1}{7}$—$\frac{1}{8}$. E. fore telligh offu*er*vætiss nøth
h*er* ÿwan reddis foræ sin døth
F. *Samma läs-art.*
4554$\frac{1}{9}$—$\frac{1}{10}$. B. thy at hwarge*n* thera haffde fa*n*git sar
wta*n* a*n*nars thera arm ha*n* la*m*ber war
C. E. *Samma läs-art.*
F. $\frac{1}{10}$. wdhen then jenæ lam war
4555—6. B. h*er*ra iwan haffde myky*n* vnda
och bløddе fast j allæ stu*n*da
C. h*er*re yua*n* haffde mo*n*ga wnde
ok blod ran th*er* alla stwnda
E. Hær ÿwan hadde ma*n*ghe vnder
the blødæ fast j sa*m*me stu*n*dær
F. *Lika med* C. *i* 1*:a raden, och med* B. *i den* 2*:a.*
4557—8. B. C. at ha*n* *för* han
E. Thz gik ha*n*nu*m* soa mødeligh
Ath ha*n* hadde ful nær gifuit segh
F. hordelig *för* mødeligh *Annars lika m.* E.

Vers. 4559. E. sama *fattas.* — F. tidh *för* riidh

4560. B. aff hans quidh
C. al hans qwida } *för* aff alle hans qviidhe

4560¼—½. B. tha lopp ha*n*s leon rasklik fra*m*
och grepp then ther ey war lam
C. E. *Samma läs-art.*
F. ¼. och greb theu diefflæ ther eÿ war lam

4561. B. kastade st*ra*x nid*er* til jorda
C. tagar E. ha*n*nu*m* F. ha*num* tha *för* st*ra*x
Annars lika med B.

4562. E. sik *fattas.* — E. rørde F. rørdæ *för* röra

4562¼—½. F. ma han eÿ bradeligh hielp fongæ
tha ka*n* han aldrigh bort gongæ

4563—6. B. hwart thz barn ther kom*it* ær
thakkado leon allæ ther
C. *Samma läs-art.*
E. ½. badee mÿ*n*ne oc soa meræ
¼. ther the soæ defuelle*n* fallæ
F. hwært jeth barn ther komen war tha
bodhæ storæ och sa smaa
tackedhæ løwen allæ
ther the saa diefflen fallæ

4567. E. onde *för* annar

4568. F. stalbrodher *för* kompans

4569. B. thit ha*n* ømkelik fallen la
C. *Samma läs-art.*
E. thi ha*n* a jorde*n* fallæn loa

4572. E. v. 4571—2 *fattas.*
F. men jech mÿn stalbrodher hawer mist

4573—4. B. thz førstæ he*r*ra iwan thz*ta* sa
thz diæffwlen wend*is* he*n*ne i fra
C. *Samma läs-art.*

E. ha*nnum* i F. hanwn *för* henne i *Annars lika med* B.

4574$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. ha*n* rasklik efft*er* ho*num* rende
mz thz swærd ha*n* haffde j hende
C. E. *Samma läs-art.*
F. til *för* efft*er*

4575. B. och hugg*er* a halsen so*m* ha*n* war stark
C. *Samma läs-art.*
E. ha*n* hiog a hals som ha*n* var stark
F. och hio pa hans hals som han war sterk

4576. F. thz hans howz fløw a then mark

4576$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. E. Oc bughen stirtæ foræ ha*nnum* neder
H*er* ÿwan sigh aff glæde vethær
F. och guben størte for ha*num* nedher
h*e*r*r*æ ywan stegh aff sin hæst och gledis wedh*e*r

4577—8. E. *fattas.*
F. $\frac{1}{1}$. tha sawdhæ the ther waræ nææ*r*

4580. B. C. eth skælliga*re* } *för* skælikare
F. jeth bederæ }
E. *fattas.*

4580$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. som the*n*ne diefflæ han fæk nw
thz lønæ eder gudh och sa wor frw

4581—2. B. renner C. rænne *för* löper
E. *fattas.*
F. $\frac{1}{2}$. som løwen och then a*n*nen laa

4583—4. B. $\frac{1}{1}$. och wilde he*n*ne hielpæ om thz ma ske
C. $\frac{1}{1}$. ok wilde ho*num* hiælpa huat ha*n* ma
E. *fattas.*
E. $\frac{1}{1}$. och willæ hi*n*næ tha hielpæ aff vee

4585—6. E. *fattas.*
F. $\frac{1}{1}$. hwn sledh bort axelen aff hans liff

Vers. 4587—8. B. han tok at wisæ til momppaler
och biud*er* ther silff och gull o kær
C. E. *fattas.*
F. thz han farer til ma*m*peler
bywdher ther guld och sylff och æræ
4589—90. E. *fattas.*
F. $\frac{1}{2}$. ther ha*num* thisse saar hielæ maa
4591—2. B. diæfflæ son } *för* diæfwls son
C. diæffla som }
E. *fattas.*
F. $\frac{1}{1}$. then diæfflæ han badh tha nodæligh
4593—4. B. C. hær *och* aff thik *fattas.*
E. *fattas.*
F. ther mægh hawer sa saræ skiendh
doo ath jech war eÿ mz edher kiendh
4594$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. iach ke*n*nis he*r*ra ther ge*r*na widher
at iach haw*er* mykit brut*it* mot idher
C. v. 2594$\frac{1}{2}$ *fattas.*
E. v. 2594$\frac{1}{1}$ *fattas.*
F. jech kiendis doo he*r*ræ giørlig weder
thz jech hawer myghz brot i modh edher
4594$\frac{1}{3}$—$\frac{1}{4}$. E. Och modh andree fleræ
thi ær mÿn sorgh nw halfue me*re*
F. och sa vidh andræ fleræ
thÿ ær myn sorigh nw thiss mieræ
4595. B. C. E. nw *fattas.* F. aff *fattas.*
4596. F. ladher mægh eÿ fa mieræ skadæ
4597—8. B. we*r*dugh nadhe *för* v. n.
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
4599—600. E. *fattas.*

4600½—½. B. mæden iach mik sielff ey weria ma
jach mon thok aldrik hæden ga
C. *Samma läs-art.*
E. ey *fattas.*
F. kan *för* mon
4603. B. thu sigh mik thz her oppenbaræ
C. *Samma läs-art.*
E. Tha sigher iech thz oppenbare
F. thw seÿ thz fyrst obenbaræ
4604. F. mykla *fattas.*
4606. F. ath thw nw jckj meræ for moo
4607—8. E. *fattas.*
F. ½. sidhen wil jech tagæ løwen til mæg
4609—10. B. ½. mat thu siden liffuæ och æst thu swa sæl
C. ½. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. mattæ thu sidhen lewæ och wordhæ hiel
thz andh jech thik aff hierthz wel
4610½—½. F. skalt thu døø och æræ thz saa
tha wordhæ thz ther om hwræ thz maa
4611—12. B. C. *fattas.*
4613—14. B. ½. thakkade *för* thakkar
C. ½. takkade honum thz bæstha han motte
E. ½, tackede her ÿwan huat han motte
F. hosbwndhen sielff som gordhen ottæ
takedhæ hanum hwadh han mattæ
4614½—½. B. och kyste han swa innerlik
thz wil iach loffua gudhi och tik
C. E. *Samma läs-art.*
F. mÿnneligh *för* innerlik
4615. B. at thu skalt her min dotter fa
C. E. F. *Liknande läs-art.*

Vers. 4616. B. och alt thz gotz ther jach a
C. *Samma läs-art.*
4616$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{10}$. B. och wara her he*r*ra ow*er* borgh och la*n*d
thz wil iach idher fanga j handh
He*r*ra iwan tha aff hiærtæt lo
och mælte til ho*num* och sagde swo
mate iach he*n*ne til husfru haffua
thz toke iach fore rikæ gaffuæ
thy ma iach mik saræ kæræ
at thz ma ekke nw swa wæræ
for then skyld talar iach nw swa
jach wil he*n*ne ey forsma
C. *Samma läs-art.*
E. $\frac{1}{1}$. Var he*r* en he*r*ræ ofue*r* borgh ok landh
$\frac{1}{2}$. Jech vil foa ether alt i handh
$\frac{1}{5}$. taghe *för* haffua
$\frac{1}{6}$. tagher *för* toke
$\frac{1}{8}$. ath thz moa engelundæ væræ
$\frac{1}{10}$. at jech vilde henne he*r* forsmoa
F. $\frac{1}{4}$. och sawdhæ tha til ha*num* saa
$\frac{1}{8}$. ath thz maa jckj wæræ
$\frac{1}{9}$. for then sagh taler jech jckj saa
$\frac{1}{10}$. thz jech wil hi*n*næ ther mz for smaa
4617—18. B. C. *fattas.*
E. $\frac{1}{2}$. At hu*n* mottæ eẏ vær*æ* hans ligh
F. thieræ lighæ *för* honu*m* liik
4619. B. C. E. her *efter* iak
F. jen bøn wil jech edher bedhæ
4620. B. C. *fattas.*
F. om i willæ mæg then wedhæ
4624. B. C. E. F. til thz *för* ij thz

Vers. 4625—6. B. thy j thz within sannerlik
jach haffue*r* them frælssat for wta*n* swik
C. E. F. *Samma läs-art.*

4627. B. C. E. mælte F. swaredhæ *för* (^m.) (s.)

4629—30. B. C. *fattas.*
E. ½. som the*re* vede*r*modh stodh vppoa
F. ½. som allæ thieræ twangh stod appa

4630½—½. B. thz sige*r* iach a mi*n*a san
thu hawe*r* them frælsæt so*m* en ma*n*
C. E. F. *Samma läs-art.*

4633. B. C. gør tik *för* gaar thz

4634½—½. B. thykke*r* tik ey he*n*ne wara øffr*it* riik
jak skal thz huxa mz siælffw*m* mik
leggiæ ther swa myk*it* til
so*m* mæst thu sielffue*r* haffua wil
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. ½. tøcker edher hwn ær ey øwert sigh
½. jech skal æn tænkæ mz sielwæ mæg
½. mæst *fattas.*

4635—6. E. *fattas.*
F. ½. thw wedst eÿ hwaræ thu bedher faar

4637—8. B. C. E. *fattas.*
F. ther twckt och si*n*næ kan sa giømæ
och sin æræ eÿ for glømæ

4640. F. i wedh eÿ hwræ thz mz mæg ær

4641—2. B. thy C. thi *för* ij
F. och tørff jech edher thz eÿ seÿe
thÿ ladher mægh nw faræ mÿ weÿe

4642½—½. B thy at iach ma ey j thz*ta* si*n*næ
he*n*ne fa eller och andr*a* qu*i*nnæ

C.

C. E. F. *Instämmande läs-art*.

4644 E. høgistæ lidh F. mestæ lidh *för* högxsta aliit

4645—6. B. C. *fattas*.

4647—8 E. *fattas*.

4649—50. B. ½. jach skal tik fa he*n*ne held*er* til fa*n*ga
C. ½. *Samma läs-art*.
E. ½. Jech vil teg mÿ*n* dott*er* før før fangæ
F. ney thz skal ey sa gongæ
jech vil thik holdhæ for mÿn fonge

4651—2. F. emen thit howmodh ær saa
ath thu wilth mÿn datt*er* for smaa

4656. E. At iech vilde held*er* he*n*ne ger*n*æ soa

4657—8. E. ½. toa at i tage mek foræ fa*n*ge h*er* innæ
F. eÿ maa thz weræ ath thz*te* si*n*ne
do ath i mægh fongæ h*er* jndhæ

4659—60. B. C. *fattas*.
E. tess *för* thy — h*er*ræ *för* hær for
F. h*er*ra *fattas* — nw *för* hær

4662. B. frælssæ C. ffrælssa F. ath frælsa *för* for
E. foræ the iomf*ru* skuld h*er* filg*er* mek

4662½—½. E. Jech vil ether loffue a mÿ*n*e troo
At iech vill ændeligh gøræ soa
F. *Samma läs-art*.

4664. B. thz iach faar he*n*ne angist løst
C. angist *fattas*
E. at iech gither he*n*nis a*n*gest løsth

4666. F. om thz edher til viliæ ær

4668. B. tha wil iach gladelik hos id*er* bliuæ
C. *Samma läs-art*.
E. Jech hocs ether ger*n*e bleffue
F. tha wil jæch hos edher bliwæ

Vers. 4669—70. B. C. then *för* thöm
E. *fattas.*
F. gud giwæ them v maghæ
vsannæ wil aff thik tagæ

4671—2. B. C. ekke *för* nu ey
E. *fattas.*
F. thu skalt mægh jckj swigæ
far nw hworth thik lighæ

4672†—¼. B. m*in* dott*er* ær mik ey swa o kær
thz skalt thu wæl forsta*n*da her
C. F. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*

4672⅓—¼. F. ath jech willæ nødhæ thik hi*nn*æ ath faa
neÿ sa*nn*eligh jech giør ey swa

4674. B. thok at thu komb*er* her aldr*ik* igen
C. E. F. *Samma läs-art.*

4675—6. B. C. *fattas.*

4677—8. B. †. the fatig fr*u*r ho*nom* war iæt
C. †. the fatig ffrwr h*er* yua*n* wart iæt
½. bort *för* braat
F. h*err*æ ÿwan far nw dedhen borth
the fattuge frwer som ha*num* war jeth

4679. E. tha alle sa*m*me*n* mod ha*nn*u*m* goa

4680. B. C. æ *fattas* — E. j *för* æ
F. j p*ro*ces to och to

4681—2. E. *fattas.*
F. tha tøckis allæ weræ righæ
hwaræ man fi*nn*er slighæ

4682† — ½. E. sa mangæ frwer samen faræ
thz ma wæl weræ jen høwelig skaræ

4683—4. B. the mæst gingo ho*nom* a mot
riddar och swenæ och bøgd*is* til fot

C. budos *för* budhus honum
E. ½. riddere oc swene negede hannum til fodh
F. sidhen ginghæ hanum i modh
ridder och swenæ feeldh til fodh
4688. E. at the soa illeæ talede til ham
4689—90. B. C. E. *fattas.*
4691—2. B. C. *fattas.*
E. the fulde hannum vti hans veigh
tidh som her ÿwan foræ redh
F. ½. thid som han selwe foræ redh
4694. B. herra C. herre *efter* hafuin
4696. B. bliffuæ *för* lifua
E. alle helæ *för* hela
F. gudh ladhæ edher allæ hielæ bliwæ
4698. B. C. E. ok *fattas.*
F. och badhæ gudh hanum wel bewaræ
4700. B. C. ok *fattas.* E tage *för* ok toko
F. och togæ allæ orloff i thz sinnæ
4703—4 B. C. *fattas.*
E. at han hafde frelset them af vondee
at fare siden hiem til landhee
F. thÿ han haffdhæ them frelsedh aff wandhæ
och sidhen fooræ the hiem til landhæ
4705. B. tæden *för* hædhan
C. E. F. *Samma läs-art.*
4707. E. gangne var E. for gongen ær *för* l. æ.
4709—10. B. C *fattas.*
E. ½. ther the ingræ sister inne loa
4710½—½. E. Och daglige efter hannum lenger
ther til hun hans talen fongær

F. och dawligh efther ha*num* mo*n* lange
thz hwn mattæ hans talæ fonghæ.

4711—12. B. strax *för* tha B. C. war *för* ær F. tha *fattas*.

4713. E. bradelig *för* swa brat

4714$\frac{1}{4}$—$\frac{4}{4}$. B. j sith hiærtæ swa ma*n*ga lu*n*da
thøkte he*n*ne j then sam*m*a stu*n*da
so*m* hon war*e* stande*n* opp aff dødæ
och løst fran allæ sinæ nødhæ

C. *Samma läs-art.*

E. *fattas.*

F. $\frac{4}{4}$. och løst fra allæ hindhæ mødhæ

4715—16. B. C. *fattas.*

E. thi hu*n* ve*n*tæ sig nw hielp at foa
ath he*n*nis søst*er* skulde he*n*ne eÿ forsmo

F. maa *för* hænne forma

4717—18. B. C. *fattas.*

4719—20. B. C. F. swa *fattas.* — B. C. ma*n* *för* væl — F. the wæl *för* væl

E. *fattas.*

4721. B. C. thz *fattas* — tu*n*g och hard *för* hardh

E. he*n*nis sorg var bode tu*n*g oc hordh

F. *fattas.*

4722. B. C. vara *fattas.*

4723. B. mot gik C. gik moth E. gong*er* vt modh *för* gangar mot

4724. B. thz bæstæ hon *för* som hon bæst

C. E. F. *Samma läs-art.*

4724$\frac{1}{2}$—$\frac{2}{2}$. B. mik thykk*er* wara off la*n*kt a[t] sighia tik
huru liwfflik ho*n* ho*nom* vnfik

C. wara *fattas.*

E. *fattas.*

F. off *fattas.*

4725. B. stolta latha *för* stolt (^o) vmlata

C. F. *Samma läs-art.*

E. talæ *för* vmlata

4727—8. C. riida *för* ridhu

E. han loa *för* the lagho — red ha*n* *för* ridhu the

4729. E. stoltæ jomfru *för* io*m*fru

4730. B. thit the fi*n*næ kon*ung* art*us* nw

C. E. F. *Samma läs-art.*

4731—2. B. C. ther ha*n* tha *för* som han — wactat *för* vænt

E Aa karildoss huss ha*n* inneæ ær
xl. dagæ hau*er* voctæt thær

F. i karidols hws th*er* ha*n* tha ær
han haw*er* nær fyritywæ dawe veret ther

4733. E. om nog*er* then ridd*ere* ko*mme* skall

E. wocther *för* vaktath

4734. B. Ther we*r*iæ torde the jomf*ru* mall

C. *Samma läs-art.*

E. vill the F. skal then *för* thör thera

4735. B. C. alt *fattas.*

E. andre *för* ældre — alt *fattas.*

4736. B. a*n*tzswar *för* swar

C. E. *Samma läs-art.*

4737. B. ow*er* *för* op

C. skade *för* sak

E. J mwge thztæ moll vtgiffue

4738. C. fi*n*na *för* fa

F. fa *fattas.*

4739. B. C *fattas.*

4740. E. ther mÿn ridd*ere* tørf besta*n*de

4742. B. so*m* hon tha huxade ho*n* mælte swa

C. so*m* ho*n* ka*n* huxa hon mælte swo
E. Som hugde thz meltæ soa
4743. F. affthen *för* qwæld
4745—6. E. *fattas.*
F. ½. aff then tidh thz mowe i troo
4747—8. B. C. tha han *för* han nu
E. *fattas.*
F. ½. æn jen dagh naar han for gaar
4749—50. fins *är tryckfel för* sins
B. C. war *för* ær
E. *fattas.*
F. ½. sin faders arff som hinæ hærdæ til
4751—2. B. C. E. F. *fattas.*
4753. B. C. nw *för* han — E. F. togh nw *för* tok
4754. E. hoos F. nær *för* næla
4754½—½. E. for vten porte*n* the giorde soa
Jomfrue*n* oc h*er* ÿwan badhæ two
F. borigh *för* porte*n*
4756. E. til morge*n*ne*n* tha ko*m* dage*n* brath
4757—8. B. C. *fattas.*
E. ½. huerken ve*n*ner ell*er* noger frænde
4760. B. om aptone*n* mæden daghen war liws
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
4761—2. B. bradlik C. bradlig *för* genast
E. *fattas.*
F. ½. tha haffdhæ han wereth bradeligh kiendh
theræ
4765—6. B. ridho *för* ridha
E. oc redh tæde*n* langeth tw
h*er* ÿwan oc the stolte jomfru

F. och redhæ thedhen lønligh too
then ridder och jomfrw
4767—8. B. swa nær tidher for them stær
orh bidhæ ther til solen opp gær
C. *Samma läs-art.*
E. Soa nær thz huss ther foræ ha*nnum* stodh
the huilt*is* ther til solen gor vpp
F. ½. saa næær then stadh ther foor them stoor
4769. F. redhen *för* farin
4770. E. til ha*nnum* attæ *för* hafdhe til hans
4771. B. C. thz *och* for *fattas.*
E. oc viste enge*n* vten han een
4772. B. C. *fattas.*
4774. E. al een *för* een
4775—6. B. C. *fattas.*
E. ½. som ha*n* hauer taget sik til hande
F. ½. *Samma läs-art.*
4777—8. E. he*r* gawia*n* soa lønlig ko*m* thær
at enge*n* ku*n*ne rønæ hwo ha*n* ær
4779—80. B. Thz vndra alle the ther fo*re* æræ
hwat ridda*re* ha*n* mo*n*de wæræ
C. *Samma läs-art.*
E. Och *för* thz — Sporde huat *för* huat handa
F. aff *för* thz — handa *fattas.*
4780½—½. B thy at ha*n* haffde ey the wapen pa
so*m* ha*n* war førre wan inna*n* ga
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. thÿ han haffde eÿ thÿ waben theræ
ther han war førræ waan ath bæræ
4781—2. B. C. mælte och *för* (m.) (s.) om

F. tha saffdhæ then jomfrw renæ
ther sin syster willæ illæ rønæ
4782½—½. E. och he*m*ne vilde taghe j fra
thz godz so*m* hu*n* mz rættæ aa
F. *Samma läs-art.*
4783. B. tik ge*r*næ C. tik ge*r*na F. edher giernæ *för* idher
4785. B. timæ C. tima *för* tidha
4786. B. C. her ey *för* ey nu
F. *fattas.*
4787—8. B. komi*n* wara C. kome*n* wara *för* vara
E. senestæ F. sistæ *för* sidhersta
4789. E. sagde F. sawdhæ *för* rosadhe
4790. E. ridde*re* *för* kæmpa
4791—2. B. C. *fattas.*
E. thz mÿ*n* søster ær ko*m*men hidh
F. ath mÿn syster komer eÿ hidh
4795—6. B. dømin mik thz gotz och late*n* mik fara
thy thz skal thok thz sa*m*ma wara
C. E. F. *Instämmande läs-art.*
4796½—½. E. ther jech ether ganger soa
thz lowe*r* jech ether a mÿ*ne* troo
F. jech seyer thz*te* edher thz gonger alt saa
thz lower jech edher a mÿnæ tro
4797—8. B. C. E. he*r*ra *fattas* — At *för* thz — B. C. nw her E. hæ*re* *för* nu
F. thÿ ath i wedhæ thz sa*n*neligh
ath jech hawer hæræ wæret vdhen swigh
4798½—½. E. fra then første dagh til thenne tith
Siden i bade mek he*r* bidhe
F. *Instämmande läs-art.*

4799—800. B. went min*n*æ syst*er* funda
och tappar her mi*n*a ma*n*ga stu*n*da
C. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. och tabeth sa mýnæ stwndhæ
och mynæ mødhæ sa mangæ lwnde

4801—2. B. C. *fattas.*
E. thi tørffue vý eý vndræ vppa
ath iech vill hæ*re* gøræ soa
F. ½. he*rr*æ ath jech wil giøræ saa

4803. B. nw wil iach hem och haffua maka
C. *Samma läs-art.*

4808. F. blidh *för* gladh

4808½—½. E. Thi at thz mek thz bør til lagæ ræth
jech skal thz haue ene alt slæth
F. thý ath mægh til bø*r* mz ræth
ath jech faar th*e*n arff al sleth

4811. E. vræt F. wreth *för* vrango

4812. B. ha*n* h*e*nne *för* han
C. E. F. *Samma läs-art.*

4813. B. thu skalt æn bidhæ io*m*f*ru* ena stu*n*d
C. F. F. *Instämmande läs-art.*

4814. E. at *och* ma *fattas.*

4815. E. af ko*n*gelig nafn ha*n* gud gaf mik

4817. B. allæ dande C. alla dogande } *för* mange
E. alle godc F. allæ godhæ } godhe

4819—20. B. C. *fattas.*
E. ther mo meget for queld skee
ther vý ful lideth til see
F. hæræ maa æn myghz føræ skie
thz wi nw lidhz til see

4822. B. the jomf*ru* och iwa*n* badhæ twa

C. E. F. *Instämmande läs-art.*

4823 —4. B. ko*mm*o maklik stappa*n*de th*er*
swa at engen wisse hwar thz ær
C. komo maklig farande ther
swo at inge*n* wisthe hwar thz er
E. †. ko*m*me maglige go*n*ne thær
F. komær raskeligh ridhindæ ther-
saa ath jnghen wedhæ how han ær

4825. B. ha*n*s leon ho*nom* at*er* la
C. *Samma läs-art.*

4828. E. Then ingræ jomf*ru* ther ko*mme*n var
F. ath then ynghræ jomfrw war komen ther

4829. B. st*ra*x C. tagar E. geniste*n* *för* tha

4830. B. C. F. tha *för* thæs E. thæs *fattas.*

4830½—½. E thi ath hu*n* vilde nødig trætte
oc giffu*er* seg høgelig j rætte
F. thy ath hwn wildæ nødhæghæ trettæ
om hwn mattæ lewe mz rættæ

4831—2. B. talade C. tala *för* talar
F. han talet til hin*n*æ sa blideligh
j wærær wæl komen gudh och mægh

4833—4. B. C. *fattas.*

4836. B. at kon*un*gen he*n*ne swa wæl vnfa
C. *Samma läs-art.*
E. ko*n*ni*n*g art*us* he*n*ne sawell vnfoa

4837—8. B. och hon haffdeført then ridd*er* thit
ther hon haffde a sæt sinæ alit
C. *Samma läs-art.*
E. oc hafdeført then ridd*er* tith
ther hu*n* mottæ hafue alith
F. och hwn haffdhæ fordh then ridder thidh
ther hwn hawdhæ aff myghz lidh

4839—40. B. C. och stodh *för* hon stodh
E. Tha vort hu*n* sort *som* no*ger* jordh
oc gat foræ sorgh ey talit eth ord
F. ½. och stodh och talet eý jeth ordh
4841. E. Then ýngræ jomfru fore ko*nn*i*n*ge*n* gik
4842. B. he*n*ne *för* the io*m*frw
E. Soa høueslig hu*n* til ordee fik
F. sa høwskeligh hwn til ordz fæk
4843. B. C. hær *fattas* F. hidh *för* hær
4844 $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. gudh thakke ho*nom* for sinæ æræ
thz ha*n* wilde ko*m*ma hæræ
C. *Samma läs-art.*
E. lønæ *för* thakke
F. *Lika med* B.
4844 $\frac{1}{3}$—$\frac{1}{4}$. E. ath hielpe mek thz ha*n* formoa
til thz godz iech rætelige aa
F. ½. och hielpæ mægh hwadh han for maa
4845—6. B. C. *fattas.*
E. ½. the hadde ha*n* sigh gat en a*n*nen stadh
F. ½. dogh haffdhæ han jæth sægh jet anet stad
4847—8. B. C. *fattas.*
E. ther han haffde øffrit at gøræ
som i foa *her* effter ath ledhæ
F. thidh han haffdhæ nogh ath giøræ
thz faa i wæl hæræ æffter ath spøre
4849. B. C. sin *fattas.*
E. F. af *för* ij
4850. E. ha*n* fulde mik hit mek fatige q*ui*nne
4853—4. F. my*n* he*r*ræ jech beder myn syster ther til
om hwn thz nw giøræ wil
4855. C. for hæ*n*ne digt mz idra rade
B. E. F. *Samma läs-art.*

Vers. 4857—8. F. jech bedis jnthz aff thz hwn aa
om hw*n* wil mægh eÿ for sma

4859. B. swarade E. swarede *för* swarar
C. the and*ra* hæ*n*na swar*ar* nw ther tiill
F. then elderæ syster swared ther til

4860. B. C. E. F. thz *efter* jak

4861. B. C. hafua *fattas.*
E. enctet vil iech haue af tegh

4862. B. stort E. dert F. myghz *för* dighert

4864. E. ta*n*th F. snak *för* qwant

4867—8. B. C. tha *och* thz *fattas.* — B. C. E. F. thz *för* nu
E. swarede *för* swarar
F. then yngeræ syster swarædæ thæræ

4869—70. B. thz tolka riddare for wara saka
skulo st*ri*dhæ for os och hawa omaka
C. E. *Samma läs-art.*
F. ½. ath tølligh to ridder for woræ saghæ

4871—2 B. C. thz *fattas.* — B. C. fo*re* — F. for *för* om

4872½—½. B. mik thykk*er* thz wara ømkelik ti*n*ga
at wilæ mik ther til twinga
C. *Samma läs-art.*
E. ½. thz thu vilt
F. ½ ath thw wilth } *för* at wilæ

4873. B. C. E. at *fattas.* F. saa *för* at

4874. B. C. E. nu *fattas.* B. C. thina E. thine *för* idhra
F. for thinæ swegh och klogæ listæ

4875—6. B. C. *fattas.*
E. ½. Soa fræmpt my*n* riddere moa leffue

4877—8. B. mz sielffw*m* *för* mz — full wæl *för* væl
C. E. F. *Samma läs-art.*

Vers. 4879—82. B. C. *fattas.*
E. ½. och eÿ mz vra*n*gæ a my*n* troa
F. ½. och eÿ mz vræt fra mægh faa
4883—4. B. andræ *för* ældre
E. swaredæ *för* swarar — mykla *fattas.*
F. then eldræ syster swaredhæ aff wredhæ
thz skal thik føræ gaa til ledhæ
4885—6. B. C. E. F. a bale *och* a mik *fattas.*
4888. B. C. E. F. godho *fattas.*
4889—90. B. G. E. F. (bæggias) *och* (nw) *fattas.*
E. ½. huat mek bør aff rætæ
4890½—½. E. och ladæ mek ald*rig* siden leffue
æn iech vilde tek vte*n* st*ri*d vpgifue
F. gudh ladhæ mægh aldrigh lewæ
om jech wil the*n*næ stridh ap giwæ
4891. B. tha mælte och the yngre io*m*fru
C. *Samma läs-art.*
F. swaredhæ *för* (^mælte) (sagdhe)
4892. E. o h*er*ræ gudh tek beder jech nw
F. o h*er*ræ gud thz bedh*er* jech nw
4893. B. mith hopp star til thina nadha
C. E. F. *Samma läs-art.*
4894. B. thu frælssæ nw mi*n* ridda*re* aff skada
C. *Samma läs-art.*
E. Ath thu frelsser mÿ*n* ridd*ere* af vodæ
F. *Samma som* E.
4895—6. B. C. *fattas.*
E. ½. th*er* foræ rætæ sage st*ri*dæ skall
F. ther for rættæ sagh stridhæ skal
och weriæ wil sa myt maal
4896½—½. E. thogh hau*er* jech thz eÿ af tek fortiænt
ha*n* for væl løn at thz ær sænt

F. doo hawer jech thz eẏ aff ha*num* thent
thẏ jech ær lidhz mz ha*num* kiendh

4898. F. tha gingæ fram the ridder too

4899—900. B C. thz *fattas.*
E. soræ *för* nu — man *fattas.*
F. folket trændis ther til
och ollæ thz giernæ see wil

4901. B. C. E. ther *fattas.*
F. huilkæn aff them som mest for maa

4902. B. och a*n*nan ma ther nid*er* sla
C. E. *Samma läs-art.*
F. och hin a*n*nen moo neder slaa

4905—6. B. the førre godha kompana waræ
wardæ nw at be*r*ias badha sara
C. *Samma läs-art.*
E. The som førræ godæ venner waræ
the nw sloss och stingiss soræ
F. the føræ godhæ wænær waræ
skullæ samæn stridæ saræ

4907. B. thera androm C. andro*m* thera *för* h. a.
E. fførræ vntæ hwær a*n*nen væll

4908. B. hin a*n*nan C. andro*m* *för* annan

4908 1/1—1/2. E. mz stor had vten god villie
soa at enge*n* mo them at skillie
F. B.C. *fattas.*

4908 1/3—1/4. B. mogha badhe j enæ bryste bo
thz thykk*er* mik wara vnd*er* a mi*n*a tro
C. hiærta *för* bryste — wara *fattas.*
E. the førræ motte vel sa*m*me*n* boo
thz ticker mek vnder á my*ne* troo
F. *fattas.*

Vers. 4909 — 10. F. hwær thieræ tenker aa
ath han an*n*en skadhæ maa

4911. B. C. thera *fattas.*

4912. B. andro*m* *för* hin annan
C. hwar the*ra* wil andro*m* bida

4913—4. B. C. *fattas.*
E. Vmagelig the sa*m*men kørdæ
mz the starcke skaft the førdæ
F. saa ønkeligh the sa*m*men kiørdhæ
mz the storæ skafft the førdhæ

4916. B. at thera glauiæ j stykke brast
C. *Samma läs-art.*
E. the all *för* thz alt
F. ath thieræ skafft i syndher brast

4917. B. C. E. hin *framför* annan

4919—20. B. C. E. F. *fattas.*

4921. B. the ryktæ thera swærd ok fara til sama*n*
C. rykke *för* ryktæ
E. The ryctæ theræ swærd oc forde sa*m*me*n*
F. the røttæ thieræ swærdhæ och fooræ same*n*

4922. E. thz gik tha them bode vten ga*m*men

4924. F. hwerken *för* ængin

4924½—½. B. ey swa bret ræt so*m* en fot
thz wlte thera hugamot
C. *Samma läs-art.*
E. F. ræt *fattas.*

4926. B. the thrykto wt then rødhæ swet
C. E. F. *Samma läs-art.*

4928. B. swa mon thera blod wt springa
C. E. *Samma läs-art.*

4930. B. trutna tha *för* thrutnadho

4931. B. thera swærd waro slio och mate ey bita

E. ku*n*ne F. willæ *för* mate

4933. E. The ructæ hw*er* fra*m* the*re* plade kniff
F. plato *fattas.*

4935. F. och slar hwær a*n*nen ønkkeligh

4936$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. ma*n* huxade at the skuldo bren*na*
thz mate enge*n* thén an*n*an ken*na*
C. the mæ*n* hugde at the skulde bræ*n*na
the ma hwarke*n* anna*n* kænna
E. ma*n* tenctæ at the skulde brænnæ
tha motte enge*n* them a*n*ne*n* kende
F. man tenkthæ thieræ hielm skuldæ bræ*n*ne
the kwndhæ hwærkæn hin a*n*nen kien*n*æ

4937—8. B. C. *fattas.*

4942. B. st*ra*x E snart F. snarth *för* thaghar

4944. B. mz them mate the sik enkte hegnæ
C. *Samma läs-art.*
E. the motte them eẏ leng*er* gaffne
F. ath the mattæ them eẏ gaffne

4945. C. The*ra* ly*m*ma haffde fongi*t* swo mo*n*ga sar
E. haffde *för* hafua

4946. B. mik thykk*er* at thz them til dødhen gar

4946$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{6}$. B. wtan gudh thz føgher swa
at nokor ma*n* them skilia ma
æn thok the waro helada godha
the warto thok badhæ sama*n* modha
och mate thz enge*n* liffua*n*de fin*n*a
hwilke*n* thera ther mate mi*n*na
C. $\frac{1}{3}$. Tho ath the hælede wore gode
$\frac{1}{6}$. wi*n*na *för* mi*n*na
E. $\frac{1}{1}$. Vnd*er* gud then sigher soa
$\frac{1}{6}$. vinnæ *för* minna

F. $\frac{1}{1}$.

F. ½. thz kwinnæ jnghen lewindis kienæ
hwilkæn aff them skwllæ winnæ

4947—8. B. the wilæ thok badhæ prisen bæræ
aff then lek the haffde thæræ

C. haffua *för* haffdhæ *Annars lika med* B.

E. ½. aff the stridh the haffdæ thæræ

F och mowe wæl pris bodhæ bæræ
for then stridh the haffdæ thære

4949—50. B. the trædæ badhæ j sender til baka
the torffuæ wæl enæ hwilo taka

C. *Samma läs-art.*

4951. F. sattæ them *för* sattos

4952. B. och engen *för* hwarkin

4953. B. C. E. F. (litin) *fattas.*

4954½—½. B. och beriæs swa angistlik ther
swa at hwart thz barn som ther war nær

C. *Samma läs-art.*

E. ½. och bardess soa fastelige thær

F. ½. och slowis tha sa ønkæligh ther

4955. B. och allæ the ther sagho pa

C. E. F. *Samma läs-art.*

4956. F. taledh til annen och sawdhæ swa

4958. B. badhæ B. bade *efter* thæssa

4960. B. C. E. F. fore *fattas.* — B. C. nw *för* hær

4961. B. C. eet *fattas.*

E. oc ær thz eth ønckelict moll

F. och ær jeth myget ønkelig maal

4962. B. C. at *för* thz — a *fattas.*

4964. B. for hwar annars thera saka

F. och hwærken for thieræ egen sagæ

4965. B. och hwar haffuer annan kær

C. ok hwar th*era* haffu*er* anna*n* kær
F. then jenæ hawer then a*n*nen saa kieræ
4966. F. ath haffdæ han wist how han man wæræ
4967—8. B. C. hos *för* nær
E. han wildhæ ther antigh død bliwæ
heller sægh fongen for ha*num* giwæ
4969. B. her be*r*iæs C. bærias F. hær byries *för*
ther bardhos
4971—2. B. C. *fattas.*
F. †. ath folketh ther stodæ vden wedher
4974. B. C. thera *för* thöm
4975. B. æn thok thz ær ey mz thera wiliæ
4977. C. the yng*re* syst*er* swa*rar* tha
F. then yngeræ jomfrw swaredhæ tha til
4978. B. sannerlik ther nøgher mik wæl pa
C. ther nøg*er* mik sannelig wel wpa
F. ther mz nøwis mægh gatze wæl
4979. B. C. swarade E. sagdæ F. sawdhæ *för* swarar
4980. E *fattas.*
4981. F. jech wil eÿ mÿn ræt ap giwæ
4983. E. for my*n* skuldh j mek thz høræ
4985. E. The ingræ mottæ en fægræ*n*de foa
4986†—†. B. v. 4986 † *fattas.*
och laten them ther mz wara sat
C. Ok lathin them ther mz skilias ath
Ok lathin them ther mz wa*ra* saath
E. och ladæ the*m* ther mz vare sath
oc siden the ridd*ere* skillies ath
F. och ladher them ther mz wæræ sath
ath thissæ ridder mattæ skilies ath
4987—8. B. C. *fattas.*
E. †. mek ticker thz och illæ væræ

F. mægh tøker thz fuld illæ wæræ
ath anten them skal dødh hæræ

4989 — 90. B. C. *fattas.*
F. ½. aff thz gosz hennæ mon æffther lange

4991. B. C. swarade E. swarede F. swaredhæ *för* s.

4992. B. j haffuin thz wæl for thzta hws
C. j haffuen thz wel før hørt a thzta huss
F. j hørdhæ thz wæl i thzte hws

4993. F. ath then eldræ syster ær sa illæligh

4995—6. F. medhen hwn wil joo hawæ thz saa
tha skifftæ sægh sielff thz bæstæ hwn maa

4997—8. E. alt thz folk som kommet ær
vndredæ huoa the mundæ være
F. komen *för* kommith

4999—5000. B. C. *fattas.*
E. aldreg F. aff them thz *för* thera

5001—2. B. thy han aldre swa satte fram sith ben
hin annar slo ater igen
C. thi at aldre satte han sa fram sit been
hin annar slo thz tager igen
E. ½. hin annen slo han atter igen
F thy ath hwilkæn ther sattæ fram sith bien
hin annen sloo hanum strax i gien

5003—4. B. C. *fattas.*
F. tha sawdhæ bodhæ armæ och rigæ
man finder jckj thissæ ridders ligæ

5004½—½. B. wi wiste thz gernæ hwat the æræ
the swa frammalik stridhæ hæræ
C. hwo *för* hwat — swa *fattas.*
E. ½. soa frommelig gøræ hæræ
F. wistæ wi hwæm the mwndhæ wæræ
ther sa manneligh stridher hæræ

Vers. 5006. B at the ku*nn*a ekke warda modha
C. *Samma läs-art.*
E. ath the ku*nn*e icke vidæ modæ
E. aldrigh *för* ække

5010. B. opp lætæ C. oplypte E. oplætæ F. ap lættæ *för* at letta

5010¼—½. B. ow*er* thera hoffwd mz thera swærd thy waro thera slagh lit*it* wærdh
C. E. F. *Samma läs-art.*

5011—12. B. C. *fattas.*
F. ½. stoor *för* mykle

5013. B. blodet weld*er* j thera sar
C. *Samma läs-art.*
E. væl F. veldh *för* val

5015—16. B. C. *fattas.*
E. slagh *för* skadha — magh *för* nadha
F. jen *för* thera — giernæ *för* hældre

5017—18. E. ½. mek ticker thz væ*re* eÿ vnd*er*ligt
F. mægh tøcker thz eÿ wndher wæræ ath them løstæ ath hwillis thæræ

5019. B. for thessæ handa twæggiæ saka
C. *Samma läs-art.*
E. foræ tessæ twe*nn*æ saghæ
F. for thessæ thwin*n*æ handhæ saghæ

5020. E. haffde F. bawdhæ *för* giordho thõm

5021. B. skildos C. skildas F. skÿldis *för* skilias

5022. B. warto C. worde *för* varo
E. *fattas.*
F. tha worthæ the bodhæ i hierthz glad

5023. B. C. tha *för* tha-tha
E. Thi at ÿwa*n* effte*r* ledær
F. her*r*æ ÿwan mwndhæ tha æffther ledhæ

5024. C. mo*n* hetha *för* heter

E. same *fattas.* — F. an*n*en *för* same

5026. E. huat hedær *för* hwa æst

5027—8. B. C. (ey) *fattas.*

E. ½. thz ticker mek væ*re* vnd*er*lig lÿsth

F. h*er*ræ gawian kiendhæ hans røst eÿ thæræ thz tøck*er* mægh jeth wnd*er* wæræ

5029. B. thy at han hwiskade sakte ok mate ey tala

E. vilde *för* matte

F. thÿ han hwiskedhæ och kwndhæ ey talæ

5030½—½. B. ther ho*nom* ran aff til myky*n* tu*n*ga ha*n* mate ey wæl røræ sinæ tu*n*go

E. twi*n*ge F. twangæ *för* tu*n*ga

5031. B. tha mælte och he*r*ra gawiæn

C. *Samma läs-art.*

E. thz meltæ h*er* ÿwan

F. *Samma läs-art.*

5033. B. C. skyldh *för* skuld

F. os kan ther jngen skyldh for giwæ

5035. B C. nw *fattas.*

5036. B. C. E. gør F. giør *för* valder

5037. B. tik *för* thz

5038. B. fromaste *för* fræmpste

C. E. F. *Samma läs-art.*

5040. B. swa ædlæ riddar*e* thoræ liffu*it* waga

C. *Samma läs-art.*

E. *fattas.*

F. oc sa ridderligh tørff liweth wowæ

5041. E. Jech fech aldr*e*gh a mÿ*n*e troo

F. noger *för* minnæ

5042. B. jæm hardelik en lithin st*r*idh

C. *Samma läs-art.*

F. jen saa hordh jen lidæn stridh
5044. B. at aff the slagh iach fik aff tik
C. *Samma läs-art.*
5045—6. F. jech wænther mægh næppæligh ath fongæ bødher
hwærken aff hindher heller fødher
5047. B. C. *fattas.*
E. neppelige *för* nödhelika
F. jech kan mægh nw nøwæ røræ
5049—50. B. C. nu *fattas.*. — v. 5050 *fattas.*
E. ½. thu kant thine slag vel heffuee
5050½—½. F. jech seÿer thz aa mynæ tro
ath i kwnnæ edher røræ saa
5052. B. ther for thin slag skal sik wakta
C. *Samma läs-art.*
E. tegh F. edher *för* thöm
5053. B. iach huxade aldre æn finna then
C. *Samma läs-art.*
E. hugtess *för* thænkte
5055. B. stod C. stodh E. stotess F. striddis *för* stodhe
5056. B. slo C. sla E. slogh F. slowæ *för* sloghe
5059—60. B. C. *fattas.*
E. giorde mek *för* göra mik swa
F. ath jech kan *för* thz iak ma
5061. F. herræ i mægh væl tro maa
5062. B. j mina dagha iach siger swa
C. E. F. *Samma läs-art.*
5063—4. E. ½. ther veter mit swerd stride kan
F. nogher tidh sa from ien mandh
ther sith swærdh saa røræ kandh

Vers. 5064½ — ½. B. och sik swa frammalik wisa
Thæs wil iach idher Prisa
C. E. *Samma läs-art.*
F. ½. och sægh sa man*n*eligh bewisæ
5066. B. C. thz F. then tingh *för* the bön
5067. E. skæl *för* slækt
5068. F. och hwadh frændher thik ær næst
5069—70. B. C. *fattas.*
E. ½. tha haffde iech vel stant mÿn nøde
F. ½. tha haffdæ jech wæl stedh mynæ mødæ
5071. B. C. swarade E. swarede F. swaredhæ *för* s.
5072. F. jech wedh thz for san*nin*dhæ wel
5076. B. C. eth slagh *för* eet
5076½—½. F. thz ær then tingh jech æffther ledher
oders nafn och hwadh i hiedher
5082. B. C. F. wæl E. vell *för* thæn
5084. B. mik her C. her *för* mik
5085—6. B. ½. at iach giter ey widh werre liffu*it*
C. ½. *Samma läs-art.*
E. *fattas.*
F. och skrewz them aa myn hielm saa
ath jech thz aldrigh glømæ maa
5088. F. och wil jech thz eÿ længhær tÿe
5090. F. kaleth *för* næmpder
5091. B. C. thz førstæ E. førstæ F. thz fyrstæ *för* Tha
5093—4. F. han kastæ fra sægh bodhæ swærdh och skiold
langh weÿ borth pa sorten mold
5095. B. armelikæ C. armelig E. harmelig E. har*m*-meligh *för* hærmelika.
5096. B. Awi oglædi wil mik swikæ

C. *Samma läs-art.*
E. awÿ vlicke vill mech swige
F. *Samma läs-art.*
5097—8. B. ønko *för* önka — B. C. at *för* thz
E. øncken *för* önka — Ath *för* thz
F. hwadh vndhæ stwndh mon wæræ then*n*æ
ath jech skuldhæ thik eÿ føræ kie*n*næ
5098½—½. B. haffde iach witæt hwo j waræ
tha wilde jach st*ra*x oppe*n*baræ
C. tag*er* *för* st*ra*x
E. geniste*n* F. giensthen *för* st*ra*x
5099. B mik for idh*er* at giffuæ
C. E. *Samma läs-art.*
F mægh giensten for thik giwæ
5106. B. at swa mælte then ridd*ar* godh
C. *Samma läs-art.*
E. tha meltæ soa then ride*re* godh
F. tha sawdhæ han til then ridder godh
5113—4 F. thw hawer mægh bewist dygdh til howæ
thÿ ær jech skyldugh thik ath lowæ
5115—6. B C. *fattas.*
E. ‡. ther j alle*r* stadh ærade mek
F. thu i allæ stadhæ æredhæ mægh
yder meræ an [æn] selwer thik
5117—8. B. C. mi*n* E. mÿn *för* idhan
F. *fattas.*
5118½—½. F. hwad jech hawer giordh modh thik
thz wedh wæl gudh thz angerer mægh
5119. B. C idher her *för* idher
F. jech bywdher thik ther for bodh
5122. B. fo*re* all thz folk kom*it* ær her
C. E. *Samma läs-art.*

E. for alth thz folk som nw ær h*er*

5123. F. mz tweth swaredhæ h*er*ræ gawian

5125—6. F. ath jech skal noger tidh for tølligh sage
pæni*n*gh heller bodh ther for tagæ

5127—8. B. C. görla *fattas* — æger *för* agher
E. anger *för* agher
F. thŷ jech kienis ther wedher
mægh a*n*ger thz jech giordhæ edher

5129—30. B C. *fattas.*
F. thz i bywdhæ mægh til æræ
san*n*eligh thz skal ey wæræ

5131. B. C. swarade E. swarede F. swaredhæ *för*

5132. E. F. ræt *fattas.* swarar

5133. F. thŷ jech ær træth och kan ey standhæ

5135. E. thi jech skildig mek opgiffue

5137. B. h*er*ra gauian mælte och swor om gud
C. E. F. *Samma läs-art.*

5139—40. E. omgiorth *för* omgör
F. som jech kam aldrigh widh tøligh wandhæ
aff nogher lewindis mansz handhæ

5141—2. B. C. *fattas.*
F. som thu hawer nw giord mægh
thz seŷer jech for sa*n*nindhæ thik

5143—4. B. C. *fattas.*
E. jech siær thz ey for telligh sagh
thz iech roser a thin bagh
F. *Samma läs-art.*

5145—6. B. C. E. *fattas.*
F. æn doo ath thu mægh w kwni*n*gh waræ
jech sawdæ thz doo obenbaræ

5147—8. B. C. E. *fattas.*

5151. E. F. annen om *för* thera om annars

5153—4. B. C. *fattas.*

5163—4. B. C. *fattas.*

5166. B. the æro nw wardne full wæl sate
C. *Samma läs-art.*
E. oc nw æræ vortne so bradelig solæ
F. *Lika med* E.

5167. F. koningen sawdhæ tha thæræ

5168. B. iach wil idher æn sporiæ mera
C E. F. *Instämmande läs-art.*

5170½—½. E. och soa bradelige voræ offuer enee
thz vndrede riddere ok swenee
F. ½. och sa skiødæligh wordhen ower jenæ

5171. B. swarade honom *för* swarar tha
C. E. F. *Samma läs-art.*

5172. B. gerna C. gerne E. thz gerne F. edher
gierne *för* idher

5173. E. megel vlicke tha var thenne
F. *Samma läs-art.*

5174. B. at engen waræ } *för* thz hwarghin vara
C. Ath hwargen wore }
F. ath hwærkæn os }

5174½—½. B. thok wil iach gøræ som i mik rada
och sighiæ hwo wi æræ badbæ
C. *Samma läs-art.*
E. F. mik *fattas.*

5175—6. B. C. E. thænne *fattas.*
F. thzte ær mýn frændhæ herræ ywan
och jech edher frændhæ gawian

5177—80. B. C. *fattas.*

5183—4. B. C. *fattas.*
E. oc sagdæ huær vor andrum fra
huat mæn vý vare bodæ twoo

F. *Samma läs-art.*

5185. C. J then saman stwnd wi skildis with

E. j then same rith tha kennis vÿ

F. tidh *för* riidh

5186. E. hafde tha lengæ standit then stridh

F. *Samma läs-art.*

5187. C. dødh *för* dō

5189. E. thi vilde jech mik helder vpgiffue

F. thÿ wil jech mægh heller giwæ

5190. B. C. vara *fattas.*

E. yuir kommen man æn iech mo leue

F. wonnen man æn dødh bliwæ

5191. B. C. om min E. Än mÿn F. och myn *i ställét för* (ᴬmz) (mædhan) min

5193—4. B. C. talade *för* (ᴬmælte) (sagdhe)

E. leed *för* leet

F. ther wedh wreddes herræ ywan tha han hørdhæ herræ gawian tale swa

5196. F. han legher mæg til thz han hawer giord

5199. B. herra gauian swarade honom tha

C. E. F. *Samma läs-art.*

5200. B. C. wara ma *för* ma vara swa

5203—4. B. C. *fattas.*

F. $\frac{1}{2}$. aff al then twkt man ther saa

$5204\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. F. och hwær aff them hin anen bødh vdhen twangh och vdhen nød

5208. B. swa at hwarken skal then annan swika

C. swa at hwargen skall hin annan skilia

E. F. *Lika med* B.

$5208\frac{1}{1}$—$\frac{1}{4}$. E. Jech ær thess j mit hiartæ gladh thz iech seer j thenne stadh

Ther liwende bææthæ
ffor vthen liffsens skade
F. ½. eder lewindis bodhæ
½. for vdhen liffsens wodhæ

5209. B. mælte C. mælthe E. meltæ F. sawdhæ *för* (^mælte) (sagdhe æn)
5210. E. llatær komme folkit foræ
5211. B. C. wisa E. viisæ F. visæ *för* beuisa
5212. B. aff thenne riddare prisa
C. these *för* thenne
E. och tesse riddere priisæ
F. hwræ jech wil thissæ ridder prisæ
5213—4. B. C. *fattas.*
5215—6. B. hwat thesse riddare mondo gøræ
thz later iach idher nw at høræ
C. her *för* nw at — *Annars lika.*
E. hordæ *för* höra — giorde *för* monde göra
5218. B. wilæ C. wilia *för* vildo
F. the vildæ them do giwæ i myth voldhe
5219—20. B. C. *fattas.*
E. modh *för* ower
5222. E. wisæ *för* visasta
5224. B. C. E. F. nu *fattas.*
5225—6. B. C. *fattas.*
F. ½. ladher hinnæ komæ nw til swaræ
5228. F. om thz gosz the hawæ i træth
5229. E. The andre swarede ther hun stor
F. then eldræ jomfrw swaredhæ ther
5231. B. strax F. giensten *för* thaghar
5235—6 B. C. *fattas.*
E. ther at ath thu holder tek snelle
Jech lodh tik icke kallæ

F. dog at thu holder thik klog for allæ
jech lodh thik jckj jndh kallæ

5238. B. rætto C. rætta *för* rættin

5238†—½. E. och enctæt aff thz haldæ
soa fræmpt at icch mo wolde
F. som *för* at

5241. E. tale*n* i leng*er* slicth

5242. B. vnd*er*likt C. wnd*er*ligt } *för* ængo likt
E. ang*er*licht F. vnderlikth }

5243—4. B. C. *fattas.*
E. ½. æn halffue sider ath gøræ
Efter v. 5244 *äro v.* 5197—5203, *genom afskrifvarens fel, uti E åter upprepade.*

5244†—½. E. tho at iech mek forgløme
Soa at iech mi*n*e ordh eÿ gøme
F. for glømdhæ *för* forgløme — giømde *för* gøme

5245. C. thz star id*er* tha wel tiil motte

5247—8. B. C. *fattas.*

5249. B. C. bør *för* bær
E. Thz hør ther aff ko*n*gelig æræ
F. edher bøør thz til aff koni*n*ghligh æræ

5250. B. them sik wilæ }
C. them som wil } *för* thöm som vil sik
E. them til }
F. the ther }

5253—4. B. C. *fattas.*
E. Thi vill iech he*n*ne skillie
ræt omodh thin villiee
F. thÿ wil jech edher ath skilliæ
reth twerth i modh thin williæ

Vers. 5254½—½. B. thy at iach hawe*r* thz fore gudhi iæt
thz iach skal all*u*m g*ø*r*e* ræt
C. E. F. *Samma läs-art.*

5255. B. saghen C. sægin E. sighæ F. sa *för* saghin

5256. B. thz ellers C. thz ællas *för* thz

5257. E. ath hen*n*is ridde*re* oc soa thin
F. hen*n*e ridder och saa thin

5258. B. i sende*r* C. sændher } *för* hær
E. sa*m*me*n* F. same*n* }

5259—60. B. C. *fattas.*
E. ether *för* thera — E. hiartet F. hierthz *för* hugha

5261—2. F. jech maa eÿ giøræ som thu wilth
hwadh thz giør thik goth heller ilth

5262½—½. B. thy at wi witæ thz allæ slæt
thz thu til taker thz ær oræt
C. *Samma läs-art.*
E. ½. thz thu taler thz ær eÿ ræth
F. ½. *Lika med* E.

5263—4. B. C. *fattas.*
E. Thi *för* nu — ther om *fattas.*
F. skal jech mellom edher dø*m*me
tha ladher edher bodhæ ther til søme

5265—6. B. ½. hwar skal uw an*n*an lata
C. ½. hwar skal nw anna*n* iætthe
E. huar ether skal then a*n*ne*n* rætæ
ath bliffue ve*n*ner och væ*re* sotæ

5267—8. B. C. *fattas.*
E. veet *och* ær *fattas.*
F. ½. thz jech wedh wæræ for gudh sath

5269—70. B. mi*n* syste*r* son owe*r* komi*n* mon wæræ
for thina wra*n*ga kæræ

C. *Samma läs-art.*
E. ¼. my*n* søs*ter* so*n* mek komme*n* næ*re*
F. myn syster søn for wo*n*nen æræ
for thin sagh och wrangæ kieræ
5271. F. for liges i eÿ ath thz*te* sin*n*æ
5273—4. B C. *fattas.*
F. han giordhæ thz aff dygdh och ey aff bradhæ
och willæ then jomfrw ther mz radhæ
5275—6. E. swaredæ F. swaredhæ *för* swarar — E. ge*r*ne *för* gaar
5277 B. C. om *för* ower
E. ther ow*er* *fattas.*
F. j skullæ mÿn h*er*ræ ther for radhæ
5278. B. alt saman C. alth sa*mm*en *för* alt
E. F. alt *fattas.*
5279—82. B. C. v. 5279—80 *fattas.*
E. huat i gøræ mz ræt oc skæll
thz skal oss bode nøess vell
thz skulle vÿ gerne atlidhæ
soa ath thz skal ald*r*egh slidee
F. hwadh i giør mz reth och skiel
ther skal os bodhæ mz nøwes wel
och ther skullæ vi ath lidhæ
sa ath thz skal jnghen syndher slidhæ
5282¼—¼. B. j moghen wæl fo*re* mik loffua
før æn iach ridher fran hoffua
at hwat j gørin hæræ
thz skal alt stadukt wæræ
C. E. *Samma läs-art.*
F. ½. førræ jech ridh*er* her fra howe
⅓. hwadh i giøræ h*er*ræ kiæræ

5283½ – ¼. F. (*insatt af en något yngre hand*)
[ko*n*ni*n*gen] melte ok sade tha
- - - - - de til then yngere jomfrv

5285 – 6. B. C. *fattas.*

5287—8. B. C. *fattas.*
F. sa gierne *för* gærna

5289—90. B. C. *fattas.*
F. ¼. til allæ madhæ och giøræ saa

5290¼—½. B. han skipade swa mella*n* the iomf*rur* twa
thz them sielffwm wæl nøg*er* pa
C. *Samma läs-art.*
E. ½. thz them nøgædæ vppao
F. kon*n*i*n*ghen skyffte mellom them saa
ath them bodhæ nøwes tha

5291—2. B. thakkæ *för* thakkadho — ridhæ *för* ridhu

5293. B. koni*n*gen mælte til gauian
C. E. F. *Samma läs-art.*

5295. B. late*n* he*r*ra iwa*ns* wapen aff taka
C. E. F. *Samma läs-art.*

5297—8. B. C. *fattas.*
F. i skullæ nw væræ blidhæ
effther tøllig jen hordh stridhe

5299. B. gøræ C. gøra *för* giordho

5300. B. och C. oc *för* the — B. C. thera *för* siin
E. och bu*n*dæ ther aff tagen j stadh
F. och togh tiere waben aff j stadh

5301—2. B. C. *fattas.*
F. the ginge tæden bodæ sa*m*men
mz glæde oc soa mz ga*m*men
F. them *för* tæden *Annars lika med* E.

5302¼—½.

Vers. 5302½—½. B. enghin mate fin*n*a thæræ
thz en wilde bætre æn an*n*an wæræ
C. E. *Samma läs-art.*
F. ½. thz jen wildhæ pris for anen bæræ
5304. B. C. fingo E. finghe F. finghæ *för* fango
5305. F. ath jen løwe kam ga*n*gindhe thæræ
5307—8. B. C. E. *fattas.*
F. hw*n* lette mz føwe listæ
effther sin kieræ he*r*ræ ther hw*n* haff-
de mýst
5309—10. B. C. *fattas.*
E. F. til` *för* alt
5311—12. B. folk*it* rædhis for then wada
at leon skulde them nokot skada
C. *Samma läs-art.*
E. F. alle *och* göra *fattas.*
5315—16. B. C. thæs *för* tha — B. fegnær C. fægnar
för faghnadhe
E. *fattas.*
F. och worte saa glad ath ha*num* fandh
hwn fogner ha*num* thz bæste hwn kandh
5317—18. F. her*r*æ ywan badh thý folk bidhæ
j tørff eý for løwen qwidhæ
5318½—½. E. Thi thz hau*er* eý mz he*n*ne at sætæ
hu*n* gør ether icke vætæ
5319—20. B. C. idher *fattas* — thz hon *för* hon
5321—2. B. C. *fattas.*
5322½—½. F. Vý æræ wenne bodhæ
oc lýder huert vors a*n*ners rodh
F. wi æræ to godhæ vener bodhæ
och vi lyde gierne hwer aners radæ

Vers. 5325—8. B. C. *fattas.*
E. ½. for vten then stoltæ *her* ÿwan
F. ½. for vdhen *herræ* jwan
5329. B. h*er*ra gauian mælte til iwan tha
C. E. *Instämmande läs-art.*
F. h*er*ræ gawian sawdhæ til jwan tha
5330. F. vel *för* thæn
5333—4. B. C. *fattas.*
E. drig F. storæ *för* digra
5335. B. C. mi*n*a E. mit *för* minna
5336½—½. E. thu halp them land oc [at] bÿggæ
oc frelstæ them aff sorghe
F. thw halp them ath holdhæ landh oc borige
och frelsedhæ them aff høwelig sorige
5337. B. jach haffu*er* opta huxat a
C. E. *Samma läs-art.*
5341. B. tha war E. ær F. var *för* mo*n*de vara
C. *fattas.*
5342. B. C. E. F. (ful) væl *fattas.*
5343. F. jech kw*n*næ thik do eÿ fin*n*æ
5344. B. E at C. F. ath *för* ij
5345. E. Efft*er* tesse sa*m*me ordh
F. *Samma läs-art.*
5346. B. ga C. gar F. gik *för* gingo
5346½—½. E. ma*n* skibede them alle nadhe
til drich oc ædæ bodhæ
F. edindhæ *för* ædæ
5347—8. B. st*r*ax C. thagh*ar* *för* tha — B. C. thera
E. the*re* F. thieræ *för* sina
F. the allæ *för* the
5349. B. C. E. F. sidhan *fattas.*
5352. C. E. a *fattas.*

F. jen mester han haffdhæ a myghz lidh
5352½—½. E. Ther priseth var ther alle mesth
oc en var af them lægher bæsth
F. och prissedhæ war ther aller meest
han war aff thy legiær bæst
5353—4. B. C. E. ok *fattas.* — B. C. E. F. alt *fattas.*
5355. B. swa lenge C. swo længe *för* længæ
E. soa lenge F. sa længy *för* sidhan længe
5356. B. C. ther til *för* till
E. sundæ *för* ræka
F. ath the wel hielæ æræ
5357. B. C. tha *för* Thz första
5359—60. B. C. E. sin *fattas.*
F. tha kam h*anum* affther i howe
kierlighz til sin hosfrwe
5361. B. C. sk*amm*an E. sk*ammen* F. stakket *för* s.
5362. B. haw*er* C. haffu*er* *för* hafdhe
5363—4. B. C. *fattas.*
E. ½. ha*n* motte ey leng*er* mz tellig møtæ
F. ½. *Samma läs-art.*
5365—6. B. C. *fattas.*
E ½. ha*n* huxede ther soa stakkit aa
F. ½. han tenktæ ther sa stadelig aa
5367. B. och swa thæden fara
C. *Samma läs-art.*
E. ha*n* mottæ soa hæden faree
F. ath han kw*m*e sa hedhen faræ
5368. B. mate C. wor*e* *för* vordhe
F. thz jnghen skvllæ thz wordhæ waræ
5369. F. til then kieldæ ha*num* togh ath lange
5370. E. och ha*n* daglig soor for twa*n*ge
F. som han toldhæ for sa mygel twangæ

Vers. 5371. B. C. han *för* ok

5372. B. swa mykyn *för* mykla

C. E. F. *Samma läs-art.*

5373. B. thz hon skal honom for giffuæ

C. E. F. *Samma läs-art.*

5374. E. bliffue F. bliwe *för* lifua

5375. B. C. E. F. han *för* iak

5376. E. oc F. och *för* iak

5377—8. B. C. E. han *för* iak

F. wil hwn eÿ sin wredhæ for ladhæ
tha villæ han hinnæ sa sarlig hadhæ

5378½—½. E. huat han forma ræt alle sÿnne
for wten mwr oc innen thÿnne

F. ½. wdhen mwr och vdhen thinnæ

5380. B. och gøræ hwat han henne bidher

C. *Samma läs-art.*

E. han F. han hinnæ *för* iak

5380½—½. E. Ther han haffde huxæt aa
thz han vilde ændelige gøræ soa

F. ther han haffdhæ ther tenkt aa
ath willæ ændeligh giøræ saa

5380½—½. B. han gat tha badhæ ridhit och gangit
aff the sar han haffde før fangit

C. *Samma läs-art.*

E. før *fattas.*

F. ther *för* før

5381—2. B. tha for han arlla aff thz hws
en morghon stund tha dager war lius

C. *Samma läs-art.*

E. tha for han snart af thz huss
en morgon stund før dagen var liuss

F. [th]a redh han jenæ aff thz hws
[jen] morigen stwndh føræ dagen war lyws

5383—4. B. C. *fattas.*
F. ½. [och ras]keligh han tha thedhæn redh
5386. B. C. ey *för* aldrigh
5387. E. ok *och* tha al *fattas.*
F. hw*n* gik mz ha*num* jene
5389—90. E. alle the vnder the haue førr*e* hørt
F. ½. ther i aff førræ haw*er* sawd hørdh
5391—2. B. mz frust hagill och iisa
for wta*n* allan lisa
C. *Samma läs-art.*
E. frosth hagel oc megel ysæ
forwten allæ lÿsæ
F. *Samma som* B.
5393—4. B. C. *fattas.*
E. ½. lÿwnet och tordon
F. løgne jeldh hagel och torden
hørde man ther for vdhen skiøn
5395—6. B. C. *fattas.*
F. ½. mowæ them jamærligh kiæræ
5396½—½. E. fore then storæ grw*m*me nøth
oc hafde angist fore sin døth
F. for then ønkeligi nødh
the hawe angest for thieræ død
5397. B. C. thy at *fattas.*
5399—400. E. hw*er*t thz barn ther var nær
var helder vtæ at thætte synne
F. allæ the som ther war j*n*næ
waræ heller vdhæ ath thz si*n*næ
5401—2. B. C. *fattas.*

5403. B. the sannadhæ badhæ wenir och frænder
C. *Samma läs-art.*
5405—6. B. C. *fattas.*
E. ½. Jnne*n* en soa timlik stak
F. ½. som the sa offtæ skullæ wæræ vglad
5407—8. B. C. *fattas.*
E. och foræ then modæ the lagde thære
thy at en man mo vell gøræ soa
F. och ther modhæ lawdæ aa
thy ath jen man ma thz wel giøræ saa
5409—10. B. them allæ ther til tinga
och mot thera wiliæ twinga
C. *Samma läs-art.*
F. egen wiliæ *för* vilia
5411—12. B. C. *fattas.*
E. ½. fforæ engen teræ sakee
F. ½. ingen for thieræ egen sage
5413. E. Lvneta meltæ til the fruee
5414. B. her C. hær *för* höra
F. jech bedher edher ath i hører mæg nw
5415. B. C. sigher *för* vil sighia
5417—8. B. C. them *för* thæn
E. en man mottæ then fynnee
ther sigh torde vnd*er*winnæ
F. om i kun*n*æ then fin*n*æ
ther sægh tordhæ thz v*n*dher vin*n*æ
5419. E. J haffue icke ridd*er*e eller swen
5421—2. B. C. *fattas*
F. jech redis do then fin*n*es jckj til
ther thz for eder skyldh giøræ vil
5423—4. B. C. *fattas.*
E. ey *för* ængin — thz *fattas.*

F. ½. thy ath hæræ ær jngen i eders landh
5426. B. C. bær wæl *för* væl bör
E. Som ether æræ sømee.
F. *Samma läs-art.*
5427. E. Swiger *för* swidher
F. thy søriger jech i hierthz saræ
5429. F. men han os giør sa mygel wandhæ
5430. B. C. hær *fattas.*
5431—2. B. C. *fattas.*
E. ½. soa stadelig innen ethers hughe
F. ½, och hawer thz stadelig i edher howe
5433—4. B. C. *fattas.*
E. vadæ *för* skadha
5435—6. B. C. *fattas.*
E. ½. ther mange vinter hauer værit hære
5437—8. B. C. ær *för* hær
E. *fattas.*
F. nw sey thz mægh myn hiertens kieræ
hwadh thik tøker thz bæstæ ath wæræ
5439—40. B. C. *fattas.*
E. thz vy skulle til rade taghe
modh tellig høgelig skadee
F. sage *för* skadæ *Annars nästan lika.*
5443—4. B. C. *fattas.*
E. F. them *för* thik
5446. E. *fattas.*
F. jech kiennes jech ær thz skyldig ath giøræ
5449. E. vell F wel *för* thz
5450. E. j haffue alt vist rodeth mik
5453—4. B. thola C. tola E. tolæ *för* lata

F. jech wil en beller tolæ her
tøligh nødh som ower os goor
5459—60. C. wor *för* idhan
F. ey *fattas* — skadhæ *för* skuld
5462. E. eẏ *för* aldrigh
F. kwn*n*e thz allre for win*n*æ
5463—4. B. C. *fattas.*
E. thi var them j ther eff*ter* vocthæ
oc ether gorlæ om actæ
F. ½. thẏ skwllæ i ther æffther vocte
5465. B. nw kan her ko*m*ma nokor then ma*n*
C. *Samma läs-art.*
F. ath her kun*n*e kome noger then man
5466. F. ther edher angest løse kan
5467. E. F. thænna *fattas.*
5470. B. æru nw *fattas.*
F. hos *för* mz
5471—2. B. til them tor thu enkte tala
the løsæ engelu*n*dh mi*n* qwala
C. *Samma läs-art.*
E. om them thu eẏ taler
the løsæ eẏ mẏne qualee
F. om them tørfft thu jnthz tale
the kw*n*ne eẏ løsæ myne qwalæ
5475—6. B. C. *fattas.*
E. ½. the skulle mek frelssæ af vade
F. ½. thu skalth mægh frelse aff wodhe
5477—8. B. wiin *för* vinu*m*
C. gambla *för* fornu*m*
E. ½. Aa torfft skal ma*n* vinne troa
F. wise mendh the seẏe saa
i trongh skal man wener tro

Vers. 5479—80. B. ⅟. ther ware mi*n* fru nw nød sin a
C. ½. *Samma läs-art.*
E. v. 5479 *fattas.*
F. my*n* frwe matte thz sa gaa
ath vi kw*n*ne then ridder faa
5481. B. C. the *för* thre
5484. E. digre *för* stora
5486. F. hierte *för* hugher
5489. B. C. thz *för* æn meer
5491—2. B. C. *fattas.*
5494. B. C. hos he*n*ne E. hoos ha*n*nu*m* F. hos ha-
nu*m* *för* nær honu*m*
5495—6. E. ⅟. før ha*n* vent*er* sather vidh ha*n*s fr*uæ*
Anm. *Med versen* 5964 *slutar Handskriften* E.
F. førræ han for liges mz sin frwe
ther aldrigh gonger aff hans howe
5497—8. B. wtan thz warder ho*nom* iæt
ma*n* skal them badhæ gøræ sat
C. badhæ *fattas.*
F. *Lika med* B.
5499. B. C. F. skal *för* skulde
5500. F. haw*er* *för* hafdhe
5501. F. loneta *för* hænne
5503—4. F. bedh ha*num* giøræ thz for sin æræ
ath han bradelig komer heræ
5505. B. C. h*ær* *fattas.* F. sa *för* h*ær*
5507. B. badhæ mz C. bade mz *för* mz
5508. F. for lige ha*num* och sin frwe
5509. B. Jak wil tik wisæ gøræ hæræ
C. *Samma läs-art.*
F. och wil jech wisse giøræ heræ

Vers. 5511—12. B. C. *fattas.*
5517. B. ekke C. ikke *för* ey ther F ey *fattas.*
5518. B. edhin F. thz *för* han
5520. F. sawdhæ frwen til sin terne
5522. B. C. idher *fattas.*
F. my*n* frwe i giører som jech beder
5527—8. B. C. *fattas.*
F. ½. frwen giordhæ som lwneta badh
5529. F. thz wil jech vndher skiliæ
5530. B. idhro*m* C. idro*m* *för* idhan
F. nakath *fattas.*
5532. B. lønligæ pa mi*n* bak
C. F. *Samma läs-art.*
5534. B. ee hwru thz ka*n* waræ
C. *Samma läs-art.*
F. hwadh thz helst kan weræ
5535—6. B. C. *fattas.*
5540. B. ther om C. ther i *för* lifuith
F. sa framt som jech maa woldhæ
5541—2. B. C. wil *för* skal
F. jech vil gudh oc thik thz jette
ath jech skal giøræ them bode satte
4545—6. B. st*ra*x hon haffde swor*it* swo
lvneta ther at hem*m*elik loo
C. thagar *för* st*ra*x
F. ther then frwe haffdæ soredh saa
loneta hiemeligh ath hin*n*æ loo
5547—8. B. C. *fattas.*
F. ath then frwe skuldhæ worde thz waræ
5550. C. fongit the wisse hæ*n*ne ath nøghe
F. fongeth the visse ther hi*n*ne vel a nø-
wer

5552. B. ridher til kældæn *som* hon ma mæst
C. *Samma läs-art*

5553—4. B. C. *fattas.*
F. sa raskeligh then frwe fra
then giensten veÿ til kieldhen laa

5556. B. hos C. hoss *för* nær
F. at løwen hoss then kielde gik

5557—8. B. C. *fattas.*
F. hw*n* worte i sith hierte glad
och stodh aff hesten tha i stad

5559. B. C. hon *för* ok

5561. B. C. hon *inskjutet framför* lofuadhe
F. hwn takedhæ gud ath thz same si*n*næ

5563—4. B. C. *fattas.*
F. hwn acthz sægh alth lengher at fare
førræ hwn worte then ridder ware

5565. B. st*rax* C. tagher *för* Tha

5566. F. giensle*n* *för* görla

5567—8. B. st*rax* *för* thaghar
F. han gik aff stadh som han stodh jene
sa gladhælig then jomfrw i gien

5571. B. vnfingos C. wnfingos F. vndh finges *för* o.

5572. B. tha mælte och then jomf*ru*
C. *Samma läs-art.*
F. tha taleth til ha*num* then jomfrw

5573—4. F. thiss tacker jech gud giernæ
ath jech fandh edher sellige terne

5576. F. hwar for lidher i effter mægh

5577. B. C. F. tha *fattas.* — B. C. thz her *för* thz

5579. F. jaa wed men sa*n*neligh

5580. B. C. he*rra* *fattas.*
F. aldrigh *för* herra ække

Vers. 5581—2. B. C. *fattas.*

5586. B. swa hata C. swo hata F. ath hadhæ *för* hata

5587. F. hin*n*æ nadhæ skullæ i nydhæ

5588. B. hon wil sin edh ekke brytæ
C. *Samma läs-art.*
F. wil hwn sin jedh eÿ affther brydhæ

5591—2. B. C. wilde *för* skulde
F. han worthe sa gladh ower madhæ
for hwn wildhæ sin wredhæ for ladhæ

5593—4. B. C. *fattas.*
F. tølligh *för* sliik

5595. B. st*ra*x *för* tha

5596. B. kyste he*n*ne sin kæreste win
C. *Samma läs-art.*
F. vedh i thz nw kieræ mÿn

5596½—½. B. ee mæden iach ma j w*er*lden liffua
innan idhræ thiænist wil iak bliffuæ
C. *Samma läs-art.*
F. om jech i werdhen lewe
i edher tieniste skal jech bliwe

5597—8. B. wæl thok C. wæl tho *för* thz væl
F. jech wedh togh wel ath thz ær saa
ath jech sa længi eÿ lewe maa

5699—600. B. C. *fattas.*
F. ½. thz jech fongher edher thz fullelig lønt

5601. B. lawgh C. iawg *för* iæffuigh
F. myn h*er*ræ i tørff ther eÿ thwiwel pa bæræ

5602. B. C. fangith *fattas.*

Vers. 5603—4. B. j moghen mik wæl lønæ
thz hopis mik at rønæ
F. ½. mægh hobes jech skal thz røne

5605—6. B. C. *fattas*.
F. thz jech haw*er* tenkth aff edh*er* nade
hell*er* nogheth giordh thz i mægh badhe

5607—8. F. san*n*eligh jech thz seye maa
jech redes do thz ær eÿ saa

5609. B. C. mædhan *fattas*

5610. B. full thiænæ C. ful tiæna *för* forthiæna
F. kan jech thz for skyllæ mz ed*er*

5611—12. B. C. thz *för* tha — tha *för* thær
F. for then hielp jech fæk aff thik
th*er* the villæ bræ*n*ne mægh

5613—14. B. tha war mik lønt thusa*nd* si*n*næ
thz thakke idher gudh hin stolta q*ui*nnæ
C. *Samma läs-art.*
F. thz ær mægh lønth meræ æn M sin*n*æ
thz tacke ed*er* gud stalte qwin*n*e

5615. F. swaredhæ *för* (^mælte) (sagdhe)

5617—18. B. C. *fattas*.
F. wi willæ nw eÿ leng*er* bidhæ
wi willæ nw til hwsset ridhæ

5619. B. C. tha *fattas*.
F. Iwneta jech thz spøræ aff ed*er*

5620. B. C. hete F. hiedh*er* *för* mon heta

5621. F. jnge*n* aff th*em* i hwsseth æræ

5622. B. ke*n*ner idher mi*n* h*err*a kær
C. F. *Samma läs-art.*

5623—4. F. the aa hwsseth æræ allæ
løwens ridd*er* the edh*er* kallæ

Vers. 5624½—½. F. the taledhæ manth och giorde them gamen
ther the redhæ til hwsseth sam*en*

5625—6. B. ee C. æ *för* op — B. ekke C. ikke *för* eý
F. hans løwe gik alt hoss hans side
och villæ ther jckj affther bidhæ

5626½—½. F. hwn willæ segh allær wed ha*num* skiliæ
om thz gaar effther hinnæ viliæ

5627. B. C. a *för* ij

5628. B. ridhæ C. ridha *för* ridhu
F. ther the redhæ a the stradhæ

5628½—½. E. thz seýer boghen edher for sandh
the taledhæ til jngen lewind*is* mandh

5629—30. C. kæræste *för* kæra
F. tha the kam i hwseth jndh
jomfrwen taledhæ til sin wen

5631. B. C. F. nw for *för* fore

5632. C. *fattas.*
F. tage then nadhæ som wi ma fange

5634. C. swo jnnerlig hon ha*n* w*n*ffik
F. sa lewelig hw*n* ha*num* vndh fæk

5635—6. B. C. *fattas.*
F. han sa høwskeligh hielsedæ hin*næ*
hwn kwnde ha*num* eý for vaben kien*næ*

5637. B. C. thz *fattas*

5638. B. thz han war herra iwan
C. *Samma läs-art.*
F. ath thz hawdhæ weredh her jwa*n*

5640. B. swa C. swo F. sa *framför* væl

5643. B. C. F. ther *fattas.*

5644. F. thz wil for tiene then edlæ mandh

Vers. 5646. F. setter *hanum* hoos edher nedher
5650. F. mÿn frwe tencker ther appa
5651—2. B. $\frac{1}{4}$. for wtan *min* frw j enæ
C. ey ff*ru* och swena inge*n* wta*n* i ena
F. eÿ frwer ey jomfrwer ey ridder eller swene
for vdhen i all jene
5655. B. then *fru* badh then riddare tha
C. *Samma läs-art.*
F. then frwe sawdhæ til then ridder tha
5657. B. Tha mælte och the jo*mfru* skønæ
C. tha mælte ok then iomff*ru* rena
F. tha sawdhæ nw then jomfrw skiøne
5658. F. hwil skal jech thz nw lenger løne
5658$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{2}$. B. iach wil thz h*er* oppe*n*bara
thz skal thok thz sam*ma* wara
C. *Samma läs-art.*
F jech wil thz nw obenbaræ
men thz skal jo thz same veræ
5659. F. och haw*er* eÿ an*n*en frwe æn eder
5660. B. nw gørin wæl hwat bid*er* iach id*er*
5665. F. hwadh han broth thz skullæ i for giwe
5671. F. thw wilt mægh jo ther twinge til
5672. B. thz iach engæ l*a*ndh gøræ wil
C. *Samma läs-art.*
F. thz jech aldrigh giøræ wil
5673—4. B. C. *fattas.*
F. ath jech skal ælskæ then mandh
ther mægh eÿ wel aff hierthz andh
5675—6. B. ha*n* haffu*er* mik alla stada forsmat
och driffu*it* mik for spot och hat
C. *Samma läs-art.*

F. ½. och giordh aff mægh bodhæ spot och haadh

5678. B. thu haffu*er* at*er* swik*it* mik

C. thu haffu*er* ather giorth swek

F. thw haw*er* mægh affther giordh swig

5679—80. F. thw mattæ alth heller hieme weræ

æn tølligh jen giest førdh mægh hæræ

5681. B. C. wil *för* wilde

F. allæ myn *för* alla

5684. B. for hedrin C for eedin F. for jedhæ *för* for*e* edha

5685—6. B. C. *fattas.*

F. ½. tha wil jech then jngen lwnd brydhæ

5689—90. B. C. *fattas.*

F. aff *för* a

5690½—½. B. thy at iach haffde thz swa stadlik iæt

thz wi skuldo*m* ald*re*k waræ sat

C. F. *Samma läs-art.*

5691. B. C. F. Tho *fattas.*

5692. F. ha*num* skal reth jnthz wordhæ ath skadhæ

5694. B. gøræ alt C. gøra alth *för* at göra

5695—6. B. mz hiærtæ ræt och godh wiliæ

och ma nw engen at skilia

F. mz reth hiertens godhæ wiliæ

os maa jnghen vdhen dødhen skiliæ

5699—700. B. ½. ther for*e* haffu*er* iach stand*it* eth badh

C. ½. *Samma läs-art.*

F. brødh jech noghz i the*n*næ stadh

ther haw*er* jech standhz for manth jeth badh

Vers. 5701—2. B. C. *fattas.*
F. ⅟. och aldrigh fleræ tølligh faa
5704. B. idher *för* mik
5705—6. B. ⅟. tik skal ekke eth wættæ saka
C. ⅟. [ey] tik skall wetta skada
F. *fattas.*
5706½—½. F. frwen swaredh sith hiertens kieræ
jech wil tage edher i gien mz æræ
5707—8. B. gudh gøme os fran allæ nødh
os ma ey skiliœ wtan dødh
C. *Samma läs-art.*
F. gudh giømæ os fra allæ nødh
os ma jnghen skiliæ adh vdhen død
5709. B. tha gingo the saman j then stund
C. *Nästan lika.*
3710. F. tha *för* lioflaka
5711—12. B. C. *fattas.*
F. hwær togh hin annen om sin hals
och myntes leweligh vdhen falsk
5713—14. B. tha mælte och herra iwan
en ædlæ riddar tha war han
C. om *för* och
F. herræ iwan sawdhæ som han stodh
then edlæ ridder stalth och godh
5715—16. F. aller wil jech modh edher brÿdhæ
medhen jech ma liwedh nÿdhe
5717—18. B. C. *fattas.*
F. nw ma herræ iwan were gladh och blid
och lewe for vden angest oc qwid
5719—20. B. herra iwans sorg ær nw ændh
och honom til glædi och æro sændh

C. *Samma läs-art.*
F. ½. och ha*num* til gledhe och skiemte*n* wend
5721. F. Iwneta bad sa jnderlig
5722. B. at C. ath F. o *för* a
5723—4. B. C. *fattas.*
5725. B. late idher her liffuæ swa
C. *Samma läs-art.*
F. och ladhe edher he*r*ræ lewe sa
5728. E. ther *för* tha
5730. B. ther ho*n* hawe*r* lenge effte*r* stand*it*
C. *Samma läs-art.*
5731—2. B baden C. bade *för* væl
F. forlikt then he*r*ræ och sin frwe
sa ath the æræ we*n*ne nw
5733—54. B. nw haffue*r* iach sk*ri*ffu*it* aff he*r*ra iwan
alt hwat iach aff ho*nom* sk*ri*ffuat fan
och enkte wættæ lakt ther til
late hwo thz ey tro wil
och læt ther enkte ate*r* sta
thz iach ther sk*ri*ffuat for mik sa
tha thusand vinte*r* thry hu*n*drat ar
fran gudz fødzlæ liden war
och ther til thry j then sam*m*a tima
war thenne bok giordh til rima
Eufemiæ drøtni*n*g thz moghi tro
lot thessa bok wendæ swo
aff walsko tungo a wart mall
gudh nadhe then ædlæ f*ru*a siæll
ther drøtni*n*g owe*r* norgie war
mz gudz misku*n*d XXX ar
nw ær the*n*ne bok til endæ
gudh os sinæ nadhæ sendæ

gudh giffui ho*nom* ther bokene giorde
och allom them he*nn*e hørde
himm*er*ik*it* for sinæ mødhæ
och frælssæ os fra heluet*is* dodæ Ame*n*

C. *Samma läs-art.*

F. nw haw*er* jech sawdh aff iwan
alth hwadh jech aff ha*num* skrewz fand
och aldiels jnthz lawdh ther til
ladhe veræ how thz eẏ tro wil
jnthz lodh jech ther effther staa
aff thz jech skrewz for mægh saa
tha twsindh vinth*er* trẏ hwndreth aar
sidh*en* gusz fødszels timæ war
och thry aar til the*nn*e timæ
war the*nn*e bogh giordh til rimæ
Ewfemia droni*n*gh thz mowe i tro
lodh the*nn*e bogh om*r*windhæ saa
aff walskæ twnge och pa wort mall
gud nade th*en* edlæ frwes siel
som dro*nn*i*n*gh ow*er* norigæ waræ
medh gusz nadæ i xiij aar
nw ær the*nn*e bogh til ændhæ
gudh han os sin nodhæ sende
och giøme ha*num* ther hin*n*æ giorde
och allæ the ther bogen hørdhæ
hemerigis gledhæ for thieræ mødhæ
och frælsæ os allæ fra fra hilwidis nødo
Amen

5754$\frac{1}{1}$—$\frac{1}{12}$. B. Th*en* gud ther all ting forma
gøme th*en* *fru* ther boken a
fru mæreta mz gudz misku*n*d
late he*nn*e liffuæ mz ænglæ fu*n*d

j him*mer*ike for wta*n* endæ
och j we*r*lden he*n*ne glædi sendæ
ee mæden hon wil her bÿggiæ och bo
hon ær dygdelik thz moghi tro
gudh giffui he*nn*e hede*r* æuinnerlik
thy at hon haffu*er* sik myk*it* høffuisklik
och allom them he*n*ne an wæll
och frælsse them aff æu*er*delikæ hæll

Am*en*

C. $\frac{1}{3}$. ffrw elin mz gudz misku*n*dh
$\frac{1}{16}$. thy ath ho*n* haffu*er* høuitzlig
$\frac{1}{17}$. ok allom hænne æn wæl
F. *fattàs.*

